

Supplementum ad tomum decimum Sacrorum Bibliorum
iuxta latinam vulgatam versionem

Index Codicum et Editionum

- R (*Reginensis*) Vaticanus, Reg. lat. 11. S. VIII.
F (*Corbeiensis*) Petropolitanus F. v. I. n° 5. S. VIII.
C (*S. Columbae*) Dublinensis, Acad. S. VI.
I (*S. Ebrulfi*) Rothomagensis 24 S. X.
L (*Lugdunensis*) Lugdunensis 425 (351) et Parisinus, N. Acq. lat. 1585. S. V-VI.

- M (*Ambianensis*) Ambianensis 18. S. VIII-IX.
Q (*Caroli Magni*) Parisinus lat. 13159. a. 795-800.
W (*Dagulfi*) Vindobonensis 1861 (652). a. 783-795.

- Φ^R (*Rorigonis*) Parisinus lat. 3. S. IX.
Φ^G (*Grandivallensis*) Londiniensis Add. 10546. S. IX.
Φ^V (*Vallicellianus*) Romanus, Bibl. Vallic. B. 6. S. IX.
Φ^P (*Paulinus*) Romanus, Abb. S. Pauli extra Muros. S. IX.
U (*Ultraiectensis*) Ultraiectensis 32. S. IX.
G (*Sangallensis*) Sangallensis, Abb. 20. S. IX.
K (*Augiensis*) Caroliruhensis, Aug. XXXVIII. S. IX.
Ψ^B (*Bovinensis*) Vaticanus lat. 10510. S. XII.

ONEM

- V (*S. Mariae de Cupro*) Vaticanus, Pal. lat. 65. S. XII-XIII.
D (*Cantuariensis* seu *Eadwini*) Cantabrigiensis, Trin. Coll. R. 17. I. S. XII.
Ω^S (*Universitatis* seu *Sorbonicus*) Parisinus lat. 15467. a. 1270.
Ω^M (*Mazarinaeus*) Parisinus, Bibl. Mazar. 5. a. 1231.

- k *fragm. e cod. rescripto* Caroliruhensi, Aug. CXII. S. VII-VIII.
[continent Ps. 93, 19—103, 30; 104, 24—105, 31; 106, 8—107, 14].

- α Editio princeps, 42 lin. dicta (*Moguntiae?*), a. 1452 (?).
f Editio Iacobi Fabri Stapulensis secunda, Parisiis, a. 1513.
g Editio Gobellini Laridii, Coloniae, a. 1530.
r Editio Roberti Stephani secunda, Parisiis, a. 1532.
e Editio Roberti Stephani quarta, Parisiis, a. 1540.
l Editio Theologorum Lovaniensium, Antverpiae, a. 1583.
b *Codex Carafianus* (Vaticanus lat. 12959-12960), ubi lectionem Lovaniensium a. 1583 immutatam servat.
w *Codex Carafianus*, ubi lectionem Lovaniensium mutat.
ξ Editio Sixti V Pont. Max., a. 1590.
c Editio Clementis VIII Pont. Max., a. 1592.

Guill. Correctorium Guillelmi de Mara, (ex cod. Vatic. lat. 3466, S. XIII).

ΦΩ Consensus codicum Φ^{RQVP}, ΩSM.

Defectus codicum in capite secundi apparatus pro unaquaque pagina notantur.

Sigla *Ro* et *He* ad psalterium quod dicitur Romanum et ad psalterium iuxta Hebraeos lectorem remittunt. Sigla vero graecis litteris expressa codices antiquarum versionum latinarum designant Veronensem (α), Sangallensem 912 (β), Sangermanensem (γ), Corbeiensem (δ), Coislinianum (ε), Vaticanum lat. 5359 (ζ),

Bible. Latin. Vulgate. 1926.

BIBLIA SACRA

IUXTA LATINAM VULGATAM VERSIONEM

AD CODICUM FIDEM

IUSSU

PII PP. XII

CURA ET STUDIO

MONACHORUM ABBATIAE PONTIFICIAE SANCTI HIERONYMI IN URBE

ORDINIS SANCTI BENEDICTI

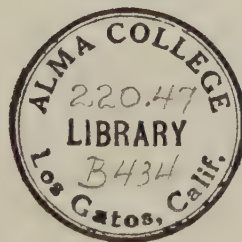
EDITA

LIBER PSALMORUM

EX RECENSIONE SANCTI HIERONYMI

CUM PRAEFATIONIBUS ET EPISTULA AD SUNNIAM ET FRETELAM

Property of
CLgA
Please return to
**Graduate Theological
Union Library**

ROMAE
TYPIS POLYGLOTTIS VATICANIS
MDCCCCLIII

50841

IN HOC DECIMO
SS. BIBLIORUM VOLUMINE
REPERIES LECTOR

	PAG.
Prolegomena	VII
Praefationes sancti Hieronymi in librum Psalmorum et epistolam eiusdem ad Sunniam et Fretelam	1
PSALMOS	43

PROLEGOMENA

Decimum hoc Sacrorum Librorum volumen, Pii XII Summi Pontificis iussu et munificentia editum, Psalterium continet Vulgatae Bibliorum Editionis, eam nempe psalmorum recensionem, quam s. Hieronymus secundum textum hexaplarem LXX interpretum emendavit et quae, inde saltem a saec. IX, nomine Psalterii Gallicani vulgo innotescit. Haec namque recensio, cum in omnibus Bibliorum editionibus typis impressis inveniretur, iis haud exceptis quae Sixti V et Clementis VIII iussu prodierunt, a nobis quoque ederetur oportebat.

Attamen animadvertendum est, eam non in omnibus manu scriptis codicibus, quos in editione nostra perpetuo citamus, inveniri. Tantummodo enim codices $\Phi^{RGVP}\Psi^B\Omega^{SM}$, Psalterium Gallicanum referunt, quod ab Alcuino in Biblia receptum esse omnino constat. E ceteris, codices $A^L\Sigma^TE\Theta^{HAMGH}$ Psalterium s. Hieronymi ex Hebraeo translatum continent; codices vero Ψ^{DF} et Casinenses, quos siglo Π citare suevimus, Psalterium quod dicitur Romanum, X Psalterium Mozarabicum exhibent; codices autem $PNQ\Gamma^A\Omega$

nullum proferunt Psalterium; codices C Ω^M denique duplici psalmodum versione praediti sunt, et quidem codex C Mozarabico Psalterio in corpore Bibliorum post librum Job et Psalterio s. Hieronymi iuxta Hebraeos in fine voluminis, codex vero Ω^M , in duplici columna, Psalteriis iuxta Hebraeos itemque Gallicano.

Locus vero, qui Psalterio in Bibliorum codicibus et editionibus adsignatur, medius plerumque est inter librum Job et Proverbia, sed AE illud inter Verba Dierum et Proverbia, $\Phi^P\Psi^{BF}$ inter Prophetas minores et Proverbia, Ω^M inter libros Machabaeorum et Isaiam conlocant.

Praeter codices Bibliorum $\Phi^{RGVP}\Psi^B\Omega^{SM}$, e multis quos examinavimus, praesto nobis erant tredecim alii codices, qui solum Psalterium praebent quosque hic breviter describimus:

- R Codex Vaticanus Reginensis lat. 11, foliorum 236 (31 × 24 cm) unica columna linearum 30 mediante saec. VIII in Gallia septentrionali per cola et commata scriptus. Duplex Psalterium continet, Gallicanum quidem in versis foliis litteris quadratis seu capitalibus, Psalterium vero iuxta Hebraeos in rectis foliis litteris uncialibus exaratum, quod Cantica quaedam et Hymni sequuntur. Saeculo IX Evrardi cuiusdam, comitis Foroiuliensis, fuisse videtur, cuius nomen in ultima pagina legitur
- F Codex Petropolitanus Bibliothecae Publicae F. v. I. n° 5, foliorum 109 (30 × 24 cm), triplici columna linearum 40, litteris, quas dicunt, semiuncialibus saec. VIII in Corbeiensi Monasterio sub Leutchario abbate conscriptus. Triplex Psalterium praebet, nempe iuxta Hebraeos, Gallicanum, et vetus quoddam quod ex hoc codice Corbeiense appellatur quodque nos littera graeca δ designavimus, quibus Cantica quaedam adduntur. Fuit olim monasterii Corbeiensis, et postea Sangermanensis.
- C Codex Dublinensis Regiae Academiae Hibernicae, nomine « Cathach Sancti Columbae » designatus, foliorum quae supersunt 58 (circa 20 × 13 cm), unica columna linearum 25, litteris Hibernicis maiusculis saec. VI per cola et commata exaratus. Partem Psalterii Gallicani praebet a ps. 30,10 usque ad ps. 105,13. Textus, in foliis saepe margine amputatis vel alias pessumdatis haud integer servatus, editus est a H. J. Lawlor in libro qui inscribitur: The Cathach of St. Columba (Proceedings of the Royal Irish Academy, vol. XXXIII, Sect. C, n° 11, Dublin, 1916). Praesto nobis insuper

erant imagines codicis lucis ope depictae quas ipsa Academia Hibernica nobis perhumaniter obtulit quarumque gratia eam editionem hinc illinc emendavimus. Codex olim sancti Columbae fuisse traditur.

Codex Bibliothecae Civitatis Rothomagensis 24 (A. 41), foliorum 160 I
(24 × 16 cm) unica columna linearum 30 litteris insularibus saec. X per
cola et commata conscriptus. Continet duplex Psalterium, Gallicanum
quidem litteris maiusculis in foliis versis, Psalterium vero iuxta Hebraeos
litteris minusculis in foliis rectis, quod sequuntur Cantica quaedam. Fuit
olim monasterii Sancti Ebrulfi Uticensis. Textus Psalterii Gallicani quem
offert cum textu codicis C ita concordat, ut eum ad lacunas huius codicis
supplendas adhibuerimus. Cum tituli psalmorum in Psalterio Gallicano
omittantur, sed in Psalterio iuxta Hebraeos ad formam quae ad Gallica-
num pertinet proferantur, inde a nobis sumuntur.

Codices Lugdunensis Bibliothecae Civitatis 425 (351) et Parisinus, inter L
latinos noviter adquisitos 1585, foliorum 103 et 63 (29 × 26 cm) unica
columna linearum 13 litteris uncialibus saec. V–VI, Lugduni fortasse, per
cola et commata conscripti, olim ad unum codicem pertinebant. Supersunt,
non quidem sine lacunis, in codice Lugdunensi fragmenta psalmorum a
ps. 10,7 ad ps. 51,7 et psalmi 113 versus 3–17, in Parisiensi vero, olim
Lugduni a celeberrimo codicum fure cui nomen Libri subtracto, a ps. 111,7
ad ps. 139,5. Textus huius Psalterii ad recensionem quamdam pertinet in
qua Psalterii Gallicani lectiones cum lectionibus veteris cuiusdam Gallici
Psalterii permiscetur.

Codex Ambianensis Bibliothecae Civitatis 18, foliorum 144 (28 × 17 M
cm) duplici columna linearum 22 litteris minusculis carolingicis in Gallia
septentrionali saec. VIII–IX perscriptus. Psalterium Gallicanum cum Can-
ticis continet fuitque olim Abbatiae Corbeiensis.

Codex Parisinus lat. 13159, foliorum 168 (25 × 16 cm), unica columna Q
linearum 27, litteris uncialibus in Gallia septentrionali inter annos 795
et 800 conscriptus. Psalterium Gallicanum, in quo psalmi singuli argu-
mentis et orationibus muniti sunt, cum Canticis continet. Tituli psalmorum,
tum in argumentis, ubi explanantur, tum in capite psalmorum, saepe tamen
diverso modo, scripti sunt. Ad monasterium Centulense olim pertinuisse

videtur, sed postea in Bibliothecam Harleianensem, dein in Sangermanensem devenit. Caroli Magni Psalterium vocatus est, ex nomine regis quod in Laudibus in fine codicis legitur.

- W Codex Vindobonensis Bibliothecae Nationalis 1861 (olim theol. 652), foliorum 161 (19 × 12 cm), unica columna linearum 23, litteris minusculis carolingicis a Dagulfo scriba inter annos 783 et 795 exaratus. Continet Psalterium Gallicanum cum Canticis. A Carolo Magno adhuc rege Hadriano I Papae dono datus est.
- U Codex Ultraiectensis Bibliothecae Universitatis 32 (Scriptores Ecclesiae 484), foliorum 108 (33 × 26 cm) triplici columna linearum 32, litteris, quas dicunt, capitalibus rusticis, in Gallia septentrionali saec. IX conscriptus. Psalterium Gallicanum cum Canticis continet. In extrema parte codicis addita sunt fragmenta quaedam Evangeliorum S. Matthaei et S. Iohannis cum prologis et capitulis, litteris uncialibus saec. VIII scripta. Imagines in principio singulorum psalmorum summa cum arte delineatae ad scholam pertinent quae Rhemensis dicitur. Codex fuit olim Bibliothecae Cottonianae, ubi Claud. C 7 signatus erat.
- G Codex Abbatiae Sangallensis 20, paginarum 362 (31 × 24 cm) unica columna linearum 20, litteris minusculis carolingicis in eodem monasterio a scriba quodam, cui nomen Wolfcoz, saec. IX scriptus. Psalterium Gallicanum cum Canticis continet.
- K Codex Augiensis XXXVIII Bibliothecae Nationalis Caroliruhensis, foliorum 217 (37 × 28 cm), triplici columna linearum 32, litteris minusculis carolingicis saec. IX perscriptus. Triplex Psalterium cum Canticis continet, id est Psalterium Gallicanum, Romanum et iuxta Hebraeos. Fuit olim monasterii Augiensis Divitis.
- V Codex Vaticanus Palatinus lat. 65, foliorum 201 (31 × 23 cm), unica columna linearum 21, litteris minusculis insularibus saec. XII–XIII conscriptus. Psalterium Gallicanum et Cantica continet, cum glossis Petri Lombardi. Iam saec. XIII in coenobio S. Mariae de Cupro in Scotia adservabatur et fortasse ibidem conscriptus est.

Codex Cantabrigiensis, Collegii SS. Trinitatis R. 17. I (987), *foliorum* D 286 (45 × 32 cm), *tribus columnis, duabus quidem strictioribus linearum 36 et una largiore linearum 18, litteris gothicis anglicis ab Eadwino monacho in Cantuariensi Ecclesiae Christi monasterio saec. XII scriptus et mirabiliter ornatus. Triplex Psalterium continet, iuxta Hebraeos, Romanum et Gallicanum (quod columnam largiorem occupat), quod sequuntur Cantica. Singulos psalmos praecedit praefatio et subsequitur oratio. Sive inter lineas sive in margine textus, tum glossae latinae, tum versio gallica Psalterii iuxta Hebraeos, tum versio anglica Psalterii Romani leguntur. Picturae pulcherrimae, quae ante quemlibet psalmum inveniuntur, ad exemplar psalterii Ultraiectensis delineatae sunt. Codex imaginibus lucis ope depictis integre editus est in libro qui inscribitur: The Canterbury Psalter with Introduction by M. R. James, London, 1935.*

Citamus insuper in apparatu hoc fragmentum, id est:

Codicis Augiensis CXII Bibliothecae Nationalis Caroliruhensis folia k rescripta numeris 80-89 signata (30 × 22 cm) *duplici columna linearum 26-27, litteris uncialibus, saec. VII-VIII exarata. Continent Psalterii Gallicani ps. 93,19-103,30; 104,24-105,31; 106,8-107,14. Saec. VIII-IX in Augiensi monasterio, priore scriptura deleta, aliqua excerpta ex Arte grammatica Donati super textum sacrum transcripta sunt. Textum Psalterii, ope lucis ultravioletae quam dicunt, legit D. Albanus Dold ex Abbatia Beuronensi qui perhumaniter nobis exemplum suum pro nostra editione commodavit.*

Versuum initia latina, quae in margine Psalterii graeci purpurei Turicensis (Bibl. civ. RP 1, olim C 84 vel App. 19) adscripta inveniuntur, in apparatu nostro non citamus, cum non ad saec. VII, ut communiter fertur, pertineant, sed nonnisi saec. X, probabiliter ex Sangallensi quodam Psalterio, transcripta sint.

Editionibus quas citare consuevimus pro hoc volumine hanc addimus:

editio Iacobi Fabri Stapulensis secunda, anni 1513, *quae ex officina* f *Parisiensi Henrici Stephani prodiit, cuiusque titulus est: Quincuplex | Psalterium | Gallicum | Rhomanum | Hebraicum | Vetus | Conciliatum || secunda emissio. In priore huius editionis parte triplici columna trina Psalteria, id est Gallicanum, Romanum et iuxta Hebraeos exhibentur. Cuius*

editionis textus, saltem pro Psalteriis Romano et Gallicano, cum textu triplicis Psalterii Rhemensis (nunc Bibl. Civ. 15, saec. XI in.) saepe concordat, etiam in singulari illa dispositione qua Gallicano Psalterio vox semper adtribuitur, Romano diapsalma, Hebraico vero sela. De qua dispositione apparatus noster silet, cum eam hic adnotasse sufficiat.

De restitutione textus Psalterii Gallicani iampridem egregie pertractavit D. Donatianus De Bruyne in Commentario, cui nomen Revue Bénédictine (XLI, 1929, pag. 297-324, La reconstitution du psautier hexaplaire latin), ubi is comparationem instituens inter codices quosdam Psalterii et inter locos a s. Hieronymo, praesertim in epistula ad Sunniam et Fretelam, et a s. Augustino allatos, textus quoque graecum et hebraicum ad examen revocans, praestantiam codicum CRL optime constabilivit.

Nos quidem codices plus quinquaginta discrimini subiecimus eosque omnes ad tres sequentes classes pertinere comperimus:

a) *codices antiquiores RFCL, quibus adnumerandus est codex I, cum C artius concordans;*

b) *codices alcuiniani Φ^{RGVP} , cum quibus cohaerent tum, qui prae-alcuiniani vocari possunt MQW, tum post-alcuiniani UGK Ψ^B ;*

c) *codices recensionem saec. XIII Parisiis usitatam referentes V $\Delta\Omega^{SM}$, quos editiones omnes sequuntur.*

Iamvero concordia codicum RFCIL cum textu s. Hieronymi in epistula ad Sunniam et Fretelam omnino singularis apparet, neque desunt loci in quibus hi codices tantummodo lectionem authenticam servarunt:

21,24 magnificate RFIL* (deest C),

27,2 om. domine RFIL (deest C),

41,11 qui tribulant me RF^{*}CIL^{*},

58,14 om. et ante finium RFCI (deest L),

72,17 om. et ante intellegam RFCI (deest L),

75,6 om. in ante manibus RFCIK² (deest L),

88,8 horrendus RFCI (deest L),

104,30 dedit RFCI (deest L).

Illis autem in locis in quibus s. Doctor lectionem suam primigenam, a Getis obpugnatam, vel transferentis festinatione vel scribentium vitio

depravatam esse docet eamque corrigit, codices supradicti priorem s. Hieronymi textum exhibent, et quidem:

vel soli, ut

17,48 de gentibus iracundis RFIL (*deest C*),

58,11 voluntas RFCI (*deest L*);

vel cum plerisque aliis codicibus, ut

21,20 auxilium tuum,

55,8 confringes,

60,6 deus meus,

67,25 viderunt ingressus tui.

Facile ex his aliisque similibus argumentis concluditur codices RFCIL, ubicumque inter se concordant, testes esse probe fideles primigeni textus Psalterii Gallicani eosque praecipue sequendos esse in critica eiusdem restitutione, ea quidem ratione ut, nisi agatur de mero errore archetypi, eorum concors lectio in textum recipiatur.

Attamen fatendum est codices RFCIL haud raro dissociari eorumque unum vel alterum saepius a genuina archetypi lectione recedere. Hoc autem non solum scribarum negligentiae, sed etiam correctorum diligentiae debetur, qui saepe Gallicani Psalterii textum ad normam antiquorum Psalteriorum, Romani praesertim, recensuerunt. Non desunt quidem loci, ubi duo vel plures codices simul eandem ab antiquis Psalteriis mutuatam lectionem praebent; immo interdum, dum maior horum codicum numerus hoc modo corruptus invenitur, minor tantum eorum pars veram lectionem servasse deprehenditur. Quo fit ut, ad archetypi textum restituendum, non semper adhiberi possit norma quae lectionem maiore testium numero commendatam praeferendam esse praescribit. In omnibus autem locis, ubi normam illam non servavimus, in primo notarum apparatu lectorem de hac re brevi quadam adnotatione monuimus, nisi ageretur de varia lectione nullius fere momenti, v.g. de frequenti illa commutatione litterarum b et u, e et i in vocum exitu.

Cum vero illum textum, quem ope codicum RFCIL restituimus, revera primigenam Psalterii Gallicani recensionem proferre aestimaverimus, nihil in eo mutavimus, ne in ipsis quidem paucis locis, in quibus s. Hieronymus ad Sunniam et Fretelam scribens, errores quosdam detexit atque correxit. In his enim lectorem de Hieronymiana correctione in primo notarum apparatu certiolem facere satis duximus.

Superest ut et de signis obeli et asterisci, quae s. Doctor textui Psalterii Gallicani inseruit, pauca dicamus. Signa quae in codicibus recentioribus, praesertim alcuinianis, inveniuntur, non omnia ex archetypo fluxisse, sed plura ex iis, conlatione cum textu Psalterii iuxta Hebraeos instituta, in textum introducta fuisse, nuper iam Alafridus Rahlfs demonstravit (Septuaginta-Studien 2, 1907, pag. 128-133). Ex antiquioribus codicibus, F et L nulla signa habent; C pauca tantum profert, de quorum genuinitate non satis constat; multa quae habet I procul dubio ex Psalterio iuxta Hebraeos originem ducunt; solus codex R signa, ea saltem quae prima manus adpinxit, ex ipso archetypo sumpsisse videtur, quin tamen omnia religiose referat quae in archetypo inveniebantur; aliqua enim huiusmodi signa apud Hieronymum, Augustinum aliosque testes citantur, quae in R non apparent. In textu igitur nostro asteriscos et obela iis tantum in locis adponimus, in quibus R ea offert, additis tamen paucis signis aliunde comprobatis. Reliqua vero signa archetypi, de quibus nil constat, quamvis fortasse haud pauca fuerint, restituere conati non sumus, ne incerta certis misceremus.

In primo notarum apparatu, — qui modo sueto lectori rationem reddit de constituto archetypi textu in locis, ubi codices praestantiores inter se non concordant, — semper citamus codices RF et codicem C, ubi is, qui mancus est, textum profert. Codicem I, cum sit recentioris aetatis et de cetero cum C fere semper concordet, iis tantum in locis adferimus, ubi C vel ex toto, vel partim, deficit. Codicem autem L, qui revera, ut supra iam diximus, textum quemdam mixtum praebet, partim e Gallicano Psalterio, partim e Gallica quadam recensione antiqui Psalterii sumptum, in primum apparatum non recipimus.

In secundo notarum apparatu parvas lacunas codicis C, utpote frequentiores, indicare supersedimus, sed earum semper habuimus rationem in primo apparatu conscribendo. Item inde a psalmo 88 lectiones codicis Ψ^B (vel Ψ^{B}) saepe omisimus, cum is in hac parte Psalterio Romano nimis adhaereat.*

Ubi de titulis psalmorum agitur qui in codice Q tum in prologo uniuscuiusque psalmi, tum ante textum inveniuntur, sed saepe diversis verbis expressi, unam tantum formam, eam nempe quae cum textu nostro magis concordat, in apparatu citamus. Codicibus nostris, sed unice pro titulis,

codicem Amiatinum, sub siglo Amiat., adiunximus, cum hic codex, quamvis textum Psalterii iuxta Hebraeos praebeat, titulos tamen ex Gallicano quodam Psalterio mutuaverit.

Interpretationes illas allegoricas et notas liturgicas quae interdum titulo psalmorum in codicibus adiunguntur, in apparatu semper omisimus, quippe quae ad sacrum textum non pertineant neque solis Gallicani Psalterii codicibus propriae sint, sed in aliis etiam Psalteriis inveniantur. Unde melius eae separatim edendae sunt.

Siglo LXX ad textum editionis A. Rahlfs (Septuaginta, X, Psalmi cum Odis, Göttingen, 1931) lectorem mittimus.

Sigla He et Ro Psalterium s. Hieronymi iuxta Hebraeos et Psalterium Romanum designant. Prius sumitur ex editione quam publici iuris fecit D. Henricus de Sainte-Marie, Prior Abbatiae nostrae, in undecimo volumine Collectaneorum Biblicorum Latinorum, cui titulus: S. Hieronymi Psalterium iuxta Hebraeos. Édition critique (Rome, 1953), alterum, simul cum reliquis antiquis Psalteriis latinis, ex editione D. Roberti Weber, eiusdem nostrae Abbatiae monachi, in decimo Collectaneorum volumine quod inscribitur: Le Psautier Romain et les autres anciens Psautiers latins. Édition critique (Rome, 1953). Sigla antiquorum Psalteriorum infra p. 46, in indice codicum, explicabimus.

Verbis cum Hier. ep. 106 ad lectionem Psalterii Gallicani in epistula ad Sunniam et Fretelam, initio huius voluminis edita (p. 8-42), citatam revocamus, verbis vero cf. Hier. ep. 106, ad lectionem ab eodem Psalterio discrepantem. Sigla comm., tract. et tract.² ad s. Hieronymi commentariolos et ad utramque seriem tractatum in psalmos spectant, quae omnia D. Germanus Morin edidit (Anecdota Maredsolana, vol. III, partes I, II, III, 1895, 1897, 1903).

Ne autem apparatus prolixus et gravis sit, in eo psalteria antiqua iis tantum in locis expresse citamus, in quibus lectionem habent a lectione Psalterii Romani discordantem. Idem valet de testimoniis psalmorum a s. Hieronymo allatis. A reliquorum vero Patrum testimoniis citandis, brevitate causa, abstinere sœvimus.

Ex Correctoriis solum Guill. adferimus, cum psalmi in Hug. et lac. desint.

Praeter praefationem S. Hieronymi in Psalterium Gallicanum, textui nostro praemisimus tum alteram eiusdem praefationem, quae ad Psalte-

rium iuxta Hebraeos pertinet, tum epistolam illam ad Sunniam et Fretelam, in qua textus Psalterii Gallicani illustratur, quaeque inter epistulas s. Doctoris est centesima sexta. Cuius textum non ex editione Isidori Hilberg sumpsimus, sed, codicibus noviter conlatis, restituimus.

Aliam quamdam praefationem cui titulus: Origo prophetiae David regis psalmorum numero CL, quaeque sic incipit: David, filius Iesse, cum esset in regno suo, praebent codices W Φ ^{RGVP} Ψ ^B Ω ^M, et partim G. Edita est a D. Donatiano De Bruyne, in Préfaces de la Bible Latine, Namur, 1920, p. 43-44. Codex D, loco praefationis, excerpta quaedam ex commentariis Cassiodori habet, codex vero W sat multa profert ab eodem mutuata vel falso s. Hieronymo et s. Augustino adtributa, quae hic enumerare proposito nostro haud congruit.

Prid. Kal. Iun. a. d. MDCCCCLIII
in festo Sanctissimae Trinitatis

PRAEFATIONES SANCTI HIERONYMI

IN LIBRUM PSALMORUM
ET EPISTULA EIUDEM
AD SUNNIAM ET FRETELAM

INDEX CODICUM

I. Praefationis in librum Psalmorum iuxta Septuaginta iterum emendatum.

<p>R Vaticanus, Reg. lat. 11. S. viii.
 F Petropolitanus F. v. I. n° 5. S. viii.
 W Vindobonensis 1861 (652). a. 783-795.
 φ^R Parisinus lat. 3. S. ix.
 φ^G Londiniensis Add. 10546. S. ix.
 φ^V Romanus, Vallic. B. 6. S. ix.
 φ^P Romanus, Abb. S. Pauli extra Muros. S. ix.
 K Caroliruhensis, Aug. XXXVIII. S. ix.
 Ψ^B Vaticanus lat. 10510. S. xii.
 Ω^M Parisinus, Mazarinaeus 5. a. 1231.</p> | <p>M Montis Pessulani, Fac. Med. 409. S. viii ex.
 T Rhemensis 15. S. xi in.
 V Vaticanus lat. 12958. S. xii.
 α Editio princeps (a. 1452?) 42 lin. dicta.
 † Editio Iacobi Fabri Stapulensis secunda, a. 1513.
 g Editio Gobellini Laridii, a. 1530.
 r Editio Roberti Stephani sec., a. 1532.
 e Editio Roberti Stephani quarta, a. 1540.
 c Editiones Clementis VIII Pont. Max. secunda (a. 1593) et tertia (a. 1598).</p> |
|---|---|

II. Praefationis in eundem librum de Hebraeo translatum.

<p>R Vaticanus, Reg. lat. 11. S. viii.
 F Petropolitanus F. v. I. n° 5. S. viii.
 Σ^T (<i>Toletanus</i>) Matritensis, Bibl. Nat. S. x.
 H Parisinus lat. 93. S. ix.
 C Cavensis, Abb. 14. S. ix.
 B Burgensis, Seminarii. S. x.
 A (<i>Amiatinus</i>) Florentinus, Laur. S. vii-viii.
 Λ^L Legionensis, S. Isidori. S. x.
 G Sangallensis, Abb. 19. S. ix.</p> | <p>L Londiniensis, Harl. 2793. S. ix.
 Ω^M Parisinus, Mazarinaeus 5. a. 1231.
 φ^P Romanus, Abb. S. Pauli extra Muros. S. ix.
 V Vaticanus lat. 12958. S. xii.
 g Editio Guntheri Zainer, a. 1473.
 † Editio Iacobi Fabri Stapulensis secunda, a. 1513.
 ℣ Editio Iohannis Martianay, a. 1693.
 I Editio Pauli de Lagarde, a. 1874.</p> |
|---|---|

III. Epistulae ad Sunniam et Fretelam.

<p>R Vaticanus, Reg. lat. 11. S. viii.
 L Londiniensis, Harl. 2793. S. ix.
 T Rhemensis 15. S. xi in.
 C Casinensis, Abb. 247. S. xii.</p> | <p>K Caroliruhensis, Aug. XXXVIII. S. ix.
 P Vaticanus, Pal. lat. 39. S. xi.
 h Editio Isidori Hilberg, a. 1912.</p> |
|--|--|

INCIPIT PRAEFATIO SANCTI HIERONYMI

Psalterium Romae dudum positus emendaram et iuxta Septuaginta interpretes, licet cursim, magna illud ex parte correxeram. Quod quia rursus videtis, o Paula et Eustochium, scriptorum vitio depravatum plusque antiquum errorem quam novam emendationem valere, cogitis ut veluti quodam novali scissum iam arvum exerceam et obliquis sulcis ⁵ renascentes spinas eradicem, aequum esse dicentes, ut quod crebro male pullulat, crebrius succidatur. Unde consueta praefatione commoneo tam vos quibus forte labor iste desudat, quam eos qui exemplaria istiusmodi habere voluerint, ut quae diligenter emendavi, cum cura et diligentia transcribantur. Notet sibi unusquisque vel iacentem lineam vel ¹⁰ signa radiantia, id est vel obelos vel asteriscos, et ubicumque virgulam viderit praecedentem, ab ea usque ad duo puncta quae impressimus sciat in Septuaginta translatoribus plus haberi; ubi autem stellae similitudinem perspexerit, de hebraeis voluminibus additum noverit, aequae

Codd. RFWΦ etc.

Tit. Incipit praefatio sancti hieronimi pr(es)biteri Φ — praefatio sancti hieronimi praesbiteri (prsb incipit K) K M — incipit prephatio (prologus Ψ^B) sancti hieronimi (ier. Ψ^B) p̄bri ad paulam matronam et eustochium uirginem Ψ^BV — incipit praefatio eosebi hieronimi R — item unde supra hieronimi WT — prologus beati hieronymi in psalterium (+ gallicum f̄) quod secundum septuaginta editionem (aed. f̄) correxit (+ ad paulam et eustochium : addita ab illis uel omisa ex hebraeis obelis asteriscisque distinguens f̄) fr̄e — d. hierony. pres. in psalterium prologus g — eiusdem in psalterium quod secundum septuaginta editionem correxit, praefatio c — *sine titulo* FΩ^Mα.

1. ~ dudum romae F | positum Ψ^B M; *om.* Ω^M | emendam R | 2. liceat T* | cursum F*(*ut vid.*)Φ^{RG} | illud] tamen af grec; *praem.* tamen M | correxeram] Φ^V*;

correxeret Φ^{V2} | 3. eustochium Φ^G; eustochiā M | 4. coetis Φ^{RG}M; cogitetis Φ^V K; *praem.* me Mafgrec | 5. uelut WT; + uno M | quondam V | nouati R | aruum] ageri Ω^M | 6. eradicarem Ω^M | 7. male *om.* α | consuetam praefationem M | praef.] preparatione F | 8. tam *om.* M | 9. istiusmodi] istius WT | quae] qui M | 10. transcribant f̄ | lineam + ÷ F² Ψ^BV | 11. ~ radiantia signa afgrec | radiantia + ✕ F²Ψ^B | uel (*I*^o) *om.* afgrec | oboelos FΦ^α; obelus Ψ^B; oboelus M; obellus V; + ÷ ΦKΨ^BΩ^MM²TV | asteriscus Ψ^BMV; *praem.* ✕ F²; + ✕ WΦK Ψ^BΩ^MM²TV | et] ut M | ~ uiderit uirgulam WΦKΨ^BΩ^MTVafgrec | 12. praecedentem R | 13. transl.] interpretibus f̄ | plus *om.* Ω^M* | habere R | stillae RF* | 14. praespexerit R; prospexerit f̄ | ~ perspexerit stellae similitudinem agrec | nouerit] non fuerit R* | aequae] atque M.

usque ad duo puncta, iuxta Theodotionis dumtaxat editionem qui simplicitate sermonis a Septuaginta interpretibus non discordat. Haec ego et vobis et studioso cuique fecisse me sciens, non ambigo multos fore qui vel invidia vel supercilio *malint contemnere videri praeclara quam*
 5 *discere*, et e turbulento magis rivo quam de purissimo fonte potare.

EXPLICIT PRAEFATIO

4. Locus incertus quem Hieronymus etiam in sequenti praefatione profert (p. 6, l. 14) et in praefatione ad librum Paralipomenon de graeco emendatum (p. 9, l. 13 edit. nostrae) Plinio adtribuit.

Codd. RFWΦ *etc.*

1. theodosionis M; theudotionis W; theodomonis Ψ^B | 2. ego = R*F; ergo R² *cum rell. codd. et edd.* | 3. et (I^o) = RFafgrec; *om. rell. codd.* | me *om.* R*M | ~ me fecisse Ω^M | 4. uel (I^o) *om.* f | malint] F*; mallint F²; malent Φ^{RG}a; mallent R*WΨ^BΩ^MT; mallet M; manent

V | uidere WΦΨ^BMV; et uidere α | 5. e = R; de FΩ^MMafigrec; *om. rell. codd.*

Subscr. explicuit praefatio Φ^P — explicit (explicuit Φ^R) praefatio sancti hieronimi pr(e)sbyteri (*om.* Φ^V) Φ^{RGV} — explicit prologus M — explicit K — finit R — *sine subscr.* FWΨ^BΩ^MTVafgrec.

ITEM ALIA EIUSDEM PRAEFATIO

Eusebius Hieronymus Sofronio suo salutem.

Scio quosdam putare psalterium in quinque libros esse divisum, ut ubicumque apud Septuaginta interpretes scriptum est γένοιτο γένοιτο,

Codd. RFΣ^TH *etc.*

Tit. incipit eiusdem praefatio Φ^P — incipit praefatio RH — incipit prephatio sancti hieronimi p̄bri ad damasum papam V — incipit praefatio sancti hieronymi in librum psalmodum iuxta hebraicam ueritatem m — incipit liber psalmodum qui hebraice dicitur sephartallim id est uolumen ymnorum prefatio Λ^L — incipit prologus sancti hieronimi (iher. C) de libro psalterii CB — incipit prologus sancti iheronimi presbyteri in libro psalmodum Σ^T — incipit prologus beati hieronimi in psalterium iuxta hebreos quod ipse transtulit in latinum G — prologus beati ieronimi p̄sbiteri in

psalterium quod ipse de hebraico transtulit in latinum g — prologus beati hieronymi in psalterium hebraicum: id est quod secundum ueritatem traduxit hebraicam ad petitionem sophronii f — *sine titulo* FALΩ^M].

1. eusebius — salutem *om.* FΣ^TΩ^M Vf | eusebius *om.* A | hieronimus RHBA^L GLΦ^P; iheronimus C; ieronimus g | soffronio suo salutem *om.* R | soffronio G; suffronio A; sophronio Λ^LΦ^Pgm | salutem + dicit Λ^LLΦ^P | 2. ~ esse libros Σ^T | 3. ut] et L; *om.* A | apud — interpretes *om.* g | γεν. γεν. id est *om.* g | ~ genuiton genuiton scriptum est Ω^M.

id est fiat fiat, finis librorum sit, pro quo in hebraeo legitur AMEN AMEN. Nos autem Hebraeorum auctoritatem secuti et maxime Apostolorum qui semper in Novo Testamento Psalmorum librum nominant, unum volumen adserimus. Psalmos quoque omnes eorum testamur auctorum qui ponuntur in titulis, David scilicet et Asaph et Idithun, filiorum 5 Core, Eman Ezraitae, Mosi et Salomonis et reliquorum, quos Ezras uno volumine comprehendit. Si enim AMEN, pro quo Aquila transtulit *πεπιστωμένως*, in fine tantum librorum ponitur et non interdum aut in exordio aut in calce sermonis sive sententiae, numquam et Salvator in Evangelio loqueretur: *Amen amen dico vobis*, et Pauli epistolae in medio 10 illud opere continerent, Moses quoque et Hieremias et ceteri in hunc modum multos haberent libros, qui in mediis voluminibus suis AMEN frequenter interserunt, sed et numerus viginti duorum hebraicorum librorum et mysterium eiusdem numeri commutabitur. Nam et titulus ipse hebraicus SEPHAR THALLIM, quod interpretatur *Volumen hymnorum*, apo- 15 stolicae auctoritati congruens, non plures libros, sed unum volumen ostendit.

10. Ioh. 1,51 etc.

Codd. RFΣ^rH etc.

1. fiat fiat fiat V | quo] eo quod G Ω^mg[| 2. nos — 4. adserimus om. g | autem om. GΩ^m | apostolos Λ^l | 3. librorum L* | 4. psalmos — 7. comprehendit in finem praefationis transtulit g | psalmos quoque] psalmosque RC; + non Ω^m | testantur G | 5. titulis + nominis scilicet misterio sunt enim omnes d̄d̄ Ω^m | et (I^o) om. FHC BGLΩ^mgfml | iditum f; ydithim g | 6. core] F*; corae RΣ^rHf; chore F²CBGΩ^mV; chorae A; chori g | aeman HΛ^lLV; heman CB; etman R | ezraite Σ^rHΛ^l(ez.)GΩ^m; ezraite R²; ezrahitae fml; aezrahitae A; ezratte R*; aetaraitē V; hesdra item C; ezdra item B; ebraice g | mosi = Am; et moysi R*; moysi R², *rell. codd. et edd.* | et (I^o) om. B | ezras Λ^l; ezra A; esdras C(hes.)BΩ^m Vgf | uno] primo f | 7. si — 14. commutabitur om. g | si] sit V | amen + fideliter A; + amen f | quo om. F* | transtulit om. FΩ^m | *πεπιστωμένως*] γενοιτο γενοιτο id est fiat fiat f | 8. in finem A

V | tantummodo GΩ^mf[; tamen Σ^r | poneretur fm | 9. et om. GΩ^mf | ~ in euangelio saluator Ω^m | 10. loqueretur] legeretur A | 11. ~ opere illud Ω^m | non continerent f; non contineretur Ω^m | moyses = L*^m; moyses Σ^rV; moyses L², *rell. codd. et edd.* | et (I^o) om. B | ieremias Ω^mm; iheremias C; heremias Σ^r | 13. intersererent A | numeros G | uiginti et duo CB | hebreorum CB | libr.] sermonum V | ~ librorum hebr. Ωf | 14. commut.] computabitur Ω^m | nam et] sed g | ipsius F | 15. sephar thallim = Vm; sephar tallim FΣ^rCA^lGLΦ^pl; separ thallim H; sephear theallim A; sephar thaimi R*; sephar thallimi R²; sephar talbin g; sophar tallim B; sefer tillim Ω^m; sepher thehilim f | apost. auct. congr. om. g | 17. ostendunt Φ^p; + sed et si plures libri essent numerus ipse uiginti duorum hebraicorum librorum et mysterium eiusdem numeri commutaretur g.

Quia igitur nuper cum Hebraeo disputans quaedam pro Domino Salvatore de Psalmis testimonia protulisti, volensque ille te eludere, per sermones pene singulos adserebat non ita haberi in hebraeo ut tu de Septuaginta interpretibus opponebas, studiosissime postulasti ut, post
 5 Aquilam, Symmachum et Theodotionem, novam editionem latino sermone transferrem. Aiebas enim te magis interpretum varietate turbari et amore quo laberis vel translatione vel iudicio meo esse contentum. Unde impulsus a te, cui et quae non possum negare non possum, rursus me obtrectatorum latratibus tradidi, maluique te vires potius
 10 meas quam voluntatem in amicitia quaerere. Certe confidenter dicam et multos huius operis testes citabo, me nihil dumtaxat scientem de hebraica veritate mutasse. Sicubi ergo editio mea a veteribus discreparit, interroga quemlibet Hebraeorum et liquido pervidebis me ab aemulis frustra lacerari, qui *malunt contemnere videri praeclara quam discere*,
 15 perversissimi homines. Nam cum semper novas expetant voluptates, et gulae eorum vicina maria non sufficiant, cur in solo studio Scripturarum veteri sapore contenti sunt? Nec hoc dico, quo praecessores meos mor-

14. Locus incertus. Vide praef. praeced. p. 4, l. 4.

Codd. RFΣ^τH etc.

1. igitur] ergo g | ~ cum hebreo nuper A | 2. uolens (que om.) g | ~ te ille LΩ^m | illudere Ω^mΦ^p̄m̄; inludere Σ^τH Λ^lLV; cludere CB*; concludere B² | 3. habere R*g | hebraico Ω^m | ut] quod CB | 5. aquilę F; + et Σ^τHΛ^lLΦ^pV̄m̄ | symmachum C; symacum F; simmachum GL V; simmacum Σ^τΩ^m; simachum Λ^l; simacum B²g; simagum B* | theodotionem g; theodotionem F*; theudotionem V; teudotionem B; theudotione Σ^τ | latino sermone om. Ω^m | 7. amore] amorem tuum ̄ | contemptum R; contemptum Ω^m | 8. qu(a)e non possum negare non possum = R*CBA cum Hier. contra Ruf. 2, 30 sec. codd. Vat. lat. 360 et 361; qu(a)e possum negare non possum Σ^τH² Λ^lLm̄; quae possum negare possum H*; que non possum negare non F; quae possum negare non possum debeo V; qu(a)e non possum (possunt Ω^m) debeo R²GΩ^mgl; quae possum debeo et quae

non possum ̄; quae possum negare non possum cui et quae possum debeo et quae non possum Φ^p | 9. rursus om. Λ^lΦ^pV | ~ meas potius Ω^mg | 10. in ami(c)itiam FCAΛ^l | 11. testes om. G* | scienter Ω^m; sententiae ̄ | 12. mutare Σ^τ | sic ergo ubi V; ubi ergo R* | aeditione mea V | discreparit] Σ^τ*; discrepauerit Σ^τ2(-berit)CBA; discrepat Ω^mg | 14. lacerari] laniari Λ^l | qui] quia L*Φ^pV; + uel inuidia uel supercilio I, cf. praef. praef. p. 4, l. 4 | uid. praekl.] peruersis F | uidere CBA^lg | 15. peruersissime RA | hominis F; + et de turbulento magis riuo quam de purissimo fonte potari I, cf. praef. praef. p. 4, l. 5 | expetunt B; expectant FGΩ^mΦ^pV; extant Σ^τ | uolumptates B*; uoluntates AG | et om. F | 16. guile Σ^τ B*; uulilae C | sufficiunt F; sufficiat Λ^l | 17. saporis CB; sapor V | sunt] A*; sint A²; om. B | nec] ne Φ^p | quo] quod CB Ω^mg | praedecessores m.

deam, aut quicquam de his arbitrer detrahendum quorum translationem diligentissime emendatam olim meae linguae hominibus dederim; sed quod aliud sit in ecclesiis Christo credentium Psalmos legere, aliud Iudaeis singula verba calumniantibus respondere.

Quod opusculum meum si in graecum ut polliceris transtuleris, ⁵ ἀντιφιλονεικῶν τοῖς διασύρουσιν, et inperitiae meae doctissimos quoque viros testes facere volueris, dicam tibi illud Oratianum: *In silvam ne ligna feras*. Nisi quod hoc habebo solamen, si in labore communi intellegam mihi et laudem et vituperationem tecum esse communem. Valere te in Domino Iesu cupio, et meminisse mei. ¹⁰

EXPLICIT PRAEFATIO

7. Horat. sat. 1, 10, 34.

Codd. RFΣ^TH etc.

1. quicquid L†Ω^M | de eis Ω^M; ab iis f | arbitror g; arbitres F; arbiter BG* | translatione dil. emendata Λ^L | 2. diligenter Ω^M | ~ linguae meae LΩ^M | 3. quo R | in om. Ω^M | christi Λ^LΦ^PV | 4. iudeis Σ^TB ALΩ^M; a iudeis V; eis C | ~ calumniantibus singula uerba AGΩ^MgI | 6. ἀντιφιλ. — 7. uolueris om. g | ἀντιφιλονεικῶν τοῖς διασύρουσιν = I; ANTIΦΙΛΟΝΙΚΩΝ ΤΟΙΣ ΔΙΑΣΥΡΟΥΣΙΝ R²; ANTIΦΙΛΟΝΙΚΩΝ ΤΟΙΣ ΔΙΑΣΥΡΟΥΣΙΝ G; ANTIΦΑΟΝΙΚΩΝ ΟΤΙ ΔΙΑΣΥΡΟΥΣΙΝ F; ANTIΦΑΟΝΙΚΩΝ ΤΟ ΒΑΙΑ ΔΙΑΣΥΡΟΥΣΙΝ R*H et, paucis litteris mutatis, Σ^TΛ^LΦ^PV; ἀντι φοινικῶν τα βαία συρουσιν M (in notis); corruptum in CB; id est (post spat. rel.) A; om. L (spat. rel.) Ω^MfM (in textu) | meae om. V | quosque CBA^LΩ^M | ~ uiros quoque AGI | 7. uolueris om. FCBA G | oratianum] Σ^T*; horatianum CGfM I; horaciañ Ω^M;

orationum Σ^T2BAΛ^L*Φ^PV; oracii g; h*ro- tantum F | 8. feres g | hoc habeo (ab. V) solamen Vf; hoc solamen habeo qui g; habeo hoc tecum solamen Ω^M | communi] quoniam g | 9. et ... et] uel ... uel AGgI | esset V | commune F | 10. ualere te in domino ihu cupio et meminisse mei = R(om. iesu)FΩ^MM; ualere te in domino cupio ihu et meminisse mei L; ualere te cupio in domino ihu et meminisse mei AGgI; uale in domino ihu cupio te meminisse mei Σ^THΛ^LΦ^PV; uale in christo cupio te meminisse mei f; om. CB.

Subscr. explicit (explicit Φ^P) pr(a)efatio Σ^THΛ^LΦ^PM — explicit prologus A — explicit prologus sancti hieronimi (iher. C) CB — explicit prologus beati hieronimi g — explicit L — sine subscr. RFGΩ^MVfI.

INCIPIT EPISTULA SANCTI HIERONYMI
AD SUNNIAM ET FRETELAM DE PSALTERIO
QUAE DE LXX INTERPRETUM EDITIONE
CORRUPTA SINT

(EPISTULA CVI)

Dilectissimis fratribus Sunniae et Fretelae et ceteris qui vobiscum Domino seruiunt Hieronymus.

Vere in vobis Apostolicus et Propheticus sermo completus est: *In omnem terram exiit sonus eorum et in fines orbis terrae verba eorum.*

- ⁵ Quis hoc crederet, ut barbara Getarum lingua hebraicam quaereret veritatem, et dormitantibus, immo contententibus Graecis, ipsa Germania Spiritus sancti eloquia scrutaretur? *In veritate cognovi, quod non est personarum acceptor Deus, sed in omni gente qui timet Deum et operatur Dei iustitiam acceptus est illi.* Dudum callosa tenendo capulo manus et
- ¹⁰ digiti tractandis sagittis aptiores ad stilum calamumque mollescunt, et bellicosa pectora vertuntur in mansuetudinem christianam. Nunc et Esaiae vaticinium cernimus opere completum: *Concident gladios suos in aratra et lanceas suas in falces et non adsumet gens contra gentem gladium et non discent ultra pugnare.* Rursumque in eodem: *Pascetur lupus cum*
- ¹⁵ *agno et pardus requiescet cum haedo, et vitulus et leo et taurus pascentur simul et puer parvulus ducet eos, et bos et ursus in commune pascentur parvulique eorum erunt pariter, et leo et bos comedent paleas, non ut simplicitas in feritatem transeat, sed ut feritas discat simplicitatem.*

Quaeritis a me rem magni operis et maioris invidiae, in qua scri-

3. Ps. 18,5; Rom. 10,18 — 7. Act. 10, 34-35 12. Esai. 2,4 14. Esai. 11, 6-7

Codd. RLTKCP.

Tit. Incipit — hier. *om.* h | incipit *om.* C | hieronimi RLTKCP | sunniam C | sunt CP.

1. dilectis P | ceteris + fratribus P | 2. hieronimus RLTKCP | 4. exiuit T CP | 6. germana T | 7. quod] quoniam T | 8. dei *om.* C | 9. acceptum T | 10. digitis tractando C | 11. esaie K*; isaię R;

ysaię C; ysaye K² | ~ uatic. ysaię C | 12. suos *om.* P* | 13. assument C; adsumit R | 14. discent] disserit R | ultra] amplius T | pascitur RLCKP | 15. requiescit RLTKC | 16. ducit RLTKC | 17. erunt *om.* C | et bos com. paleas *om.* P† | cōmedunt C | ~ paleas comedent T | 19. quaeris RLTK*.

bentis non ingenium, sed eruditio conprobetur, ut dum ipse cupio iudicare de ceteris, iudicandum me omnibus praebeam, et in opere psalterii iuxta digestionem schedulae vestrae, ubicumque inter Latinos Graecosque contentio est, quid magis Hebraeis conveniat significem. In quo illud breviter admoneo, ut sciatis aliam esse editionem quam Origenis et Caesariensis Eusebius omnesque Graeciae tractatores κοινά, id est communem appellant atque vulgatam, et a plerisque nunc Λουκιάνειος dicitur, aliam Septuaginta interpretum, quae et in ἐξαπλοῖς codicibus repperitur et a nobis in latinum sermonem fideliter versa est et Hierosolymae atque in Orientis ecclesiis decantatur. Super qua re et sanctus et filius meus Avitus saepe quaesierat, et quia se occasio fratris nostri Firmi presbyteri dedit, qui mihi vestram epistulam reddidit, vobis scribens in commune respondeo et me magno amicitiae libero foenore quod, quanto magis solvimus, plus debemus. Sicut autem in Novo Testamento, si quando apud Latinos quaestio exoritur et est inter exemplaria varietas, recurrimus ad fontem graeci sermonis, quo Novum scriptum est Instrumentum, ita in Veteri Testamento, si quando inter Graecos Latinosque diversitas est, ad hebraicam confugimus veritatem, ut, quicquid de fonte proficiscitur, hoc quaeramus in rivulis. Κοινή autem ista, hoc est communis editio, ipsa est quae et Septuaginta; sed hoc interest inter utramque, quod κοινή pro locis et temporibus et pro voluntate scriptorum vetus corrupta editio est, ea autem, quae habetur in ἐξαπλοῖς et quam nos vertimus, ipsa est quae in eruditorum libris incorrupta et immaculata Septuaginta interpretum translatio reservatur. Quicquid ergo ab hac discrepat, nulli dubium est, quin ita et ab Hebraeorum auctoritate discordet.

Codd. RLTKP.

1. conprobetur] L²(e corr. ut vid.) | 2. ~ de ceteris iudicare P | 4. contentio] intentio C | 5. quo] qua C | origenes h | 6. cesariensis P; cesariense[-] R; censariensis K* | omnisque R | KOINH T | 7. commune LT | λουκιάνειος = h; lucianios RLTKP; lucianos C | 9. hierosolimae TKP; hierusolyme R; hierusolimae LC | 10. in (ante orientis) om. C | decantantur P | supra C | sanctus

om. P | 11. et (I^o) om. L²TPH | 12. ~ epist. uestram P | reddidit R*; tradidit R³h; tradedit R² | uobis = R²; a uobis R*LTCPH; om. K | 13. in communem C | 15. si om. K* | 17. ita + et R²h | 19. KOINON C | 20. ~ communis ista hoc est P | editio = Rh; dictio LTCKP | et] in P; et in K | 21. interest om. C | inter] in P | KOINON C | 25. et om. P | 26. auctoritate] ueritate C.

Prima de quinto psalmo quaestio fuit: *Neque habitabit iuxta te malignus*. Pro quo habetur in graeco: Οὐτε παροικήσει σοι πονηρός sive πονηρευόμενος, ut vulgata editio continet. Et miramini cur παροικίαν, id est *incolatum*, latinus interpret non verterit, sed pro hoc posuerit *habitationem*, quae graece dicitur κατοικία. Quod quidem in alio loco fecisse convincitur: *Heu mihi, quia incolatus meus prolongatus est*. Et in quarto decimo psalmo rursum pro *incolatu habitationem* posuit: *Domine, quis habitabit in tabernaculo tuo?* Et sciendum, quod si voluerimus dicere: *Domine, quis inolet tabernaculum tuum?*, vel illud e quinto: *Neque incolat iuxta te malignus*, perdes εὐφωρίαν, et dum interpretationis κακοζηλίαν sequimur, omnem decorem translationis amittimus; et hanc esse regulam boni interpretis, ut ιδιώματα linguae alterius suae linguae exprimat proprietate. Quod et Tullium in † Protagora † Platonis et in Οικονομικῶ Xenofontis et in Demosthenis contra Aeschinen oratione fecisse convincimus, et Plautum, Terentium Ciciliumque, eruditissimos viros, in graecis comoediis transferendis. Nec ex eo quis latinam linguam angustissimam putet, quod non possit verbum transferre de verbo, cum etiam Graeci pleraque nostra circuitu transferant et verba hebraica non interpretationis fide, sed linguae suae proprietatibus nitantur exprimere.

De eodem psalmo: *Dirige in conspectu meo viam tuam*. Pro quo habetur in graeco: Κατεύθυνον ἐνώπιόν σου τὴν ὁδόν μου, hoc est: *Dirige*

1. Ps. 5,6 6. Ps. 119,5 7. Ps. 14,1 9. Ps. 5,6 20. Ps. 5,9

Codd. RLTCCKP.

1. prima] K*; primo K² | quinta K* | habitavit K* | te om. P² | 2. ουτε] ΟΥΤΑΕ R*; ΟΥ R²TC² (in ras.) | ΠΑΡΟΙΚΕΙ RL; ΠΤΑΡΟΙΚΕΙ P | πονηρος siue om. T | ~ ΠΟΝΗΡΕΥΟΜΕΝΟΣ siue ΠΟΝΗΡΟΣ C | 3. et miramini — uerterit om. R*LTCK* | παροικίαν] ita ΝΟΙΚΙΑΝ R²(ut vid.)P | 4. uerteret K²P | habitatione R*LTC | 9. ε] K*; de TK²Ph | 10. perdes] K*; perdit K²; perdidit P | ευφωρίαν] ΕΥΦΩΝΙΑΜ T²; ΕΟΦΩΝΙΑΝ L K; ΕΟΦΩΝΙΑΜ T*; COΦΩΝΙΑΝ C qui in marg. cacophonian inscribit | κακοζηλίαν] ΚΑΚΟΛΕΞΙΑΝ C | 11. ammittimus C | 13. proprietate] L² (etate in ras.);

proprietatem K | quod + quidem K²P | protagora restituimus cum h; pitagora LTCKP; pytagora R | 14. demostenis P | eschinen P² (ch in ras.); *eschinen L; eschinen C | orationem omn. codd. | 15. terrentium R*LK*P | ciciliumque = L*T C; ceciliumque R²L²; caeciliumque h; etciliumque R*; ciliciumque KP | 16. comoediis] L³; comediis R²; comoedis L² TK; comedis R*C | 17. posset P | 18. plerique C | nostra] nomina T | circuitu] circuit ut L* (ut uid.)K; circuitu ut R*; circuiunt ut T; circueunt ut C. ¶ uel circueunt K² | 19. ~ linguae sed P | 21. graeco + ΚΟΙΝΗ editio R | μου] SOY P.

in conspectu tuo viam meam. Quod nec Septuaginta habent nec Aquila nec Symmachus nec Theodotio, sed sola κοινή editio. Denique et in hebraeo ita scriptum repperi: OSER LAPHANOI † DARCHACH †, quod omnes voce simili transtulerunt: *Dirige in conspectu meo viam tuam*, secundum illud, quod et in oratione Dominica dicitur: *Pater noster, qui es in* 5 *caelis, sanctificetur nomen tuum*, non quo nobis orantibus sanctificetur quod per se sanctum est, sed quo petamus, ut, quod per naturam sui sanctum est, sanctificetur in nobis. Ergo et nunc Propheta postulat, ut via Domini, quae per se recta est, etiam sibi recta fiat.

De sexto psalmo: *Erubescant et conturbentur vehementer omnes ini-* 10 *mici mei.* Et dicitis in graeco *vehementer* non haberi. Scio, sed hoc vulgata. Ceterum et in hebraeo habet MOD, id est *vehementer*, et omnes σφόδρα similiter transtulerunt.

De septimo psalmo: *Iudica me, Domine, secundum iustitiam meam.* Pro quo habetur in graeco κατὰ τὴν δικαιοσύνην σου, id est *iuxta iusti-* 15 *tiam tuam.* Sed et in hoc male; in hebraeo enim SEDECHI habet, quod interpretatur *iustitia mea*, et non SEDECACH, quod *iustitiam tuam* sonat. Sed omnes interpretes *iustitiam meam* voce simili transtulerunt. Nec cuiquam videatur temerarium, quod iudicari secundum iustitiam suam postulet, cum et sequens versiculus hoc ipsum significet: *Et secundum* 20 *innocentiam meam super me*, et sexti decimi psalmi hoc exordium sit: *Exaudi, Domine, iustitiam meam*, et in septimo decimo quoque dicatur: *Retribuit mihi Dominus secundum iustitiam meam et secundum puritatem manuum mearum reddet mihi*, in vicesimo quoque quinto psalmo scriptum sit: *Proba me, Domine, et tempta me, ure renes meos et cor meum*, et 25

5. Matth. 6,9 10. Ps. 6,11 14. Ps. 7,9 20. Ps. 7,9 22. Ps. 16,1
23. Ps. 17,21 25. Ps. 25,2

Codd. RLTKCP.

1. meo viam tuam K* | 2. symmachus RLTK; symachus P | teodotio L; theudocio C | sed sola om. C | KOINON C | 3. ita] nam C | laphanaï RT; laphanōi L; lapharnoi KP; laphanum C | darchach restituimus cum h; darchachi omn. codd. | 4. uoces R | meo viam tuam] in ras. P² | 5. et om. C | 6. quo] K*; quod K²P | 7. quo] K*; quod K² | per (2°) om. P* | 11. ~ vehementer in greco P | hoc om. R* | vulgata] K*; in editione

vulgata K²P | 12. mod] modū P | 14. domine om. C | 16. et om. P | sedechi = P h; sedechē R²; sedece R*LTK; seddece C | 17. iust. mea] R*; iustitiam meam R² | sedecach = h; sedechah RLTK; sedachah P; sechach C | 18. sed + et P | uoci R | 19. iudicare R | suam] meam C | 22. et om. RLK | dicitur] dicitur R T; psalmo C | 23. retribuit] L*; retribuet L²Ch | 24. quinto om. C | 25. sit] est C.

in quarto dicatur: *Cum invocarem, exaudivit me Deus iustitiae meae*, et in octogesimo quinto: *Custodi animam meam, quoniam sanctus sum*, Iacob quoque loquatur in Genesi: *Exaudiet me cras iustitia mea*.

De octavo psalmo: *Quoniam videbo caelos tuos*. Et dicitis, quod
 5 *tuos* in graeco non habeat. Verum est, sed in hebraeo legitur SAMACHA, quod interpretatur *caelos tuos*, et de editione Theodotionis in Septuaginta interpretibus additum est sub asterisco. Cuius rei breviter vobis sensum aperiam: ubi quid minus habetur in graeco ab hebraica veritate, Origenis de translatione Theodotionis addidit et signum posuit
 10 asteris, id est stellam, quae, quod prius absconditum videbatur, inluminet et in medium proferat; ubi autem quod in hebraeo non est, in graecis codicibus invenitur, obelon, id est iacentem, praeposuit, quam nos latine veru possumus dicere, quo ostenditur iugulandum esse et confodiendum quod in authenticis libris non invenitur. Quae signa et in Graecorum
 15 Latinorumque poematibus inveniuntur.

Sexto decimo: *Oculi tui videant aequitates*. Pro quo in graeco vos legisse dixistis *οι ὀφθαλμοί μου*, id est *oculi mei*. Sed rectius *oculi tui*, quia et supra dixerat: *De vultu tuo iudicium meum prodeat*, ut oculi Dei in Propheta operante, non prava, sed recta conspiciant. In ipso:
 20 *Custodi me ut pupillam oculi*. Dicitisque in graeco legi: *Custodi me, Domine*. Quod nec in hebraeo nec in ullo habetur interprete. In eodem: *Exsurge, Domine, praeveni eum et subplanta eum*. Pro quo in graeco sit: *Πρόφθασον αὐτούς*, id est *praeveni eos et subplanta eos*. Sed melius si legatur numero singulari, siquidem de impio dictum est, de quo sta-

1. Ps. 4,2 2. Ps. 85,2 3. Gen. 30,33 4. Ps. 8,4 16. Ps. 16,2 18. ibid
 20. Ps. 16,8 22. Ps. 16,13

Codd. RLTKCP.

1. inuocarem te exaudivisti me C |
 5. ~ in greco tuos C | 6. theodotionis
 + addit et signum posuit R, cf. infra
 l. 9 | 7. uobis om. C | ~ sensum bre-
 uiter uobis T* | 8. aperiant C | quid]
 K*; quod CK² | 9. origenes h | addit
 R | et signum pos. ast.] sub asterico C |
 10. asteris = R*LK*; asterisci Th; asteris-
 cum R²K²P | stillam L* | 11. hebraico P |
 12. praeposuit] *praem.* lineam R²; +
 uirgulam K²P | latini P | 13. ueru] ue-
 rum C | quo] quod C | esse] K*; ut est

K² (ut vid.) | 16. sext. dec.] in XVI° ps̄ C
 (et sic deinceps); numeros om. T usque
 ad ps. XLI | pro — graeco post μου (l. 17)
 transp. R*LTCK* | 17. dicitis CP | oculi
 tui] oculum R*LT; ocul** K* | 19. dei]
 domini KP | operante] recta aperante
 R* | praua] parua R* | conspiciunt R*;
 conspiciat P | 20. me (I^o) + domine P |
 dicitis quod CK²; dicitis q*** K* | lege
 K*; legitis C | 21. in nullo TC | 23. sit]
 sic C | αὐτούς + ΚΑΙ ΥΠΟΚΕΛΗCON
 ΑΥΤΟΥC R².

tim sequitur: *Praeveni eum et subplanta eum; eripe animam meam ab impio*. Nullique dubium, quin diabolium significet.

Septimo decimo: *Grando et carbones ignis*. Et quaeritis, cur graecus istum versiculum secundum non habeat interpositis duobus versibus. Sed sciendum, quia de hebraico et Theodotionis editione in Septuaginta interpretibus sub asterisco additum sit. In eodem: *Qui perfecit pedes meos tamquam cervorum*. Pro quo scribitis in graeco inveniri ὡσεὶ ἐλάφου, id est *tamquam cervi*, singularem numerum pro plurali. Sed in hebraeo pluralis numerus positus est CHAIALOTH, et omnes interpretes pluralem numerum transtulerunt. In eodem: *Et dedisti mihi protectionem salutis tuae*. Pro quo in graeco vos legisse dixistis τῆς σωτηρίας μου, id est *salutis meae*. Sed in hebraeo IESACHA *salutis tuae* significat, non *meae*; quod et omnes interpretes transtulerunt. In ipso: *Subplantasti insurgentes in me subtus me*. Pro quo in graeco plus invenisse vos dicitis *omnes insurgentes*. Sed *omnes* additum est. In eodem: *Vivit Dominus et benedictus Deus meus*. Et dicitis in graeco non haberi *meus*. Quod non sub asterisco, sed ab ipsis Septuaginta de hebraica veritate translatum est et cuncti interpretes in hac parte consentiunt. In eodem: *Liberator meus de gentibus iracundis*. Pro quo in graeco invenisse vos dicitis *ab inimicis meis fortibus sive potentibus*. Et quia semel veritati studemus, si quid vel transferentis festinatione vel scribentium vitio depravatum est, simpliciter confiteri et emendare debemus. In hebraeo nihil aliud habet nisi hoc: *Liberator meus ab inimicis meis*; Septuaginta *iracundis* addiderunt. Et pro *gentibus* tam in hebraeo quam in cunctis interpretibus *inimici* positi sunt; et miror, quomodo pro *inimicis gentes* mutatae sint.

Octavo decimo: *Exultavit ut gigans ad currendam viam suam*. Et

3. Ps. 17,13 4. Ps. 17,14 6. Ps. 17,34 10. Ps. 17,36 13. Ps. 17,40
15. Ps. 17,47 18. Ps. 17,48 27. Ps. 18,6

Codd. RLTKCP.

3. carbonis R* | 4. secundum] R*; secundo R² | 5. de om. R*LTK* | et] K*; et de K²P | theodotionis C | 6. eodem + psalmo C | perficit L² (pr. i in ras.) | 7. scribitis om. P | 10. in eodem — 13. transtulerunt om. C | 11. τῆς om. T | 16. deus] in ras. P | meus (2°)] deus meus P* | 19. meus de]

meus P*; de P² | ~ uos inuenisse P | 20. semel] simul P* | 21. transferentes K*; transferendis K² | 23. habetur P | nisi hoc om. R*LTCK* | septuaginta = K²P; septuaginta autem R²h; ita autem R*LTC K* | 25. inmutatae R* | 26. sunt TKCP | 27. gigans] R*L* (ut vid.); gigas R²L²P | suam om. C.

dicitis quod in graeco *suam* non habeat. Sed hoc nos sub veru additum repperimus et in hebraeo non esse manifestum est.

Nono decimo: *Tribuat tibi secundum cor tuum*. Et dicitis in graeco vos hoc versiculo additum nomen Domini repperisse. Quod superfluum est, quia ex superioribus ἀπὸ κοινοῦ subauditur, unde coepit et psalmus: *Exaudiat te Dominus in die tribulationis*, ut et hic sub eodem sensu dicatur: *Tribuat tibi secundum cor tuum*, id est ipse Dominus, de quo supra dictum est. In eodem: *Et exaudi nos in die qua invocaverimus te*. Pro quo legisse vos dicitis *in quocumque die*. Sed superius cum hebraica veritate concordat, ubi scriptum est בּוֹמ, id est *in die*.

Vicesimo primo: *Tu autem, Domine, ne elongaveris auxilium tuum a me*. Pro quo dicitis invenisse vos *meum*. Quod et verum est, et ita corrigendum. Breve enim: si quid scriptorum errore mutatum est, stulta credimus contentione defendere. In eodem: *Universum semen Iacob magnificate eum*. Pro quo in graeco scriptum sit δοξάσατε αὐτόν, id est *glorificate eum*. Sed sciendum quod ubicumque in graeco *glorificate* scriptum est, latinus interpres *magnificate* transtulerit, secundum illud quod in Exodo dicitur: *Cantemus Domino, gloriose enim magnificatus est*, pro quo in graeco scribitur *glorificatus est*; sed in latino sermone si transferatur, fit indecora translatio. Et nos emendantes olim psalterium, ubicumque sensus idem est, veterum interpretum consuetudinem mutare nolimus, ne nimia novitate lectoris studium terreremus.

Vicesimo secundo: *Calix meus inebrians quam praeclarus est*. Pro quo in graeco legisse vos dicitis *calix tuus*. Sed hoc in κοινῆ errorē obtinuit. Ceterum et Septuaginta et hebraicum et omnes interpretes *calix meus*

3. Ps. 19, 5 6. Ps. 19, 2 8. Ps. 19, 10 11. Ps. 21, 20 14. Ps. 21, 24
18. Exod. 15, 1 24. Ps. 22, 5

Codd. RLCKP.

1. graeco + uiam C | nos *om.* C
4. hoc] in hoc R²C | 5. ἀπο κοινοῦ] ΕΠΙΚΟΥΡΕΙ ΟΙ Κ̄ P | 6. sensu —
8. in eodem *om.* R*LTCK | 8. et *om.* P | 9. ~ uos legisse T* | 11. tu] *praem.* deus meus deus meus quare me dereliquisti. illud quod in medio uersiculo est: respice in me superfluum est. in eodem C | 12. pro quo = R²h; quo R*;

quod LTCKP | uos = R²Ch; non uos R*LTK; uos non P | et *om.* C | 13. breue] R*K*; neque R²K²P | 14. credimus] K*; debemus K²P. ¶ a] debem[...] R² | 15. sit] est T* | 19. glorif. est] ¶ ΔΕΔΟΖΑΘΑΙ R² | 21. idem est] id ē P | ueterum] uerum C | 22. mutare *om.* P* | 24. praeclarum C | 25. errore] R*L*; error R² L² | 26. ceterorum R*L*T(çet.)KP.

habent, quod hebraice dicitur CHOSI; alioquin, si *calix tuus* esset, diceretur CHOSACH.

Vicesimo quarto: *Confundantur omnes inique agentes*. Et dicitis quod *omnes* in graeco non habeat, et bene; nam nec in hebraeo habet, sed in Septuaginta sub veru additum est. In eodem; *Innocentes et recti* 5 *adhaeserunt mihi, quia sustinui te*. Et dicitis in graeco vos repperisse *Domine*. Quod superfluum est.

Vicesimo sexto: *Et nunc exaltavit caput meum super inimicos*. Pro quo in graeco vos invenisse dixistis: *Et nunc ecce exaltavit caput meum*. Sed *ecce* superfluum est. In eodem: *Exquisivit facies mea*. Pro quo 10 in graeco sit positum: *Quaesivit te facies mea*. Sed melius superius.

Vicesimo septimo: *Exaudi vocem deprecationis meae*. Pro quo vos invenisse dixistis *exaudi, Domine*. Sed et hoc additum est.

Vicesimo octavo: *Et in templo eius omnis dicet gloriam*. Pro quo in graeco sit $\pi\acute{\alpha}\varsigma \tau\iota\varsigma$. Quod si transferre voluerimus ad verbum *omnis* 15 *quis*, in $\kappa\alpha\kappa\omicron\zeta\eta\lambda\acute{\iota}\alpha\nu$ interpretationis incurrimus et fit absurda translatio. In eodem: *Dominus diluvium inhabitare facit*. Pro quo legisse vos dicitis: *Dominus diluvium inhabitat*. Quorum prius ad gratiam pertinet credentibus, secundum ad eius, in quo credunt, habitaculum. Sed quia † IASAB † verbum ambiguum est et potest utrumque sonare, nam et *sessio* et 20 *habitatio* dicitur, et in ipso psalmo de gratia baptismatis dicebatur: *Vox Domini super aquas, Deus super aquas multas*, et: *Vox praeparantis cervos et revelabit condensa, et in templo eius omnis dicet gloriam*, de ipsis sentire volumus qui glorificant Dominum, et interpretati sumus: *Dominus diluvium inhabitare facit*. 25

3. Ps. 24, 4 5. Ps. 24, 21 8. Ps. 26, 6 10. Ps. 26, 8 12. Ps. 27, 2
14. Ps. 28, 9 17. Ps. 28, 10 21. Ps. 28, 3 22. Ps. 28, 9 25. Ps. 28, 10

Codd. RLTKCP.

1. quod] et P | si = R²P; quia R*LT CK; om. h | esset] esse CP | diceretur = R²P; dicitur R*LTCK; om. h | 3. iniquę CK; iniqua P | 6. uos om. C | 8. et nunc — 9. dixistis om. RLTKh | 8. exaltaui P | 9. exaltaui ecce P | 12. uoces K[†] | pro quo — 14. gloriam om. P | 15. ad uerbum] aduerbi sim C | 16. ΚΑΚΟΛΕΞΙΑΝ C | fit] sit P | 17. ~ uos

legisse P | 18. inhabitabit C | credentibus] R*; credentium R²TP | 19. ad om. R* | iasab *restituimus*; iasap R; iasaph LTCKPh | 20. et (ante sessio) om. P | 21. dicebatur] dicitur P | 22. deus super aquas om. P | deus] dominus h | uox + domini PK²h | pr(a)eparantes R TCK* | 23. ceruos] K*; c(e)dros R*LTC K² | reuelauit R*TCK.

Tricesimo: *Quoniam tu es protector meus*. Rursum et in hoc loco additum nomen Domini est; et ne eadem semper inculcem, observare debetis nomen Domini et Dei saepissime additum et id vos debere sequi, quod de hebraico et de Septuaginta interpretibus emendavi-
 5 mus. In eodem: *Ego autem dixi in excessu mentis meae*. Pro quo in latinis codicibus legebatur *in pavore meo*, et nos iuxta graecum transtulimus *ἐν τῇ ἐκστάσει μου*, id est *in excessu mentis meae*. Aliter enim *ἐκστασι* latinus sermo exprimere non potest, nisi *mentis excessum*. Aliter me in hebraico legisse noveram *in stupore* et *in admiratione mea*.

20 Tricesimo primo: *Nec est in spiritu eius dolus*. Pro quo in graeco legisse vos dicitis *ἐν τῷ στόματι αὐτοῦ*, id est *in ore eius dolus*. Quod solus Symmachus posuit. Alioquin et Septuaginta interpretes et Theodotion et Quinta et Sexta et Aquila et ipsum hebraicum *in spiritu eius* habet, quod hebraice dicitur BRUCHO. Sin autem esset *in ore eius*, scri-
 15 beretur † BAFFIO †. In eodem: *Conversus sum in aerumna mea*. In graeco *mea* non esse suggeritis. Quod ex hebraico et de translatione Theodotionis sub asterisco additum est, et in hebraeo legitur LASADDI. LASADDI [...].

Tricesimo quarto: *Omnia ossa mea dicent, Domine*. Pro quo in
 20 graeco bis *Domine* invenisse vos dicitis. Sed sciendum, quod multa sint exemplaria apud Hebraeos, quae ne semel quidem *Dominum* habeant.

Tricesimo sexto: *Et viam eius volet*. In graeco *volet nimis* vos legisse dixistis. Quod additum est nec apud quemquam habetur interpretum.

25 Tricesimo octavo: *Verumtamen vane conturbatur omnis homo*. Et dicitis vos in graeco non invenisse *conturbatur*. Sed et hoc sub veru in Septuaginta additum est. Et hinc apud vos et apud plerosque error exoritur,

1. Ps. 30, 5 5. Ps. 30, 23 9. in stupore] sic in psalt. iuxta Hebr. 10. Ps. 31, 2
 15. Ps. 31, 4 19. Ps. 34, 10 22. Ps. 36, 23 25. Ps. 38, 12

Codd. RLTKCP.

2. semper] super R*LTCP | 5. autem om. C*P | 7. μου] COY R*; CO LK | 9. hebraico] R*; hebreo R² | ~ in hebraico me T | in (3°) om. TCP* | 11. αυτου + ΔΟΛΟC R²T | dolus om. P | 12. simmachus RC; simmachus P | septuaginta] praem. in K | theodocion C; theodotio P | 13. eius] K*³; om.

K² | 14. esset] est et P | 15. baffio restituimus cum h; safficho RLCKP; saffico T | 18. post lasaddi lacunam indicavimus cum h | 19. dicant K | 21. ne] nec P | ~ dominum quidem P* | habent P | 22. in] et in P | 23. interpretem C | 26. ~ in greco uos P | non om. P* | conturbet P.

quod scriptorum neglegentia, virgulis et asteriscis subtractis, distinctio universa confunditur.

Tricesimo nono: *Et legem tuam in medio cordis mei*. Pro quo in graeco repperisse vos dicitis *in medio ventris mei*. Quod et in hebraeo scriptum est ΒΑΤΘΟC ΜΕΑΙ, sed propter euphoniā apud Latinos in *5 corde* translatum, et tamen non debemus subtrahere quod verum est. In eodem: *Domine, in adiutorium meum respice*. Pro quo in graeco repperisse vos dicitis σπεῦσον, id est *festina*. Sed apud Septuaginta πρόσχεC, id est *respice*, scriptum est.

Quadragesimo: *Et si ingrediebatur ut videret*. Et dicitis quod *si* in *10 graeco* non sit positum, cum manifestissime et in hebraeo et in cunctis interpretibus scriptum sit, et Septuaginta transtulerint: Καὶ εἰ εἰσπορεύετο τοῦ ἰδεῖν.

Quadragesimo primo: *Salutare vultus mei, Deus meus*. Pro quo invenisse vos dicitis *et Deus meus*. Sed sciendum hoc in isto psalmo *15 bis* inveniri, et in primo positum esse: *Salutare vultus mei, Deus meus*, in secundo autem, id est in fine ipsius psalmi: *Salutare vultus mei et Deus meus*, ita dumtaxat ut *et* coniunctio de hebraeo et de Theodotione sub asterisco addita sit. In eodem: *Exprobraverunt mihi qui tribulant me*. Pro quo vos invenisse dixistis οἱ ἐχθροί μου, id est *inimici mei*, cum *20 et* apud Septuaginta scriptum sit οἱ θλιβοντές με, et apud Hebraeos SORARAI, id est *hostes mei*. In eodem: *Spera in Deum, quoniam adhuc confitebor illi*. Et dicitis *adhuc* in graeco non inveniri. Quod sub asterisco additum est. Ita enim et in hebraeo scriptum repperimus CHIOD, quod significatur ὅτι ἔτι latineque dicitur *quoniam adhuc*. Hoc ipsum *25 etiam* in quadragesimo secundo intellegendum.

3. Ps. 39, 9 4. sic in psalt. iuxta Hebr. 7. Ps. 39, 14 10. Ps. 40, 7
14. Ps. 41, 6 16. ibid. 17. Ps. 41, 12 19. Ps. 41, 11 22. hostes mei] sic in
psalt. iuxta Hebr. spera] Ps. 41, 12 26. Ps. 42, 5

Codd. RLTKCP.

4. repperisse] cōperisse P | et om. P | 5. scriptum] *praem.* sic R² | batthoch h | 6. translatum + est TPh | 7. graeco] hebraeo L | 9. ΠΡΟCΧΕC Ch | 10. si (2°) om. RL*(*add. L² post positum, l. 11*)TKP | 12. scriptum om. C | septuag.] *praem.* in C | transtulerunt TP | εἰ = L²h; om. RL*T

CKP | 15. inuenire R* | 16. deus] *praem.* et P* | 17. in secundo — 18. deus meus om. R*LTCK* | ipsius] illius P* (*ut vid.*) | 19. additum TP | sit] est P* | 20. ~ inuenisse uos P | οἱ ἐχθροί μου — 21. scriptum sit om. R*LTCK*P | 23. dicitis + et P | inuenire R* | 25. quod] quo P | significat C.

Quadragesimo tertio: *Et non egredieris in virtutibus nostris*. Pro quo in graeco repperisse vos dicitis *et non egredieris, Deus*. Sed superfluum est. In ipso: *Posuisti nos in similitudinem gentibus*. Pro quo in graeco scriptum sit ἐν τοῖς ἔθνεσιν, id est *in gentibus*. Sed si dictum
 5 fuisset in latino *in similitudinem in gentibus*, κακόφωρον esset, et propterea absque damno sensus interpretationis elegantia conservata est. Alioquin in hebraico ita scriptum repperi: *Posuisti nos proverbium in gentibus*. In eodem: *Exsurge, adiuua nos*. Pro quo, more solito, in graeco nomen Domini additum est.

10 Quadragesimo quarto: *Sagittae tuae acutae*. Pro quo in graeco legisse vos dicitis *acutae, potentissime*. Sed hoc male, et de superiore versiculo additum est, in quo legitur: *Accingere gladio tuo super femur tuum, potentissime*.

Quadragesimo septimo: *Quoniam ecce reges congregati sunt*. Pro
 15 quo in graeco legisse vos dicitis: *Quoniam ecce reges eius congregati sunt*. Quod superfluum esse ipse lectionis textus ostendit, et in veteribus codicibus Latinorum scriptum erat *reges terrae*, quod nos tulimus, quia nec in hebraeo nec in Septuaginta repperitur. In ipso: *Sicut audivimus, sic vidimus*. Pro quo in graeco repperisse vos dicitis *sic et vidimus*.
 20 Quod superfluum est; legitur enim in hebraeo CHEN RAINU, quod interpretatur οὕτως εἶδομεν, hoc est *sic vidimus*. In eodem: *Suscepimus, Deus, misericordiam tuam in medio templi tui*. Pro eo quod nos de hebraico et de Septuaginta interpretibus vertimus *templi tui*, in graeco legisse vos dicitis *populi tui*. Quod superfluum est. In hebraico scriptum est ECHALACH, id est τοῦ ναοῦ σου, hoc est *templi tui*, et non AMMACH, quod *populum*
 25 *tuum* significat.

Quadragesimo octavo: *Homo in honore cum esset*. Pro quo in graeco invenisse vos dicitis: *Et homo in honore cum esset*. Sed scien-

1. Ps. 43, 10 3. Ps. 43, 15 8. Ps. 43, 26 10. Ps. 44, 6 12. Ps. 44, 4
 14. Ps. 47, 5 18. Ps. 47, 9 21. Ps. 47, 10 27. Ps. 48, 21

Codd. RLTKP.

2. ~ uos repperisse T | sed] quod P |
 3. in similitudine R | pro quo — 4. gentibus om. R*LTCK | 4. id est in gent. om. Ph | 5. in (ante gentibus) om. P* | 9. nomen domini] domine P | 11. potentissime CP | superiori T | 12. uersiculum R | 14. quadr. sept.] XLVI T | regis R; + terrae RLTK |

15. reges om. P* | 16. esse om. P | 18. repperimus T | 19. sic (I°)] ita et P | et om. R* | 21. οὕτως + KAI T² | suscepimus R | 22. pro — 23. tui om. C | 23. legisse uos] uos legisse P* ; legisse T ; uos legisse P² | 24. hebraico] R* ; hebreo R² | 25. ναοῦ] ΛΑΟΥ P | 27. ~ cum in honore R²K²Ph.

dum, quod iste versiculus bis in hoc psalmo sit et in priori additam habeat *et* coniunctionem, in fine non habeat. In eodem: *Et dominabuntur eorum iusti*. Pro *iustis εὐθείς*, id est *rectos*, in graeco legisse vos dicitis. Sed hoc propter *εὐφωρίαν* ita in latinum versum est. Alioquin et in eo loco, ubi scriptum legimus: *In libro εὐθείς*, lustorum libro intel-
legimus, et non debemus sic verbum de verbo exprimere, ut dum syl-
labam sequimur, perdamus intellegentiam. In eodem: *De manu inferni, cum liberaverit me*. Pro quo in graeco legisse vos dicitis *cum acceperit me*. Quod quidem et nos ita de Septuaginta vertimus, et miror a quo in vestro codice depravatum sit.

Quadragesimo nono: *Sedens adversus fratrem tuum loquebaris*. Pro quo in graeco repperisse vos dicitis: *Κατὰ τοῦ ἀδελφοῦ σου κατελάλεις*, et putatis non bene versum, quia diximus: *Adversus fratrem tuum loquebaris*, et debuisse nos dicere: *Adversus fratrem tuum detrahebas*. Quod vitiosum esse et in nostra lingua non stare, etiam stultis patet. Nec
ignoramus quod *καταλαλία* dicatur *detractio*; quam, si voluerimus ponere, non possumus dicere: *Adversus fratrem tuum detrahebas*, sed: *De fratre tuo detrahebas*. Quod si fecerimus, rursus contentiosus verborum calumniator inquireret, quare non dixerimus: *Κατὰ τοῦ ἀδελφοῦ σου*, hoc est: *Adversus fratrem tuum*. Haec superflua sunt, et non debemus † in
putida † nos verborum interpretatione torquere, cum damnum non sit in sensibus, quia unaquaeque lingua, ut ante iam dixi, suis proprietatibus loquitur. In ipso: *Nequando rapiat, et sit qui eripiat*. Et in graeco repperisse vos dicitis *et non sit qui eripiat*. Quod et a nobis versum est et in nostris codicibus sic habetur. Et miror, quomodo
vitium librarii dormitantis ad culpam referatis interpretis; nisi forte fuerit

1. cf. Ps. 48, 13 2. Ps. 48, 15 5. Ios. 10, 13; Sam. (II Reg.) 1, 18 7. Ps. 48, 16 11. Ps. 49, 20 23. Ps. 49, 22

Codd. RLTKP.

1. in priore P* | 2. habeat (I^o) habet K* | in finem RLTK | non om. K* | 3. ~ uos legisse P | 4. hoc om. T | alioquin — 5. in libro om. C | 5. eo] alio T | ~ legimus in libro scriptum P* | ~ intellegimus libro P | 6. syllaba R | 7. inferi T | 10. sit] est R* | 12. repperisse] legisse P | ~ dicitis uos P* | σου om. R* LT*KP | 13. loquebaris — 14. tuum om.

K* | nos] uos K² | 15. in om. P | 16. dicatur] dr T | detractatio R | 17. aduersus] K*; aduersum RLK² | 18. defecerimus P | rursus KP | ~ calumniator uerborum P | 20. in putida restituimus cum h; inputida RLT(im-)CK; inputica P | 22. dixi] diximus T*P | 23. in ipso om. R* | et (I^o) + non TP | 24. et non] nec P.

hoc: *Nequando rapiat, nec sit qui eripiat*, et ille, pro *nec, et scripserit*. In eodem: *Sacrificium laudis honorificabit me*. Pro quo in graeco scribitur *δοξάσει με*, id est *glorificabit me*. De quo et supra diximus. In Evangelio, in eo loco ubi in graeco legimus: *Πάτερ δόξασόν με τῇ*
 5 *δόξῃ ἣν εἶχον παρὰ σοί πρὸ τοῦ τὸν κόσμον γενέσθαι*, in latino legitur: *Pater, clarifica me*. Noluimus ergo inmutare quod ab antiquis legebatur, quia idem sensus erat.

Quinquagesimo quarto: *Expectabam eum, qui salvum me fecit*. Et dicitis vos invenisse in graeco *expectabam Deum*. Quod additum est. In
 10 eodem: *A pusillanimitate spiritus*. Et in graeco invenisse vos dicitis *ἀπὸ ὀλιγοψυχίας*, quod proprie *pusillanimitas* dicitur. Sed sciendum quod pro *ὀλιγοψυχία* Aquila et Symmachus et Theodotio et quinta editio interpretati sint *ἀπὸ πνεύματος*, id est *a spiritu*, et in hebraeo scriptum sit MERUCHA, omnisque sensus ita apud eos legatur: *Festinabo ut salver*
 15 *a spiritu tempestatis et turbinis*. In eodem: *Quoniam si inimicus maledixisset*. In graeco *ὠνειδίσεν*, hoc est *exprobrasset*, positum est. Sed inter *maledicta* et *obprobria* sensum non discrepare perspicuum est.

Quinquagesimo quinto: *Quoniam multi bellantes adversum me, ab altitudine diei timebo*. Et dicitis in graeco vos invenisse *non timebo*,
 20 quod additum est. Et est ordo: *quoniam multi dimicant adversum me*, idcirco ego *ab altitudine diei timebo*, hoc est, non *bellantes adversum me*, sed tuum excelsum *timebo* lumen. In ipso: *In ira populos confringes*. Pro quo in graeco legitur: *Ἐν ὀργῇ λαοὺς † κατάξεις*. Et † apud La-

2. Ps. 49, 23 3. supra] cf. p. 14, l. 16 4. Ioh. 17, 5 8. Ps. 54, 9 10. ibid.
 14. sic in psalt. iuxta Hebr. 15. Ps. 54, 13 18. Ps. 55, 3-4 22. Ps. 55, 8

Codd. RLTCCKP.

1. pro + quo RL*TCKP | scripserit om. T | 2. honorificavit R*LTKPh | 3. glorificavit RLTK | me om. KP | dicimus C* | 5. ην] H Ch | παρα σοι — γενέσθαι] ΠΡΟ ΤΟΥ ΤΟΝ ΚΟΣΜΟΝ ΕΙΝΑΙ ΠΑΡΑ ΣΟΙ C | προ του om. P | in latino legitur om. RLTCCK | 6. clarifica] glorifica K* | 7. quia] qui T | isdem P | 8. ~ me saluum C | 9. inuenisse om. C | deum] dominum L*C | 12. ΟΛΙΓΟΨΥΧΙΑC T | simmachus K; simachus P | theodocio C | 13. sunt TcPh | απο πνευματος] R* (ut vid.); ΑΠΟ ΠΝΕΥΜΑΤΙ R²; ΑΠΟ

ΠΝΕΟΥΜΑΤΙ T | a spiritu] apum C | 14. omnesque R*LT*CK | eos om. RLTCCK | 15. inimicus + meus C | maledixisset + mihi T*P | 17. sensum non] sensus P | 19. non timebo om. R* | 21. timebo + et dicitis in greco uos inuenisse non timebo R*LTCKP, cf. supra l. 19 | 22. timebo] uidebo C; om. P | confringet K* | 23. quo om. T* | καταξεις] ΚΑΤΑΞΗC P; ΚΑΤΑΞΑΙC C; + id est confringes LTCKP; + id est confringis R; + id est deicies non καταξεις id est confringes h.

tinus, pro eo quod est *deicies*, id est *κατάξεις*, male error obtinuit *κατέαξεις*, id est *confringes*. Nam et in hebraeo HORED habet, id est *καταβίβασον*, quod nos possumus dicere *depone*, et Symmachus interpretatus est *κατάγαγε*.

Quinquagesimo octavo: *Quia Deus susceptor meus*. Pro quo in 5
graeco positum est *susceptor meus es tu*. Sed sciendum in hebraeo
nec *es* scriptum nec *tu*, et apud Septuaginta solos inveniri. In ipso:
Deus meus, voluntas eius praeveniet me. Pro quo in graeco scriptum est
τὸ ἔλεος αὐτοῦ, id est *misericordia eius*. Quod et verius est. Sed in he-
braeo scriptum est: *Misericordia mea praeveniet me*. In eodem: *Deus* 10
ostendit mihi inter inimicos meos. Pro quo in graeco positum est *Deus*
meus. Sed *meus* additum est. In eodem: *Ne occidas eos, nequando*
obliviscantur populi tui. Pro quo in graeco scriptum est *legis tuae*. Sed
in Septuaginta et in hebraeo non habet *populi tui*, sed *populi mei*, et a
nobis ita versum est. In eodem: *Et scient, quia Deus dominatur Iacob* 15
finium terrae. Pro quo in graeco scriptum est *et finium terrae*. Sed et
coniunctio addita est, et ordo est: *Scient, quia Deus Iacob dominatur*
finium terrae.

Quinquagesimo nono: *Quis deducet me usque in Idumaeam?* Pro
quo in graeco habet: *Aut quis deducet me*. Sed superfluum est. 20

Sexagesimo: *Quoniam tu, Deus meus, exaudisti orationem meam*.
Pro quo legatur in graeco: *Quia tu, Deus, exaudisti me*. Quod non
habet in hebraeo nec in Septuaginta interpretibus et in latino additum
est. In eodem: *Psallam nomini tuo in saeculum saeculi*. Pro quo in
graeco sit *in saeculum*. Et in hebraeo semel habet LAED, id est *in aeter-* 25
num, et non LOLAM, quod est *in saeculum*.

5. Ps. 58, 10 8. Ps. 58, 11 10. Ps. 58, 12 12. ibid. 14. populi mei] sic
in psalt. iuxta Hebr. 15. Ps. 58, 14 19. Ps. 59, 11 21. Ps. 60, 6 24. Ps. 60, 9

Codd. RLCKP.

1. *κατάξεις*] KATAΞHC P; KATAΞAIC
C | 2. *κατέαξεις*] KATEZEIC K; KATAΞHC
P; KATAΞAIC C | *confringis* R | *horeod* C |
3. *simmachus* R; *simachus* P | 4. *κατάγαγε*
= h; KATAΓEΓE R²(*in marg.*)T; KATACE-
CE RLK; KATACHCH P; KATAΞAIC C |
7. scriptum *om.* P* | *solus* R | *inuenire* R* |
10. *mea*] *eius* P | 11. *mihi* + *bona* C |
12. *sed* + *deus* R*L*K* | *ne*] *nec* C |

13. *obliviscatur* P* | *est om.* P* | 15. *do-*
minabitur TP; *dominator* LCKh | 16. *sed*
— 18. *terrae om.* P | 17. *dominabitur* T;
dominator LCKh | ~ *domina(tor)* iacob
LTCK | 19. *idumeam* R*P; *idumea* R²C |
20. ~ *habet in greco* P | *sed*] *quod* P |
22. *legatur*] L*T*; *legitur* L²T²CP | 24.
nomine R | 25. *laed scripsimus cum* h;
laet C; *laec* RLT; *laech* K; *laech* P.

Sexagesimo primo: *Quia Deus adiutor noster in aeternum*. Pro quo in graeco est *Deus adiutor noster*. Ergo in aeternum obelus est.

Sexagesimo secundo: *Sitivit † in te † anima mea*. Pro quo in graeco sit: *Sitivit † te † anima mea*. Sed in hebraeo non habet ATTHA, quod
5 significat *te*, sed LACH, quod ostenditur *tibi*, quod et omnes interpretes transtulerunt. Ergo secundum linguae proprietatem versum est in latinum.

Sexagesimo tertio: *Sagittae parvulorum factae sunt plagae eorum*. Pro quo in graeco: *Sagitta parvulorum*. Sed si sic dicamus, non resonat in latino: *Sagitta parvulorum factae sunt plagae eorum*. Pro quo melius
10 habet in hebraeo: *Percutiet eos Deus iaculo repentino et inferentur plagae eorum*.

Sexagesimo quarto: *Qui conturbas profundum maris, sonum fluctuum eius*. In graeco additum scribitis: *Quis sustinebit?* Quod superfluum est; subauditur enim: *Qui conturbas profundum maris et conturbas
15 sonum fluctuum eius*. In eodem: *Parasti cibum illorum, quoniam ita est praeparatio eius*. Et dicitis, quod in graeco non sit *eius*, cum in hebraeo THECHINA manifeste *praeparationem eius* significet; *eius* autem, id est *terrae*, de qua supra dixerat: *Visitasti terram et inebriasti eam*.

Sexagesimo quinto: *Holocausta medullata offeram tibi cum incensu
20 arietum*. Pro quo dicitis invenisse vos *cum incensu et arietibus*. Sed male; in hebraeo enim scriptum est EM CATOROTH HELIM, quod interpretatur *μετὰ θυμιάματος κριῶν*, id est *cum incensu arietum*. In eodem: *Propterea exaudivit Deus*. Pro quo in graeco invenisse vos dicitis *exaudivit me Deus*. Quod superfluum est.

25 Sexagesimo septimo: *Exultate in conspectu eius*. Pro quo in graeco invenisse vos dicitis: *Et exultate in conspectu eius*. Quod ita verum est et a nobis, sed a quo in codice vestro corruptum sit scire

1. Ps. 61, 9 3. Ps. 62, 2 7. Ps. 63, 8 10. cf. psalt. iuxta Hebr. 12. Ps. 64, 8 15. Ps. 64, 10 18. ibid. 19. Ps. 65, 15 23. Ps. 65, 19 25. Ps. 67, 5

Codd. RLTKCP.

1. quia — 3. secundo *om.* C | 3. sitiuit in te *restituimus cum D. De Bruyne, Revue bénédictine 1928, p. 307-308*; sitiuit te R; sitiuit tibi LTC²KPh; sitibi C* | pro — 4. mea *om.* P† | 4. sit *om.* R | te *restituimus cum D. De Bruyne, l. c.*; in te RLTKCP¹h | attha] attaba T | 5. quod

(I^o)] quo R | 9. sagitta = R*h; sagittae R² LTCKP | 17. eius (I^o) *om.* P* | 20. arietum] *praem.* et C* | et *om.* KP | 21. enim *om.* T K* | 23. in graeco *om.* R* | 25. exultate = P; et exultate RLTKC; et exultent h | 26. et *om.* R² | 27. in *om.* R* | ~ uestro codice P | corruptum] scriptum P | sit *om.* C.

non possum. In eodem: *Etenim non credunt inhabitare Dominum*. Pro quo in graeco legisse vos dicitis: *Καὶ γὰρ ἀπειθοῦντας τοῦ κατασκηνοῦσαι*. Quod utrumque falsum est. Nos enim transtulimus: *Etenim non credentes inhabitare Dominum*; ut sit sensus, et pendeat ex superioribus: *Ascendisti in altum, cepisti captivitatem, accepisti dona in hominibus, et eos* 5 *qui non credebant Dominum inhabitare* posse mortalibus. In eodem: *Deus benedictus Dominus die cotidie*. Pro quo in graeco invenisse vos dicitis: *Dominus Deus benedictus, benedictus Dominus die cotidie*. Sed melius et verius quod supra. In eodem: *Viderunt ingressus tui, Deus*. Pro quo in graeco scriptum sit: *Visi sunt ingressus tui, Deus*. In hebraeo 10 ita habet RACHUA ALICHATHAC, quod Aquila et Symmachus et Theodotio et quinta sextaque editio interpretati sunt: *Viderunt itinera tua, Deus*, et quod sequitur: *Itinera Dei mei regis, qui est in sancto*. Ergo a nobis ita legendum est: *Viderunt ingressus tuos, Deus*, et scriptoris vitium relinquendum, qui nominativum posuit pro accusativo, licet in Septua- 15 ginta et in ἐξαπλοῖς ita reppererim: Ἐθεώρησαν τὰς πορείας σου, ὁ θεός, et pro eo quod est ἐθεώρησαν, hoc est *viderunt*, in multis codicibus habet ἐθεωρήθησαν, quod et obtinuit consuetudo. In eodem: *Ingressus Dei mei, regis mei, qui est in sancto*; subauditur: *Viderunt ingressus Dei mei et regis mei*. Quod autem dicitis *mei* in *rege* non adpositum, aper- 20 tissimi mendacii est; secundo enim ponitur et *Dei mei* et *regis mei*, blandientis affectu, ut qui omnium Deus et rex est, suus specialiter Deus fiat et rex merito servitutis. Denique in hebraeo scriptum habet HELI MELCHI, quod *Deum meum* et *regem meum* significat. In eodem: *Regna terrae cantate Deo, psallite Domino*. Et dicitis hoc in isto versiculo 25

1. Ps. 67, 19 4. ibid. 7. Ps. 67, 20 9. Ps. 67, 25 12. sic in psalt.
iuxta Hebr. 13. Ps. 67, 25 18. ibid. 25. Ps. 67, 33

Codd. RLTCCKP.

1. possumus P | 2. ΑΠΙΘΟΥΝΤΕC R LK | κατασκηνοῦσαι + ΚΗ (pro ΚΝ) T | 3. utraque C | 4. ascendisti — 5. hominibus *om.* R*LTCK* | 6. dom.] deum KP | posse *om.* P | 8. ~ dom. ben. deus ben. dom. R*LTCKPh | die] *praem.* de C | 10. in hebraeo] *praem.* quod P | 11. alichatach Ph | simmachus K; simachus P | theodocio C | 12. et quinta sext. edit. *om.* RLTCCK | 14. legendum] intellegendum

P | ingr.] gressus R*LCK* | 16. reppererim R*; repperim CP* | ἐθεωρησαν] R*; ΕΘΕΩΡΗΘΗΣΑΝ R²TC | ΤΑC ΠΟΡΙΑC R*LKP; ΤΑC ΠΟΡΙΑΙ T; ΑΙ ΠΟΡΙΑΙ R²; ΑΙ ΠΟΡΕΙΑΙ Ch | σου ο] COY R*T*; CO LK | 17. εθεωρησαν] R*; ΑΙ ΠΟΡΙΑΙ R²; ΑΙ ΠΟΡΙΑΕ T | 20. et *om.* Ph | mei (3°) *om.* P | in rege] K*; in graeco K²P; in graeco in rege h | 21. enim] autem C | 24. deum] dominum C.

non esse scriptum: *Psallite Domino*, quoniam statim sequatur: *Diapsalma. Psallite Deo, qui ascendit super caelum caeli ad orientem*; cum iste versiculus magis habere debeat iuxta hebraicam veritatem: *Cantate Deo, psallite Domino*, et illud quod sequitur in principio versus alterius:
 5 *Psallite Deo*, non sit in libris authenticis, sed obelo praenotatum. Ergo et vos legite magis ea quae vera sunt, ne, dum additum suscipitis, quod a Propheta scriptum est relinquatis.

Sexagesimo octavo: *Laudabo nomen Dei cum cantico*. Pro quo dicitis vos repperisse in graeco *Dei mei*. Sed *mei* superfluum est.

10 Septuagesimo: *Deus, ne elongeris a me*. Quod dicitis in graeco positum *Deus meus*, superfluum est. In eodem: *Deus, docuisti me ex iuventute mea*. Et in hoc quod apud Graecos invenisse vos dicitis *Deus meus*, superfluum est. In eodem: *Donec adnuntiem brachium tuum*. Et dicitis in graeco vos repperisse *mirabilia tua*. Quod de superiori
 15 versiculo est: *Et usque nunc pronuntiabo mirabilia tua*. Bene ergo hic habet *brachium*.

Septuagesimo primo: *Et adorabunt eum omnes reges*. Illud quod in graeco invenisse vos dicitis *reges terrae*, superfluum est. In eodem: *Benedictus Dominus Deus, Deus Israhel*. Dicitis in graeco bis *Deus* non
 20 haberi, cum et in hebraico sit et apud Septuaginta manifestissime triplex Domini Deique nuncupatio mysterium Trinitatis sit. In eodem: *Et benedictum nomen maiestatis eius in aeternum*. Hoc ergo quod in graeco invenisse vos dicitis: *In aeternum et in saeculum saeculi*, superflue a Graecis sciatis adpositum, quod nec hebraeus habet nec Septuaginta
 25 interpretes.

Septuagesimo secundo: *Prodiēt quasi ex adipe*. Et dicitis vos apud Graecos invenisse † ἐξελεύσονται †, id est *prodiēt*. Quod falsum est.

2. Ps. 67, 33-34 3. cf. psalt. iuxta Hebr. 8. Ps. 68, 31 10. Ps. 70, 12
 11. Ps. 70, 17 13. Ps. 70, 18 15. Ps. 70, 17 17. Ps. 71, 11 19. Ps. 71, 18
 21. Ps. 71, 19 26. Ps. 72, 7

Codd. RLTKCP.

1. quoniam] quem P | sequitur T;
 † post R² | 2. deo] domino T | iste]
 R*; ipse R² | 6. ea om. C | 7. prophe-
 tis R | 9. uos om. P* | ~ repperisse uos
 C | sed mei] quod P*; om. P² | 11. super-
 fluum] praem. sed T | in eodem — 13. su-

perfluum est om. C | 12. in om. P | 18. ~
 uos inuenisse P | 19. deus (2°) om. P | isrl
 LTP; ihl C | 20. habere R | et (1°) om. RL
 TCKh | hebreo C; hebreo T* | septuaginta
 om. R* | 27. ἐξελεύσονται restituimus cum
 h; ΕΞΕΛΕΥCΕΤΑΙ omn. codd.

Nam et apud Septuaginta interpretes ita scriptum est: Ἐξελεύσεται ὡς ἐκ στόματος ἡ ἀδικία αὐτῶν. In eodem: *Quomodo scit Deus*. In graeco dicitis non esse *Deum*, cum et apud Septuaginta scriptum sit: Πῶς ἔγνω ὁ θεός, et omnes interpretes similiter de hebraeo transtulerint. In eodem: *Intellegam in novissimis eorum*. Pro quo in graeco legisse vos dicitis *et* ⁵ *intellegam*. Sed hic *et* coniunctio superflua est. In eodem: *Defecit caro mea et cor meum* Pro quo male perversum ordinem quidam tenent: *Defecit cor meum et caro mea*. In eodem: *Ut adnuntiem omnes praedicationes tuas*. Pro quo vos in graeco legisse dixistis τὰς αἰνέσεις σου, id est *laudes tuas*. Et sciendum, quod in hebraeo † MALOCHOTHACH † ¹⁰ scriptum habet, quod Aquila ἀγγελίας, id est *nuntios tuos*, Septuaginta τὰς ἐπαγγελίας σου, id est *praedicationes vel promissa*, interpretati sunt, licet et *laus* et *praedicatio* unum utrumque significet.

Septuagesimo tertio: *Ut quid, Deus, reppulisti in finem*. Pro quo male apud Graecos legitur ordine commutato: *Ut quid reppulisti, Deus*. ¹⁵ In eodem: *Quanta malignatus est inimicus in sancto*. Miror quis in codice vestro emendando perverterit, ut pro *sancto* *sanctis* posuerit, cum et in nostro codice *in sancto* inveniatur. In eodem: *Incendamus omnes dies festos Dei a terra*. Pro quo in graeco scriptum est καταπαύσωμεν, et nos ita transtulimus: *Quiescere faciamus omnes dies festos* ²⁰ *Dei a terra*. Et miror quomodo e latere adnotationem nostram nescio quis temerarius scribendam in corpore putaverit, quam nos pro eruditione legentis scripsimus hoc modo: *Non habet καταπαύσωμεν, ut quidam putant, sed κατακαύσωμεν, id est incendamus*. Et quia retulit mihi sanctus presbyter Firmus, qui huius operis exactor fuit, inter plurimos hinc ²⁵ habitam quaestionem, plenius de hoc disputandum videtur. In hebraeo

2. Ps. 72, 11 5. Ps. 72, 17 6. Ps. 72, 26 8. Ps. 72, 28 14. Ps. 73, 1
16. Ps. 73, 3 18. Ps. 73, 8

Codd. RLCKP.

1. et om. R | ita om. R* | 3. scriptum] *praem.* ita P | 4. transtulerunt CP | 9. τας] ΠΑC R*LK; ΠΑCΑC R²P; ΠΑCΑC TAC T | 10. et] sed T | malochothach *res-tituimus cum* h; malochochah RLCK; malochochah P | 11. αγγελίας om. T; + COY R²h | 12. τας επαγγελίας σου om. T | praedicationes + tuas P† | sunt] sint L |

13. unum om. C | 14. deus om. P* | 15. commutatio CP | 17. peruertit C | 18. in (I^o) om. P | in sancto om. R* | incendamus] comprimamus T | 20. ita om. P | 22. scribendum T | 23. legentes R* | καταπανσ. et (l. 24) κατακαυσ. commutat C | ut quidam putant] id est incendamus P* | 24. sanctus] *in ras.* K² | 25. hinc] hic R*; hanc C.

scriptum est SARPHU CHOL MOEDAHU HEL BAARES, quod Aquila et Symmachus verterunt *ἐνεπύρισαν πάσας τὰς συνταγὰς τοῦ θεοῦ*, id est *incenderunt omnes sollemnitates Dei in terra*, Quinta *κατέκασαν*, id est *conbusserunt*, Sexta *κατακαύσωμεν*, id est *conburamus*, quod et Septuaginta iuxta † Hexaplorum † veritatem transtulisse perspicuum est. Theodotion quoque *ἐνεπυρήσαμεν* vertit, id est † *succendimus* †. Ex quo perspicuum est, sic psallendum ut nos interpretati sumus, et tamen sciendum quid hebraica veritas habeat. Hoc enim quod Septuaginta transtulerunt propter vetustatem in ecclesiis decantandum est, et illud ab eruditis sciendum propter notitiam Scripturarum. Unde, si quid pro studio e latere additum est, non debet poni in corpore, ne priorem translationem pro scribentium voluntate conturbet. In eodem: *Contribulasti capita draconum in aquis; tu confregisti capita draconis*. Sic lectionis ordo sequitur, ut in priori versu *tu* non habeat, sed in secundo, † et *aquae* † plurali numero scribantur, non singulari, sicut et Aquila verbum hebraicum † ΑΜΜΑΙΜ † τῶν ὑδάτων, id est *aquarum*, interpretatus est. In eodem: *Ne obliviscaris voces inimicorum tuorum*. Pro quo in graeco τῶν ἰκετῶν σου, id est *deprecantium te*, scriptum dicitis. In hebraeo † SORARACH † legitur, quod Aquila *hostium tuorum*, Symmachus *bellantium contra te*, Septuaginta et sexta editio *inimicorum tuorum* interpretati sunt. Et est sensus pendens ex superioribus: *Memor esto inproperiorum tuorum, eorum qui ab insipiente sunt tota die, ne obliviscaris voces inimicorum tuorum*, id est *voces* quae te blasphemant tibi in populo tuo detrahunt. Unde sequitur: *Superbia eorum, qui te oderunt, ascendit semper*, id est, dum tu differs poenas, illi proficiunt in blasphemiiis.

2. sic in psalt. iuxta Hebr. 12. Ps. 73, 13-14 17. Ps. 73, 23 19. host. tuor.] sic in psalt. iuxta Hebr. 21. Ps. 73, 22-23 24. Ps. 73, 23

Codd. RLTKCP.

1. sarphu] sarhu RLTKCP | moedaci C | simmachus K; simachus P | 2. συνταγὰς] R*; ΕΟΡΤΑC R²TC | θεου + ΕΠΙ ΤΙC ΠC C | 3. in] a C | κατεκασαν] praem. ΚΑΤΑC R*LKP | 5. hexaplorum restituimus; exemplorum R*LTC²KPh; exemplariorum R²; exemplarum C* | ueritatem] uarietatem T | 6. ΕΝΕΠΥΡΗCΑΜΕΝ = RLK; ΕΝΕΠΥΡΙCΑΜΕΝ TCh; ΕΝΕΠΙΡΙCΑΝ P | succendimus restituimus cum h; succendamus omn. codd. | ex quo — 7. sumus om. R*LTCK | 8. hebraica]

praem. in C | septuaginta + interpretes P | 11. ne] nec P | 13. sic] si T | ut om. R* | 14. et aquae restituimus cum h; itaque omn. codd. | 16. ammaim restituimus cum h; ammichim omn. codd. | 18. sorarach restituimus cum h; sorarath RLTK; sorarad P | 19. simmachus K; simachus P | 20. septuaginta] septuagesimo P*; om. P² | 22. qui = RLCK; que T; quae Ph | tuorum om. R | 23. quae] qui P | tuo om. P* | 25. tu differs] tu defers L*CK(-fres); te defers T*.

Septuagesimo quarto: *Narrabimus mirabilia tua*. Pro quo male apud Graecos legitur: *Narrabo omnia mirabilia tua*.

Septuagesimo quinto: *Omnes viri divitiarum manibus suis*. Et non ut vos a nescio quo depravatam legitis *in manibus suis*. In eodem: *Terribili et ei qui aufert spiritus principum*. Dicitis quod *ei* non sit ⁵ scriptum in graeco. Verum est, sed, nisi adposuerimus *ei*, latinus sermo non resonat. Neque enim possumus recte dicere: *Terribili et qui aufert spiritus principum*.

Septuagesimo sexto: *Et meditatus sum nocte cum corde meo, et exercitabar et scobebam spiritum meum*. Pro quo in hebraeo legimus: ¹⁰ *Recordabar psalorum meorum in nocte, cum corde meo loquebar et scobebam spiritum meum*. Pro *exercitatione* ἀδολεσχίαν, id est *decantationem* quandam et *meditationem*, Septuaginta transtulerunt; et pro eo quod nos diximus *scobebam* illi posuerunt ἔσκαλλον, quod Symmachus transtulit ἀνηρεύων, id est *perscrutabar* sive *quaerebam*, et Quinta simili- ¹⁵ liter. Proprie autem σκαλισμός in agricultura in sariendo dicitur, id est sarculando; et quomodo ibi quaeruntur herbae sarculo, quae secentur, sic et iste retractatum cogitationum suarum μεταφορικῶς a sarculo demonstravit. Et sciendum quod ἔσκαλον semel, ἔσκαλλον frequenter significat. In eodem: *A generatione in generationem*. Hoc quod in ²⁰ graeco sequens invenisse vos dicitis *consummavit verbum*, recte non habet in latino, quia et in nullo habetur interpretum.

Septuagesimo septimo: *Et narrabunt filiis suis*. Pro quo in graeco

1. Ps. 74, 2 3. Ps. 75, 6 5. Ps. 75, 13 9. Ps. 76, 7 11. sic in Psalt.
iuxta Hebr. 20. Ps. 76, 9 23. Ps. 77, 6

Codd. RLTKCP.

2. narrabo omnia] narrabimus P* |
3. sept. q.] LXV R | manibus] praem. in
T | 4. a nescio quo] K*; nescio a quo K²
P; aut nescio quod C | 5. spiritum CP |
dicitis — 8. principum om. K | ei (2°)] et
R* | ~ non sit ei P | 6. scriptum + sit P* |
apposuerim P | 7. recte om. P | 8. spi-
ritum CP | 9. sum om. P | et (2°) om. R |
10. scob.] L*; scopebam L²CKh | 11. re-
cordabor T* | 12. scob.] L*; scopebam
L²CKh | 14. ~ diximus nos T | scob.] L*;
scopebam L²CKh | εσκ. — 15. transtulit
om. P* | 14. εσκαλλον scripsimus cum h;

ΕΣΚΑΛΟΝ RLK; ΕΣΚΑΛΕΝ R²(in marg.
sub ai)T*; ΕΣΧΑΛΟΝ P²; ΕΣΚΑΛΛΕΝ T²;
HCXΑΛΛΕ C | 16. autem] P†; tamen P¹ |
σκαλισμος scripsimus cum h; ΚΚΛΙCΜΟC
RL; ΚΚΛΙCΜΟC ΤΚΡ; ΕΙΚΑCΜΟC C |
17. secentur] T*; secantur T²; sercentur
C | 18. retractantium P | 19. εσκαλον ... ε-
σκαλλον scripsimus cum h; ΕΣΚΑΛΟΝ bis
R*LK; ΕΣΚΑΛΟΝΟΝ ... ΕΣΚΑΛΟΝ R²; Ε-
CΚΑΛΟΝ ... ΕΣΚΑΛΕΝ T*; ΕΣΚΑΛΟΝ ...
ΕΣΚΑΛΛΕΝ T²; HCXΑΛΛΟΝ bis C; ε ΑΛ ...
ΕCΧΑΛΟΝ P | 22. interprete C | 23. in
gr. hab.] habetur in greco P.

habet ἀναγγελοῦσιν, quod est *adnuntiabunt*. Sed sciendum, quod in hebraeo IASAPHHERU scriptum est, quod Aquila et Symmachus *narrabunt* transtulerunt. In eodem: *Et occidit pingues eorum*. Sic habet et in hebraeo, hoc est ΒΑΜΑΣΜΝΕΗΕΜ, quod Aquila interpretatus est ἐν λιπαροῖς 5 αὐτῶν, Symmachus τοὺς λιπαρωτέρους αὐτῶν, Septuaginta et Theodotion et Quinta ἐν τοῖς πίοσιν αὐτῶν. Quod quidam non intellegentes, pro πίοσιν putaverunt scriptum πλείοσιν. In eodem: *Dilexerunt eum in ore suo et lingua sua mentiti sunt ei*. Et in hebraeo ita scriptum est ΙCΑΖΒΥΛΟ, et omnes voce simili transtulerunt ἐψεύσαντο αὐτῷ, id est *mentiti sunt* 10 *ei*. Quis autem voluerit pro *ei* ponere *eum* et vitiare exemplaria, non est mei iudicii. In eodem: *Et propitius fiet peccatis eorum et non perdet eos*. Dicitis quod *eos* in graeco non habeat. Quod et verum est; sed nos, ne sententia pendeat, latinum sermonem sua proprietate conplevimus. Si quis autem putat διαφθερεῖ non *perditionem* sonare, sed 15 *corruptionem*, recordetur illius tituli, in quo scribitur: Εἰς τὸ τέλος μὴ διαφθείρης, hoc est *in finem ne disperdas*, et non ut plerique κακοζήλως interpretantur, *ne corrumpas*. In eodem: *Et induxit eos in montem sanctificationis suae, montem quem adquisivit dextera eius*. Pro quo apud Septuaginta legitur ὄρος τοῦτο ἐκτήσατο ἢ δεξιὰ αὐτοῦ, et non, ut vos 20 ponitis, ὃ ἐκτήσατο, hoc est *quem adquisivit dextera eius*. Ergo secundum hebraicam proprietatem interpretatus est Symmachus: *Montem quem adquisivit dextera eius*. In eodem: *Et averterunt se et non servaverunt pactum quemadmodum patres eorum*. Scio quod *pactum* non habeat in hebraeo; sed quando omnes voce simili transtulerunt ἡσυν-

3. Ps. 77, 31 7. Ps. 77, 36 11. Ps. 77, 38 15. Ps. 56, 1; 57, 1; 58, 1 etc.
17. Ps. 77, 54 23. Ps. 77, 57

Codd. RLTKP.

1. ἀναγγελοῦσιν] R*; ΑΠΑΓΓΕΛΟΥCΙ R² T | in *om.* P* | 2. iasarepheru P | scriptum est *om.* P* | quod] sed P | simachus P | 4. bamasoinnehem C; basaminnechem P | 5. symmachus — αυτων *om.* C | simachus P septuag. — 6. αυτων *om.* T | 6. πίοσιν] R*; ΠΙΟCΙΝ R² | 7. πίοσιν] ΠΑΙΟCΙΝ T*; ΠΑΙΟCΙΝ T²; + ΑΥΤΟΝ P | πλείοσιν] ΠΑΙΟCΙΝ P; ΠΝΟCΙΝ RLTK | dilex. — 8. suo *om.* C | 8. ita *om.* P | 9. αυτω] ΑΥΤΟΝ C | 11. perdet] R*; disperdet R² Ph; disperderet C | 12. eos (2°)] eo P | 13. nos ne *om.*

C | sua proprietate *om.* P | 14. διαφθερεῖ *scripsimus cum* h; ΔΙΑΦΘΕΙΡΕΙ C; ΔΙΑΦΘΗΡΕΙ R²P; ΔΙΑΦΟΡΕΙ R*; ΔΙΑΦΘΡΕΙ LTK | 16. ΔΙΑΦΘΗΡΗC RLTK; ΔΙΑΦΘΗΡΗC P | disperdas] in *ras.* T² | κακοζήλως *restituimus cum* h; ΚΑΚΟΖΑΩC RLTKP; ΚΑΚΟΞΑΩC C | 19. τουτο + O R²TC*Ph | εκτ. η] ΕΚΤΗCΑΝ (η *om.*) KP | 20. εκτισατο h | ergo] *praem.* melius R² | 21. interpr.] *praem.* ut C | symachus P | 22. obseruauerunt C | 24. habeat in *om.* P* | ~ simili uoce R | ησυνθ.] ΗΘΕΤΗCΑΝ C

θέτησαν, et apud Graecos συνθήκη *pactum* dicitur, ex uno verbo significatur *non servaverunt pactum*, licet Septuaginta ἠθέτησαν posuerint. In eodem: *In terra quam fundavit in saecula*. Pro quo scriptum invenisse vos dicitis: *In terra fundavit eam in saecula*. In hebraeo ita scriptum est ut vertit et Symmachus: *Εἰς τὴν γῆν ἣν ἐθεμελίωσεν εἰς τὸν αἰῶνα*. Si⁵ autem non de terra dicitur, quod fundata sit, sed de alia, quae fundata videatur in terra, probent ex prioribus et sequentibus quis sensus sit, ut nescio quid, quod non dicitur, fundatum videatur in terra. Sin autem sacrificium in terra fundatum putant, debuit scribi: *In terra fundavit illud in saecula*. In eodem: *Et in intellectibus manuum suarum deduxit eos*. Non habet ἐν τῇ συνέσει, ut scribitis numero singulari, sed ἐν ταῖς συνέσεσιν, quod *intellegentias* sonat, sicut habetur et in hebraeo † BATHABUNOTH †, quod est *in intellectibus*.

Septuagesimo octavo: *Posuerunt Hierusalem in pomorum custodiam*. Quod graece ὡς ὀπωροφυλάκιον dicitur nec aliter potest verti quam a nobis translatum est. Significat autem speculam, quam custodes agrorum et pomorum habere consueverunt, ut de amplissima urbe parvum tuguriunculum vix remanserit. Hoc secundum Graecos. Ceterum in hebraeo LICHIN scriptum habet, quod Aquila vertit λιθαόριον, id est *acervum et cumulum lapidum*, quibus vineae et agri purgari solent.²⁰

Septuagesimo nono: *Et plantasti radices eius hinc*. Et dicitis quod in graeco *hinc* non habeat. Et bene, nam et in nostris codicibus non habetur, et miror, quis imperitorum vestros libros falsaverit.

Octogesimo secundo: *Hereditate possideamus sanctuarium Dei*. Et dicitis quod in graeco sit scriptum κληρονομήσωμεν ἑαυτοῖς, id est *pos-*²⁵

3. Ps. 77, 69 9. cf. psalt. iuxta Hebr. 10. Ps. 77, 72 14. Ps. 78, 1
19. cf. psalt. iuxta Hebr. 21. Ps. 79, 10 24. Ps. 82, 13

Codd. RLTKP.

2. posuerunt K*P | 3. scriptum + est T* | 4. eam] ea R*LCKP | 5. simachus P | *εἰς τὴν γῆν ἣν*] R*; *ΕΝ ΤΗ Γῆ* R²T | *εθεμελίωσεν* + *ΑΥΤΗΝ* R²T | 6. de terra] dextera P | 7. quis] quid C | 8. fund.] fundatur KP | 10. in (3°) om. CP | 11. CYNECI R*LTK | 12. intellegentia C | 13. bathabunoth *restituimus cum h*; athacunuth RLT K; athcynuth C; athacunud banacain P |

in om. CKPh | 14. hierlm CP | *custodiam*] K*; *custodia* R*LTCK² | 15. *ως*] R*; *ΕΙΣ* R²Th | ~ potest aliter P | 16. speculum C | agr.] sacrorum L*TKP; acrorum L² | 17. consueverunt T* | 20. tumulum P | 21. *hinc*] *hic* C* | *dicis* L | 22. *nam et*] *nam* RK; non K* | 23. *miror quis ... fals.*] *quis ... fals. nescio* P | *falsauerat* K* | 25. *ΕΑΥΤΟΥΣ* T; *ΕΝΕΝΑΥΤΟΙΣ* P.

sideamus nobis. Quae superflua quaestio est; quando enim dicitur possideamus, intellegitur et nobis.

Octogesimo tertio: *Cor meum et caro mea exultavit in Deum vivum.* Pro quo in graeco scriptum dicitis *exultaverunt*. In hoc nulla contentio est; si enim legimus *exultavit*, intellegitur *cor meum exultavit et caro mea exultavit*. Sin autem *exultaverunt*, duo pariter exultaverunt, id est cor et caro. Et quaeso vos, ut huiusmodi ineptas et superfluas contentiones, ubi nulla est sensus inmutatio, declinetis. In eodem: *Beatus vir, cui est auxilium abs te*. In graeco invenisse vos dicitis: *Cui est auxilium eius abs te*; quod, quia nos in latina interpretatione vitavimus, ut dicimus, reprehendimur. Cui enim non pateat, quod si dicere voluerimus *cui est auxilium eius*, apertissimum vitium sit; et quando praecesserit, *cui sequi non debeat eius*, nisi forte vitii arguimur, quod vitavimus vitium. In eodem: *In valle lacrimarum*. Pro quo dicitis in graeco scriptum esse *κλαυθμῶνος*, id est *plorationis*. Sed sive *ploratum* sive *planctum* sive *fletum* sive *lacrimas* dixerimus, unus est sensus. Et nos hoc sequimur, ut ubi nulla de sensu est inmutatio, latini sermonis elegantiam conservemus.

Octogesimo quarto: *Benedixisti, Domine, terram*. Pro eo quod est *benedixisti*, in graeco scriptum dicitis *εὐδόκησας*; et quaeritis, quomodo hoc verbum exprimi debeat in latinum. Si contentiose verba scrutamur et syllabas, possumus dicere: *Bene placuit, Domine, terra tua*; et dum verba sequimur, sensus ordinem perdimus. Aut certe addendum est aliquid, ut eloquii ordo servetur et dicendum: *Conplacuit tibi, Domine, terra tua*. Quod si fecerimus, rursum a nobis quaeritur, quare addiderimus *tibi*, cum nec in graeco sit nec in hebraeo. Eadem igitur interpretandi sequenda est regula, quam saepe diximus, ut ubi non fit damnum in sensu, linguae in quam transferimus *εὐφωμία* et proprietatem conser-

3. Ps. 83, 3 8. Ps. 83, 6 14. Ps. 83, 7 16. fletum] sic in psalt. iuxta Hebr. 19. Ps. 84, 2

Codd. RLTKCP.

1. enim *om.* C | 2. nobis] R*; a nobis R² | 4. in hoc] *praem.* et R²P | 7. ineptas = P; ineptias *rell. codd. et h* | 9. cui (*I^o*)] cuius R²Ph | in graeco — 10. abs te *om.* P | cui (*2°*)] R*; cuius R² | 10. eius] ei R* L² (i *in ras.*) | uitamus C* | 11. dicitis R²Ph | reprehenditur P | 12. cui] R*; cuius R²P | 13. cui] R*; cuius R² | 14.

in graeco *om.* P | ~ in greco dicitis T* | 15. ~ siue fletum siue planctum P | 16. est *om.* C | hoc *om.* R* | 17. elegantia C | 19. terram + tuam Ph | eo] quo P | 20. queretis R* | 21. contentiosa P | 24. ~ domine tibi P* | 26. sit *om.* R* | 27. ut *om.* C | fit] fuit K*; sit C | 28. in sensum RC | in qua T.

vetur. In eodem: *Misericordia et veritas obviaverunt sibi*. Et dicitis quod in graeco *sibi* non habeat. Nec in hebraeo habet, et apud Septuaginta obelo praenotatum est; quae signa dum per scriptorum negligentiam a plerisque quasi superflua relinquuntur, magnus in legendo error exoritur. Sin autem non fuerit additum *sibi*, misericordia et veritas non sibi, sed 5 alii occurrisse credentur, nec iustitia et pax sibi dedisse osculum, sed alteri.

Octogesimo quinto: *Et non proposuerunt te in conspectu suo*. Et dicitis, quod in vestro codice *te* non habeat. Addite *te* et, emendato errore librarii, vestrum quoque errorem emendabitis. In eodem: *Et tu,* 10 *Domine Deus, miserator et misericors*. In graeco invenisse vos dicitis: *Et tu, Domine Deus meus*. Quod superfluum est; *meus* enim nec in hebraeo habetur nec in Septuaginta.

Octogesimo octavo: *Magnus et horrendus*. Pro quo in graeco invenisse vos dicitis *φοβερός*, quod significat *terribilis, timendus, formidan-* 15 *us*. Ego puto in id ipsum significari et *horrendum*, non ut vulgus existimat *despiciendum* et *squalidum*, secundum illud:

Mihi frigidus horror

Membra quatit;

et:

Horror ubique animo, simul ipsa silentia terrent;

et:

Monstrum horrendum ingens;

et multa his similia. In eodem: *Tunc locutus es in visione sanctis tuis*. Pro quo in graeco *filiis tuis* invenisse vos dicitis. Sed sciendum, 25 quod in hebraeo LAASIDACH habet, quod omnes *τοῖς ὁσίοις σου*, id est

1. Ps. 84, 11 2. cf. psalt. iuxta Hebr. 8. Ps. 85, 14 10. Ps. 85, 15
14. Ps. 88, 8 18. Vergil. Aeneid. III, 29-30 21. Vergil. Aeneid. II, 755 23. Vergil. Aeneid. III, 658 24. Ps. 88, 20

Codd. RLTKP.

2. habet] habeat K* | 4. in legendum R | exoritur] oboritur R | 5. sibi (I^o)] tibi KP | 6. credantur R*; crederentur P* | 9. emendato — 10. emendabitis] emendabitis errorem librarii uestri P | emendate K | 10. errore] K*; errorem K² | 11. uos inuenisse nos P*; uos inuenisse P² | 15. ti-

mendus] *praem.* et P | 16. in *om.* R²L²C | significare R | 17. existimat] L² (*exi in ras.*); estimat P | 18. frigidus] frigus LC K* | 23. ingens] *in ras.* P² | 25. ~ inuenisse uos dicitis filiis tuis C | 26. laacidach T | habeat KP | *τοῖς ὁσίοις*] *TOIC YIOIC* P; *TOYC YIOYC* T.

sanctis tuis, transtulerunt et sola sexta editio *prophetis tuis* interpretata est, sensum magis quam verbum exprimens. Et in *κωνῆ* tantum pro *sanctis filios* repperi. In eodem: *Tu vero reppulisti et respexisti*. Pro quo in graeco *ἐξουδένωσας* invenisse vos dicitis. Unius litterae mutatio
 5 quantum vobis fecit errorem! Non enim *respexisti*, sed *despexisti* et *pro nihilo duxisti* interpretati sumus. Nisi forte *ἐξουδένωσας* non putatis transferendum *despexisti*, sed, secundum disertissimum istius temporis interpretem, *adnihilasti* vel *adnullasti* vel *nullificasti*, et si qua alia possunt inveniri apud inperitos portenta verborum.

10 Octogesimo nono: *A saeculo usque in saeculum tu es Deus*. Et dicitis, quod in graeco non sit *Deus*. Quod apud eos deesse manifestum est. Nam † HEL † hebraicum et omnes alii interpretes et Septuaginta similiter transtulerunt: Ἀπὸ τοῦ αἰῶνος ἕως τοῦ αἰῶνος σὺ εἶ ὁ θεός, quod hebraice dicitur MEOLAM AD OLAM ATH HEL. In eodem:
 15 *Quoniam supervenit mansuetudo et corripiemur*. In graeco invenisse vos dicitis *mansuetudo super nos*. Sed et hoc superfluum est.

Nonagesimo: *Dicet Domino: susceptor meus es tu*. Et dicitis, quod in graeco *es* non habeat. Ego vobis amplius dicam, quod apud Hebraeos nec *es* habeat nec *tu*; sed apud Septuaginta et apud Latinos pro *εὐφω-*
 20 *νία* et verborum consequentia positum sit.

Nonagesimo tertio: *Beatus homo quem tu erudieris, Domine*. Dicitis in graeco non esse *tu*. Et verum est; sed apud Latinos propter *εὐφω-*
νίαν positum. Si enim dicamus: *Beatus homo quem erudieris, Domine*, compositionis elegantiam non habebit. Et quando dicitur *Domine* et

3. Ps. 88, 39 10. Ps. 89, 2 15. Ps. 89, 10 17. Ps. 90, 2 19. sic in
 psalt. iuxta Hebr. 21. Ps. 93, 12 23. cf. psalt. iuxta Hebr.

Codd. RLCKP.

2. uerba P | tantum] *praem.* non K
 P | 3. repperiri KP | resp.] *despexisti* K
 P | 4. ~ mutatio litterę P | 5. et pro nih.
 duxisti *om.* KP | 6. sumus nisi] sunt id
 est contempsisti KP | putasti KP | 7. di-
 sertissimum] L*; dissertissimum L²TCK;
 desertissimum R | 8. et si — possunt *om.* C |
 9. inuenire R | 10. usque *om.* T*; *praem.*
 et R²Ph | 12. hel hebraicum *restituimus*;
 et in hebraicum LTC(hębraycum); in he-
 braicum R; est in hebraico h; et hebrai-

cam P; hebraica K | 13. simili C; *om.* KP |
εως] *praem.* KAI R²L²TCh | σὺ] COI R*
 L*K; COY R² | 14. in eodem *om.* P | 15.
 quoniam] quod P | et corripiemur —
 16. mansuetudo *om.* KP | 15. inuenisse
om. LTC | ~ uos dicitis inuenisse h |
 16. hoc] in hoc R | 17. dicet] dicit R | 19.
 ΕΥΦΩΝΙΑΝ C; ΕΟΦΩΝΙΑΝ LT | 21. eru-
 dies RL | 22. ~ positum propter eufo-
 niam K | erudies LT; tu erudies R* |
 24. habet KP.

apostrofa fit ad Dominum, nihil nocet sensui si ponatur et *tu*. In eodem: *Et in malitia eorum disperdet eos*. In graeco dicitis non esse praepositionem *in*, sed legi: *Malitiam eorum disperdet*. Sciendum autem, quod et in hebraeo et in cunctis interpretibus positum sit: *In malitia eorum disperdet eos*. Si autem voluerimus legere: *Malitiam eorum dis-* 5
perdet, id quod in Septuaginta sequitur in fine versiculi *eos* et superfluum erit et vitiosum.

Nonagesimo septimo: *Recordatus est misericordiae suae*. Pro quo in graeco invenisse vos dicitis *misericordiae suae Iacob*. Sed hic *Iacob* nomen superfluum est. 10

Centesimo: *Oculi mei ad fideles terrae ut sederent mecum*. Pro quo in graeco invenisse vos dicitis: *Τοῦ συγκαθῆσθαι αὐτοὺς μετ' ἐμοῦ*. Quis non talem fugiat interpretationem, ut verbum ad verbum exprimens dicat: *ut consederent ipsi mecum?*

Centesimo primo: *Vigilavi et factus sum sicut passer solitarius in* 15
tecto. Et dicitis vos in graeco invenisse ἐπὶ δώματι, quod antiqui codices Latinorum interpretati sunt *in aedificio*. Δῶμα in orientalibus provinciis ipsum dicitur quod apud nos *tectum*. In Palestina enim et Aegypto, ubi vel scripti sunt Divini libri vel interpretati, non habent in tectis culmina, sed δώματα, quae Romae vel *solaria* vel *meniana* vocant, id 20
est plana tecta quae transversis trabibus sustentantur. Denique et Petrus in Actibus Apostolorum, quando ascendit in δῶμα, in tectum aedificii ascendisse credendus est. Et quando praecipitur nobis, ut faciamus δώματι nostro coronam, hoc praecipitur, ut in tecto faciamus per circui-

2. Ps. 93, 23 8. Ps. 97, 3 11. Ps. 100, 6 15. Ps. 101, 8 22. cf. Act. 10, 9 23. cf. Deut. 22, 8

Codd. RLTKP.

1. apostrofa] ad postremum C | ponitur KP | 3. legitis C | mali(t)ia CKP | disp. + eos R² | 4. in malitiam TC | 5. eos — disperdet om. P | 6. id] et secundum C* | in finem RLTC | versiculi] saeculi R*LT | ~ eos in fine uers. K* | 8. non. sept.] xcviii RL | 10. nomen om. C | 11. cent.] om. T | ad fideles] semper P† | sedeant KP | 12. in graeco om. K*P | CYNKAΘHCΘHNAI L | αὐτοὺς om. P | 13. fugam interpretatione KP | 14. consederint R²; considerent

KP; considerint R* | ~ mecum ipsi T* | 16. ~ in graeco uos KP | 17. in (I^o) om. KP | 18. nos tectum] latinus tectum P | palaestina h; palestino KP | aegypto K; egypto P; praem. in C | 19. uel (I^o) om. C | ~ uel ubi P | in tecta P | 20. rome T; more C | maeniana h; mediana R*LTC; mēnia K | 21. ~ in act. apost. petrus P | 22. δῶμα] doma RL; domo T; domata C | 23. credendum C | 24. δώματι scripsimus cum h; domati R LTC; doma in K; domia in P.

tum quasdam eminentias, ne facilis in praeceps lapsus sit. Et in Evangelio: *Quae, inquit, auditis in aure, dicite super δώματα*, id est *super tecta*. Et in Esaia: *Quid vobis est quod omnes ascendistis in tecta vana?* et multa istiusmodi. In eodem: *Factus sum sicut νυκτικόραξ in domicilio*. Quod similiter habetur in graeco. Et quaeritis quid significet νυκτικόραξ apud Latinos. In hebraeo pro *nycticorace* verbum BOS scriptum est, quod Aquila et Septuaginta et Theodotio et quinta editio *nycticoracem* interpretati sunt, Symmachus *upupam*, sexta editio *noctuam*, quod et nos magis sequimur. Denique, ubi apud nostros et Graecos legitur: 10 *Factus sum sicut νυκτικόραξ in domicilio*, apud Hebraeos dicitur: *Factus sum sicut noctua in ruinosis*. Plerique *bubonem* contentiose significari putant. In eodem: *A facie irae et indignationis tuae*. Pro quo in graeco invenisse vos dicitis: *A facie irae tuae*, cum manifestissimum sit, quod et apud Hebraeos et apud Septuaginta interpretes sic habet: 15 *Ἄπὸ προσώπου τῆς ὀργῆς καὶ τοῦ θυμοῦ σου*. In eodem: *Quoniam placuerunt servis tuis lapides eius et terrae eius miserebuntur*. Pro *terra* in hebraeo AFAR positum est, quod omnes *χοῦν* transtulerunt; et potest tam *pulvis* quam *humus*, id est *terra*, interpretari.

Centesimo secundo: *Non in perpetuo irascetur*. Pro quo in graeco 20 invenisse vos dicitis: *Non in fine*. Sed verbum hebraicum NES et *perpetuum* et *finis* et *victoria* pro locorum intellegitur qualitate.

Centesimo tertio: *Qui facis angelos tuos spiritus*. Pro quo in graeco

2. Matth. 10, 27 3. Esai. 22, 1 4. Ps. 101, 7 11. bubonem] sic in psalt. iuxta Hebr. 12. Ps. 101, 11 15. Ps. 101, 15 17. pulvis] sic in psalt. iuxta Hebr. 19. Ps. 102, 9 22. Ps. 103, 4

Codd. RLTKCP.

1. nec R*L* | 2. aure] tecto K | dicitis KP | δώματα *scripsimus cum h; domata omn. codd.* | 3. esaya C; isaia R | quid] quod R*; + inquit T* | ascenditis CKP | in] super P† | uana] noua C; una KP | 4. huiusmodi P. ¶ uel istiusmodi P² | 5. ~ in gr. habetur KP | 6. nicticorace CKP; necticorace RLT | 7. quod aquila om. KP | theodotio] T*; theodotion T² | nicticoracem L*CKP | 8. symachus P; + uero KP | hupupam LT; ububam P | 9. ubi om. KP | nostros] nos KP | grae-

cos] *praem.* apud K | 10. dicitur factus sum om. K | 12. irae + tuae KP | pro quo — 13. irae tuae om. KP | 13. manifestum KP | 14. habet] R*; habeat P; habetur R² | 15. ὀργῆς + COYL²TCh | 16. pro terra] propterea C*P | 17. tam pulvis] amplius KP | 19. in perpetuo] R*; in perpetuum R² | irascitur R* | ~ inuenisse uos in greco dicitis T | 20. in finem R*h | nes] nese h | 21. pro — qualitate] intelligitur K | pro] et pro C | ~ intellegitur pro locorum qualitate P | 22. facit C | suos P* | in graeco om. C.

invenisse vos dicitis: Ὁ ποιῶν τοὺς ἀγγέλους αὐτοῦ, id est: *Qui facit angelos suos*. A quibus breviter quaerite, quomodo cum ad Deum sermo sit, quasi ad alium loquens Propheta repente mutetur; maxime cum sic incipiat: *Domine, Deus meus, magnificatus es vehementer; confessionem et decorem induisti*. Et: *Qui tegis in aquis superiora eius*, id est caeli. 5 *Qui ponis nubem ascensum tuum, qui ambulas super pennas ventorum*. Et statim sequitur: *Qui facis angelos tuos spiritus et ministros tuos ignem urentem. Qui fundasti terram super stabilitatem suam*. Et post paululum: *Ab increpatione tua fugient; a voce tonitruui tui formidabunt*. Et: *In loco, quem fundasti eis. Qui emittis fontes in convallibus*. Et illud: 10 *Ut educas panem de terra*. Si ergo omnia ad secundam personam sunt, id est ad Deum, quomodo in uno versiculo tertia persona subito et extra ordinem introducit? In eodem: *A voce tonitruui tui formidabunt*. Habet et in hebraeo *tonitruui tui*; et miror quomodo apud Latinos scriptorum errore subtractum sit. In eodem: *Hoc mare magnum* 15 *et spatiosum manibus*. Dicitis in graeco *manibus* non haberi. Et ego novi, sed ex hebraico et de Theodotionis editione in Septuaginta sub asterisco additum est. Denique et in hebraeo ita scriptum est ΖΕ ΗΑΙΑΝ ΓΑΔΟΛ ΥΑΡΑΒ ΙΔΑΜ, quod Aquila sic interpretatus est: *Ἀὐλὴ καὶ πλατεῖα χερσίν*, et omnes interpretes: *Ἀὕτη ἡ θάλασσα ἡ μεγάλη καὶ εὐρύχωρος* 20 *χερσίν*. Et hoc secundum hebraicam dicitur proprietatem μεταφορικῶς, quod quasi expansas manus habeat et in se cuncta suscipiat. In eodem: *Ut educas panem de terra*. Pro quo invenisse vos dicitis *ut educat*. Sed

4. Ps. 103, 1 5. Ps. 103, 3 6. ibid. 7. Ps. 103, 4-5 9. Ps. 103, 7
10. Ps. 103, 8. 10 11. Ps. 103, 14 13. Ps. 103, 7 15. Ps. 103, 25 23. ut educas]
Ps. 103, 14 ut educat] sic in psalt. iuxta Hebr.

Codd. RLTKP.

1. ΑΥΤΟΥC P | id est om. K | facis K |
2. suos + spiritus K | quaerite om. P* | 3.
sit] fit P | ad om. T | repente om. P* | ~
cum sic maxime P* | 4. meus om. RLT |
5. in om. R²KP* | id est] idem P*; item
K | caeli] alibi KP | 6. pones LT*K; po-
nens C | pinnas R*L* | 9. fugiant C; +
et KP | 10. quem] quam R* | emittes LT*
C | 11. educas] C*; educam C² | 12. uno]
unius P* | tertiam personam C | et om. C*

14. tui om. KP | 15. scriptorum error
subtractus K; error scriptorum subtractus
P | 17. hebraica P | de om. CKP | 18. est
(^o) om. R*KP | 18. haiam KPh | 19. ga-
dla KP; sadoll RLTC | oarab C | idaim
KPh | αυλη — 20. interpretes om. R*LT
C | 21. et hoc — μεταφορικως om. RLT
C | ΜΕΤΑΦΩΡΙΚΟΝ K; ΜΕΤΑΦΩΡΙΚΩΝ
P | 22. quo KP | expansis manibus C |
23. educas] educat C*.

non potest aliud ad ipsum, aliud de ipso dici. Aut omnia quasi ad Deum loquebatur Propheta, aut omnia ad alium de eo referebat. Cum autem pleraque ad ipsum dirigantur, et ea quae ambigua sunt ad ipsius personam dirigenda sunt. In eodem: *Herodii domus dux est eorum.*

- ⁵ Pro *herodio*, quod in hebraeo dicitur ASIDA, Symmachus *ικτινα*, id est *milvum*, interpretatus est. Denique et nos ita vertimus in latinum: *Ibi aves nidificabunt, milvi abies domus est*, quod scilicet semper in excelsis et arduis arboribus nidos facere consueverit. Unde et sexta editio manifestius interpretata est: *Milvo cupressi ad nidificandum*. Pro *abietibus*
¹⁰ autem et *cupressis* in hebraeo ponitur BARUSIM, quod magis *abietes* quam *κυπαρίσσοις* significat. In eodem: *Petra refugium erinacii*. Pro quo in hebraeo positum est SPHANNIM, et omnes *χοιρογρυλλίους* voce simili transtulerunt, exceptis Septuaginta, qui *leporis* interpretati sunt. Sciendum autem animal esse non maius ericio, habens similitudinem
¹⁵ muris et ursi; unde et in Palestina *ἀρκομῦς* dicitur et magna est in istis regionibus huius generis abundantia semperque in cavernis petrarum et terrae foveis habitare consuerunt.

Centesimo quarto: *Dedit terra eorum ranas*. Pro quo in graeco *ἐξῆρψεν* vos legisse dixistis. Quod potest ita interpretari: *Ebullivit terra*
²⁰ *eorum ranas*. Sed et in hoc nulla est in sensu mutatio et nos antiquam interpretationem sequentes, quod non nocebat, mutare nolimus. In eodem: *Et contrivit lignum finium eorum*. Pro quo in graeco invenisse vos dicitis *omne lignum*. Sed et hoc additum est et superfluum. In

4. Ps. 103, 17 6. cf. psalt. iuxta Hebr. 11. Ps. 103, 18 18. Ps. 104, 30
 19. sic in psalt. iuxta Hebr. 22. Ps. 104, 33

Codd. RLTKP.

1. dici aut] dici dici autem KP |
 4. erodii R | 5. erodio R | simmachus L;
 symachus P | *ικτινα*] *ΕΙΚΤΕΙΝΑ* RLT;
ΕΚΤΕΙΝΑ KP | 8. consueuerunt KP;
 consueuit C | 9. cupressi] T*; *cupressi*
 R²; *cupressi* C*K; *cipressi* T²; *copressi*
 R²; *cupressus* C² | 10. *cupressis*] T*;
cupressis K; *cipressis* T²; *copressis*
 R; *cupressos* C | 11. *κυπαρίσσοις*
scripsimus cum h; *cyparissos* R; *cyparessos*
 T*; *cupressos* LT²CP; *cypres-*

sus K | *herinacii* KP | 12. *spannim* T;
phannim KP | *χοιρογρυλλίους scripsimus*;
ΧΟΙΡΟΓΡΥΛΛΟΥΣ C; *ΕΧΟΙΡΟΥΡΥΑ-*
ΛΙΟΥΣ R*L*; *ΧΟΙΡΟΥΡΥΑΛΙΟΙΣ* L²;
ΤΟΙΣ ΧΟΙΓΩ[...] PYMO[...] R²; *ΤΟΥ ΧΟΙ-*
ΓΟΥΡΥΛΙΟΙΣ T; *ΧΟΥΡΓΥΜΟΙΣ* KP; *τοίς*
χοιρογρυλλίους h | 13. *exceptis*] soli KP | 14.
sciendum + est KP | *maius*] *magis* KP |
ericio] K*; *hericio* K²P | 15. *et (2°) om.* R
 LT | *arcomus* KP | 16. *in om.* KP | 18. *de-*
dit] *edidit* KP | 19. *dicitis* K | *ita om.* C.

eodem: *Quoniam memor fuit verbi sui quod habuit ad Abraham puerum suum.* Pro quo in graeco legisse vos dicitis ὃν διέθετο, id est *quod disposuit.* Ita enim et in hebraeo et apud Septuaginta habetur interpretes: Ἐμνήστη τοῦ λόγου τοῦ ἁγίου αὐτοῦ, τοῦ πρὸς Ἀβραὰμ τὸν δούλον αὐτοῦ. Ergo, quod in graeco dicitur ὃν διέθετο, in hoc loco et 5 superfluum est et radendum.

Centesimo quinto: *Confitemini Domino, quoniam bonus.* Pro quo in graeco legisse vos dicitis *quoniam χρηστός,* id est *suavis.* Sed sciendum, quod *χρηστός* et in *bonum* et in *suave* verti potest. Denique in hebraeo ita scriptum est CHI TOB , quod omnes voce simili transtulerunt *quia* 10 *bonus.* Ex quo perspicuum est, quod et *χρηστός bonus* intellegatur. In eodem: *Non fuerunt memores multitudinis misericordiae tuae.* Dicitis quod in graeco inveneritis: *Et non fuerunt memores; et* coniunctio superflua est. In eodem: *Et inritaverunt ascendentes in mare Ru-* 15 *brum.* Pro quo in graeco invenisse vos dicitis *καὶ παρεπίκραναν,* et putatis verbum e verbo debere transferri *et amaricaverunt.* Sed haec interpretatio *adnullationi* consimilis est sive *adnihilationi.* Legite Ezechiel et invenietis *παραπικρασμόν inritationem* et *exacerbationem* semper expressum, ubi dicitur *οἶκος παραπικραίνων,* id est *domus exasperans.* In eodem: *Et vidit cum tribularentur, et audivit orationem eorum.* Quicquid 20 extra hoc in graeco vos invenisse dixistis, superfluum est.

Centesimo sexto: *Et statuit procellam eius in auram, et siluerunt fluctus eius.* Hoc ergo quod pro isto in graeco invenisse vos dicitis: *Καὶ ἐπετίμησεν τῇ καταγίδι αὐτῆς καὶ ἔστη,* superfluum est. In eodem:

1. Ps. 104, 42 7. Ps. 105, 1 12. Ps. 105, 7 14. ibid. 17. adnullationi]
cf. supra p. 32, l. 8 Ezech.] cf. Ezech. 2, 5. 6. 7 etc. 20. Ps. 105, 44
22. Ps. 106, 29

Codd. RLTCCKP.

1. uerbi + sancti h | 2. legisse] inuenisse TK | διέθετο] ΕΘΕΤΟ C | quod om. C* | 3. apud] in R²LTC; om. R* | ~ interpretes habetur P | 4. interpr. + OTI R²L*Th | 5. διέθετο] ΕΘΕΤΟ C | et] quod et K P | 8. ~ uos legisse P | χρηστός] Χρὸς P | 9. quod] quoniam T | et (I^o) om. KP | in suaue] R*; in suauem R²KP | denique + et Ph | 10. simili] semel R* | 11. est om. T | quod] qui C | et om. KP | intellegitur C | 14. mare + mare h | 15. in

graeco om. P | 16. e om. KP | debere] deberi C; posse KP | sed + et Ph | 17. similis T | hiezechiel R; ezechielem C P; ehechiel K | 18. inuenitis RLK | ΠΑΡΑΠΙΚΡΑΣΜΟΣ RLTC | inrit. et] irritatio KP | expressam KP | 19. ΠΑΡΑΠΙΚΡΕΝΩΝ RLT; ΠΑΡΑΠΙΚΡΕΝΑ K; ΠΑΡΑΙΤΙΚΡΗΝΑ P | 21. uos om. CP* | ~ inuenisse uos P²h | dicitis KP | 22. eius om. C | 24. επετιμ.] ΕΠΕΤΑΞΕΝ TP | ΑΥΤΟΥ T | και εστη om. CP; + ΕΙΣ ΑΥΡΑΝ R²Th,

Et deduxit eos in portum voluntatis eorum. Pro quo invenisse vos dicitis *in portum voluntatis suae.* Sed in hebraeo non habet ΕΦΣΑΥ, quod *voluntatis suae* significat, sed ΕΦΣΑΜ, quod *voluntatis eorum* sonat.

Centesimo septimo: *Exsurge, gloria mea,* quod dicitis in latino
 5 non esse, recte in isto psalmo non habet, quia nec apud Hebraeos, nec
 apud ullum interpretum repperitur, sed habetur in quinquagesimo sexto
 psalmo, de quo mihi videtur a quodam in istum locum esse trans-
 latum. In eodem: *Mihi alienigenae amici facti sunt.* Pro quo in graeco
 invenisse vos dicitis *ὑπετάγησαν,* hoc est *subditi sunt.* Sed hoc in quin-
 10 quagesimo nono psalmo scriptum est; in praesenti autem ita apud
 omnes invenimus translatore: *Ἐμοὶ ἀλλόφυλοι ἐφίλιασαν,* id est *amici*
facti sunt, quod hebraice dicitur ΕΤΡΗΟΗΕ.

Centesimo nono: *Virgam virtutis tuae emittet Dominus ex Sion.*
 Dicitis vos in graecis codicibus non legisse *virtutis tuae.* Quod mani-
 15 feste et in hebraeo et in Septuaginta interpretibus habet. In eodem:
Dominare in medio inimicorum tuorum. Dicitis in graeco legi *et domi-*
nare. Sed hoc nec in hebraeo habetur nec apud Septuaginta et super-
 fluum est.

Centesimo decimo: *Confitebor tibi, Domine, in toto corde.* In graeco
 20 invenisse vos dicitis *in toto corde meo.* Sed et hoc hic superfluum est.

Centesimo tertio decimo: *Deus autem noster in caelo.* Pro quo in
 graeco legisse vos dicitis *in caelo et in terra.* Sed et hoc hic superfluum est.

Centesimo quarto decimo: *Et in diebus meis invocabo te.* Dicitis
 quod in graeco non sit *te.* Et bene, e vestris quoque codicibus eraden-

1. Ps. 106, 30 4. Ps. 107, 3 6. cf. Ps. 56, 9 8. Ps. 107, 10 9. cf. Ps.
 59, 10 13. Ps. 109, 2 16. ibid. 19. Ps. 110, 1 21. Ps. 113, 11 23. Ps.
 114, 2

Codd. RLTKCP.

1. deduxisti KP | pro quo + in
 greco R^cC | inuenisse om. KP | uos om.
 P* | 2. ephsau — 3. sed om. KP | 3.
 suae — uoluntatis (2°) om. C | 5. non (1°)
 om. P* | habet] R*; habetur R² | 6. in-
 terpretem TKP | habet KP | 8. in eodem
 — 9. dicitis om. R*LTC | 9. uos om.
 P* | 10. in praesente R* | 11. εμοι αλλοφυ-
 λοι ἐφιλιασαν] R*; ΕΜΟΙ ΑΛΛΟΦΥΛΟΙ
 ΟΙ ΦΙΛΟΙ ΑΥΧΘΗCAN R²; ΑΛΛΟΦΥΛΟΥ
 ΥΠΕΤΑΓΗCAN P; ΟΙ ΦΙΛΟΙ ΑΥΧΘΗCAN

T | 12. etrhohe] etrhhe C; ethrohe h;
 ethroeth KP | 13. emittit R* | ex syon C;
 exion L*; ex syon ex syon KP | 15. ha-
 bet] R*; habetur R² | 16. legisse C | 17.
 et om. KP | 19. corde + meo L(*ut vid.*)
 K | in graeco — 20. corde om. P | 20. et
 om. P* | 21. centesimo — 22. est om. K
 P | 22. legisse] inuenisse R | hic om. h |
 24. e] et ex C; de KP; et R | codicibus
 om. P | ~ uestr. cod. quoque R | raden-
 dum CKP.

dum est. In ipso: *Placebo Domino in regione vivorum*. Pro quo in graeco legisse vos dicitis: *Placebo in conspectu Domini*. Sed hoc superfluum est.

Centesimo septimo decimo: *Et in nomine Domini, quia ultus sum in eos*. Dicitis *quia* in graecis codicibus non inveniri. Sed et in latinis 5 sub asterisco legendum est.

Centesimo octavo decimo: *Et meditabar in mandatis tuis quae dilexi*. In graeco *vehementer* additum legisse vos dicitis. Sed hoc superfluum est. In eodem: *Levavi manus meas ad mandata quae dilexi*. In graeco legisse vos dicitis *ad mandata tua*. Sed hoc superfluum est. In eodem: 10 *Cogitavi vias meas*. In graeco *vias tuas* legisse vos dicitis. Sed hoc superfluum est et rectius *meas* legitur. In eodem: *Et avertisti pedes meos in testimonia tua*. In graeco legisse vos dicitis *et averti*. Sed et hoc superfluum est. In eodem: *Ego autem in toto corde scrutabor mandata tua*. In graeco *in toto corde meo* legisse vos dicitis. Sed hic 15 *meo* superfluum est. In eodem: *Anima mea in manibus meis semper et legem tuam non sum oblitus*. Pro quo in graeco legisse vos dicitis: *Anima mea in manibus tuis semper*. Sed sciendum et apud Hebraeos et apud Septuaginta et omnes alios interpretes scriptum esse *in manibus* 20 *meis*, et non *in manibus tuis*, quod hebraice dicitur BACHAFFI; et omnes apud Graecos ecclesiastici interpretes istum locum sic edisserunt, et est breviter hic sensus: cotidie periclitor et quasi *in manibus meis* sanguinem meum porto, *et tamen legem tuam non obliviscor*. In eodem: *Exitus aquarum deduxerunt oculi mei, quia non custodierunt legem tuam*. Pro quo in graeco legisse vos dicitis: *Quia non custodivi legem tuam*. 25

1. Ps. 114, 9 4. Ps. 117, 10. 11. 12 7. Ps. 118, 47 9. Ps. 118, 48 10. sic in psalt. iuxta Hebr. 11. Ps. 118, 59 12. ibid. 14. Ps. 118, 69 16. Ps. 118, 109
24. Ps. 118, 136

Codd. RLTKP.

2. ~ uos legisse P | sed + et R | 4. et om. KP | 5. in (I^o) om. RLC | quia] quod LTP | ~ cod. grecis P | inuenitur TKP; inuenire R* | et om. KP | 7. meditabor K | dilexisti R*L | 8. ~ legisse uos dicitis uehementer additum KP | sed + et R | 9. est om. K P | mandata + tua LTKPh | 10. tua + quae dilexi uehementer h | hoc] in hoc

P; et hoc K. ¶ uel in hoc K² | in eodem om. T* | 11. uias] *praem.* iuxta h | 12. est om. P | in eodem — 14. superfluum est om. KP | 12. auertisti] uerti Ch | 13. legisse] inuenisse T | sed et hoc] *in ras.* C² | 18. et (I^o)] quod T | 20. achaffi C | 21. ediderunt K | 23. meum om. K | ~ quasi sanguinem in manibus meis porto K | 24. quia] qui L*.

Sed hoc superfluum est, quia et in hebraeo legitur: *Rivi aquarum fluebant de oculis meis, quia non custodierunt legem tuam.* In eodem: *Pronuntiabit lingua mea eloquium tuum.* Pro *pronuntiabit* in graeco φθέγγεται vos legisse dixistis. Quod verbum, sive dicas *pronuntiabit* sive
 5 *effabitur* sive *loquetur*, idipsum significat. Denique et nos de hebraeo ita vertimus: *Loquetur lingua mea sermonem tuum.*

Centesimo nono decimo: *Domine, libera animam meam a labiis iniquis, a lingua dolosa.* In graeco legisse vos dicitis *et a lingua dolosa; et* superfluum est.

10 Centesimo vicesimo sexto: *Beatus vir qui inplevit desiderium suum ex ipsis.* In graeco dicitis *virum* non haberi. Quod manifestissime et in hebraeo et in Septuaginta interpretibus continetur.

Centesimo vicesimo nono: *Propter legem tuam sustinui te, Domine.* Dicitis vos in graeco invenisse *propter nomen tuum.* Et nos confitemur
 15 plura sic exemplaria repperiri; sed quia veritati studemus, quid in hebraeo sit, simpliciter debemus dicere. Pro *nomine* sive *lege* apud eos legitur THIRA, quod Aquila interpretatus est φόβον, hoc est *timorem*, Symmachus et Theodotion νόμον, id est *legem*, putantes THORA propter litterarum similitudinem iod et vau, quae tantum magnitudine distin-
 20 guuntur. Quinta editio *terrorem* interpretata est, Sexta *verbum.*

Centesimo tricesimo primo: *Sicut iuravit Domino, votum vovit Deo Iacob.* Pro eo, quod nos interpretati sumus *votum vovit*, in graeco ηῦξατο legisse vos dicitis et putatis interpretari debuisse *oravit*. Sed hoc male; εὐχή enim pro locorum qualitate et *orationem* et *votum* significat secun-
 25 dum illud: *Redde Deo vota tua*, id est τὰς εὐχάς σου.

Centesimo tricesimo quinto: *Qui fecit luminaria magna.* Dicitis

1. sic in psalt. iuxta Hebr. 2. Ps. 118, 172 6. sic in psalt. iuxta Hebr.
 7. Ps. 119, 2 10. Ps. 126, 5 13. Ps. 129, 4 21. Ps. 131, 2 25. Ps. 49, 14
 26. Ps. 135, 7

Codd. RLCKP.

1. est *om.* KP | 2. de *om.* C | pronun-
 (t)iauit R*KP | 3. pro pronunt.] pro quo
 nun(t)iauit KP | pro *om.* T | ΦΘΕΓΓΕΟΙΤΟ
 P | 4. dicitis T* | dicat C | pronun(t)ia-
 uit KP | 5. loquitur R* | idipsum] ad
 ipsum KP | 6. loquitur R* | tuum] meum
 C | 8. a (I°) et C; et a KP | ~ uos le-
 gisse P | 9. et + ergo KP | 10. uic.
 sexto] xxv KP | inpleuit] R* (imp.); i(n)-

plebit R²h | 11. in (I°)] et in RKP | uir
 CKPh | 14. ~ in greco uos T | 15. sic *om.*
 C | repperire R* | ueritate R* | 17. thora
 C | interpretatum P | 18. symachus P |
 theodocion C | 19. litterae KP | ioth LT;
 ioht C | 21. primo *om.* KP | iurauit *om.*
 P | deo] domino deo K* | 23. sed hoc
 male *om.* KP | 25. deo] domino KP | 26.
 facit K

quia in graeco inveneritis *magna solus*. Sed hoc de superiori versiculo est, ubi legimus: *Qui fecit mirabilia magna solus*. Ibi ergo legendum est et hic quasi superfluum non scribendum.

Centesimo tricesimo septimo: *Quoniam magnificasti super omne nomen Sanctum tuum*. In graeco repperisse vos dicitis *super omnes*. Sed in Septuaginta ita legitur: Ὅτι ἐμεγάλυνας ἐπὶ πᾶν τὸ ὄνομα τὸ ἅγιόν σου, sicuti et nos in latinum vertimus. Ceterum apud Hebraeos ita esse cognoscite: *Quia magnificasti super omne nomen tuum verbum tuum*. Iuxta editionem autem latinam hic sensus est: *Quoniam magnificasti super omne nomen*, hoc est, quod in caelo et in terra dici potest, *Sanctum Filium tuum*.

Centesimo tricesimo octavo: *Quia non est sermo in lingua mea*. Pro quo in graeco legisse vos dicitis: *Quia non est dolus in lingua mea*. Quod solum Sexta editio interpretata est. Ceterum et apud Septuaginta et apud omnes interpretes et ipsum hebraicum vel λαλιάν vel λόγον, id est *eloquium* et *verbum*, scriptum habet. Denique hebraice MALA dicitur.

Centesimo tricesimo nono: *Funes extenderunt in laqueum*. Pro quo in graeco invenisse vos dicitis: *Funes extenderunt laqueum pedibus meis*. Sed hoc in hoc loco superfluum est. In eodem pro eo quod est: *Habitabunt recti cum vultu tuo*, in graeco repperisse vos dicitis *et habitabunt*. Sed hic *et* coniunctio superflua est.

Centesimo quadragesimo: *Dissipata sunt ossa nostra secus infernum*. Pro quo in graeco legisse vos dicitis *ossa eorum*. Sed et hoc superfluum est.

Centesimo quadragesimo sexto: *Nec in tibiis viri beneplacitum erit ei*. Pro *ei*, *Domino* legisse vos dicitis. Quod non habetur.

2. Ps. 135, 4 4. Ps. 137, 2 8. cf. psalt. iuxta Hebr. 12. Ps. 138, 4 16. eloquium] sic in psalt. iuxta Hebr. 17. Ps. 139, 6 19. Ps. 139, 14 22. Ps. 140, 7
25. Ps. 146, 10

Codd. RLCKP.

1. superiore R²L; superire R* | 2. qui] quia P | facit KP | mirab.] luminaria RC | 4. tric. sept.] xxxvi CK P | quoniam] quam KP | 7. sicut KP | 8. quia] quam KP | nomen + sanctum T | tuum (I^o) om. C | 9. ~ autem editionem C | quoniam - 10. hoc est om. R* | quoniam] quam KP | 12. tric. oct.] xxxvii KP | mea] tua P | 14. quod + non C | 15. λαλιαν] alian KP | uel λογον

om. T | ΛΟΓΙΟΝ R²; ΛΟΥΟΝ R* | 16. mala] hela K; om. P | 18. in graeco om. P | laqueum] praem. in KP | 19. sed hoc in hoc loco om. P | hoc (2°) om. TK | 21. hic et] et hic P; hic haec T | coniunctio + est R | est om. T | 23. quo] eo quod C | ~ uos legisse T | ~ hoc et T | 25. sexto] vii C | tybiis C | uiri om. C | ~ ei erit K | 26. dominum T; o domine KP | habetur] P² (tur in ras.); habeatur KP³.

Ideo autem, quod et vos in fine schedulae quaeritis, et sanctus filius meus Avitus frequenter efflagitat, quomodo graeca interpretanda sunt verba, breviter adnotavi. *Νεομηνία* mensis exordium est, quod nos secundum latinae linguae proprietatem *kalendas* possumus dicere. Verum, 5 quia apud Hebraeos mensis secundum lunae cursum supputatur et apud Graecos *μήνη* luna dicitur, *νεομηνία* quasi *nova luna* appellatur. *Ἐρημος* autem *desertum* vel *solitudinem* significat; *θρόνος*, *sedem* vel *solium*; *νυκτικόραξ*, ut diximus, *noctuam*. *Κυνόμνια*, non, ut Latini interpretati sunt, *musca canina* dicitur per *υ* graecam litteram; sed, iuxta hebraicam intel- 10 legentiam, per *δίφθογγον* debet scribi *οι*, ut sit *κοινόμνια*, id est *omne muscarum genus*, quod Aquila *πάνμικτον*, id est *omnimodam muscam* interpretatus est. *Λαξευτήριον* autem, pro quo Latinus *asciam* vertit, nos genus ferramenti interpretamur quo lapides dolantur. Denique, ex hebraeo vertentes ita diximus: *Et nunc sculpturas eius pariter bipinne et dolato-* 15 *riis deraserunt*. *Λαξευτήριον* ergo *dolatorium* dici potest.

EXPLICIT EPISTULA SANCTI HIERONYMI AD SUNNIAM ET FRETELAM

8. diximus] supra p. 34, l. 8. 14. Ps. 74, 6 in psalt. iuxta Hebr.

Codd. RLCKP.

1. ideo] R*; de eo R²KP | sedule C | 2. graeca *om.* R* | interpr.] interponenda K | sint RL | 3. uerba] nomina T | *νεομηνία*] *neomenia* R²L²TP; *neominia* R*L*K; *necminia* C | *exordii* C | 6. *neomenia* L²T; *neominia* RL*; *necminia* C | 7. *θρονος*] *thronus* RLTCKP | 8. *KYNOMYA* RLT; *KYNOMIA* K; *kinomia* P | 10. *οι om.* T | *KOINOMIA* RLCKP; *KOYNOMYIA* T | 11. ~ *genus muscarum* TP | quod] sed KP |

13. interpretabimur T; interpretati sumus KP | quod C | 14. et (*l^o*)] ut RLT C | *sculpturas* T; *sculpturam* P²; *sculptura* KP* | *bipinne* LC; *bipennae* TKP*; *bipenna* P².

Subscr. explicit epistola sancti hieronimi ad sunniam et fretelam LT — explicit epistola sancti hieronimi presbiteri P — explicit R — finit K — *sine subscr.* Ch.

PSALMI

INDEX CODICUM ET EDITIONUM

- R (*Reginensis*) Vaticanus, Reg. lat. 11. S. VIII.
 F (*Corbeiensis*) Petropolitanus F. v. I. n° 5. S. VIII.
 C (*S. Columbae*) Dublinensis, Acad. S. VI.
 I (*S. Ebrulfi*) Rothomagensis 24. S. X.
 L (*Lugdunensis*) Lugdunensis 425 (351) et Parisinus, N. Acq. lat. 1585. S. V-VI.
- M (*Ambianensis*) Ambianensis 18. S. VIII-IX.
 Q (*Caroli Magni*) Parisinus lat. 13159. a. 795-800.
 W (*Dagulfi*) Vindobonensis 1861 (652). a. 783-795.
- Φ^R (*Rorigonis*) Parisinus lat. 3. S. IX.
 Φ^G (*Grandivallensis*) Londiniensis Add. 10546. S. IX.
 Φ^V (*Vallicellianus*) Romanus, Bibl. Vallic. B. 6. S. IX.
 Φ^P (*Paulinus*) Romanus, Abb. S. Pauli extra Muros. S. IX.
 U (*Ultraiectensis*) Ultraiectensis 32. S. IX.
 G (*Sangallensis*) Sangallensis, Abb. 20. S. IX.
 K (*Augiensis*) Caroliruhensis, Aug. XXXVIII. S. IX.
 Ψ^B (*Bovinensis*) Vaticanus lat. 10510. S. XII.
- V (*S. Mariae de Cupro*) Vaticanus, Pal. lat. 65. S. XII-XIII.
 D (*Cantuariensis* seu *Eadwini*) Cantabrigiensis, Trin. Coll. R. 17. I. S. XII.
 Ω^S (*Universitatis* seu *Sorbonicus*) Parisinus lat. 15467. a. 1270.
 Ω^M (*Mazarinaeus*) Parisinus, Bibl. Mazar. 5. a. 1231.
- k *fragm. e cod. rescripto* Caroliruhensi, Aug. CXII. S. VII-VIII. [*continent* Ps. 93, 19-103, 30; 104, 24-105, 31; 106, 8-107, 14].
- α Editio princeps, 42 lin. dicta (Moguntiae?), a. 1452 (?).
 f Editio Iacobi Fabri Stapulensis secunda, Parisiis, a. 1513.
 g Editio Gobelini Laridii, Coloniae, a. 1530.
 r Editio Roberti Stephani secunda, Parisiis, a. 1532.
 e Editio Roberti Stephani quarta, Parisiis, a. 1540.
 l Editio Theologorum Lovaniensium, Antverpiae, a. 1583.
 v *Codex Carafianus* (Vaticanus lat. 12959-12960), ubi lectionem Lovaniensium a. 1583 immutatam servat.
 w *Codex Carafianus*, ubi lectionem Lovaniensium mutat.
 § Editio Sixti V Pont. Max., a. 1590.
 c Editio Clementis VIII Pont. Max., a. 1592.
- Guill.* Correctorium Guillelmi de Mara, (ex cod. Vat. lat. 3466, S. XIII).
- ΦΩ Consensus codicum Φ^{RGV}P, ΩSM.

Defectus codicum in capite secundi apparatus pro unaquaque pagina notantur.

Sigla *Ro* et *He* ad psalterium quod dicitur Romanum et ad psalterium iuxta Hebraeos lectorem remittunt. Sigla vero graecis litteris expressa codices antiquarum versionum latinarum designant Veronensem (*α*), Sangallensem 912 (*β*), Sangermanensem (*γ*), Corbeicensem (*δ*), Coislinianum (*ε*), Vaticanum lat. 5359 (*ζ*), Augiensem priorem (*η*) et alterum (*λ*), Sangallensem 1395 (*σ*). Psalterium Mozarabicum citatur secundum codices Cavensem (*moz^c*) et Complutensem (*moz^x*) iisque concordantibus *moz* appellatur; Mediolanense siglo *med* indicatur. Horum omnium ant. psalt. lectiones tunc tantum expresse citantur cum a lectione psalt. *Ro* discrepant. Pro solis psalmodum titulis citatur insuper codex Amiatinus siglo *Amiat.*

Inter opera S. Hieronymi siglis *comm.* et *tract.* commentariola et tractatus designamus quae edidit d. Germanus Morin.

Libri qui rarius citantur, v. g. lectionaria, librique liturgici antiquiores, aperte, unusquisque loco suo, designantur.

In locis Patrum citatis, numeri capitulorum ad *Migne Patrologiam latinam* referuntur, vel, ubi auctorem suppetit, ad *Corpus scriptorum ecclesiasticorum latinorum*, Academiae Vindobonensis.

DE TRIPLICI NOTARUM APPARATU

Primus notarum apparatus de constituto archetypi textu rationem reddit, in omnibus locis ubi, ceteris variantibus, codices RFC, seu codice C deficiente, RFI, inter se non concordant vel a textu nostro discrepant. Pro obelis et asteriscis vero in hoc apparatu ii tantum loci notantur ubi codex R haec signa omisit vel male adposuit.

Secundus apparatus ad historiam textus spectat et varias lectiones omnium codicum et editionum refert, exceptis mere orthographicis.

Tertius apparatus divisiones textus exhibet, maiores ex codicibus omnibus, minores vero ex RCIL.

DECLARATIO SIGNORUM

In textu:

† † loca designant ubi lectio mendosa archetypi ex coniectura vel iuxta lectionem codicum recentiorum corrigitur.

In primo vel secundo notarum apparatu:

= lectioni ipsius textus postponitur cui codicum universorum testimonium subnectitur (*apparatus plenior* seu *positivus*).

-] lectionem ipsius textus designat de qua aliquid notatur vel cui refertur varia lectio alterius formae seu radicis.
- **** numerum indicat litterarum erasarum vel quae legi nequeunt in codice.
- † post sigla codicum, lectionem designat quae prima manu scripta in codice legebatur, priusquam *ipse scriptor* eam aliquo modo mutaret vel corrigeret.
- * item post sigla codicum, lectioni postponitur quae in codice prima manu scripta fuerat, deinde vero ab *altero scriptore*, seu *secunda manu*, correctata fuit.
- ¹ item post sigla codicum, lectionem sequitur quam ipse scriptor propria manu corrigendo induxit.
- ² item post sigla codicum, lectionem designat ab altero scriptore, seu secunda manu, inductam.
- ³ item post sigla codicum: lectio tertia manu inducta.
Nota bene: Ubi cumque signum ¹ vel ² in notis non apparet, corrector † vel * lectionem codicis sui ad formam textus nostri reduxit.
- ~ inversa verba designat.
- praem.* praemissa verba praecedunt.
- + additis verbis praeponitur.
- om.* omissa verba sequitur.
- [] post longiorem variam lectionem pluribus codicibus communem, singulorum codicum varias lectiones includunt.
- ¶ notis praeponitur quae ex *Correctoriis* vel ex codicum marginibus desumuntur.

In tertio apparatu:

- ¶ § < divisiones textus designant: maiores, medias, minores.

INCIPIIT LIBER PSALMORUM

- I. ¹ Beatus vir qui non abiit in consilio impiorum
 et in via peccatorum non stetit
 et in cathedra pestilentiae non sedit
² sed in lege Domini voluntas eius
 et in lege eius meditabitur die ac nocte
³ et erit tamquam lignum
 quod plantatum est secus decursus aquarum
 quod fructum suum dabit in tempore suo
 et folium eius non defluet
- et omnia quaecumque faciet prosperabuntur
⁴ non sic impii ÷ non sic:
 sed tamquam pulvis quem proicit ventus ÷ a facie terrae:
⁵ ideo non resurgent impii in iudicio
 neque peccatores in consilio iustorum
⁶ quoniam novit Dominus viam iustorum
 et iter impiorum peribit.
- II. ¹ PSALMUS DAVID
 Quare fremuerunt gentes
 et populi meditati sunt inania

I. 3. defluit R*F* | 4. ÷ utroque loco in spatio a R* relicto inseruit R² | 5. resurgent F* cum LXX; resurgent RF²I.

Desunt CL.

Tit. incipit liber psalmodum Ψ^B; in nomine patris et filii et spiritus sancti incipit liber psalmodum Q; liber psalmodum grelv̄z̄c; in nomine sanctae trinitatis incipit liber psalterii W; incipit (*praem.* in christi nomine Φ^P) psalterium de translatione septuaginta interpretum emendatum a sancto hieronimo praesbytero (p̄rbo Φ^P) in nouo Φ^{RP}; incipit liber hymnorum uel soliloquiorum prophete dauid de xperisto Ω^S; origo prophetie dauid regis psalmodum numero CL G; *om.* RFMΦ^{GV}UKVDΩ^M(*spat. rel.*)af.

I. 1. in (2°) *om.* Ω^M | in (3°) *om.* Φ^R.
 3. defluit R*F*.
 4. ÷ (I^o) = R²IQΦG; *om.* R*(*spat. rel.*), *rell. codd. et edd.* | proicit Φ^{GV} | ÷ (2°) = R²QΦ^{RGVP}²(*sed* : *post facie*)G²; *om.* R*(*spat. rel.*)Φ^P*G*, *rell. codd. et edd.*
 5. resurgent = F*Φ^Vτ̄w̄c cum LXX, γ moz^c et He; resurgent F², *rell. codd. et edd. cum Ro* | concilio fr̄z̄c.
 II. 1. psalmus dauid] ipsi dauid Φ^P; in finem psalmus ipsi dauid f̄; *om.* UΨ^BΩ^Marelv̄z̄c cum hebr., LXX et He.

I. (*num. om. codd. et edd. praeter* FKΩSMf̄z̄c) | 1. <beatus RI | <et (I^o) R | <et (2°) R | 2. <sed RI | <et R | 3. <et RI | <quod (I^o) R | <quod (2°) R | <et (2°) RI | <et (3°) R | 4. <non (I^o) RI | <sed R | 5. <ideo RI | <neque RI | 6. <quoniam RI | <et R.

II. (*num. om.* RIUG*Ψ^BVDΩ^M*ag) | 1. <quare RI | <et R.

² adstiterunt reges terrae
 et principes convenerunt in unum
 adversus Dominum et adversus
 christum eius
 DIAPSALMA
³ dirumpamus vincula eorum
 et proiciamus a nobis iugum
 ipsorum
⁴ qui habitat in caelis iridebit
 eos
 et Dominus subsannabit eos
⁵ tunc loquetur ad eos in ira sua
 et in furore suo conturbabit eos
⁶ ego autem constitutus sum rex
 ab eo
 super Sion montem sanctum eius
 praedicans praeceptum eius
⁷ Dominus dixit ad me filius meus

es tu
 ego hodie genui te
⁸ postula a me et dabo tibi gentes
 hereditatem tuam
 et possessionem tuam terminos
 terrae
⁹ reges eos in virga ferrea
 tamquam vas figuli confringes
 eos
¹⁰ et nunc reges intellegite
 erudimini qui iudicatis terram
¹¹ servite Domino in timore
 et exultate ei in tremore
¹² adprehendite disciplinam
 nequando irascatur Dominus et
 pereatis de via iusta
¹³ cum exarserit in brevi ira eius
 beati omnes qui confidunt in eo.

II. 4. subsannavit R | 11. in tremore R²F²I cum LXX; cum tremore R*F* cum Ro | 13. in breue R*F*.

Desunt CLΦ^v(a v. 11, domino).

2. aduersum (2°) V | diapsalma] sub ÷ Φ^{RV}*; om. WΦ^{v2}PUG*KΨ^BVDΩ edd. cum hebr.

3. a nobis] sub ÷ Φ (sed in Φ^{RV}: post ipsorum).

4. iridebit] U*; inridet U² | eos] sub ÷ R²(sed: post et)IΦG² | subsannavit RQ*.

5. conturbavit W*Ψ^B*.

6. ab eo] sub ÷ IQ²ΦG² | syon Ψ^BDΩα | eius (1°) suum Ω^M cum He | eius (2°) sub ÷ I.

7. es tu] esto Q*.

8. a om. F* cum ad.

9. tamquam] praem. et M*Ψ^B2VD*

Ω^sagrelzεt cum Ro, cf. LXX (cod. A). ¶ ant. cum hebr. et greco non interponunt « et » Guill. | confringis F*.

10. qui] sub ÷ Q²Φ^{RQV}G²Ψ^B(sed in Q²Φ^R: post terram).

11. exaltate Ω^M | ei] sub ÷ R²I Φ^{ROP}2G²Ψ^B | in] M*; cum R*F*Ψ^BVDΩ edd. cum Ro; om. M². ¶ ant. cum hebr. habent « in » et grecus Guill.

12. dominus] sub ÷ R²IQΦ^{ROP}2 | iusta] sub ÷ R²IΦ^{ROP}2.

13. in breue R*F*; in briue R² | omnes] sub ÷ R² | in eum Φ^{RO} cum Ro et He; in eis f.

2. <adstiterunt RI | <et R | <adversus (1°) R | 3. <dirumpamus RI | <et R | 4. <qui RI | <et R | 5. <tunc RI | <et R | 6. <ego RI | <super R | <praedicans R | 7. <dominus RI | <ego R | 8. <postula RI | <et (2°) R | 9. <reges RI | <tamquam R | 10. <et RI | <erudimini R | 11. <servite RI | <et R | 12. <adprehendite RI | <nequando R | 13. <cum RI | <beati R.

III. ¹ PSALMUS DAVID CUM FUGERET

A FACIE ABESSALON FILII SUI

² Domine quid multiplicati sunt
qui tribulant me

multi insurgunt adversus me

³ multi dicunt animae meae
non est salus ipsi in Deo ÷ eius :

DIAPSALMA

⁴ tu autem Domine susceptor meus
esgloria mea et exaltans caput
meum⁵ voce mea ad Dominum clamavi
et exaudivit me de monte sancto

SUIO

DIAPSALMA

⁶ ego dormivi et soporatus sum
exsurrexi quia Dominus susci-
piet me⁷ non timebo milia populi circum-
dantis meexsurge Domine salvum me fac
Deus meus⁸ quoniam tu percussisti omnes
adversantes mihi sine causa
dentes peccatorum contrivisti⁹ Domini est salus et super po-
pulum tuum benedictio tua.

III. 1. fugiret R | 2. aduersus FI; aduersum R | 3. ÷ in spatio a R* relicto inse-
ruit R² | 6. exsurrexi RF; et exsurrexi I | suscipiet I; suscipiet F; suscepit R | 7. cir-
cumdantes R* | 9. tua FI; tua diapsalma R.

Desunt CLΦv.

III. 1. psalmus — sui om. UΨ^BΩ^M
(spat. rel.)α | psalmus om. Ω^S | cum
— sui] et sequentia F (in quo titulus
integer in col. ad psalt. He pertinente
invenitur) | fugiret RM† | ~ cum fug. da-
uid Ω^S | abessalon = R cum Ro et He, cf.
LXX; abisalon MΦ^{RG}; abisolon I; absa-
lon WΦ^PGKVDΩ^Sfz Amiat.; absolon g;
absalom relbc; absal Q | filii R Amiat*.

2. aduersus = FIQ²G² cum βδσ* et
He; aduersum Q*G*, rell. codd. et edd.
cum Ro.

3. in deo eius] sub ÷ Q | ÷ = R²
I²Φ^{R2}G²P²G²; om. R*(spat. rel.)I*Φ^{R*}G*,
rell. codd. et edd. | diapsalma om. WΦ^{G*}
UG*KΨ^BV DΩagrelvz̄c.

4. es] sub ÷ R²Φ^{RG}P²G².

5. diapsalma om. WΦ^{G*}UG*KΨ^BV

DΩagrelvz̄c.

6. exsurrexi = RF cum hebr., LXX,
a moz^c, cf. He; et ex(s)urrexi rell. codd. et
edd. cum γδ et Hier. comm. p. 10 et in Hie-
rem. 31 (38), 26, cf. Ro. ¶ ant. « et exsur-
rexi » alia litera « exsurrexi » Guill. | sus-
cipiet = I cum LXX et αβγ moz^c atque
Hier. comm. l. c. et in Hierem. l. c. (cod.
S), cf. moz^x (suscitabit); suscipiet F;
suscepit rell. codd. et edd. cum Ro, cf.
He (sustentavit).

7. populi om. Q* | circumdantes R*
Q*W*Ω^M | exsurge] ex sub ÷ I².

8. tu] sub ÷ R²Φ^{RG2}P²G²Ψ^B | con-
trivisti + diapsalma Q.

9. et] sub ÷ IΦ^P | tua + diapsalma
RMΦ^R(sub *)V G²(sub *), cf. hebr.; +
semper f cum He.

III. (num. om. IUG*Ψ^BV DΩ^{M*}α) | 2. <domine RI | <multi R | 3. <multi RI |
<non R | 4. <tu RI | <gloria R | 5. <voce RI | <et R | 6. <ego RI | <exsurrexi R | 7. <non
RI | <exsurge R | 8. <quoniam RI | <dentes R | 9. <domini RI.

III. ¹ IN FINEM IN CARMINIBUS PSAL-
MUS DAVID

² Cum invocarem exaudivit me
Deus iustitiae meae
in tribulatione dilatasti mihi
miserere mei et exaudi orationem
meam

³ filii hominum usquequo gravi
corde
ut quid diligitis vanitatem et
quaeritis mendacium

DIAPSALMA

⁴ et scitote quoniam mirificavit Do-
minus sanctum suum
Dominus exaudiet me cum cla-
mavero ad eum

⁵ irascimini et nolite peccare

quae dicitis in cordibus vestris
in cubilibus vestris compungi-
mini

DIAPSALMA

⁶ sacrificate sacrificium iustitiae et
sperate in Domino
multi dicunt quis ostendet nobis
bona

⁷ signatum est super nos lumen
vultus tui Domine
dedisti laetitiam in corde meo

⁸ a fructu frumenti et vini et olei
sui multiplicati sunt

⁹ in pace in idipsum dormiam et
requiescam

¹⁰ quoniam tu Domine singulariter
in spe constituisti me.

III. 1. in finem carminibus psalmus dauid F; in finem in hymnis canticum huic dauid R; in finem psalmus dauid canticum I | 2. exaudiuit RF; exaudisti I | 3. filii F*I | diapsalma RF; om. I | 5. diapsalma RFI²; om. I* | 6. ostendit F.

Desunt CLΦV.

III. 1. in finem in carminibus psalmus dauid = F(om. in 2°)QΦ^{RG}P^Ggrel^{bc}; psalmus in finem in carminibus Amiat.; in finem in hymnis canticum huic dauid RM; in finem psalmus cantici dauid WKVDf cum Ro; in finem psalmus dauid canticum I; in finem psalmus cantici dauid in finem in carminibus ppls dauid Ω^s; psalmus cantici dauid in finem Ω; om. UΨ^BΩ^{Ma}.

2 exaudisti IΩ^s cum Ro et Hier. comm. p. 10. ¶ ant. et grecus et Aug. in prima glossa et Remigius habent in tercia persona Guill.

3. filii F*I | graui] F^{*3}; graue F²; graues R cum Ro | diapsalma U; om. IQ WΦ^G*G*KVDΩagrel^{bc}.

4. et] sub * G²; om. Ω. ¶ grecus

et hebr. et ant. habent « et » Guill. | suum] tuum Φ^c.

5. irascimini a | quae] qui Wα | in (2°)] praem. et Q*Φ^{RG}Ψ^{B2}Ωf^{grel}Ω cum Ro et Hier. comm. p. 11 et ep. 28, 3. ¶ hebr. et grecus non preponunt « et » sed quidam ant. Guill. | compungimini I | diapsalma U; om. I*WΦ^G*G*KΨ^BVDO agrel^{bc}.

6. et] in ras. I²; om. R | ostendit = RIVr^w cum LXX; ostendit rell. codd. et edd. cum Ro et He.

8. et (I^o) om. Ψ^{B2}DΩagrel^{bc} cum Ro. ¶ ant. cum hebr. interponunt « et » atque Aug. et grecus Guill. | et olei] sub ÷ IQΦ^{RG}P²(sed : post et)G²Ψ^B.

9. in idipsum] Q^{*3}; in idipso Q² WU.

III. (num. om. UG*Ψ^BVDO^{M*}α) | 2. <cum RI | <in R | <miserere R | 3. <filii RI | <ut R | 4. <et RI | <dominus (2°) R | 5. <irascimini RI | <quae R | <in (2°) R | 6. <sacrificate RI | <multi R | 7. <signatum RI | <dedisti R | 8. <a RI | 9. <in (I^o) RI | 10. <quoniam RI.

V. ¹ IN FINEM PRO EA QUAE HEREDITATEM CONSEQUITUR PSALMUS DAVID
² Verba mea auribus percipe Domine
intellege clamorem meum
³ intende voci orationis meae
rex meus et Deus meus
⁴ quoniam ad te orabo Domine
mane exaudies vocem meam
⁵ mane adstabo tibi et videbo
quoniam non deus volens iniquitatem tu es
⁶ neque habitabit iuxta te malignus
neque permanebunt iniusti ante oculos tuos
⁷ odisti omnes qui operantur iniquitatem
perdes ÷ omnes : qui loquuntur mendacium
virum sanguinum et dolosum

abominabitur Dominus
⁸ ego autem in multitudine misericordiae tuae
introibo in domum tuam
adorabo ad templum sanctum tuum in timore tuo
⁹ Domine deduc me in iustitia tua
propter inimicos meos
dirige in conspectu meo viam tuam
¹⁰ quoniam non est in ore eorum veritas
cor eorum vanum est
¹¹ sepulchrum patens est guttur eorum
linguis suis dolose agebant iudica illos Deus
decidant a cogitationibus suis
secundum multitudinem impietatum eorum expelle eos
quoniam irritaverunt te Domine

V. 6. habitavit F* | 7. ÷ in spatio a R* relicto inseruit R² | 9. in iustitia tua F; in tua iustitia RI cum Ro.

Desunt CLQ(a v. 1, in finem)Φ^vG*(a v. 10, quoniam).

V. 1. in finem — dauid] psalmus dauid pro ea quae hereditatem accepit ß; om. Ψ³Ω^{Ma} | pro his qui hereditatem consequuntur Amiat.; om. G | hereditate U | conseqebatur Ω^s; consecuta est I | ~ conseq. hered. VΩ^s | ps. dauid om. UVΩ^s.

3. intende — meae] sub ÷ I.

4. ÷ ex : audies I.

5. uidebo + te V cum' a et moz^x, cf. Hier. tract. p. 12 (subauditur: te uidebo) | non] tu non es Ω^{M*} | ~ uolens deus I cum Ro.

6. habitavit F*Φ^p.

7. ÷ = R²IΦ^{RG2p}Ψ^B; om. R*(spat.

rel.)Φ^{o*}, rel. codd. et edd. | uirum] ue-rum R*.

8. in multitudinem F.

9. duc Ψ^B | in tua iustitia RI cum Ro et Hier. tract. p. 14; in iustitia Ω^{s*} | meo uiam meam a; tuo uiam meam K VDΩ^fgrelæc cum Ro, cf. LXX (plerosq. codd.) et Hier. ep. 106 et adv. Pelag. 3, 8. ¶ hebr. et ant. et Remigius non habent « in conspectu tuo uiam meam » sed e contrario... primis auctoritatibus est standum quoad textum psalmi non quoad cantum responsorii [in off. defunct.] Guill.

11. est] sub ÷ I | decedant F*.

V. (num. om. IG*Ψ^BVDΩ^{M*}α) | 2. <verba RI | <intellege R | 3. <intende RI | <rex R | 4. <quoniam RI | <mane R | 5. <mane RI | <quoniam R | 6. <neque (I^o) RI | <neque (2°) R | 7. <odisti RI | <perdes R | <virum RI | 8. <ego R | <introibo RI | <adorabo R | 9. <domine RI | <dirige R | 10. <quoniam RI | <cor R | 11. <sepulchrum RI | <linguis R | <decidant RI | <secundum R | <quoniam R.

- 12 et laetentur omnes qui sperant
in te
in aeternum exultabunt et habitabis in eis
et gloriabuntur in te omnes qui diligunt nomen tuum
- 13 quoniam tu benedices iusto
Domine ut scuto bonae voluntatis coronasti nos.
- VI. 1 IN FINEM IN CARMINIBUS PRO OCTAVA PSALMUS DAVID
- 2 Domine ne in furore tuo arguas me
neque in ira tua corripas me
- 3 miserere mei Domine quoniam infirmus sum
sana me Domine quoniam conturbata sunt ossa mea
- 4 et anima mea turbata est valde
et tu Domine usquequo
- 5 convertere Domine eripe animam meam
salvum me fac propter misericordiam tuam
- 6 quoniam non est in morte qui memor sit tui
in inferno autem quis confitebitur tibi
- 7 laboravi in gemitu meo
lavabo per singulas noctes lectum meum
in lacrimis stratum meum rigabo
- 8 turbatus est a furore oculus meus
inveteravi inter omnes inimicos meos

13. benedicis R*F.

VI. 1. in carminibus F; in hymnis RI(ym.) cum Ro | psalmus RF; om. I | 5. eripe FI; et eripe R | 7. in lacrimis R*; lacrimis R²I; in lacrimis meis F.

Desunt CLQ(usque ad v. 13, nos)Φ^vG*.

12. omnes (2°)] sub ÷ IΦ^{RGP}2Ψ^B.

13. tu + domine I cum Ro | benedicis R*F cum γδ*σ*, cf. LXX (codd. BA) | uoluntatis + tu(a)e K²Ψ^{B2}VDΩ^S edd. cum Ro et Hier. passim. ¶ hebr. et ant. et Ieron. et grecus non subiungunt « tue » Guill.

VI. 1. in finem in carminibus pro octava psalmus dauid = FQΦ^{RGP}2Ψ^B; in finem in hymnis (ymnis I) pro octava psalmus (om. I) dauid RIM cum Ro; in finem in carminibus psalmus dauid pro octava K²řelc Amiat.; psalmus dauid in finem in hymnis pro octava §; in finem pro octava in carminibus dauid W; in finem psalmus dauid pro octava UVD Ω^S; psalmus dauid G²; om. Ψ^BΩ^Mα.

4. et (2°)] sed Ω^Sřegc. ¶ ibi non est « sed » immo « et » est ibi secundum hebr. et ant. et Ieron. et Aug. et Cassiod. et grecum Guill.

5. conuertere] R*³; conuerte R² | eripe] praem. et RM²Q*Φ^{P2}G²Ψ^{B2}VDΩ^S agre^luřc cum Ro. ¶ hebr. et ant. et Ieron. et grecus non habent « et » Guill.

6. autem] sub ÷ I.

7. gemitu F* | in lacrimis = R* cum a et Hier. ep. 22, 18, 1 et 108, 15, 3 et 122, 1, 12 et in Is. 26, 7; lacrimis R²I cum Ro; in lacrimis meis F cum LXX, β et Hier. comm. p. 8, et tract. p. 313 (cod. G), cf. hebr.; lac(ri)mis meis rell. codd. et edd. cum He et Hier. tract. l. c. (rell. codd.) | meum om. Q*.

12. <et (I°) RI | <in (2°) R | <et (3°) RI | 13. <quoniam R | <domine RI.

VI. (num. om. IG*Ψ^B*VΩ^M*α) | 2. <domine RI | <neque R | 3. <miserere RI | <sana R | 4. <et (I°) RI | <et (2°) R | 5. <convertere RI | <salvum R | 6. <quoniam RI | <in (2°) R | 7. <laboravi RI | <lavabo R | <in R | 8. <turbatus RI | <inveteravi R.

- ⁹ discedite a me omnes qui operamini iniquitatem
quoniam exaudivit Dominus vocem fletus mei
¹⁰ exaudivit Dominus deprecationem meam
Dominus orationem meam suscepit
¹¹ erubescant et conturbentur vehementer omnes inimici mei
convertantur et erubescant valde velociter.
- VII. ¹ PSALMUS DAVID QUEM CANTAVIT DOMINO PRO VERBIS CHUSI FILII IEMINI
² Domine Deus meus in te speravi
salvum me fac ex omnibus persequentibus me et libera me
³ nequando rapiat ut leo animam meam
dum non est qui redimat neque

- qui salvum faciat
⁴ Domine Deus meus si feci istud si est iniquitas in manibus meis
⁵ si reddidi retribuētibus mihi mala
decidam merito ab inimicis meis inanis
⁶ persequatur inimicus animam meam et comprehendat
et conculcet in terra vitam meam et gloriam meam in pulverem deducat
- DIAPSALMA
⁷ exsurge Domine in ira tua
exaltare in finibus inimicorum meorum
et exsurge Domine Deus meus in praecepto quod mandasti
⁸ et synagoga populorum circumdabit te
et propter hanc in altum regredere

VII. 1. filii R | 7. exaltare RF; et exaltare I | et exsurge RI; exsurge F.

Desunt CLΦ^vG*.

9. ÷ ex : audiuit I | fletus mei om. W.
10. ÷ ex : audiuit I | suscipit W*.
11. ualde] sub ÷ R²(sed : post uelociter)IQΦ^{g2p}.

VII. 1. tit. bis scripsit D; om. Ψ^b Ω^α | psalmus] praem. in finem MVD (pr. loco)Ω^g cum moz^o | quem — iemini om. G² cum σ moz^o | quem] quae Φ^g | cusi V | filii RMQW Amiat. | hiemini Φ^p; ieminei Amiat.; gemini UVD(pr. loco)Ω^s.

5. reddi U | decedam F.
6. in terram QWU cum LXX, σ*

et Hier. tract. p. 22 | meam (2°) om. α | et glor. meam om. Ω^{s*}M | in puluere Φ^p | diabpsalma U; diabsalma Q; om. WΦ^{g*} G²KΨ^bV DΩ edd.

7. exaltare] praem. et IQ²G²Ψ^{b2}VD Ω^sagrel̄c cum Ro. ¶ ant. cum hebr. et Ieron. non interponunt « et » nec grecus item Aug. Cassiod. Guill. | meorum] Ψ^{b2} (me in ras.) | et] sub ※ R²Q²Φ^{RG2}; om. FΩ^sα cum LXX et Ro atque Hier. tract. p. 22 | domine] sub ÷ QΦ^{RG2p}Ψ^b.

8. sinagoga RFIQWΦ^RUΨ^bV.

9. <discedite RI | <quoniam R | 10. <exaudivit RI | <dominus (2°) R | 11. <erubescant RI | <convertantur R.

VII. (num. om. IG*Ψ^{b*}VΩ^{α*}α) | 2. <domine RI | <salvum R | 3. <nequando RI | <dum R | 4. <domine RI | <si (2°) R | 5. <si RI | <decidam R | 6. <persequatur RI | <et (2°) R | <et (3°) R | 7. <exsurge RI | <exaltare R | <et RI | 8. <et (2°) R | <et (2°) RI.

- 9 Dominus iudicat populos
iudica me Domine secundum
iustitiam meam
et secundum innocentiam meam
super me
- 10 consummetur nequitia peccato-
rum
et diriges iustum
et scrutans corda et renes Deus
- 11 iustum adiutorium meum a Deo
qui salvos facit rectos corde
- 12 Deus iudex iustus et fortis et
patiens
numquid irascitur per singulos
dies
- 13 nisi conversi fueritis gladium
suum vibrabit
- arcum suum tetendit et paravit
illum
- 14 et in eo paravit vasa mortis
sagittas suas ardentibus effecit
- 15 ecce parturiit iniustitiam
✱ et: concepit dolorem et pe-
perit iniquitatem
- 16 lacum aperuit et effodit eum
et incidet in foveam quam fecit
- 17 convertetur dolor eius in caput
eius
et in verticem ipsius iniquitas
eius descendet
- 18 confitebor Domino secundum
iustitiam eius
et psallam nomini Domini altis-
simi.

10. consummetur RI; consumetur F | 11. a deo F cum LXX; a domino RI | 12. et fortis FI; fortis R | irascetur F | 13. uibrauit RF* | 15. parturit RI | ✱ inseruit R¹ | 16. incidet R cum LXX; incedit F*; incidit F²I | 17. descendit FI.

Desunt CLΦ^vG*.

9. populum F.

10. consumetur FQ*W*Φ^pG²Ψ^BΩ
edd. cum δσ med | dirigit R*; dirige F
cum Ro | et (2°)] sub ✱ R²QΦ^RG²P; sub
÷ I; om. Ψ^BVDΩ edd. cum LXX, Ro et
He | inscrutans F.

11. a deo = FQ*Φ^RG²P^DΩ^M cum
hebr., LXX, moz^c et Hier. comm. p. 19,
cf. He (in deo); a domino Q²Φ^G*D*, rell.
codd. et edd. cum Ro. ¶ hebr. et ant. et
Remigius habent « a deo » et Ieron. « in
deo » Guill.

12. et (1°) om. RQ*Ψ^BVDΩagre^lυ³ε
cum Ro. ¶ grecus et hebr. et ant. et Ie-
ron. interponunt « et » Guill. | fortis om.
Ψ^B* | et (2°)] sub ÷ R² (sed : post patiens)
IQΦ^RGPΨ^B | irascetur FM*Q*WΦ^RUG²
KΩ^M cum βγδ. ¶ « irascetur » alia litera
« irascitur » Guill.

13. uibrauit RF*MQ²(in ras.)WΦ^RGP
KD*Ω^sa^l | illud Q*.

14. ardentis I cum β et moz | effi-
cit Q*.

15. parturiit] Φ^p*; parturit RIQW
Φ^RGP²UG²KΨ^BDΩa^l | ✱ et: = R¹Q*
Φ^RG²P; ÷ et: I; et R¹FMΦ^G*G²f; om. Q²
(signis ✱ et: non deletis) WUKΨ^BVD
Ωagre^lυ³ε cum LXX et Ro, atque Hier.
tract. p. 23, l. 25. ¶ hebr. et ant. et
Ieron. interponunt « et » sed non grecus
Guill. | et (ante peperit)] sub ÷ I.

16. et (2°) om. W | incidet = R^w cum
LXX, α et He; incedit F*; incidit F²,
rell. codd. et edd. cum Ro et Hier. tract.
p. 23 et tract.² in ps. 93 p. 84.

17. in uertice I | d(e)scendit FIQ*W
Φ^R* (ut vid.)^cK cum δσ moz^s.

18. nomine Q*.

9. <dominus R | <iudica RI | <et R | 10. <consummetur RI | <et (1°) R | <et (2°) R |
11. <iustum RI | <qui R | 12. <deus RI | <numquid R | 13. <nisi RI | <arcum R | 14. <et
RI | <sagittas R | 15. <ecce RI | <et (1°) R | 16. <lacum RI | <et (2°) R | 17. <convertetur
RI | <et R | 18. <confitebor RI | <et R.

VIII. ¹ IN FINEM PRO TORCULARI-
BUS PSALMUS DAVID

- ² Domine Dominus noster quam
admirabile est nomen tuum
in universa terra
quoniam elevata est magnificen-
tia tua super caelos
³ ex ore infantium et lactantium
perfecisti laudem
propter inimicos tuos
ut destruas inimicum et ultorem
⁴ quoniam videbo caelos ✱ tuos:
opera digitorum tuorum
lunam et stellas quae tu fundasti
⁵ quid est homo quod memor es
eius
aut filius hominis quoniam visi-
tas eum
⁶ minuisti eum paulo minus ab

- angelis
gloria et honore coronasti eum
⁷ et constituisti eum super opera
manuum tuarum
⁸ omnia subiecisti sub pedibus eius
oves et boves universas
insuper et pecora campi
⁹ volucres caeli et pisces maris
qui perambulant semitas maris
¹⁰ Domine Dominus noster quam
admirabile est nomen tuum
in universa terra.

IX. ¹ IN FINEM PRO OCCULTIS FILII
PSALMUS DAVID

- ² Confitebor tibi Domine in toto
corde meo
narrabo omnia mirabilia tua
³ laetabor et exultabo in te
psallam nomini tuo Altissimi

VIII. 4. ✱ om. R*, sed testatur Hier. in ep. 106.

IX. 3. nomine F* | altissimi R*F*; altissime R²F²I.

Desunt CLΦ^vG*(usque ad v. 5, eius)Ψ^B(partim a v. 1, in finem).

VIII. 1. in finem psalmus dauid pro
torcularibus VDΩ^s; psalmus dauid in fi-
nem pro torc. §; om. Ψ^BΩ^mα.

2. dominus] deus F cum γδ†.

3. lactantium] M*K*; lactentium M²
K²Ψ^BVDΩ edd. ¶ «lactentium» a «lacteo»
non a «lacto» quamuis differentiam hanc
in ant. non inuenerimus Guill. | et] sub
✱ I.

4. ✱ = R²IΦ^{RG²P}K cum Hier. ep. 106;
÷ Ψ^B; om. R*Φ^{G*}, rell. codd. et edd. | tuos
om. Ω^{s*} cum LXX et Ro | stillas R |
quae] Ψ^{B*}; quas Ψ^{B²}VΩ^m cum Ro | tu]
sub ÷ IΦ^{P²}.

5. quoniam] quod I.

7. constitues R, cf. He (dabis ei po-
testatem).

8. uniuersas] Q*U*; uniuersa Q²U²
G*K cum Ro.

9. et om. F cum δ | quae R | ambu-
lant Q*.

IX. 1. tit. om. Ω^mα | filiis Q; om. W
Φ^P | ~ ps. dauid in finem pro occ. filii
§ | ~ dauid psalmus V.

2. tibi] sub ÷ I.

3. exultabor Ω^s | nomine F*Q* | al-
tissimi = R*F*Q* cum δ* et He; altissime
R²F²Q², rell. codd. et edd. cum LXX et Ro.

VIII. (num. om. IWG*Ψ^{B*}VΩ^{m*}α) | 2. <domine RI | <quoniam RI | 3. <ex RI |
<propter R | <ut R | 4. <quoniam RI | <lunam R | 5. <quid RI | <aut R | 6. <minuisti RI |
<gloria R | 7. <et R | 8. <omnia RI | <oves R | <insuper R | 9. <volucres RI | <qui R |
10. <domine RI.

IX. (num. om. FIG*Ψ^{B*}VΩ^{m*}α) | 2. <confitebor RI | <narrabo R | 3. <laetabor R |
<psallam R.

- 4 in convertendo inimicum meum
retrorsum
infirmabuntur et peribunt a facie
tua
- 5 quoniam fecisti iudicium meum
et causam meam
sedisti super thronum qui iudi-
cas iustitiam
- 6 increpasti gentes ÷ et : periit im-
pius
nomen eorum delisti in aeternum
et in saeculum ÷ saeculi :
- 7 inimici defecerunt frameae in fi-
nem
et civitates destruxisti
periit memoria eorum cum sonitu
- 8 et Dominus in aeternum per-
manet
paravit in iudicio thronum suum
- 9 et ipse iudicabit orbem terrae
in aequitate
iudicabit populos in iustitia
- 10 et factus est Dominus refugium
pauperi
adiutor in oportunitatibus in tri-
bulatione
- 11 et sperent in te qui noverunt
nomen tuum
quoniam non dereliquisti quae-
rentes te Domine
- 12 psallite Domino qui habitat in
Sion
adnuntiate inter gentes studia
eius
- 13 quoniam requirens sanguinem
eorum recordatus est
non est oblitus clamorem pau-
perum
- 14 miserere mei Domine vide humi-
litem meam de inimicis meis
- 15 qui exaltas me de portis mortis
ut adnuntiem omnes laudationes
tuas in portis filiae Sion
- 16 exultabo in salutari tuo

6. perit RF*I | et (2°) *erronee sub ÷ praebet* R | 7. frameae F; framea RI *cum Ro* | perit RF*I.

Desunt CLΦ^vΨ^B(*partim usque ad v. 10, est*).

5. causa mea R* | sedes Q²DΩ *cum Ro*; sedis Q*. ¶ ant. et Aug. et grecus « sedisti » alia litera « sedes » *Guill.* | qui] *sub ÷ Φ^P* | iustitia I.

6. ÷ = RIQ²Φ^{RGP}G²; *om.* Q*G*, *rell. codd. et edd.* | perit RF*IQ*Φ^{RO}. ¶ « periit » uel sec. antiquiores « perit » glosat Remigius « periit id est peribit » *Guill.* | delisti = RF*IQ*WUG*K; delesti F²Q²G², *rell. codd. et edd.* | et] *sub* * I; *sub ÷ R* QΦ^{RGP} | ÷ = RQ²Φ^{R2}G *cum vers. syrohexapl.*; *om.* Q*Φ^{R*}, *rell. codd. et edd.*

7. framea RIQ *cum Ro* | ciuitates + eorum M²VΩ^Sfrel̄c̄ *cum Ro*. ¶ hebr.

et ant. et Ieron. et Remigius et Aug. et Cassiod. et grecus non interponunt « eorum » *Guill.* | perit RF*IQ*.

8. parauit] G*; parabit G².

9. terrae] *sub ÷ I* | in equitatem F iudicauit F.

11. sperant R.

12. in] *sub ÷ Φ^{P2}G²* | syon DΩα | eius] eorum Φ^R.

13. non] *praem.* et V *cum Ro* | est (2°) *om.* W.

15. laudationes] laudes I *cum Ro et He* | syon DΩα.

16. in salutare R.

4. <in RI | <infirmabuntur R | 5. <quoniam RI | <sedisti R | 6. <increpasti RI | <nomen R | 7. <inimici RI | <et R | <periit RI | 8. <et R | <paravit RI | 9. <et R | <iudicabit (2°) R | 10. <et RI | <adiutor R | 11. <et RI | <quoniam R | 12. <psallite RI | <adnuntiate R | 13. <quoniam RI | <eorum R | <non R | 14. <miserere RI | 15. <qui RI | <ut R | 16. <exultabo RI.

infixae sunt gentes in interitu quem fecerunt in laqueo isto quem absconde- runt conprehensus est pes eorum	super eos sciant gentes quoniam homines sunt
17 cognoscitur Dominus iudicia fa- ciens in operibus manuum suarum conprehensus est peccator	DIAPSALMA 22 (1) ut quid Domine recessisti lon- ge dispicis in oportunitatibus in tri- bulatione
CANTICUM DIAPSALMATIS	23 (2) dum superbit impius incendi- tur pauper
18 convertantur peccatores in infer- num omnes gentes quae obliviscun- tur Deum	comprehenduntur in consiliis qui- bus cogitant
19 quoniam non in finem oblivio erit pauperis patientia pauperum non peribit in finem	24 (3) quoniam laudatur peccator in desideriis animae suae et iniquus benedicitur
20 exsurge Domine non confortetur homo iudicentur gentes in conspectu tuo	25 (4) exacerbavit Dominum pecca- tor secundum multitudinem irae suae non quaeret
21 constitue Domine legislatorem	26 (5) non est Deus in conspectu eius inquinatae sunt viae illius in omni tempore

17. canticum diapsalmatis RFI²; *om.* I* | 24. benedicetur F* | 25. querit R.

Desunt CLΦ^vG*(*a v.* 24, quoniam).

17. cognoscitur = IM*Φ^{RO}W *cum*
LXX et Ro, cf. He (agnitus est); cognu-
scitur RF*; cognoscetur F²M², *rell. codd.*
et edd. cum med. ¶ antiquiores « cogno-
scitur » satis antiqui « cognoscetur » pri-
ma plus concordat Ieronimo nam et Ie-
ron. « agnitus est » *Guill.* | iudicium G*
cum He | faciens *om.* G* | est *om.* I | cant.
diapsalmatis Q; canticum M; d̄p G²; *om.*
I*WΦ^pUG*KΨ^vVDΩ *edd.*

18. qui Q*Φ^RK *cum aβγ moz* | deum]
dominum Ψ^B* *cum Ro.*

20. ÷ ex : surge G.

21. sciant] *praem.* ut Uae&c *cum Ro* |
diapsalma Q; *om.* WΦ^o*UΨ^vVDΩa[̄g.

22. dispicis = RIM*Q*K*; despices
F*; despicias F²M²Q²K², *rell. codd. et edd.*
¶ hebr. ant. « despicias » alii « despicias »
Guill.

23. dum] *cum α* | consilis I; + suis
F*, *cf. Ro.*

24. benedicetur F*UG.

25. exaceruabit F | querit RQ*; +
eum V.

(infixae R | (in (3°) RI | (conprehensus R | 17. (cognoscitur R | (in R | 18. (conver-
tantur RI | (omnes R | 19. (quoniam RI | (patientia R | 20. (exsurge RI | (iudicentur
R | 21. (constitue RI | (sciant R | 22. ¶ ut quid. psalmus X. (10. I) secundum hebr.
Ic; sec. hebr. hic incipit decimus psalmus *re (in marg.)*; (ut quid RI | (dispicis R |
23. (dum RI | (comprehenduntur R | 24. (quoniam RI | (et R | 25. (exacerbavit RI |
(secundum R | 26. (non RI | (inquinatae R.

- auferuntur iudicia tua a facie eius
 omnium inimicorum suorum do-
 minabitur
 27 (6) dixit enim in corde suo
 non movebor a generatione in
 generationem sine malo
 28 (7) cuius maledictione os plenum
 est et amaritudine et dolo
 sub lingua eius labor et dolor
 29 (8) sedet in insidiis cum divitibus
 in occultis ut interficiat innocen-
 tem
 30 (9) oculi eius in pauperem respi-
 ciunt
 insidiatur in abscondito quasi leo
 in spelunca sua
 insidiatur ut rapiat pauperem
 rapere pauperem dum adtrahit
 eum
 31 (10) in laqueo suo humiliabit eum
 inclinabit se et cadet cum do-
 minatus fuerit pauperum
 32 (11) dixit enim in corde suo obli-
 tus est Deus
 avertit faciem suam ne videat in
 finem
 33 (12) exsurge Domine Deus exal-
 tetur manus tua
 ne obliviscaris pauperum
 34 (13) propter quid iritavit impius
 Deum
 dixit enim in corde suo non re-
 quiret
 35 (14) vides quoniam tu laborem et
 dolorem consideras
 ut tradas eos in manus tuas
 tibi derelictus est pauper
 orfano tu eras adiutor
 36 (15) contere brachium peccatoris
 et maligni
 quaeretur peccatum illius et non
 inveniatur
 37 (16) Dominus regnabit in aeter-
 num et in saeculum ÷ sae-
 culi:
 peribitis gentes de terra illius

31. humiliavit F* | cum RF; dum I | 37. regnavit F*.

Desunt CLΦV G.*

26. auferuntur I *cum moz^x.*

27. in generatione I.

29. in insidiis W* | in occultis om.
Q* | interficiet I.

30. rapere pauperem om. ΨB* | dum
attrahit eum om. Q*.

31. humiliavit F*Q*. ¶ sec. ant. et
Cassiod. « humiliavit » satis [antiqui] et
hebr. cum greco « humiliabit » *Guill.* |
eum] illum Ω* | inclinavit Q | cadet]
F*³; cadit F² | cum] dum IΨBf *cum Ro*
et Hier. tract. p. 26.

32. avertet Q* | in fine M*.

33. deus + meus U; + et M*VΩ^s

age, *cf. Ro* (meus et). ¶ nullum sequitur
« et » *Guill.* | exultetur a.

34. quid] quod f | iritabit Q*.

35. orphano G²DΩ *edd.* | eras = RF* |
Q*Φ^{RG}K *cum LXX et γ;* eris F²Q², *rell.*
codd. et edd. cum Ro. ¶ hebr. ant. et gre-
cus habent « eras » Ieron. « factus es »
noui mutant es ponunt « eris » sed primum
certum est *Guill.*

36. conteres R *cum ζ* | maligna Φ^{R*} |
quaeritur R²; queritur R*.

37. regnavit F*MQ*Φ^{RG} | ÷ = RQ²
Φ^{ROP²} *cum vers. syro-hexapl.; om. Q*, rell.*
codd. et edd.

<auferuntur RI | <omnium R | 27. <dixit RI | <non R | 28. <cuius RI | 29. <sedet RI | <in
 (2°) R | 30. <oculi RI | <insidiatur (1°) R | <insidiatur (2°) RI | <rapere R | 31. <in RI |
 <inclinabit R | 32. <dixit RI | <avertit R | 33. <exsurge RI | <ne R | 34. <propter RI |
 <dixit R | 35. <vides RI | <ut R | <tibi RI | <orfano R | 36. <contere RI | <quaeretur R |
 37. <dominus RI | <peribitis R.

38 (17) desiderium pauperum exaudivit Dominus
praeparationem cordis eorum audivit auris tua

39 (18) iudicare pupillo et humili
ut non adonat ultra magnificare se homo super terram.

X. ¹ IN FINEM PSALMUS DAVID

² In Domino confido quomodo dicitis animae meae
transmigra in montes sicut passer

³ quoniam ecce peccatores intenderunt arcum
paraverunt sagittas suas in faretra
ut sagittent in obscuro rectos corde

⁴ quoniam quae perfecisti destru-

xerunt

iustus ÷ autem : quid fecit

⁵ Dominus in templo sancto suo
Dominus in caelo sedis eius
oculi eius ÷ in pauperem : respiciunt

palpebrae eius interrogant filios hominum

⁶ Dominus interrogat iustum et impium
qui autem diligit iniquitatem odit animam suam

⁷ pluet super peccatores laqueos ignis et sulphur et spiritus procellarum pars calicis eorum

⁸ quoniam iustus Dominus ÷ et : iustitias dilexit

aequitatem vidit vultus eius.

X. 2. in montes RF; in montem I | 5. sedis (nom. sing.) RI*; sedes FI² | 7. pluet F* cum LXX; pluit RF²I.

Desunt CL(usque ad v. 7, laqueos)Φ^vG*(usque ad v. 8, eius).

38. praeparationes Ψ^B cum med.

39. non] G*³; om. G².

X. 1. ps. dauid in finem §; ps. dauid G²; om. Ψ^BΩ^{Ma}.

2. dicitis] F*; dicetis F² cum LXX et γδ² | in montes = RF cum LXX et Hier. tract. p. 88; in montem rell. codd. et edd. cum hebr., Ro et He atque Hier. tract² p. 1, 17 et 2, 28 (cod. M) et comm. p. 23 (codd. CA). ¶ « in monte[s] » sec. antiquiores, « in montem » sec. satis ant. et Ieron. Guill.

3. suas om. F cum LXX et αβγδ moz^o | in faretram QW cum LXX et γδ.

4. iust. aut. quid fec.] sub ÷ Φ^R | iustus om. Q* | ÷ = RQΦ^{OP}K; om. rell. codd. et edd.

5. sedis] I*M*Q*K*; sedes FI²M²

Q²Φ^{RGP}G²K²Ψ^BVDΩ edd. | ÷ = RIQ²Φ^{RGP}² (sed : post in)KΨ^B; om. Q*Φ^{P*}, rell. codd. et edd. | palphebrę F.

7. pluet] F*Q*D*; pluit RF²IMQ² WΦ^{RGP}UΨ^DD²f cum Ro. ¶ « pluet » sec. alios « pluit » Guill. | et sulphror et R; sulphur et VDΩ cum Ro et Hier. tract.² p. 8; sulphor et Q*; sulphur Φ^{RQ} cum med. ¶ ant. nullam interponunt coniunctionem hebr. tamen habet « ignis et sulphur [et] spiritus » sicut grecus Guill.

8. ÷ et : = RI; et FLΨ^{B2}VDΩafgrēl §c cum LXX αβγδ moz; om. MQWΦ^{RGP}UG²KΨ^{B*}W cum hebr. Ro et He. ¶ hebr. et ant. et Ieron. et Aug et Cassiod. non interponunt « et » et multum mutatur et minus bonus erit sensus si apponatur Guill. | uidit om. Ω^s.

38. <desiderium RI | <praeparationem R | 39. <iudicare RI | <ut R.

X. (lat. X. heb. XI. Iy et sic deinceps, num. om. IG*Ψ^B*VDΩ^m*a) | 2. <in RI | <transmigra R | 3. <quoniam RI | <paraverunt R | <ut R | 4. <quoniam RI | <iustus R | 5. <dominus (I^o) RI | <oculi RI | <palpebrae R | 6. <dominus RI | <qui R | 7. <pluet RI | <ignis RL | 8. <quoniam RIL | <aequitatem RL.

XI. ¹ IN FINEM PRO OCTAVA PSALMUS DAVID

² Salvum me fac Domine quoniam defecit sanctus quoniam deminutae sunt veritates a filiis hominum

³ vana locuti sunt unusquisque ad proximum suum labia dolosa in corde et corde locuti sunt

⁴ disperdat Dominus universa labia dolosa linguam magniloquam

⁵ qui dixerunt linguam nostram magnificabimus labia nostra a nobis sunt quis noster dominus est

⁶ propter miseriam inopum et gemitum pauperum

nunc exurgam dicit Dominus ponam in salutari fiducialiter agam in eo
⁷ eloquia Domini eloquia casta argentum igne examinatum probatum terrae purgatum septuplum
⁸ tu Domine servabis nos et custodies nos a generatione hac et in aeternum
⁹ in circuitu impii ambulat secundum altitudinem tuam multiplicasti filios hominum.

XII. ¹ IN FINEM PSALMUS DAVID
Usquequo Domine oblivisceris me in finem usquequo avertis faciem tuam a me

XI. 9. ambulat RF; ambulabunt I.

Desunt CΦ^v(usque ad v. 8, generatione).

XI. 1. tit. om. GΨ^BΩ^Mα | octava] octavo K*; octava die I; octavo die L cum γδ | ~ in finem ps. dauid pro octava VΩ^g; ~ ps. dauid in finem pro octava ̄.

2. me fac] sub ÷ IΦ^R | fac] sub ÷ Q² | deminutae = R²FLQ*WUG*K; deminutae I; deminuti R*; diminut(a)e Q² G², rell. codd. et edd.

3. et corde om. L* | locuti sunt] sub ÷ IG²; + mala Ψ^{B*} cum Ro.

4. disperdet Q* | linguam] praem. et MΨ^{B2}VD*Ωagel̄sc cum LXX et Ro. ¶ hebr. ant. et Ieron. non interponunt « et » sed nec Aug. neque grecus Guill.

5. magnificauimus F* | quis noster

dominus est om. Φ^{P*}.

6. miseria L; misericordiam F* cum δ | dixit L | in salutare R; + tuo Q* | agam] sub ÷ G².

7. terrae purgatum] ter repurgatum Ψ^B.

8. et (2°) = RFI(sub ÷)L cum LXX, ay moz^c med.; om. rell. codd. et edd. cum hebr., Ro et He.

9. ambulabunt IL cum aδ moz He.

XII. 1. in finem — dauid] ps. dauid in finem ̄; in finem ipsi dauid ps. L; psalmus dauid Φ^o; om. Ψ^BΩ^Mα | me om. Ψ^{B*}Ω^M | usquequo (2°)] quousque L* cum Ro | auertes Φ^{RGVW} cum LXX, cf. He (abscondes).

XI. (num. om. IG*Ψ^{B*}VDΩ^{M*}α) | 2. <salvum RIL | <quoniam (2°) RL | 3. <vana R IL | <labia RL | 4. <disperdat RIL | <linguam R | 5. <qui RIL | <labia RL | <quis L | 6. <propter RIL | <nunc RL | <ponam RIL | <fiducialiter R | 7. <eloquia (1°) RIL | <argentum RL | <purgatum RL | 8. <tu RIL | <a R | 9. <in RIL | <secundum RL.

XII. (XI. Q², num. om. IQ*G*Ψ^{B*}VDΩ^{M*}α) | 1. <usquequo (1°) RIL | <usquequo (2°) RL.

² quamdiu ponam consilia in anima mea
 dolorem in corde meo per diem
³ usquequo exaltabitur inimicus meus super me
⁴ respice exaudi me Domine Deus meus
 inlumina oculos meos ne unquam obdormiam in mortem
⁵ nequando dicat inimicus meus praevalui adversus eum qui tribulant me exultabunt si motus fuero
⁶ ego autem in misericordia tua speravi
 exultabit cor meum in salutari tuo
 cantabo Domino qui bona tribuit mihi

et psallam nomini Domini altissimi.

XIII. ¹ IN FINEM PSALMUS DAVID

Dixit insipiens in corde suo non est Deus
 corrupti sunt et abominabiles facti sunt in studiis ÷ suis : non est qui faciat bonum ÷ non est usque ad unum :
² Dominus de caelo prospexit super filios hominum ut videat si est intellegens ÷ aut : requirens Deum
³ omnes declinaverunt simul inutiles facti sunt
 non est qui faciat bonum non est usque ad unum
 ÷ sepulchrum patens est guttur ÷ eorum

XII. 2. dolorem RI; dolore F | 4. exaudi R cum LXX; et exaudi FI | in mortem RF*; in morte F²I | 6. exultavit F.

XIII. 3. ÷ om. R*, sed testatur Hier. in prol. libri 16 in Is.

Deest C.

2. consilium F cum Ro | dolore FL*.

4. exaudi = R cum hebr., LXX, He; et exaudi *rell. codd. et edd. cum Ro*. ¶ grecus et hebr. non habent « et » *Guill.* | dormiam Q*; obdormiam L cum δ | in mortem = RF*LWΦR^oDa; in morte F², *rell. codd. et edd.*

5. aduersum R.

6. ~ tua misericordia L cum Ro | exultavit FQ*D | bona] sub ÷ I | et — altissimi] sub ÷ R² | et] sub ※ Φ^p; sub ÷ Φ^{RGV}G²KΨ^B.

XIII. 1. in finem ps. dauid] ps. dauid in finem g; ps. dauid D; om. Ψ^B Ω^Mα | psalmus] sub ÷ G² | suo om. α | sunt (2°) om. L* | in stud. suis om. W |

studiis] uoluntatibus L* cum Ro | ÷ (ante suis) = RQ²Φ^{RG²VF}G²KΨ^B; om. Q*Φ^o*G*, *rell. codd. et edd.* | ÷ (ante non est usque) = RIQ²Φ^{RGV²}G²KΨ^B (sed in Φ^{RF²}K : post est); om. Q*Φ^p*G*, *rell. codd. et edd.*

2. prospexit super] respexit in L*, *cf. ps. 52, 3* | uideret L cum moz^o med et He | ÷ = R; om. *rell. codd. et edd.*

3. simul om. Φ^{R*} | qui] *praem. **** F | ÷ (a sepulchrum usque ad oculos eorum) = R²IΦG²K (in quo signa haud recte ponuntur) cum Hier. in Is., prol. l. 16 (omnes Graeciae tractatores qui nobis eruditionis suae in psalmos commentarios reliquerunt hos uersiculos ueru annotant et praetereunt); om. R*G*, *rell.*

2. <quamdiu RL | <dolorem RL | 3. <usquequo RIL | 4. <respice RIL | <inlumina RIL | 5. <nequando RL | <qui RIL | 6. <ego RL | <exultabit RIL | <cantabo RL | <et RL.

XIII. (num. om. IG*Ψ^B*VDΩ^M*α) | 1. <dixit RIL | <corrupti RIL | <non (2°) RL | 2. <dominus RIL | <ut RL | 3. <omnes RIL | <non (1°) RL | <sepulchrum RIL.

÷ linguis suis dolose agebant
 ÷ venenum aspidum sub labiis
 ÷ eorum
 ÷ quorum os maledictione et
 ÷ amaritudine plenum est
 ÷ veloces pedes eorum ad ef-
 ÷ fundendum sanguinem
 ÷ contritio et infelicitas in viis
 ÷ eorum
 ÷ et viam pacis non cognove-
 ÷ runt
 ÷ non est timor Dei ante ocu-
 ÷ los eorum;
 4 nonne cognoscent omnes qui
 operantur iniquitatem
 qui devorant plebem meam sicut
 escam panis

5 Dominum non invocaverunt
 illic trepidaverunt timore ÷ ubi
 non erat timor:

6 quoniam Deus in generatione
 iusta

consilium inopis confudistis
 quoniam Dominus spes eius est

7 quis dabit ex Sion salutare Israhel
 cum averterit Dominus captivi-
 tatem plebis suae

exultabit Iacob et laetabitur Is-
 rahel.

XIII. 1 PSALMUS DAVID

Domine quis habitabit in taber-
 naculo tuo

aut quis requiescet in monte
 sancto tuo

6. iusta R cum LXX; iusta est FI.
 XIII. 1. requiescit R*F*.

Desunt CG*(a v. 5, dominum).

codd. et edd. ¶ ant. tres hos uersus ha-
 bent, sed non grecus uel hebr. sed et
 Ieron. dicit in prologo libri [XVI] com-
 menti super Ysa. LIX de quibus locis illa
 sumpta sunt et occasionem habuerunt ab
 apostolicis uerbis ad Rom. III (v. 13-18).
 psallentibus tamen omnia dicuntur. Cas-
 siod. tamen dicit non omnia esse de textu
 sed propter usum exponendos Guill. |
 guttor Q*K.

4. cognoscent] D*; cognoscant D² |
 escam] L²; cibum L¹, cum aß moz^x med
 He, et cf. ps. 52, 5; cium L†.

5. dominum] deum W cum Ro, et
 cf. ps. 52, 6 | timore om. L² | ÷ = RΦ
 (sed in Φ^p : post ubi); om. rell. codd. et
 edd. | erat] fuit G², cf. ps. 52, 6.

6. deus] Q*; dominus Q²Φ^pVDΩαf

gre[æc cum γ et moz. ¶ hebr. et ant. et
 grecus et Remigius et Aug. habent « deus »
 Guill. | iusta = R cum hebr. et LXX;
 iusta est rell. codd. et edd. cum Ro et
 He | confudisti LΨ^bΩ^s cum Ro. ¶ hebr.
 et ant. et grecus et Remigius et Aug. ha-
 bent « confudistis » pluraliter et glosa ex-
 ponit Guill. | dominus] in ras. Ψ^{b2}
 eius] ipsius L*.

7. syon G²Ωα | israhel grelvæc; isrl
 QΦ^{RG}Ψ^bVDΩαf; [...]ahel L (fort. habuit
 istrahel) | exultauit Q*; exaltabitur L*;
 letetur L² cum Ro | laetabitur] L*; exul-
 tet L² cum Ro | israhel Dfgrlvæc; istrahel
 L; isrl FQΦ^{RG}KΨ^bΩα.

XIII. 1. ps. dau:d] praem. in finem
 Φ^p; om. Ψ^bΩ^mα | habitauit LQ*Φ^o* | re-
 quiescit R*F*LQ*W.

<linguis RL | <venenum RL | <quorum RIL | <veloces RL | <contritio RIL | <et viam
 RL | <non est RL | 4. <nonne RIL | <qui (2°) RL | 5. <dominum RIL² | <illic RL |
 6. <quoniam RIL | <consilium RL | <quoniam RL | 7. <quis RIL | <cum RL | <exul-
 tabit RL.

XIII. (num. om. IG*Ψ^b*VDΩ^m*α) | 1. <domine RIL | <aut RL.

- ² qui ingreditur sine macula et operatur iustitiam
³ qui loquitur veritatem in corde suo
 qui non egit dolum in lingua sua
 nec fecit proximo suo malum et obprobrium non accepit adversus proximos suos
⁴ ad nihilum deductus est in conspectu eius malignus
 timentes autem Dominum glorificat
 qui iurat proximo suo et non decipit
⁵ qui pecuniam suam non dedit ad usuram
- et munera super innocentes non accepit
 qui facit haec non movebitur in aeternum.
- XV. ¹ TITULI INSCRIPTIO IPSI DAVID
 Conserva me Domine quoniam in te speravi
² dixi Domino Dominus meus es tu
 quoniam bonorum meorum non eges
³ sanctis qui sunt in terra eius mirificavit ✕ mihi : omnes voluntates meas in eis
⁴ multiplicatae sunt infirmitates eorum
 postea adceleraverunt

4. glorificat RF; magnificat I | decepti R*F*.

XV. 1. in te speravi RI; speravi in te F | 2. dominus RF; deus I | 3. ✕ *inseruit* R¹.

Desunt CG*(*usque ad* 15, 4, infirmitates).

3. dol**um Q | adu. proximum suum L *cum hebr et Ro, cf. He* (super uicino suo).

4. malignus om. Ω^s | dominus L; om. Φ^R | glorificant Ω^{m*}; magnificat IL* *cum Ro et Hier. comm. p. 25* | decepti R*F* LQ*U.

5. innocentem Q*VDΩagtelšc *cum hebr. et Ro, cf. He* (innoxium). ¶ ant. « innocentes » similiter et Aug. et Cassiod. et grecus sed hebr. « innocentem » primis autem standum est *Guill.*

XV. 1. tit. — dauid] psalmus dauid §; om. UΨ^BΩ^{m*}α | tituli scribitio *Amiat.*; titulus scriptio Φ^v; in (om. M) tituli inscriptione MW *cum Hier. comm. p. 25* | ipsi om. LM† *cum δ moz^x et Hier. l. c.* | conserua] custodi L* *cum He et Hier. tract.² p. 12* | in te speravi = RIL *cum LXX, Ro et Hier. l. c.*; in te speravi in

te U; speravi in te *rell. codd. et edd. cum hebr. et He.*

2. dominus = RF *cum LXX et He atque Hier. tract.² p. 14, l. 1*; deus *rell. codd. et edd. cum Ro et Hier. l. c. p. 13, l. 26* | es om. F *cum hebr.* | egis R*.

3. sunt om. L* | eius] *sub ÷ R² | mirificauit*] Q*; mirificabit Q²Φ^{RGV}. ¶ ant. « mirificabit » grecus « mirificauit » Ieron. autem nihil dicit de his sed illud quod LXX interpretati sunt « mirificare » magis sonat in futuro quam in preterito si est uerbum et non nomen qualiter uertit Ieron. *Guill.* | ✕ mihi : omnes = R¹; ÷ mihi : omnes I; mihi omnes R†FL *cum δ, cf. hebr.*; ✕ omnes : Φ^{R2G2VP}; omnes Φ^{R*G*}, *rell. codd. et edd. cum LXX et Ro, cf. He* | in eis om. L*.

4. multiplicati Q*.

2. <qui RIL | 3. <qui (I°) RIL | <qui (2°) RL | <nec RIL | <et RL | 4. <ad RIL | <timentes R | <qui RIL | 5. <qui RL | <et RL | <qui RIL.

XV. (*num. om. IUG*Ψ^B*VDΩ^{m*}α*) | 1. <conserva RIL | 2. <dixi RL | <quoniam R L | 3. <sanctis RIL | <mirificavit R | 4. <multiplicatae RIL | <postea RL.

non congregabo conventicula
eorum de sanguinibus
nec memor ero nominum eorum
per labia mea
5 Dominus pars hereditatis meae
et calicis mei
tu es qui restitues hereditatem
meam mihi
6 funes ceciderunt mihi in prae-
claris
etenim hereditas mea praeclara
est mihi
7 benedicam Domino qui tribuit
mihi intellectum
insuper et usque ad noctem in-
crepauerunt me renes mei
8 providebam Dominum in con-
spectu meo semper

quoniam a dextris est mihi ne
commovear
9 propter hoc laetatum est cor
meum
et exultavit lingua mea
insuper et caro mea requiescet
in spe
10 quoniam non derelinques ani-
mam meam in inferno
non dabis sanctum tuum videre
corruptionem
notas mihi fecisti vias vitae
adimplebis me laetitia cum vultu
tuo
delectatio in dextera tua usque
in finem.

XVI. 1 ORATIO DAVID

Exaudi Domine iustitiam meam

4. eorum (3°) RF; illorum I | 7. domino RF; dominum I | tribuit mihi RF; mihi tribuit I | increpauerunt RI; increpauerunt F | 9. requiescit FI | 10. derelinquis RF | non (2°) RF; nec I | dilectatio RL.

XVI. 1. oratio RI; in finem oratio F.

Desunt CL(a v. 7, intellectum, usque ad v. 10, me).

eorum (3°) illorum IL *cum Ro et Hier. tract.*² p. 18.

5. domine L | restituisti mihi hered. meam L *cum Ro*.

6. mea om. I, cf. hebr. et He.

7. domino = RF Φ ^{RGV}G Ψ ^B; domi-
num *rell. codd. et edd.* | \sim mihi tribuit
IL*U *cum Ro* | increpauerunt = RIM*
 Φ ^{RGV} Ψ ^{B*} Ψ ; increpauerunt M² Ψ ^{B2}, *rell. codd.*
et edd. | me om. R*.

8. dominum] *sub* \div I²; domino
 Ω ^{M1} | ne] nec Φ ^{RP}K*D.

9. exultabit Φ ^{RGV} Ψ ^B | insuper] *sub*
 \div IG² | requiescit FIQ*.

10. derelinquis RFQ*G*; delinque-
ris Ψ ^{B*} | non = RF *cum hebr.*; ne Ψ ^B;
nec *rell. codd. et edd. cum LXX, Ro et*
*He atque Hier. tract.*² p. 27 *et ep.* 98, 7 |
delectatio = F *cum a med, cf. LXX*
(codd. RA lucian.); dilectatio RI; dilec-
tationes Q*K; delectiones Ψ ^B; delectatio-
nes Q², *rell. codd. et edd. cum LXX et*
Ro, cf. hebr. et He | usque] *sub* \div Q²
 Φ ^{G2VP2}G² (*sed in Q² Φ ^{B2} : post finem*).

XVI. 1. or. dauid] oratio huic da-
uid M; *praem.* psalmus 8; *praem.* in fi-
nem FG *cum* $\gamma\delta$; om. U Ψ ^B Ω ^{M1} | exaudi]
ex sub \div R²

<non RIL | <nec R | 5. <dominus RIL | <tu RL | 6. <funes RIL | <etenim RL | 7. <be-
nedicam RIL | <insuper R | 8. <providebam RI | <quoniam R | 9. <propter RI | <et
R | <insuper R | 10. <quoniam RI | <non (2°) R | <notas RI | <adimplebis R | <de-
lectatio RL.

XVI. (*num. om.* IUG* Ψ ^{B*}VD Ω ^{M*}a) | 1. <exaudi RIL.

intende deprecationem meam
 auribus percipe orationem meam
 non in labiis dolosis
² de vultu tuo iudicium meum
 prodeat
 oculi tui videant aequitates
³ probasti cor meum visitasti nocte
 igne me examinasti et non est
 inventa in me iniquitas
⁴ ut non loquatur os meum opera
 hominum
 propter verba labiorum tuorum
 ego custodivi vias duras
⁵ perfice gressus meos in semitis
 tuis
 ut non moveantur vestigia mea
⁶ ego clamavi quoniam exaudisti
 me Deus
 inclina aurem tuam mihi
 et exaudi verba mea

⁷ mirifica misericordias tuas
 qui salvos facis sperantes in te
⁸ a resistentibus dexteræ tuæ
 custodi me ut pupillam oculi
 sub umbra alarum tuarum pro-
 teges me
⁹ a facie impiorum qui me affli-
 xerunt
 inimici mei animam meam cir-
 cumdederunt * super me :
¹⁰ adipem suum concluserunt
 os eorum locutum est superbia
¹¹ proicientes me nunc circumde-
 derunt me
 oculos suos statuerunt declinare
 in terram
¹² susceperunt me sicut leo para-
 tus ad prædam
 et sicut catulus leonis habitans
 in abditis

8. proteges R cum LXX; protege FI | 9. * super me: R cum hebr., lectio ab Hier. ex Hexaplis sumpta, ut vid.; om. FI | 10. superbia (abl. sing.) F; in superbia RI.

Deest C.

depraecationi meae L cum Ro, cf. LXX.

2. meum — uideant] rescr. L² (e-
 van. L*) | tui] L³; mei L² cum LXX et
 Ro, cf. Hier. ep. 106 | aequitates] L*;
 (a)equitatem L²agre cum Ro.

3. meum + deus L², cf. ps. 65, 10 |
 uisitasti = RFIKw cum hebr., LXX et
 He; *****uisitasti Q*; ÷ et: uisitasti G²;
 et uisitasti Q²G*, rell. codd. et edd. cum
 Ro et Hier. comm. p. 27 | igni Q*.

6. et exaudi] G*; ÷ et: exaudi G²;
 ÷ et ex:audi I.

7. qui] praem. domine L².

8. me (I^o) + domine L cum Ro,
 cf. Hier. ep. 106 | proteges = R cum
 LXX; protege rell. codd. et edd. cum
 Ro et He.

9. * super me: = R cum hebr.; om.
 rell. codd. et edd. cum LXX, Ro et He.

10. suum] Q*; suam Q² | superbia
 = FL*U cum Ro; in superbia RI, cf. Ro
 (cod. A); superbiam L², rell. codd. et edd.
 cum LXX, cf. Ro (plerique codd.).

11. statuerunt] Φ^{p*}; statuerant Φ^{p2} |
 declina L*.

12. sicut (2°)] sic §.

<intende RL | <auribus RIL | <non RL | 2. <de RIL | <oculi RL | 3. <probasti RIL |
 <igne RL | 4. <ut RIL | <propter RL | <ego RL | 5. <perfice RIL | <ut RL | 6. <ego R
 IL | <inclina RL | <et RL | 7. <mirifica RIL | <qui L | 8. <a RI | <custodi RL | <sub
 RIL | 9. <a RL | <inimici RIL | 10. <adipem RL | <os RL | 11. <proicientes RIL |
 <oculos RL | 12. <susceperunt RIL | <et RL.

¹³ exsurge Domine praeveni eum
et subplanta eum
eripe animam meam ab impio
frameam tuam ¹⁴ ab inimicis ma-
nus tuae
Domine a paucis de terra divide
eos in vita eorum
de absconditis tuis adimpletus
est venter eorum
saturati sunt filii
et dimiserunt reliquias suas par-
vulis suis
¹⁵ ego autem in iustitia apparebo
conspectui tuo
satiabor cum apparuerit gloria
tua.

XVII. ¹ IN FINEM PUERO DOMINI
DAVID QUAE LOCUTUS EST DOMI-
NO VERBA CANTICI HUIUS IN DIE
QUA ERIPUIT EUM DOMINUS DE
MANU OMNIUM INIMICORUM EIUS
ET DE MANU SAUL ET DIXIT
² Diligam te Domine fortitudo mea
³ Dominus firmamentum meum et
refugium meum et liberator
meus
Deus meus adiutor meus et spe-
rabo in eum
protector meus et cornu salutis
meae et susceptor meus
⁴ laudans invocabo Dominum et
ab inimicis meis salvus ero

15. conspectui R; in conspectu FI *cum Ro.*
XVII. 1. quae RF; qui I | et dixit RF; *om. I.*

Desunt CL(a v. 14, paruulis).

13. eum et subp. eum] eos et sub-
uerte eos L *cum LXX et Ro, cf. Hier.*
ep. 106 | frameam — 14. tuae] frameam
inimicorum de manu tua L*, *cf. Ro*
(pleriq. codd.) | framea tua M* $\Phi^{R\Omega V}$,
cf. hebr., Ro (om. tua) et He (qui est
gladius tuus). ¶ « framea tua » in ablatiuo
habent ant. et hebr. similiter, unde et
Ieron. habet « ab impio qui est gladius
tuus » sed et grecus genetiuum ponit pro
ablatiuo. alii tamen in accusatiuo habent
et exponunt « frameam » *Guill.*

14. de (1°)] a L* *cum Ro* | diuide eos]
dispartire eos et subplanta eos L* *cum*
Ro | de (2°)] *praem.* et agre | adimple-
tum Ψ^B | filiis] G* Ψ^B *; filii G² Ψ^B ²; por-
cina L* *cum Ro, cf. Hier. comm. p. 27.*
¶ « filii » sec. antiquiores uel « filii »
sec. alios, et iuxta hebreos commune est
Guill. | demiserunt F*; diuiserunt g; re-
liquerunt L* *cum Ro et Hier. comm. l. c.* |

suas *om. Ω^M cum LXX, cf. Ro.*

15. autem] *sub* ÷ I | iust. + mea
 Ω^S | apparabo Ψ^B ; parebo F *cum $\gamma\delta$* |
conspectui] Ψ^B *; conspectu M*; in con-
spectu FI $\Phi^{RV}\Psi^B$ ² Ω^S | *cum Ro* | saciabar a.

XVII. 1. *tit. om.* $\Psi^B\Omega^M\alpha$ | in finem]
praem. psalmus dauid ξ | puero domino
Q* Φ^P ; pueri domini Q²; *praem.* pro Ω^S
 ξ | dauid — huius *om.* ξ | quae] qui IV
 Ω^S g ρ lbc *cum moz^c*; quem D | domino]
deo K*; ad dominum I *cum γ moz^x* | ~
dom. loquutus est Q | in die — et dixit
om. Ω^S | dominus *om.* W | omnium *om.* I
cum δ | eius] suorum Q Φ UGV *cum He* |
et de — dixit *om. Amiat.* | ~ saul et
de manu omn. in. eius W | et dixit *om.*
IWG* ξ .

3. domine R *cum Ro et He* | cornu]
cor Ω^M | et (*ante* susceptor) *om.* I *cum*
hebr., LXX, Ro et He.

4. inuocauit Q* | et *om. V**.

13. exsurge RIL | <eripe RL | <frameam RL | 14. <domine RIL | <(et subplanta) L |
<de (2°) RL | <saturati RIL | <et L | 15. <ego RI | <satiabor R.

XVII. (*num. om.* IUG* Ψ^B *VD Ω^M * α) | 2. <diligam RI | 3. <dominus R | <deus RI |
<protector RI | 4. <laudans RI.

<p>⁵ circumdederunt me dolores mortis et torrentes iniquitatis conturba- verunt me</p> <p>⁶ dolores inferni circumdederunt me praeoccupaverunt me laquei mor- tis</p> <p>⁷ cum tribularer invocavi Dominum et ad Deum meum clamavi exaudivit de templo ÷ sancto : suo vocem meam et clamor meus in conspectu eius introibit in aures eius</p> <p>⁸ et commota est et contremuit terra et fundamenta montium contur-</p>	<p>bata sunt et commota sunt quoniam iratus est eis</p> <p>⁹ ascendit fumus in ira eius et ignis a facie eius exarsit carbones succensi sunt ab eo</p> <p>¹⁰ inclinavit caelos et descendit et caligo sub pedibus eius</p> <p>¹¹ et ascendit super Cherubin et volavit volavit super pinnas ventorum</p> <p>¹² et posuit tenebras latibulum suum in circuitu eius tabernaculum eius tenebrosa aqua in nubibus aeris</p>
---	---

7. exaudivit I; exaudivit me F; et exaudivit R | introiuit RF | 8. et commota (I°) R*I; commota R²F | 10. inclinavit FI; et inclinavit R | 11. pennas I.

Desunt CL(usque ad v. 8, conturbata).

6. inferi QWΦUGKΨ^BDa cum He et Sam. (II Reg.) 22, 6. ¶ ant. « inferni » Guill. | laquei] doloris R*, ex v. praec.

7. cum tribularer = R*FI cum LXX, cf. med. (praem. et); in tribularer R²; ÷ et: in tribulatione mea G², cf Ro; in tribulatione mea G*, rel. codd. et edd. cum He et Sam. (II Reg.) 22, 7 | ad om. W | exaudivit = I cum hebr., LXX, cf. He; exaudivit me F; ÷ et: exaudivit G²; et exaudivit G*, rel. codd. et edd. cum Ro | ÷ sancto: suo = R¹QΦRG²KΨ^B; ÷ suo: suo R†; sancto suo G*, rel. codd. et edd. | introibit = IMQ²WUKΨ^B cum LXX, cf. He (ueniet) et Sam. l. c.; introiuit Q*, rel. codd. et edd. cum Ro.

8 et (I°) = R*I (sub ÷) cum hebr., LXX et Ro; om. R², rel. codd. et edd. cum He et Sam. (II Reg.) 22, 8 | et (ante fundam.) om. DΩ^saeIv̄z̄c cum med et Sam. l. c. ¶ hebr. et ant. habent « et » Guill. | et comm. ÷ sunt: I; om. Ω^{s*} | eis] sub ÷ R²IG²; + deus L cum LXX et Ro.

9. exardescet L cum ad, cf. Ro (exardescit).

10. inclinavit] praem. et RL cum hebr., LXX, Ro, Sam. (II Reg.) 22, 10 et Hier. comm. p. 27 et tract. p. 209 (codd. βB) | caelum L cum LXX et αyδ¹.

11. cherubin] M*; cherubī f; cherubim M²Φ^{GV}PUGΨ^BΩ^Mgrefv̄z̄c; hieruphin I. ¶ « cherubim » per m finalem. per quendam tamen abusum latinus dicit « cerubin » per n finalem qualiter hic habent quidam et infra LXXIX (v. 2). require Exod. XXV (v. 18 et 22) Guill. | uolabit (utr. loco) L | uolavit (2°) sub ÷ Φ^PG²; om. g cum He | pinnas = RFL M*WK; pennas M², rel. codd. et edd.

12. et] sub ÷ R²IΦRG²P²G² | in circuitu] grando et caligo in circuitu eius nubes ipsius transcurrerunt eripiet me quia uoluit me libe[rauit me de inimicis] meis po[tentissimis] in circuitum L*, cf. infra vv. 13. 18 et 20, γ (vv. 12 et 20) et α (v. 20) | eius (I°) om. Q*.

5. <circumdederunt RI | <et R | 6. <dolores RI | <praeoccupaverunt R | 7. <cum RI | <et R | <exaudivit RI | <et R | 8. <et (I°) RI | <et (3°) R | <et (4°) RL | 9. <ascendit RIL | <et RL | <carbones RL | 10. <inclinavit RIL | <et (2°) R | 11. <et (I°) RIL | <volavit (2°) RL | 12. <et RIL | <(grando) L | <(nubes) L | <(eripiet) L | <(liberavit) L | <in RL | <(tenebrosa) RL.

- 13 prae fulgore in conspectu eius
nubes ✱ eius: transierunt
grando et carbones ignis
- 14 et intonuit de caelo Dominus
et Altissimus dedit vocem suam
✱ grando et carbones ignis:
- 15 et misit sagittas et dissipavit
eos
et fulgora multiplicavit et con-
turbavit eos
- 16 et apparuerunt fontes aquarum
et revelata sunt fundamenta or-
bis terrarum
- ab increpatione tua Domine
ab inspiratione spiritus irae tuae
- 17 misit de summo et accepit me
adsumpsit me de aquis multis
- 18 eripiet me de inimicis meis for-
tissimis
et ab his qui oderunt me quon-
iam confirmati sunt super me
- 19 praevenierunt me in die afflictio-
nis meae
et factus est Dominus protector
meus
- 20 et eduxit me in latitudinem

13. ✱ eius: *restituimus*, cf. *hebr.*; ÷ eius: R; *om.* FI | 15. sagittas RF² *cum LXX*; sagittas suas F*I | 17. de summo RF²I; e summo F* | 18. eripiet R; erip*** F*; eripuit F¹ *cum Ro* | confirmati F*(*ut vid.*)I; confortati RF² *cum Ro*.

Deest C.

13. fulgore] Q*; fulgure LΦ⁰*G* (-re)Ψ^B*; fulgura Q² | ✱ eius: *restituimus*; ÷ eius: R; eius Φ^{RGV}U *cum hebr. et med., cf. aβ* (ipsius); *om. rell. codd. et edd. cum LXX, Ro et He.* ¶ *hebr. et ant. bis habent « eius » Guill.*

14. intonuit] introiuit α | ✱ = RI QΦ^{R2GV2}G² (*sed in IΦ^P: post grando cum Hier. ep. 106, cf. vers. syro-hexapl. ad v. praeced.; om. Φ^{R*P*}G*, rell. codd. et edd. | grando — ignis om. L* cum LXX et Ro.* ¶ « grando » quidam ant. habent « et » *Guill.*

15. et (I^o)] *sub* ✱ I; *sub* ÷ G²; *om. U cum Ro et Sam. (II Reg.) 22, 15, cf. LXX (codd. RA et lucian.) | sagittas = RF²M*Q*Φ^{RGV} cum LXX, α moz^o et Sam. l. c.; sagittas suas F*M²Q², rell. codd. et edd. cum hebr., Ro et He | et (2°) om. M* cum δ | eas F* | et (3°)] *sub* ÷ I; *om. F²M²QWΦ^PUGKΨ^BVDΩ edd. cum Ro, He et Sam. l. c.* ¶ *hebr. et ant. et grecus premittunt « et » Guill. | fulgora]**

Q*Φ⁰*; fulgura Q²Φ^{RG2}Ψ^BVDΩ *edd.*; fulgura L* | conturbabit Φ^R | eos] illos F *cum He.*

16. paruerunt L, *cf. γ* | terrarum] *sub* ÷ G² | tua] *sub* ÷ R²G² | ab inspir.] ab increpatione L*; *praem. et L²V cum moz^x.*

17. de] e F*L* *cum αγ moz* | adsumpsit] *praem. et F²LGΨ^{B*}VDΩagrel* §c *cum Ro.* ¶ *hebr. et ant. non interponunt « et » sed grecus Guill. | aquis multis] L³; mult[...]* L* *fol. lac.*; multitudine aquarum L² *cum Ro.*

18. eripiet = RM*Φ^{RGV} *cum LXX, cf. α* (eruet); erip*** F*; et eripuit L*; eripuit F²L²M², *rell. codd. et edd. cum Ro, cf. He et Sam. (II Reg.) 22, 18* (liberavit) | his] iis D⁷ | oderant L *cum He et Sam. l. c.* | confirmati = F*(*ut vid.*)I LM*Q*Φ^{RGV} *cum γ*; confortati F²M²Q², *rell. codd. et edd. cum Ro.*

19. afflictiones F*.

20. eduxit] L*; produxit L² *cum γ*

13. <prae RIL | <grando RL | 14. <et (I^o) RIL | <et (2°) | <grando R (signo K) | 15. <et (I^o) RI | <et (3°) RL | 16. <et (I^o) RIL | <et (2°) RL | <ab (I^o) RI | <ab (2°) RL | 17. <misit RIL | <adsumpsit RL | 18. <eripiet RIL | <et RL | 19. <praevenierunt RIL | <et RL | 20. <et RIL.

salvum me faciet quoniam voluit me	et secundum puritatem manuum mearum
21 ÷ et: retribuet mihi Dominus secundum iustitiam meam	in conspectu oculorum eius
÷ et: secundum puritatem ma- nuum mearum retribuet mihi	26 cum sancto sanctus eris et cum viro innocente innocens eris
22 quia custodivi vias Domini nec impie gessi a Deo meo	27 et cum electo electus eris et cum perverso perverteris
23 quoniam omnia iudicia eius in conspectu meo sunt	28 quoniam tu populum humilem salvum facies
et iustitias eius non reppuli a me	et oculos superborum humiliabis
24 et ero immaculatus cum eo	29 quoniam tu inluminas lucernam meam Domine
et observabo ab iniquitate mea	Deus meus inluminas tenebras meas
25 et retribuet mihi Dominus se- cundum iustitiam meam	

20. faciet F¹I; fecit RF² | 21. retribuit (*bis*) R | 23. iustitias FI; iustitia R | 25. retribuit R | 29. inluminas (2°) RF; inlumina I.

Deest C.

moz^x med. | sal. me faciet] eripiet me L*; saluum fac[...] L² fol. lac. | faciet = F¹I M*QWΦ^{ROP}UGK^W cum LXX et γδ, cf. a (eruet); faci M²(sic); faciat Φ^v; fecit F², *rell. codd. et edd. cum Ro, cf. He et Sam. (II Reg.) 22, 20 (liberavit).* ¶ ant. cum greco « faciet » et hebr. concordat interprete *Guill.* | ~ fecit me Ω⁵ | me (3°) + liberavit me de inimicis [...]erunt me saluum me faciet ab inimicis meis potentissimis ex his qui oderunt me L*, cf. LXX et ay moz^x.

21. ÷ (I^o) = RΦ^{RO2V2P2G2}; om. Φ^{G*V*P*}G*, *rell. codd. et edd.* | retribuit RV* | ÷ (2°) = RΦ^{G2V}; om. Φ^{G*}, *rell. codd. et edd.* | puritatem] innocentiam L* cum Ro | manum L | retribuit R.

22. impii R.

23. eius — sunt *deest* L* fol. lac. | conspecto L² | sunt = RFIV cum ayδ; sunt semper L² cum Ro; om. *rell. codd. et edd. cum hebr., LXX, He et Sam. (II*

Reg.) 22, 23 | iusticia* Q*; iustitia RM*; iustitiam L* cum med | eius] meas Ω^{M*}.

24. maculatus L* | observabo = RF IL cum ayδ, cf. LXX; observabo me *rell. codd. et edd. cum Ro, cf. He et Sam. (II Reg.) 22, 24.*

25. et (I^o)] sub ÷ R²Φ^{R2G2V2G2}, cf. *supra v. 21* | retribuit RV* | et (2°)] sub ÷ R²Q²Φ^{R2G2V2G2}, cf. *supra v. 21*; sub * R³ | puritatem] innocentiam L* cum Ro | manum L | mearum + retribuet mihi L* cum α*δ et v. 21, cf. LXX (*codd. RA*) et γ | in conspectu L.

26. et] sub ÷ G² | uero R | innocenti L.

27. peruerteres I; peruerteres F cum *He*; peruersus eris r; subuerteris L cum *Ro.*

28. tu + dominus L | facias Q*Φ^o.

29. domine om. Ω^{s*} | inluminas (2°) = RF, cf. LXX, a *He et Sam. (II Reg.) 22, 29*; i(n)lumina *rell. codd. et edd. cum Ro.*

<salvum RL | <(liberavit) L | <(salvum) L | 21. <et (I^o) RIL | <et (2°) RL | 22. <quia RIL | 23. <quoniam RIL | <et RL | 24. <et (I^o) RIL | <et (2°) RL | 25. <et (I^o) RIL | <et (2°) RL | <in RL | 26. <cum (I^o) RI | <et RL | 27. <et (I^o) RIL | <et (2°) RL | 28. <quoniam RIL | <et RL | 29. <quoniam RIL | <deus RL.

- ³⁰ quoniam in te eripiar a temptatione
et in Deo meo transgrediar murum
- ³¹ Deus meus inpolluta via eius
eloquia Domini igne examinata
protector est omnium sperantium
in eum
- ³² quoniam quis Deus praeter Dominum
et quis Deus praeter Deum nostrum
- ³³ Deus qui praecingit me virtute
et posuit immaculatam viam meam
- ³⁴ qui perfecit pedes meos tamquam
cervorum
et super excelsa statuens me
- ³⁵ qui doces manus meas in proelium
et posuisti arcum aereum brachia mea
- ³⁶ et dedisti mihi protectionem salutis tuae
et dextera tua suscepit me
et disciplina tua correxit me in finem
et disciplina tua ipsa me docebit
- ³⁷ dilatasti gressus meos subtus me
et non sunt infirmata vestigia mea
- ³⁸ persequar inimicos meos et comprehendam illos
et non convertar donec deficient
- ³⁹ confringam illos nec poterunt stare
cadent subtus pedes meos

33. praecingit F, cf. LXX; praecinxit R; praecinxit I | 35. doces RI; docet F | posuisti RF²I; posuit F* | arcum R; ut arcum FI cum Ro | 36. tuae RI; meae F.

Desunt CG*(a v. 30, quoniam).

30. in te] a te LΩ^s cum Ro.

31. meus] sub ÷ I | in eum = RFI cum moz et med; in se rell. codd. et edd. cum Ro He et Sam. (II Reg.) 22, 31.

32. et] Q*; aut Q²Φ²Ψ^{B2}VDΩagre[ac cum Ro; om. Ψ^{B*}. ¶ hebr. et ant. habent « et » sed et ipse Ieron. habet similiter Guill.

33. praecingit = FL cum αγδζ, cf. LXX, He et Sam. (II Reg.) 22, 33 (accingit); praecinxit IQ; pr(a)ecinxit rell. codd. et edd. cum Ro. | uirtutem LQ*W Φ^{RQ}Ψ^{B*}. ¶ sec. ant. « precinxit me virtutem » tale est quale Act. XII (v. 8) « calcia te caligas tuas » Guill.

34. perfecit] Q*; perficit LQ²Φ^{RQ} cum Ro | cerui L cum LXX et Ro, cf. Hier. ep. 106 | statuit LM* cum Ro.

35. doces = RI cum δ; docet rell.

codd. et edd. cum Ro | in proelium = RIL cum γδ; in proelio F cum α; ad pr(o)elium rell. codd. et edd. cum Ro He et Sam. (II Reg.) 22, 35 | posuit F*G²Ψ^B cum Ro | arcum = R cum hebr. et LXX; ut arcum rell. codd. et edd. cum Ro, cf. He et Sam. l. c. (quasi arcum) | aerium V.

36. et] sub ÷ I | mihi om. Q* | tuae] meae FL cum LXX, αγδ moz^c, cf. Hier. ep. 106 | et (2°)] sub ÷ R² | et (3°) — finem om. L* cum Ro, cf. hebr., He et Sam. (II Reg.) 22, 36 | et (3°)] sub ÷ Φ^{P2} | in finem] sub ÷ QΦ^{RQ2V} | et (4°) — docebit] sub ÷ I | ipsa me] ipse L*.

37. mea om. R*.

39. confring.] confligam L cum αγ, cf. Ro (adfligam) | poterunt L cum γ; poterunt WUG^{2V}* cum Ro | sub pedes meos L.

30. <quoniam RIL | <et RL | 31. <deus RIL | <eloquia RL | <protector RL | 32. <quoniam RIL | <et RL | 33. <deus RIL | <et RL | 34. <qui RIL | <et RL | 35. <qui RIL | <et RL | 36. <et (1°) RIL | <et (2°) RL | <et (3°) RI | <et (4°) RL | 37. <dilatasti RIL | <et RL | 38. <persequar RIL | <et (2°) RL | 39. <confringam RIL | <cadent RL.

- 40 et praecinxisti me virtute ad bellum
subplantasti insurgentes in me
subtus me
- 41 et inimicos meos dedisti mihi dorsum
et odientes me disperdisti
- 42 clamaverunt nec erat qui salvos faceret
ad Dominum nec exaudivit eos
- 43 et comminam illos ut pulverem ante faciem venti
ut lutum platearum delebo eos
- 44 eripe me de contradictionibus populi
constitues me in caput gentium
- 45 populus quem non cognovi servivit mihi
in auditu auris oboedivit mihi
- 46 filii alieni mentiti sunt mihi
filii alieni inveterati sunt
et claudicaverunt a semitis suis
- 47 vivit Dominus et benedictus Deus meus
et exaltetur Deus salutis meae
- 48 Deus qui dat vindictas mihi
et subdidit populos sub me
liberator meus de gentibus iracundis
- 49 et ab insurgentibus in me exaltabis me
a viro iniquo eripies me

41. disperdisti RF*; disperdidisti F²I | 43. illos RI; eos F | 48. de gentibus iracundis RFI *cum archetypo et ipso Hieronymo, qui tamen in ep. 106 legi vult*: ab inimicis meis.

Desunt CG(usque ad v. 45, seruiuit).*

40. uirtutem LQ*W | a bello R | *plantasti V*; *praem.* et Ψ^oDΩαλ̄ε *cum med.* ¶ « ad bellum » sequitur sine copulatiua coniunctione sec. hebr. et ant. sic « supplantasti » sic etiam est sec. grecum *Guill.*

41. et (I^o) *sub ÷ I* | inimicorum meorum L *cum Ro et He* | deorsum α | disperdisti = RF*; disperdidisti M²Q*Φ^{RGV}; disperdidisti F²M*Q², *rell. codd. et edd.*

43. et] *sub ÷ I* | illos = RIL *cum Ro*; eos *rell. codd. et edd. cum β med He et Sam. (II Reg.) 22, 43* | ut (I^o) in α.

44. eripe = RFI *cum βδ* moz^o, cf. LXX (codd. BS), α et Hier. comm. p. 28 (erue); eripes Iβ; eripias Q*; eripies Q², rell. codd. et edd. cum LXX et Ro, cf. He et Sam. (II Reg.) 22, 44 (saluabis) | constitues] *praem.* et L.*

45. mihi] *sub ÷ G² | in] sub ÷ I;*

om. L cum Ro et He | aba*diuit L, cf. Ro.*

46. filii (I^o) FLQ* | mihi *om. Q** | filii (2°) FILQ* | ~ inuetera [...] filii alieni [...] sunt mihi L | suis] tuis Ω^M.

47. uiuet Q*.

48. dat = RFI; *das rell. codd. et edd. cum Ro He et Sam. (II Reg.) 22, 48 | uindicta L | subdidit = RFI; subdidisti L cum Ro; subdes WU; supdes K; subdis rell. codd. et edd., cf. He (congregas) et Sam. l. c. (deicis) | meus om. Φ^o* | de gentibus = RFIL *cum Ro et Hier. ep. 106*; de inimicis meis *rell. codd. et edd. cum hebr., LXX, moz^o et Sam. (II Reg.) 22, 48, cf. α He et Hier. ep. 106 | iracundis] sub ÷ G².**

49. et] *sub ÷ IG²; om. R³LM†(ut vid.) Q*Φ^{RGV} cum LXX et αβγδ. ¶ hebr. et ant. non habent « et » neque grecus Guill.*

40. <et RIL | <subplantasti RL | 41. <et (I^o) RIL | <et (2°) RL | 42. <clamaverunt RIL | <ad RL | 43. <et RIL | <ut (2°) R | 44. <eripe RIL | <constitues RL | 45. <populus RIL | <in RL | 46. <filii (I^o) RIL | <filii (2°) RL | <et L | 47. <vivit RIL | <et (2°) RL | 48. <deus RIL | <et RL | <liberator RIL | 49. <et RL | <a RL.

⁵⁰ propterea confitebor tibi in nationibus Domine
et psalmum dicam nomini tuo
⁵¹ magnificans salutes regis eius
et faciens misericordiam christo suo
David et semini eius usque in saeculum.

XVIII. ¹ IN FINEM PSALMUS DAVID

² Caeli enarrant gloriam Dei
et opera manuum eius adnuntiat firmamentum
³ dies diei eructuat verbum
et nox nocti indicat scientiam
⁴ non sunt loquellae neque sermones

quorum non audiantur voces eorum

⁵ in omnem terram exivit sonus eorum

et in fines orbis terrae verba eorum

⁶ in sole posuit tabernaculum suum
et ipse tamquam sponsus procedens de thalamo suo
exultavit ut gigans ad currendam viam ÷ suam :

⁷ a summo caeli egressio eius
et occursus eius usque ad summum eius
nec est qui se abscondat a calore eius

50. psalmum dicam nomini tuo RF; nomini tuo psalmum dicam I.

XVIII. 4. audiantur FI; audientur R | 5. exiit I | 7. caeli R, cf. LXX; caelo FI.

Deest C.

50. in nationibus] inter gentibus L, cf. αβγδ moz^c med He et Sam. (II Reg.) 22, 50 (in gentibus) | psalmum dic. nom. tuo = RFL* cum γδ moz; in nomini tuo salmum dicam L²; nomini tuo psalmum dicam *rell. codd. et edd. cum hebr., LXX, Ro, cf. He et Sam. l. c.* (nom. tuo cantabo).

51. salutis W*; salutem L cum ad moz | eius (I^o)] ipsius L cum Ro.

XVIII. 1. tit. om. Ψ^BΩα | dauid] *praem.* ipsi L cum γ | ~ psalmus dauid in finem β.

2. manum L | eius] sub ÷ I | a(d)nuntiant LQΨ^{B*} cum Ro.

3. diei] die Q* | eructuat = R*LM² U; eructat R²M*, *rell. codd. et edd.*

4. loquellae = R²FQ*WK*; loquillae R*M*; loquaele Φ^R; loquel(a)e M²Q²

K², *rell. codd. et edd.* | audientur RΨ^{BV} cum Ro.

5. exiit IL | finis F*Q* | terrae] sub ÷ I.

6. procidens R*Q*; om. W | talamo F*Q*UΩ^M | exultabit Q*(exs-)WΦ^{RGV}UW. ¶ « exultavit » *Guill.* | gigans = FI*MQ*W Φ^{GV}UG*K*Ψ^{B*}; gygans R*; gygas R²Ω^Sα; gigas I²Q²Φ^{RF}G²K²Ψ^{B²}VDΩfgrēlvōc | uiam ÷ suam : = RQ*Φ^{Q^{2V}}G² cum *Hier. ep. 106*; uiam suam FIG* cum LXX; ÷ uiam : Φ^{R²}; uiam Q²Φ^{R*G*}, *rell. codd. et edd. cum hebr., Ro He et Hier. comm. p. 29, cf. LXX (codd. R lucian.)*. ¶ antiquiores sed non grecus « uiam suam » et Ieron. renouat *Guill.*

7. caeli = R cum αβ He, cf. LXX; c(a)elo *rell. codd. et edd. cum Ro* | abscondit Q*.

50. <propterea RIL | <et R | 51. <magnificans RIL | <et RL | <dauid RL.

XVIII. (*num. om.* IG*Ψ^BVDΩ^{M*}α) | 2. <caeli RIL | <et RL | 3. <dies RIL | <et RL | 4. <(non I^o) RI | <quorum RL | 5. <(in RIL | <et RL | 6. <(in RIL | <et RL | <exultavit RI | 7. <a RL | <et RIL | <nec RL.

- ⁸ lex Domini immaculata conver-
tens animas
testimonium Domini fidele sa-
pientiam praestans parvulis
⁹ iustitiae Domini rectae laetifican-
tes corda
praeceptum Domini lucidum in-
luminans oculos
¹⁰ timor Domini sanctus permanens
in saeculum saeculi
iudicia Domini vera iustificata in
semetipsa
¹¹ desiderabilia super aurum et la-
pidem pretiosum multum
et dulciora super mel et favum
¹² etenim servus tuus custodit ea
in custodiendis illis retributio
multa
¹³ delicta quis intellegit
- ab occultis meis munda me
¹⁴ et ab alienis parce servo tuo
si mei non fuerint dominati
tunc immaculatus ero
et emundabor a delicto maximo
¹⁵ et erunt ut conplaceant eloquia
oris mei
et meditatio cordis mei in con-
spectu tuo semper
Domine adiutor meus et redemp-
tor meus.
- XIX. ¹ IN FINEM PSALMUS DAVID
² Exaudiat te Dominus in die tri-
bulationis
protegat te nomen Dei Iacob
³ mittat tibi auxilium de sancto
et de Sion tueatur te
⁴ memor sit omnis sacrificii tui
et holocaustum tuum pingue fiat

10. iudicia domini RF; iudicia dei I.

Deest C.

8. domini *om.* Ω^m | immaculata] in-
reprehensibilis L* *cum Ro* | domini (2°)]
dei I *cum γδ moz et Hier. in Hierem. 6,*
16 | fideli sapientia R* | paruoli R*.

9. recta W* | corda] *sub ÷ Φ^{p2}.*

10. permanens] Ψ^{B*}; permanet Ψ^{B2}
VDΩ *cum Ro.* ¶ hebr. et ant. «perma-
nens» grecus similiter *Guill.* | domini
(2°)] dei IUV *cum Ro* | iustificata] *praem.*
et Ω^s.

12. etenim] nam et L* *cum Ro* | cus-
todiet R *cum Ro, cf. He* (docebit) | eam
Q *cum α* | custodiendo illa L *cum Ro, cf.*
LXX.

13. delicta] lapsus L *cum Ambr. apol.*

David 9 | intell(e)get Fr *cum LXX* | me
+ domine LD* *cum Ro.* ¶ sec. lat. et
grecum non est ibi «domine» *Guill.*

14. fuerunt F* | et mundabor L *cum*
αβγδ med He et Hier. tract. p. 47; om.
Ω^{m*}.

15. erant Q* | dominus Q*.

XIX. 1. *tit. om.* Ψ^BΩ^{mα} | in finem
om. W *Amiat.* | dauit Φ^v | ~ psalmus
dauid in finem β.

3. syon DΩα | tueatur] L*; soscipiat
L² *cum δ et med.*

4. sit + dominus L² *cum Ro* | tui
om. Ω^{s*} | diabsalma Q; *om.* WΦ^{G*v}UK
Ψ^BVΩαγρεfβζc.

8. <lex RIL | <testimonium RL | <sapientiam R | 9. <iustitiae RIL | <praeceptum RL |
10. <timor RIL | <in L | <iudicia RL | 11. <desiderabilia RIL | <et (2°) RL | 12. <etenim
RIL | <in RL | 13. <delicta RIL | <ab RL | 14. <et RL | <si RI | <tunc RL | <et RL | 15. et
(I°) RIL | <et (2°) RL | <domine RIL.

XIX. (*num. om.* IG*Ψ^{B*}VDΩ^{m*}α) | 2. <exaudiat RIL | <protegat RL | 3. <mittat
RIL | <et RL | 4. <memor RIL | <et RL.

DIAPSALMA

⁵ tribuat tibi secundum cor tuum
et omne consilium tuum confir-
met
⁶ laetabimur in salutari tuo
et in nomine Dei nostri magni-
ficabimur
⁷ impleat Dominus omnes petiti-
ones tuas
nunc cognovi quoniam saluum
fecit Dominus christum suum
exaudiet illum de caelo sancto
suo
in potentatibus salus dexteræ
eius
⁸ hii in curribus et hii in equis

nos autem in nomine Domini
Dei nostri invocabimus
⁹ ipsi obligati sunt et ceciderunt
nos vero surreximus et erecti
sumus
¹⁰ Domine saluum fac regem
et exaudi nos in die qua invo-
caverimus te.
XX. ¹ IN FINEM PSALMUS DAVID
² Domine in virtute tua laetabitur
rex
et super salutare tuum exultabit
vehementer
³ desiderium animæ eius tribuisti ei
et voluntate labiorum eius non
fraudasti eum

XIX. 5. tibi RF; tibi dominus I | 7. fecit FI; faciet R | 8. inuocabimus RF; magnificabimur I | 9. surreximus RF; ÷ re: surreximus I.

XX. 2. super salutare tuum RI; super salutari tuo F | 3. uoluntate RF; uoluntatem I.

Deest C.

5. tibi + dominus ILQ* cum Ro, cf. LXX (codd. RA) et Hier. ep. 106.

6. dei] praem. domini LQ* cum Ro, cf. LXX (codd. SR) et infra v. 8.

7. faciet RM* cum Ro, cf. He (saluabit); facit Ψ^B | exaudiet] L*; exaudiat Q*Φ^PDeIξ; exaudiuet L². ¶ « exaudiet » Guill. | dextera Q*.

8. domini om. afe cum ε, cf. LXX (cod. A) et supra v. 6 | inuocab.] magnificabimur IL cum LXX et Ro, cf. supra v. 6.

9. uero = RFIL cum Ro; om. Ω^{M*}; autem Ω^{M²}, rell. codd. et edd. cum He | resurreximus L cum Ro et He; ÷ re: surreximus I.

10. qua] praem. in L cum Ro |

÷ in: uocauerimus I.

XX. 1. tit. om. Ψ^BΩ^{M*}α | in finem] euan. L; om. W Amiat. | ~ psalmus dauid in finem ξ.

2. et] sub ÷ I | sup. salutare tuum] Q*; sup. salutarem tuum L cum αγ; sup. salutari tuo FQ²WUKf cum Hier. comm. p. 30, cf. He (in salutari tuo) | exultauit Ψ^{B*}; exultabitur L cum γδ | uehem. + diapsalma Φ^{P*}.

3. animæ = RFIL* cum LXX et Ro; cordis L², rell. codd. et edd. cum hebr., α²γ med He et Hier. comm. p. 30, cf. LXX (codd. lucian.) | uoluntatem IQ*WΦ^{ROV}U K* cum ad moz^c, cf. Ro (aliq. codd.) et He (it.) | diapsalma om. QWΦ^{G*}KΨ^BVD Ω edd.

5. <tribuat RIL | <et R | 6. <laetabimur RIL | <et RL | 7. <impleat RIL | <nunc RL | <exaudiet RIL | <in RL | 8. <hii (I^o) RIL | <nos RL | 9. <ipsi RIL | <nos RL | 10. <domine RIL | <et RL.

XX. (num. om. IG*Ψ^{B*}VDΩ^{M*}α) | 2. <domine RIL | <et RL | <exultabit L | 3. <desiderium RIL | <et RL.

DIAPSALMA

- 4 quoniam praevenisti eum in benedictionibus dulcedinis
posuisti in capite eius coronam de lapide pretioso
- 5 vitam petiit a te et tribuisti ei longitudinem dierum in saeculum et in saeculum saeculi
- 6 magna gloria eius in salutari tuo gloriam et magnum decorem inpones super eum
- 7 quoniam dabis eum benedictionem in saeculum saeculi laetificabis eum in gaudio cum vultu tuo
- 8 quoniam rex sperat in Domino et in misericordia Altissimi non commovebitur
- 9 inveniatur manus tua omnibus inimicis tuis
dextera tua inveniat ÷ omnes :
qui te oderunt
- 10 pones eos ut clibanum ignis in tempore vultus tui
Dominus in ira sua conturbabit eos
et devorabit eos ignis
- 11 fructum eorum de terra perdes et semen eorum a filiis hominum
- 12 quoniam declinaverunt in te mala cogitaverunt consilia quae non potuerunt ÷ stabilire :
- 13 quoniam pones eos dorsum in reliquis tuis praeparabis vultum eorum

5. petit RI | 7. benedictionem RF; in benedictionem I | 10. deuoravit F.

Deest C.

4. in benedictione L *cum Ro* | dulcidinis F.

5. petit RIL* | a te *om.* L* *cum Ro et Hier. comm. p. 30*; ad te L² | tribuisti] L*; dedisti L² *cum a moz^c* | ei *om.* Φ^{P*} | in saec. et *om.* L² *cum LXX, Ro et Hier. comm. p. 31* | saeculi] *sub ÷ IG².*

6. magna] L*; maxima L² (*ut vid.*) *cum γδε moz^c*; + est LΦ^RΨ^{B²}D*Ω^Sqrelv ḡc *cum Ro.* ¶ « magna gloria » *Guill.* | in salutari tuo] L*; in salutem tuam L², *cf. αδ moz^x* (in salute tua) | gloria L | magnum] *sub ÷ I* | ÷ in : pones I.

7. eum] L*; ei L² *cum LXX, α et moz^c* | benedictionem = RFL²M* *cum LXX, αδ moz^c et He, cf. hebr.*; in benedictione U, *cf. Ro (plur. codd.) ε moz^x*; in benedictionem L*M², *rell. codd. et edd.*

cum Ro | saeculi] *sub ÷ G².*

8. commouebitur] conturbabitur L* *cum δε.*

9. ÷ = RQ²Φ^{R²}G²VΦ^{G²}KΨ^B; *om.* Q* Φ^{R*G*}G*, *rell. codd. et edd.*

10. clibanum] L*; gleuanum L² | tui + consummabis eos L¹ (b ex u; *om.* L²) *cum γ* | conturbavit L†Q* | deuoravit FQ*Φ^R.

12. consilium quod L *cum hebr., LXX et Ro, cf. He* (scelus quod) | ÷ = RI²Q²ΦG²; *om.* I*Q*G*, *rell. codd. et edd.* | stabilire] L² (e in ras.); stabiliri Q*.

13. deorsum M* *cum Ro* | reliquis = RFILΦ^{RGV}V; reliquiis *rell. codd. et edd. cum Ro et Hier. comm. p. 31* | praeparabis] L² (b in ras.); praeparare Ψ^{B*} *cum moz^x* | illorum R *cum Ro.*

4. <quoniam RIL | <in L | <posuisti RL | 5. <vitam RIL | <longitudinem RL | 6. <magna RIL | <gloriam RL | 7. <quoniam RIL | <laetificabis RL | 8. <quoniam RIL | <et RL | 9. <inveniatur RIL | <dextera RL | 10. <pones RIL | <in RL | <dominus RL | <et RL | 11. <fructum RIL | <et RL | 12. <quoniam RIL | <cogitaverunt R | 13. <quoniam RIL | <in RL.

14 exaltare Domine in virtute tua
cantabimus et psallemus virtutes
tuas.

XXI. 1 IN FINEM PRO ADSUMPTIO-
NE MATUTINA PSALMUS DAVID

2 Deus Deus meus ÷ respice me:
quare me dereliquisti
longe a salute mea verba delictorum
meorum

3 Deus meus clamabo per diem
et non exaudies
et nocte et non ad insipientiam
mihi

4 tu autem in sancto habitas laus
Israhel

5 in te speraverunt patres nostri
speraverunt et liberasti eos

6 ad te clamaverunt et salvi facti
sunt
in te speraverunt et non sunt
confusi

7 ego autem sum vermis et non
homo
obprobrium hominum et abiectio
plebis

8 omnes videntes me deriserunt me
locuti sunt labiis moverunt caput

9 speravit in Domino eripiat eum
salvum faciat eum quoniam vult
eum

10 quoniam tu es qui extraxisti me
de ventre
spes mea ab uberibus matris
meae

14. cantauimus F* | psallimus R.

XXI. 1. pro adsumptione RF; pro susceptione I | 8. mouerunt FI; et mouerunt
R | 9. faciat RF; faciet I.

Deest C.

14. exaltare] Q*; exaltari Q²; exultare
M* | cantauimus F*L* | psallimus R
LQ*^{ΦRVU}. ¶ antiquiores « psallimus »
alii « psallemus » sec. alios et grecum
Guill.

XXI. 1. *tit. om.* Ψ^BΩ^{Ma} | in fine G |
pro ads. mat.] pro susceptione matutina
Igrēlv̄z̄c *cum ayde moz*; pro adsumptione
uel susceptione matutina Ω^S; pro assumptione
matutina uel secundum alios cerua
matutina V, *cf. He* | ps. dauid *om. Amiat.* |
~ in fin. ps. dau. pro (ads. mat.) WV
Ω^Sg; ~ ps. dauid in fin. pro susc. mat. g.

2. ÷ = RIMQ^{ΦR²OVΨ^B}; *om.* Φ^{R*},
rell. codd. et edd. | me (I°) M*Ψ^{B*}; in
me M²Q*Ψ^{B2}Ω *edd. cum Ro.*

3. et non] nec L* *cum Ro*; non

L² | et nocte *om.* K*.

4. israel Dfgrēlv̄z̄c; isrl FQ^{ΦROV}
GKΨ^BVΩ^a; *istra[...]* L *fol. lac.* (t *vid.*
exp.).

5. sperauerant (2°) R; *praem.* in te
Ω^{S*}.

6. et non sunt] *in ras.* Φ^{v2} | con-
fusi] fusi R*.

7. uermes G* | et non homo *om.* Q*.

8. deridebant L* | locuti] *praem.* et
L *cum ayde, cf. LXX (cod. S)* | mouerunt
= FI *cum hebr., LXX, cf. He*; et moue-
runt *rell. codd. et edd. cum Ro.*

9. eripiat] Q*; eripiet Q² | faciat]
Q*; faciet IQ².

10. qui *om.* F* | me *om.* Ψ^B | matris
om. Q*.

14. <exaltare RIL | <cantabimus RL.

XXI. (XX. e, num. om. IGΨ^BVDΩ^{M*}α) | 2. <deus (I°) RIL | <quare L | <longe R |
<verba L | 3. <et (2°) RL | 4. <tu RIL | 5. <in RL | <speraverunt (2°) RL |
6. <ad RIL | <in RL | 7. <ego RIL | <obprobrium RL | 8. <omnes RIL | <locuti sunt RL |
9. <speravit RIL | <salvum RL | 10. <quoniam RIL | <spes RL.

- 11 in te proiectus sum ex utero
de ventre matris meae Deus meus
es tu
meis
et in limum mortis deduxisti
me
- 12 ne discesseris a me
quoniam tribulatio proxima est
quoniam non est qui adiuvet
concilium malignantium obsedit
me
- 13 circumdederunt me vituli multi
tauri pingues obsederunt me
foderunt manus meas et pedes
meos
- 14 aperuerunt super me os suum
sicut leo rapiens et rugiens
meos
- 15 sicut aqua effusus sum
et dispersa sunt universa ossa
mea
dinumeraverunt omnia ossa mea
ipsi vero consideraverunt et in-
spexerunt me
- 16 aruit tamquam testa virtus mea
et lingua mea adhesit faucibus
ad defensionem meam conspice

16. in limum RI; in limo F²; in puluere F* | deduxisti RF²I; deduxerunt F* |
20. tuum RFI cum archetypo et ipso Hieronymo, qui tamen in ep. 106 corrigi docet:
meum

Deest C.

11. matris om. U* | es tu] esto Q*.

12. discedas L cum αβδε moz med |
a me] sub ÷ G²; sub ✕ Ψ^B; me D | est
(I^o) om. F cum hebr. et LXX.

14. me om. F* | rapiens et rugiens]
in ras. Q².

15. effusa sunt L cum Ro | uniuersa
= RFIM* cum Hier. tract. p. 273; omnia
M², rell. codd. et edd. cum Ro et He |
liquiscens RIQ*; liquens F* cum δ; li-
quefiens L* cum Ro; liquescent L².

16. exaruit L cum Ro | tamquam]
uelut L* cum Ro et He | testa] testum
L* cum βγδ; cesta Ω | in limum = RI;
in limo F²; in puluere F*LQ²Φ^{ov}; in
puluere Q*, rell. codd. et edd. cum Ro
et He. ¶ [] in limum L¹; ant. et hebr. « in
puluere mortis » alii cum greco « in pul-

uerem » Guill. | deduxerunt F*L cum Ro.

17. quoniam] sub ÷ IG²Ψ^B | me om.
Ω^M | multi] sub ÷ IΦG²Ψ^B | consilium
Ωgrēl.

18. ÷ di: numerauerunt I | inspex.]
conspxerunt L* cum Ro.

19. diuiserunt — mea om. Ω^S* | su-
per ueste mea F*.

20. aux. tuum = RFILMQWΦUG
Ψ^B*Vaġ, cum γ moz^o et Aug. ep. 140, 16,
40, cf. LXX (cod. S); aux. meum w cum
LXX, cf. hebr., He et Hier. ep. 106;
a me aux. tuum K*; aux. tuum a me
Ψ^{B2}DΩgrēl[āc cum Ro, cf. LXX (codd. R
lucian.); a me aux. tuum a me K². ¶
hebr. et ant. non subiungunt « a me »
sed greco Guill. | conspice] aspice L*
cum Ro.

11. <in RL | <de RI | <deus RL | 12. <ne RL | <quoniam (I^o) RIL | <quoniam (2°) RL |
13. <circumdederunt RIL | <tauri RL | 14. <aperuerunt RIL | <sicut RL | 15. <sicut RI
L | <et R | <factum RIL | <in L | 16. <aruit RIL | <et (I^o) RL | <et (2°) RL | 17. <quon-
iam RIL | <concilium RL | <foderunt RIL | 18. <dinumeraverunt RL | <ipsi RIL |
19. <diuiserunt RL | <et RL | 20. <tu RIL | <ad RL.

- 21 erue a framea animam meam
et de manu canis unicam meam
- 22 salva me ex ore leonis
et a cornibus unicornium humi-
litate meam
- 23 narrabo nomen tuum fratribus
meis
in media ecclesia laudabo te
- 24 qui timetis Dominum laudate
eum
universum semen Iacob magnifi-
cate eum
- 25 timeat eum omne semen Israhel
quoniam non spreuit neque di-
spexit deprecationem pauperis
nec avertit faciem suam a me
et cum clamarem ad eum exau-
divit ÷ me :
- 26 apud te laus mea in ecclesia
magna
vota mea reddam in conspectu
timentium eum
- 27 edent pauperes et saturabuntur
et laudabunt Dominum qui re-
quirunt eum
vivent corda eorum in saeculum
saeculi
- 28 reminiscetur et convertentur ad
Dominum
universi fines terrae
et adorabunt in conspectu eius
universae familiae gentium
- 29 quoniam Dei est regnum
et ÷ ipse : dominabitur gentium
- 30 manducaverunt et adoraverunt
omnes pingues terrae
in conspectu eius cadent omnes
qui descendunt in terram

22. unicornium RF; unicornorum I.

Deest C.

21. eripe L* cum $\alpha\delta\epsilon\zeta$ moz med | animam] *praem.* deus M²VD* Ω agel ξ c. ¶ quod in nouis apponitur « deus » ortum habuit a uersiculo, quia hebr. et ant. et grecus non habent *Guill.* | et] *sub* ÷ G².

22. sal. me ex] libera me de L* cum Ro | unicornorum I; unicornuorum L cum Ro.

23. in media (ec)cle(s)ia = RFIL cum $\gamma\delta\epsilon$; in medio (ec)clesi(a)e *rell. codd. et edd. cum LXX, Ro et He* | te] eum F*.

24. dom.] deum τ | magnificate = RFIL* cum Ro et *Hier. ep. 106*; glorificate L², *rell. codd. et edd. cum ξ med et He, cf. LXX.*

25. timeant F* cum LXX, *cf. He* | israhel L; israel D β gre λ u ξ c; isrl Q Φ ROV

$\Psi^bV\Omega$ | dispexit] Q*; despexit LM²(es *in ras.*)Q² Φ ^{GVP}VD Ω *edd.* | deprecationis L²; praecem L* cum Ro | pauperum R cum Ro | nec] ne Φ^{a*} ; neque L cum Ro | ÷ = RQ² Φ ^{R2GVP}G²; *om. Q* Φ ^{R*}G**, *rell. codd. et edd.*

27. et] (2°)] *sub* ÷ IG² Ψ^b | uiuet cor L* cum Ro et He; *praem.* et Ψ^b .

28. uniuers(a)e Gg | eius] tuo L* cum $\gamma\delta$ et *Cypr. testim. 2, 29 (codd.)*, *cf. hebr.* | familiae] patriae L* cum Ro.

29. dei = RFI; domini *rell. codd. et edd. cum hebr., LXX, Ro et He* | et *om. R** | ÷ = RIM Φ ^{R2G2VP2}K; *om. Φ ^{R*O*}P**, *rell. codd. et edd.*

30. pingues] diuites L* cum Ro | cadent] procedunt L* cum ϵ et moz, *cf. Ro* (procident) | in terra Ω .

21. <erue RIL | <et RL | 22. <salva RIL | <et RL | 23. <narrabo RIL | <in RL | 24. <qui RIL | <universum RL | 25. <timeat RIL | <quoniam RL | <nec RIL | <et RL | 26. <apud RIL | <vota RL | 27. <edent RIL | <et (2°) RL | <vivent RIL | 28. <reminiscetur RL | <universi RL | <et RIL | <universae RL | 29. <quoniam RIL | <et RL | 30. <manducaverunt RIL | <omnes L | <in RL | <omnes L | <qui R.

³¹ et anima mea illi vivet
et semen meum serviet ipsi
³² adnuntiabitur Domino generatio
ventura
et adnuntiabunt iustitiam eius
populo qui nascetur quem fecit
÷ Dominus :
XXII. ¹ PSALMUS DAVID
Dominus reget me et nihil mihi
deerit
² in loco pascuae ÷ ibi : me col-
locavit
super aquam refectionis educavit
me
³ animam meam convertit
deduxit me super semitas iusti-

tiae propter nomen suum
⁴ nam et si ambulavero in medio
umbrae mortis
non timebo mala quoniam tu me-
cum es
virga tua et baculus tuus
ipsa me consolata sunt
⁵ parasti in conspectu meo men-
sam
adversus eos qui tribulant me
inpinguasti in oleo caput meum
et calix meus inebrians quam
praeclarus est
⁶ et misericordia tua subsequitur
me
omnibus diebus vitae meae

32. nascitur R*I.

XXII. 1. regit F | 2. ÷ *erronee post ibi ponit* R* | 5. aduersus FI; aduersum R
pr(a)eclarus FI; praeclarum R.

Deest C.

31. illi] ipsi L *cum Ro et He*; illuc
Φ^{R*}; illic Φ^{R2}. ¶ « illi » *Guill.* | ipsi]
illi L *cum Ro*.

32. iustitiam] *praem.* c(a)eli I²M²
W²Φ^{0*}U²VDΩ²agrelæc *cum Ro*. ¶ hebr.
et ant. et Ieron. non habent « celi » neque
grecus *Guill.* | eius *om.* Ω^M | nascitur R*
IL* | quem] M² (e *in ras.*) | ÷ = RG²;
om. G*, *rell. codd. et edd.*

XXII. 1. psalm. dauid] *praem.* in
finem Q *cum moz*^x; + in finem ̄; *om.*
Ψ^BΩ^Ma | reget = RIQ*Φ^{ROV} *cum γ*, *cf.*
LXX (*codd.* SA) *et Ro (codd.* HK); regit
Q², *rell. codd. et edd. cum LXX et Ro*
atque Hier. ep. 78, 25. ¶ « reget » ant.
habent in futuro sicut et illud quod sequi-
tur « deerit » alii habent « regit » *Guill.* |
et] *sub ÷ I*; *om.* F *cum hebr. et He.*

2. ÷ ibi : me = R²G²Ψ^B; ibi ÷ me :
R*MQΦ^{OPK}; ibi me G*, *rell. codd. et*

edd. | collocabit U.

3. ÷ de : duxit Ψ^B | super semita R*,
cf. Ro (super semitam).

4. ambulem L* *cum Ro* | mala] mi-
lia Ω^M; *om.* R | baculum tuum L* *cum*
γδ et Eucher. form. 1 | ipsa me conso-
lata] L*; ipsea me consolatae L², *cf.*
LXX *et βγεζ.*

5. aduersus] Q*; aduersum RQ²W
U | in oleo] *sub ÷ IG² (sed : post in)* | et]
sub ÷ R²G²Ψ^B | calix meus] poculum
meum L* *cum Greg. M. in I Reg. 1, 1,*
47; 3, 2, 3; 4, 5, 1, *cf. Ro (poc. tuum)* |
in ÷ ebrians : Ψ^B | praeclarum RL* *cum*
Ro.

6. subsequetur LMQWΦ^PUGΨ^BVD
Ω *edd.* ¶ ant. « subsequitur » mos est
ant. sepiissime presens ponere pro futuro.
require I Reg. IX (v. 13) hic et infra XLIII
(v. 6) alii « subsequetur » *Guill.* | omnes

31. <et (I^a) RIL | <et (2°) RL | 32. <adnuntiabitur RIL | <et RL | <populo RL.

XXII. (*num. om.* IG*Ψ^BVDΩ^M*a) | 1. <dominus RIL | 2. <in RL | <super RIL | 3.
<animam RL | <deduxit RIL | <propter R | 4. <nam RIL | <non RL | <virga RIL | <ipsa
L | 5. <parasti RIL | <adversus RL | <inpinguasti RIL | <et RL | <quam L | 6. <et RIL |
<omnibus RL.

et ut inhabitem in domo Domini
in longitudinem dierum.

XXIII. ¹ PSALMUS DAVID PRIMA SAB-
BATI

Domini est terra et plenitudo eius
orbis terrarum et ÷ universi : qui
habitant in eo

² * quia : ipse super maria fun-
davit eum

et super flumina praeparavit eum
³ quis ascendit in montem Domini
aut quis stabit in loco sancto
eius

⁴ innocens manibus et mundo
corde

qui non accepit in vano animam

suam
nec iuravit in dolo proximo suo
⁵ hic accipiet benedictionem a Do-
mino

et misericordiam a Deo salvatore
suo

⁶ haec est generatio quaerentium
eum

quaerentium faciem Dei iacob
DIAPSALMA

⁷ attollite portas principes vestras
et elevamini portae aeternales
et introibit rex gloriae

⁸ quis est iste rex gloriae
Dominus fortis et potens Domi-
nus potens in proelio

6. in longitudinem RF; in longuitudine I.

XXIII. 5. salvatore R, cf. LXX; salutare F*; salutare F²I cum Ro | 6. qu(a)eren-
tium (I^o) RF²I; requirentium F*.

Deest C.

dies L*, cf. aβ | et] sub * R²G² | ut]
sub ÷ R² | in longitudinem] Q*; in lon-
g(i)tudine IQ²Φ^PG.

XXIII. 1. tit. om. Ψ^BΩ^Mα | dauid
om. Amiat. | ~ dauid psalmus MΦUK
D | prima sabb.] sub ÷ R²Φ^RP^G; in pri-
ma sabb. VΩ^{sg}; in prima die Φ^V; om.
W | ~ prima sabb. psalm. dauid c |
orbis] sub ÷ Φ^P | terrarum] sub ÷ I²Ψ^B |
et ÷ uniuersi : = RI²MΦ^αVK; ÷ et uniu-
ersi : QΦ^P; et uniuersi I*, *rell. codd. et*
edd. | in eo] Φ^{P*}Ψ^{B2}(o in ras.); in ea
LΦ^RG^VP² cum Ro. ¶ ant. habent ubique
(scil. hic et in v. seq.) « ea, eam, eam »
et hebr. similiter, moderni « eo, eum,
eum », sed grecus ubique habet femini-
num sicut latinum et tunc fit relatio ad
hoc nomen « terra » Guill.

2. * = RG²; ÷ Φ; om. G*, *rell.*
codd. et edd. | quia om. L* cum LXX et

Ro | eum] Φ^{P*}Ψ^{B2}(ū in ras.); eam L
Φ^RO^VP²Uw cum Ro | praeparavit] stabili-
uit F cum He | eum] Φ^{R*}Ψ^{B2}(u in ras.);
eam L¹Φ^{R2}G^VP²Uw cum ay; ea L†.

3. ascendit] R*M*Q*Ψ^{B*}V*; ascen-
det R²M²Q²Φ^PUΨ^{B2}V²DΩ^fgrelvβc. ¶ ant.
« ascendit » alii cum hebr. « ascendet »
Guill. | domini om. I* | eius] suo Ω^M†.

4. mundo] Ψ^{B*}; mundus Ψ^{B2} cum
α | in uanum L | suam om. Q* | iurabit Φ^o.

5. hic] sub ÷ IQΦ^RG^VP²G²Ψ^B | acci-
piet] L¹; accipiat R; accepit L† | bene-
dictione L | salvatore = R, cf. LXX et
α; salutare F*L†; salutare F²L¹, *rell. codd.*
et edd. cum Ro et He.

6. quaerentium (I^o)] requirentium
F*L cum γδ | deo Q | diabsalma U; om.
WΦ^{G*}VKΨ^BV²DΩ^fgrelvβc.

7. tollite L cum Ro | introiuit R.

8. in] sub ÷ Ψ^B.

⟨et RIL | ⟨in (2°) RL.

XXIII. (num. om. FIG*Ψ^BDΩ^{M*}α) | 1. ⟨domini RIL | ⟨orbis L | ⟨et R | 2. ⟨quia
RIL | ⟨et RL | 3. ⟨quis RIL | ⟨aut RL | 4. ⟨innocens RIL | ⟨qui RL | ⟨nec RL | 5. ⟨hic
RIL | ⟨et RL | 6. ⟨haec RIL | ⟨quaerentium (2°) RL | 7. ⟨attollite RIL | ⟨et (I^o) RL | ⟨et
(2°) RL | 8. ⟨quis RIL | ⟨dominus (I^o) RL | ⟨dominus (2°) L.

⁹ attollite portas principes vestras
et elevamini portae aeternales
et introibit rex gloriae
¹⁰ quis est iste rex gloriae
Dominus virtutum ipse est rex
gloriae

DIAPSALMA.

XXIII. ¹ PSALMUS DAVID

Ad te Domine levavi animam
meam ² Deus meus
in te confido non erubescam
³ neque inrideant me inimici mei
etenim universi qui sustinent te

non confundentur
⁴ confundantur ÷ omnes : iniqua
agentes supervacue
vias tuas Domine demonstra mihi
÷ et : semitas tuas doce me
⁵ dirige me in veritatem tuam
et doce me quoniam tu es Deus
salvator meus
et te sustinui tota die
⁶ reminiscere miserationum tuarum
Domine
et misericordiarum tuarum quia
a saeculo sunt

9. attollite RF; tollite I | 10. diapsalma R; om. F(sed cf. tit. ps. seq.).

XXIII. 1. psalmus R; in finem psalmus I; diapsalma F (sed cf. finem ps. praeced.) |
5. in ueritatem tuam RI; in ueritate tua F | quoniam RF; quia I | 6. quia R; qui F;
quae I.

Deest C.

9. tot. vers. om. Q* | tollite IL cum
Ro | uestri L cum Ro.

10. diapsalma] sub * G; ad tit. ps.
seq. trahunt FQΦK, sed cf. Hier. ep. 28,
2, 2; om. IL(vid.)MUΨ^BVDΩ edd. cum
LXX.

XXIII. 1. psalmus dauid] diapsalma
dauid FQ(diabs.)Φ(diapps. Φ^v)K, cf. fi-
nem ps. praeced.; praem. in finem ILW
VD²Ω^{selc} cum Ro; + in finem §; + can-
ticum Amiat.; + canticum misit electis
W; om. Ψ^BΩ^mα | psalmus om. G | ad]
per tot. ps. D² et re alphabetum hebrai-
cum in marg. adponunt, et quidem D²
nomina litterarum latine transcripta (a-
leph, etc.), re vero ipsas hebraicas lit-
teras | domine om. Ω^m cum e.

3. mei om. Φ^G* | confundentur] Ψ^{B2}
(entur in ras.); confundantur Q* cum β
moz et He.

4. ÷ = RMQΦG²KΨ^B cum Hier. ep.

106; om. G*, rell. codd. et edd. | omnes
om. L cum hebr., LXX, Ro et He | iniq.
ag. super.] iniqui facientes uana L cum
Ro | demonstra] notas fac L cum Ro |
÷ = RIMΦ^{GVF}G²KΨ^B; om. G*, rell. codd.
et edd. | doce] M*; edoce LM²VDΩα^{fre}
l̄ḡc cum Ro. ¶ « doce » ant. non habent
« edoce » Guill.

5. me (I°) om. F* | in ueritatem
tuam = RI cum LXX; in ueritate tua
rell. codd. et edd. cum Ro et He, cf.
LXX (cod. SR) | edoce L | quoniam = R
F cum αβ; quia M² (in ras.), rell. codd.
et edd. cum Ro et He | deus om. Ψ^B | sa-
lutaris L cum Ro | et] sub ÷ I²M².

6. misericordiarum tuarum quia =
RF(qui)M*Φ^{RVW} cum hebr. et He, cf.
LXX; quia misericordiae tuae L* cum
αγ; misericordiae tuae quae L² cum Ro;
misericordiarum tuarum (om. Ψ^{B*}) quae
M², rell. codd. et edd.

9. <attollite RIL | <et (I°) RL | <et (2°) RL | 10. <quis RIL | <dominus RL.

XXIII. (num. om. FIG*Ψ^BVDΩ^m*α) | 1. <ad RIL | 2. <in RL | 3. <neque RIL | <et-
enim RL | 4. <confundantur RIL | <vias RIL | <et RL | 5. <dirige RIL | <et (I°) RL | <et
(2°) RL | 6. <reminiscere RIL | <et RL.

- 7 delicta iuventutis meae et ignorantias meas ne memineris secundum misericordiam tuam memento mei ✱ tu: propter bonitatem tuam Domine
- 8 dulcis et rectus Dominus propter hoc legem dabit delinquentibus in via
- 9 diriget mansuetos in iudicio docebit mites vias suas
- 10 universae viae Domini misericordia et veritas requirentibus testamentum eius et testimonia eius
- 11 propter nomen tuum Domine et propitiaberis peccato meo multum est enim
- 12 quis est homo qui timet Dominum
- num legem statuet ei in via quam elegit
- 13 anima eius in bonis demorabitur et semen ipsius hereditabit terram
- 14 firmamentum est Dominus timentibus eum et testamentum ipsius ut manifestetur illis
- 15 oculi mei semper ad Dominum quoniam ipse evellet de laqueo pedes meos
- 16 respice in me et miserere mei quia unicus et pauper sum ego
- 17 tribulationes cordis mei multiplicatae sunt de necessitatibus meis erue me

7. ✱ restituimus, cf. hebr.; ÷ R, erronee | 9. dirigit F* | 11. et R cum LXX; om. FI | 12. statuit F | 13. ipsius RF; eius I | 16. quia RI; quoniam F | 17. multiplicatae R²FI; multiplicati R*.

Deest C.

7. meae om. L² cum Ro | ignorantiae meae L cum Ro et Hier. comm. p. 35 | misericordiam] praem. magna L² (om. L³), cf. Ro | memorare L*, cf. δ; memor esto L² cum Ro | ✱ restituimus; ÷ = R I²Φ^{R2G}G²; om. I*Φ^{R*}G*, rell. codd. et edd. | tu] deus L² cum Ro; om. L* cum αβγδ moz He, cf. LXX (codd. BSRA).

8. dulcis] praem. quia L² cum moz^x | dabit] statuet L cum a med, cf. Ro (statuit) et infra v. 12.

9. dirigit F*L | mites] mansuetos F* cum Ro.

10. misericordiae Φ^v.

11. domine] sub ÷ G² | et = RL cum hebr., LXX et γδ; om. rell. codd. et edd. cum Ro et He | peccato meo] Q*;

peccatis meis L*; peccatum meum Q² Φ^{RQ*}. ¶ ant. «peccatum meum» alii «peccato meo» Guill. | multa sunt L³; copiosum est L² cum Ro.

12. timeat L cum Ro | statuet = RI Lw cum LXX, cf. He (docebit); statuit rell. codd. et edd. | in uiam L.

13. ipsius = RF; eius rell. codd. et edd. cum Ro et He | hered.] hereditatem possidebit L cum Ro.

14. illis] illi F*.

16. quia] quoniam FL cum Ro et He.

17. multiplicatae] L*; multiplicati R*Φ^{Ra}; dilatare L² cum LXX (ed. Rahlfs) et Ro, cf. hebr. | de] praem. et Ω^s | eripe L cum Ro; om. Ω^{n*}.

7. <delicta RIL | <secundum RIL | <propter RL | 8. <dulcis IL | <propter RL | 9. <diriget RIL | <docebit RL | 10. <universae RIL | <misericordia L | <requirentibus RL | 11. <propter RIL | <et RL | 12. <quis RIL | <legem RL | 13. <anima RIL | <et RL | 14. <firmamentum RIL | <et RL | 15. <oculi RIL | <quoniam RL | 16. <respice RIL | <quia RL | 17. <tribulationes RIL | <de RL.

- ¹⁸ vide humilitatem meam et laborem meum
et dimitte universa delicta mea
¹⁹ respice inimicos meos quoniam multiplicati sunt
et odio iniquo oderunt me
²⁰ custodi animam meam et erue me non erubescam quoniam speravi in te
²¹ innocentes et recti adhererunt mihi
quia sustinui te
²² libera Deus Israhel ex omnibus tribulationibus suis.
- XXV. ¹ PSALMUS DAVID
Iudica me Domine quoniam ego in innocentia mea ingressus sum
et in Domino sperans non infirmabor
² proba me Domine et tempta me ure renes meos et cor meum
³ quoniam misericordia tua ante oculos meos est
et conplacui in veritate tua
⁴ non sedi cum concilio vanitatis et cum iniqua gerentibus non introibo
⁵ odivi ecclesiam malignantium et cum impiis non sedebo
⁶ lavabo inter innocentes manus meas
et circumdabo altare tuum Domine
⁷ ut audiam vocem laudis
et enarrem universa mirabilia tua

18. dimitte R; demitte F; demite I.
XXV. 6. circumdabo R*F; circuiibo R²I.

Deest C.

18. uidi F* cum δ | demitte FLQ* ΦV; demite I | uniu. del.] L*³; omnia peccata L² cum Ro et He.

19. iniquo] qui R*.

20. eripe L cum Ro | erubescam] confundar L cum Ro et He | sperabi in L*³; inuocauit L² cum Ro.

21. quia] quoniam F cum Ro | te + domine L cum LXX et Ro, cf. Hier. ep. 106.

22. libera] redime me L cum Ro, cf. He (redime) | istrahel L; israel Dfgr e[ub̄c; isrl Φ^{RG}Ψ^BVΩα | ex] ab L* cum γδ moz^x med | tribulationibus] ¶ angusties L² cum Ro et He | suis] meis L cum Ro.

XXV. 1. psal. dauid] legi nequit

F; dauid psalmus MΦ^{RGV}U; dauid R cum hebr., LXX, δ et He; praem. in finem KVDfrelc; om. Ψ^BΩ^{Ma} | in innocentia mea] I* ; in innocentiam meam I²LQ.

4. sedi] deest L* fol. lac.; sidebit L² | cum] in L cum Ro | consilio LQ; contilio K.

5. ecclesia R; congregationem L cum Ro.

6. leuabo α | circumdabo] R* ; circuiibo R²I cum Ro et He | altare] F* ; altarem F²L.

7. laudis + tu(a) e I²Ω^{rs} cum Ro, cf. LXX (codd. lucian.). ¶ sec. hebr. et ant. quibus est standum non est apponendum « tue » licet grecus retineat de quo in ecclesia cantatur Guill.

18. <vide RIL | <(et (2^a) RL | 19. <respice RIL | <(et RL | 20. <custodi RIL | <(non RL | 21. <innocentes RIL | <(quia RL | 22. <libera RIL | <(ex L.

XXV. (num. om. IG*Ψ^BVΩ^{M*}α) | 1. <iudica RIL | <(et RL | 2. <proba RIL | <(ure RL | 3. <quoniam RIL | <(et RL | 4. <(non RIL | <(et RL | 5. <(odivi RIL | <(et RL | 6. <(lavabo RIL | <(et RL | 7. <(ut RIL | <(et RL.

8 Domine dilexi decorem domus
 tuae
 et locum habitationis gloriae tuae
 9 ne perdas cum impiis animam
 meam
 et cum viris sanguinum vitam
 meam
 10 in quorum manibus iniquitates
 sunt
 dextera eorum repleta est munere-
 ribus
 11 ego autem in innocentia mea in-
 gressus sum
 redime me et miserere mei
 12 pes meus stetit in directo
 in ecclesiis benedicam ÷ te : Do-
 mine.

XXVI. 1 DAVID PRIUSQUAM LINIRE-
 TUR
 Dominus inluminatio mea et sa-
 lus mea quem timebo
 Dominus protector vitae meae a
 quo trepidabo
 2 dum adpropiant super me no-
 centes
 ut edant carnes meas
 qui tribulant me et inimici mei
 ipsi infirmati sunt et cecide-
 runt
 3 si consistant adversus me castra
 non timebit cor meum
 si exsurgat adversus me proe-
 lium
 in hoc ego sperabo

11. in innocentia mea RF; in innocentiam meam I | 12. pes FI; pes enim R.

XXVI. 1. dauid RF; psalmus dauid I | liniretur R; lineretur F; ungeretur I |
 3. aduersus (2°) RF*; aduersum F²I.

Deest C.

8. habitationis] L*; tabernaculi L²
cum Ro et He | gloriae] maiestatis L*.

9. impiis + deus M²VΩagelꝛc *cum*
Ambr. in ps. 1, 21. ¶ hebr. et ant. non
 interponunt « deus » nec grecus sed in ver-
 siculo positum fuit *Guill.* | et] *sub* ÷ IG².

10. dextera] *praem.* et V *cum moz^x*
med et He, cf. hebr., LXX (cod. R) et a.

11. in innocentiam meam IL*Q |
 redime] libera L *cum δ et med.*

12. pes + enim RLV*ae *cum LXX*
et Ro | ÷ di : recto I; uia recta LΦv *cum*
Ro | ÷ = RG²; *om. G*, rell. codd. et*
edd. | te domine] dominum L *cum hebr.*
et Ro, cf. He.

XXVI. 1. dauid pr. lin.] *praem.*
 psalmus ILWfreflꝛc *Amiat. cum Ro, cf.*
LXX (codd. U et lucian.); praem. in

finem psalmus VDΩsg; *om. Ψ^BΩ^α |*
 priusq. lin.] *sub* ÷ Φ^{RQ}G | priusquam]
 antequam V | lineretur FLM*Q²Φ^{VP}UG
 K; linetur Q*; ung(u)retur IW *Amiat.*
cum γ et moz^c | protector] defensor L
cum Ro.

2. dum] cum α | appropinquant I
cum βγe moz^x et Hier. in Hierem. l. 1,
c. 15, cf. He (adpropinquent) *et a* | e-
 dent Φ^R | et (I°) *om. F²M²QWΦ^PUGKΨ^B*
 VDΩafgreflꝛc *cum Ro.*

3. consistat L†Q* | aduersus (I°)] M*
 Q*; aduersum M²Q²Φ^PUGKΨ^BVDΩ *edd.*
 ¶ ant. « aduersus » *Guill.* | adversus (2°)]
 F*M*Q*; aduersum F²IM²Q²Φ^PUGKΨ^BV
 DΩ *edd.*; in L *cum Ro.* ¶ ant. « aduer-
 sus » *Guill.* | hoc] hac L *cum LXX et ad,*
cf. hebr.

8. <domine RIL | <et RL | 9. <ne RIL | <et RL | 10. <in RIL | <dextera RL | 11. <ego
 RIL | <redime RL | 12. <pes RIL | <in (2°) RL.

XXVI. (num. om. IQ*Ψ^B*VDΩM*α) | 1. <dominus (I°) RIL | <dominus (2°) RL | 2.
 <dum RIL | <ut RL | <qui RIL | <ipsi RL | 3. <si RIL | <non RL | <si RIL | <in RL.

- 4 unam petii a Domino hanc requiram
ut inhabitem in domo Domini
omnes dies vitae meae
ut videam voluntatem Domini
et visitem templum eius
- 5 quoniam abscondit me in tabernaculo in die malorum
protexit me in abscondito tabernaculi sui
- 6 in petra exaltavit me
et nunc exaltavit caput meum super inimicos meos
circuivi et immolavi in tabernaculo eius hostiam vociferationis
cantabo et psalmum dicam Domino
- 7 exaudi Domine vocem meam qua clamavi
miserere mei et exaudi me
- 8 tibi dixit cor meum exquisivit facies mea
faciem tuam Domine requiram
- 9 ne avertas faciem tuam a me
ne declines in ira a servo tuo
adiutor meus esto ne derelinquas me

4. omnes dies F*I; omnibus diebus RF².

Deest C.

4. petiui I | ut (I^o)] et ut L*, cf. ps. 22, 6 | ÷ in : habitem I | in domu Q*Φ^v | omnes dies = F*IΦ^{RGV} cum LXX, a et Hier. ep. 65, 20, 6 et in Is. 2, 2; omnibus diebus F²Q²(in ras.), rell. codd. et edd. cum Ro et He. ¶ grecus et ant. « omnes dies » Guill. | uoluptatem rmc | uisitem templum sanctum eius M* cum Hier. in Ezech., l. 13 prol.; protegi templum eius L*, cf. γδ; protegar in templo sancto eius L² cum ε moz^o, cf. Ro. ¶ [ui]sitem L¹.

5. tabernaculo = RF*IL* cum LXX et γ; tabernaculo suo F²L², rell. codd. et edd. cum Ro, cf. hebr., LXX (codd. RA lucian.) et He.

6. exaltaui] L*; exaltabit L² | nunc + autem L², cf. Ro; nunc + ecce L* cum LXX et ae moz^o med, cf. Hier. ep. 106 | exaltaui Ψ^b | immolaui] L*; immolabo L² cum Ro et He | eius] L*; dei L² | uocif.] iubilationis L cum Ro.

7. exaudi] ex sub ÷ I² | quam L | clamaui + ad te LΨ^bVDΩafgrelgc cum Ro, cf. LXX (cod. A). ¶ hebr. grecus

ant. et Ieron. non addunt « ad te » Guill.

8. dixi Φ^v | exquis. — tuam] quae-siui uultum tuum uultum tuum L cum Ro | exquisiuit facies mea = RFM²WU GKΨ^{B*} cum LXX et Hier. ep. 106, cf. hebr. et He; ÷ ex : quisiuit facies mea I; exquisiui te facies mea M*Φ^{RPD}; exquisiui te faciem meam Q*; exquisiuit te facies mea Q²Ψ^{B²}, rell. codd. et edd., cf. LXX (codd. lucian.), med et Hier. ep. 106. ¶ « exquisiuit facies mea » antiquior habet hoc « exquisiui te facies mea » que si posset per approbatus latinos haberi satis esset dulcis, sed etiam hebr. non consentit unde timendum est littera a uicio falsitatis Guill.

9. ne (I^o)] L*; non L² | tuam om. Ψ^{B*} | ne (2°)] nec L cum γε; et ne V cum Ro, cf. LXX (codd. R et lucian.); om. Φ^{v*} | declines Φ^R | in ira a om. Ψ^{B*} | a om. L* | esto] es tu Φ^RΨ^{B*} (ut vid.) cum δεζ moz; + domine L²Ω^s cum moz^x. ¶ hebr. et ant. et Ieron. non habent « domine » sed de uersiculo cantus fuit appositum Guill. | dispicias] Q*; despicias

4. <unam RIL | <ut RL | <omnes L | <ut RIL | <et RL | 5. <quoniam RIL | <protexit RL | 6. <in RIL | <et RL | <circuivi RIL | <cantabo RL | 7. <exaudi RIL | <miserere RL | 8. <tibi RIL | <faciem RL | 9. <ne (I^o) RIL | <ne (2°) RL | <adiutor RIL.

neque dispicias me Deus saluator meus
 10 quoniam pater meus et mater mea dereliquerunt me
 Dominus autem adsumpsit me
 11 legem pone mihi Domine in via tua
 et dirige me in semita recta propter inimicos meos
 12 ne tradideris me in animas tribulantium me
 quoniam insurrexerunt in me testes iniqui
 et mentita est iniquitas sibi
 13 credo videre bona Domini in terra viventium
 14 expecta Dominum viriliter age

et confortetur cor tuum et sustine Dominum.

XXVII. ¹ HUIC DAVID

Ad te Domine clamabo Deus meus ne sileas a me
 nequando taceas a me
 et adsimilabor descendentibus in lacum

² exaudi vocem deprecationis meae dum oro ad te
 dum extollo manus meas ad templum sanctum tuum

³ ne simul tradas me cum peccatoribus

et cum operantibus iniquitatem
 ÷ ne perdideris me :

qui loquuntur pacem cum pro-

9. saluator R, cf. LXX; salutaris FI cum Ro | 14. sustine RF; expecta I. XXVII. 1. huic dauid RF; in finem psalmus dauid I.

Deest C.

LQ²Φ^pΨ^BV^DΩ edd. | saluator = R cum He, cf. LXX; salutaris rell. codd. et edd. cum Ro.

10. dominus] deus F*.

11. pone mihi] mihi statue L cum γ et moz^x | me om. Ω^{s*} | in semita recta] V* ; in semitam rectam V²βc.

12. ne om. F* | in animas] in manus L* cum γ et moz^x; in manibus L² | tribul.] persequentium L cum Ro | ÷ in: surrexerunt I.

14. expecta — dominum (2°) om. Φ^R | age om. F* | sustine dominum] L* ; expecta dominum I cum βγδε moz^c med; expecta domino L².

XXVII. 1. ÷ huic: dauid Φ^{RG}; huic ÷ dauid: Q; ipsius dauid w; psalmus huic dauid VDL; huic dauid psalmus W Amiat.; psalmus ipsi dauid gc;

psalmus dauid LMΩ²β; in finem psalmus dauid pro erumnis a saule positus I; om. Ψ^BΩ^mα | clamaui L cum Ro | neq. — adsim.] et ero similis L cum Ro | neq. — me] sub × G² | et] sub ÷ I.

2. exaudi = RFL cum hebr., LXX, Ro et Hier. ep. 106; ÷ ex: audi I; exaudi ÷ domine: Ψ^B; exaudi × domine: G²; exaudi domine G*, rell. codd. et edd. cum ε et med, cf. LXX (codd. lucian.) et He | deprec.] orationis ag | dum (2°) om. Ω^m.

3. simul] sub ÷ ΦG²KΨ^B | trahas F* rwc cum ε et He, cf. hebr. et LXX | ÷ = RIΦ^{R2}GV^{P2}G²KΨ^B (sed : post ne); om. Φ^{R*}P*G*, rell. codd. et edd. | perdideris = RI cum γ moz^x med; perdederis F; perdas rell. codd. et edd. cum Ro | qui] praem. cum his L cum Ro | cum

<neque RL | 10. <quoniam RIL | <dominus RL | 11. <legem RIL | <et RL | 12. <ne RIL | <quoniam RL | <et RL | 13. <credo RIL | 14. <expecta RIL | <et (I°) RL.

XXVII. (num. om. IG*Ψ^BV^DΩ^{m*}α) | 1. <ad RIL | <nequando RL | <et R | 2. <exaudi RIL | <dum (I°) R | <dum (2°) RL | 3. <ne RIL | <et RL | <qui RIL.

ximo suo
 mala autem sunt in cordibus eorum
 4 da illis Domine secundum opera ipsorum
 et secundum nequitiam adinventionum ipsorum
 secundum opera manuum eorum tribue illis
 redde retributionem eorum ipsis
 5 quoniam non intellexerunt opera Domini
 et in opera manuum eius destrues illos et non aedificabis eos
 6 benedictus Dominus quoniam exaudivit vocem deprecationis meae
 7 Dominus adiutor meus et protector meus

in ipso speravit cor meum et adiutus sum
 et refluuit caro mea
 et ex voluntate mea confitebor ei
 8 Dominus fortitudo plebis suae et protector salvationum christi sui est
 9 salvam fac plebem tuam et benedic hereditati tuae
 et rege eos et extolle eos usque in aeternum.

XXVIII. 1 PSALMUS DAVID IN CONSUMMATIONE TABERNACULI
 Adferte Domino filii Dei
 adferte Domino filios arietum
 2 adferte Domino gloriam et honorem
 adferte Domino gloriam nomini eius

5. opera (1°) RI; in opera F | destrues F; distrue RI cum Ro | eos *erronee sub ÷ praebet* R.

Desunt CL(a v. 7, et adiutus).

om. L | sunt = RFIL Ψ^B * cum Ro, cf. He; om. Ψ^B , *rell. codd. et edd. cum hebr., LXX, a et med.*

4. ipsorum (1°)] Φ^P * Ψ^B *; eorum Φ^{P2} Ψ^B ²VD Ω agrel β ̄c cum Ro | ipsorum (2°)] eorum L | sec. — eorum (1°, ut vid.)] sub \times G² | eorum (1°)] earum G*; illorum L Ω^s cum $\alpha\beta\gamma\delta$ moz | retribue L cum Ro.

5. opera (1°)] *praem.* in FL cum *hebr., LXX et Ro* | in] sub ÷ I | eius + non intellexerunt L, cf. Ro | destrues = F Φ^{RG} UG Ψ^B VD Ω afrel β ̄c cum LXX, ε et He; distrues Φ^V ; destrue LM²QW Φ^P Kg cum Ro; distrue RIM* | et non] et nec L, cf. Ro | aedifices L cum γ | eos] sub ÷ RI²G²; illos $\Omega^{M\ddagger}$.

6. exaudivit + dominus R.

7. in] *praem.* et F²LM*QWUK Ψ^B

VD Ω agrel β ̄ cum Ro. ¶ *hebr. et ant. et leron. et grecus non interponunt « et » Guill.*

8. et] sub ÷ G².

9. saluam fac plebem tuam = RF* I, cf. ε et med; saluum fac populum tuum F²MQW Φ^{VP} UGK Ψ^B *w, cf. He; saluum fac populum tuum domine Φ^{RG} Ψ^B ²VD Ω afrel β ̄c cum Ro, cf. LXX (cod. R) | eos (2°)] F*; illos F²VD Ω agrel β ̄c cum Ro. ¶ « eos », in cantico Te Deum dicitur « illos » Guill.

XXVIII. 1. *tit. om.* Ψ^B Ω^M a | in cons. tab.] sub ÷ Φ^{RG2} G²; ad consummationem tab. W | filii dei] sub ÷ Q Φ^{RGV} G² Ψ^B | adferte (2°) — 2. honorem] in ras. F².

2. domino (2°) om. Ω^M | dominum] domino F cum δ .

<mala RL | 4. <da RIL | <et RL | <secundum (3°) RIL | <redde RL | 5. <quoniam RIL | <et RL | <destrues RL | 6. <benedictus RIL | <vocem L | 7. <dominus RIL | <in RL | <et refluuit RI | <et ex R | 8. <dominus RI | <et R | 9. <salvam RI | <et (2°) R.

XXVIII. (num. om. IG* Ψ^B VD Ω^M *a) | 1. <adferte (1°) RI | <adferte (2°) R | 2. <adferte (1°) R | <adferte (2°) R.

- adorate Dominum in atrio sancto eius
³ vox Domini super aquas
 Deus maiestatis intonuit
 Dominus super aquas multas
⁴ vox Domini in virtute
 vox Domini in magnificentia
⁵ vox Domini confringentis cedros
 et confringet Dominus cedros Libani
⁶ et comminuet eas tamquam vitulum Libani
 et dilectus quemadmodum filius unicornium
⁷ vox Domini intercidentis flammam ignis
⁸ vox Domini concutientis desertum
 et commovebit Dominus desertum Cades
⁹ vox Domini praeparantis cervos
 et revelabit condensa
 et in templo eius omnis dicet gloriam
¹⁰ Dominus diluvium inhabitare facit
 et sedebit Dominus rex in aeternum
¹¹ Dominus virtutem populo suo dabit
 Dominus benedicet populo suo in pace.

XXIX. ¹ PSALMUS CANTICI IN DEDICATIONE DOMUS DAVID

- ² Exaltabo te Domine quoniam suscepisti me
 nec delectasti inimicos meos super me

XXVIII. 9. reuelauit FI | omnis dicet F cum Hier. ep. 106; omnes dicit R; omnes dicent I.

Desunt CL.

4. domini (I°) om. Q* | in uirtutem Ψ^{B*}.
 5. cedros (utr. loco) I; caedros (item utr. loco) Φ^α.
 6. comminuit F | eas] Φ^{P*}; eos Φ^{RP2}KΩ^{Sα}. ¶ « eas » sec. lat. et grecum Guill. | uitulum] I*; uitulus I²W*(ut vid.) U cum med et He, cf. Hier. comm. p. 38; uitulos M | filios α | unicornium] D*; unicornium D²; unicornuorum F cum Ro.
 7. intercedentis RF(-tes)Ω^{Mα}.
 8. et] et non Ω^{S2}; om. Ω^{S*} | desertus F | caddes f.
 9. ceruus G*; cedros F cum αγδλ |

reuelauit FIM*Ψ^{B*}. ¶ hebr. et ant. habent « reuelauit » in preterito, grecus in futuro, primum melius Guill. | omnis dicet = FMWΦUG²Kf cum Hier. ep. 106, cf. hebr., LXX et He; omnes dicit R; omnes dicent G*, rell. codd. et edd. cum Ro.

10. inhabitari I | rex om. Ω^{S*}.
 11. uirtutum Φ^{RV} cum δλ | suo (I°) om. Ψ^{B*} | benedicat R.
 XXIX. 1. tit. om. Ψ^BΩ^{Mα} | cantici + dauid W Amiat.; + in finem § | in ded.] dedicationis I; ad aedificationem W Amiat.
 2. dilectasti I; dilatasti Ω^S.

⟨adore R | 3. ⟨vox RI | ⟨deus R (signo K) | ⟨dominus R | 4. ⟨vox (I°) RI | ⟨vox (2°) R | 5. ⟨vox RI | ⟨et R | 6. ⟨et (I°) RI | ⟨et (2°) R | 7. ⟨vox RI | 8. ⟨vox R | ⟨et R | 9. ⟨vox RI | ⟨et (I°) R | ⟨et (2°) R | 10. ⟨dominus RI | ⟨et R | 11. ⟨dominus (I°) RI | ⟨dominus (2°) R.

XXIX. (XXX g, num. om. IG*Ψ^BVDΩ^{M*}α) | 2. ⟨exaltabo RI | ⟨nec R.

- ³ Domine Deus meus clamavi ad te et sanasti me
⁴ Domine eduxisti ab inferno animam meam
 salvasti me a descendentibus in lacum
⁵ psallite Domino sancti eius et confitemini memoriae sanctitatis eius
⁶ quoniam ira in indignatione eius et vita in voluntate eius
 ad vesperum demorabitur fletus et ad matutinum laetitia
⁷ ego autem dixi in abundantia mea non movebor in aeternum
⁸ Domine in voluntate tua praestitisti decori meo virtutem avertisti faciem tuam et factus sum conturbatus
⁹ ad te Domine clamabo et ad Deum meum deprecabor
¹⁰ quae utilitas in sanguine meo dum descendo in corruptionem numquid confitebitur tibi pulvis aut adnuntiabit veritatem tuam
¹¹ audivit Dominus et misertus est mei
 Dominus factus est adiutor meus
¹² convertisti planctum meum in gaudium mihi
 conscidisti saccum meum et circumdedisti me laetitia
¹³ ut cantet tibi gloria mea et non compungar
 Domine Deus meus in aeternum confitebor tibi.
- XXX. ¹ IN FINEM PSALMUS DAVID
² In te Domine speravi non confundar in aeternum
 in iustitia tua libera me
³ inclina ad me aurem tuam adcelera ut eruas me
 esto mihi in Deum protectorem et in domum refugii ut salvum me facias

XXIX. 4. ab inferno FI; ab inferis R | 8. tuam RF*; tuam a me F²I.

Desunt CL.

4. inferno Ψ^{B2} (no in ras.); infero G*; inferis R cum Ro.

6. in (I^o) om. Ψ^{B*} | uesperam I | laetitia F cum δ et moz^x.

8. uoluntate] praem. bona Ψ^{B*} (ut vid.) cum Ro | decore R | tuam = RF* cum hebr., LXX, He et Hier. ep. 122, I, 10; tuam a me F², rell. codd. et edd. cum Ro.

10. descendero f | in corruptione F confitebor F*.

11. est (I^o) es Φ^P | factus] sub \div Φ^{RGV} G².

12. concidisti R[†]arel | laetitiam W cum γ .

13. cantem F cum Ro | compurgar Φ^V .
 XXX. 1. in — dauid] psalmus dauid in finem pro ecstasi \mathfrak{g} ; psalmus dauid Φ^V ; + pro extas(i) VD Ω sgelbc, cf. LXX; om. $\Psi^{B\Omega M\alpha}$.

2. speravi om. α .

3. facies Φ^{R*P} .

3. <domine RI | 4. <domine R | <salvasti R | 5. <psallite RI | <et R | 6. <quoniam RI | <et R | <ad RI | <et R | 7. <ego RI | <non R | 8. <domine RI | <avertisti RI | 9. <ad (I^o) RI | 10. <quae RI | <dum R | <numquid RI | <aut R | 11. <audivit RI | <dominus (2°) R | 12. <convertisti RI | <conscidisti R | 13. <ut RI | <domine R.

XXX. (num. om. IG* $\Psi^{BVD\Omega M^* \alpha}$) | 2. <in (I^o) RI | <in (3°) R | 3. <inclina RI | <adcelera R | <esto RI | <et R.

- 4 quoniam fortitudo mea et refugium meum es tu
et propter nomen tuum deduces me et enutries me
- 5 educes me de laqueo hoc quem absconderunt mihi
quoniam tu es protector meus
- 6 in manus tuas commendabo spiritum meum
redemisti me Domine Deus veritatis
- 7 odisti observantes vanitates supervacue
ego autem in Domino speravi
- 8 exultabo et laetabor in misericordia tua
quoniam respexisti humilitatem meam
salvastis de necessitatibus animam meam
- 9 nec conclusisti me in manibus inimici
- statuisti in loco spatioso pedes meos
- 10 miserere mei Domine quoniam tribulor
conturbatus est in ira oculus meus
anima mea et venter meus
- 11 quoniam defecit in dolore vita mea
et anni mei in gemitibus infirmata est in paupertate virtus mea
et ossa mea conturbata sunt
- 12 super omnes inimicos meos factus sum obprobrium
et vicinis meis valde et timor notis meis
qui videbant me foras fugerunt a me
- 13 oblivioni datus sum tamquam mortuus a corde
factus sum tamquam vas perditum

XXX. 6. commendabo R cum LXX; commendo I; commedo F | 12. uidebant RF; uiderunt C | foras RF; foris C | fugierunt R | 13. obliuione RF.

Desunt C(usque ad v. 10, conturbatus)L.

4. es tu] esto Q*.

5. hoc om. VΩ^{sMa} cum γλ moz^x, cf. He. ¶ grecus et ant. sec. hebr. habent « hoc » Remigius exponit quod dicitur « hoc » Guill. | absconderunt] statuerunt Φ^o cum moz^x et med, cf. ps. 140, 9.

6. tuas + domine g | commendabo = RMQWΦ^{RP}UGKΨ^{B*}f cum LXX et He; commendabo Φ^o; commendo Φ^v; commedo F; commendo Ψ^{B2}, rell. codd. et edd. cum Ro, cf. LXX (pauc. codd. lucian.) et Luc. 23, 46. ¶ « commendabo » Guill.

7. autem om. Ψ^B.

9. me om. W | in manibus] Ψ^{B*}; in manus WKΨ^{B2} cum Ro. ¶ « in manibus » Guill. | inimici + mei e.

10. conturbata F.

11. et (I^o) om. F.

12. et (I^o)] sub ÷ Ψ^B; om. M²GΨ^{B2}V Ωafgrelz cum Ro. ¶ « et uicinis... et timor » hebr. et grecus et ant. et Ieron. habent duas coniunctiones « et » sibi inuicem correspondentes sub quodam flore rethorico. alii satis ant. dimittunt primam Guill. | uiderunt CI cum γ | foris CIG*K cum Ro | fugierunt RQΦ^{RGV}G*K*Ψ^BΩ^M.

13. obliuione RF.

4. <quoniam RI | <et (2°) R | 5. <educes RI | <quoniam R | 6. <in RI | <redemisti R | 7. <odisti RI | <ego RI | 8. <exultabo R | <quoniam RI | <salvastis R | 9. <nec RI | <statuisti R | 10. <miserere RI | <conturbatus R | <anima R | 11. <quoniam RCI | <et RC | <infirmata RCI | <et RC | 12. <super RCI | <et (I^o) RC | <qui RCI | 13. <oblivioni RC | <factus RCI.

- 14 quoniam audivi vituperationem
multorum
commorantium in circuitu
in eo dum convenirent simul
adversus me
accipere animam meam consi-
liati sunt
- 15 ego autem in te speravi Domine
dixi Deus meus es tu
- 16 in manibus tuis sortes meae
eripe me de manu inimicorum
meorum
et a persequentibus me
- 17 inlustra faciem tuam super ser-
vum tuum
salvum me fac in misericordia
tua
- 18 Domine ne confundar quoniam
invocavi te
- erubescant impii et deducantur
in infernum
- 19 muta fiant labia dolosa
quae loquuntur adversus iustum
iniquitatem
in superbia et in abusione
- 20 quam magna multitudo dulcidi-
nis tuae ÷ Domine:
quam abscondisti timentibus te
perfecisti eis qui sperant in te
in conspectu filiorum hominum
- 21 abscondes eos in abdito faciei
 tuae
a conturbatione hominum
proteges eos in tabernaculo a
contradictione linguarum
- 22 benedictus Dominus quoniam
mirificavit misericordiam suam
mihi in civitate munita

14. aduersus FC; aduersum R | 16. sortis RF | 18. ne R; nec I; non F | 19. aduersus FI; aduersum R | in (2°) R; om. FI cum Ro | 21. abscondis RF* | 22. mirificabit R.

Deest L(usque ad v. 22, mirificavit).

14. conuenerint R | aduersum RΦ^p
UGΨ^oVDΩ *edd. cum Ro* | consiliati]
sub ÷ G²; consolati K*.

15. ~ tu es deus meus F *cum LXX*
et Ro.

16. tuis] meis Ψ^{B2}(*me in ras.*) | sor-
tis RFQ* | me (I°) om. Ω^m.

17. tua om. Ψ^{B*}.

18. ne] Φ^{G*}; nec IΦ^{RG2}VD²; non F
Φ^{VP}Ψ^BD*Ω *edd. cum Ro* | deducant Q*.

19. aduersum RΨ^BD | in (2°) om. FI
Ψ^{B*} *cum hebr., LXX, Ro et He.*

20. dulcidinis = RFCQ*; dulcedinis
Q², *rell. codd. et edd.* | tui a | ÷ = RMQ

Φ^{R2G2VP2}G²K; om. Φ^{R*}G^{*P*}G^{*}, *rell. codd.*
et edd. | perfecisti] *praem. et Q cum*
Ro | eis] his R.

21. abscondis RF*Q* | eos om. Q* |
abdito] Q*; abscondito MQ²WΦ^{VP}GKΨ^B
VDΩ *edd. cum αβγ, cf. Hier. comm. p. 39*
(absconditis) | tabernaculo + tuo F²M²
K²VD*Ωαλsc *cum Ro.* ¶ hebr. et ant. non
habent « tuo » nec grecus, Ieron. pro illo
habet « in umbra » nec subiungit « tua »
Guill.

22. mirificabit RΦ^R | mihi om. LQ*
cum LXX et Ro | in ciu. mun.] in ciui-
tatem circumstantiae L *cum γε, cf. Ro.*

14. <quoniam RC | <commorantium R | <(in (2°) RCI | <accipere RC | 15. <ego RCI |
<dixi R | 16. <(in RC | <eripe RCI | <(et R | 17. <inlustra RI | <(salvum R | 18. <(domine
R | <(erubescant RI | 19. <(muta R | <(quae RI | <(in (I°) R | 20. <(quam (I°) RCI | <(quam
(2°) RCI | <(perfecisti RCI | <(in (2°) RC | 21. <(abscondes RCI | <(a R | <(proteges RCI |
22. <(benedictus RCI | <(in L.

23 ego autem dixi in excessu mentis meae
proiectus sum a facie oculorum tuorum
ideo exaudisti vocem orationis meae
dum clamarem ad te
24 diligite Dominum omnes sancti eius
÷ quoniam: veritates requirit Dominus
et retribuit abundanter facientibus superbiam
25 viriliter agite et confortetur cor vestrum
omnes qui speratis in Domino.

XXXI. 1 HUIC DAVID INTELLECTUS
Beati quorum remissae sunt iniquitates
et quorum tecta sunt peccata
2 beatus vir cui non inputabit Dominus peccatum
nec est in spiritu eius dolus
3 quoniam tacui inveteraverunt ossa mea
dum clamarem tota die
4 quoniam die ac nocte gravata est super me manus tua
conversus sum in aerumna
※ mea: dum configitur ÷ mihi: spina

DIAPSALMA

24. requirit ... retribuit F *cum LXX*; requirit ... retribuet RC.

XXXI. 4. mea RI; *om.* F | configitur RF² *cum archetypo, cf. LXX*; confringitur I *cum Ro*; confringetur F.

23. autem *om.* L *cum ay* | in exc. ment. meae] in pauore meo L *cum Ro, cf. Hier. ep. 106* | excessu F* | sum + forte L *cum LXX* | exaudisti + domine L *cum ayδελ med, cf. LXX (codd. BR)* | orat.] depraeationis L *cum Ro et He.*

24. ÷ = RMΦG² *cum vers. syro-he-xapl.*; *om.* G*, *rell. codd. et edd.* | ueritatem LΦR*GKΨ^BVΔΩαgrel̄sc *cum Ro et Hier. comm. p. 40.* ¶ ant. et grecus « ueritates » hebr. etiam et Ieron. in plurali habent « fideles » pro eo quod habent LXX « ueritates » *Guill.* | requirit = FILREW *cum hebr., LXX et ay, cf. He (seruat)*; requirit *rell. codd. et edd. cum Ro* | retribuit = FLW *cum hebr., LXX et ex*; retribuet *rell. codd. et edd. cum Ro, cf. LXX (cod. U) et He* | abund. fac.] his qui abund. faciunt L *cum Ro, cf. He* | superbia R.

25. sperant F.

XXXI. 1. ipsi dauid intellectus MW
řrelbc; huic dauid *Amiat.*; dauid intel-

lectus I; intellectus dauid LVΩ^g *cum moz^x*; psalmus dauid intelligentia ḡ; *om.* Ψ^BΩMα | huic] *sub ÷ QΦRG²* | intell.] *sub ÷ Q* | sunt (*I^o*) *om.* ΩM*.

2. non *om.* F* | inputabit] M*; i(n)putauit LM²QKDΩαf̄grel̄sc | spiritu] ore L *cum LXX et Ro, cf. Hier. ep. 106.* ¶ ore R².

3. ossa] *praem.* omnia L *cum Ro.*

4. aerumna] M*; erumna RFM²WΦRGK̄Vaf; erumpna IDΩ; inrumna Ψ^B; haerumnam L | ※ = RG²KΨ^B *cum Hier. ep. 106*; ÷ ΦRGV; *om.* G*, *rell. codd. et edd.* | mea *om.* FL *cum LXX et Ro* | configitur Q*; confringitur IM*Ψ^B* *cum Ro*; confringetur F* *cf. a et moz^c* | ÷ mihi: = RI; mihi F *cum de med et Hier. comm. p. 40, cf. LXX (codd. RA lucian.) et Hier. passim*; in ΦRG; *om.* *rell. codd. et edd. cum LXX, Ro et He* | diapsalma] *sub* ※ ΦRG²VG²; diabsalma Q; *ante conuersus transponit* R; *om.* WΦG*G*KΨ^BVΩ *edd.*

23. <ego RCIL | <proiectus RCL | <ideo RCIL | <dum RL | 24. <diligite RCIL | <quoniam RCL | <et RCL | 25. <viriliter RCIL | <omnes RCL.

XXXI. (*num. om.* IG*Ψ^BVΔΩM*α) | 1. <beati RIL | <et RL | 2. <beatus RIL | <nec RL | 3. <quoniam RIL | <dum RL | 4. <quoniam RIL | <conuersus RL | <dum L.

⁵ delictum meum cognitum ✱ tibi: feci
et iniustitiam meam non abscondi
dixi confitebor adversus me iniustitiam meam Domino
et tu remisisti impietatem peccati mei

DIAPSALMA

⁶ pro hac orabit ad te omnis sanctus in tempore oportuno verumtamen in diluvio aquarum multarum
ad eum non adproximabunt
⁷ tu es refugium meum a tribulatione quae circumdedit me
exultatio mea erue me a cir-

cumdantibus me

DIAPSALMA

⁸ intellectum tibi dabo et instruam te in via hac qua gradieris firmabo super te oculos meos
⁹ nolite fieri sicut equus et mulus quibus non est intellectus in camo et freno maxillas eorum constringe
qui non adproximant ad te
¹⁰ multa flagella peccatoris sperantem autem in Domino misericordia circumdabit
¹¹ laetamini in Domino et exultate iusti
et gloriamini omnes recti corde.

5. aduersus FC; aduersum R | 6. orauit F | ad eum RF; *om.* C | adproximabunt R³F²C; proximabunt R²(*ut vid.*)F* | 8. qua gradieris R²FC (grad.); quam ingradieris R* | 9. adproximant RF²C; proximant F* | 10. sperantem FI; sperantes R.

5. delectum R | ✱ = RCIMΦ^{RG²VP}G²Ψ^B; ÷ Q²; *om.* Q*Φ^{G*}G*, *rell. codd. et edd.* | iniustitias meas KΨ^{B*} *cum Ro* | abscondi] operui L *cum Ro* | dixi + dñe C(*ut vid.*) | confitebor] pronuntiabo L *cum Ro* | aduersus] M*Q*; aduersum R M²Q²WΦ^PUGKΨ^BV^DΩ *edd. cum Ro* | iniustitias meas Ψ^{B*} *cum Ro* | impiet.] iniquitatem R *cum γ et He* | peccati] cordis L *cum Ro* | diapsalma] *ante impietatem praebet* Ψ^B; diapsalma Q; *om.* M WΦ^{G*}GKVDΩagrelb̄sc.

6. orauit FLQ*UK | a te Q* | ~ multarum aquarum L *cum ay* | ad eum] allum L†; ad illum L¹ *cum δ med et He*; *om.* CI | adproximabunt] R³; proximabunt

R²(*ut vid.*)F*L *cum γδ, cf. v. 9.*

7. me (*I^o*) *om.* I | erue] redime L *cum Ro* | diapsalma Q; *om.* WΦ^{G*}G*KVΩag relb̄sc.

8. ~ dabo tibi L *cum Ro* | hac *om.* † | qua gradieris CK; quam gradieris Φ^B; qua ingredieris L *cum Ro et Hier. comm. p. 40*; quam ingradieris R*.

9. camo] F*; chamo F²Φ^{RP}UGVD Ωar | ~ freno et camo L *cum Ro* | proximant F*L *cum γδ, cf. v. 6* | a te Q*.

10. peccatorum L *cum Ro* | sperantem] Q*; sperantes RQ²KV *cum Ro*; sperante L. ¶ ant. et grecus habent « sperantes » et Remigius exponit et multi ita psallunt *Guill.*

5. <delictum RCIL | <et RCL | <dixi RCIL | <et RCL | 6. <pro RCIL | <in L | <verumtamen RCIL | <ad RL | 7. <tu RCIL | <exultatio RCIL | <a L | 8. <intellectum RCIL | <firmabo RCL | 9. <nolite RCIL | <in RCIL | <qui RCL | 10. <multa RCIL | <sperantem RL | 11. <laetamini RIL | <et (2°) RL.

XXXII. ¹ PSALMUS DAVID

Exultate iusti in Domino rectos
deceat laudatio

² confitemini Domino in cithara
in psalterio decem cordarum psal-
lite illi

³ cantate ei canticum novum
bene psallite in vociferatione

⁴ quia rectum est verbum Domini
et omnia opera eius in fide

⁵ diligit misericordiam et iudi-
cium
misericordia Domini plena est
terra

⁶ verbo Domini caeli firmati sunt
et spiritu oris eius omnis virtus
eorum

⁷ congregans sicut in utre aquas
maris

ponens in thesauris abyssos

⁸ timeat Dominum omnis terra
ab eo autem commoveantur om-
nes inhabitantes orbem

⁹ quoniam ipse dixit et facta sunt
ipse mandavit et creata sunt

¹⁰ Dominus dissipat consilia gen-
tium

reprobat autem cogitationes po-
pulorum

÷ et reprobat consilia principum :

¹¹ consilium autem Domini in ae-
ternum manet

cogitationes cordis eius in ge-
neratione et generationem

XXXII. 1. laudatio RF; ÷ con: laudatio I | 2. illi RI; ei F | 3. psallite F *cum LXX*; psallite ei RC | 7. in utre R; in utrem C; in utris F | 10. : *erronee post et ponit* R | 11. in aeternum manet F; manet in aeternum RC *cum Ro* | in generatione R; in generationem F; a generatione C | et generationem RF; et generatione I.

XXXII. 1. *tit. om.* Ψ^bΩ^mα | psalmus] ipsi w; *praem.* in finem QVDΩ^sfgrēl; + ipsi M¹ | exult.] gaudete L *cum Ro* | co(n)laudatio I (con *sub* ÷) LM*V*D*Ωrēl v̄z̄c *cum Ro.* ¶ ant. « laudacio » *Guill.*

2. in (2°) *praem.* et V | cordarum] Q*; chordarum RIMQ²WGKVfgrēl̄z̄c | illi] ei FL *cum Ro et He.*

3. in = FL *cum hebr., LXX, γ et He;* ei in *rell. codd. et edd. cum Ro* | uocif.] iubilationem L *cum γδκ, cf. Ro et He.*

4. quia — uerbum] quoniam rectus est sermo L *cum Ro* | eius *om. D.*

6. et *om.* L² *cum λ* | omnes uirtutes L*; omnes uirtus L².

7. in utrem CILQ*WΦ^pK *cum Ro;* in utris F | abyssus F.

8. eo] ipso L *cum Ro* | omnes] *praem.*

uniuersa et L *cum γελ, cf. Ro* | inhab.] qui inhabitant L *cum γ et moz.*

9. quoniam] quia U *cum moz^c et He.*

10. dissipauit L *cum ayδ moz^c med* | reprobat autem] et reprobat L*; reprobat L² | ÷ et repr. cons. princ. : = IΦv; ÷ et: repr. cons. princ. RMΦ^{R2}oK; ※ et: repr. cons. princ. Ψ^b; et repr. cons. princ. Φ^{R*}, *rell. codd. et edd.*

11. autem] *sub* ÷ G²; uero L *cum Ro* | ~ manet in aeternum RCIL *cum Ro* | in generatione et generationem] L*D*; in generatione et generatione G*D²Ω^m *cum He;* in generationem et generationem F QG²α; a generatione et generatione I; a generatione [...] C; in seculum seculi L² *cum Ro.*

XXXII. (*num. om.* IG*Ψ^bVDΩ^mα) | 1. <exultate RIL | <rectos L | 2. <confitemini RIL | <(in (2°) RL | 3. <cantate RIL | <bene RCL | 4. <quia RCIL | <et RL | 5. <diligit RCIL | <misericordia RCL | 6. <verbo RCIL | <et RCL | 7. <congregans RCIL | <ponens RCL | 8. timeat RIL | <ab RCL | <omnes L | 9. <quoniam RCIL | <ipse (2°) RC L | 10. <dominus RCIL | <reprobat RCL | <et RCL | 11. <consilium RCIL | <cogitationes CL.

- ¹² beata gens cuius est Dominus
Deus eius
populus quem elegit in hereditatem sibi
- ¹³ de caelo respexit Dominus vidit
omnes filios hominum
- ¹⁴ de praeparato habitaculo suo
respexit super omnes qui habitant terram
- ¹⁵ qui finxit singillatim corda eorum
qui intellegit omnia opera illorum
- ¹⁶ non salvatur rex per multam
virtutem
et gigans non salvabitur in multitudine virtutis suae
- ¹⁷ fallax equus ad salutem
- in abundantia autem virtutis suae
non salvabitur
- ¹⁸ ecce oculi Domini super metuentes eum
qui sperant super misericordia eius
- ¹⁹ ut eruat a morte animas eorum
et alat eos in fame
- ²⁰ anima nostra sustinet Dominum
quoniam adiutor et protector
noster est
- ²¹ quia in eo laetabitur cor nostrum
et in nomine sancto eius speravimus
- ²² fiat misericordia tua Domine super nos
quemadmodum speravimus in te.

16. saluatur ... saluabitur F *cum* LXX; saluatur ... saluatur R; [...] ... saluatur C; saluabitur ... saluatur I^a; saluabitur ... saluabitur I².

12. est] *sub* ÷ I^ΦP²; *om.* LWGK *cum* *hebr. et He* | eius] eorum L *cum* Ro | populum L *cum* γδεζλ | elegit + dominus L *cum* Ro, *cf.* LXX (*cod.* R).

13. de] e L *cum* e et *moz*^x | uidere L* *cum* δ; *om.* L².

14. inhabitant L *cum* γλ *moz med.*

15. fixit Ω^s | sigillatim Ω^srelv̄bc; singulatim Lg | eorum] ipsorum L* | illorum = RFIL *cum* δ; eorum *rell. codd. et edd. cum* Ro et *He.*

16. saluabitur IL *cum* Ro; saluabit Q* | per mult. uirt.] prae multitudine uirtutis suae L, *cf.* αγδελ *moz med* | gigans] F*Q*G*ΨB*; gigas F²IQ²Φ²G²ΨB²V²(a ex u)DΩ^mfgr̄elb̄bc; gygas Ω^sα | saluatur RC I* | in multitudinem F; in fortitudinem L, *cf.* Ro | suae] *sub* ÷ G².

17. fallax] falsus L *cum* Ro | saluabitur] erit salus L *cum* *moz*^x, *cf.* Ro.

18. metuentes] timentes LΨ^B *cum* Ro et *He* | eum = RF*CILQ*Φ^{RGV}IO *cum* *hebr.*, LXX, γδλ, *cf.* Ro et *He*; eum ÷ et: in eis Φ^PG²; eum et in eis F²Q²G*, *rell. codd. et edd.*, *cf.* *moz med.* ¶ *hebr. et ant.* non interponunt « et in eis » sed nec Ieron. nec grecus *Guill.* | qui sp.] sperantes L *cum* Ro | super misericordiam L*; misericordiam L² *cum* *He.*

20. sustine dominum R; perseuerat in domino L, *cf.* δλ *moz*^x | est] *sub* ÷ Φ^P2.

21. quia in eo] et in ipso L *cum* Ro | cor] cornu α | ~ nomine eius sancto Ω^{M*} | sperauimus] Q*G*; sperabimus Q²G².

22. domine *om.* Ψ^{B*} | ~ domine misericordia tua I *cum* Ro.

12. <beata RIL | <populus RL | <in L | 13. <de RIL | 14. <de RIL | <respexit RL | 15. <qui (1°) RIL | <qui (2°) RL | 16. <non RIL | <et RCL | <in L | 17. <fallax RCIL | <in RCL | 18. <ecce RCIL | <qui RCL | 19. <ut RCIL | <et RL | 20. <anima RCIL | <quoniam RCL | 21. <quia RCIL | <et RCL | 22. <fiat RCIL | <quemadmodum RCL.

XXXIII. ¹ DAVID CUM INMUTAVIT
VULTUM SUUM CORAM ABIMELECH
ET DIMISIT EUM ET ABIIT
² Benedicam Dominum in omni
tempore
semper laus eius in ore meo
³ in Domino laudabitur anima mea
audiant mansueti et laetentur
⁴ magnificate Dominum mecum
et exaltemus nomen eius in idip-
sum
⁵ exquisivi Dominum et exaudivit
me
et ex omnibus tribulationibus
meis eripuit me
⁶ accedite ad eum et inluminamini
et facies vestrae non confunden-
tur

⁷ iste pauper clamavit et Dominus
exaudivit ÷ eum :
et de omnibus tribulationibus
eius salvavit eum
⁸ vallabit angelus Domini in cir-
cuitu timentium eum et eripiet
eos
⁹ gustate et videte quoniam sua-
vis est Dominus
beatus vir qui sperat in eo
¹⁰ timete Dominum ÷ omnes : sanc-
ti eius
quoniam non est inopia timen-
tibus eum
¹¹ divites eguerunt et esurierunt
inquirentes autem Dominum non
minuentur omni bono

DIAPSALMA

XXXIII. 2. dominum RC; domino F | 7. saluabit F*C | 8. uallabit] uallauit R, cf. LXX; inmittet FI(-tit) cum Ro; [...]it C.

XXXIII. 1. tit. om. Ψ^BΩ^Mα | dauidi relbc; praem. psalmus ILWVΩ^Sg^S cum Ro | cum inmotauit C; cum cōmotauit W; cum mutauit LVΩ^Sg cum Hier. comm. p. 41; commutauit Amiat.; commotauit I | abimelech RD; abymelech Ω^S; achimelech c | et (I^o) — abiit om. Ω^S | et (I^o) om. Amiat. | demisit F.

2. per totum ps. litt. alphabeti hebr. in marg. adponunt re | dominum] G*; domino FG² cum ελ moz^x et He | in ori M*Q*g.

3. laudabitur] letabitur α cum He | audient K.

4. exultemus Q* cum moz^x | in idipsum] in unum R cum α et moz; in inuicem L cum Ro.

5. ex] de Ω^M cum He, cf. v. 7 | eripe L.

6. facies uestrae] uultus uestri L cum

Ro et He.

7. clamabit F* | ÷ = RIQ²ΦKΨ^B; om. Q*, rell. codd. et edd. | et] sub ÷ I | de] ex LDΩ^r cum Ro, cf. v. 5 | eius] sub ÷ CIΦ^P | saluabit F*CIΩ^M; liberauit L cum Ro.

8. uallabit restituimus; uallauit = R, cf. LXX; [...]it C; i(n)mittit IQ*UΨ^BDΩ^S; i(n)mittet Q², rell. codd. et edd. cum Ro | angelus dominus Ψ^{B*}; angelum dominus LΦ^vΨ^{B2} cum Ro | eruet L cum α^y moz^x et He.

9. est] sub ÷ I | in eum L cum Ro.

10. dominum] deum L | ÷ = RCIM QΦGKΨ^B; om. rell. codd. et edd. | omnes om. L cum α moz^c et He | non est inopia] nihil deest L cum Ro.

11. minuentur] deficient L cum Ro | diabsalma CQ; om. WΦσ^vG*KΨ^BVΩ edd.

XXXIII. (num. om. IQ*Ψ^{B*}VD;Ω^{M*}α) | 2. <benedicam RCIL | <semper RCL | 3. <in RCIL | <audiant RL | 4. <magnificate RIL | <et RL | 5. <exquisivi RIL | <et (2°) RL | 6. <accedite RIL | <et (2°) RL | 7. <iste RCIL | <et (2°) RCL | 8. <vallabit RCIL | <et L | 9. <gustate RCIL | <beatus RCL | 10. <timete RCIL | <quoniam RCL | 11. <diu- vites RCIL | <inquirentes RCL.

- 12 venite filii audite me
timorem Domini docebo vos
- 13 quis est homo qui vult vitam
cupit videre dies bonos
- 14 prohibe linguam tuam a malo
et labia tua ne loquantur dolum
- 15 deverte a malo et fac bonum
inquire pacem et persequere eam
- 16 oculi Domini super iustos
et aures eius in precem eorum
- 17 facies Domini super facientes
mala
ut perdat de terra memoriam
eorum
- 18 clamaverunt iusti et Dominus
exaudivit
et ex omnibus tribulationibus
eorum liberavit eos
- 19 iuxta est Dominus his qui tri-
bulato sunt corde
et humiles spiritu salvabit
- 20 multae tribulationes iustorum
et de omnibus his liberavit eos
- 21 Dominus custodit omnia ossa
eorum
unum ex his non conteretur
- 22 mors peccatorum pessima
et qui oderunt iustum delinquent

12. filii F | 13. cupit RC; et cupit F | 15. persequere RF; saequere C | 16. in precem F cum LXX; in praeces C; ad praeces R | 17. memoria R*F* | 20. eos RC(*ut vid.*)I; eos dominus F.

12. filii FLQ*.

13. cupit uidere dies = RCI, *cf. LXX* (cod. B); et cupit uidere dies FL cum Ro et Hier. ep. 148, 5, 1, *cf. LXX* (cod. U); diligit dies uidere *rell. codd. et edd. cum hebr., LXX et Hier. in Is. 11, 6, cf. He* (diligens dies uidere).

14. prohibe] cohibe L cum Ro.

15. deuerte] M*ΨB*; deauerte ΦG; diuerte M²ΨB²V DΩ *edd.* | sequere C(sae-) IL cum Ro et Hier. *comm. p. 41*; sequ**ere Q*.

16. in] ad RΨB²(*in ras.*)D²(*in ras.*) cum Ro | precem = FΦRGVΩM cum hebr., LXX et Hier. in Is. 52, 8; pr(e)ces *rell. codd. et edd. cum Ro.*

17. totum vers. om. Q* | facies = R FI cum β et Hier. in Ezech. 4, 3 et 13, 17, in Nahum 1, 5 et in Agg. 1, 12; uultus L cum γδ et He; uultus ÷ autem: ΦRGVP²G²; uultus × autem: M; uultus autem Q²ΦP*G*, *rell. codd. et edd. cum Ro,*

cf. LXX | memoria R*F*ΦR.

18. iusti] sub × M; sub ÷ IQ²ΦG KΨB | exaudiuit = RFI* cum hebr. et He; exaudiuit ÷ eos: QΦRGVP²G²K; exaudiuit × eos: M; exaudiuit eos I²ΦP*G*, *rell. codd. et edd. cum LXX et Ro* | et om. g | liberauit] ΦG*; liberabit ΦG².

19. hiis IΩ^sα; iis frelbȝc | spiritu] ΦP*; spiritus ΦP² | saluauit LΦR*.

20. his] hiis IΩ^sα; iis f; illis L cum λ (*ut vid.*); om. ΨB* | ~ his omnibus ag cum Ro | liberauit] Q*; liberabit MQ²W ΦPUGVDΩ^s *edd.* | eos = RC(*ut vid.*)I cum LXX et αβγ; eos dominus *rell. codd. et edd. cum Ro, cf. hebr. et He* (eum dominus, sed vocem dominus ante custodit v. seq. omittunt).

21. dominus custodit = RFCIL cum LXX et Ro; custodit ÷ dominus: G²; custodit dominus G*, *rell. codd. et edd. cum med, cf. LXX* (codd. A et lucian.) | hiis IΩ^sα; iis f.

12. <venite RCIL | <timorem L | 13. <quis RCIL | <cupit RCL | 14. <prohibe RCI L | <et RCL | 15. <deverte RCIL | <inquire RCL | 16. <oculi RCIL | <et RCL | 17. <facies RIL | <ut RL | 18. <clamaverunt RIL | <et (2°) RL | 19. <iuxta RIL | <et RL | 20. <multae RIL | <et RL | 21. <dominus RCL | <unum RCL | 22. <mors RCI L | <et RCL.

23 redimet Dominus animas servorum suorum et non delinquent omnes qui sperant in eum.

XXXIII. 1 HUIC DAVID

ludica Domine nocentes me expugna expugnantes me
2 adprehende arma et scutum et exsurge in adiutorium mihi
3 effunde frameam et conclude adversus eos qui persequuntur me
dic animae meae salus tua ego sum
4 confundantur et reveantur quaerentes animam meam

avertantur retrorsum et confundantur cogitantes mihi mala
5 fiant tamquam pulvis ante faciem venti et angelus Domini coartans eos
6 fiat via illorum tenebrae et lubricum et angelus Domini persequens eos
7 quoniam gratis absconderunt mihi interitum laquei sui supervacue exprobraverunt animam meam
8 veniat illi laqueus quem ignorat

23. delinquent FC(dil.); derelinquet R*; derelinquent R² | in eum RF; in eo I.

XXXIII. 1. expugnantes F, cf. LXX; inpugnantes RC² cum Ro; inpugnantis C* | 6. fiat RF²I; fiant F* | 7. interitum RI; in interitum F | supervacuio F.

23. redemit C, delinquet M; derelinquet R*L cum Ro; derelinquent R² | in eum] Q*; in eo IM(ut vid.)Q²WΦ^pGKΨ^BVDΩ edd. ¶ « in eum » Guill.

XXXIII. 1. huic dauid] psalmus huic dauid I; ipsi dauid ILwc cum a; in finem ipsi dauid V; in finem psalmus ipsi dauid DΩ^{sg}; psalmus dauid M^g cum δε; om. Ψ^BΩ^mq | ÷ ex: pugna I | expugnantes = FM*Q*WΦ^{RGV}UG³Ψ^{B*} cum αγ; pugnantibus V* cum He; i(n)pugnantes M²Q²G²Ψ^{B²}V², *rell. codd. et edd. cum Ro.* ¶ sec. antiquiores « expugna expugnantes » satis ant. « expugna inpugnantes » Guill.

3. framea F* | aduersum R | ∞ me persecuntur L cum Ro.

4. quaerentes] qui quaerunt Ω^s cum αβ moz^c et He, cf. ps. 39, 15; omnes qui quaerunt L* cum δ et med; omnes inimici meae qui quaerunt L², cf. Ro | advertantur R | et confund.] L*; [...]*scant* L² fol. *reciso*, cf. Ro (et erubescant) | cogitantes] qui cogitant L cum Ro et He.

5. et] *sub* ÷ I | coartans] confringens L, cf. δ (confligens) | eos] *sub* ÷ I.

6. fiant F*Ψ^{B*}gre cum Ro | uiae Φ^Ggre cum Ro | eorum L cum Ro et He.

7. interitum] Q*; in interitum FQ²Φ^{R*}GVPΨ^{B*}; in interitu Ψ^{B²}Ω^s | supervacuio FΦ^{RG}; uanae L cum Ro.

8. illi] K*; illis K²Ψ^{B*} cum LXX et Ro | ignorat] K*; ignorant LK² cum LXX

23. <redimet RCIL | <(et RCL.

XXXIII. (num. om. IG*Ψ^BVDΩ^m*a) | 1. <iudica RCIL | <expugna RCL | 2. <adprehende RCIL | <(et (2°) RCL | 3. <effunde RCIL | <adversus RCL | <dic RCL | 4. <confundantur RCIL | <quaerentes RL | <avertantur RL | <cogitantes RL | 5. <fiant RIL | <(et RL | 6. <fiat RIL | <(et (2°) L | 7. <quoniam RIL | <supervacue RL | 8. <veniat RCIL.

et captio quam abscondit con-	12 retribuebant mihi mala pro bo-
prehendat eum	nis
et in laqueo cadat in ipso	sterilitatem animae meae
⁹ anima autem mea exultabit in	13 ego autem cum mihi molesti es-
Domino	sent
delectabitur super salutari suo	induebar cilicio
¹⁰ omnia ossa mea dicent Domine	humiliabam in ieiunio animam
quis similis tui	meam
eripiens inopem de manu fortio-	et oratio mea in sinum meum
rum eius	convertetur
egenum et pauperem a diripien-	14 quasi proximum quasi fratrem
tibus eum	nostrum sic conplacebam
¹¹ surgentes testes iniqui	quasi lugens et contristatus sic
quae ignorabam interrogabant me	humiliabar

8. conpraehendat RC; adprehendat F | 9. exultauit R | delectabitur RF*; et delectabitur F²C(*ut vid.*)I | 10. fortiorum RF; fortioris C | egenum RF; et egenum C(*ut vid.*)I | 13. humiliabam RF²; humiliabar F*; ÷ et: humiliabam I.

et Ro | captatio L | quam] quem LD *cum* γεζ *moz* | abscondit] K*; absconderunt L* K² *cum LXX*; occoltauertunt L² *cum Ro* | con(pre)hendat = RCI *cum aβ et He*; adprehendit Q*; a(dpre)hendat Q², *rell. codd. et edd. cum Ro* | eum] K*; eos L K² *cum LXX et Ro*; om. Φ^v | et] *sub ÷ Φ(sed in Φ^v: post ipso)* | in laqueo = R FCIQ*W†Φ^o*p*; in laqueum Q²W¹Φ^op², *rell. codd. et edd.* | cadat] K*; cadant K² *cum LXX et β*; incidant L *cum Ro* | ÷ in ipso: Ψ^b*; ÷ in ipsum: Ψ^b2; ÷ ipso: I; in ipsum LMUVDΩmagrelv̄z̄c. ¶ « in laqueum cadat in ipso » require Exod. VIII (v. 24) sic modus dicendi variatur cum aliqua significantia. Alii habent « in ipsum » hoc est utrumque sec. accusatiuum (*cod. ablatiuum*) *Guill.*

9. exultauit RL | delectabitur] *praem. et F²C(ut vid.)IL²G*KΨ^bV^dΩagrel̄z̄c cum Ro et He.* ¶ hebr. et ant. et grecus non interponunt « et » *Guill.* | super salutarem eius L, *cf. Ro*; in salutari suo Φ^p | tuo Φ^o*.

10. mea om. C* | qui R | tibi Lagrel v̄z̄c *cum Ro* | fortioris CIL *cum Ro* | egenum] *praem. et C(ut vid.)I cum hebr., LXX, aβγδε moz et He* | dirip.] rapien-tibus L *cum Ro.*

11. exsurgentes L *cum Ro* | ignorabant Fa *cum γδ.* ¶ satis ant. cum hebreo « que ignorabam interrogabant » *Guill.*

12. retribuebant] *praem. et L² cum Ro* | bonis] nobis Φ^ov | sterilitatem RF* Q*WUK; *praem. et L* cum Ro.*

13. induebam me L *cum Ro et Hier. comm. p. 41* | cylicio CI; cilicium L *cum Ro* | humiliabar F*; *praem. et I(sub ÷)L Ψ^b(ut vid.) cum LXX et Ro* | in sinum meum = RFC(synum)I; in sinu meo *rell. codd. et edd.* ¶ « in sinu meo » *Guill.* | conuertetur] L*; conuertebatur L² *cum Ro.*

14. quasi (1°)] sicut L *cum Ro* | quasi (2°)] sicut L* *cum Ro*; et sicut L², *cf. Ro (codd. plur.)*; et quasi grēz̄c | sic] ita L *cum Ro* | conplacebam] L*; conplangebam L² *cum ζ med* | quasi] tamquam L *cum Ro* | sic] ita L *cum Ro.*

⟨et (1°) RCL | ⟨et (2°) RCL | 9. ⟨anima RCIL | delectabitur RCL | 10. ⟨omnia RCI L | eripiens RCIL | ⟨egenum RCL | 11. ⟨surgentes RCIL | ⟨quae RCL | 12. ⟨retribuebant RCIL | ⟨sterilitatem RCL | 13. ⟨ego RCIL | ⟨induebar RL | ⟨humiliabam RIL | ⟨et RCL | 14. ⟨quasi (1°) RCIL | ⟨quasi (2°) RCL,

- 15 et adversum me laetati sunt et
convenerunt
congregata sunt super me fla-
gella et ignoravi
- 16 dissipati sunt nec conpuncti
temptaverunt me subsannaverunt
me subsannatione
frenduerunt super me dentibus
suis
- 17 Domine quando respicies
restitu animam meam a mali-
gnitate eorum
a leonibus uncam meam
- 18 confitebor tibi in ecclesia mag-
na
in populo gravi laudabo te
- 19 non supergaudeant mihi qui ad-
versantur mihi inique
qui oderunt me gratis et annuunt
oculis
- 20 quoniam mihi quidem pacifice
loquebantur
et in iracundia terrae loquentes
dolos cogitabant
- 21 et dilataverunt super me os suum
dixerunt euge euge viderunt oculi
nostri
- 22 vidisti Domine ne sileas
Domine ne discedas a me
- 23 exsurge et intende iudicio meo
Deus meus et Dominus meus in
causam meam

15. et (2°) RF; *om.* C | congregata sunt RI; congregati sunt F | 20. dolus RC |
21. super me FC; in me R | 23. exsurge R²FC; exsurge domine R* | in causa mea RF.

15. et *om.* L²(*ut vid.*) *cum Ro* | ad-
versus L^ΦRGVΩ^M | laetati] *sub* * C | et *om.*
CI | congregati sunt FUΨ^{B*} *cum δ moz^x*
med, cf. He; praem. et V | super] in L
cum Ro | et *om.* L² | ignoui Ψ^B; ignora-
uerunt L *cum Ro*.

16. dissipati] dissoluti L *cum Ro* |
conpuncti + sunt L *cum Ro* | subs. —
super] et deriserunt derisum striderunt
in L *cum Ro* | me (2°) *om.* Ω^{S*} | subsan-
nationi Q*; subsannationem Φ^{RGF}; sub-
sanationem Ψ^{B*}; *om.* Ψ^{B2}.

17. respicias Q*; respiciens L | re-
stitues Ψ^{B*} | malignitate] malefactis L
cum Ro.

18. tibi + domine L *cum LXX et*
Ro.

19. sup. mihi] insultent in me L *cum*
Ro | qui aduers. mihi *om.* Ω^M | iniqui F

cum δε, cf. He (mendaces) | adnuunt F;
annuerunt R *cum γδ*; annuentes L *cum*
LXX et ε, cf. a.

20. pacifica L *cum LXX et adε et*
Hier. comm. p. 42 | in — dolos] super
iram dolose L *cum Ro* | in *om.* U* |
terrae loquentes] R*G*K*; * terrae lo-
quentes: R²; * terrae: loquentes ΦG²;
* terrae loquentes C; ÷ terrae: loquen-
tes QK²; ÷ terrae loquentes Ψ^B | do-
lus RC.

21. et *om.* L² *cum Ro* | super] in R
L *cum Ro*.

23. exsurge + domine R*L *cum*
LXX et Ro | iudicium meum LΨ^{B*} *cum*
Ro | in causam meam] ΦG*; in causa
mea RFΦG²VU. ¶ « in causa mea » sec.
antiquiores uel « in causam meam » sec.
satis ant. et grecum *Guill.*

15. <et (1°) RIL | <congregata RL | 16. <dissipati RIL | <temptaverunt RL | <frendue-
runt RL | 17. <domine RIL | <restitu L | <a (2°) RL | 18. <confitebor RIL | <in (2°)
RCL | 19. <non RCIL | <qui (1°) L | <qui (2°) RCL | 20. <quoniam RCL | <et RCIL |
21. <et RCL | <dixerunt RCIL | <viderunt L | 22. <vidisti RCIL | <domine (2°) R |
23. <exsurge RCIL | <deus RCL.

24 iudica me secundum iustitiam
tuam Domine Deus meus
et non supergaudeant mihi
25 non dicant in cordibus suis euge
euge animae nostrae
nec dicant devoravimus eum
26 erubescant et revereantur simul
qui gratulantur malis meis
induantur confusione et reveren-
tia
qui † magna † loquuntur super me
27 exultent et laetentur qui volunt
iustitiam meam
et dicant semper magnificetur
Dominus
qui volunt pacem servi eius
28 et lingua mea meditabitur iusti-

tiam tuam
tota die laudem tuam.
XXXV. 1 IN FINEM SERVO DOMINI
DAVID
2 Dixit iniustus ut delinquat in se-
metipso
non est timor Dei ante oculos
eius
3 quoniam dolose egit in con-
spectu eius
ut inveniatur iniquitas eius ad
odium
4 verba oris eius iniquitas et do-
lus
noluit intellegere ut bene ageret
5 iniquitatem meditatus est in cu-
bili suo

26. magna *restituimus cum LXX*; maligna RFC, *errante archetypo* | super me RF; aduersum me C.

XXXV. 1. seruo FI; puero R | dauid RF; psalmus dauid I | 3. ad odium R²F; odium R*; et odium C.

24. iustitiam] misericordiam L *cum Ro* | tuam] I*; meam I²G*KΩ *cum a moz^o et He.* ¶ ibi est « tuam » sec. hebr. et ant. et grecum et Remigius exponit *Guill.* | et — mihi] non insultent in me inimici mei L, *cf. LXX (cod. SR) et Ro.*

25. non] L*; nec L² *cum Ro* | corde suo L *cum ayδ moz et He* | euge (2°) *om.* Ωs* | nec] ne MW *cum He.* ¶ hebr. et ant. habent « nec » *Guill.* | deuorauimus] Φ^{R*}(*ut vid.*)G*Ψ^{B*}; deuorabimus QW Φ^{R²G^P}G²KΨ^{B²}D.Ωα†te[ξ; absorbuimus L *cum αβδ med et He, cf. Ro.*

26. confusionem W *cum α*γ*; pudorem L*, *cf. Ro* | reuerentiam LW *cum γ* | magna = Lrw̄sc *cum hebr., LXX et Ro*; maligna *rell. codd. et edd., cf. Ro*

(*plerosque codd.*) | super] aduersus I; aduersum CL *cum Ro.*

27. et (I^o) *om.* L*.

28. tuam (I^o)] meam K.

XXXV. 1. *tit. om.* Ψ^BΩ^Mα | seruo] puero R *cum ε*; puer^o M; sermo V *cum moz* | dauid] *praem.* psalmus ILVD²Ω^Sgξ *cum moz*; *praem.* ipsi Ibc; + psalmus W | ~ psalmus dauid in finem seruo domini ξ.

2. ut delinquit Ψ^{B*}.

3. inueniret (ueniret L†) iniquitatem suam L *cum Ro, cf. He* | inuenitur Φ^{G*} | ad odium] et odium CIL *cum Ro*; odium R*; *om.* Ψ^{B*}.

4. uerba] sermonis L* | eius] *sub ÷ I.*

24. <iudica RCIL | <domine L | <et RC | 25. <non RCIL | <euge (I^o) L | <nec RCL | 26. <erubescant RCIL | <qui L | <induantur RCIL | <qui RCL | 27. <exultent RCIL | <et (2°) RCL | <qui RL | 28. <et RIL | <tota RL.

XXXV. (*num. om.* IG*Ψ^BVDΩ^M*α) | 2. <dixit RIL | <non RCL | 3. <quoniam RC IL | <ut RCL | 4. <verba RCIL | <noluit RCL | 5. <iniquitatem RCIL,

- adstetit omni viae non bonae
malitiam autem non odivit
- ⁶ Domine in caelo misericordia tua
et veritas tua usque ad nubes
- ⁷ iustitia tua sicut montes Dei
iudicia tua abyssus multa
homines et iumenta salvabis Do-
mine
- ⁸ quemadmodum multiplicasti mi-
sericordiam tuam Deus
filii autem hominum in tegmine
alarum tuarum sperabunt
- ⁹ inebriabuntur ab ubertate domus
tuae
et torrente voluntatis tuae pota-
bis eos
- ¹⁰ quoniam apud te fons vitae
in lumine tuo videbimus lumen
- ¹¹ praetende misericordiam tuam
scientibus te
et iustitiam tuam his qui recto
sunt corde
- ¹² non veniat mihi pes superbiae
et manus peccatoris non moveat
me
- ¹³ ibi ceciderunt qui operantur ini-
quitatem
expulsi sunt nec potuerunt stare.
- XXXVI. ¹ IPSI DAVID
Noli aemulari in malignantibus
neque zelaveris facientes iniqui-
tatem

9. uoluntatis RC, cf. supra ps. 26, 4 et in He ps. 119 (118) ubi pro uno eodem-que verbo hebr. nunc delectatio (vv. 77. 92), nunc uoluntas (vv. 24. 143. 174) habetur; uoluptates F | 10. fons RF; est fons C.

Deest L(a v. 13, stare).

5. asstetit G*; adstitit RL*ΦR*; as-
stitit G²; astitit Φ^pΨ^bVDΩ edd.; adstitit
L² cum γ | uiae] uitae g | malicia F |
autem] sub ÷ C | odiit L.

7. abyssus] praem. sicut L* cum αβ,
cf. LXX (cod. B) | saluabis] saluos facies
L cum Ro, He et Hier. passim.

8. quemadmodum] L*; sicut L² cum
α | deus om. Φ^R | filii Q* | tegmine] pro-
tectione L cum Ro.

9. ab om. L cum γ | torrente] F*;
torrentem F²LW cum αγε moz^x | uolunta-
tis = RCILQ²WΦ^pU*G*K cum Ro; uo-
luptates FQ*; uoluptatis MΦ^{RQV}U²G²Ψ^B
VDΩ edd. | potum dabis L cum γε moz^x |
illis L* cum γ; ei L².

10. fons uitae = RFL* cum hebr.,

LXX et δ; est fons uitae CIWUG²fiv cum
αγ moz^o et He; est fons uitae et L²Q²(et
in ras.)G*, rell. codd. et edd. cum Ro.

11. praetende] L*; protende w;
ostende L² cum ε et moz^o | tuam (I^o) om.
Φ^v*α | sicientibus α | tuam (2°) om. Q* |
hiis Ω^sα; eis IΦ^{RQV}U; iis f. ¶ « eis » uel
« hiis » Guill.

12. peccatorum LK cum hebr., LXX
et Ro, cf. He (impiorum) | moueant F
cum αβδε moz.

13. ceciderunt + omnes Lr cum Ro |
qui op.] operantes L* cum LXX, γε et He.

XXXVI. 1. ÷ ipsi : dauid QΦ^{RG}G;
psalmus dauid VDΩ^sg; psalmus ipsi da-
uid gēlc; om. Ψ^BΩ^Mα | noli] praem. aleph
R²Q; praem. s Ire.

<adstetit RCL | <malitiam RCL | 6. <domine RCIL | <et RCL | 7. <iustitia RCIL | <iu-
dicia RCL | <homines RCIL | 8. <quemadmodum RCL | <filii RCIL | 9. <inebriabuntur
RCIL | <et RCL | 10. <quoniam RCIL | <in RL | 11. <praetende RIL | <et RL | 12. <non
RIL | <et RL | 13. <ibi RIL | <expulsi RL.

XXXVI. (num. om. IG*Ψ^BVDΩ^M*α) | 1. <noli RCI | <neque RC.

- ² quoniam tamquam faenum velociter arescent
et quemadmodum holera herbarum cito decident
- ³ spera in Domino et fac bonitatem
et inhabita terram et pasceris in divitiis eius
- ⁴ delectare in Domino et dabit tibi petitiones cordis tui
- ⁵ revela Domino viam tuam et spera in eum et ipse faciet
- ⁶ et educet quasi lumen iustitiam tuam
et iudicium tuum tamquam meridiem
- ⁷ subditus esto Domino et ora eum
noli aemulari in eo qui prosperratur in via sua
- in homine faciente iniustitias
- ⁸ desine ab ira et derelinque furorrem
noli aemulari ut maligneris
- ⁹ quoniam qui malignantur exterminabuntur
sustinentes autem Dominum ipsi hereditabunt terram
- ¹⁰ et adhuc pusillum et non erit peccator
et quaeres locum eius et non invenies
- ¹¹ mansueti autem hereditabunt terram
et delectabuntur in multitudine pacis
- ¹² observabit peccator iustum
et stridebit super eum dentibus suis

XXXVI. 5. in eum RF; in eo C | 6. meridiem R(mir. R*)F; meridiem C | 7. domino RFC²; domine C*.

Deest L.

2. ariscunt R* | et om. ⚭ | cito decid.] tuarum F.

3. spera] *praem.* beth R²Q; *praem.* ⚭ Ire.

4. delectare] *praem.* [...]elech C(*in marg.*) | tui] tuae F *cum* ⚭.

5. revela] *praem.* gimel R²Q; *praem.* ⚭ Ire | in eum] G*; in eo CIMQWΦ^{p*}(*ut vid.*)G²Ψ^bVDΩagrel⚭c *cum* He. ¶ ant. « eum » *Guill.*

6. educit I*; deducet V | tamquam merid.] om. Φ^R | tamquam] quasi R | meridiem CM*Φ^{ov}*K *cum* ⚭ moz^x. ¶ ant. et grecus « meridiem » antiquiores quidam « meridiem » *Guill.*

7. subditus] *praem.* deleth R²; *praem.*

[...]elech C(*in marg.*); *praem.* ⚭ re | domine C*Φ^vK | noli] *praem.* delet Q; *praem.* ⚭ I | in (3°)] *praem.* et Ψ^{b2}f *cum* ε *et* moz. ¶ hebr. et ant. et grecus non interponunt « et » *Guill.* | iniustitias] iniustitate R†, *cf. Ro.*

8. desine] *praem.* he R²; *praem.* ⚭ re | ab ira] abire Φ^v | aemulare Q*.

9. quoniam] *praem.* he Q; *praem.* ⚭ I.

10. et (I^o)] *praem.* uau R²; *praem.* ⚭ re | quaeres G*; querens F *cum* ⚭ adx.

11. mansueti] *praem.* ⚭ I.

12. observabit] *praem.* zain R²; *praem.* ⚭ Ire | super eum] in eum F; om. Φ^{o*}.

2. <quoniam RCI | <et RC | 3. <spera RCI | <et (2°) C | 4. <delectare RCI | 5. <revela RCI | <et (I^o) R | 6. <et (I^o) RCI | <et (2°) RC | 7. <subditus RC | <noli RCI | <in (3°) RC | 8. <desine RCI | <noli RC | 9. <quoniam RCI | <sustinentes R | 10. <et (I^o) RI | <et (3°) R | 11. <mansueti RI | <et R | 12. <observabit RI | <et R.

- 13 Dominus autem inridebit eum
quia prospicit quoniam veniet
dies eius
- 14 gladium evaginaverunt peccato-
res
intenderunt arcum suum
ut † deiciant † pauperem et ino-
pem
ut trucident rectos corde
- 15 gladius eorum intret in corda
ipsorum
et arcus ipsorum confringatur
- 16 melius est modicum iusto super
divitias peccatorum multas
- 17 quoniam brachia peccatorum
conterentur
confirmat autem iustos Domi-
nus
- 18 novit Dominus dies immaculato-
rum
et hereditas eorum in aeternum
erit
- 19 non confundentur in tempore
malo
et in diebus famis saturabuntur
- 20 quia peccatores peribunt
inimici vero Domini mox hono-
rificati fuerint et exaltati
deficientes quemadmodum fu-
mus defecerunt
- 21 mutuabitur peccator et non solvet
iustus autem miseretur et tribuet
- 22 quia benedicentes ei heredita-
bunt terram
maledicentes autem ei disperi-
bunt

14. deiciant *restituimus cum LXX et Ro*; decipiant RFC, *errante, ut vid., archetypo* | 15. ipsorum (2°) RF; eorum C | 21. tribuit RF*.

Deest L.

13. autem] *sub ÷ IG²* | quia prosp. quoniam = RFCI; quoniam prosp. quod *rell. codd. et edd. cum Ro, cf. He.* ¶ ant. cum greco « quod » *Guill.* | ueniat ΦRD Ω^S cum γκ; uenit Ψ^B cum *He.*

14. gladium] *praem. teihi R²; praem. π Ire* | deiciant *restituimus cum hebr., LXX et Ro*; deiciant ρωc; decipient Φ^o; decipiant *rell. codd. et edd. cum α* | trucidant IΦ^RΩ^S.

15. gladius] *praem. υ I* | in om. † | cor R *cum hebr., LXX, Ro et He.* ¶ « in corda » *Guill.* | ipsorum (2°) = RF; eorum *rell. codd. et edd. cum Ro et He.*

16. melius] *praem. theth R²; praem. υ re.*

17. quoniam] *praem. υ I* | confirmat] *praem. ioth R²* | iustus R* *cum ζκλ.*

18. nouit] *praem. υ re; praem. ioth Q.*

19. non] *praem. ρ I* | saturabuntur 20. quia pecc. om. F*.

20. quia] *praem. caph R²; praem. ρ re* | inimici] *praem. caph Q* | mox + ut I²M*Ω^Safrelbꝛc. ¶ non est interponendum « ut » *Guill.* | deficientes] *praem. lameh R²* | defecerunt = RI *cum LXX*; deficerunt F; deficiet Q²; deficient Φ^{R*}; deficient Q*, *rell. codd. et edd. cum Ro.*

21. mutuatur ρω; *praem. υ Ire* | soluit R* | et tribuet] M*; et tribuit R²F* M²; etribuit R*; et retribuet Ω^Sgrꝛ *cum med.*

22. quia] *praem. lamech Q* | ei (2°)] *sub ÷ I.*

13. <dominus RCI | <quia RC | 14. <gladium RCI | <intenderunt RC | <ut (I°) RCI | <ut (2°) RC | 15. <gladius RCI | <et RC | 16. <melius RCI | 17. <quoniam RCI | <confirmat RC | 18. <novit RCI | <et RC | 19. <non RCI | <et RC | 20. <quia RC | <inimici RI | <deficientes R | 21. <mutuabitur RI | <iustus R | 22. <quia RI | <maledicentes R.

- 23 apud Dominum gressus hominis
dirigentur
et viam eius volet
- 24 cum ceciderit non conlidetur
quia Dominus subponit manum
suam
- 25 iunior fui et senui et non vidi
iustum derelictum
nec semen eius quaerens panes
- 26 tota die miseretur et commodat
et semen illius in benedictione
erit
- 27 declina a malo et fac bonum
et inhabita in saeculum saeculi
- 28 quia Dominus amat iudicium
et non derelinquet sanctos suos
in aeternum conservabuntur
- iniusti punientur
et semen impiorum peribit
- 29 iusti autem hereditabunt terram
et inhabitabunt in saeculum
÷ saeculi : super eam
- 30 os iusti meditabitur sapientiam
et lingua eius loquetur iudi-
cium
- 31 lex Dei eius in corde ipsius
et non subplantabuntur gressus
eius
- 32 considerat peccator iustum
et quaerit mortificare eum
- 33 Dominus autem non derelinquet
eum in manus eius
nec damnabit eum cum iudica-
bitur illi

25. panes RF*; panem F²C | 33. in manus F*I; in manibus RF².

Deest L.

23. apud] *praem.* mem R²; *praem.*
D Ire | dirigentur] Ψ^B *; dirigitur QWK
 Ψ^B ²Ω^saelv cum ay moz^c med.

24. ceciderint Φ^P ; + iustus Ω^M cum
Ro | conlide* Ψ^B ; coleditur F | suppo-
net Q*; supponitur Ψ^B . ¶ ant. « suppo-
net » satis ant. et hebr. in presenti, gre-
cus presentis temporis *Guill.*

25. iunior] *praem.* nun R²; *praem.*
D Ire | et (I^o) = RFCI cum Ro; etenim *rell.*
codd. et edd. cum LXX | nec] neque F
cum βγ. ¶ ant. « nec » *Guill.* | panes =
RF* cum LXX; panem F², *rell. codd. et*
edd. cum hebr. et He, cf. Ro.

26. tota] *praem.* nun Q | illius] eius
D cum Ro et He | in benedictionem F cum
LXX et Hier. in Is. 65, 13 | erit] sub ÷ I²G².

27. declina] *praem.* samech R²;
praem. D I*re | saeculi] sub ÷ QΦG².

28. quia] *praem.* sam** Q | amat]
diliget F* (*ut vid.*) cum He | in] *praem.*
ain R² | iniusti punientur] sub ÷ R²IΦ^{RGP}
G²; iniustus punietur R; *praem.* D I | dis-
peribit F*.

29. iusti] *praem.* y re | autem] sub
÷ IG² | terra F | ÷ = RIQΦG²K; *om.* G*,
rell. codd. et edd.

30. os] *praem.* fe R²; *praem.* D re;
praem. z I | loquitur R*.

31. et] sub ÷ IG².

32. considerat] *praem.* sade R²Q;
praem. z re; *praem.* p I | quaeret Q*Φ^{RV}.
¶ ant. « queret » satis ant. et Ieron. « que-
rit » et grecus *Guill.*

33. autem] sub ÷ I²G² | in manus =
F*IQWΦ^{ROV}UKf cum LXX; in manibus
F², *rell. codd. et edd. cum Ro* | dampna-
uit Q* | illi] sub ÷ I².

23. <apud RI | <et R | 24. <cum RCI | <quia RC | 25. <iunior RCI | <nec RC | 26. <tota
RCI | <et (2°) RC | 27. <declina RCI | <et (2°) RC | 28. <quia RCI | <et RC | <in RC |
<iniusti RCI | <et R | 29. <iusti RCI | <et RC | 30. <os RCI | <et RC | 31. <lex RCI |
<et RC | 32. <considerat RI | <et R | 33. <dominus RI | <nec R.

34 expecta Dominum et custodi
viam eius
et exaltabit te ut hereditate ca-
pias terram
cum perierint peccatores videbis
35 vidi impium superexaltatum
et elevatum sicut caedros Libani
36 et transivi et ecce non erat
et quaesivi eum et non est in-
ventus locus eius
37 custodi innocentiam et vide ae-
quitatem
quoniam sunt reliquiae homini
pacifico
38 iniusti autem disperibunt simul

reliquiae impiorum peribunt
39 salus autem iustorum a Domi-
no
et protector eorum in tempore
tribulationis
40 et adiuvabit eos Dominus et li-
berabit eos
et eruet eos a peccatoribus
et salvabit eos quia speraverunt
in eo.
XXXVII. ¹ PSALMUS DAVID IN RE-
MEMORATIONEM DE SABBATO
² Domine ne in furore tuo arguas
me
neque in ira tua corripas me

39. eorum F; eorum est RC *cum Ro* | 40. liberavit F | in eo FC; in eum R.
XXXVII. 1. in rememorationem RC; in coñ F | de sabbato R *cum LXX*; die
sab F; diei sab[...] C.

Deest L.

34. expecta] *praem.* cof Q; *praem.*
cos R²; *praem.* ꝑ e; *praem.* ꝛ I | uias Ψ^B *
cum Ro | exaltauit I | ut] *sub* ÷ Q $\Phi^{RGV}K$
 Ψ^B | hereditate] *sub* ÷ G²; hereditatem
Q*K Ψ^B * | capies Φ^{VP} .

35. uidi] *praem.* res R²; *praem.* ꝛ
re | caedros = FC Φ^R ; caedros I; caedros
rell. codd. et edd. | libani] *sub* ÷ I; lybani
C; liuani R.

36. et (I^o) om. Q* *cum Ro*; *praem.*
res Q; *praem.* ψ I | et (3°) ** D; om.
Q* $\Omega\alpha\tau\beta$ *cum Ro*. ¶ grecus et hebr. et
ant. et Hier. pretermittunt « et » *Guill.* |
locus eius] *sub* ÷ CIG².

37. custodi] *praem.* sin R²; *praem.*
 ψ re | uidi g | reliquiae C.

38. iniusti] *praem.* sen Q; *praem.*
ꝛ I | autem om. Ω^S * | reliquiae] *praem.* et
F* *cum a et He* | peribunt = RF*CI *cum*
Ro et Hier. comm. p. 44, cf. He (peribit);
interibunt F², *rell. codd. et edd. cum a.*

39. salus] *praem.* ꝛ re | autem] *sub*

÷ I²G² | et] *sub* ÷ I² | eorum + est RCI
V *cum LXX et Ro*. ¶ grecus et hebr. et
alii non ant. preponunt « est (cod. et) »
Guill.

40. et (I^o)] *praem.* teth Q | et liber.
eos] *sub* ÷ CIG | liberavit FQ* $\Phi^R\Psi^B$ * | et
eruet eos] *sub* ÷ C²(*ut vid.*) Φ^P | et salua-
bit eos] *sub* ÷ C(*in quo: solum legi pot-*
est)I² Φ^P G | in eo] in eum RQ* Φ^{RGV} *cum Ro*.

XXXVII. 1. tit. om. $\Psi^B\Omega^M\alpha$ | psal-
mus om. Q | in rememorationem = RC
 Φ^{VUC} *Amiat.*; in rememoratid Q; in re-
memoratione MW $\Phi^{ROP}UGKD\Omega^S$ fgr ϵ l; in
recordationem β ; in commemorationem
I, cf. *Hier. ep. 121, 8, 24*; in coñ F; de
remoratione V | de sabbato] *sub* ÷ Φ^{RG^2}
G² *cum vers. syro-hexapl.*; die sabba(t)i
 $\Phi^{OP}K$ f ϵ l; die sab $\bar{\bar{b}}$ Φ^R ; die sab F; diei
sabbati CMD *Amiat.*(-tih); sabbati W Ω^S
g β *cum ay moz*; sab $\bar{\bar{b}}$ Q; om. UV *cum*
hebr. et He.

2. tua om. I*.

34. <expecta RI | <et (2°) R | <cum R | 35. <vidi RCI | <et RC | 36. <et (I^o) RCI | <et
(3°) RC | 37. <custodi RCI | <quoniam RC | 38. <iniusti RCI | <reliquiae RC | 39. <salus
RCI | <et RC | 40. <et (I^o) RCI | <et (3°) C | <et (4°) RC.

XXXVII. (num. om. IG* Ψ^B VD Ω^M * α) | 2. <domine RCI | <neque RC.

- ³ quoniam sagittae tuae infixae
sunt mihi
et confirmasti super me manum
tuam
- ⁴ non est sanitas carni meae a fa-
cie irae tuae
non est pax ossibus meis a fa-
cie peccatorum meorum
- ⁵ quoniam iniquitates meae super-
gressae sunt caput meum
sicut onus grave gravatae sunt
super me
- ⁶ putruerunt et corruptae sunt ci-
catrices meae
a facie insipientiae meae
- ⁷ miser factus sum et curvatus sum
usque ad finem
tota die contristatus ingrediebar
- ⁸ quoniam lumbi mei impleti sunt
inlusionibus
et non est sanitas in carne mea
- ⁹ adflictus sum et humiliatus sum
nimis
- rugiebam a gemitu cordis mei
- ¹⁰ Domine ante te omne desiderium
meum
et gemitus meus a te non est
absconditus
- ¹¹ cor meum conturbatum est
dereliquit me virtus mea
et lumen oculorum meorum et
ipsum non est mecum
- ¹² amici mei et proximi mei
adversus me adpropinquaverunt
et steterunt
et qui iuxta me erant de longe
steterunt
- ¹³ et vim faciebant qui quaerebant
animam meam
et qui inquirebant mala mihi lo-
cuti sunt vanitates
et dolos tota die meditabantur
- ¹⁴ ego autem tamquam surdus non
audiebam
et sicut mutus non aperiens os
suum

6. putrierunt RI | 7. usque ad RF*; usque in F²C | 10. ante te RC; ante te est F | 12. aduersus FC; aduersum R.

Deest L(usque ad v. 12, steterunt).

4. carni meae = R*F*I; carni mea R²; in carne mea F², *rell. codd. et edd. cum hebr., LXX, Ro et He, et cf. infra v. 8.*

5. sicut] *praem.* et Ω^sagtel̄ȝc.

6. putrierunt RI.

7. usque ad = RF* *cum* γδ; usque in F², *rell. codd. et edd. cum Ro* | contristatus + sum D.

8. in *om.* F* *cum* δ*, *cf. v. 4.*

9. adflixus F* | sum (2°) *om.* R².

10. domine] *sub* * G | omne] *praem.*

est FΨ^{b2} *cum Ro.*

11. est + in me e *cum Ro* | et (2°)] id Ω^s.

12. aduersus = FCIQ*Φ^{RQV}; aduersum Q², *rell. codd. et edd. cum Ro* | qui iuxta me] L*; proximi L², *cf. Ro et He* | erant *om.* L, *cf. Ro et He* | de] a L² *cum Ro*; *om.* L* *cum He.*

13. uanitatem I *cum Ro.*

14. tamquam] L*; uelut L² *cum Ro* | audiebam R | mutus + qui L², *cf. Ro.*

3. quoniam RCI | <et R | 4. <non (1°) RI | <non (2°) R | 5. <quoniam RI | <sicut R | 6. <putruerunt RCI | <a RC | 7. <miser RCI | <tota RC | 8. <quoniam RCI | <et RC | 9. <adflictus RCI | <rugiebam RC | 10. <domine RCI | <et RC | 11. <cor RCI | <dereliquit RC | <et (1°) RC | 12. <amici RCI | <aduersus R | <et (3°) RCIL | 13. <et (1°) RCL | <et (2°) RIL | <et (3°) RCL | 14. <ego RIL | <et RL.

- 15 et factus sum sicut homo non
audiens
et non habens in ore suo redar-
gutiones
- 16 quoniam in te Domine speravi
tu exaudies Domine Deus
meus
- 17 quia dixi nequando supergau-
deant mihi inimici mei
et dum commoventur pedes mei
super me magna locuti sunt
- 18 quoniam ego in flagella paratus
et dolor meus in conspectu meo
semper
- 19 quoniam iniquitatem meam ad-
nuntiabo

- ÷ et: cogitabo pro peccato meo
- 20 inimici autem mei vivent et fir-
mati sunt super me
et multiplicati sunt qui oderunt
me inique
- 21 qui retribuunt mala pro bonis
detrahebant mihi
quoniam sequebar bonitatem
- 22 non derelinquas me Domine
Deus meus ne discesseris a
me
- 23 intende in adiutorium meum Do-
mine salutis meae.

XXXVIII. ¹ IN FINEM IDITHUN CAN-
TICUM DAVID

² Dixi custodiam vias meas

16. exaudies FI; exaudies me R | 18. paratus F* cum LXX; paratus sum RF²C | 20. firmati RF; confirmati C | 21. retribuunt RF²C(-bunt); retribuiebant F* | 22. non RC; ne F.

XXXVIII. 1. idithum R cum LXX; pro idithun FC, cf. ps. 61, 1 et 76, 1 | canticum dauid RF; psalmus C.

15. sicut] L*; ut L² cum Ro | redar-
gutiones] L*Ψ^{B2}(in ras.); ingripationes
L², cf. Ro (increpationes).

16. exaudies + me RL²Ψ^BΩ^Sfgrel̄z̄c
cum γ. ¶ hebr. et ant. non interponunt
« me » Guill.

17. neq. supergaudeant mihi] L*;
ne alequando insultent in me L² cum Ro |
mihi] sub ÷ Q | inim. mei] sub ÷ R²ΦG²
KΨ^B | cōmoueantur I; cōmouerentur R cum
Ro | super] L*; in L² cum Ro | me om. Ω^M.

18. paratus + sum RF²CI(sub ÷)L²
(ut vid.)VDΩ^Srel̄v̄z̄c cum Ro. ¶ ant. non
addunt « sum » neque grecus Guill. |
in consp. meo] L*; ante me est L² cum
Ro.

19. adnuntiabo] L*; ego pronuncio
L² cum Ro | ÷ = RQ²ΦG²; om. Q*G*, rell.
codd. et edd.

20. mei om. ΦG* | uiuent] Q*; ui-
uunt LMQ²WUGΨ^BVDΩ^S edd. cum LXX |

firmati = RFL*; confortati L² cum Ro et
He; confirmati rell. codd. et edd. cum γδ
med | me (2°) om. Q*.

21. retribuiebant F*M*(ut vid.)Q*(ut
vid.)Ψ^{B*} cum Ro | detr.] retrahebant F* |
sequebar] L*; subsequotus sum L² cum
Ro | bonitatem] iustitiam L cum Ro.

22. non] L*Ψ^{B*}; ne FL²WΨ^{B2}VΩ
edd. cum Ro et He | derelinques g.

23. auditorium I | domine + deus
I²Ψ^{B2}VDΩ^Sfgrel̄z̄c cum Ro. ¶ hebr. et ant.
« domine salutis mee » sed neque grecus
habet « deus » Guill.

XXXVIII. 1. in fin. — dauid] psal-
mus canticum dauid in finem pro idithum
g; om. Ψ^BΩ^Ma | in finem om. Q | idithum
RDg; yditū Ω^S; ididun V; praem. pro
FCWKVD²Ω^Sfgrel̄ Amiat., cf. ps. 61, 1 et
76, 1; praem. ipsi mc | canticum dauid Ω^S;
psalmus CW Amiat. | ~ cant. dauid pro
id. VΩ^S.

15. <et (I^o) RIL | <et (2°) RL | 16. <quoniam RIL | <tu RL | 17. <quia RIL | <et RL |
<super RCL | 18. <quoniam RCIL | <et RCL | 19. <quoniam RCIL | <et RCL | 20. <ini-
mici RCIL | <et (2°) RCL | 21. <qui RCIL | <quoniam RCL | 22. <non RCIL | <domine
L | 23. <intende RCIL.

XXXVIII. (num. om. IG*Ψ^BVDΩ^{M*}a) | 2. <dixi RCIL.

ut non delinquam in lingua mea posui ori meo custodiam cum consisteret peccator ad- versum me	verumtamen universa vanitas omnis homo vivens DIAPSALMA
³ obmutui et humiliatus sum et si- lui a bonis et dolor meus renovatus est	⁷ verumtamen in imagine pertrans- it homo sed et frustra conturbatur thesaurizat et ignorat cui con- gregabit ea
⁴ concaluit cor meum intra me et in meditatione mea exardescet ignis	⁸ et nunc quae est expectatio mea nonne Dominus et substantia mea apud te est
⁵ locutus sum in lingua mea notum fac mihi Domine finem meum et numerum dierum meorum quis est ut sciam quid desit mihi	⁹ ab omnibus iniquitatibus meis erue me obprobrium insipienti dedisti me
⁶ ecce mensurabiles posuisti dies meos et substantia mea tamquam nihi- lum ante te	¹⁰ obmutui ÷ et : non aperui os meum quoniam tu fecisti ¹¹ amove a me plagas tuas ¹² a fortitudine manus tuae ego de- feci in increpationibus propter ini- quitate[m] corripuisti hominem

2. aduersum RF; aduersus C | 4. exardescit R | 7. in imagine RF; in imagi-
nem C | 10. ÷ *inseruit* R¹.

2. cum] dum M* *cum Ro* | consis-
teret] L*; consistet L², *cf. Ro* | aduersus
CILM*Q*.

3. ommutui RF*M*Φ^{ov}D; + et con-
turbatus sum L, *cf. LXX (cod. 2013)*.

4. et] *sub* ÷ I | exardescit RM*Q*
Φ^{ov}UKΨ^BV[†].

5. in] *sub* ÷ I | quis] I*; qui I²M*
Vag.

6. mensurabiles] L*; ueteris L², *cf.*
Ro | te + semper (*pro* diapsalma) † |
diapsalma Q; *om. ΨΦ^o*G*Ψ^BVΩ edd.*

7. uerumtamen] L*; quamquam L²
cum Ro | in imagine] L*; in imaginem
CM; in imagenem dei L², *cf. Ro*; ima-
gine K | pertransit] ingreditur L*; am-

bolit L², *cf. Ro* | sed — conturb. *om.* L² |
conturbantur L* *cum hebr. et LXX* | con-
gregabit] L*; congregauit Φ^R; congregat
L², *cf. Ro (aliq. codd.)*. ¶ ant. et grecus
« congregabit » alia littera « congregauit »
Guill.

8. apud] L*; ante F* *cum αγδ moz*
med; tamquam nihil ante L² *cum Ro* | est
om. †.

9. erue] L*; erepe L², *cf. Ro.*

10. obmutui] G*; ommutui RF*M*
Φ^{ov}G²D | ÷ = R¹IMQ²Φ^{RGVP²}; *om. R[†]Q**
Φ^{P*}, *rell. codd. et edd.* | fecisti + me L²
cum LXX et Ro.

12. fortitudine + enim r *cum Ro* |
in *om. C* | aranea R*L | anima Q* | ÷ =

⟨ut C | ⟨posui RCL | ⟨cum RCL | 3. ⟨obmutui RCIL | ⟨et (3°) RL | 4. ⟨concaluit RIL |
⟨et RL | 5. ⟨locutus RIL | ⟨notum RL | ⟨et RIL | ⟨ut RL | 6. ⟨ecce RIL | ⟨et RCL |
⟨verumtamen RCIL | 7. ⟨verumtamen RCIL | ⟨sed RCL | ⟨thesaurizat RCIL | 8. ⟨et
(I^o) RCIL | ⟨et (2°) RCL | 9. ⟨ab RCIL | ⟨obprobrium RCL | 10. ⟨obmutui RCIL |
11. ⟨amove RCL | 12. ⟨a RCL | ⟨ego L | ⟨in R¹(*signo* K)C | ⟨propter R[†]L.

et tabescere fecisti sicut araneam
animam eius
verumtamen vane ÷ conturbatur:
omnis homo

DIAPSALMA

¹³ exaudi orationem meam Domine
et deprecationem meam
auribus percipe lacrimas meas
ne sileas quoniam advena sum
apud te et peregrinus
sicut omnes patres mei
¹⁴ remitte mihi ut refrigerer
priusquam abeam et amplius non
ero.

XXXIX. ¹ IN FINEM DAVID PSALMUS

² Expectans expectavi Dominum
et intendit mihi

³ et exaudivit preces meas
et eduxit me de lacu miseriae et
de luto fecis
et statuit super petram pedes
meos
et direxit gressus meos
⁴ et inmisit in os meum canticum
novum
carmen Deo nostro
videbunt multi et timebunt
et sperabunt in Domino
⁵ beatus vir cuius est nomen Do-
mini spes ipsius
et non respexit in vanitates et
insanias falsas
⁶ multa fecisti tu Domine Deus
meus mirabilia tua

12. araneam R²FC (har.); aranea R*.

XXXIX. 1. dauid psalmus F cum LXX; psalmus dauid RI cum Ro | 3. super F*
C; supra RF² | 5. ipsius F*C; eius RF².

RΦ^{RQVP}Ψ^B cum Hier. ep. 106; om. Φ^{P*},
rell. codd. et edd. | conturbatur] consti-
tuatur Ω^M | homo + uiuens L² cum Ro |
diabsalma Q; om. IMWΦ^{G*}G*KΨ^BVDΩ
αρελβ̄ε̄c.

13. exaudi] ex sub ÷ I² | domine om.
L², cf. Ro | quoniam aduena sum = RF*
CI cum Hier. ep. 71, 2, 3, et 108, 1, 3
et passim; quoniam adue sum L*; quod
incola sum ego L² cum γ, cf. Ro; quon-
iam aduena ego sum F², rell. codd. et
edd. cum LXX, Hier. tract. p. 228, tract. ²
p. 56, ep. 129, 3, 1 et passim, cf. Ro et
He | te + in terra L² cum Ro, cf. LXX
(cod. B) et Hier. in Hierem. l. 1, c. 8 (su-
per terram).

XXXIX. 1. in finem dauid psalmus
= FLMΦ^{RVP}UG cum hebr. et LXX; in fin.
psal. dauid RIQWΦ^GKVDΩ^Sfgr Amiat.
cum Ro; in fin. psal. ipsi dauid etc; in

fin. ipsi dauid psal. w; psal. dauid in
fin. ε̄; om. Ψ^BΩ^Mα.

2. intendit mihi] L*; respexit me
L² cum Ro.

3. exaudiuit] ex sub ÷ I² | preces
meas] L* (praec.); depraecacionem meam
L² cum Ro | et (3°) L*; sub ÷ I; set L² |
fēcis IΦ^V; faecis FMGec (edd. 1593 et
1598); foecis Φ^P | et (4°) — gressus meos
om. G* | et (4°) sub ÷ I; om. R cum λ
moz^x med | super] F*; supra RF²Φ^RΨ^BV
DΩα^fg cum Ro et Hier. tract. pp. 12 et
254 et passim | petra R.

4. inmisi K* | carmen] L*; hymnum
L² cum Ro.

5. ipsius = F*CIL cum γδλ med;
eius F², rell. codd. et edd. cum Ro | in
uanitate R*, cf. Ro (in uanitatem) | insa-
nas L.

6. meus om. Φ^V cum med | qui] Q*;

⟨et RCIL | ⟨verumtamen RCL | 13. ⟨exaudi RCIL | ⟨et RL | ⟨auribus RL | ⟨ne RCIL |
⟨sicut RL | 14. ⟨remitte RIL | ⟨priusquam RL.

XXXIX. (XXXIII. M, num. om. IG*Ψ^BVDΩ^{M*}α) | 2. ⟨expectans RIL | 3. ⟨et (I^o) R
L | ⟨et (2°) RL | ⟨et (4°) RIL | ⟨et (5°) RCL | 4. ⟨et RCIL | ⟨carmen RL | ⟨vide-
bunt RCIL | ⟨et (3°) RL | 5. ⟨beatus RCIL | ⟨et (I^o) RCL | 6. ⟨multa RCIL.

et cogitationibus tuis non est qui
 similis sit tibi
 adnuntiavi et locutus sum
 multiplicati sunt super numerum
 7 sacrificium et oblationem nolui
 aures autem perfecisti mihi
 holocaustum et pro peccato non
 postulasti
 8 tunc dixi ecce venio
 in capite libri scriptum est de me
 9 ut facerem voluntatem tuam Deus
 meus volui
 et legem tuam in medio cordis
 mei
 10 adnuntiavi iustitiam in ecclesia
 magna
 ecce labia mea non prohibebo
 Domine tu scisti
 11 iustitiam tuam non abscondi in
 corde meo
 veritatem tuam et salutare tuum
 dixi

non abscondi misericordiam
 tuam
 et veritatem tuam a concilio
 multo
 12 tu autem Domine ne longe facias
 miserationes tuas a me
 misericordia tua et veritas tua
 semper susceperunt me
 13 quoniam circumdederunt me ma-
 la quorum non est numerus
 comprehenderunt me iniquitates
 meae et non potui ut vide-
 rem
 multiplicatae sunt super capillos
 capitis mei
 et cor meum dereliquit me
 14 conplaceat tibi Domine ut eruas
 me
 Domine ad adiuvandum me re-
 spice
 15 confundantur et revereantur si-
 mul

6. qui RC; quis F | 12. ne longe RF; ne e longe I.

quis FILMQ²WΦU*KΩ^m, cf. Ro | sit tibi] *in ras.* Φ² | multiplicatae gw, cf. *infra* v. 13.

7. autem] *sub* ÷ Φ²Q²VG² | et pro pecc.] L*; etiam pro delecto L² cum Ro.

9. tuam (2°) om. Ω^m* | mei] mihi C.

10. adnuntiaui] L*; bene nuntiaui L² cum Ro | iustitiam = RF*CIL² cum *hebr. et LXX, cf. He* (iustum); iustitia L*; iustitiam tuam F², *rell. codd. et edd. cum Ro, cf. LXX (cod. R)* | scisti] L*; cognouisti L² cum Ro.

11. ueritate tua L | abscondi (2°)] L*; celauit L² cum Ro | a consilio multo L*aβ; sinacogi multi L², cf. Ro.

12. autem] *sub* ÷ ΦG² | ne e longe IΦ^{RG} cum *med*; om. Ω^m* | facies Φ^p | misericordia] *praem.* et f | tua (I°) om. a.

13. multiplicatae] V² (te *in ras.*); multiplicati LQ*Φ^{RGV}GKD*Ω^m cum Ro et cf. *supra* v. 6 ¶ « multiplicati » in masculino habent et ant. et Ieron., alia littera « multiplicatae », grecum commune est *Guill.* | reliquit C.

14. ÷ con : placeat I; conplace L* | tibi om. L*, cf. γδ moz^x | ut eruas me] L*; liberare me L² cum aβ | ad adi. me] L*; in ausiliom meom L² cum Ro | me om. Ω^m*.

15. simul] L*; inimici mei L², cf.

⟨et RCL | ⟨adnuntiavi RCIL | ⟨multiplicati RCL | 7. ⟨sacrificium RCIL | ⟨aures RCL | ⟨holocaustum RCIL | 8. ⟨tunc RCL | ⟨in RCIL | 9. ⟨ut RCL | ⟨et RCL | 10. ⟨adnuntiavi RCIL | ⟨ecce RL | 11. ⟨iustitiam RIL | ⟨veritatem RL | ⟨non RIL | ⟨et RL | 12. ⟨tu RIL | ⟨miserationes L | ⟨misericordia RL | 13. ⟨quoniam RCIL | ⟨quorum L | ⟨comprehenderunt RCL | ⟨et L | ⟨multiplicatae RCIL | ⟨et RCL | 14. ⟨conplaceat RCIL | ⟨domine (2°) RCL | 15. ⟨confundantur RCIL.

qui quaerunt animam meam ut
 auferant eam
 convertantur retrorsum
 et revereantur qui volunt mihi
 mala
¹⁶ ferant confestim confusionem
 suam
 qui dicunt mihi euge euge
¹⁷ exultent et laentur super te
 omnes quaerentes te
 et dicant semper magnificetur
 Dominus
 qui diligunt salutare tuum
¹⁸ ego autem mendicus sum et pau-
 per
 Dominus sollicitus est mei
 adiutor meus et protector meus
 tu es
 Deus meus ne tardaveris.

XL. ¹ IN FINEM PSALMUS DAVID
² Beatus qui intellegit super ege-
 num et pauperem
 in die mala liberabit eum Dominus
³ Dominus conservet eum et vivi-
 ficet eum
 et beatum faciat eum in terra
 et non tradat eum in animam
 inimicorum eius
⁴ Dominus opem ferat illi super
 lectum doloris eius
 universum stratum eius versasti
 in infirmitate eius
⁵ ego dixi Domine miserere mei
 sana animam meam quoniam
 peccavi tibi
⁶ inimici mei dixerunt mala mihi
 quando morietur et peribit no-
 men eius

18. tu RF; om. C.
 XL. 2. liberavit F.

Ro (aliq. codd.) | querant Q*; querent Q² |
 conuert.] auertantur ag cum *Ro*, cf. ps. 69, 4.

17. sup. te om. quaer. te] L*; qui
 querunt te domine L² cum *Ro*, cf. ps.
 69, 5 | et] sub ÷ l.

18. autem — pauper] L*; uero igge-
 nos et pauper sum L² cum *Ro*, cf. ps. 69,
 6 | dom. — mei] L*; deus adioua me L²
 cum ps. 69, 6 | adiutor — deus meus]
 L*; adiutor et liberatur meos es tu do-
 mine L², cf. *Ro* et ps. 69, 6 | tu om. CI |
 deus om. F*.

XL. 1. psalm. dau. in finem §; in
 finem intellectus dauid M; om. Ψ^BΩ^M. ¶
 uel in finem intellectus Ω^S | in finem om.
 W *Amiat.* | dauid] ipsi dauid efbc.

2. beatus + uir re[§ | et paup.] sub
 ÷ QΦ^{RGV} | liberabit] M*; liberavit FLM²
 Q*Φ^P*U*G*K.

3. faciat] I*; faciet I²Q*Φ^{RGV} cum
 moz^x, cf. *He* | eum om. Φ^G | in terra] et
 em[undet i]n terra animam eius L² cum
Ro; om. L* | in an. inim.] L*; in manus
 inimici L² cum *LXX* et *Ro*.

4. eius (I^o) om. Ω^S* cum *He* | in om.
 Φ^G*.

5. mei om. Ψ^B* | quoniam] Ψ^B*;
 quia I*Ψ^B2VDΩ^Sagrelvbc cum *Ro*. ¶
 « quoniam » *Guill.*

6. dix.] loquentur F* cum *He* | per-
 ibit] F² (ribit in ras.); periet L cum *Ro*,
He et *Hier. comm.* p. 46.

<qui RCL | <convertantur RCIL | <et RL | 16. <ferant RCIL | <qui RCL | 17. <exultent
 RCIL | <et (2°) RCL | <qui RCL | 18. <ego RCIL | <dominus RCL | <adiutor RIL |
 <deus RL.

XL. (num. om. IG*Ψ^BVDΩ^M*α) | 2. <beatus RIL | <in RL | 3. <dominus RIL | <et
 (2°) RL | <et (3°) RCL | 4. <dominus RCIL | <universum RCL | 5. <ego RCIL | <sana
 RCL | 6. <inimici RCIL | <quando RCL.

- 7 et si ingrediebatur ut videret vane loquebatur
cor eius congregavit iniquitatem sibi
- 8 egrediebatur foras et loquebatur in idipsum
adversum me susurrabant omnes inimici mei
adversus me cogitabant mala mihi
- 9 verbum iniquum constituerunt adversus me
numquid qui dormit non adiciet ut resurgat
- 10 etenim homo pacis meae in quo speravi
qui edebat panes meos magnificavit super me subplantationem
- 11 tu autem Domine miserere mei et resuscita me et retribuam eis
- 12 in hoc cognovi quoniam voluisti me
quoniam non gaudebit inimicus meus super me
- 13 me autem propter innocentiam suscepisti
et confirmasti me in conspectu tuo in aeternum
- 14 benedictus Dominus Deus Israel
a saeculo et in saeculum fiat fiat.

7. uane RF; uana C | 8. aduersus (2°) F*C; aduersum RF² | 9. aduersus F*C; aduersum RF². | 13. innocentiam RI; innocentiam meam F.

7. uane — congreg.] ¶ « uane loquebatur cor eius congregabit » sic habent hebr. et ant. et Ieron. et grecus, grecus tamen habet « congregavit » *Guill.* | uane = RFLΦ^{ov}Kw cum LXX et γδ; uanae Q²Φ^R; uana Q*, *rell. codd. et edd. cum Ro et He* | loquebatur] L*; loquutum est L² cum Ro | eius] L*; eorum L² cum Ro | congregabit MQ*ΦK cum He; congregat in L*; congregauerunt L² cum Ro.

8. in id. adu. me] L*; simul in unum L² cum Ro | aduersum] aduersus Q*Φ^{RGV} | aduersus] F*Q*; aduersum R F²MQ²WΦ^RGKΨ^BVDΩ *edd. cum Ro*; auersum U.

9. constit.] L*; mandauerunt L² cum Ro | aduersus = F*CIL; aduersum F²,

rell. codd. et edd. cum Ro | adiciat Q*Φ^R Ω^M; + ultra Ω^S.

10. meae] mei W | magnificabit F*; magnificat C*; magnificabat C²; ampliauit L cum Ro | super] L*; aduersus L², *cf. Ro.*

11. eis] L*; illis L² cum Ro.

12. me *om.* G | quoniam *om.* Ω^S.

13. me — suscepisti] L*; me autem propter innoc. meam suscepisti F cum β; propter innoc. autem meam suscepisti me L² cum Ro | propter *om.* Ψ^{B*} | me (2°) *om.* Q*Ω^M.

14. deus — saeculum *om.* L² | israel fgr̄el̄v̄s̄c; isrl̄ QΦ^{RGV}GΨ^BVDΩα | et *om.* α; + usque Q*(*ut vid.*)x̄el̄s̄c cum Ro et He. ¶ « usque » *Guill.*

7. <et RCIL | <cor RCL | 8. <egrediebatur RCIL | <adversum RCIL | <adversus RC L | 9. <verbum RCIL | <numquid RCL | 10. <etenim RCIL | <qui RCL | 11. <tu RCIL | <et (1°) RL | 12. <in RIL | <quoniam (2°) RL | 13. <me RIL | <et RL | 14. <benedictus RIL | <a RCL.

XLI. ¹ IN FINEM † IN † INTELLECTUM FILIIS CORE
² Quemadmodum desiderat cervus ad fontes aquarum ita desiderat anima mea ad te Deus
³ sitivit anima mea ad Deum ✕ fortem : vivum quando veniam et parebo ante faciem Dei
⁴ fuerunt mihi lacrimae meae panis die ac nocte dum dicitur mihi cotidie ubi est

Deus tuus
⁵ haec recordatus sum et effudi in me animam meam quoniam transibo in loco tabernaculi admirabilis usque ad domum Dei
in voce exultationis et confessionis sonus epulantis
⁶ quare tristis es anima mea et quare conturbas me
spera in Deo quoniam confitebor illi
salutare vultus mei ⁷ Deus meus

XLI. 1. in intellectum *restituimus cum LXX*; intellectum R; intellectus FC, *cf. tit. ps. 39, 51, 53 et 54* | 3. parebo R²FC; apparebo R* | 4. panis RF; panes C | 5. in loco R*F; in locum R²C | 6. quoniam RF*; quoniam adhuc F²C, *ex v. 12.*

XLI. 1. *tit. om.* Ψ^BΩ^Mα | in finem] *praem.* psalmus § | in int. — core] psalmus dauid Φ^P; *praem.* psalmus dauid W | in intellectum *restituimus cum v et LXX*; intellectum = RLQΦ^{RGV}(intellic.)U; intellectus *rell. codd. et edd. cum Ro.* ¶ uel in intellectu V | filius Φ^V | chore FCIQ WΦ^QGVDΩ^S *Amiat.*; chorae L.

2. quemad.] L*; sicut L² *cum Ro et He* | ~ ceruus desid. L *cum Ro.*

3. ad] *sub ÷ I* | ✕ = RMΦ^{RQ2V}G; ÷ QΦ^PΨ^B; *om.* Φ^Q*, *rell. codd. et edd.* | fortem] I*²L*M*Q*; fontem I²M²Q²DΩel§ *cum Hier. tract. p. 411, cf. Greg. M. mor. 26, 38, 70 (aliq. codd.) et in I Reg. 1, 2, 1 (non tamen in cod. Cavensi 9), cf. He (codd. CBI²O^M); om.* L² *cum LXX et Ro.* ¶ hebr. et ant. et Ieron. habent « fortem » et de « fonte » nichil et, ne crederetur casu a scriptoribus uel a LXX deceptis factum, Ieron. sub asterisco apposuit in LXX et postea transtulit « fortem uiuentem » *Guill.* | et *om.* I | par.] M*; apparebo R*IM²Ψ^BVDΩ *edd. cum Hier. tract. p. 412.* ¶ ant. « apparebo » *Guill.* | dei + mei L²Ψ^B *cum* ✕.

4. panis = RFLQ**v cum LXX, He, Hier. tract. p. 412 et ep. 122, 1, 12, cf. hebr.*; panes Q², *rell. codd. et edd. cum Ro et Hier. ep. 108, 22, 2* | mihi (2°) *om.* Q* | cotidie *om.* Φ^R.

5. record.] L*; memoratus L² *cum αγδεκλ moz^x med* | trans.] L*; ingrediari L² *cum Ro* | in loco = R*F *cum LXX et Hier. ep. 78, 1, 3; in locum R², rell. codd. et edd. cum Ro, cf. LXX (cod. R).*

6. mea *om.* L *cum LXX et γδκ* | et *om.* R* | quare] *sub ÷ T²* | in deo] Φ^P*; in deum Φ^{RGV}P²W; in domino L *cum γε κλ moz^x et Hier. ep. 22, 6, 5, cf. He (dominum).* ¶ ant. « in deum » *Guill.* | quoniam = RF*L *cum LXX, Ro, Hier. tract. l. c. et ep. 22, 6, 5 (in ep. 106 de solo v. 12 agitur); quoniam ✕ adhuc: Φ^R Ψ^B; quoniam adhuc F², rell. codd. et edd. cum hebr. cf. He et infra v. 12 et ps. 42, 5.*

7. deus] *praem.* et L²Φ^Q*P*VDΩ^Sα fgrvεl̄sc *cum Ro, Hier. tract. p. 412, cf. LXX (codd. RA et lucian.), Hier. ep. 106 et infra v. 12 et ps. 42, 5.* ¶ quod dicitur « et » hebr. et lat. non habent et in

XLI. (*num. om.* IG*Ψ^BVDΩ^M*α) | 2. <quemadmodum RCIL | <ita RCL | 3. <sitivit RCIL | <quando RCL | 4. <fuerunt RCIL | <dum RCL | 5. <haec RCIL | <quoniam RCL | <in (3°) RCIL | 6. <quare (I°) RCIL | <spera RCIL | salutare RL | 7. <deus CL.

- ad me ipsum anima mea conturbata est
 propterea memor ero tui
 de terra Iordanis et Hermoniim
 a monte modico
 8 abyssus * ad : abyssum invocat
 in voce cataractarum tuarum
 omnia excelsa tua et fluctus tui
 super me transierunt
 9 in die mandavit Dominus misericordiam suam
 et nocte canticum eius
 apud me oratio Deo vitae meae
 10 dicam Deo susceptor meus es
 quare oblitus es mei
 quare contristatus incedo
 dum adfligit me inimicus
 11 dum confringuntur ossa mea exprobraverunt mihi qui tribulant me
 dum dicunt mihi per singulos dies ubi est Deus tuus
 12 quare tristis es anima mea et quare conturbas me
 spera in Deum quoniam * adhuc : confitebor illi

8. * ad : R, cf. hebr.; om. FI | 9. nocte RF; in nocte C (ut vid.) | 12. in deum R cum Hier. ep. 106 et cf. infra ps. 42, 5; in deo FC, ex v. 6.

greco superfluit Guill. | ad me ipsum] L*; in me L², cf. He (in memetipso) conturbata] L*; turbata L²ψ^{B*} cum Ro | iordanis R | hermoniim] G*; ermoniim Φ^v; hermonim G²g; hermoniim RV; hermonin I; hermonii* M; hermonii F.

8. * ad : = RΦ^{R²G^v}, cf. hebr.; ad L Q*Φ^{R*} cum λ (ut vid.); om. Q², rell. codd. et edd. cum LXX, Ro, He et Hier. tract. (pp. 55 et 412) et passim. ¶ ant. habent « ad » et est appositum sub asterisco sed tamen in translacione Ieron. non inuenio. sed reuera ipsum de hebreo apposuit in antiquo. unde qui uult sequi correctionem Ieron. debet habere, licet grecus non habeat Guill. | abyssum] sub * Φ^{P²} | cataractarum LQ*a; cataractarum F; cataractarum U.

9. mandabit w cum LXX | nocte] in nocte V, cf. moz^x; in nocte C (ut vid.) I (in sub ÷) | cant. eius] declarauit L cum Ro | oratio + mea L² cum ελ moz^x.

10. es (I^o)] est F*; om. C cum hebr., moz^c et He, cf. LXX (cod. A) | oblitus est mei ψ^{B²}; me oblitus es L cum Ro | oblitus est mei ψ^{B*} | quare] praem. et VDΩαgrefz̄c cum Ro, cf. LXX (codd. A et

lucian.). ¶ hebr. et ant. et Ieron. non interponunt « et » in greco tamen est Guill. | contristatus] L*; tristis f cum Ro et He; me repolisti et quare tristus L², cf. Ro et ps. 42, 2.

11. ossa mea] praem. omnia L² cum Ro; + et Ω^s | mi(h)i] L*ψ^{B*}; me L²ψ^{B²} cum Ro | qui trib. me = RF*CIL*iv cum LXX, Ro et Hier. ep. 106; inimici mei L² cum λ et med, cf. LXX (codd. A et lucian.) et He; qui tribulant me inimici mei F², rell. codd. et edd. | dum] sub ÷ I²; cum a | dicunt] L*; dicetur L², cf. Ro | mihi] sub ÷ I.

12. mea om. F² cum LXX et γ | quare] sub ÷ I² | in deum = RL*Φw cum Hier. ep. 106; in domino L² cum ελ moz^x, cf. a et He; in deo rell. codd. et edd. ¶ « in deum » Guill. | quoniam adhuc] sub * Φ^v | * = RΦ^{R²G²P²K} cum Hier. ep. 106 et vers. syro-hexapl.; ÷ Q²; om. Q*Φ^{G^{*}P^{*}}, rell. codd. et edd. | adhuc om. L²ψ^{B*} cum LXX, Ro et Hier. tract. p. 412, cf. supra v. 6. ¶ anti. « quoniam adhuc » Guill. | * = RMΦKψ^B cum Hier. ep. 106 et vers. syro-hexapl.; om. rell. codd. et edd. ¶ hic apposuit Ieron. sub asterisco quod

<ad RI | <propterea RCL | <de RL | 8. <abyssus RIL | <in RL | <omnia RIL | 9. <in RIL | <et RL | <apud RCIL | 10. <dicam RCL | <quare (I^o) I | <quare (2°) RCL | <dum RL | 11. <dum RCIL | <exprobraverunt C | <dum RCIL | 12. <quare RCIL | <et LC | <spera RCIL.

salutare vultus mei ✕ et : Deus meus.

XLII. ¹ PSALMUS DAVID

Iudica me Deus et discerne causam meam de gente non sancta ab homine iniquo et doloso erue me

² quia tu es Deus fortitudo mea quare me reppulisti quare tristis incedo dum adfligit me inimicus

³ emitte lucem tuam et veritatem tuam ipsa me deduxerunt et adduxerunt in montem sanctum tuum et in tabernacula tua

⁴ et introibo ad altare Dei ad Deum qui laetificat iuventutem meam confitebor tibi in cithara Deus Deus meus

⁵ quare tristis es anima mea et quare conturbas me spera in Deum quoniam ✕ adhuc : confitebor illi salutare vultus mei ✕ et : Deus meus.

XLIII. ¹ IN FINEM FILIIS CORE AD INTELLECTUM

² Deus auribus nostris audivimus patres nostri adnuntiaverunt nobis

XLII. 3. adduxerunt RF; adduxerunt me C | 4. et RF²I; om. F*.

dicitur «et» sed et postea in sua translatione appositus de hebreo, et grecus habet *Guill.* | et om. Q² cum LXX, cf. *supra* v. 6.

XLII. 1. ps. dauid om. Ψ^BΩ^Mα cum *He*; praem. in finem IΦ^PV cum ελ moz^x; + in finem § | erue] L*; eripe Q*(*ut vid.*) cum Ro; libera L² cum α et moz^o.

2. es om. L cum hebr., med et *He*, cf. LXX (*pauc. codd.*) | deus + meos L², cf. LXX (*codd.* RS) et Ro | quare (2°)] praem. et F²M²QWUV^D2Ω^sagrel̄c cum LXX et Ro. ¶ hebr. et ant. et Ieron. non interponunt «et» grecus tamen habet *Guill.* | incido R | adfl. me inim. om. L*.

3. dedux.] duxerunt Ψ^{B*}, cf. *He* (ducent) | adduxerunt + me CL* cum hebr., LXX et ad | tuum om. α | in tabernacula tua] L*; in tabernaculo tuo L² Ψ^{B*} cum Ro, cf. *He*.

4. et om. F*L²Ψ^{B*} cum Ro | dei + mei L² cum ελ moz, cf. LXX (*cod.* 2013) |

in cithara om. Q*.

5. in deum = RF*(*ut vid.*)IL*Φ^{RGV}G; in domino L² cum ελ moz^x, cf. *He*; in deo F², *rell. codd. et edd.* . ¶ ant. «in deum» *Guill.* | ✕ = RM²ΦΨ^B cum *Hier. ep. 106 et vers. syro-hexapl.*; ÷ Q; om. M*, *rell. codd. et edd.* | adhuc om. L² cum LXX et Ro | ✕ = RM²ΦG²KΨ^B; om. M* G*, *rell. codd. et edd.* ¶ hic in ant. sub asterisco appositus Ieron. coniunctionem «et» *Guill.*

XLIII. 1. tit. om. QΨ^BΩ^Mα | in finem] psalmus §; om. W *Amiat.*; + psalmus VD; + pro ελ | chore FCIWΦ^PGK VDΩ^s *Amiat.*; chorae L; chōr φ^o | ad intell.] sub ÷ V; + psalmus dauid Φ^P cum moz^x.

2. patres] praem. et L² cum moz | in (2°)] praem. et F*U²Ψ^BVDΩ^sagel̄c cum Ro. ¶ satis ant. cum hebr. et Ieron. non interponunt «et» coniunctionem ... neque grecus *Guill.*

⟨salutare RCL.

XLII. (*num. om.* IG*Ψ^BVDΩ^{M*}α) | 1. ⟨iudica RCIL | ⟨ab RCL | 2. ⟨quia RCIL | ⟨quare (1°) R | ⟨quare (2°) RCL | 3. ⟨emitte RCIL | ⟨ipsa RCL | ⟨et (3°) RL | 4. ⟨et RCIL | ⟨ad (2°) RL | ⟨confitebor RIL | 5. ⟨quare (1°) RL | ⟨spera RIL | ⟨salutare RL.

XLIII. (*num. om.* IG*Ψ^BVDΩ^{M*}α) | 2. ⟨deus RCIL | ⟨patres RCL.

opus quod operatus es in diebus
 eorum in diebus antiquis
³ manus tua gentes disperdit et
 plantasti eos
 adflixisti populos et expulisti eos
⁴ nec enim in gladio suo posse-
 derunt terram
 et brachium eorum non salvavit
 eos
 sed dextera tua et brachium tuum
 et inluminatio faciei tuae
 quoniam conplacuisti in eis
⁵ tu es ipse rex meus et Deus
 meus
 qui mandas salutes Iacob
⁶ in te inimicos nostros ventilabi-

mus cornu
 et in nomine tuo spernemus in-
 surgentes in nobis
⁷ non enim in arcu meo sperabo
 et gladius meus non salvabit me
⁸ salvasti enim nos de adfligenti-
 bus nos
 et odientes nos confudisti
⁹ in Deo laudabimur tota die
 et in nomine tuo confitebimur
 in saeculum
 DIAPSALMA
¹⁰ nunc autem reppulisti et confu-
 disti nos
 et non egredieris in virtutibus
 nostris

XLIII. 2. eorum RF²C; eorum et F* | 4. nec RF; non C | 6. cornu RF²C; om. F* | spernimus F*C | in nobis RF²I; in nos F* | 8. de RF; ex I | 9. in nomine FI; nomine R.

3. tuas L | disperdit] M*G*K*; disperdet C; disperdidit I²(didit *in ras.*)M² ΦUG²K²Ψ²VDΩ *edd.* ¶ ant. « disperdet », Ieron. « tu delisti », hebr. « deles », satis ant. « disperdit », noui « disperdidit » *Guill.*

4. nec] L*; non CIL² *cum hebr., LXX, Ro et He* | saluabit LΨ²*Ω^s | dextera Ω²α | faciei tuae = F*CIL*; facie tuae R; uultus tui F²L² (tuae), *rell. codd. et edd. cum Ro et He* | conplacuisti] F*L*; conplacuit tibi L² *cum Ro*; placuisti F² | eis] L*; illis L² *cum Ro*.

5. ipse] *sub ÷ I* | et] *sub ÷ I* | meus] *sub ÷ I*.

6. cornu] *sub ÷ I*; om. F*L *cum Ro et He* | et] *sub ÷ I* | spernimus F*CM*Q* Φ²α²νG*K. ¶ ant. « spernimus » require supra XXII (v. 6) grecus « spernemus » *Guill.* | in nobis] L*; in nos F*L²ν *cum*

Ro; nobis MΦG, *cf. LXX.*

7. in arco MK | non salu. me] L*; me non faciit salu[...] L², *cf. γκ moz^o med.*

8. salu.] L*; liberasti L² *cum Ro* | de] L*; ex IL² *cum Ro* | odientes nos] L*; eosque nos oderunt L² *cum Ro* | confodisti F*.

9. deo] domino F *cum δ et He* | in nomini L²; nomine R; nomini L* | confitebimur + tibi Ω^s, *cf. LXX (cod. 1219).* ¶ hebr. et ant. et Ieron. et grecus non habent « tibi » *Guill.* | saeculum] L*; s(a)ecula L² *re cum Ro* | diapsalma om. F² QWΦ²*νG*Ψ²VDΩα²ρε²β²ζ²c.

10. egred.] L*; praegredieris L², *cf. γδ (prograd.); + deus L²WΨ²*DΩ^sre²ζ²c *cum Ro, cf. LXX (codd. RA et lucian.) et Hier. ep. 106.* ¶ hebr. et ant. et Ieron. non interponunt « deus » nec Remigius *Guill.**

⟨opus RCIL | 3. ⟨manus RCIL | ⟨adflixisti RCL | 4. ⟨nec RCIL | ⟨et RCL | ⟨sed RCIL | ⟨et (3°) RCL | ⟨quoniam RCL | 5. ⟨tu RCIL | ⟨qui RCL | 6. ⟨in RCIL | ⟨et RCL | 7. ⟨non RIL | ⟨et RL | 8. ⟨salvasti RIL | ⟨et RL | 9. ⟨in RIL | ⟨et RL | 10. ⟨nunc RCIL | ⟨et (2°) RCL.

- 11 avertisti nos retrorsum post inimicos nostros
et qui oderunt nos diripiebant sibi
- 12 dedisti nos tamquam oves escarum
et in gentibus dispersisti nos
- 13 vendidisti populum tuum sine pretio
et non fuit multitudo in commutationibus nostris
- 14 posuisti nos obprobrium vicinis nostris
subsannationem et derisum his qui in circuitu nostro
- 15 posuisti nos in similitudinem gentibus
commotionem capitis in populis
- 16 tota die verecundia mea contra me est
et confusio faciei meae cooperuit me
- 17 a voce exprobrantis et obloquentis a facie inimici et persequentis
- 18 haec omnia venerunt super nos nec obliti sumus te
et inique non egimus in testamento tuo
- 19 et non recessit retrorsum cor nostrum
et declinasti semitas nostras a via tua
- 20 quoniam humiliasti nos in loco afflictionis
et cooperuit nos umbra mortis
- 21 si obliti sumus nomen Dei nostri et ÷ si : expandimus manus nostras ad deum alienum

13. commutationibus RF; commotationibus C | 14. qui RF*; qui sunt F²C | circuito F.

11. post inimicos nostros] L*; prae inimicis nostris L² cum Ro | dirip.] M*; deripiebant RFM²Φ^vK.

12. gent.] L*; nacionibus L² cum *αβδex med, cf. γ.*

13. commotationibus CIK; comotationibus Q* | nostris = RF*CIL* cum *med, cf. LXX (codd. RA et lucian.); om. Ωst; eorum F²L²Ω^{s1}, rell. codd. et edd. cum hebr., LXX, Ro et He.*

14. *tot. vers. om. L² | subsannatione et derisu R, cf. Ro | dirisum CQ*UGV | hiis I*Ω^{sa}; iis f | in circuitu nostro = R L*Ψ^{B2}, cf. hebr. et LXX; in circuito nostro F*; in circuitu nostro sunt Ψ^{B*}Ω^{sm2} cum Ro; in circuitu sunt nostro Ω^{m*}; sunt in circuit(u) nostro F², rell. codd. et edd. cum γ moz^c med, cf. He. ¶ ordo antiquorum «sunt in circuitu nostro»*

Guill.

15. in similitudine R | in] *sub ÷ I | commotionem] V² (motionem in ras.); commotionem R; commutationem K | populis] L*; plibemos L², cf. Ro (plebibus).*

16. mea om. L | faciei meae] L*; faciei me**** F*; uultus mei L² cum Ro | cooperuit] L*; operuit L² cum Ro.

18. nec obliti] L*; et obliti non L² cum Ro | nec] ne R | te] L*; tu L², cf. He (tui).

19. non om. G* | retrorsum = RF* CIL* cum Hier. ep. 108, 19, 7; retro F² L², rell. codd. et edd. cum Ro et He | et] L*; nec L² cum moz et He, cf. LXX (aliqui. codd. lucian.).

20. ÷ co : operuit I.

21. ÷ = RQΦG (*sed ÷ ante et*); om. rell. codd. et edd.

11. <avertisti RCIL | <et RCL | 12. <dedisti RCIL | <et RCL | 13. <vendidisti RCIL | <et RCL | 14. <posuisti RCIL | <subsannationem RCL | 15. <posuisti RCIL | <commotionem RCL | 16. <tota RCIL | <et RCL | 17. <a (I^o) RCIL | <a (2°) RCL | 18. <haec R CIL | <et RCL | 19. <et (I^o) RCIL | <et (2°) RCL | 20. <quoniam RCIL | <et RL | 21. <si RIL | <et RL.

- 22 nonne Deus requiret ista
ipse enim novit abscondita cor-
dis
quoniam propter te mortifica-
mur omni die
aestimati sumus sicut oves oc-
cisionis
- 23 exsurge quare dormis Domine
exsurge ÷ et: ne repellas in fi-
nem
- 24 quare faciem tuam avertis
oblivisceris inopiae nostrae et
tribulationis nostrae
- 25 quoniam humiliata est in pulvere
anima nostra
conglutinatus est in terra venter
noster
- 26 exsurge adiuva nos
et redime nos propter nomen
tuum.
- XLIII. 1 IN FINEM PRO HIS QUI COM-
MUTABUNTUR FILIIS CORE AD IN-
TELLECTUM CANTICUM PRO DI-
LECTO
- 2 Eructuavit cor meum verbum
bonum
dico ego opera mea regi
lingua mea calamus scribae ve-
lociter scribentis
- 3 speciosus forma prae filiis ho-
minum
diffusa est gratia in labiis tuis

22. ouis F* | 23. dormis RF; obdormis C | ÷ et: R; et F²C; om. F* | 26. exsurge R²F cum Hier. ep. 106; exsurge domine R*C cum Ro.

XLIII. 1. qui C cum Hier. ep. 65, 3, 1; quae R; que F, sed cf. tit. ps. 59, 68 et 79 | commutabuntur RF; commotabuntur C.

Deest G*(a v. 23, exsurge quare).

22. absconsa L cum Lucif. Calar. moriend. II | omni = RF*CIL*; tota F² L², rell. codd. et edd. cum Ro et He | sic- ut] ut R cum Ro et He | ouis F*G.

23. quaere C | dormis] L*Q*; ob- dormis CIL²Q²KΨ^BVDΩ edd. cum Ro | exsurge] sub ÷ Φ^{RGV} (sed: post finem); om. Ωst | ÷ et: = RK cum vers. syro-he- xapl.; om. F*Ωst cum hebr., exλ He; et F²Ω^{s1}, rell. codd. et edd. cum LXX.

25. in puluerem L | congl. est] L*; adhesit L² cum Ro et He | concludina- tus R.

26. ÷ ex: surge I; + ÷ domine: I²; + domine R*CI*L²Q²WUΨ^{B2}VDΩafgrel ꝛc cum LXX et Ro, cf. Hier. ep. 106. ¶ hebr. et ant. et Ieron. non interponunt

« domine » sed de uersiculo ecclesie est positum qui de littera greca sumptum fuit Guill. | redime] in ras. D²; libera L cum Ro.

XLIII. 1. in — dilecto] psalmus da- uid G²; om. QΨ^BΩ^{Ma} | i. fin.] psal. ꝛ | hiis Ω^s; iis frēlbꝛc | qui] q̄ V; quae R cum ayδ; que F | commotabuntur CI Amiat.; comitabantur Ω^s | chore CIWΦ^P KVDΩ^s; chorae L Amiat.; chōr Φ^o; co- rae R | ~ filii core pro iis qui comm. ꝛ | ad — dilecto om. C | in intellectu ꝛ | canticis W; cantici Amiat. | pro dil.] pro delicto Φ^P; dilectae W.

2. eructuavit = RFLMΦ^RU*; eructa- uit U², rell. codd. et edd. | opera om. Ψ^B | calamo Φ^{RQ} cum γλ moz^c, cf. δ; calomo* I.

22. <nonne RIL | <ipse RL | <quoniam RCIL | <aestimati RCL | 23. <exsurge (I^o) RCIL | <exsurge (2°) RCL | 24. <quare RCIL | <oblivisceris RCL | 25. <quoniam RCI L | <conglutinatus RCL | 26. <exsurge RCIL | <et RCL.

XLIII (num. om. IQG*Ψ^BVDΩ^{M*α}) | 2. <eructuavit RCIL | <dico RCL | <lingua RCL | 3. <speciosus RCIL | <diffusa RCL.

- propterea benedixit te Deus in
aeternum
- ⁴ accingere gladio tuo super fe-
mur tuum potentissime
- ⁵ specie tua et pulchritudine tua
et intende prospere procede et
regna
propter veritatem et mansuetu-
dinem et iustitiam
et deducet te mirabiliter dextera
tua
- ⁶ sagittae tuae acutae
populi sub te cadent
in corde inimicorum regis
- ⁷ sedis tua Deus in saeculum
saeculi
virga directionis virga regni tui
- ⁸ dilexisti iustitiam et odisti ini-
quitatem
propterea unxit te Deus Deus tuus
oleo laetitiae prae consortibus
tuis
- ⁹ murra et gutta et cassia a vesti-
mentis tuis
a domibus eburneis ex quibus
delectaverunt te
- ¹⁰ filiae regum in honore tuo
adstetit regina a dextris tuis in

3. benedixit R²F²C; unxit R²(*ut vid.*)F^{*}, cf. *infra v. 8* | 5. et intende I *cum Hier. ep. 65, 11, 1, cf. hebr.*; et intende et R²F^{*} *cum LXX*; intende R²F² *cum Ro* | deducit R²F^{*} | 7. sedis (*nom. sing.*) C; sedes RF.

Deest G.*

3. benedixit] R³; unxit R²(*ut vid.*) F^{*}L^{*}, cf. *infra v. 8 et Hier. ep. 65, 9, 1* (in editione uulgata pro « benedixit » « unxit » legimus; sed sciendum quod error scriptorum septuaginta translatoribus non debeat imputari).

4. super] L^{*}; circa L² *cum Ro* | fē-
mor I | tuum *om.* L²Ψ^{B*} *cum hebr., Ro et He.*

5. specie — tua (2°) L^{*} (pulcrit.); speciem tuam et pulcritudinem tuam L² *cum Ro* | et intende = R²F^{*}IL^{*}Q²WΦ^{GV} UKw *cum LXX, αγδ et Hier. ep. 65, 11, 1 et 129, 1, 5, cf. hebr.*; intende R²F²L² Q^{*}, *rell. codd. et edd. cum Ro, cf. He* | prospere] R^{*}; prospera K; propere g; et prospere R²F^{*}L^{*}Φ^{RO} *cum LXX, αγζ moz^o* | deducit R²F^{*} | dextra α.

6. acutae + potentissim[...] L² *cum LXX, Ro et Hier. ep. 65, 12, 1*, (potentissime), cf. *Hier. ep. 106* | pop. sub te] *inter uncinos ponunt relb* | sub] L³; *infra L² (ut vid.) cum γε moz^x* | in corde] U^{*}

Ψ^{B*}; in corda U²Ψ^{B*}VDΩαfgrel̄c *cum Ro*. ¶ hebr. et ant. et leron. et Remigius et grecus habent « in corde » sed grecus quidam « in corda », est autem primis standum *Guill.*

7. sedis = CIMQWU^{*}K^{*}; sedes U² K², *rell. codd. et edd.* | direct.] L^{*}; recta est L² *cum Ro* | uirga (2°) + tua Q^{*}.

8. unxi Q^{*} | laetitiae *om.* D | tuis] suis W.

9. murra = RILK; mirra Ψ^BVDΩα; mirra ζc; [...]rra C; myrrha grelb; myrra *rell. codd. et f* | casia RQ^{*}Φ^{RO}G²D *edd.* ¶ « casia » sec. hebr. et ant. require in fine lob (*XLII, 14*), alii multum ant. geminant « s » litteram *Guill.* | a uestim. — te] *in ras. spat. brev.* F¹ | domibus] L^{*}; gradebus L² *cum Ro* | delect. te] L^{*}; te delect. F¹L² *cum Ro*; te delect. te F².

10. fili Q^{*} | adstetit = R²F^{*}CI^{*}L^{*}M QWΦ^{RO}U^{*}K; astetit I²; adstitit R²F²; adsistit L²; astitit U², *rell. codd. et edd.* | tuis + d*** C^{*} | uestito F^{*} | circumd.

<propterea RCL | 4. <accingere RCIL | 5. <specie RIL | <et (2°) RL | <propter RIL | <et (6°) RL | 6. <sagittae RCIL | <populi RL | <in CL | 7. <sedis RCIL | <virga (2°) RCL | 8. <dilexisti RCIL | <propterea RCL | <oleo RCL | 9. <murra RCIL | <a (2°) RCL | 10. <filiae RCL | <adstetit RCIL.

- vestitu deaurato circumdata
varietate
- ¹¹ audi filia et vide et inclina au-
rem tuam
et obliviscere populum tuum et
domum patris tui
- ¹² et concupiscet rex decorem tuum
quoniam ipse est dominus tuus
et adorabunt eum
- ¹³ * et: filia Tyri in muneribus
vultum tuum deprecabuntur di-
vites plebis
- ¹⁴ omnis gloria eius filiae regis ab
intus
in fimbriis aureis ¹⁵ circumamicta
varietatibus
- adducentur regi virgines post
eam
proximae eius adferentur tibi
- ¹⁶ adferentur in laetitia et exulta-
tione
adducentur in templum regis
- ¹⁷ pro patribus tuis nati sunt tibi filii
constitues eos principes super
omnem terram
- ¹⁸ memor ero nominis tui
in omni generatione et genera-
tione
propterea populi confitebuntur
tibi
in aeternum et in saeculum
saeculi.

12. dominus R*F; dominus deus R²C | et adorabunt RF; adora C | 13. * et: R²,
cf. vers. syro-hexapl.; et FC; om. R* | filia (vocat. casu) R cum hebr. et Hier. ep. 65,
18, 1; filiae FC cum Ro | 15. proximae RF²I; proximi F*.

Desunt L(a v. 15, adducentur)G*.

uar.] L*; sub ÷ Φ^{R²GVP}; circumamicta uar.
L² cum Ro, cf. infra v. 15 | uariet.] ue-
rietae tuae C.

12. et — tuum] L*; quoniam con-
cupiuit rex speciem tu[...] L² cum Ro |
est] sub ÷ QΦ^{R²G²VΨ^B} | dominus + deus
R²CIL²Q²UG²KΨ^{B²}VDΩafgreļǵc cum Ro.
¶ hebr. et ant. et grecus non interpo-
nunt « deus » Guill. | et ador.] adora CI,
cf. hebr., LXX (codd. lucian.) et He | et]
sub * Φ^{R²G²}.

13. * et: = R²Φ^{R²G²VΨ^B}, cf. vers. syro-
hexapl.; ÷ et: Φ^P; om. R*L² cum LXX,
Ro et Hier. ep. 65, 18, 1; et L*, rell.
codd. et edd. | filia = Rgr cum hebr., He et
Hier. l. c., cf. LXX (codd. S et lucian.);
filiae rell. codd. et edd. cum LXX et Ro |
tiri Q*Ψ^BΩ^S | diuites] praem. omnes K²
VD*Ωagrelvǵc cum Ro; praem. omnis L².
¶ grecus et Remigius et hebr. et ant. et

leron. non habent « omnes » Guill. | ple-
bis] L*; terrae L² cum ε et moz^o, cf. LXX
(codd. B et aliq. al.).

14. eius] sub ÷ I; om. re cum He |
fimbriis Q*Φ^VU*; fimbriis I | aureis om.
R†Q*.

15. uarietatibus] L*; uarietate K
cum Ro, cf. supra v. 10; uarietati L² |
proximi F*Q*W; proxima g | adferun-
tur Q; auferentur Ω^m.

16. adferentur K*; offerentur Ω^ma.

18. memor — tui] ¶ hebr. et ant.
et grecus et Ieron. non habent « memo-
res erunt » nec habent « domine » que
omnia de cantu et uersiculis apostolorum
sumpta sunt Guill. | mem. ero] Q*Ψ^{B*};
memores erunt Q²Ψ^{B²}DΩelǵc cum LXX
et Ro | tui + domine Q²Ψ^{B²}Ω^Sag | et ge-
nerationem Φ^PΨ^BVΩ^Sřrelǵc | saeculi]
sub ÷ R²QΦΨ^B.

<circumdata CL | 11. <audi RCIL | <et (3°) RCL | 12. <et RCIL | <quoniam RCL | <et L |
13. <et RCIL | <vultum RCL | 14. <omnis RCIL | <in RCL | 15. <adducentur RCI |
<proximae R | 16. <adferentur RI | <adducentur R | 17. <pro RI | <constitues R | 18.
<memor RCI | <in R | <propterea RCI | <in aet. RC.

XLV. ¹ IN FINEM PRO FILIIS CORE
PRO ARCANIS PSALMUS

² Deus noster refugium et virtus
adiutor in tribulationibus quae
invenerunt nos nimis

³ propterea non timebimus dum
turbabitur terra
et transferentur montes in cor
maris

⁴ sonaverunt et turbatae sunt aquae
eorum
conturbati sunt montes in forti-
tudine eius

DIAPSALMA

⁵ fluminis impetus laetificat civita-
tem Dei

sanctificavit tabernaculum suum
Altissimus

⁶ Deus in medio eius non com-
movebitur
adiuvabit eam Deus mane di-
luculo

⁷ conturbatae sunt gentes inclinata
sunt regna
† dedit † vocem suam mota est
terra

⁸ Dominus virtutum nobiscum
susceptor noster Deus Iacob
DIAPSALMA

⁹ venite et videte opera Domini
quae posuit prodigia super ter-
ram

XLV. 1. pro (I^o) RF²I; om. F* | psalmus RC; psalmus dauid F | 3. turbabitur ... transferentur F; turbatur (turbatur C) ... transferentur RC | 4. diapsalma RF; om. C | 7. inclinata RF*; et inclinata C; et inclinatae F² | dedit *restituimus cum* F² et LXX; dederunt RF*C, *errante archetypo* | 8. diapsalma RF; om. C.

Desunt L(usque ad v. 2, quae)G*(usque ad v. 7, sunt).

XLV. 1. in finem — psalmus] psalmus in finem pro filiis core pro occultis Ⓢ; in finem psalmus dauid pro arcanis VΩ^s(arch.); psalmus filiis chore W; psalmus dauid G²; om. QΨ²Ω^mα | pro (I^o) = RF²IKⓈ; om. F*, *rell. codd. et edd.* | core] U*; chore CIWΦ^pU²D; chōr Φ^o; chorae *Amiat.* | archanis Φ^pUKD *Amiat.* | psalmus + dauid FΦ^{RG} cum λ et moz^x.

2. noster] Ψ^b*; nostrum Ψ^{b2} cum moz, cf. *He* (nostra spes et fortitudo).

3. dum] L*; cum L² cum αγδε et *He* | turbabitur] L*; conturbabitur L²M* V cum *Ro*; turbatur R; turbatur C | transferuntur Ψ^b | montes om. Q* | in cor] L*; in corde L² cum α et moz, cf. *He*.

4. sonaverunt IG²Ψ^bVDΩ^fgrelvⓈc cum αβ med. ¶ ant. «sonauerunt» moderni «sonuerunt» *Guill.* | turbati I* | eorum]

L*; eius L² cum *Ro et He* | montes] omnes L* | diapsalma Q; om. CMWΦ^o* G²KVΩ^grelvⓈc.

5. laetificant in cum *hebr., LXX et He* | altissimus + diapsalma W.

6. non commovebitur L*; inuocabitur L² | adiuuavit IQ* | eam] L*; eum L² | mane deluculo FCIL*; uultum suum L², cf. *Ro*.

7. inclinata = RF*L*Q*Φ^{RGV}W cum *hebr., LXX, cf. He*; inclinatae Φ^o; et inclinatae F²; et inclinata L²Q²Φ^p (et sub ÷ Φ^{p2}), *rell. codd. et edd. cum Ro*. ¶ *hebr.* et ant. et grecus et Ieron. non interponunt «et» *Guill.* | dedet L²; dederunt RF*CIL* | suam + excelsus et L² cum γελ, cf. *LXX (codd. RA lucian.)*.

8. diapsalma om. CQΦ^o*G*KΨ^bV DΩ^grelvⓈc.

9. quae] qui Q* | super terra F.

XLV. (num. om. IQG*Ψ^bVDΩ^mα) | 2. <deus RCI | <adiutor RC | 3. <propterea RCIL | <et RCL | 4. <sonaverunt RCIL | <conturbati RCL | 5. <fluminis RCIL | <sanctificavit RCL | 6. <deus RCIL | <adiuvabit RCL | 7. <conturbatae RCIL | <inclinata L | <dedit RCL | 8. <dominus RCIL | <susceptor RL | 9. <venite RIL | <quae RL.

¹⁰ auferens bella usque ad finem
terrae
arcum conteret et confringet arma
et scuta comburet in igne
¹¹ vacate et videte quoniam ego
sum Deus
exaltabor in gentibus exaltabor
in terra
¹² Dominus virtutum nobiscum
susceptor noster Deus iacob.
XLVI. ¹ IN FINEM PRO FILIIS CORE
PSALMUS
² Omnes gentes plaudite manibus
iubilare Deo in voce exultationis

³ quoniam Dominus excelsus ter-
ribilis
rex magnus super omnem terram
⁴ subiecit populos nobis
et gentes sub pedibus nostris
⁵ elegit nobis hereditatem suam
speciem iacob quam dilexit
DIAPSALMA
⁶ ascendit Deus in iubilo
Dominus in voce tubae
⁷ psallite Deo nostro psallite
psallite regi nostro psallite
⁸ quoniam rex omnis terrae Deus
psallite sapienter

10. ad finem RI; ad fines F | in igne R *cum archetypo, ut vid., cf. LXX*; igne F*; igni F²C *cum Ro sec. communiorem usum Hieronymi* | 11. deus RF; dominus C | exaltabor (2°) RF*; et exaltabor F²C.

XLVI. 1. *tit. hab.* RF; *om.* C | 3. dominus FC; deus R | 5. diapsalma RF; *om.* C.

10. fines FL *cum LXX et Ro* | et (2°) *om.* R *cum hebr. et He* | scutum U* | conburit Q* | in igne = RL*, *cf. LXX*; igne F*L²; illi Ψ^B; *om.* I; igni F², *rell. codd. et edd. cum Ro et He.*

11. deus] L*; dominus CIL² *cum αβδε moz^x* | in gentibus] L*; inter gentis L² *cum γε med* | exaltabor (2°) = RF*LQ* Φ^{RGV}UW *cum hebr. LXX et He*; et exaltabor F²Q², *rell. codd. et edd. cum Ro, cf. LXX (cod. R) et He (plur. codd.)* | in] L*; a L², *cf. Ioh. 12, 32.*

12. iacob + diapsalma Φ^PG² (*sub* ✕), *cf. hebr.*; + semper † *cum He.*

XLVI. 1. *tit. om.* CΨ^BΩ^Mα | in fine Ω^S | pro filiis core *om.* Q | pro *om.* K | filis I | core] U*; chore IΩΦ^{GP}U²GVD Ω^S; corae L; choraē *Amiat.* | psalmus + dauid QΦ^GVΩ^S§ | ~ in finem ps. da-

uid pro filiis chore VΩ^S; ~ ps. dauid in finem pro filiis core §.

2. plaudete Q*ΦG*.

3. dom.] deus RI *cum Ro, cf. LXX (cod. R)* | rex] *praem.* et L²V *cum Ro.*

5. nobis] L*; nos L², *cf. Ro* | suam] L*; sibi L² *cum Ro, cf. LXX (aliquod. codd. lucian.)* | specie R | quam] V†; quem Q*Ψ^B V¹DΩg. ¶ grecus et Ieron. et ant. habent «quam» non habent «quem» *Guill.* | diapsalma *om.* CQWΦ^PG*VDΩagre^{lv}§c.

6. iubilo] L*; iubilu F*; iubilacione L² *cum Ro* | dominus] *praem.* et L²Ψ^B D*Ω^Sææc *cum Ro.* ¶ grecus et ant. et Ieron. non interponunt «et» *Guill.*

7. nostro (1°)] *sub* ÷ R²Φ^{RGVP}2G² | nostro (2°)] uestro ΦG†.

8. terrae] F*; terra F² | psallite + [...]psallite C*.

10. <auferens RIL | <arcum RL | <et (2°) RL | 11. <vacate RCIL | <exaltabor (1°) RC L | 12. <dominus RCIL | <susceptor L.

XLVI. (*num. om.* IQG*Ψ^BVΩ^M*α) | 2. <omnes RCIL | <iubilare RCL | 3. <quoniam RCIL | <rex RCL | 4. <subiecit RCIL | <et RCL | 5. <elegit RCIL | <speciem R CL | 6. <ascendit RCIL | <dominus RL | 7. <psallite (1°) RCIL | <psallite (3°) RCL | 8. <quoniam RCIL | <psallite RCL.

⁹ regnavit Deus super gentes
Deus sedit super sedem sanctam
suam
¹⁰ principes populorum congregati
sunt cum Deo Abraham
quoniam Dei fortes terrae vehe-
menter elevati sunt.

XLVII. ¹ CANTICUM PSALMI FILIIS
CORE SECUNDA SABBATI
² Magnus Dominus et laudabilis
nimis

in civitate Dei nostri in monte
sancto eius
³ fundatur exultatione universae
terrae
montes Sion latera aquilonis
civitas regis magni
⁴ Deus in domibus eius cognosci-
tur cum suscipiet eam
⁵ quoniam ecce reges congregati
sunt
convenerunt in unum

9. regnabit C | sedet F | 10. dei (*gen. casu*)F* cum LXX; d[...] C; die R; dii F² | cum Ro.

XLVII. 1. canticum psalmi RF; psalmus cantici C(*ut vid.*)I | 3. fundatur RF; fundator I | montes RF; monte C | 4. cognoscitur F*; cognoscitur R; cognoscetur F²C | 5. reges RF; reges terrae C.

Deest G*(*a v. 3, aquilonis*).

9. regnavit — sedit] ¶ hebr. et ant. habent utrumque in preterito et grecus saltem de primo, alia littera « regnabit ... sedet » *Guill.* | regnavit] G*; regnabit CIΦ^{RGV}G²KΨ^BVDΩ^Sagelȝc | deus] L*; dominus L² cum Ro | gentes] *praem.* omnes f cum Ro; *praem.* omnis L² | sedit = RCILMQW; sedet *rell. codd. et edd. cum Ro et He.*

10. populorum] L*; populi L² cum Ro | congregati] L*; convenerunt L² cum Ro | abraham Φ^G; abraam Ψ^Bf | dei = F*L^W cum hebr., LXX, *a et He, cf. γδ* (deo); die R; d[...] C; dii F², *rell. codd. et edd. cum Ro* | fortis R | uehem.] L*; nimium L² cum Ro.

XLVII. 1. canticum — sabbati] psalmus [...] C; *om.* Ψ^BΩ^{Ma} | cant. — core] in finem filiis core psalmus M | cant. ps.] psalmus cantici IWDf̄grelc *Amiat.*² cum Ro; psalmus uel cantici V; psalmus laus cantici ȝ; psalmus dauid *Amiat.**; ps. dauid ps. cantici Ω^S; in finem pro U; *om.* w | filiis] D*; filiorum D² cum He; filiorum uel filiis V | core] U*; chore IQWΦ^PU²GKVDΩ^S; chor̄ Φ^G; corae L;

chorae *Amiat.* | sec. sabb.] *sub* ÷ R²V cum *vers. syro-hexapl.*; *om.* W cum He.

2. in (2°) *om.* Q*Φ^{RQ} cum hebr. et LXX.

3. fundatur] Φ^{P*}; fundator IL*Φ^{VP²} Ψ^{B*}; [...]r C; dilatans L² cum Ro | exultationi Q*; exultationis M*Φ^{VP²} (is in *ras.*) | uniuersae terrae] Ψ^{B*}; uniuersa terra Φ^{P*}Ψ^{B²} | montes = RFL*Φ^{RGVP*}G* KΨ^{B*} cum LXX et *Hier. comm. p. 48 et in Is. c. 14, v. 14*; montis M*Q*Φ^{P²}G²; monte CI; monti M²Q²WU cum He; mons L²Ψ^{B²}VDΩ *edd. cum hebr., Ro et Hier. adv. Iovin. 22.* ¶ « mons syon » Ieron. sec. hebr. « montis » *Guill.* | sion] Ψ^{B*}; syon Ψ^{B²}DΩa.

4. deus] F*; quoniam F² | dom.] L*; gradibus L² cum Ro | cognoscitur = F*L* cum LXX; cognoscitur R; dinoscitur L² cum Ro; cognoscetur F², *rell. codd. et edd.* | suscipiat I.

5. reges + terr(a)e CLΩagrelȝc cum Ro, *cf. LXX (codd. RA et lucian.) et Hier. ep. 106.* ¶ hebr. et ant. et Ieron. non apponunt « terrae ». grecus aliquis habet. primis standum est *Guill.* | conuen.] *praem.* et V cum Ro.

9. <regnavit RIL | <deus (2°) RCL | 10. <principes RCIL | <quoniam RCL.

XLVII. (XLVI. U, *num. om.* IQG*Ψ^BVDΩ^{M*}a) | 2. <magnus RIL | <in (1°) RL | 3. <fundatur RCIL | <montes RC | <civitas RL | 4. <deus RCIL | <cum L | 5. <quoniam RCIL | <convenerunt RL.

- 6 ipsi videntes sic admirati sunt
conturbati sunt commoti sunt
7 tremor adprehendit eos
ibi dolores ut parturientis
8 in spiritu vehementi conteres na-
ves Tharsis
9 sicut audivimus sic vidimus
in civitate Domini virtutum
in civitate Dei nostri
Deus fundavit eam in aeternum
DIAPSALMA
10 suscepimus Deus misericordiam
tuam
in medio templi tui
11 secundum nomen tuum Deus sic
et laus tua in fines terrae
iustitia plena est dextera tua
12 laetetur mons Sion
exultent filiae Iudaeae propter iu-
dicia tua ÷ Domine:
13 circumdate Sion et conplectimi-
ni eam
narrate in turribus eius
14 ponite corda vestra in virtute
eius
et distribuite domus eius
ut enarretis in progeniem alteram
15 quoniam hic est Deus Deus nos-
ter
in aeternum et in saeculum
saeculi
ipse reget nos in saecula.

7. parturientes RF* | 8. in RF; om. C | 9. diapsalma RF; om. C | 10. suscepimus RFC | 12. exultent RF*; et exultent F²C(exsult.) | iudaeae F cum LXX, et cf. ps. 68, 36 et 96, 8; iudae RC cum Ro | 13. conplectemini C | 14. in progeniem alteram R cum LXX; in progenie altera FI.

Deest G*.

6. sic] sicut L*; tunc L² cum Ro | comm.] praem. et I*L² cum Ro.

7. doloris L | parturientes RF*Φ^R*Q*.

8. in om. CI cum a med et Hier. ep. 37, 1, 2 | conteres Φ^PD cum Ro | tharsis] G³; tarsis QΦ^α; tharls G².

9. sic] L*; ita et L² cum Ro, cf. LXX (codd. R et lucian.) et Hier. ep. 106 | diapsalma Q; om. CWΦ^{OP}GVDΩagrel v̄3c.

10. suscepimus] I*; suscipimus RF CI² | templi tui] L*; templo tuo L² cum ζ et moz^x, cf. δ.

11. sic] L*; ita L² cum Ro | in fines] L*; a finebus L².

12. laetetur F* | syon DΩα | exultent = RF*L cum hebr., LXX, δ et He; * et: e(x)ultent Φ^ROPΨ^B*; ÷ et: exultent QΦv; * et: exultauerunt KΨ^B*, cf. med

et infra ps. 96, 8; et e(x)ultent F², rell. codd. et edd. cum Ro, cf. LXX (codd. RA etc.) | filia Φ^v* | iudaeae = LM²U cum LXX, βζ moz^x; iudaeae FW cum δ; iude DΩα; iudae C¹(a ex i ut vid.)M*, rell. codd. et edd. cum Ro et He | ÷ domine: = RIΦ^RGV; domine rell. codd. et edd.; + diapsalma Φ^p.

13. syon DΩα | conplectemini CIΦ^v.

14. et] sub ÷ I | domus] F*M*; domos F²L*M²G²KΨ^BV^DΩafrelv̄3c; gradus L² cum Ro | enar.] M*; narretis M²WΨ^B cum δ et He | in progeniem alteram = RL cum LXX et γδ moz^o; in progenia altera W; in progeni(e) altera rell. codd. et edd. cum Ro, cf. He.

15. deus (I^o) om. L² cum Ro, cf. LXX (codd. fere omnes) | saeculi] sub ÷ IΦ^o (in ras.) | ipse] praem. et L²e cum Ro.

6. <ipsi RCIL | <conturbati RCL | 7. <tremor RCL | <ibi RCIL | 8. <in RCL | 9. <sicut RCIL | <in (I^o) RCL | <in (2°) RIL | <deus RCL | 10. <suscipimus RCIL | <in R | 11. <secundum RCIL | <sic L | <iustitia RCIL | 12. <laetetur RCIL | <exultent RCL | <propter R | 13. <circumdate RCIL | <narrate RCL | 14. <ponite R(signo K)CIL | <et RCL | <ut RL | 15. <quoniam RIL | <in (I^o) RL | <ipse RL.

XLVIII. ¹ IN FINEM FILIIS CORE
 PSALMUS
² Audite haec omnes gentes
 auribus percipite omnes qui ha-
 bitatis orbem
³ quique terrigenae et filii homi-
 num
 in unum dives et pauper
⁴ os meum loquetur sapientiam
 et meditatio cordis mei pruden-
 tiam
⁵ inclinabo in parabolam aurem

meam
 aperiam in psalterio propositio-
 nem meam
⁶ cur timebo in die malo
 iniquitas calcanei mei circumda-
 bit me
⁷ qui confidunt in virtute sua
 et in multitudine divitiarum sua-
 rum gloriantur
⁸ frater non redimit redimet ho-
 mo
 non dabit Deo placationem suam

XLVIII. 5. in parabolam F *cum LXX*; in parabola RC | 8. redimit redimet F* *cum LXX*; redimit redimit R; redimet redimet F²; redemet redemet C.

Deest G.*

XLVIII. 1. in — psalmus] psalmus G²; *om.* Ψ^BΩ^Mα | filii] *praem.* pro Mg | core] U*; chore IWΦ^PU²VDΩ^S; corae L; chorae *Amiat.*; chōr Φ^α; cho[...] C | psalmus] *sub* ÷ V; + dauid G²VD²Ω^Sg̃g̃ *cum moz^x* | ~ in finem psalmus filii core Q; ~ psalmus dauid in finem filii core g̃.

2. percipe Φ^R | omnes *om.* L²D *cum Ro.* ¶ hebr. et ant. et Ieron. habent « omnes » et grecus similiter *Guill.*

3. terrigen(a)e = F**CIMQWΦ^{RGVK}* V; terigene Ω^M; terrigen(a)e F², *rell. codd. et edd.* | et *om.* L² *cum ε moz^x* | fili Q* | in] *praem.* simul L²M²VD*Ω^{agrel̄c̄c} *cum Ro, cf. He.* ¶ hebr. et ant. et Ieron. et grecus pariter non habent hoc scil. « simul » et « in unum » quia idem sunt sed ant. habent « in unum » et Ieron. habet « simul » et quod dicitur « in idipsum » habet grecus. sed cantus ecclesie habet utrumque *Guill.*

4. loquitur I | prudentiam] D*; pru-

dentia D².

5. in parabolam] L*; in parabolam MW; in parabola RC; in parabola I; in similitudinem L² *cum α, cf. Ro* | meum R | salterio C.

6. cur] ut quid L *cum Ro* | malo] F* M*; mala F²M²WΦ^PUG²Ψ^BVDΩ *edd. cum Ro.* ¶ « in die malo » *Guill.* | me] te Φ^α.

7. in multitud.] L*; quique in abundantia L² *cum Ro.*

8. redimit redimet = F*LM*Φ^PV D²Ω^M¹ *edd. cum LXX et Hier. ep. 54, 18, 2 et in Ionam c. 4, v. 10*; redimit redimit R; redemet redimet WU²G²Ψ^B²; redimet redimet F²M²Q*Φ^{RGP}KD*Ω^S*M†; redemet redimet Q²U*; redemet redemet CIΦ^V; redimat redimet Ω^S²; redimet Ψ^B*. ¶ anti. « redimit redimet » *Guill.* | non] et non Ω^S; nec Ω^M *cum He.* ¶ et hebr. et grecus cum ant. non interponunt « et » *Guill.* | deo] L*; domino L² | placat.] L*; depropiciacionem L² *cum α*ε, cf. He* (propitiationem).

XLVIII. (*num. om.* IQG*Ψ^BVDΩ^M*α) | 2. <audite RCIL | <auribus RCL | 3. <quique RCIL | <in RCL | 4. <os RCIL | <et RCL | 5. <inclinabo RCIL | <aperiam RCL | 6. <cur RCIL | <iniquitas RCL | 7. <qui RCIL | <et RCL | 8. <frater RCIL | <(non (2°) RCL.

- ⁹ et pretium redemptionis animae
suae
et laboravit in aeternum ¹⁰ et vi-
vet
✱ adhuc : in finem
¹¹ non videbit interitum cum vide-
rit sapientes morientes
simul insipiens et stultus per-
ibunt
et relinquent alienis divitias suas
¹² ÷ et : sepulchra eorum domus il-
lorum in aeternum
tabernacula eorum in progeniem
et progeniem
vocaverunt nomina sua in terris
suis
¹³ et homo cum in honore esset
non intellexit
comparatus est iumentis insipien-
tibus
et similis factus est illis
¹⁴ haec via illorum scandalum ipsis
et postea in ore suo conplace-
bunt
DIAPSALMA
¹⁵ sicut oves in inferno positi sunt

9. laborabit F | 10. ✱ R² cum vers. syro-hexapl.; ÷ R* | 12. ÷ *erronee post et po-
nit* R | domos F | illorum FI; eorum R | 13. et RF; om. I | 14. diapsalma R²F; om. R*
C | 15. in inferno F, cf. LXX; in infernum RC(imfer.).

Deest G.*

9. et (2°) om. L² cum ζ *moz et med* |
laboravit = RCI*LM*QWΦ^R cum LXX
et Ro, cf. hebr.; laborabit I²M², *rell. codd.*
et edd. ¶ « laborabit » Ieron. de hebreo
« quiescet » hebr. « cessabit » alii habent
in preterito « laboravit » *Guill.*

10. ✱ = R²Φ^R(sed : post finem)^{ovp}
KΨ^B cum vers. syro-hexapl.; ÷ R*; om.
rell. codd. et edd. | adhuc om. L² cum Ro.

11. interitum + nostrum L²; +
***** Q | morientes] L*; mori L² cum
ε | et (2°) om. L² cum γ.

12. ÷ = R(*erronee ante sepulchra,*
omisso :)QΦ cum vers. syro-hexapl.; ✱
Ψ^B; om. *rell. codd. et edd.* | et om. L² cum
hebr., ε *moz med et He* | domos FΩ^M | il-
lorum] L*; eorum RL²α cum Ro | in pro-
geniem et progeniem = RF*IL*M²Q²W^f,
cf. LXX; in progenies et progenies D*
(*ut vid.*); in progeniem et progeniae Q*;
in progeniae et progeniem K; in proge-
niae et progenie M*; in omni generacio-

ni et progeniem L², cf. Ro (*conplur. codd.*);
in progenie et progenie F²D², *rell. codd.*
et edd. | uocau.] L*; inuocauerunt L² cum
med, cf. Ro | sua] L*; eorum L² cum Ro |
suis] L*; ipsorum L² cum Ro; om. Φ^{or}
cum hebr., cf. LXX (*codd. lucian.*).

13. et om. IΨ^{B2}VΩ, cf. *Hier. ep. 106*
et infra v. 21. ¶ « et homo » sic sec.
hebr. et ant. et Ieron. ponitur « et » ante
id quod dicitur « homo » sed in ultimo
uersu (v. 21) non, grecus et in hoc uersu
et in ultimo uersu preponit sed standum
est primis *Guill.* | cum in hon.] in hono-
rem cum R, cf. *moz^x med, Hier. ep. 106*
et infra v. 21 | insipientibus] sub ÷ Φ
Ψ^B, cf. *infra v. 21* | et om. Ψ^B*

14. illor.] L*; eorum L² cum Ro |
scand.] *praem.* in L² cum *moz* | ipsis] L*;
ipsius L² | conplacebunt] L*; benedicent
L² cum Ro | diapsalma Q; om. R*CW
Φ^{ov}G²Ψ^BVΔΩαgrelb̄c.

15. in infernum RC(imf.) cum *moz^x* |

9. <et (1°) RCIL | <et (2°) RCL | 10. <adhuc RL | 11. <non RCIL | <simul RCL | <et (2°)
RCIL | 12. <et RCL | <tabernacula RIL | <vocaverunt RL | 13. <et RIL | <comparatus
RL | <et RL | 14. <haec RCIL | <et RCL | 15. <sicut RCIL.

mors depascet eos
 et dominabuntur eorum iusti in
 matutino
 et auxilium eorum veterescet in
 inferno a gloria eorum
¹⁶ verumtamen Deus redimet ani-
 mam meam
 de manu inferi cum acceperit me
 DIAPSALMA
¹⁷ ne timueris cum dives factus fue-
 rit homo
 et cum multiplicata fuerit gloria
 domus eius
¹⁸ quoniam cum interierit non su-
 met omnia

neque descendet cum eo ✕ po-
 ne: gloria eius
¹⁹ quia anima eius in vita ipsius
 benedicetur
 confitebitur tibi cum benefece-
 ris ei
²⁰ introibit usque in progenies pa-
 trum suorum
 usque in aeternum non videbit
 lumen
²¹ homo in honore cum esset non
 intellexit
 comparatus est iumentis ÷ insi-
 pientibus:
 et similis factus est illis.

15. eorum (3°) F; sua RC, cf. Ro | 16. diapsalma R²F; om. R^{*}C | 21. in honore cum RF²C; cum in honore F*, cf. supra v. 13.

Deest G*(usque ad v. 20, lumen).

mors] *praem.* et F² cum Ro | dominabun-
 tur eor.] L*; optenebunt eos L² cum Ro |
 ueterascet VDΩ *edd.*; ueteriscet R; uete-
 rescent Ψ^{B*}. ¶ ant. « ueterescet » Guill. |
 a] L¹; ac D; et a L² cum Ro; om. L[†] cum
 α*δ | eor.] L*; sua RCI, cf. Ro; sua ex-
 pulsus sunt L² cum Ro.

16. deus om. L² | redimit V*; libe-
 rait L cum Ro | inferii C; inferni L*
 cum α^γ moz et Hier. ep. 106 | diapsalma
 Q; om. R*CM²WΦ^{α*}vG²Ψ^BVΩagreIbȝc.

17. timueritis Ω^s.

18. cum — sumet] non cum morie-
 tur accipiet L cum Ro | descendit Q*; di-
 scendit I*; *praem.* simul L cum Ro | ✕
 pone: = R, cf. hebr., LXX (*pauc. codd.*
lucian.) et He (post eum); pone F*CI
 L*; om. F²L², *rell. codd. et edd. cum*

LXX et Ro | gloriam F*; + domus L²
 cum Ro, cf. LXX (*cod. R*) et v. *praec.*

19. quia] quoniam L² cum Ro; om.
 L* | uita] uia C | ei] illi D; eius C*.

20. patrum suorum] L*; patres su[...]
 L², cf. γ (patris eius) | usque] *praem.* et
 L²Ψ^BVΩ^srelȝc cum Ro. ¶ et ant. et Ie-
 ron. non interponunt « et » sed neque
 grecus Guill.

21. homo] *praem.* et L²Ψ^{B²} cum Ro,
 cf. LXX (*codd. SRA et lucian.*), Hier. ep.
 106 et supra v. 13 | in honore cum = R
 F²CL* cum moz^x med et Hier. ep. 106;
 cum in honore F³L², *rell. codd. et edd.*
cum Ro et He, cf. supra v. 13 | non]
praem. ***** C | est] es L | ÷ = RΦ^{RG²VP}
 KΨ^B; om. Φ^{α*}, *rell. codd. et edd.* | est]
 es L.

<mors RL | <et (1°) RCIL | <et (2°) RCL | 16. <verumtamen RCIL | <de RCL | 17. <ne
 RCIL | <et RCL | 18. <quoniam RCIL | <neque RCL | 19. <quia RCIL | <confitebitur
 RCL | 20. <introibit RCIL | <usque (2°) RCL | 21. <homo RCIL | <comparatus RCL |
 <et RCL.

XLIX. ¹ PSALMUS ASAPH

Deus deorum Dominus locutus
est et vocavit terram
a solis ortu usque ad occasum
² ex Sion species decoris eius
³ Deus manifeste veniet Deus nos-
ter et non silebit
ignis in conspectu eius exar-
descet
et in circuitu eius tempestas va-
lida
⁴ advocabit caelum desursum
et terram discernere populum
suum
⁵ congregate illi sanctos eius
qui ordinant testamentum eius
super sacrificia
⁶ et adnuntiabunt caeli iustitiam

eius

quoniam Deus iudex est

DIAPSALMA

⁷ audi populus meus et loquar
tibi
Israhel et testificabor tibi
Deus Deus tuus ego sum
⁸ non in sacrificiis tuis arguam te
holocausta autem tua in con-
spectu meo sunt semper
⁹ non accipiam de domo tua vi-
tulos
neque de gregibus tuis hircos
¹⁰ quoniam meae sunt omnes ferae
silvarum
iumenta in montibus et boves
¹¹ cognovi omnia volatilia caeli
et pulchritudo agri mecum est

XLIX. 1. psalmus asaph RFI; in finem [...] C | 3. exardescet F²; exardiscet R; exardescit F*; ardebit C | et in FC; in R | 4. aduocavit RC | 5. super RF; supra C | 7. ego sum FC; sum ego R | 9. de domu C.

XLIX. 1. psalmus asah V; psalmus dauid Φ^p cum ε; in finem psalmus dauid Q; filiis asaph Ω^s; in finem psalmus filiis chorae Amiat.; in finem filiis chore psalmus W; in finem [...] C; om. Ψ²Ω^mα | dominus om. Ω^s | a om. Φ^p | ad om. Φ^o*.

2. ex syon DΩα; exion Q*.

3. deus (I^o) dominus Φ^r* | exardescet] L*; exardiscet R; exardescit F*G*; ardebit CI cum Ro; om. L² | et] sub * G; om. RL*.

4. aduocavit RCILQ*ΦG*KVDΩα] grelξ cum Ro | desursum] L*; sursum L² cum Ro | terra M cum γε.

5. illis R | supra CIL | sacrificia + diapsalma Φ^p.

6. diapsalma CQ; om. MWΦ^o*vPG* KVDΩagreלבֶּזֶק.

7. et (I^o) om. ξ | tibi = RF*CI(sub ÷) L* cum LXX; om. F²L², rell. codd. et edd. cum hebr., Ro et He, cf. LXX (cod. R) | isr. — 8. tuis] in ras. brev. spat. F¹ | isrh F¹; israel L] greלבֶּזֶק; isrl QΦ^{ro}vGΨ²v DΩ | et] sub * CG; om. Ψ²* cum γ | deus (I^o) praem. quoniam L² cum Ro | ~ sum ego RL² cum LXX, γ moz med.

8. in sacrificiis tuis] L*; soper sacrificiam toam L², cf. Ro.

9. domu CI*Q*Φ^v | hircos CIM* Φ^vpUDΩ.

11. et pulchr.] L*; especies L², cf. Ro.

XLIX. (num. om. IQG*Ψ²vDΩ^m*α) | 1. <deus RIL | <a RIL | 2. <ex RCL | 3. <deus (I^o) RCIL | <deus (2°) L | <ignis RCIL | <et RCL | 4. <advocabit RCIL | <et RCL | 5. <congregate RCIL | <qui RC | 6. <et RCIL | <quoniam RCL | 7. <audi RCIL | <israhel RCL | <deus (I^o) RL | 8. <non RCIL | <holocausta RCL | 9. <non RCIL | <neque RC L | 10. <quoniam RCIL | <iumenta RCL | 11. <cognovi RCIL | <et RCL.

- 12 si esurierio non dicam tibi
meus est enim orbis terrae et
plenitudo eius
- 13 numquid manducabo carnes tau-
rorum
aut sanguinem hircorum potabo
- 14 immola Deo sacrificium laudis
et redde Altissimo vota tua
- 15 et invoca me in die tribulationis
et eruam te et honorificabis me
DIAPSALMA
- 16 peccatori autem dixit Deus
quare tu enarras iustitias meas
et adsumis testamentum meum
per os tuum
- 17 tu vero odisti disciplinam
et proiecisti sermones meos re-
trorsum
- 18 si videbas furem currebas cum eo
et cum adulteris portionem tuam
ponebas
- 19 os tuum abundavit malitia
et lingua tua concinnabat dolos
- 20 sedens adversus fratrem tuum
loquebaris
et adversus filium matris tuae
ponebas scandalum
- 21 haec fecisti et tacui
existimasti inique quod ero tibi
similis
arguam te et statuam contra fa-
ciem tuam
- 22 intellegite nunc haec qui obli-
viscimini Deum
nequando rapiat et non sit qui
eripiat

16. adsumes F*C | 19. malitia FC; malitiam R | dolus RF | 20. aduersus (*utr. loco*) FC; aduersum R | 21. inique RF; iniquitatem C | tibi RF; tui C | 22. nunc RC; *om.* F | obliuiscimini C | deum F; dominum RC *cum Ro.*

Deest G (a v. 16, iustitias).*

12. terrae] *sub* ÷ I²G².

13. hircorum IMWΦ^{RP}UDΩ⁵; hircorum Ω^M.

14. sacrificium] *sub* ÷ Φ^{G²VP²} | tua] mea f.

15. et (*I^o*) *om.* R *cum Ro* | tribulationis + tue L² *cum Ro*, *cf. LXX (codd. RA lucian.)* | et (*2°*) — honorificabis] L*; eripiam te et magnificabis L² *cum Ro* | et (*2°*) *om.* V²agr̄ȝc *cum hebr., Ro et He* | diabsalma CQ; *om.* M²WΦ^VG*VDΩ *edd. cum hebr.*

16. enarrēs Ψ^B | a(d)sumes F*CILΦ^R *cum* δ*ε *moz^c.*

17. et *om.* f | retrorsum] L*; poste

L², *cf. Ro et He.*

18. uidebam Ω^{M*} | ponebas] *sub* ÷ Φ^{R²G²V²P²}.

19. malitiam RΦ^{RG} | dolus RF.

20. aduersum (*I^o*) RQ* | loqueb.] L*; detraebas L² *cum Ro*, *cf. Hier. ep. 106* | aduersum (*2°*) RQ*a.

21. iniquitatem CI *cum LXX et Ro* | ero] L*; eres L² | tibi = RFL; tui *rell. codd. et edd. cum He* | statuam + illam L², *cf. Ro.*

22. nunc = RCIL* *cum moz^c, cf. LXX; om. L², rell. codd. et edd. cum Ro et He* | obliuiscimini CIa | deum] F*L*; deo F²; dominum RCI *cum Ro*; domino L².

12. <si RCIL | <meus RCL | 13. <numquid RIL | <aut RL | 14. <immola RIL | <et R L | 15. <et (*I^o*) RCIL | <et (*2°*) RCL | 16. <peccatori RCIL | <quare RCL | <et RCL | 17. <tu RCIL | <et RCL | 18. <si RCIL | <et RCL | 19. <os RCIL | <et RCL | 20. <sedens RCIL | <et RCL | 21. <haec RCIL | <existimasti RCIL | <arguam RCL | 22. <intellegite RCIL | <nequando RC.

23 sacrificium laudis honorificabit me et illic iter quod ostendam illi salutare Dei.	cognosco et peccatum meum contra me est semper
L. 1 IN FINEM PSALMUS DAVID 2 CUM VENIT AD EUM NATHAN PROPHE- TA QUANDO INTRAVIT AD BETH- SABEE	6 tibi soli peccavi et malum co- ram te feci ut iustificeris in sermonibus tuis et vincas cum iudicaris
3 Miserere mei Deus secundum ÷ magnam: misericordiam tuam ÷ et: secundum multitudinem miserationum tuarum dele iniquitatem meam	7 ecce enim in iniquitatibus con- ceptus sum et in peccatis concepit me ma- ter mea
4 amplius lava me ab iniquitate mea et a peccato meo munda me	8 ecce enim veritatem dilexisti incerta et occulta sapientiae tuae manifestasti mihi
5 quoniam iniquitatem meam ego	9 asparges me hysopo et munda- bor lavabis me et super nivem deal- babor

23. honorificavit FC | quod RC; quo F.

L. 2. quando RF; cum I | bethsabee RF; bersabe I | 6. iudicaris FC; iudicaberis R | 9. aspargis F*C(assp.).

Deest G* (usque ad v. 7, sum).

23. honorificavit FCIQWU*K | iter] ter F* | quod] I*L*ΨB*; quo FI²MG²ΨB²VDΩ edd. cum LXX; est in quod L², cf. Ro. ¶ anti. « quod », noui « quo », melius sec. Ieron. et grecum Guill.

L. 1. tit. om. Ψ^BΩ^Mα | in finem om. Φ^PUVΩ^Sg.

2. cum] ubi Q; quando Wg Amiat. | uenerit Φ^R*; ueniret F | ad eum om. D | nathā Ω^Sf; natham RF | quando] quoniam Ω^S; quia U cum α; cum IQW cum γδ; quando uel quoniam V | intrauerat Ω^S; intrasset W | beth-sabee re; bethsabeae (vel -bee) Φ^{GP}G²KV; bethsabee W; bethsabeae Φ^V; bethsabee U; bersabee Ω^Sf³ cum LXX et Ro; bersabee D; bersabe IQ Amiat.; bersab M.

3. sec. magnam] sub ÷ Q² | ÷ (ante

magnam) = RΦ^{RG}2v; om. Φ^G*, rell. codd. et edd. | ÷ (ante et) = RΦ^{RG}2vF; om. Φ^G*, rell. codd. et edd.

4. amplius] usquequaque L* cum γ δε moz | ab iniq. mea] L*; ab iniusticias meas L², cf. Ro.

5. iniquitatem meam] L*; iniquitates meas L² cum ε moz^o et He | agnosco L cum Ro.

6. iudicabis I*; iudicaberis RI² cum He.

7. enim] sub ÷ CI²; om. hebr. et He | in (I^o) om. Ψ^B*.

9. asparges = R^{*}F²MQ²Φ^R2GV; adsparges W; adsparges LU; aspargis F*Q*; asspargis C; a*spergis I; asperges R²Φ^R*; rell. codd. et edd. | me + domine VΩe. ¶ non est ibi « domine » Guill. | hysopo Cfgrelb³c; ysopo Φ^VVDΩα; hisopo Φ^G.

23. <sacrificium RCIL | <et RCL.

L. (num. om. IG*Ψ^BVDΩ^M*α) | 3. <miserere RCIL | <et RCL | <dele RL | 4. <amplius RCI | <et RCL | 5. <quoniam RCIL | <et RCL | 6. <tibi RCIL | <et L | <ut RCL | <et RCL | 7. <ecce RCIL | <et CL | 8. <ecce RCIL | <incerta RCL | 9. <asparges RCI L | <lavabis RCL.

- 10 auditui meo dabis gaudium et
laetitiam
exultabunt ossa humiliata
- 11 averte faciem tuam a peccatis
meis
et omnes iniquitates meas dele
- 12 cor mundum crea in me Deus
et spiritum rectum innova in
visceribus meis
- 13 ne proicias me a facie tua
et spiritum sanctum tuum ne
auferas a me
- 14 redde mihi laetitiam salutaris tui
et spiritu principali confirma me
- 15 docebo iniquos vias tuas
et impii ad te convertentur
- 16 libera me de sanguinibus Deus
Deus salutis meae
exultabit lingua mea iustitiam
tuam
- 17 Domine labia mea aperies
et os meum adnuntiabit laudem
tuam
- 18 quoniam si voluisses sacrificium
dedissem utique
holocaustis non delectaberis
- 19 sacrificium Deo spiritus contri-
bulatus
cor contritum et humiliatum Deus
non spernet
- 20 benigne fac Domine in bona vo-
luntate tua Sion
et aedificentur muri Hierusalem
- 21 tunc acceptabis sacrificium iusti-
tiae
oblationes et holocausta
tunc inponent super altare tuum
vitulos.

16. exultabit F; exultavit R; exaltabit C | 19. spernit C | 20. domine RF²C; om. F*.

10. exultabunt = RF*I*L cum hebr.,
LXX et αὐδῆ; et exultabunt F²I², *rell.*
codd. et *edd.* cum Ro.

12. et om. L²DΩ^sα cum moz^x. ¶
grecus et hebr. et anti. et Ieron. interpo-
nunt « et » *Guill.*

13. et om. L² cum moz^x.

14. et om. L² cum ε moz^x.

15. ad] a Φ^R.

16. exultavit RLQ*; exaltabit CIG
Ψ^Bβ; *praem.* et F²Q²G(*sub* ÷ G²), *rell.*
codd. et *edd.* cum Ro. ¶ hebr. et grecus
et anti. et Ieron. non interponunt « et »
Guill. | iustitiam tuam] L*; iustitias tuas
L² cum ε moz.

17. aperias R | adnunciauit Q*;
praem. et F* | laud.] Ω^m†; iusticiam Ω^m1,
ex v. praec.

18. si om. C | utique] *sub* ÷ G² |

holocaustis + autem L² cum ε.

19. spernit = RF*L cum LXX, γ et
Hier. tract. p. 422; spernit CI cum Ro
despicies MQ*Φ^RU; despicias F²; despi-
cies Q², *rell. codd.* et *edd.* cum He, cf.
ad et Hier. passim (despicit vel despi-
ciet). ¶ « despicias » sec. antiquiorem uel
« despicias » ut habent satis ant. cum
Ieron. *Guill.*

20. domine om. F*L* cum hebr., cf.
LXX (*cod. S.*) ¶ grecus cum satis ant.
habent « domine » alii cum hebreo non
habent *Guill.* | bona] *sub* ÷ CG² | syon
DΩα | et] L*; ut L²Q*Ψ^BΩ^S *edd.* cum Ro.
¶ sec. grecum et sec. ant. et Ieron. « et
aedificentur » non est ibi « ut » *Guill.* |
hirlm Ψ^B; ihrlm Gα; hyerusalem C; ie-
rusalem grelbβc; ierlm DΩ; *praem.* in L.
21. altarem L.

10. <auditui RCIL | <exultabunt RCL | 11. <averte RCIL | <et RCL | 12. <cor RCIL |
<et RL | 13. <ne RIL | <et RL | 14. <redde RIL | <et RCL | 15. <docebo RCIL | <et RC
L | 16. <libera RCIL | <exultabit RCL | 17. <domine RCIL | <et RCL | 18. <quoniam
RCIL | <holocaustis RCL | 19. <sacrificium RCIL | <cor RCL | 20. <benigne RCIL |
<et RCL | 21. <tunc RCIL | <oblationes RCL | <tunc RCL.

LI. 1 IN FINEM INTELLECTUS DAVID
 2 CUM VENIT DOEC IDUMEUS ET
 ADNUNTIAVIT SAUL ET DIXIT VE-
 NIT DAVID IN DOMO ACHIMELECH
 3 Quid gloriatur in malitia qui po-
 tens est iniquitate
 4 tota die iniustitiam cogitavit lin-
 gua tua
 sicut novacula acuta fecisti do-
 lum
 5 dilexisti malitiam super benigni-
 tatem

iniquitatem magis quam loqui
 aequitatem

DIAPSALMA

6 dilexisti omnia verba praecipita-
 tionis
 linguam dolosam
 7 propterea Deus destruet te in
 finem
 evellet te et emigrabit te de ta-
 bernaculo
 et radicem tuam de terra viventium

DIAPSALMA

LI. 2. dixit FC; dixit ei R | in domo RC; in domum F | achimelec R; ahimelech C; abimelech F | 3. est R*F*; es R²F²; om. C | iniquitate RF²; iniquitatem C; in iniquitate F* | 4. iniustitiam F²C cum LXX; iniustitia RF* | 6. linguam dolosam RF*; lingua dolosa F²I | 7. deus destruet te RF²I; destruet te deus F* | emigrauit R(emegr.) F* | tabernaculo RF; tabernaculo tuo I.

Deest L (a v. 7, diapsalma).

LI. 1. tit. om. Ψ^bΩ^mα | in fin. om. QK; praem. psalmus § | dauid] praem. ipsi I cum ae moz^c.

2. uenisset QV cum He; iuit W; + ad eum Φ^oge | doec] F*; dohec Φ^v; doech F²WΦ^{RG}UGKVDΩ^s; doeg grelb §c; *****doec***** M | idumaeus IΦ^pg relb§c; ydumeus Ω^s; ydumeius V | et om. W Amiat. cum α* | nun(t)iauit Dg§c; nun(t)iasset VΩ^s, cf. He | sauli VΩ^sgreלב§c cum moz | et — achim.] de dauid Ω^s | et dicit W; et dixit (δ Φ^o) ei RQ Φ^{RG} cum hebr., LXX, γδε et Hier. comm. p. 50; et dicit ei L; et dixit illi I cum moz^x; et dixit et Φ^p; om. VDg§c | dauit R; om. G* (ut vid.) | in domum FILQΦ UGVD edd.; om. Amiat.* | achimeleche Φ^v; achimelec R; ahimelech C; abimelech FIWKGKVDfgeלב§ Amiat. cum LXX et Ro. ¶ uel « achimelech » iuxta hebr. [cod. grecus] et ant. uel « abimelech » iuxta grecum et huius psalmi glosatorem nec discrepat ab historia quia iuxta hebr. et Ieron. primi Paralip. XVIII (v. 16) « abimelech » iste dicitur id est pater meus rex qui secundo Regum VIII (v. 17)

« abimelech » uel « achimelech » id est frater meus rex appellatur Guill.

3. gloriatur = RF*CL* cum α; gloriaris F²L², rell. codd. et edd. cum hebr., Ro et He | in malitiam M; in malicitia V²; in malicitiam V* | est = R*F*L cum α; om. CI, cf. hebr., LXX et He; es R² F², rell. codd. et edd. | iniquitatem CΨ^b*, cf. Ro; praem. in F*Φ^{RGV}VDΩagreלב§c cum Ro.

4. iniustitia RF*L cum δε moz^x.

5. iniq. om. Q* | ~ magis iniq. Ω^m* | diapsalma] F (post verbum praecipitationis v. seq.); om. IQΦ^G*KVDΩagreלב§c.

6. linguam dolosam = RF*LUDm cum LXX et αγδ*ε; linguam dolosam W; lingua dolosa F², rell. codd. et edd. cum He, cf. Ro.

7. ~ destruet te deus F*L² cum Ro | emigrauit F*M*QW; emegrauit R | tabern. + tuo IΦ^pΨ^bVD*Ω^safgreלב§c cum Ro, cf. LXX (codd. R et lucian.). ¶ hebr. et ant. non habent « tuo » sed neque grecus Guill. | diaps.] sub ÷ G²; diapsalma CQ; om. IΦ^G*G*VDΩagreלב§c.

LI. (num. om. IG*Ψ^bVDΩ^m*α) | 3. <quid RCIL | 4. <tota RCIL | <sicut RCL | 5. <dilexisti RCIL | <iniquitatem RL | 6. <dilexisti RIL | <linguam R | 7. <propterea RI L | <evellet RL | <et (2°) RC.

⁸ videbunt iusti et timebunt
 et super eum ridebunt et dicent
⁹ ecce homo qui non posuit Deum
 adiutorem suum
 sed speravit in multitudine divi-
 tiarum suarum
 et praevaluit in vanitate sua
¹⁰ ego autem sicut oliva fructifera
 in domo Dei
 speravi in misericordia Dei in ae-
 ternum et in saeculum saeculi
¹¹ confitebor tibi in saeculum quia
 fecisti
 et expectabo nomen tuum quon-
 iam bonum
 in conspectu sanctorum tuorum.
LII. ¹ IN FINEM PRO MELECH INTEL-
 LEGENTIAE DAVID
 Dixit insipiens in corde suo non

est Deus
² corrupti sunt et abominabiles
 facti sunt in iniquitatibus
 non est qui faciat bonum
³ Deus de caelo prospexit in fi-
 lios hominum
 ut videat si est intellegens
 ÷ aut: requirens Deum
⁴ omnes declinaverunt simul inu-
 tiles facti sunt
 non est qui faciat bonum non
 est usque ad unum
⁵ nonne scient ÷ omnes: qui ope-
 rantur iniquitatem
 qui devorant plebem meam ut
 cibum panis
⁶ Deum non invocaverunt
 illic trepidabunt timore ubi non
 fuit timor

10. in domu C.

LII. 1. meleth R; mele*h C; amalech F | intellegentiae F; intellegentia R; intellectus I | 3. in R²FC; super R* | 6. trepidabunt F *cum LXX*; trepidauerunt R(trepid.)I *cum Ro.*

Deest L.

8. et (2°)] *sub* ÷ Ψ^B | et dicent] *sub* ÷ CIΦ(*sed in* Φ^P : *post et*)K.

9. adiutorium R *cum moz* | in multitudinem F.

10. autem] *sub* ÷ I | in domu CM* Q*Φ^V | dei] domini Ω^S *cum Ro, cf. LXX (cod. R)* | speravit F* *cum δ** | dei] eius Ψ^B | saeculi] *sub* ÷ G.

11. tibi *om.* F† | in saeculo R | bonum + est MQ²Ψ^{B2}Ωgrēl̄z̄c *cum Ro.*

LII. 1. *tit. om.* QΨ^BΩ^Mα | in] *praem.* psalmus § | melech = WK; mele[.]h C; meleth R; maeleth mc; mahaleth g; mahalath r; amelech F²G; amalech F*IM Φ^{RVP}UVDΩ^Sf̄z̄ *Amiat.*; amalec Φ^α; ama-

leth eI | intell(e)gentia RWf̄rel̄b *Amiat.*; intellectus IVDΩ^Sḡz̄ *cum Ro*; intellegendum M | ~ intellectus dauid pro amalech VDΩ^S.

2. in *om.* V | iniquitatibus + suis M²(*in ras.*)Ω^S *cum Ro, cf. ps. 13, 1* | non *om.* M* | es Q*.

3. deus] dominus Φ^{G*} *cum Ro, cf. ps. 13, 2* | in = R²FCI; super R*, *rell. codd. et edd. cum Ro et He, cf. ps. 13, 2* | ÷ = RIΦG²KΨ^B; *om.* G*, *rell. codd. et edd.*

5. ÷ = RIMΦ^{RQ2VP}G²KΨ^B; *om.* Φ^{G*} G*, *rell. codd. et edd.*

6. deum] dominum I *cum α*ε̄z̄ moz^x*

8. <videbunt RCI | <et (2°) R | 9. <ecce RC | <sed RCI | <et RC | 10. <ego RCI | <speravi RC | 11. <confitebor RCI | <et RC | <in RC.

LII. (*num. om.* IQG*Ψ^BVΩ^M*α) | <dixit RCI | 2. <corrupti RCI | <non RC | 3. <deus RCI | <ut RC | 4. <omnes RCI | <non (I°) RC | 5. <nonne RCI | <qui (2°) RC | 6. <deum RI | <illic R.

quoniam Deus dissipavit ossa
eorum qui hominibus placent
confusi sunt quoniam Deus spre-
vit eos

⁷ quis dabit ex Sion salutare Israhel
dum convertit Deus captivitatem
plebis suae
exultabit iacob et laetabitur Isra-
hel.

LIII. ¹ IN FINEM IN CARMINIBUS IN-
TELLECTUS DAVID ² CUM VENISSENT
ZIPHEI ET DIXISSENT AD SAUL
NONNE DAVID ABSCONDITUS EST
APUD NOS

³ Deus in nomine tuo salvum me
fac

et in virtute tua iudica me

⁴ Deus exaudi orationem meam
auribus percipe verba oris mei

⁵ quoniam alieni insurrexerunt ad-
versum me

et fortes quaesierunt animam
meam

non proposuerunt Deum ante
conspectum suum

DIAPNALMA

⁶ ecce enim Deus adiuuat me
Dominus susceptor animae meae

7. conuertit FC; conuerterit R | deus RC; dominus F | exultauit R.

LIII. 2. ad saul RF; ad saulem C | nonne F; nonne ecce RI *cum Ro* | 5. aduer-
sum RC; aduersus F | non RF; * et: non C.

Deest L.

cf. LXX (codd. SR) et ps. 13, 5; quoniam
Φ^p. ¶ « deum » *Guill.* | trepidabunt = F
cum LXX; trepidauerunt R; trepidauerunt
rell. codd. et edd. cum Ro, cf. LXX (codd.
R et lucian.), He (timuerunt) *et ps. 13, 5* |
timorem F | fuit] erat Mrelbꝛc *cum Ro,*
cf. ps. 13, 5.

7. ex syon DΩα; exion Q* | isrh F;
israel Dfgrēlbꝛc; isrl QΦ^{RGV}Ψ^{BV}Ω | dum
= RFCI *cum Ro*; cum *rell. codd. et edd.*
cum He, cf. ps. 13, 7 | conuertit = FCI
cum ε moz^c; auerterit Ψ^{B2}, *cf. ps. 13, 7;*
conuerterit Ψ^{B*}, *rell. codd. et edd.* | deus]
Ψ^{B*}; dominus FΨ^{B2}DΩꝛc *cum LXX et*
Ro, cf. ps. 13, 7. ¶ « deus » sec. ant. hebr.
Ieron. et grecum *Guill.* | captiuitate R |
exultauit RQ† | et] *sub ÷ C* | israel Dfgrē
relbꝛc; isrl IMQΦ^{GV}Ψ^{BV}Ωα.

LIII. 1. *tit. om.* Ψ^BΩ^Mα | in (1^a)]
praem. psalmus ꝑ | in (2^a)] pro W |
carm.] hymnis ꝑ; + uel hymnis V, *cf.*
α | intellectus *om.* Ω^s | dauid *om.* W.

2. uenerunt Iꝑ *cum αγδ moz^c et He* |
ziphei = RVDΩ^sfꝑ; zyphei Φ^{RGV}UG; zy-
fei Φ^v; ziphaei arelbꝛc; zifaei F; zippei
K; zephei IMQ; zefei W; [.]efei C; ze-
bei *Amiat.* | et — nos] ad saul et nun-
ciassent ei de dauid Ω^s | et — saul] et
nuntiassent sauli g; ad saul et nuntiassent
saul V | dixerunt Iꝑ *cum αγδ moz^c et*
He | ad] de Q†; *om.* Q¹D *cum He* | sau-
lem CI | nonne + ecce RIꝑ *cum LXX*
et Ro | absconsus C *cum αγ.*

3. et] *sub * C¹ (in ras.).*

5. aduersus FIM*Q*Φ^{RGV} | non] et
non C(et *sub **)IVDΩagrelꝛc *cum He,*
cf. LXX (codd. R et lucian.). ¶ hebr. et
ant. non habent « et » *Guill.* | diab C;
om. IQWG*K*VΩagrelꝛc.

6. adiuua K*Ψ^B | dominus] *praem.* et
Ψ^{B2}VD*Ωαfgrēlꝛc *cum LXX et Ro.* ¶ « me
dominus » *Guill.* | susceptor + est VDΩα
fgrēlꝛc *cum Ro.* ¶ sec. hebr. et ant. et
Ieron. non incidit ibi uerbum « est » *Guill.*

<quoniam RI | <confusi R | 7. <quis RCI | <dum RC | <exultabit RC.

LIII. (*num. om.* IQQ*Ψ^BVDΩ^M*α) | 3. <deus RCI | <et RC | 4. <deus RCI | <au-
ribus RC | 5. <quoniam RCI | <et RC | <non RC | 6. <ecce RCI | <dominus RC.

⁷ avertet mala inimicis meis
in veritate tua disperde illos
⁸ voluntarie sacrificabo tibi
confitebor nomini tuo Domine
quoniam bonum
⁹ quoniam ex omni tribulatione
eripuisti me
et super inimicos meos despexit
oculus meus.

LIII. ¹ IN FINEM IN CARMINIBUS INTELLECTUS DAVID

² Exaudi Deus orationem meam
et ne despexeris deprecationem
meam

³ intende mihi et exaudi me
contristatus sum in exercitatione
mea et conturbatus sum
⁴ a voce inimici et a tribulatione
peccatoris
quoniam declinaverunt in me
iniquitatem
et in ira molesti erant mihi
⁵ cor meum conturbatum est in
me
et formido mortis cecidit super
me
⁶ timor et tremor venit super me
et contexit me tenebra

7. avertet F² cum LXX; auertit C; auerte RF* cum Ro | disperde C cum LXX; disperdes RF | 8. domine R²FC; om. R* | bonum RC; bonum est F | 9. oculus meus R²; oculus meos R*F; oculus tuus C.

Desunt LG*(a v. 8, uoluntarie).

7. avertet = F²MQ²WΦ^{RGV}W cum LXX, cf. He; auertit CI cum γδ; auerte F*Q*, *rell. codd. et edd. cum Ro.* ¶ hebr. et ant. et Ieron. habent in tertia persona « auerte[t] » Ieron. et hebr. habent « red-det » *Guill.* | inimicis] *praem.* ab V | in] *praem.* et VΩareꝛ cum Ro. ¶ non est premittenda « et » coniunctio sec. grecum et hebr. et ant. et Ieron. *Guill.* | disperdes RF cum a; disperge Φ^{R*}.

8. conf.] *praem.* et G²Ψ^{B2}VDΩagre Iꝛ cum Ro, cf. LXX (cod. R). ¶ hebr. et ant. et Ieron. non interponunt « et » neque grecus *Guill.* | nomine Q* | domine om. R*Q*, cf. LXX (cod. B) | bonum = RCI cum hebr., LXX et δ; bonum est *rell. codd. et edd. cum Ro et He.*

9. et super] *sub* ÷ K | et] *sub* ÷ Φ^v | super] *sub* ÷ Φ^{G2P2}Ψ^B | dispexit CIM* Φ^{RG}Uf; dipexit Q* | tuus CI cum Ro.

LIII. 1. in finem — dauid] psal-

mus dauid G²; om. IΨ^BΩ^Ma; *praem.* psalmus ꝛ | carmin.] hymnis ꝛ; + uel hymnis V(him.)Ω^s, cf. αγ | ~ intellectus in carminibus W *Amiat.*

2. dispexeris IQ*Φ^{RP}UΨ^B.

3. sum (I^o)] *sub* * I² | et om. Ω^M | sum (2°)] *sub* ÷ I.

4. et] *sub* ÷ I² | iniquitatem = RF CIΦ^{RGV}G²fW cum hebr., LXX et He; iniquitates *rell. codd. et edd. cum Ro.* ¶ hebr. et ant. et Ieron. habent in singulari licet habeat grecus « iniquitates » *Guill.*

5. in] intra Q*, cf. ps. 108, 22.

6. uenit] M*Ψ^{B*}; uenerunt M²Ψ^{B2} VDΩagreIꝛ cum Ro. ¶ hebr. et ant. et grecus « uenit » Ieron. « uenerunt » *Guill.* | contexit me tenebra] M*; contexit me tenebrę Ψ^{B*}; contexerunt me tenebr(a)e M²Φ^{RGV}Ψ^{B2}VDΩagreIꝛ cum Ro. ¶ « contexit me tenebra » sic antiqui habent et Ieron. « et operuit me caligo » et grecus in singulari *Guill.*

7. <avertet RI | <in RC | 8. <voluntarie RCI | <confitebor RC | 9. <quoniam RCI | <et RC.

LIII. (num. om. IQG*Ψ^BVDΩ^Ma) | 2. <exaudi RI | <et R | 3. <intende R | <contristatus RCI | <et C | 4. <a (I^o) R | <quoniam RCI | <et RC | 5. <cor RCI | <et RC | 6. <timor RCI | <et (2°) RC.

<p>7 et dixi quis dabit mihi pinnas sicut columbae et volabo et requiescam</p> <p>8 ecce elongavi fugiens et mansi in solitudine</p> <p style="text-align: center;">DIAPSALMA</p> <p>9 expectabam eum qui salvum me fecit a pusillanimitate spiritus et a tempestate</p> <p>10 praecipita Domine divide linguas eorum quoniam vidi iniquitatem et con- tradictionem in civitate</p> <p>11 die et nocte circumdabit eam super muros eius et iniquitas et labor in medio eius ¹² et iniustitia et non defecit de plateis eius</p>	<p>usura et dolus</p> <p>13 quoniam si inimicus maledixisset mihi sustinissem utique et si is qui oderat me super me magna locutus fuisset abscondissem me forsitan ab eo</p> <p>14 tu vero homo unianimis dux meus et notus meus</p> <p>15 qui simul mecum dulces capie- bas cibos in domo Dei ambulavimus cum consensu</p> <p>16 veniat mors super illos et descendant in infernum viven- tes quoniam nequitiae in habitaculis eorum in medio eorum</p>
--	---

LIIII. 7. pennas I | 8. diapsalma R²FC(diab.); *om.* R* | 9. et a tempestate RF*; et tempestate F²C | 10. in ciuitate RF; in ciuitatem C | 12. de plateis RF²C; in plateis F* | 13. inimicus RF²C; inimicus meus F* | 15. in domu C | 16. et RF; *om.* C.

Desunt LG*.

7. quis] qui F* | mihi *om.* a | pin-
nas = RFCM*Q*; pennas M²Q², *rell.*
codd. et edd. | et] (2°) *om.* Q* *cum*
hebr.

8. eccelongaui RF | in solitudinem
C | diapsalma CQ; *om.* R*WG²K*VΩag
relbȝc.

9. expectavi Ω⁵a | facit w | pusillia-
nimitate F; [...]llanimitate C² (*pr.* a ex
i) | et a tempestate = RF* *cum med.*, *cf.*
hebr. et LXX (codd. lucian.); et tempest-
tate F², *rell. codd. et edd.*

10. diuide] *praem.* et Q*[*cum LXX*
et Ro | iniquitate R | et *om.* R* | in ciui-
tatem CΦΩΨ^β.

11. diem F* | et (I°)] ac Ψ^βVΔΩag
relbȝc *cum Ro.* ¶ « et » *Guill.* | et (2°)]
[...] C; *om.* F²MQ*Φ^v2G²Ψ^βVΔΩ *edd.*
cum LXX et Ro | et labor] *in ras. spat.*
lat. Q²; et dolor U, *cf. He.*

12. de] in F*M²(*in ras.*).

13. inimicus + meus F*Q*VΔΩag
elȝc *cum Ro* | utique] *sub* ÷ Φ^{RO} | his
FQ.

14. unianimis = R²IMWU; uniani-
mes R*; una animae F*; unanimis F²,
rell. codd. et edd.

15. capiebat Ψ^β* | domu CQ*Φ^v.

16. et *om.* CI *cum hebr. et γδς* |
habit.] tabernaculis Ω^m.

7. <et (I°) RCI | <et (2°) RC | 8. <ecce RCI | <et R | 9. <expectabam RCI | <a (I°)
RC | 10. <praecipita RCI | <quoniam RC | 11. <die RCI | <et (2°) RC | 12. <et (2°)
RCI | 13. <quoniam RCI | <sustinissem R | <et RCI | <abscondissem R | 14. <tu RI |
<dux R | 15. <qui RI | <in RC | 16. <veniat RCI | <et RC | <quoniam RCI | <in (3°) R.

17 ego ÷ autem : ad Deum clamavi
et Dominus salvabit me
18 vespere et mane et meridie nar-
rabo et adnuntiabo
et exaudiet vocem meam
19 redimet in pace animam meam
ab his qui adpropinquant mihi
quoniam inter multos erant mecum
20 exaudiet Deus et humiliabit illos
qui est ante saecula
DIAPSALMA
non enim est illis commutatio et
non timuerunt Deum
21 extendit manum suam in retri-
buendo
contaminaverunt testamentum
eius

22 divisi sunt ab ira vultus eius
et adpropinquavit cor illius
molliti sunt sermones eius super
oleum
et ipsi sunt iacula
23 iacta super Dominum curam tuam
et ipse te enutriet
non dabit in aeternum fluctua-
tionem iusto
24 tu vero Deus deduces illos in
puteum interitus
viri sanguinum et doli non di-
midiabunt dies suos
ego autem sperabo in te Domine.
LV. 1 IN FINEM PRO POPULO QUI
A SANCTIS LONGE FACTUS EST
DAVID IN TITULI INSCRIPTIONE

17. saluavit RC | 20. humiliavit R | illos RF; eos C | commutatio RF; commo-
tatio C | 24. illos RF*; eos F²C | doli RC; dolosi F.

LV. 1. inscriptione FI; inscriptionem R.

Desunt LG*.

17. ÷ = RIMQΦ^{RG2VP}; om. Φ^{G*}, *rell.*
codd. et edd. | deum] dominum G²VΩ^S
cum Ro. ¶ sec. hebr. et ant. et Ieron. et
Cassiod. in prima clausula est « deum »,
infra « dominus » *Guill.* | clamaui ... sal-
uabit] ¶ ant. habent utrumque uerbum
in preterito, Ieron. in futuro, grecus hanc
litteram habet « ego ad dominum clama-
ui et dominus exaudiuit me » *Guill.* | sal-
uavit RCQΦ^{RG}VDΩ^{Ma}, *cf. LXX et Ro.*

19. ab om. F* | hiis Ω^{Sa}; iis f | e-
rant] Q*; erat Q²WUG²Ψ^B.

20. deus] dominus α | humiliavit R
Q*Φ^{RG} | eos CI *cum Ro et He* | diaps.
om. QWΦ^{G*}G²KΨ^BVDΩ^{agrelbȝc} | ~ est
enim D *cum Ro* | commutatio] V² (u *in*
ras.); commotatio CI.

21. extendit] *praem.* ut Q.

22. illius] illis M*.

23. dominum] *in ras.* Ψ^{B2}; deum I
cum Ro | nutriet R *cum αγ*; + et Ω^{Sa}e.
¶ hebr. et ant. et Ieron. non interponunt
« et » *Guill.*

24. illos = RF* *cum γδ*; eos F², *rell.*
codd. et edd. cum Ro et He | uirum Φ^R,
cf. ps. 5, 7 | doli = RCI *cum LXX*;
dolosi *rell. codd. et edd. cum Ro et He* |
dimid.] V*; dimidiabunt CΦ^{ov}V²; de-
midiabunt I.

LV. 1. *tit. om.* Ψ^BΩ^{Ma} | in f.] *praem.*
psalmus § | pro — est] psalmus Q; *om.*
G² | dauid] *praem.* ipsi VDΩ^{Sg} *cum α*
*et moz** | in *tit. om.* I* | inscriptionem R
MΦ^{RGV}Uȝc *cum LXX et moz** | ~ in *tit.*

17. <ego RCI | 18. <vespere RCI | <et (4°) RC | 19. <redimet RCI | <ab RC | <quon-
iam RC | 20. <exaudiet RCI | <non (I^o) RCI | 21. <extendit RC | <contaminaverunt RC
I | 22. <divisi RC | <et RC | <molliti RCI | <et R | 23. <iacta RCI | <non RC | 24. <tu
RCI | <viri RCI | <ego RC.

LV. (LIII. Φ^{P*}, *num. om.* IQG*Ψ^BVDΩ^{Ma}).

CUM TENUERUNT EUM ALLOPHILI IN GETH	ipsi calcaneum meum observa- bunt
² Miserere mei Deus quoniam con- culcavit me homo	sicut sustinuerunt animam meam
tota die inpugnans tribulavit me	⁸ pro nihilo salvos facies illos
³ conculcaverunt me inimici mei tota die	in ira populos confringes
quoniam multi bellantes adver- sum me	Deus ⁹ vitam meam adnuntiavi tibi
⁴ ab altitudine diei timebo	posuisti lacrimas meas in con- spectu tuo
ego vero in te sperabo	sicut et in promissione tua
⁵ in Deo laudabo sermones meos	¹⁰ tunc convertentur inimici mei retrosum
in Deo speravi non timebo quid faciat mihi caro	in quacumque die invocavero te
⁶ tota die verba mea execraban- tur	ecce cognovi quoniam Deus meus es
adversum me omnia consilia eorum in malum	¹¹ in Deo laudabo verbum
⁷ inhabitabunt et abscondent	in Domino laudabo sermonem
	in Deo speravi non timebo quid faciat mihi homo

3. aduersum RF; aduersus C | 5. caro RF; homo C | 8. confringes RFC *cum archetypo et ipso Hier. qui tamen in ep. 106 legi vult: deicies* | 9. sicut et RF; sicut C | 10. es RF²; es tu F*C *cum Ro.*

Desunt LG(usque ad v. 3, die).*

inscr. ipsi dauid VΩ^{sg} | tenerint WΦ
UK; tenerent g; timuerunt *Amiat.* | eum
om. K | allophili c (*edd.* 1593 et 1598);
allofili RMΦ^{rgv}UG²; alophili QWK; a-
lephili I | in geth *om.* W | get *Amiat.*;
geh V; gith Q.

2. me *om.* Φ^FΨ^{B*} | ÷ in : pugnans I.

3. aduersus CI*.

4. timebo] Q² (b *in ras.*) | in te
om. Q* | spero C.

5. laudavi Φ^R *cum He* | caro] homo
CIΨ^{B*}(*ut vid.*) *cum Ro, cf. infra v. 11.*

6. execrabantur = FIΦ^{rgp}UΨ^B; ex-
*saecrabantur C; execrebantur R; exe-
crabantur *rell. codd. et edd.* | aduersus

me FM*Φ^{gv}; *om.* Q*Φ^R | omnia consi-
lia = RF*CI *cum Ro*; omnes cogitationes
F², *rell. codd. et edd. cum He.*

7. inhabitabant Q*.

8. confringes] deicies w, *cf. Hier.*
ep. 106.

9. adnunt.] I*; nuntiaui CI²Ω^{m*}
cum Ro | posui Ψ^{B*} | sicut et] sicut CI
Ω^s *cum Ro* | tua + domine Ω^s.

10. te] *sub* ÷ I | es + tu F*CΦ^R
cum LXX et Ro, cf. ps. 15, 2; 21,
11, etc.

11. domino] deo I^f *cum ad, cf. LXX*
(codd. BR); [...]o C | in deo] in domino
f; praem. et R | faciet U.

2. <miserere RCI | <tota RC | 3. <conculcaverunt RC | <quoniam RC | 4. <ab RCI |
<ego R(*signo* K) | 5. <in (1°) RCI | <in (2°) RC | 6. <tota RCI | <adversum RC | 7. <in-
habitabunt RCI | <ipsi RC | <sicut RCI | 8. <pro RC | <in RC | <deus RCI | 9. <po-
suisti RC | <sicut RCI | 10. <tunc RC | <in RCI | <ecce RC | 11. <in (1°) RCI | <in (2°)
RC | <in (3°) R.

¹² in me sunt Deus vota ✕ tua :
÷ quae : reddam laudationis
tibi

¹³ quoniam eripuisti animam meam
de morte
et pedes meos de lapsu
ut placeam coram Deo in lumi-
ne viventium.

LVI. ¹ IN FINEM NE DISPERDAS
DAVID IN TITULI INSCRIPTIONE
CUM FUGERET A FACIE SAUL IN
SPELUNCA

² Miserere mei Deus miserere mei
quoniam in te confidit anima
mea
et in umbra alarum tuarum spe-
rabo

donec transeat iniquitas

³ clamabo ad Deum altissimum
Deum qui benefecit mihi

⁴ misit de caelo et liberavit me
dedit in obprobrium conculcan-
tes me

DIAPSALMA

misit Deus misericordiam suam
et veritatem suam

⁵ et eripuit animam meam de me-
dio catulorum leonum

dormivi conturbatus

filiis hominum dentes eorum arma
et sagittae

et lingua eorum gladius acutus

⁶ exaltare super caelos Deus
et in omnem terram gloria tua

12. ✕ tua : ÷ quae : *restituimus*; ✕ tua ✕ quae R | laudationis RF*; laudationes F²C | 13. deo RF²C; domino F*.

LVI. 1. ne disperdas RF; psalmus C | in tituli inscriptione RF; *om.* C | fugeret RF; fugisset C | 2. confidet RF* | 5. et (*I*^o) RF; *om.* C | lingua R²FC; linguae R*.

Deest L.

12. uota ✕ tua : ÷ quae : = Φ^{P2}G²; uota ✕ tua ✕ quae R; uota ✕ tua : quae Φ^{RGVF*}Ψ^B; ÷ uota tua : quae Q²; uota tua ÷ quae : I; uota tua quae Q^{*G*}, *rell. codd. et edd.* | laudationis = RF*MW Φ²G^{Kew} *cum LXX et Ro*; laudationes F², *rell. codd. et edd. cum hebr.*

13. de (*2*^o) a Ω^s *cum Ro* | placeam] F*; placeant F² | deo] domino F*Ψ^BΩ^s *cum Ro, cf. LXX (codd. R et lucian.)* | in] *praem.* et Φ^{P*} (*ut vid.*).

LVI. 1. *tit. om.* Ψ^BΩ^{Mq} | in f.] *praem.* psalmus § | ne disp.] ne corrumpas §; psalmus C *Amiat.* (*p**sal.); psalmus dauid ne perdas Q; + uel corrumpas V, *cf. a moz^c* | in tit. inscr. *om.* C *Amiat.* | inscriptionē Φ^PU; inscriptionem Q§c | fugiret MQW

K; fugisset C *Amiat.* | saulis C; + regis israel e | in speluncam GVDgrelb̄c.

2. confidet RF* | et] *sub* ÷ I.

3. mihi + diapsalma F*.

4. diapsalma FC; *om.* Q(*spat. vac. rel.*)WΦ^{G*}Ψ^BVΩ^{agrelb̄c} | et] *sub* ÷ Ψ^B.

5. et] *sub* ÷ R²ΦK; *om.* CIV, *cf. hebr., Ro et He.* ¶ istud « et » Ieron. o-belo prenotauit sed talia infinita in psalmodia remanserunt *Guill.* | filii Q* | linguae R*W; linguam Q.

6. et] *sub* ÷ IΦ^{RG²VP^G2KΨ^B | in omni terra MQaf̄ge *cum γ et He*; super omnem (*om.* Ω^s*) terram Ω^s *cum Ro, cf. infra v. 12.* ¶ hebr. et ant. et grecus habent « super » sicut et in ultimo uersu *Guill.* | gloriam tuam WUΨ^{B*} *cum ad**.}

12. <in RI | 13. <quoniam RI | <et RC | <ut RC.

LVI. (LV. Φ^P, *num. om.* IG*Ψ^BVΩ^{M*}α) | 2. <miserere (*I*^o) RCI | <quoniam RC | <et RC | <donec R | 3. <clamabo RCI | <deum (*2*^o) R | 4. <misit RCI | <dedit RC | <misit RCI | 5. <et RC | <dormivi R | <filii RCI | <et (*3*^o) RC | 6. <exaltare RCI | <et RC.

⁷ laqueum paraverunt pedibus meis
et incurvaverunt animam meam
foderunt ante faciem meam fo-
veam et inciderunt in eam

DIAPSALMA

⁸ paratum cor meum Deus para-
tum cor meum
cantabo et psalmum dicam
⁹ exsurge gloria mea exsurge psal-
terium et cithara exurgam di-
luculo
¹⁰ confitebor tibi in populis Do-
mine
psalmum dicam tibi in gentibus
¹¹ quoniam magnificata est usque
ad caelos misericordia tua
et usque ad nubes veritas tua
¹² exaltare super caelos Deus

et super omnem terram gloria
tua.

LVII. ¹ IN FINEM NE DISPERDAS
DAVID IN TITULI INSCRIPTIONE

² Si vere utique iustitiam loqui-
mini
recta iudicate filii hominum
³ etenim in corde iniquitates ope-
ramini in terra
iniustitiam manus vestrae con-
cinnant
⁴ alienati sunt peccatores a vulva
erraverunt ab utero locuti sunt
falsa
⁵ furor illis secundum similitudi-
nem serpentis
sicut aspidis surdae et obturan-
tis aures suas

7. foueam RF²C; om. F* | inciderunt RF; incederunt C.

LVII. 2. filii R | 5. obturantis FC; obdurantes R.

Desunt LQ*(a v. 2, si uere).

7. et (I^o) sub ÷ R² | foueam om. F*
Ψ^{B*} cum moz^x | et (2°) sub ÷ I² | in-
cederunt CI | diapsal. Ψ^B (post animam
meam); diapsalma Q; om. IMWΦ^{G*}VD
Ωαγρεlvξc.

8. dicam + domino Q²WUΨ^{B*}ge
cum Ro, cf. ps. 26, 6.

9. ÷ ex : surge (utr. loco) I | ÷ ex :
surgam I | deluculo R^{*}F^{*}I; [..]lu[...]
C.

10. domine om. R | psal.] praem.
et F²M²Ψ^{B*}V²(in ras.)DΩaelξc, cf. ps. 107,
4. ¶ hebr. et ant. et Ieron. non interpo-
nunt « et » neque grecus Guill.

12. gloriam tuam Ψ^{B*}.

LVII. 1. tit. om. Ψ^BΩ^{M*}α | in finem
om. Q; praem. psalmus ξ | perdas Q;
corrumpas ξ; praem. corrumpas uel V,

cf. α; + uel corrumpas Ω^s | dauid om.
W | in tit. inscr. om. Ω^s | inscriptionē M
Φ^o; inscriptionem ξc; scriptione W*.

2. loquemini C* | recta] F*; recte
F²Q²Φ^PΨ^{B*}VDΩαγελξ cum a et med; recto
Ψ^{B2}. ¶ hebr. et ant. et Ieron. habent
« recta » grecus « rectitudines » Guill. |
filii RI.

3. iniquitatis Q² | iniustitiam = RF
CI cum hebr. et LXX, cf. Ro; iniusti(t)ias
rell. codd. et edd. | concinnant Q²W.

5. simil.] multitudinem Ψ^B | serpen-
tes F* | sicuti I | aspidis] F*; asspidis
G; aspidi F²; aspides Q²U* cum Ro |
obturantis] G*; obthurantis elv; optu-
rantis Φ^P; obturantes Q²Φ^{G*} cum Ro;
obdurantis G²; obdurantes R cum ζ et
moz.

7. <laqueum RCI | <et RC | <foderunt RCI | 8. <paratum (I^o) RCI | <cantabo R |
9. <exsurge (I^o) RI | 10. <confitebor RCI | <psalmum RC | 11. <quoniam RCI | <et R
C | 12. <exaltare RCI | <et RC.

LVII. (LVI. Φ^P, num. om. IG*Ψ^BVDΩ^{M*}α) | 2. <si RCI | <recta RC | 3. <etenim
RC | <iniustitiam RC | 4. <alienati RCI | <erraverunt RC | 5. <furor RCI | <sicut RC.

- 6 quae non exaudiet vocem incantantium
et venefici incantantis sapienter
7 Deus conteret dentes eorum in ore ipsorum
molas leonum confringet Dominus
8 ad nihilum devenient tamquam aqua decurrens
intendit arcum suum donec infirmentur
9 sicut cera quae fluit auferentur
supercecidit ignis et non viderunt solem
10 priusquam intellegerent spinas vestrae ramnum
sicut viventes sicut in ira absor-

- bet vos
11 laetabitur iustus cum viderit vindictam
manus suas lavabit in sanguine peccatoris
12 et dicet homo si utique est fructus iusto
utique est Deus iudicans eos in terra.
LVIII. 1 IN FINEM NE DISPERDAS DAVID IN TITULI INSCRIPTIONE QUANDO MISIT SAUL ET CUSTODIVIT DOMUM EIUS UT INTERFICERET EUM
2 Eripe me de inimicis meis Deus et ab insurgentibus in me libera me

6. exaudiet RF; exaudiuit C | incantantis FC; incantantes R | 8. intendet F* | 10. absorbit R* | uos R*C; eos R²F | 11. peccatoris R²F²C; peccatores F*; peccatorum R* | 12. dicit RF*.

LVIII. 2. deus RC; deus meus F.

Desunt LQ(usque ad v. 12, terra).*

6. ÷ ex: audit I; exaudiuit C cum γ | uenifici F*Q²Φ^vK | incantantes RQ² Φ^{Rv}.

7. moles Ψ^{B*} | leonum] eorum Ω^{s*} | confregit Q² cum αγ med. ¶ ant. « confregit » alii « confringet » *Guill.*

8. deveniet α | aquae F* cum δ et He | intendet F*G*K.

9. quae] aquae F* | ÷ super: cecidit ΦGΨ^B.

10. intelleg.] [...]gent C | rhamnum fgrēlv̄c; ramnum Ψ^B; rampnum I | sicut (2°) M*; sic M²DΩgr̄c. ¶ ant. « sicut » *Guill.* | absorbet] Q³; absorbit R*Q²; obsorbet Ψ^BD cum Ro | uos = R*CI cum LXX et med; eos R², *rell. codd. et edd.*

cum Ro, cf. LXX (codd. SR et lucian.).

11. uindictam] Q³; *om.* Q²; + impiorum F* cum LXX et Ro | lauauit F* | peccatorum R*Ψ^{B*} cum Ro.

12. dicit RF*Q² | iusto] Q³; *om.* Q² | eos] sub ÷ CI.

LVIII. 1. *tit. om.* Ψ^BΩ^mα | in fine Ω^s; *praem.* psalmus § | perdas F; corrumpas §; *praem.* corrumpas uel VΩ^s, *cf. α* | inscriptionem Mw̄c | et cust.] ad custodiendam W | ut interf. eum] in finem K; *om.* Ω^s; + et abiit W | interficerent Φ^{α*} | ∪ eum interf. Īc̄ *Amiat.*

2. deus = RCI cum LXX, α *moz^c med*; deus meus *rell. codd. et edd. cum hebr., Ro et He, cf. LXX (cod. S).*

6. <quae RCI | <et RC | 7. <deus RCI | <molas RC | 8. <ad RCI | <intendit RC | 9. <sicut RI | <supercecidit R | 10. <priusquam RCI | <sicut (I^o) RC | 11. <laetabitur RCI | <manus RC | 12. <et RCI | <utique (2°) RC.

LVIII. (LVII. Φ^p, *num. om.* IG*Ψ^BV^DΩ^m*α) | 2. <eripe RCI | <et RC.

- ³ eripe me de operantibus iniquitatem
et de viris sanguinum salva me
⁴ quia ecce ceperunt animam meam
inruerunt in me fortes
⁵ neque iniquitas mea neque peccatum meum
Domine sine iniquitate cucurri
et direxi
⁶ exsurge in occursum meum et vide
et tu Domine Deus virtutum
Deus Israhel
intende ad visitandas omnes gentes
non miserearis omnibus qui operantur iniquitatem
DIAPSALMA
⁷ convertentur ad vesperam
et famem patientur ut canes
et circuibunt civitatem
⁸ ecce loquentur in ore suo
et gladius in labiis eorum quoniam quis audivit
⁹ et tu Domine deridebis eos
ad nihilum deduces omnes gentes
¹⁰ fortitudinem meam ad te custodiam
quia Deus susceptor meus
¹¹ Deus meus voluntas eius praeveniet me
¹² Deus ostendet mihi super inimicos meos
ne occidas eos nequando obliviscantur populi mei
disperge illos in virtute tua
et depone eos protector meus
Domine

7. conuertentur RC; conuertantur F | canes RI; canis F, *fortasse cum archetypo*, cf. *hebr. et LXX* | 11. uoluntas RFC *cum archetypo et ipso Hier., qui tamen in ep. 106 lectionem misericordia ueriores esse concedit* | 12. ostendit C.

Deest L.

5. mea om. Ω^s cum γε.

6. ÷ ex: surge I²; surge: C (*sed nec* * *nec ÷ legitur, neque spatium sufficiens adesse vid.*) | et (2°)] sub ÷ Φ^{RO} | isrh F; israhel fgrēlv̄bc; isri QΦ^{RO}Ψ^BV DΩ | omnibus + gentibus α | diabsalma CQ; om. WΦ^o*G*VDΩ *edd.*

7. conuertantur FG^e *cum Ro*, cf. *He* | uesperum Φ^v* *cum Ro* | famēs Ψ^B | canis F *cum hebr., LXX et δ* | circuibunt] Q*; circumibunt Q²W.

8. et] sub ÷ I | audiuit + eos Ω^s.*

9. eos] sub ÷ R²; + et re.

10. quia + tu U *cum Ro et He*, cf. *LXX (codd. lucian.)* | meus + es K² Ω^sfrelv̄bc *cum LXX et Ro*, cf. *Hier. ep. 106 et infra v. 18.* ¶ ant. non addunt « es » *Guill.*

11. uoluntas = RFCI *cum Hier. ep. 106*; misericordia *rell. codd. et edd. cum hebr., LXX, Ro et He.* ¶ misericordia R².

12. ostendet = RFmc *cum LXX et δ*; ostendisti α; ostendit *rell. codd. et edd. cum Hier. ep. 106* | ne] *nec Ψ^B | eos (I°) om. C**.

3. <eripe RCI | <et RC | 4. <quia RCI | <inruerunt RC | 5. <neque (I°) RCI | <domine RC | 6. <exsurge RCI | <et (2°) RC | <intende RCI | <non RC | 7. <convertentur RCI | <et (I°) R | <et (2°) R | 8. <ecce RI | <et R | 9. <et RCI | <ad RC | 10. <fortitudinem RCI | <quia RC | 11. <deus R(signo K)C | 12. <deus RCI | <ne RC | <disperge RCI | <et RC.

13 delictum oris eorum sermonem
labiorum ipsorum
et comprehendantur in superbia
sua
et de execratione et mendacio
adnuntiabuntur 14 in consum-
matione
in ira consummationis et non
erunt
et scient quia Deus dominatur
Iacob finium terrae

DIAPSALMA

15 convertentur ad vesperam
et famem patientur ut canes
et circuibunt civitatem

16 ipsi dispergentur ad manducan-
dum
si vero non fuerint saturati et
murmurabunt
17 ego autem cantabo fortitudinem
tuam
et exultabo mane misericordiam
tuam
quia factus es susceptor meus
et refugium meum in die tribu-
lationis meae
18 adiutor meus tibi psallam quia
Deus susceptor meus es Deus
meus misericordia mea.

LIX. 1 IN FINEM HIS QUI INMUTA-

14. scient RC; scient F | diapsalma RF; *om. C, sed add. v. seq. post canes* |
15. conuertentur RC; conuertantur F | canes RC; canis F, *cf. supra v. 7* | 17. exultabo
RF; exaltabo I | misericordiam tuam FC; in misericordia tua R.

LIX. 1. his F; in his R; pro his C | inmutabuntur R(imm.)F; commotabuntur C.

Deest L.

13. sermonum W*Φ^R | execratione
FQ²Φ^{RGP}UGK*Ψ^B; exsaecratione C; exe-
cratione Q*K², *rell. codd. et edd.*

14. in cons.] *sub* ÷ Φ^{VP} | scient]
Q*; scient FIQ²Φ^{RGV} cum He | dominatur
= RFCQ²Φ^R cum LXX, γ med He et
Hier. ep. 106; dominator IΦ^α, *cf. hebr.*
et He (aliq. codd.); dominabitur Q*, *rell.*
codd. et edd. cum Ro | finium = RFCI
cum hebr., LXX et Hier. ep. 106; ÷ et:
finium G²; et finium G*, *rell. codd. et*
edd. cum Ro, cf. LXX (codd. R et lucian.)
et Hier. ep. 106 | diapsalma C(*post ver-*
bum canes v. seq.)Q; *om. MWΦ^α*Ψ^{BV}Ω*
edd.

15. conuertantur FQ* cum Ro et
He | patiuntur Ψ^B | canis F cum hebr.,
LXX et δ | circuibunt] Q*; circumibunt
Q²WUg.

16. et] *sub* ÷ G²; *om. I cum Ro et*
He | murmurabant Φ^{G*}.

17. et *om. Φ^{G*}* | exult.] G*D*; exal-
tabo IG²Ψ^BD²afgre[§ cum moz^x med;
[...]]ltabo C | misericordia (-am D*) tua
Φ^PD; in misericordia tua RQ*Φ^{RGV}, *cf.*
ps. 30, 8. ¶ ant. « in misericordia tua »,
alia littera sec. grecum « exultabo mane
misericordiam tuam » id est exultando
pronunciabo Guill.

18. adiut. meus] *sub* ÷ Φ^{RVP}2G² | es
om. Φ^RΨ^B2 cum He, cf. supra v. 10.

LIX. 1. tit. *om. Ψ^BΩ^α* | in fin.]
praem. psalmus § | his | in his R; pro his
CMWΦ^PGKVDg§c, *cf. Ro (plur. codd.)*;
pro hiis Ω^S; pro iis frēlv | qu(a)e W A-
miat. | inmut.] M² (in *in ras.*); co(m)mu-
tabuntur WVDΩ^Sg; commotabuntur CI
Amiat.; mutabuntur U | in tit.] tituli I;

13. <delictum RCI | <et (I°) RC | <et (2°) RCI | <adnuntiabuntur C | 14. <in (2°) RCI |
<et (2°) RC | 15. <convertentur RCI | <et (I°) R | <et (2°) RC | 16. <ipsi RCI | <si RC |
17. <ego RCI | <et RC | <quia RI | <et R | 18. <adiutor RI.

LIX. (LVIII. Φ^P, num. *om. IG*Ψ^BV^DΩ^S*α*).

- BUNTUR IN TITULI INSCRIPTIONE
DAVID IN DOCTRINA ² CUM SUC-
CENDIT SYRIAM MESOPOTAMIAM ET
SYRIAM SOBA ET CONVERTIT IOAB
ET PERCUSSIT VALLEM SALINARUM
DUODECIM MILIA
- ³ Deus reppulisti nos et destruxisti
nos
iratus es et misertus es nobis
- ⁴ commovisti terram et turbasti
eam
sana contritiones eius quia com-
mota est
- ⁵ ostendisti populo tuo dura
potasti nos vino conpunctionis
- ⁶ dedisti metuentibus te significa-
tionem
ut fugiant a facie arcus
DIAPSALMA
ut liberentur dilecti tui
- ⁷ salvum fac dextera tua et exaudi
me
- ⁸ Deus locutus est in sancto
suo
laetabor et partibor Sicima
et convallem tabernaculorum
metibor
- ⁹ meus est Galaad et meus ÷ est:
Manasses
et Efraim fortitudo capitis mei

1. in tituli RF; testimonium C | in doctrina F; in doctrina sua C; in doctrinam R | syriam mesopotamiam R(syram)F; mesopotamiam syriae C | soba R; sobal F; sabba C | 4. turbasti FC; conturbasti R | 8. sicima FC; sicimam R.

Deest L.

testimonium CW, cf. He; praem. testi-
monium *Amiat.* | inscriptione Φ^R; inscrip-
tionem Uğc cum LXX; in W | ~ inscr.
tituli VD | dauid] praem. ipsi VDΩ^sgēlc
cum α | in doctrina = FQWΦ^pGKD *A-
miat.*; in doctrina sua C; in doctrinam
rell. codd. et edd.

2. cum] quando Q cum He | syriam
(syram R) mesopotamiam et syriam (sy-
rim R[†]) soba = RMG; syriam mesopota-
miam et syriam (syria K) sobal FK; sy-
riam mesopotamiae et syriam sobal fr;
mesopothamiam uel syriam sobal Ω^s;
mesopotamiam syrie uel syriam et siriam
sobal V; mesopotamiam syriae (siriae W,
sirie ID) et syriam (siriam ID², sirie D*)
sobal (sabal I, sabba C) CIWDg; meso-
potamiam syriae et sobal ēlbc; mesopo-
tamiam syriam et sobal g; mesopotamiam
siriam sobal Q; mesopotamiam syriae
sabaa *Amiat.*; syriam ΦU | et (2°) om. g |

uallem] in uallem Φ^p *Amiat.*; edom in
ualle IGVDΩ^sgğ cum hebr., Ro et He,
cf. LXX (*aliq. codd. lucian.*); idumaeam
in ualle frēlbc | duod.] uiginti Ω^s.

3. nos (2°) om. Ψ^{B*} cum He | est
(2°) K*.

4. turbasti = FCI cum δ; contur-
basti *rell. codd. et edd.* | mota Q* cum Ro.

6. significatione F | diapsalma CQ;
om. Φ^{G*}VDΩ *edd.* | tui + diapsalma Q².

7. saluum + me M² cum Ro.

8. sicima = FC cum LXX et δ; si-
cimam RMQWΦ^{GV}UGKf; sicymam Φ^R;
siccima I; siccimam Ψ^BΩ; sicchimam
D; sichimam *rell. codd. et edd.* | ual-
lem g.

9. est (1°) om. W, cf. hebr. | ÷ =
RQΦ^{RGV}KΨ^B; om. *rell. codd. et edd.* |
mannases I; manases R; manases CQ
Φ^{P*} | efraim RF; ephraim Φ^{RO}agrelbc |
iudas F cum LXX et He.

3. <deus RCI | <iratus RC | 4. <commovisti RC | <sana RC | 5. <ostendisti RCI | <po-
tasti RC | 6. <dedisti RCI | <ut (1°) RC | <ut (2°) RCI | 7. <saluum RC | 8. <deus RCI |
<laetabor RC | <et (2°) RC | 9. <meus (1°) RCI | <et (2°) RC.

Iuda rex meus ¹⁰ Moab olla spei
meae
in Idumeam extendam calcia-
mentum meum
mihi alienigenae subditi sunt
¹¹ quis deducet me in civitatem
munitam
quis deducet me usque in Idu-
meam
¹² nonne tu Deus qui reppulisti nos
et non egredieris Deus in virtu-
tibus nostris
¹³ da nobis auxilium de tribulatione
et vana salus hominis
¹⁴ in Deo faciemus virtutem
et ipse ad nihilum deducet tri-
bulantes nos

LX. ¹ IN FINEM IN HYMNIS DAVID

² Exaudi Deus deprecationem
meam

intende orationi meae
³ a finibus terrae ad te clamavi
dum anxiaretur cor meum
in petra exaltasti me
deduxisti me ⁴ quia factus es
spes mea
turris fortitudinis a facie inimici
⁵ inhabitabo in tabernaculo tuo in
saecula
protegar in velamento alarum
tuarum

DIAPSALMA

⁶ quoniam tu Deus meus exaudisti
orationem meam
dedisti hereditatem timentibus
nomen tuum
⁷ dies super dies regis adicies an-
nos eius
usque in diem generationis et
generationis

10. olla R; aula FC.

LX. 1. in hymnis R²; in hymni R^{*}; hymnis F; psalmus C | 6. deus meus RC
cum archetypo et ipso Hier. qui in ep. 106 vocem meus in latino additam esse adfir-
mat; deus F cum LXX et Ro.

Deest L.

10. olla] sub ÷ QΦG²KΨ^B; aula F
Cl cum γδς | mei F | idumaeam Φ^prelb̄z̄c;
ydumeam Ωα; idummeam R; idumea me F.

11. deducat (2°) F | idumaeam FΦ^p
relb̄z̄c; ydumeam Ωα.

12. deus (2°) om. M^{*}Φ^{RGVP}*Ψ^B* cum
med | nostris] tuis tuis C (sic).

13. et] quia fr̄z̄c, cf. ps. 107, 13.
¶ hebr. et ant. interponunt « et » et non
interponunt « quia » require infra CVII
(v. 13) Guill. | homini F.

14. deduces Ψ^B cum a | nos om. F^{*}.

LX. 1. tit. om. Ψ^BΩ^α | in fin.]
praem. psalmus z̄ | in hymnis] in hymni
R^{*}; hymnis F; psalmus C Amiat.; +
psalmus WΩ^{sg}.

3. clamaui om. Ω^s* | anxietur C
IQ; anxieretur W; anxilaretur Φ^R.

5. ÷ in : habitabo l²G | diapsalma C
Q; om. WΦ^o*vVΩα^grelb̄z̄c.

6. meus om. FIM*Ω^s*w cum hebr.,
LXX, Ro et He, cf. Hier. ep. 106 | ora-
tiones meas F cum hebr. et LXX | ora-
tionem] in ras. C²; om. Ω^m.

<iuda RCI | 10. <in RC | <mihi RC | 11. <quis (I^o) RI | <quis (2°) R | 12. <nonne
RI | <et RC | 13. <da RCI | <et RC | 14. <in RI | <et RC.

LX. (LVIII. Φ^p, num. om. IG^{*}Ψ^BVDΩ^m*α) | 2. <exaudi RCI | <intende RC | 3. <a
RCI | <dum RC | <in R | <deduxisti RCI | 4. <turris RC | 5. <inhabitabo RCI | <prote-
gar RC | 6. <quoniam RCI | <dedisti RC | 7. <dies (I^o) RCI | <usque RC.

⁸ permanet in aeternum in con-
spectu Dei
misericordiam et veritatem quis
requiret eius
⁹ sic psalmum dicam nomini tuo
in saeculum saeculi
ut reddam vota mea de die in diem.

LXI. ¹ IN FINEM PRO IDITHUN PSAL-
MUS DAVID

² Nonne Deo subiecta erit anima
mea

ab ipso enim salutare meum

³ nam et ipse Deus meus et salu-
tatis meus

susceptor meus non movebor
amplius

⁴ quousque inruitis in hominem
interficitis universi vos

tamquam parieti inclinato et ma-
cheriae depulsae

⁵ verumtamen pretium meum co-
gitaverunt repellere

cucurri in siti

ore suo benedicebant et corde
suo maledicebant

DIAPSALMA

⁶ verumtamen Deo subiecta esto
anima mea

quoniam ab ipso patientia mea

⁷ quia ipse Deus meus et salvator
meus

adiutor meus non emigrabo

⁸ in Deo salutare meum et gloria
mea

Deus auxilii mei et spes mea in
Deo est

9. nomini FC; nomine R | in diem C *cum LXX*; in die RF.

LXI. 4. inruetis F | uniuersi uos F; uniuersos RC *cum Ro* | depulsae RF; inpul-
sae C.

Deest L.

8. quis requiret eius = RFCI, *cf.*
Ro (quis req. eorum); quis requiret ei
G²; eius quis requiret ei Q²W²G² (ei
sub ÷); ei quis requiret ei G³; eius quis
requiret Q*W*, *rell. codd. et edd. cum*
med.

9. nomine RQ* | in saeculum sae-
culi] *sub ÷* Φ^{RV} | saeculi] *sub ÷* Φ^PG²
Ψ^B | ut] et e | in diem] in die RF *cum*
αγδ moz^c.

LXI. 1. *tit. om.* Ψ^BΩ^Mα | idithum
Φ^Vf̄g; iditum Q; iditum D; yditū Ω^S |
~ psal. dauid in finem pro idithun β.

2. enim] *sub ÷* G²; + erit Ω^S*

4. inruetis FI(irr.) *cum δ moz^x | u-*
niu. uos] uniuerso uos Φ^a; uniuersos
RCIV *cum Ro, cf. He (qui uos om.) |*
macheriae RCQΦ^RUΨ^B | impulsae CI cum
Ro.

5. et om. R | diaps.] D (*post verbum*
siti); diabsalma CQ; *om.* WΦ^G*GKΨ^BV
Ωagrelb̄ḡc.

6. subiecto QΨ^B | est F *cum γδελ*
moz, cf. Ro (erit) | ab om. Q².

7. quia] *sub ÷* Φ | deus meus] *sub*
÷ Φ^{RGP}G²; *praem. est* Ω^M *cum Ro et*
He.

8. est] *sub ÷* QΦ^{R2}αVP²G².

8. <permanet RCI | <misericordiam RC | 9. <sic RCI | <ut RC.

LXI. (LX. Φ^P, *num. om.* IG*Ψ^BVDΩ^M*α) | 2. <nonne RI | <ab R | 3. <nam RC |
<susceptor RC | 4. <quousque RCI | <interficitis C | <tamquam RC | 5. <verumtamen
RCI | <cucurri RC | <ore RC | 6. <verumtamen RCI | <quoniam RC | 7. <quia RCI |
<adiutor RC | 8. <in RCI | <deus RC.

- ⁹ sperate in eo omnis congregatio populi
effundite coram illo corda vestra
Deus adiutor noster in aeternum
¹⁰ verumtamen vani filii hominum
mendaces filii hominum in stateris
ut decipiant ipsi de vanitate in idipsum
¹¹ nolite sperare in iniquitate
et rapinas nolite concupiscere
divitiae si affluent nolite cor adponere
¹² semel locutus est Deus duo haec
audivi

- quia potestas Dei ¹³ et tibi Domine misericordia
quia tu reddes unicuique iuxta opera sua.
LXII. ¹ PSALMUS DAVID CUM ESSET
IN DESERTO IUDEAE
² Deus Deus meus ad te de luce
vigilo
sistivit in te anima mea
quam multipliciter tibi caro mea
³ in terra deserta et in via et in aquosa
sic in sancto apparui tibi
ut viderem virtutem tuam et gloriam tuam

9. in eo F; in eum RC *cum Ro* | in aeternum R^cC; in aeternum diapsalma R²(diabs.)F, *qui duplicem eiusdem vocis hebr. interpretationem praeberere vid. De hoc loco minus perspicue, et fortasse seipsum tacite corrigens, scribit Hier. in ep. 106: ergo, in aeternum obelus est* | 12. dei RF; dei est I | 13. reddis C.

LXII. 1. iudeae R; iudaeae F; idumeae C | 3. in aquosa RC; in aquoso F | apparui tibi C *cum LXX*; apparuit tibi RF(apar.).

Deest L.

9. in eo] in eum RCI *cum Ro* | omnes R | deus] *praem.* quia M^cQ²WUΨ^B *cum Ro et Hier. ep. 106, cf. LXX (codd. lucian.)* | in aet.] *sub ÷ Q*Φ^{RP2}Ψ^B cum Hier. ep. 106; + diapsalma FIMΦ^{RG2}VPUGK Ψ^{B2}D, cf. hebr. et LXX; + diabsalma R²Q; + semper f.*

10. in (I^o) om. Φ^R.

11. in iniquitatem Ψ^{B2} *cum Ro*; iniquitate K; iniquitatem Ψ^{B*V} *cum moz^c* | rapinas] Q*; in rapina* M*; in rapina Q²WU *cum hebr., LXX, α et He, cf. Ro (in rapinas)* | affluent RF; fluent I *cum γδ moz, cf. He.*

12. dei + est IGKΨ^{B2}VDΩafgrel̄c *cum Ro et He.* ¶ ant. non interponunt « est » neque grecus *Guill.*

13. domine om. F* | misericordia + tua Φ^{o*} | reddis CIGa *cum γ* | iuxta]

secundum R *cum Ro et He* | sua] tua lb.

LXII. 1. *tit. om.* Ψ^BΩ^{Ma} | psal.] laus Ω^s; *praem.* in finem Φ^P | iudeae = RM WGK *cum hebr. et LXX*; iudaeae Fg; idumeae CQΦ^{RGF}UDf *cum Ro, cf. LXX (codd. BR)*; idumee Φ^V; idumaeae rel̄b̄c̄; ydumeē V; ydumee Ω^s; idumae *Amiat.*; idumea I.

2. in] *sub ÷ I.*

3. in] *sub ※ G² (pro ※ terra: ut vid.)* | deserta] *sub ÷ Φ^{RG2}VP²G²* | et (I^o) om. VΩ^sg *cum med.* ¶ interponitur sec. hebr. et ant. et Ieron. et grecum hec coniunctio « et » *Guill.* | inuia] *praem.* in R *cum Ro* | et (2°) + in M^cQ²(om. Q²) WU *cum Ro* | in aquoso FΦ^{V*} *cum Ro* | apparuit RΦ^{RO}Ψ^B *cum moz^x*; aparuit F | tuam (I^o) om. F*.

9. <sperate RCI | <effundite RC | <deus RC | 10. <verumtamen RCI | <mendaces RC | <ut RC | 11. <nolite RCI | <et RC | <divitiae RC | 12. <semel RI | <quia R | 13. <quia R.

LXII. (LXI. Φ^P, LXIII. R*, *num. om.* IWG*Ψ^{B*VD}Ω^{Ma}) | 2. <deus (I^o) RCI | <sistivit RC | <quam RC | 3. <in RCI | <sic RC | <ut RC.

- ⁴ quoniam melior est misericordia
tua super vitas
labia mea laudabunt te
⁵ sic benedicam te in vita mea
in nomine tuo levabo manus
meas
⁶ sicut adipe et pinguidine replea-
tur anima mea
et labia exultationis laudabit os
meum
⁷ si memor fui tui super stratum
meum
in matutinis meditabar in te
⁸ quia fuisti adiutor meus
et in velamento alarum tuarum
exultabo
⁹ adhesit anima mea post te
me suscepit dextera tua
¹⁰ ipsi vero in vanum quaesierunt
animam meam
introibunt in inferiora terrae
¹¹ tradentur in manus gladii
partes vulpium erunt
¹² rex vero laetabitur in Deo
laudabitur omnis qui iurat in eo
quia obstructum est os loquen-
tium iniqua.

LXIII. ¹ IN FINEM PSALMUS DAVID

- ² Exaudi Deus orationem meam
cum deprecor
a timore inimici eripe animam
meam
³ protexisti me a conventu mali-
gnantium
a multitudine operantium iniqui-
tatem

4. super vitas RC; super uita F | 6. et pinguidine RF; et inpinguidine I; et inpinguine C | 7. si RI; sic F | super F; supra RC | meditabar R cum LXX; meditabor FC | 12. laudabitur omnis qui iurat RF(omnes); laudabuntur omnes qui iurant I.

Deest L.

4. super uita F Ψ^B * cum δ , cf. Ro.
 5. in nomine = RFCl² cum hebr.,
 LXX et He; \div et: in nomine Q² Φ^R 2GVP
 G²K Ψ^B ; et in nomine I*Q* Φ^R *G*,
 rell. codd. et edd. cum Ro, cf. LXX (cod. R).
 6. pinguidine = RFMQW Φ^R UG;
 inpinguidine I; inpinguine C; pingue-
 dine rell. codd. et edd. | labia] Ψ^B *; la-
 biis Ψ^B 2VD Ω edd. cum He. ¶ Ieron. et
 noui habent « labiis » ant. quidam « la-
 bia » Guill.
 7. si] sic F Ψ^B Ω sfgrel ξ cum Ro. ¶
 non est ibi « sic » sed « si » Guill. | supra
 RC cum $\gamma\epsilon$ | meditabar = R cum LXX;
 meditabor rell. codd. et edd. cum Ro et
 He.

9. suscipit C.

10. inferiorem Q; inferiore K | ter-
ra Φ^G .

12. deo] domino F cum Ro, cf. LXX
(codd. SR); + et Ω^M | laudabitur omnis
qui iurat = RM³ Φ^R GV cum hebr., LXX,
 $\alpha\gamma\delta$ moz et He; laudabitur omnes qui
iurat FM*; laudabuntur omnis qui iurat
Q*; laudabuntur omnes qui iurant M²
Q², rell. codd. et edd. cum Ro. ¶ « lau-
dabitur omnis qui iurat » sic uidelicet
in singulari habent hebr. et ant. et Ie-
ron. et grecus Guill. | quia — iniqua] sub
 \div I Φ^P G².

LXIII. 1. tit. om. Ψ^B Ω^M α | in fine
 Ω^S | \sim ps. dauid in finem ξ .

4. <quoniam RCI | <labia RC | 5. <sic RCI | <in (2°) RC | 6. <sicut RI | <et (2°) RC |
 7. <si RCI | <in (I°) RC | 8. <quia C | <et RCI | 9. <adhesit RC | <me RC | 10. <ipsi RC
 I | <introibunt RC | 11. <tradentur RC | <partes R | 12. <rex RI | <laudabitur R | <quia R.
 LXIII. (LXII. Φ^P , LXIII. Φ^V *, num. om. IQG* Ψ^B VD Ω^M * α) | 2. <exaudi RCI | <a
 RC | 3. <protexisti RCI | <a (2°) RC.

⁴ quia exacerunt ut gladium linguas suas
intenderunt arcum rem amaram
⁵ ut sagittent in occultis immaculatum
⁶ subito sagittabunt eum et non timebunt
firmaverunt sibi sermonem nequam
narraverunt ut absconderent laqueos
dixerunt quis videbit eos
⁷ scrutati sunt iniquitates
defecerunt scrutantes scrutinio
accedet homo et cor altum ⁸ et exaltabitur Deus

sagittae parvulorum factae sunt plagae eorum
⁹ et infirmatae sunt contra eos linguae eorum
conturbati sunt omnes qui videbant eos
¹⁰ et timuit omnis homo
et adnuntiaverunt opera Dei et facta eius intellexerunt
¹¹ laetabitur iustus in Domino et sperabit in eo
et laudabuntur omnes recti corde.

LXIII. ¹ IN FINEM PSALMUS DAVID
✱ CANTICUM : HIEREMIAE ET AGGEE
DE VERBO PEREGRINATIONIS QUANDO
INCIPIEBANT PROFICISCI

LXIII. 8. et RF; om. C | 11. speravit RC.

LXIII. 1. aggaei F; accei R; ezechiel I | de uerbo peregrinationis RF; de populo transmirationis I | quando incipiebant F; quando incipiebat R; cum inciperent I.

Deest L.

4. quia] qui M*Qrw cum hebr., LXX et a.

6. sagittabant Q* | absconderunt M* (ut vid.)Q* | uidebat Q*.

7. defecerunt] *praem.* et F cum δ | scrutinia α | accedit MW* cum Ro; accedat Ω^m | et] Ψ^{B*}; ad Ψ^{B2}DΩgrefz̄c cum Ro. ¶ hebr. et ant. et Ieron. cum greco interponunt « et » neque habent « ad » sed glossa « ad » *Guill.*

8. et om. CI.

9. et om. Ω^s.

10. et (2°) om. α.

11. speravit RCG*V.

LXIII. 1. *tit.* om. Ψ^BΩ^mα | in fine R | psalmus om. D* (ut vid.); + canticum | ~ ps. dauid in finem δ | ✱ = R cum

vers. syro-hexapl.; om. *rell. codd. et edd.* | ~ canticum dauid D | cantic. — proficisci] cum cepisset proficisci a terra re-promissionis Q; canticum w; om. fr | hier. et agg.] aggaei ieremiae et ezechiel I; aggei ihe. uel ezech. Ω^s | hieremie V²; hierimiae R; hierimie FV*; heremie I; ieremiae ge; ieremie D | et ag.] om. M² | aggaei F; aggey D; accei R; ezechiel I cum LXX et Ro; ezechielis z̄c; iezechielis g; ezechiae e | de] ex z̄; om. elc | uerba peregrinationis W; uerbo transmirationis V; populo transmirationis lge[̄z̄c cum Ro; uerbo peregrinationis uel de populo transmirationis Ω^s | quando] cum IVΩ^sḡz̄c | incipiebat R; inciperent IVḡz̄c; inciperet Ω^s | prof.] exire z̄c.

4. <quia RCI | <intenderunt RC | 5. <ut RC | 6. <subito RCI | <firmaverunt RC | <narraverunt RCI | <dixerunt RC | 7. <scrutati RCI | <defecerunt RC | <accedet RCI | 8. <sagittae RC | 9. <et RC | <conturbati RCI | 10. <et (1°) RC | <et (2°) RI | <et (3°) RC | 11. <laetabitur RCI | <et (2°) RC.

LXIII. (LXIII. Φ^PU, num. om. IQG*Ψ^BVDΩ^m*α).

- ² Te decet hymnus Deus in Sion
et tibi reddetur votum in Hieru-
salem
- ³ exaudi orationem ad te omnis
caro veniet
- ⁴ verba iniquorum praevaluerunt
super nos
et impietatibus nostris tu pro-
pitiaberis
- ⁵ beatus quem elegisti et adsump-
sisti
inhabitabit in atriis tuis
replebimur in bonis domus tuae
sanctum est templum tuum ⁶ mi-
rabile in aequitate
exaudi nos Deus salutaris noster
spes omnium finium terrae et
in mari longe
- ⁷ praeparans montes in virtute tua
accinctus potentia
- ⁸ qui conturbas profundum maris
sonum fluctuum eius
turbabuntur gentes ⁹ et timebunt
qui inhabitant terminos a signis
tuis
exitus matutini et vespere de-
lectabis
- ¹⁰ visitasti terram et inebriasti eam
multiplicasti locupletare eam
flumen Dei repletum est aquis
parasti cibum illorum
quoniam ita est praeparatio eius
- ¹¹ rivos eius inebria
multiplica genimina eius
in stillicidiis eius laetabitur ger-
minans
- ¹² benedices coronae anni benigni-
tatis tuae
et campi tui replebuntur uber-
tate
- ¹³ pinguescent speciosa deserti
et exultatione colles accingentur

3. ueniet R²FC; ueniat R* | 9. terminos RF; terminos terre C (*sed terre partim in ras.*).

Deest L.

2. hymnum F* cum γδ²eζ | syon D
Ωα | redditur R² (*in ras.*) cum δ | in
hier.] sub ÷ R²CIΦ^{VP}G² (*sed : post in*) |
hierlem f; hierlm Ψ^B; hier̄ Q; iherusa-
lem α; iherlm G; ierusalem grelv̄bc; ierlm
VDΩ.

3. orationem = RFCI cum hebr., ε
et He, cf. LXX (*codd.* SR); orationem
÷ meam: G²; orationem meam G*, *rell.*
codd. et edd. cum LXX et Ro | ueniat
R*Q* cum He.

5. absumpsisti R*.

6. deus om. Φ^G | in om. Ψ^B* | mare
R¹ (*a corr.*).

7. potentiam Φ^G.

8. fluctum I; fructuum F cum γ.

9. inhabitant = RFCIM²Q²WΦ^P*U
G² cum δ²eζ moz^x; habitant M*Q*Φ^P2G*,
rell. codd. et edd. cum Ro et He | termi-
nos + ÷ terrae: I cum Ro; + ter*re*
C | matutinis Ψ^B* | uesperi α; uesperae
rev cum LXX.

11. inebria] Ψ^B*; inebrians Ψ^B2DΩ
r̄g*(*calamo corr.*) cum Ro. ¶ hebr. et ant.
et Ieron. habent « inebria » *Guill.* | stili-
cidiis QK* | eius] suis I cum Ro; om. Ω^S.

13. pinguiscent FQ* | exultationes
F cum α.

2. <te RC | <et RC | 3. <exaudi RC | 4. <verba RC | <et RC | 5. <beatus RC | <inhabi-
tabit RC | <replebimur RC | <sanctum RC | 6. <exaudi RC | <spes RC | 7. <praeparans
RC | 8. <qui RC | <sonum RC | <turbabuntur RC | 9. <qui RC | <exitus RC | 10. <visi-
tasti RC | <multiplicasti RC | <flumen RC | <parasti RC | <quoniam R | 11. <rivos RC
I | <multiplica R | <in RC | 12. <benedices RI | <et R | 13. <pinguescent RC | <et RC.

¹⁴ induti sunt arietes ovium
et valles abundabunt frumento
clamabunt etenim hymnum di-
cent.

LXV. ¹ IN FINEM CANTICUM PSALMI
RESURRECTIONIS

Iubilate Deo omnis terra

² psalmum dicite nomini eius
date gloriam laudi eius

³ dicite Deo quam terribilia sunt
opera tua Domine
in multitudine virtutis tuae men-
tiantur tibi inimici tui

⁴ omnis terra adorent te et psal-
lant tibi
psalmum dicant nomini tuo

DIAPSALMA

⁵ venite et videte opera Dei

terribilis in consiliis super filios
hominum

⁶ qui convertit mare in aridam
in flumine pertransibunt pede
ibi laetabimur in ipso

⁷ qui dominatur in virtute sua
in aeternum
oculi eius super gentes respiciunt
qui exasperant non exaltentur
in semetipsis

DIAPSALMA

⁸ benedicite gentes Deum nostrum
et auditam facite vocem laudis
eius

⁹ qui posuit animam meam ad
vitam
et non dedit in commotionem
pedes meos

LXV. 1. in finem canticum psalmi resurrectionis RF; psalmus dauid C | 4. ad-
rent ... psallant ... dicant FC; adorent ... psalat ... dicat R | 7. in aeternum] *sub* * R,
erronee, ut vid. | diapsalma RF; *om.* C | 9. in commotionem C; in commotione F²;
in commutatione R*; in commotione R²; commotione F*.

Deest L.

14. abundant F *cum* ε | frumenti
K*.

LXV. 1. in fin. — res.] in finem
psalmus dauid fr; psalmus dauid CQW
Amial.; *om.* Ψ^BΩ^mα; *praem.* psalmus § |
canticum psalmus K; psalmi canticum
G; psalmus dauid canticum ID | resur-
rectionis] *sub* ÷ R².

2. laudis f.

3. domine] *sub* ÷ R²Q²Φ^{R²Q²VP²G²K}
Ψ^B | in multitudines F*.

4. adorent = FCI *cum hebr., LXX*
et γδ; adorat Q*; adoret Q², *rell. codd.*
et edd. cum Ro et He | te + deus Ω^s |
psallant = FCI *cum hebr., LXX et γδ*;

psalat R; sallat Φ^o; psallat *rell. codd.*
et edd. cum Ro, cf. He | dicant = FCI
cum hebr., LXX et γδ²; dicat *rell. codd.*
et edd. cum Ro, cf. He | diab C; *om.* IM
WΦ^oVDΩαgrelv̄ḡc.

5. super filiis Q²α *cum He.*

6. qui] *sub* ÷ Φ^{R²Q²VP²G²} | in flumi-
na Φ^{R*}; et flumine R, *cf. Ro.*

7. in aet.] *sub* * RCQΦ^{R²Q²VP²G²} | in
semetipsos F | diapsalma Q; *om.* CIW
Φ^{G*P}Ψ^{B*}VDΩ *edd.*

8. deum] dominum Ω^{m*}.

9. in commotionem U; in commo-
tione (commut. R)R²F² *cum He*; com-
motione F*; in commutatione R*.

14. <induti RCI | <et RC | <clamabunt RC.

LXV. (LV. R, LXIII. Φ^R, LXX. Φ^{v*}, *num. om.* IQG*Ψ^BVDΩ^{m*}α) | 1. <iubilate
RCI | 2. <psalmum RC | <date RC | 3. <dicite RCI | <in RC | 4. <omnis RCI | <psal-
mum RC | 5. <venite RCI | <terribilis RC | 6. <qui RCI | <in (2°) RC | <ibi R | 7. <qui
RCI | <oculi RC | <qui RC | 8. <benedicite RCI | <et R | 9. <qui RI | <et RC.

- 10 quoniam probasti nos Deus
igne nos examinasti sicut exami-
natur argentum
- 11 induxisti nos in laqueum
posuisti tribulationes in dorso
nostro
- 12 inposuisti homines super capita
nostra
transivimus per ignem et aquam
et eduxisti nos in refrigerium
- 13 introibo in domum tuam in ho-
locaustis
reddam tibi vota mea 14 quae
distinxerunt labia mea
et locutum est os meum in tri-
bulatione mea
- 15 holocausta medullata offeram
tibi cum incensu arietum
offeram tibi boves cum hircis
DIAPSALMA
- 16 venite audite et narrabo omnes
qui timetis Deum
quanta fecit animae meae
- 17 ad ipsum ore meo clamavi
et exaltavi sub lingua mea
- 18 iniquitatem si aspexi in corde
meo non exaudiat Dominus
- 19 propterea exaudivit Deus
ad tendit voci deprecationis meae
- 20 benedictus Deus qui non amovit
orationem meam
et misericordiam suam a me.

15. cum incenso RF | diapsalma R²FC(diab.); om. R* | 17. exaltaui FC; exultaui R | 18. exaudiat R; audiat F; exaudiet C | dominus RF; deus C | 19. deus RF; dominus C.

Deest L.

10. argento W*.
11. nos om. W^ψ | in laqueo U*.
12. hominem F cum δεζ | in refri-
gerio Q* cum moz^c.
15. holocausta om. Q | tibi] sub ÷
φ^β | incensu = CIWΦUG*K^ψβ^α cum
Hier. ep. 106; incensum M*Q; incenso
M²G², *rell. codd. et edd.* | off. tibi (2°)
om. Φ^v | diab C; om. R*QWΦ^α*VDΩ^α
relβ^αg.
16. audite] *praem.* et e.
17. ad] sub ÷ IΦ^{RGVP}2 | ori M*Q
Φ^{RG}. ¶ sec. antiquiores ibi est « ori » qui
in ablatiuo tercie declinacionis in sub-
stantiuis utuntur duplici terminacione
uidelicet « e » uel « i » *Guill.* | exaltaui]

ψ^β*; exultaui RWΦ^pGψ^β2VDΩ^αg cum
a^{2e} moz med.

18. exaudiat = Rm cum LXX, γe
et He; audiat F cum δ; exaudiet M²(et
in ras.), *rell. codd. et edd. cum Ro* | dom.]
deus CI cum Ro.

19. exaudiet Ω^s | deus] dominus C
IG* | adtendet Q*; et a(d)tendit MQ²
WΦ^pUGKψ^βVDΩ^αgreIβ^αg^c cum He, cf.
LXX (*cod. R*) et Ro. ¶ hebr. et ant. non
interponunt « et » neque grecus *Guill.* |
uoci] Q*; uoce R; uocem Q²WK cum
He.

20. deus] dominus F* cum Ro, cf.
LXX (*codd. lucian.*) | amouit] M² (it in
ras.); amouet Φ^v.

10. <quoniam RCI | <igne RC | <sicut R | 11. <induxisti RCI | <posuisti RC | 12. <in-
posuisti RC | <transivimus RCI | <et (2°) RC | 13. <introibo RCI | <reddam RC |
14. <et RCI | 15. <holocausta RCI | <offeram (2°) RC | 16. <venite RCI | <quanta RC |
17. <ad RCI | <et R | 18. <iniquitatem RCI | 19. <propterea RCI | <adtendit RC |
20. <benedictus RCI | <et RC.

LXVI. ¹ IN FINEM IN HYMNIS PSAL-
MUS CANTICI

² Deus misereatur nostri et bene-
dicat nobis
inluminet vultum suum super
nos et misereatur nostri

DIAPSALMA

³ ut cognoscamus in terra viam
tuam
in omnibus gentibus salutare
tuum

⁴ confiteantur tibi populi Deus
confiteantur tibi populi omnes
⁵ laentur et exultent gentes
quoniam iudicas populos in ae-
quitate
et gentes in terra diriges

DIAPSALMA

⁶ confiteantur tibi populi Deus
confiteantur tibi populi omnes
⁷ terra dedit fructum suum
benedicat nos Deus Deus noster
⁸ benedicat nos Deus
et metuant eum omnes fines
terrae.

LXVII. ¹ IN FINEM DAVID PSALMUS
CANTICI

² Exsurgat Deus et dissipentur ini-
mici eius
et fugiant qui oderunt eum a
facie eius
³ sicut deficit fumus deficiant
sicut fluit cera a facie ignis
sic pereant peccatores a facie Dei

LXVI. 5. diapsalma FC(diab.); *om.* R | 8. nos R; nobis F; *om.* C.

LXVII. 3. defecit FC, *fortasse cum archetypo, cf. ps. 83, 3.*

Deest L.

LXVI. 1. *tit. om.* Ψ^BΩ^Mα | in fine
R; *om.* U | in (2°) *om.* Φ^RΩ^V | psal. cant.]
psalmus cantici dauid MWVDΩ^Sfgrēl^Bz̄c
cum δζ *moz*; psalmus dauid cantici K;
canti^c psal. dauid Q; psalmus dauid W
Amiat. | ~ ps. cant. dauid in fin. in
hym. β.

2. nobis] nos R *cum Ro* | illuminat
V | et mis. nostri] *sub* ÷ IQΦ^RΩ²GVK^GΨ^B
(*sed in* Φ^RΩ²GVK^GΨ^B : *post et*) | nostri] R*;
nobis R² *cum Ro* | diaps.] U (*post tuum*
v. seq.); dia[.] C; *om.* IMQΦ^o*KΨ^BV^D
Ωagrēl^{z̄c}.

3. in terram Φ^o.

5. diriges] U*; diriges Φ^PU²Ψ^BDΩ
edd. ¶ ant. et hebr. sec. quod LXX in-
terpretantur illud habent in futuro « di-

riges » *Guill.* | diapsalma CQ; *om.* RW
Φ^G*KVDΩ *edd.*

6. populi (1°) + omnes Ω^M*.

8. benedicat] *praem.* et C | nos]
nobis F *cum ε et He*; *om.* CΨ^B *cum* δ* |
metuent Q*.

LXVII. 1. *tit. om.* Ψ^BΩ^Mα | dauid
om. WΦ^P; *praem.* ipsi εl^{bc} | ~ psalmus
dauid cantici M; ~ psalmus cantici (ipsi)
dauid IQVDΩ^Sfgrēl^c | ~ psalmus cantici
dauid in finem β.

2. oderant Φ^o*.

3. defecit FCIQ*Φ^PKVΩ^M *cum Ro.*
¶ « defecit » sec. antiquiores uel « defi-
cit » sec. satis ant. et Ieron. *Guill.* | fluet
I *cum γ*; pluit V | caera FCWΦ^PK | sic]
sub ÷ Φ^P2, *cf. vers. syro-hexapl.*

LXVI. (LVI. Φ^o, LXV. Φ^P, LXXI. U, *num. om.* IQG*Ψ^BV^DΩ^M*α) | 2. <deus RCI |
<inluminet RC | 3. <ut RCI | <in (2°) RC | 4. <confiteantur (1°) RCI | <confiteantur (2°)
RC | 5. <laentur RCI | <quoniam RC | <et RC | 6. <confiteantur (1°) RCI | <confitean-
tur (2°) RC | 7. <terra RC | <benedicat RCI | 8. <et RC.

LXVII. (LXVI. Φ^P, LXVIII. Ψ^B2, LXXII. U, *num. om.* IQG*Ψ^BV^DΩ^M*α) | 2. <ex-
surgat RCI | <et (2°) RC | 3. <sicut (1°) RCI | <sicut (2°) R | <sic RC.

4 et iusti epulentur
exultent in conspectu Dei
delectentur in laetitia
5 cantate Deo psalmum dicite no-
mini eius
iter facite ei qui ascendit su-
per occasum Dominus nomen
illi
et exultate in conspectu eius
turbabuntur a facie eius
6 patris orfanorum et iudicis vi-
duarum
Deus in loco sancto suo
7 Deus inhabitare facit unius mo-

ris in domo
qui educit vinctos in fortitudine
similiter eos qui exasperant qui
habitant in sepulchris
8 Deus cum egredereris in con-
spectu populi tui
cum pertransieris in deserto
DIAPSALMA
9 terra mota est etenim caeli di-
stillaverunt
a facie Dei Sinai a facie Dei
Israhel
10 pluviam voluntariam segregabis
Deus hereditati tuae

4. laetitia RF; laetitia diapsalma I | 5. nomen RF²I; nomen est F* | et exultate FC; exultate R | 6. patris RF*; patres F²C | iudicis R; iudices FC | 7. in domu C.

Deest L.

4. et] *sub* ÷ Φ^{P2} | aepulentur RFC IM*Φ^{RP}K | exult.] *praem.* et Φ^{GP}Ψ^{B2}VD Ω *edd. cum a² moz^o* | delect.] *praem.* et F²M*Q²WUGKΨ^{B2}VDΩ *edd. cum hebr., βδ moz et He.* ¶ ant. coniunctiones pretermittunt ut dicendi modus plus delectet. simile supra X^o psalmo (v. 7) *Guill.* | laetitia + diapsalma IΦ^PG² *cum γ.*

5. faciet F* *cum δ* | nomen + est F*V *cum Ro* | et = FC(*ut vid.*)IQ²WΦ^PG K²Ψ^B *cum hebr., LXX, γδ et He; om. Q*K*, rell. codd. et edd. cum Ro* | turb. — eius] *sub* ÷ IΦ(*sed in Φ^o : post turb.*)G.

6. patris] F*; patres F²CQΦ *cum a²ε moz* | iudices FCQ*Φ^{RGV} *cum a²ε moz.* ¶ sec. hebr. « exultate coram eo patri pupillorum et defensori uiduarum » sic ergo Ieron. corrigens edicionem LXX quod non erat in hebreo et sensum turbabat uidelicet « turbabuntur a facie eius » obelo prenotauit. quia tamen hoc

in latino remansit sic fuit intelligendum hoc quod quidam habent ant. sic « patres orphanorum et iudices uiduarum » *Guill.*

7. deus] dominus W | inhabitare] *praem.* qui K²VDΩagelbzc *cum Ro.* ¶ non est interponendum quod dicitur « qui » *Guill.* | unius morum Ψ^{B*} | domu CQ* Φ^V | qui] *sub* ÷ G² | educet C *cum γ* | inhabitant Ω^M *cum γ.*

8. egredieris CI; egredieris QWΦ GKε *cum Ro.* ¶ « cum egredieris » *Guill.* | pertransiris R; pertransires VDΩ^sagrlb zc. ¶ « cum pertransieris » *Guill.* | in deserto] Q*; in desertum M*Q²WΦG*Kf, cf. *Ro* (per desertum) et *He.* ¶ « in desertum » *Guill.* | diapsalma CQ; *om. W* Φ^{G*V}VDΩagrelbzc.

9. ÷ etenim : Φ^P; et ÷ enim : Φ^{RG2V} G | caeli *om.* Ω^s | destillauerunt R | synai Φ^PDΩ^Mq; synay Ω^s; sinai* C* | a fac. dei isr.] *sub* ÷ Φ | israel fgrelbzc; isrl M QΦ^{RGV}GΨ^BVDΩ.

4. <et RI | <exultent RC | <delectentur R | 5. <cantate RI | <iter R | <et RCI | <turbabuntur RC | 6. <patris RC | <deus RI | 7. <deus RC | <qui RCI | <similiter RC | 8. <deus RCI | <cum (2°) RC | 9. <terra RCI | <a (I^o) RC | 10. <pluviam RCI.

- et infirmata est
tu vero perfecisti eam
11 animalia tua habitant in ea
parasti in dulcidine tua pauperi
Deus
12 Dominus dabit verbum evangelizantibus virtute multa
13 rex virtutum dilecti ✕ dilecti:
et speciei domus dividere spolia
14 si dormiatis inter medios cleros pinnae columbae deargentatae et posteriora dorsi eius in pallore auri
15 dum discernit Caelestis reges super eam
nive dealbabuntur in Selmon
- 16 mons Dei mons pinguis
mons coagulatus mons pinguis
17 ut quid suspicamini montes coagulatos
mons in quo beneplacitum est Deo habitare in eo
etenim Dominus habitabit in finem
18 currus Dei decem milibus multiplex
milia laetantium Dominus in eis in Sina in sancto
19 ascendisti in altum cepisti captivitatem
accepisti dona in hominibus
etenim non credentes inhabitare Dominum

11. habitant RF*; habitabunt F²C | 14. auri RF²C; auri diapsalma F* | 15. reges RF¹; regis I* | 17. habitavit F*.

Deest L.

10. et] *sub* ÷ G²; *om.* Q* | tu] *sub* ÷ Φ^{v2p} | uero] *sub* ÷ Φ^{RG}G² | eam] *sub* ÷ Φ^{p2}G².

11. habitant = RF*Q(ab.)Φ^{RG}Ψ^{B*}; habitabunt F²Ψ^{B2}, *rell. codd. et edd., cf. Ro* (inhabitabunt) | ✕prae: parasti I | dulcidine = RF*CIM*; dulcedine F²M², *rell. codd. et edd.*

12. uerbum] uirtutem Ω^s | multa + diapsalma Φ^p.

13. uirtutum F*C *cum* γ | ✕ = R CMQΦ^{RGp}G² *cum Aug. in loc.*; ÷ Φ^v; *om.* G*, *rell. codd. et edd.* | dilecti (2°) Q*; dilecte Q² | spolia + diapsalma Φ^p.

14. pinnae col. dearg.] *sub* ÷ K | pinnae = RF*CM*Q*(-ne)W; penn(a)e F²M²Q², *rell. codd. et edd.* | dorsi] *sub* ÷ I; *om.* Ω^m | eius] ei Ψ^B | auri + diapsalma F*IMΦ^pU *cum LXX.*

15. caelestes Φ^p | regis I*M*QW Φ^{RG2}(*in ras.*)^vUK*. ¶ ant. habent « re-

gis » sed non uideo sensum uel congruitatem maxime cum Ieron. habeat ex hebreis « dum discernit omnipotens reges » *Guill.* | eam] terram R *cum γεῖς moz^x.*

16. mons dei mons ping. *om.* Φ^{p*} | coagulatus I; cuagulatus Ψ^B; coaculatus FM*; coacolutus Q.

17. coagolatos I; coaculatos F²Q²; coacolutos Q*; coagulatus WΦ^{R*}K*Ψ^B; coaculatus F*M* | habitabit] Ψ^{B*}; habitavit F*Q*(ab.)Ψ^{B2} | in finem] *sub* ÷ Φ^{RG2}VP; + diapsalma Φ^pG².

18. currus] *sub* ÷ I² | sina in] R* F*M*; syna in DΩ; sinai in R²F²WU G*(*ut vid.*)Kfgrelv; synai in Φ^pα; sinai M²V. ¶ hebr. et grecus secundo apponunt « in » cum latino. quidam tamen ant. habent « sinai » *Guill.*

19. habitare R *cum He.* ¶ ant. « habitare » *Guill.* | dom.] dñm F² (nm *in ras.*).

<et R | <tu C | 11. <animalia RCI | <parasti RC | 12. <dominus RCI | 13. <rex RCI | <dilecti (2°) R(signo K) | <et R | 14. <si RCI | <pinnae RC | <et RC | 15. <dum RCI | <nive R | 16. <mons (1°) R | <mons (3°) RCI | 17. <ut RC | <mons RCI | <etenim RC | 18. <currus RCI | <milia RC | 19. <ascendisti RCI | <accepisti RC | <etenim RC.

- 20 Deus benedictus Dominus die
cotidie
prosperum iter faciet nobis Deus
salutarium nostrorum
DIAPSALMA
- 21 Deus noster Deus salvos faciendi
et Domini Domini exitus mortis
- 22 verumtamen Deus confringet ca-
pita inimicorum suorum
verticem capilli perambulantium
in delictis suis
- 23 dixit Dominus ex Basan conver-
tam
convertam in profundis maris
- 24 ut intinguatur pes tuus in san-
guine
- lingua canum tuorum ex inimi-
cis ab ipso
- 25 viderunt ingressus tui Deus
ingressus Dei mei regis mei qui
est in sancto
- 26 praevenerunt principes coniuncti
psallentibus
in medio iuencularum tympa-
nistriarum
- 27 in ecclesiis benedicite Deum
Dominum de fontibus Israhel
- 28 ibi Benjamin adolescentulus in
mentis excessu
principes Iuda duces eorum
principes Zabulon principes Nep-
tali

22. in delictis R *cum LXX*; in dilectis FC | 23. in profundis RF² *cum LXX*; in profundum F*C | 25. viderunt ingressus tui FC *cum archetypo et ipso Hier.*, *ut vid.*, *qui tamen in ep. 106 legendum praecipit* viderunt ingressus tuos; uisi sunt ingressus tui R, *cf. Ro* | 27. deum dominum RI; dominum dominum F*; deo domino F² | 28. neptali F*C; neptalim RF².

Deest L.

20. deus (I^o) = R*F*CI *cum Hier. ep. 106, cf. LXX et Ro*; om. R²; deum (*quod ad v. praeced. trahunt*) F², *rell. codd. et edd. cum He* | diapsalma CQ; om. W Φ^{G*V}Ψ^{BV}Ωαgrelv̄šc.

21. deus (2°) om. R* | faciendi] *sub* ÷ Φ^{RG²V}.

22. delictis] dilictis K²; dilectis F CK* | suis + diapsalma Φ^R.

23. in profundis] Q*; de profundis Φ^V *cum hebr. et He*; in profundo M* (*ut vid.*) Q²WΩ^M; in profundum F*CIΦ^{RP}UG KVDΩ^S *edd. cum Ro*; profundum Ψ^B. ¶ « in profundum » *Guill.*

24. tuarum W.

25. viderunt ingr. tui = FCMQW ΦUGKΨ^B *cum Hier. ep. 106*; uisi sunt ingr. tui R *cum LXX, cf. Ro et Hier. ep. 106*; viderunt ingr. tuos *rell. codd. et*

edd., cf. He. ¶ ant. « viderunt ingressus tuos deus » hoc est « itinera tua » ut dicit Ieron. alia littera iuxta grecum « uisi sunt ingressus tui deus » *Guill.* | mei (2°) om. C* *cum LXX, cf. Hier. ep. 106* | qui est] *sub* ÷ IG².

26. iuencula U | tym. + diapsalma IΦ^PUD *edd. cum γδζ.*

27. deum dominum = RI *cum LXX, γ med*; dominum dominum F* *cum δ moz^o*; deo domino F², *rell. codd. et edd. cum a² et He* | israh̄l U; israel f̄grelv̄šc; isrl QWΦ^{RG}Ψ^{BV}VDΩ.

28. ben-iamin Iḅ | zabolon R | princ. (3°)] *praem.* et Ψ^BDag *cum Ro* | neptali = F*CΦ^{R*V}; nephthali IΦ^{R²G}; nephthali relv̄šc; neptalim RF²QWUG KΨ^{BV}VDΩα; nephtholim MΦ^{Pg}; nephtholim f̄.

20. <deus RCI | <prosperum RC | 21. <deus (I^o) RCI | <et R(signo) K | 22. <verumtamen RCI | <verticem RC | 23. <dixit RCI | <convertam (2°) RC | 24. <ut RCI | <lingua RC | 25. <viderunt RCI | <ingressus (2°) RC | 26. <praevenerunt RCI | <in RC | 27. <in RI | <dominum R | 28. <ibi RI | <principes (I^o) RI | <principes (2°) RC.

29 manda Deus virtutem tuam
 confirma Deus hoc quod opera-
 tus es nobis
 30 a templo tuo in Hierusalem
 tibi adferent reges munera
 31 increpa feras harundinis
 congregatio taurorum in vaccis
 populorum
 ut excludant eos qui probati
 sunt argento
 dissipa gentes quae bella vo-
 lunt
 32 venient legati ex Aegypto
 Aethiopia praeveniet manus eius
 Deo

33 regna terrae cantate Deo psal-
 lite Domino

DIAPSALMA

÷ psallite Deo: 34 qui ascendit
 super caelum caeli ad orien-
 tem
 ecce dabit voci suae vocem vir-
 tutis
 35 date gloriam Deo
 super Israhel magnificentia eius
 et virtus eius in nubibus
 36 mirabilis Deus in sanctis suis
 Deus Israhel ipse dabit virtutem
 et fortitudinem plebi suae bene-
 dictus Deus.

31. quae RC; qui F | 34. uoci RF²C; uocis F* | 36. plebi RC; plebis F.

Deest L.

29. mandat R | uirtutem tuam = R
 F*CIΦ^{ROV}G* cum Aug. in loc.; uirtute
 tuae Q*; uirtuti tuae F²Q²G², *rell. codd.*
et edd. cum LXX et Ro. ¶ « manda deus
 uirtutem tuam » sic habent ant. id [*cod.*
 sed] est « mitte spiritum sanctum ». sicut
 enim dicitur in libro deriuacionum « man-
 dare » uno modo pro « mittere » accipitur.
 alia littera « uirtuti tue » *Guill.* | ~ hoc
 deus *edd. cum Ro* | nobis] *praem.* in M*
 Φ^PUΨ^BVDΩ *edd. cum Ro, cf. LXX (codd.*
lucian.). ¶ « quod operatus es nobis » da-
 tiui casus sec. hebr. et ant. et Ieron. *Guill.*

30. iherusalem Gα; hierlm Ψ^B; hie-
 russalem Q; hyerusalem C; ierusalem
 grelv̄z̄c; ierlm VDΩ; *erusalem R | adfe-
 rent] K*; affert Ψ^B*; offerent M²(offe
inras.) Q*Φ^{ROV}K²Ψ^BVDΩαfgrel̄z̄c *cum Ro*
et He.

31. taur.] uirorum Ψ^B* | ut — argen-
 to] *sub* ÷ Φ^{ROVP}2G (*sed in* Φ^P2G : *post*
ut) | exprobatu Ψ^B | quae] qui F^WΩ* *cum*

δ, *cf. He.*

32. egipto IQW*V; egypto Ω^S; e-
 gipto GΨ^BΩ^Mα | aethyopia RCΦ^VU; ae-
 thyopia F²; ethiopia QGΨ^B2Ωα; ethyopia
 D; aethiopa f; aetypia F*; aethiopiae
 Φ^{RO}; ethiopiae Ψ^B*; + et K* (*ut vid.*) |
 eius] *sub* ÷ G².

33. dom.] deo Ψ^B* | diabsalma C
 Q; *om.* WΦ^VKΨ^BVDΩagreiv̄z̄c | ÷ = RI
 Φ^{ROVP}2 *cum Hier. ep. 106*; * Ψ^B; *om.*
 Φ^P*, *rell. codd. et edd.* | psallite deo *om.*
 w. ¶ hebr. et grecus « psallite domino
 qui ascendit » non repetitur sic « psallite
 deo » et uidetur repetitio a cantu ortum
 habuisse sed usus preualuit *Guill.*

34. uoci suae] D*; uocis suae F*
 Φ^R; uocem suam Φ^{OD}2 *cum Ro.*

35. israhel fgrelv̄z̄c; isrl RMQΦ^{RV}G
 Ψ^BVDΩ | uirt. eius] iustus Ψ^B*.

36. israhel fgrelv̄z̄c; isrl MQΦ^{RV}Ψ^B
 VDΩ; iri Φ^O | plebis FM*Φ^{GVP}Ω^M *cum*
Ro | suae] *sub* ÷ QΦ^{RO}2VP2G².

29. <manda RCI | <confirma RC | 30. <a RCI | <tibi RC | 31. <increpa RCI | <congre-
 gatio RC | <ut RC | <dissipa RCI | 32. <venient RC | <aethiopia RC | 33. <regna RC
 I | <psallite (2°) RCI | 34. <ecce RCI | 35. <date RC | <et RC | 36. <mirabilis RCI |
 <deus (2°) RC | <et RC.

- LXVIII. ¹ IN FINEM PRO HIS QUI COMMUTABUNTUR DAVID
² Salvum me fac Deus quoniam intraverunt aquae usque ad animam meam
³ infixus sum in limum profundi et non est substantia veni in altitudines maris et tempestas demersit me
⁴ laboravi clamans raucae factae sunt fauces meae defecerunt oculi mei dum spero in Deum meum
⁵ multiplicati sunt super capillos capitis mei qui oderunt me gratis confortati sunt qui persecuti sunt me inimici mei iniuste
 quae non rapui tunc exsolvebam
⁶ Deus tu scis insipientiam meam et delicta mea a te non sunt abscondita
⁷ non erubescant in me qui expectant te Domine Domine virtutum non confundantur super me qui quaerunt te Deus Israhel
⁸ quoniam propter te sustinui obprobrium operuit confusio faciem meam
⁹ extraneus factus sum fratribus meis et peregrinus filiis matris meae
¹⁰ quoniam zelus domus tuae comedit me

LXVIII. 1. qui I; qu[...] C; quae R; que F, *sed cf. tit. ps. 44, 59 et 79* | commutabuntur RF; commotabuntur psalmus C | 3. in altitudines I; in altitudinis R; in altitudinem F | 4. in deum meum FC; in deo meo R†; in deo meum R¹ | 9. filii FC; filius R.

Deest L.

LXVIII. 1. *tit. om.* Ψ²Ω^mα | in fine R; *praem.* psalm. dauid W³ | hiis Ω^s; iis frelv̄gc | quae RF(que) *Amiat. cum* γε¹; qu[...] C | commotabuntur CI *Amiat.* | dauid *om.* W³; *praem.* ipsi VΩ^s *cum* αε; *praem.* psalmus CQ *Amiat. cum* γδζ *moz*; *praem.* psalmus ipsi g; *praem.* in tituli inscriptionē K.

3. in limum = RF*I *cum LXX et Ro*; in limo F², *rell. codd. et edd. cum* ε *moz*^x *med He* | altitudines = I *cum LXX*; altitudinis R; altitudine F² *cum* γ; altitudinem F*, *rell. codd. et edd. cum Ro, cf. He.* ¶ ant. « in altitudine » uel

« altitudinem maris » *Guill.* | demersit] F*Q*; dimersit F²MQ²Φ^{RGV}Gag.

4. rauci facti Q* | in deo meo R† Q*D *cum* ε *med*; in deo meum R¹.

5. pers. sunt] perse(c)untur Φ^{RGV} Ω^mw *cum Ro, cf. LXX* | non *om.* C*.

7. ~ te expectant Ψ^{B*} *cum Ro* | isrh F; israel fgrelv̄gc; isrl QΦ^{RG}Ψ^BDΩ.

8. operuit] C*; operui C², *cf. moz*^o (hoperui confusione).

9. filius RG* *cum* ε*. ¶ antiquior habet pulcram litteram sed non ita Ieronimo et hebreo concordat sic « et peregrinus filius matris mee » *Guill.*

LXVIII. (LXVII. Φ^p, *num. om.* IG*Ψ^BV^DΩ^m*α) | 2. <salvum RCI | 3. <infixus R C | <veni RI | 4. <laboravi RCI | <defecerunt RC | 5. <multiplicati RCI | <qui R | <confortati RCI | <quae RC | 6. <deus RCI | <et RC | 7. <non RCI | <domine (2°) R | <non RCI | 8. <quoniam RCI | <operuit RC | 9. <extraneus RCI | <et RC | 10. <quoniam RCI.

- et obprobria exprobrantium tibi
 ceciderunt super me
¹¹ et operui in ieiunio animam
 meam
 et factum est in obprobrium
 mihi
¹² et posui vestimentum meum cilicium
 et factus sum illis in parabolam
¹³ adversum me exercebantur qui
 sedebant in porta et in me
 psallebant qui bibebant vinum
¹⁴ ego vero orationem meam ad
 te Domine
 tempus beneplaciti Deus
 in multitudine misericordiae tuae
 exaudi me in veritate salutis
 tuae
¹⁵ eripe me de luto ut non infigar
 liberer ab his qui oderunt me
- et de profundis aquarum
¹⁶ non me demergat tempestas aquae
 neque absorbeat me profundum
 neque urgeat super me puteus
 os suum
¹⁷ exaudi me Domine quoniam benigna est misericordia tua
 secundum multitudinem miserationum tuarum respice me
¹⁸ et ne avertas faciem tuam a puero tuo
 quoniam tribulor velociter exaudi me
¹⁹ intende animae meae et libera eam
 propter inimicos meos eripe me
²⁰ tu scis inproperium meum
 et confusionem et reverentiam meam

11. in obproprium R(oppr.)F; in obprobria C | 13. aduersum RF²C; aduersus F* | 15. liberer C; liberar R* (ut vid.); libera R²; libera me F | 16. absorbeat F C; obsorbeat R.

Deest L.

10. obprobrium Ψ^{B*} cum He.
 11. meam om. M* | in obprobria CI W, cf. LXX (codd. lucian.).
 12. posuit Ψ^{B*} | cylicium CI | parabolam RC*I.
 13. aduersus F*M*Φ^{RGV} | exercebantur = RF*CI cum Ro, cf. LXX; loquebantur F², rell. codd. et edd. cum δ et He | in me] sub ÷ IG².
 14. tempus om. Ψ^{B*} | uerit.] uirtute C.
 15. liberer = CI cum LXX; liberar R* (ut vid.); libera R²; libera me rell. codd. et edd. cum Ro et He | hiis Ω^a; iis Mfēlbgc.
 16. demergat] Φ^{α*}; dimergat MΦ^{α2} α | obsorbeat RlΦ^{RG}Ψ^{B*} cum Ro | urgeat U.
 17. respice me = RF*CIQ*agre; respice in me F²Q², rell. codd. et edd. cum LXX et Ro, cf. He (ad me).
 20. confusionem = RFCI cum Ro; confusionem meam rell. codd. et edd. cum hebr., LXX, αγ moz^c et He.

<et RC | 11. <et (I^o) RCI | <et (2°) RC | 12. <et (I^o) RCI | <et (2°) RC | 13. <aduersum RCI | 14. <ego RI | <tempus R | <in RCI | <exaudi RC | 15. <eripe RCI | <liberer RC | <et RC | 16. <non RCI | <neque (I^o) RC | <neque (2°) RC | 17. <exaudi RCI | <secundum RC | 18. <et RCI | <quoniam RC | 19. <intende RCI | <propter RC | 20. <tu RCI | <et (I^o) R.

- 21 in conspectu tuo sunt omnes
qui tribulant me
inproperium expectavit cor meum
et miseriam
et sustinui qui simul contrista-
retur et non fuit
et qui consolaretur et non inveni
22 et dederunt in escam meam fel
et in siti mea potaverunt me
aceto
23 fiat mensa eorum coram ipsis
in laqueum
et in retributiones et in scanda-
lum
24 obscurantur oculi eorum ne vi-
deant
et dorsum eorum semper incurva
25 effunde super eos iram tuam
et furor irae tuae comprehendat
eos
26 fiat habitatio eorum deserta
et in tabernaculis eorum non sit
qui inhabitet
27 quoniam quem tu percussisti
persecuti sunt
et super dolorem vulnere meo-
rum addiderunt
28 adpone iniquitatem super iniqui-
tatem eorum
et non intrent in iustitia tua
29 deleantur de libro viventium
et cum iustis non scribantur
30 ego sum pauper et dolens
salus tua Deus suscepit me
31 laudabo nomen Dei cum cantico
magnificabo eum in laude

21. et qui FC; qui R | 23. in retributiones RF; in retributionem I | 28. in iusti-
tia tua RF; in tua iustitia C.

Deest L.

21. qui trib.] tribulantes M*Q*Φ^{RGV}
cum Ro. ¶ ant. «tribulantes me» hec
littera plus appropinquat hebreo qui ha-
bet «angustiantes me» uel «angustiatio-
res mei» et Ieronimo qui habet «hostes
mei» quam illa que habet «qui tribu-
lant me» *Guill.* | inprop.] *praem.* et α |
simul] *sub* ÷ I | et (*ante* qui) *om.* RM²
G²Ψ^B*VΩ^S, *cf. Ro* | consolaretur † me
V, *cf. Ro.*

22. in esca mea QWΦ^{RGV}KΩ^M *cum*
adē moz He. ¶ «in esca mea» sic habet
etiam Ieron. *Guill.* | me *om.* K.

23. in laqueo W* *cum a; praem.* et
Ψ^{B2} | et *om.* M*Ψ^B | in retributiones] F*;
in retributionem I† *cum LXX et Ro;* in
retributione F² *cum ad² moz^c.*

25. et *om.* Q*.

26. et] *sub* ÷ IΦ^{RGV}P²G² | ÷ in : ha-

bitet I; habitet R *cum He.*

27. quem *om.* C* | et *om.* Ψ^{B*} | meo-
rum] eorum Φ^{RV}PUGKΨ^{B*}Da.

28. in iusti(t)iam tuam GΨ^{B*}DΩag
ελζc; in tua iustitia CI *cum Ro;* iustitia
tua Φ^{a*}. ¶ ant. «in iusticia tua» sic et
Ieron. «et non ueniant in iusticia tua»
grecus utrumque habet. occasione diffe-
rentie regiminis «in» preposicionis quan-
tum ad motum et statum factae sunt
satis de nouo multe mutaciones in textu.
require infra CXXXVIII^o (v. 10), CXLII^o
(v. 10), Exod. IIII (v. 27) *Guill.*

30. salus] *praem.* et Ψ^{B*} *cum Ro* |
suscipiet F *cum He.*

31. magnif.] *praem.* et F²IU*G*VD
Ωagρελβζc *cum hebr., Ro et He.* ¶ gre-
cus et ant. non interponunt «et» sed
Ieron. cum hebreo *Guill.*

21. <in RCI | <inproperium RC | <et (2°) RCI | <et (4°) RC | 22. <et (1°) RCI | <et (2°)
RC | 23. <fiat RCI | <et (1°) R | 24. <obscurantur RI | <et RC | 25. <effunde RCI | <et RC |
26. <fiat RCI | <et RC | 27. <quoniam RCI | <et RC | 28. <adpone RCI | <et RC | 29. <de-
leantur RCI | <et RC | 30. <ego RCI | <salus R | 31. <laudabo RCI | <magnificabo RC.

32 et placebit Deo super vitulum
novellum
cornua producentem et ungulas
33 videant pauperes et laetentur
quaerite Deum et vivet anima
vestra
34 quoniam exaudivit pauperes Do-
minus
et vinctos suos non despexit
35 laudent illum caeli et terra
mare et omnia reptilia in eis
36 quoniam Deus salvam faciet Sion
et aedificabuntur civitates Iudaeae
et inhabitabunt ibi et hereditate
adquirent eam
37 et semen servorum eius possi-

debunt eam
et qui diligunt nomen eius ha-
bitabunt in ea.
LXIX. 1 IN FINEM DAVID IN REME-
MORATIONE EO QUOD SALVUM ME
FECIT DOMINUS
2 Deus in adiutorium meum in-
tende
✱ Domine ad adiuvandam me
festina:
3 confundantur et reveantur
qui quaerunt animam meam
4 avertantur retrorsum et erubes-
cant
qui volunt mihi mala
avertantur statim erubescences

LXIX. 1. dauid RF; psalmus dauid C | eo RF; om. C | me fecit F; fecit eum C; fecit R | 2. ✱ R²; ÷ R*, *erronee* (: in R *omissum restituimus*).

Deest L.

33. uident R* | et (I^o) om. D*, cf. He | deum] Ψ^{B*}; dominum Ψ^{B2}Ω^{S*} cum Ro, cf. LXX (cod. R). ¶ « deum » sec. grecum et sec. hebr. et ant. et Ieron. Guill. | uiuit Q*.

34. despexit] Φ^{o*}Ψ^{B2}; dispexit CI MQ*Φ^{RG2}UG; dispeccit Ψ^{B*3}.

35. terrae M*.

36. saluum Φ^{R*} | syon DΩα | iudaeae = RFCM²(eae in ras.)Q²WUΨ^{B*} cum LXX; iudae IQ*ΦGKΨ^{B2}VDfjgrelyb cum Ro; iude Ωα; iuda §c cum He | ÷ in: habitabunt I | hereditatem Q* cum Ro | adquirent Q*U cum Ro.

37. possidebunt eam = RIQΦ^{RGV} cum LXX et Ro; possidebunt ea F*; possidebit eam F²M²(bit eam in ras.)Φ^{P2} (item), *rell. codd. et edd. cum ε moz^o med He.* ¶ « possidebant (sic) » sec. hebr. et ant. et grecum sed Ieron. « possidebit » Guill. | et om. Ψ^{B*} | in eam F*.

LXIX. 1. *tit. om.* Ψ^BΩ^Mα | in fin. dauid] psalmus dauid in finem § | dauid om. U; *praem.* psalmus CWVDΩ^Sgelvbc Amiat. cum γζ moz | in rememoratione] Φ^{v*}; in rememorationem Φ^{RGV2P}§c; rememorationem U; in remē Ω^S; + est D | eo — dominus om. M, cf. hebr. et LXX (cod. R) | eo quod] quod CIWVelybc Amiat.; quia Ω^S | saluus g | me fecit] fecit R; eum fecit I²(eum in ras.)D; fecit eum C WVΩ^Sg§ Amiat. cum moz^x; fecerit eum (me w)elvb cum γ.

2. intende] sub ÷ Φ^{RGV} | ✱ = R²C QΦ^{RGV}GΨ^B, qui omnes: post domine adponunt, excepto R qui hoc signum om.; ÷ R*; om. *rell. codd. et edd.* | ad om. F.

3. reuereantur + simul Ψ^{B2} cum α, cf. ps. 39, 15.

4. ~ mala michi Ω^{S*} | erubescences] *praem.* et Ψ^{B*}α cum Ro | ÷ = R(*qui* :

32. <et RCI | <cornua RC | 33. <videant RCI | <quaerite RC | 34. <quoniam RCI | <et RC | 35. <laudent RCI | <mare RC | 36. <quoniam RI | <et (I^o) RC | <et (2°) RCI | <et (3°) R | 37. <et (I^o) R | <et (2°) RC.

LXIX. (LXVIII. Φ^P, *num. om.* IQG*Ψ^BVDO^{M*}α) | 2. <deus RCI | <domine RC | 3. <confundantur RCI | <qui R | 4. <avertantur RCI | <qui R | <avertantur RCI.

qui dicunt ÷ mihi: euge euge	³ esto mihi in Deum protecto-
⁵ exultent et laetentur in te omnes	rem
qui quaerunt te	et in locum munitum ut salvum
et dicant semper magnificetur	me facias
Deus	quoniam firmamentum meum et
qui diligunt salutare tuum	refugium meum es tu
⁶ ego vero egenus et pauper Deus	⁴ Deus meus eripe me de manu
adiuva me	peccatoris
adiutor meus et liberator meus	de manu contra legem agentis
es tu Domine ne moreris.	et iniqui
LXX. ¹ DAVID PSALMUS FILIORUM	⁵ quoniam tu es patientia mea
IONADAB ET PRIORUM CAPTIVORUM	Domine
In te Domine speravi non con-	Domine spes mea a iuventute
fundar in aeternum	mea
² in iustitia tua libera me et eripe	⁶ in te confirmatus sum ex utero
me	de ventre matris meae tu es pro-
inclina ad me aurem tuam et	jector meus
salva me	in te cantatio mea semper

5. deus R²FC; dominus R*.

LXX. 1. dauid RF; in finem C | et RF; om. C | 2. in iustitia tua F; in tua iustitia RC cum Ro | 3. et (I^o) RF; om. C | 4. de (2°) RFI²; et de I* | 6. cantatio F; cantio R; decantatio C.

Deest L.

om.)G²; om. G*, *rell. codd. et edd.* | euge (I^o)] in ras. Ψ^{B2}.

5. dicunt Φ^{R*} | deus = R²FCI²Q* Φ^{RGV} cum *hebr., LXX et He*; dominus R*I*Q², *rell. codd. et edd. cum Ro, cf. LXX (cod. R) et ps. 39, 17 | salutarem F**.

6. pauper = RFCI cum *hebr., LXX, δ et He*; pauper ÷ sum: G; pauper sum *rell. codd. et edd. cum Ro, cf. LXX (codd. R et lucian.) et ps. 39, 18 | es tu] I* G**; ÷ es: tu I²; esto Q*G² cum *δε. ¶ « es tu » sec. hebr. et grecum Guill.*

LXX. 1. *tit. om.* Ψ^BΩ^α | dauid psal.] psalmus dauid Φ^PVDΩ^Sfgrēlḡc; in finem psal. dauid MQW *Amiat. cum δζ moz*; in finem psal. ipsi dauid K cum γ; in finem psalmus C | filior. — capt.

om. M | ionathab *Amiat.* | et om. CW *Amiat.* | pr. — capt.] eorum qui primi captiui (in captiuitate Q) ducti sunt Qδ | in aet.] sub ÷ Φ^{RG2}; om. Φ^{G*}.

2. in] sub ÷ Φ^{VP} | ~ tua iustitia RCI cum Ro | me (2°)] sub ÷ I.

3. et om. C(*ut vid.*)I cum δ | me om. F | facies Φ^P | es tu] esto Q*.

4. me om. Ω^α | peccat. + et I*Q* Φ^PU²G*Ψ^BVDΩ^fgrēlḡc cum Ro, cf. LXX (cod. R). ¶ grecus et hebr. et ant. non interponunt « et » sed et pulcrior modus est dicendi sicut et Genes. XXII° (v. 11) « erue me de manu fratris mei de manu esau » *Guill.*

5. domine (2°) om. F cum Ro.

6. decantatio CI cum Ro; cantio R.

<qui R | 5. <exultent RCI | <et (2°) RC | <qui RC | 6. <ego RCI | <adiutor RCI.

LXX. (LXVIII. Φ^P, *num. om.* IQG*Ψ^BVDΩ^{SM*}α) | 1. <in (I^o) RCI | 2. <in RC | <inclina RCI | 3. <esto RCI | <et RC | <quoniam RCI | 4. <deus R | <de (2°) R | 5. <quoniam RCI | <domine (2°) RC | 6. <in RCI | <de RC | <in RCI.

- 7 tamquam prodigium factus sum
multis
et tu adiutor fortis
- 8 repleatur os meum laude
ut cantem gloriam tuam
tota die magnitudinem tuam
- 9 non proicias me in tempore senectutis
cum deficiet virtus mea ne derelinquas me
- 10 quia dixerunt inimici mei mihi
et qui custodiebant animam meam
consilium fecerunt in unum
- 11 dicentes Deus dereliquit eum
persequimini et comprehendite eum
quia non est qui eripiat
- 12 Deus ne elongeris a me
Deus meus in adiutorium meum respice
- 13 confundantur et deficiant detrahentes animae meae
operiantur confusione et pudore
qui quaerunt mala mihi
- 14 ego autem semper sperabo et adiciam super omnem laudem tuam
- 15 os meum adnuntiabit iustitiam tuam
tota die salutem tuam
quoniam non cognovi litteraturam
- 16 introibo in potentiam Domini
Domine memorabor iustitiae tuae solius

7. tu RF; tu domine C | 8. laude RF; laude * tua: C | 11. persequimini RF; persaequemini C | 15. annuntiavit R | salutem tuam RC; salutare tuum F.

Deest L.

7. tu + domine CI cum α | adiutor + meus r.

8. laude + * tua: CI²; + tua I* cum hebr., Ro et He | ut — tuam (I^o) sub ÷ ΦG (sed in Φ^{RQ} ; post ut).

9. non = RFCI cum ε ; ne *rell. codd. et edd. cum Ro et He* | deficiat Q*; defecerit Ψ^{B^2} (in ras.) VD ΩR [v β z ζ cum Ro et He. ¶ ant. « deficiet » Guill.

10. mei + mala Ω^s cum Ro, cf. ps. 40, 6 | concilium f.

11. derelinquid F cum δz | persequimini C (persaeq.) I Φ^v | eripiet Q*; praem. non Ω^m ; + eum R cum Ro, cf. LXX (cod. R) et ps. 21, 9.

12. adiutorium = RFCI cum $\alpha\beta\gamma\delta$ moz; auxilium *rell. codd. et edd. cum Ro.*

13. deficiet Q*UG | animam meam $\Phi^{R\ddagger}$.

14. super om. f.

15. a(d)nun(t)iauit RIQ* | salutem tuam = RCI cum ε med; salutare tuum Q² (in ras.), *rell. codd. et edd. cum Ro et He.*

16. introibo] F*M² (pr. o corr.); intrabo F²Q* Φ^{RQV} cum γ ; om. Ω^m | in poten(t)ias D Ω grv β z ζ cum Ro. ¶ ant. cum greco « intrabo in potenciam domini » Ieron. etiam habet in singulari « in fortitudinem » Guill.

7. <tamquam RC | <et R | 8. <repleatur RCI | <ut RC | <tota RC | 9. <non RCI | <cum RC | 10. <quia RCI | <et RC | <consilium RC | 11. <dicentes RI | <persequimini RC | <quia RC | 12. <deus (I^o) RI | <deus (2°) RC | 13. <confundantur RCI | <operiantur RC | 14. <ego RCI | 15. <os RCI | <tota R | <quoniam RI | 16. <introibo R | <domine RCI.

- 17 Deus docuisti me ex iuuentute
mea
et usque nunc pronuntiabo mi-
rabilia tua
- 18 et usque in senectam et senium
Deus ne derelinquas me donec
adnuntiem brachium tuum
generationi omni quae ventura
est
potentiam tuam 19 et iustitiam
tuam Deus usque in altissima
quae fecisti magnaia Deus quis
similis tibi
- 20 quantas ostendisti mihi tribula-
tiones multas et malas
et conversus vivificasti me
et de abyssis terrae iterum redu-
xisti me
- 21 multiplicasti magnificentiam tuam
et conversus consolatus es me
- 22 nam et ego confitebor tibi in
vasis psalmi veritatem tuam
Deus
psallam tibi in cithara Sanctus
Israhel
- 23 exultabunt labia mea cum canta-
vero tibi
et anima mea quam redemisti
- 24 sed et lingua mea tota die me-
ditabitur iustitiam tuam
cum confusi et reveriti fuerint
qui quaerunt mala mihi.
- LXXI. 1 IN SALOMONEM
- 2 Deus iudicium tuum regi da
et iustitiam tuam filio regis
iudicare populum tuum in iusti-
tia
et pauperes tuos in iudicio
- 3 suscipiant montes pacem populo
et colles iustitiam

18. in senectam et senium C; in senecta et senium RF.

LXXI. 1. in salamonem F; in solomon R; psalmus in salamone C.

Desunt LG*(a v. 19, magnaia).

17. ex] a Ωsqreſb̄c cum Ro, cf.
He (ab). ¶ « ex iuuentute » Guill. | mea
om. Ωs.

18. in senecta RF.

19. tuam om. W | quis] qui F | si-
milis + sit ae.

20. quantas] F*; quanta F²QΦ^o. ¶
ant. « quanta », alii « quantas » Guill. | et
(2°)] sub ÷ Φ^vp | uiuificabis F* cum He,
cf. ps. 84, 7; uiuificauis F² | me (1°)] nos
Ω^m cum He.

22. in (2°) om. Ω^s | sancte R cum σ*
moz He | israel ſreſb̄c; isrl MQWΦ^{RG}Ψ^B
VDΩg.

23. mea (1°) om. Ψ^B | cum] dum Ψ^B
cum Ro.

24. confusi] in ras. Ψ^{B2} | fuerunt
Φ^{RP} cum γ.

LXXI. 1. in salomonem FIV; in sa-
lomone WΦ^vΩ^s; in salamone C Amiat.;
in solomon R; salomoni r; in finem
psalmus dauid M; om. Ψ^BΩ^ma; praem.
psalmus CKDſreſb̄c Amiat. cum Ro;
praem. dauid g; + psalmus I, cf. LXX
(cod. R); + psalmus dauid W.

2. tuum (1°)] sub ÷ Φ^{RGV}.

3. suscipiant I, cf. He (adsumment) |
populi I cum ε moz^x | iustitia F.

17. <deus RCI | <et RC | 18. <et (1°) RCI | <deus RC | <donec I | <generationi RC |
<potentiam RCI | 19. <quae RC | 20. <quantas RCI | <et (2°) RC | <et (3°) RC | 21. <mul-
tiplicasti RCI | <et RC | 22. <nam RCI | <veritatem R | <psallam RC | 23. <exultabunt
RCI | <et RC | 24. <sed RCI | <cum RC.

LXXI. (LXX. Φ^P, LXXII. Φ^v*, num. om. IG*Ψ^BVDΩ^m*α) | 2. <deus RCI | <et R
C | | iudicare RCI | <et R | 3. <suscipiant RI | <et R.

- 4 iudicabit pauperes populi
et salvos faciet filios pauperum
et humiliabit calumniatorem
- 5 et permanebit cum sole
et ante lunam generationes generationum
- 6 descendet sicut pluvia in vellus
et sicut stillicidia stillantia super terram
- 7 orietur in diebus eius iustitia
et abundantia pacis donec auferatur luna
- 8 et dominabitur a mari usque ad mare
et a flumine usque ad terminos orbis terrarum
- 9 coram illo procident Aethiopes
et inimici eius terram lingent
- 10 reges Tharsis et insulae munera offerent
reges Arabum et Saba dona adducent
- 11 et adorabunt eum omnes reges omnes gentes servient ei
- 12 quia liberavit pauperem a potente
et pauperem cui non erat adiutor
- 13 parcet pauperi et inopi
et animas pauperum salvas faciet
- 14 ex usuris et iniquitate redimet animas eorum
et honorabile nomen eorum coram illo

4. humiliavit R | 5. generationes RF; in generationes C | 6. descendit RC(disc.) | 8. a mari RF²C; a mare F* | 9. procident F; procedent RC | 12. liberavit RF*; liberabit F²C.

Desunt LG*(*usque ad v. 10, adducent*).

4. iudicavit Q | et (I^o) sub ÷ MΦ^{VP} | humiliavit RQ*. ¶ antiquior ad uarium modum dicendi « humiliavit » *Guill.*

5. generationes generationum = R F cum LXX et Aug. in loc.; in generationes generationum CIQ²; in generationes et generationum Ψ^{B²D}; generationis generationum Q*Φ^{VP}G²; generationis et generationum Φ^{RQ²}; in generatione generationum MWUKQ*^f cum He; in generatione (-nem α) et generationem Ψ^{B*}VΩ^{agrel}ḡc. ¶ « generationis et generationum » quidam in aliquibus etiam ant. abraserunt coniunctionem « et » sed credo interpretes apposuisse ut darent intelligi diuisim accipi quod habet hebr. « generationis generationum » Ieron. habet « in generatione generationum » et supplet prepositionem « in » sicut LXX quod di-

citur « et » sed habet grecus « in generationes generationum » *Guill.*

6. descendit RQ* cum Ro; descendit CI.

7. in om. Q*.

8. a mare F*Q* | orbis] sub ÷ Φ^{R²G^{VP}}.

9. procedent RCI | aethyopes FG²D; aethyop^{*}es C¹ (y ex i); ethiopes IQVΩ α; athiopes U; aethiopes R | lingent IV.

10. tarsis Φ^P | auferent Q* | sabba MΩ^S; sabaa V.

11. reges + terrae reḡc cum Ro et Aug. in loc., cf. LXX (codd. SR lucian.) et Hier. ep. 106 | seruiunt Q cum moz^x.

12. liberavit] F*M*G*; liberabit F² CIM²Φ^{RGV*}G²Ψ^{B*}VDΩ^{agrel}ḡc, cf. He (eruet). ¶ ant. habent in preterito licet Ieron. in futuro *Guill.*

4. <iudicabit RCI | <et (I^o) RC | <et (2°) RCI | 5. <et (I^o) R | <et (2°) RC | 6. <descendit RCI | <et RC | 7. <orietur RCI | <et RC | 8. <et (I^o) RCI | <et (2°) RC | 9. <coram RC I | <et RC | 10. <reges (I^o) RCI | <reges (2°) RC | 11. <et RCI | <omnes (2°) RC | 12. <quia RCI | <et RC | 13. <parcet RCI | <et (2°) RC | 14. <ex RCI | <et (2°) RC.

15 et vivet et dabitur ei de auro
Arabiae
et orabunt de ipso semper
tota die benedicent ei
16 erit firmamentum in terra in sum-
mis montium
superextolletur super Libanum
fructus eius
et florebunt de civitate sicut fae-
num terrae
17 sit nomen eius benedictum in
saecula
ante solem permanet nomen eius
et benedicentur in ipso omnes
tribus terrae
omnes gentes beatificabunt eum
18 benedictus Dominus Deus Deus

Israhel qui facit mirabilia solus
19 et benedictum nomen maiestatis
eius in aeternum
et replebitur maiestate eius omnis
terra fiat fiat.
20 DEFECERUNT LAUDES DAVID FILII
IESSE
LXXII. 1 PSALMUS ASAPH
Quam bonus Israhel Deus his
qui recto sunt corde
2 mei autem paene moti sunt pedes
paene effusi sunt gressus mei
3 quia zelavi super iniquis
pacem peccatorum videns
4 quia non est respectus morti eo-
rum
et firmamentum in plaga eorum

16. erit R²FC; et erit R* | superextollitur F | 17. beatificabunt R cum LXX; magnificabunt FC cum Ro | 18. dominus deus deus R cum Hier. ep. 106; dominus deus FC.

Deest L.

15. et (3°) om. M*W | orabunt = R FIΦ^{RGV}W cum hebr., LXX, αδ² moz med et He; adorabunt rell. codd. et edd. cum Ro. ¶ ant. et Ieron. habent « orabunt » greci « adorabunt » Guill.

16. erit] praem. et R*rel̄ḡc cum Ro et Aug. in loc. | superextollitur FI* | fluctus Wae cum εζ̄σ moz^o. ¶ « fructus » Guill. | florebit G* cum moz^o; florebant a.

17. benedictum] sub ÷ R²QΦ^{G²VP}G²K (sed in Φ^{GV}; post saecula) | ante] praem. et Q | permanebit I cum Ro, cf. He (perseuerabit) | omn. trib. terrae] sub ÷ Q²Φ G²KΨ^B (sed in Q²KΨ^B; post omnes) | beatificabunt = R cum hebr., LXX, med et He; magnificabunt rell. codd. et edd. cum Ro.

18. deus deus = RK²W cum hebr., LXX (Rahlf's), He et Hier. ep. 106;

÷ deus: G²; deus G*K*, rell. codd. et edd. cum LXX (codd. omn.), Ro et Aug. in loc. | israh̄l W; israel f̄grel̄b̄ḡc; isrl MQΦ^{RG}Ψ^BVDΩ | fecit r.

20. defecer. — iesse om. MΨ^BΩ^{Ma}; post tit. ps. seq. transtulit ḡ | laudes] hymni ḡḡ; + uel hymni VΩ^S | filii esse FG | iesse C; lesse R.

LXXII. 1. ps. asaph om. Ψ^BVΩ^{Ma} | asaph I; asach R; dauid M | israel Φ^V̄ rel̄b̄ḡc; isrl MQΦ^{RG}GΨ^BVDΩg | hiis Ω^S a; iis f.

2. pene (1°) CQ*Φ^{VP}GKVΩ edd. | pene (2°) FCMΦ^{VP}GKΨ^BVΩ edd.

3. super iniquis = RFCIQ*Φ^{RGV}; super iniquos Q², rell. codd. et edd. cum a et med, cf. He. ¶ « super iniquis » sec. grecum et ant. sicut Ysa. XI (v. 8) « super foramine » uel « super iniquos » Guill.

15. <et (1°) RCI | <et (3°) R | <tota R | 16. <erit RCI | <superextolletur RC | <et RC | 17. <sit RCI | <ante RC | <et RCI | <omnes (2°) RC | 18. <benedictus RCI | 19. <et (1°) RCI | <et (2°) RC.

LXXII. (LXXI. Φ^P, num. om. IG*Ψ^BVDΩ^{Ma}) | 1. <quam RCI | 2. <mei RI | <paene (2°) RC | 3. <quia RCI | <pacem RC | 4. <quia RCI | <et RC.

- 5 in labore hominum non sunt
et cum hominibus non flagella-
buntur
- 6 ideo tenuit eos superbia
operti sunt iniquitate et impie-
tate sua
- 7 prodiet quasi ex adipe iniquitas
eorum
transierunt in affectum cordis
- 8 cogitaverunt et locuti sunt in ne-
quitia
iniquitatem in excelso locuti sunt
- 9 posuerunt in caelum os suum
et lingua eorum transivit in terra
- 10 ideo convertetur populus meus
hic
et dies pleni invenientur in eis
- 11 et dixerunt quomodo scit Deus
et si est scientia in excelso
- 12 ecce ipsi peccatores et abun-
dantes
in saeculo obtinuerunt divitias
- 13 ÷ et dixi: ergo sine causa iusti-
ficavi cor meum
et lavi inter innocentes manus
meas
- 14 et fui flagellatus tota die
et castigatio mea in matutino
- 15 si dicebam narrabo sic
ecce nationem filiorum tuorum
reprobavi
- 16 et existimabam cognoscere
hoc labor est ante me
- 17 donec intrem in sanctuarium Dei

LXXII. 7. prodiet R *cum LXX et Hier. ep. 106*; prodit F; prodiit I | in affec-
tum R *cum LXX*; in affectu FI | 8. in nequitia RC; nequitia F | 16. et FC; *om. R.*

Desunt LQ(a v. 8, cogitauerunt).*

7. prodiet = R *cum LXX, αβσ et Hier. ep. 106, cf. γ (exiet)*; prodit FQ*
Φ^{RO} *cum δ**; prodiit Q², *rell. codd. et edd. cum hebr. et Ro, cf. He* (processe-
runt) | quasi] *sub ÷ ΦG² | in affectu FI*
(*in sub ÷*).

8. in nequitia = RCIQ²Φ^{RGV*} *cum hebr., LXX et α, cf. He* (in malitia);
nequitia FMQ³; nequi(t)iam Φ^{V2}, *rell. codd. et edd. cum Ro. ¶ « in nequicia »*
similiter et Ieron. « in malicia » simi-
liter et grecus. alia littera « nequiciam »
Guill. | iniquitate F *cum δσ** | in excel-
sum w; de excelso Φ^{GV} *cum He.*

9. in celo Q² | transiit I; transibit
Φ^R | in terram Ψ^B.

10. conuertitur Q² | inueniantur in

eis Φ^R; inueniuntur eis F. ¶ « inuenien-
tur in eis » *Guill.*

13. ÷ = RIΦ; *om. rell. codd. et edd.* | iustificauit Q².

14. in matutino = RFCIG *cum Ro*;
in matutinis *rell. codd. et edd. cum αγ*
moz^c med et He, cf. LXX.

15. si] sic F *cum δσ* | reprobabo
G*; + diapsalma Φ^R.

16. et *om. RQ²Ψ^{B2}VΩ^sagreIgc cum Ro. ¶ hebr. et grecus et ant. et Ieron.*
premittunt « et » *Guill.* | cognoscere (co-
gnus. RF) = RFCI *cum αγδ, cf. LXX*;
ut cognoscerem *rell. codd. et edd. cum Ro, cf. He* | me *om. M**.

17. dei] diapsalma C | intell(e)gam
= RFCIw *cum hebr., He et Hier. ep. 106*;

5. <in RCI | <et RC | 6. <ideo RCI | <operti RC | 7. <prodiet RI | <transierunt R | 8. <co-
gitaverunt RCI | <iniquitatem RC | 9. <posuerunt RCI | <et C | 10. <ideo RCI | <et R
C | 11. <et (1°) RCI | <et (2°) R | 12. <ecce RCI | <in C | <obtinuerunt R | 13. <et (1°)
RCI | <et (2°) RC | 14. <et (1°) RCI | <et (2°) RC | 15. <si RI | <ecce RC | 16. <et RC
I | <hoc R | 17. <donec RCI.

intellegam in novissimis eorum
 18 verumtamen propter dolos posuisti eis
 deiecisti eos dum allevarentur
 19 quomodo facti sunt in desolationem
 subito defecerunt
 perierunt propter iniquitatem suam
 20 velut somnium surgentium
 Domine in civitate tua imaginem
 ipsorum ad nihilum rediges
 21 quia inflammatum est cor meum
 et renes mei commutati sunt
 22 et ego ad nihilum redactus sum
 et nescivi
 23 ut iumentum factus sum apud te
 et ego semper tecum
 24 tenuisti manum dexteram meam
 et in voluntate tua deduxisti me
 et cum gloria suscepisti me

25 quid enim mihi est in caelo
 et a te quid volui super terram
 26 defecit caro mea et cor meum
 Deus cordis mei
 et pars mea Deus in aeternum
 27 quia ecce qui elongant se a te
 peribunt
 perdidisti omnem qui fornicatur
 abs te
 28 mihi autem adherere Deo bonum est
 ponere in Domino Deo spem
 meam
 ut adnuntiem omnes praedicationes tuas
 ÷ in portis filiae Sion:
 LXXIII. 1 INTELLECTUS ASAPH
 Ut quid Deus reppulisti in finem
 iratus est furor tuus super oves
 pascuae tuae

18. propter dolus F | 19. in desolationem RF; in desolatione C | 20. tua FC; om. R | 28. ÷ om. R*, sed testatur Euseb.

LXXIII. 1. intellectus asaph RF; in finem pro idithun psalmus asaph C.

Desunt LQ*.

÷ et: intell(e)gam ΦΨ^B; et intell(e)gam *rell. codd. et edd. cum LXX et Ro* | eorum + diapsalma IG².

18. dolus FQ³; om. Q² | eis om. Q² | adleuarentur FCIΦ^vK; a(l)leuarentur Q²G*.

19. in desolatione CIQ²Ψ^{B*} cum Ro | perier.] *praem. et I cum γ moz med.*

20. tua] Ψ^{B*3}; sua Ψ^{B2}; om. RQ², *cf. hebr.*

21. commutati I.

22. ego om. ag.

24. et] *sub* ÷ ΦG² | eduxisti F; ad-

duxisti R | suscep.] adsumpsisti F cum Ro.

25. a] ad Q²Φ^R | qui Q² | uoluit Ψ^{B*}.

26. defecit Φ^o.

27. a] ad Q² | omnes qui fornicantur Q²Ψ^{B*}VDΩagrel̄z̄c cum Ro. ¶ hebr. et ant. et Ieron. habent in singulari. alii in plurali sec. grecum *Guill.*

28. ÷ = R²CIG² cum Euseb.; om. R*G*, *rell. codd. et edd.*

LXXIII. 1. int. as.] in finem pro idithun psalmus asaph C *Amiat.*; in finem psalmus dauid M; om. Ψ^BΩ^{Ma}; *praem.* psalmus β; *praem.* in finem W.

⟨intellegam RC | 18. ⟨verumtamen RCI | ⟨deiecisti RC | 19. ⟨quomodo RCI | ⟨subito RC | ⟨perierunt R | 20. ⟨velut RCI | ⟨domine RC | 21. ⟨quia RCI | ⟨et R | 22. ⟨et (I^o) RC | 23. ⟨ut RCI | ⟨et RC | 24. ⟨tenuisti RCI | ⟨et (I^o) RC | ⟨et (2°) R | 25. ⟨quid RCI | ⟨et RC | 26. ⟨defecit RCI | ⟨et (2°) RC | 27. ⟨quia RCI | ⟨perdidisti RC | 28. ⟨mihi RCI | ⟨ponere RC | ⟨ut RCI | ⟨in R.

LXXIII. (LXIII. W, LXXII. Φ^P, LXXVII. U, num. om. IG*Ψ^BVDΩ^{Ma}) | 1. ⟨ut RC | ⟨iratus RC.

- 2 memor esto congregationis tuae
quam possedisti ab initio
redemisti virgam hereditatis tuae
mons Sion in quo habitasti in eo
- 3 leva manus tuas in superbias
eorum in finem
quanta malignatus est inimicus
in sancto
- 4 et gloriati sunt qui oderunt te
in medio sollemnitatis tuae
posuerunt signa sua signa 5 et
non cognoverunt
sicut in exitu super summum
quasi in silva lignorum
securibus 6 exciderunt ianuas
eius in idipsum
in securi et ascia deiecerunt
÷ eam :
- 7 incenderunt igni sanctuarium
tuum
- in terra polluerunt tabernaculum
nominis tui
- 8 dixerunt in corde suo cognatio
eorum simul
quiescere faciamus omnes dies
festos Dei a terra
- 9 signa nostra non vidimus
iam non est propheta et nos non
cognoscet amplius
- 10 usquequo Deus inproperabit ini-
micus
inirritat adversarius nomen tuum
in finem
- 11 ut quid avertis manum tuam
et dexteram tuam de medio sinu
tuo in finem
- 12 Deus autem rex noster ante sae-
culum
operatus est salutes in medio
terrae

3. in sancto RF; in sanctum C | 5. in exitu RI; in exitus F | 7. igni FC; ignis R | 10. inproperavit RF | 11. sinu FC; sino R.

Desunt LQ*.

2. memor esto] memento F* *cum*
Ro | uirga R* | suae ΦP* | syon DΩα |
habitas ΨB* *cum* Ro | in eo] *sub* ÷ ΦV
G².

3. est *om.* R* | inimicum ΨB*; ini-
micis Ωs | in sanctum CI.

4. ~ te oderunt F *cum* Ro | signa
(2°) *sub* ÷ G²; *om.* I *cum* γδλ.

5. non *om.* Φα* | in exitum MWΦ
Uw; in exitus FΨB*. ¶ ant. « in exitum »
uel « exitus » *Guill.* | secur.] *praem.* in C.

6. ÷ = RΦG²KΨB; *om.* G*, *rell.*
codd. et edd. | ea Q².

7. ignis RQ².

8. cognitio R | quiescere] *sub* ÷

ΦRQ²VPQ² | faciemus V.

9. uideamus Q²G*ΨB | iam] *sub* ÷ G² |
profetia F | cognoscit G*.

10. inproperavit RFQ² | inimicus]
Q³; inimicos Q² | aduersarios Q².

11. aduertis R | sino RQ²ΨB*.

12. s(a)eculum = RFCIMW *cum*
hebr., LXX, δ *moz*^c; s(a)ecula
rell. codd. et edd. cum Ro, *cf.* LXX
(*pauc. codd. lucian.*) | est] I*; *sub* ÷ ΦV
G²; es I²UΩ^m | salutes = RFCIΦRQ²VGK *cum*
He, cf. hebr.; salutem *rell. codd. et edd.*
cum LXX *et* Ro. ¶ Ieron. *et* *hebr. et* ant.
habent « salutes » id est « iessuhoth » gre-
cus « salutem » sed aliis standum *Guill.*

2. <memor RCI | <quam R | <redemisti RCI | <mons RC | 3. <leva RCI | <quanta R
C | 4. <et RI | <in R | <posuerunt RI | <signa (2°) R | 5. <sicut R | <quasi RCI | <secu-
ribus RC | 6. <in (2°) RC | 7. <incenderunt RCI | <in RC | 8. <dixerunt RCI | <quie-
scere RC | 9. <signa RCI | <iam R | <et C | 10. <usquequo RCI | <inirritat RC | 11. <ut
RCI | <et R²(signo) KC | 12. <deus RCI | <operatus C.

- 13 tu confirmasti in virtute tua mare
contribulasti capita draconum in
aquis
- 14 tu confregisti capita draconis
dedisti eum escam populis Aethi-
opum
- 15 tu dirupisti fontem et torrentes
※ tu siccasti fluvios Aetham :
- 16 tuus est dies et tua est nox
tu fabricatus es auroram et solem
- 17 tu fecisti omnes terminos terrae
aestatem et ver tu plasmasti ea
- 18 memor esto huius
inimicus inproperavit Dominum
et populus insipiens incitavit no-
men tuum
- 19 ne tradas bestiis animam confi-
tentem tibi
animas pauperum tuorum ne obli-
viscaris in finem
- 20 respice in testamentum tuum
quia repleti sunt qui obscurati
sunt terrae domibus iniquita-
tum
- 21 ne avertatur humilis factus con-
fusus
pauper et inops laudabunt no-
men tuum
- 22 exsurge Deus iudica causam
tuam
memor esto inproperiorum tuo-
rum

15. dirupisti RF; diripuisti C | fontem FC; fontes R | ※ *restituimus cum vers. syro-hexapl.*; om. R | 17. ea R *cum LXX*; eam FI, *fortasse cum archetypo.*

Desunt LQ (usque ad v. 18, tuum).*

13. mari Q².

14. fregisti Ω^m | draconum C* *ex v. praec.* | ded.] *praem.* et Ψ^{B*} | eam Φ^{G*} | in populis R*; populo F *cum Ro et He* | ethiopum RQ²Ψ^BΩ^α; aethyopum CΦ^P; e-thyopum D.

15. diripuisti CIV | fontem = FCI *cum He*; fontes *rell. codd. et edd. cum LXX et Ro* | ※ = C(*ut vid.*)Φ^{GV}KΨ^B(*qui : post tu habet*) *cum vers. syro-hexapl.*; ÷ Φ^R; *om. rell. codd. et edd.* | aetham = RCIMΦ^PUK; aethā F; aethan Φ^{RGV}; e-tham Q²WΨ^BVD†; ethā Ω^m; ethan *rell. codd. et edd.*

16. est (2°) *om.* G*.

17. ea] G*; ÷ ea : G²; eam FIM*Q² Φ^{RG} *cum δ*; ÷ eam : Φ^P. ¶ hebr. habet « eos » scil. « terminos » sed quia proprie ratione terre que est materia plasmacionis hoc dicitur positum est ibi « eam » id est « terram » sed quia Ieron. expres-

se habet « estatem et hyemem tu plasmasti » sec. grecum habent moderni « ea » et quod dicitur « plasmasti » accipitur translative *Guill.*

18. memor esto] memores F | inproperabit Φ^{RGV}G*Ψ^B | dominum = RF CIQ² *cum LXX*, δ *moz*, cf. γ (deum); domino *rell. codd. et edd. cum Ro cf. He.*

19. bestias Q | animam confitentem] Ψ^{B*}; animas confitentes (-tem Q, -te Ω^m) Q*Ψ^{B2}VDΩ^{SM*}[§c *cum Ro*; animas confitentium rē; animam confugientem F. ¶ hebr. et ant. et Ieron. habent « animam » in singulari grecus similiter habet « animam » *Guill.* | animas] *praem.* et VD²Ω^αgrē[§c. ¶ nec grecus nec ant. uel Ieron. « et » coniunctionem ponunt inter « tibi » et « animas » per cantum autem facta est mutacio *Guill.*

20. iniquitatem W.

21. humilis] *sub* ÷ Φ^{G2} | inops RCQU

13. <tu RCI | <contribulasti RC | 14. <tu RCI | <dedisti RC | 15. <tu (1°) RCI | <tu (2°) RC | 16. <tuus RCI | <tu RC | 17. <tu RI | <aestatem R | 18. <memor RI | <inimicus RC | <et RC | 19. <ne RCI | <animas RC | 20. <respice RCI | <quia RC | 21. <ne RC I | <pauper RC | 22. <exsurge RCI | <memor RC.

eorum qui ab insipiente sunt
tota die

²³ ne obliuiscaris uoces inimicorum
tuorum

superbia eorum qui te oderunt
ascendit semper.

LXXIII. ¹ IN FINEM NE CORRUMPAS
PSALMUS ASAPH CANTICI

² Confitebimur tibi Deus
confitebimur et invocabimus no-
men tuum

narrabimus mirabilia tua

³ cum accepero tempus ego iusti-
tias iudicabo

⁴ liquefacta est terra et omnes qui
habitant in ea

ego confirmavi columnas eius

DIAPSALMA

⁵ dixi iniquis nolite inique facere
et delinquentibus nolite exaltare
cornu

⁶ nolite extollere in altum cornu
vestrum

nolite loqui aduersus Deum ini-
quitatem

⁷ quia neque ab Oriente neque
ab Occidente

neque a desertis montibus
⁸ quoniam Deus iudex est
hunc humiliat et hunc exaltat

⁹ quia calix in manu Domini
uini meri plenus mixto
et inclinavit ex hoc in hoc
uerum fex eius non est exina-
nita

bibent omnes peccatores terrae

23. uoces FC cum Hier. ep. 106; uocis R cum LXX.

LXXIII. 1. asaph cantici R²(asap)F; asaph C; om. R* | 5. facere RC; agere F |
9. uerum R²FC; uerumtamen R*.

Deest L.

22. eorum] sub ÷ Φ^{G2}; om. Ω^M cum
ay et med, cf. He | qui ab = RFCM*QΦ^{Ro}
G*α cum Ro et Hier. ep. 106; quia Φ^V;
qu(a)e ab M²G², rell. codd. et edd. | ab
insipientis Q.

23. uocis RM*WU cum hebr., LXX
et He | qui te od.] sub ÷ Φ^{RG2VP}G².

LXXIII. 1. tit. om. Ψ^BΩ^Mα | in finem
ne corrup.] in finem M; ne corrupas
W; om. Φ^V | corrupat Φ^{RGP}U; disper-
das D cum He; disperdas uel corrupas
VΩ^S | asap cantici R²; cantici asaph Q
VDΩ^Sgēlbc; asaph CWΦ^{G*} Amiat. cum
moz^x; dauid MΦ^V; om. R* | ~ ps. cant.
asaph in finem ne corrupas β.

2. deus om. F† | confit. (2°)] sub ÷

R².

3. iniustitias V | iudico C.

4. in eo Ω^M | ego] praem. et Ω^S |
diab C; om. WΦ^PG*VDΩ^Sgēlbc.

5. iniqui W* | facere = RCI cum
Aug. in loc.; agere rell. codd. et edd.
cum Ro et He.

6. extollere R | aduersum Ra.

7. ab (2°) om. R*.

9. plenus + est F* cum Ro | misto
relbc | inclinabit I cum moz^x | in hoc]
sub ÷ QΦ^{RG2VP}G²; praem. et F | uerum =
R²FCI; ueru(m)tamen R*, rell. codd. et
edd. cum Ro et He | faex RGeIbc | bi-
bent + ex eo Da cum Ro. ¶ « bibent
omnes » Guill.

⟨eorum RC | 23. ⟨ne RCI | ⟨superbia RC.

LXXIII. (LXXIII. Φ^PU, num. om. IG*Ψ^BVDΩ^M*α) | 2. ⟨confitebimur (I°) RCI |
⟨confitebimur (2°) R | ⟨et C | ⟨narrabimus RCI | 3. ⟨cum RC | 4. ⟨liquefacta RCI |
⟨ego RC | 5. ⟨dixi RCI | ⟨et RC | 6. ⟨nolite (I°) RCI | ⟨nolite (2°) R | 7. ⟨quia RCI |
⟨neque (3°) R | 8. ⟨quoniam RC | ⟨hunc (I°) RCI | 9. ⟨quia RC | ⟨uini R | ⟨et RCI |
⟨uerum RC | ⟨bibent RC.

10 ego autem adnuntiabo in saeculum
 cantabo Deo Iacob
 11 et omnia cornua peccatorum confringam
 et exaltabuntur cornua iusti.
 LXXV. 1 IN FINEM IN LAUDIBUS
 PSALMUS ASAPH CANTICUM AD ASSYRIUM
 2 Notus in Iudea Deus
 in Israhel magnum nomen eius
 3 et factus est in pace locus eius
 et habitatio eius in Sion
 4 ibi confregit potentias arcum

scutum et gladium et bellum
 DIAPSALMA
 5 inluminas tu mirabiliter de montibus aeternis
 6 turbati sunt omnes insipientes corde
 dormierunt somnum suum et nihil invenerunt
 omnes viri divitiarum manibus suis
 7 ab increpatione tua Deus Iacob
 dormitaverunt qui ascenderunt equos

10. in saeculum RF; in saeculo C.
 LXXV. 1. in laudibus RC; carminibus F | psalmus RF; om. C | 4. confregit potentias arcum (*gen. plur.*) scutum et gladium F; confringit potentias arcuum scutum. gladium R; confregit potentia arcum et scutum et gladium C.

Deest L.

10. in saeculum] I*(*ut vid.*); in s(a)eculo CI²Q*; in scia G* cum Ro. ¶ « in seculum » *Guill.*

LXXV. 1. *tit. om.* Ψ^BΩ^Mα | in finem — asaph *om. Amiat.* | in (2°)] pro Ω^S; *om.* FΦ^RGVU | laud.] carminibus FKVD Ω^Sg | psalmus *om.* C cum moz^x | asaph *om.* W | ad assyr.] assyriorum Ω^S; *om.* fr; *praem.* est D | ad *om.* W | assirium RG; assirium W *Amiat.**; amsyrium C; assyr Φ^G; assyrios Φ^{RP}Ugelb̄z̄c cum Ro; assyros M; assyrios V; asyrios K; asyrios I QΦ^V; syrios D | ~ in fin. (in) carm. cant. (ad) ass. ps. as. VΩ^Sg; ~ ps. as. in finem in laud. cant. ad assyr. β.

2. iudaea FΦ^{ROV}Kf̄grel̄b̄z̄c | israel f̄ grel̄b̄z̄c; isrl MQΦ^RGΨ^BVDΩ.

3. syon DΩα.

4. confringit RM* cum β; confringet Φ^{ROV}U cum He. ¶ ant. et Ieron. habent « confringet » *Guill.* | potentia CI | arcum = FCQG²KV¹(m *corr.*)Ωf̄ḡl̄z̄ cum Ro;

arc I; arcuum M²(um *in ras.*)G*, *rell. codd. et edd.* ¶ « potencias arcuum » sec. grecum et ant. pro quo Ieron. habet « uolatilia arcus » *Guill.* | scutum] *praem.* et CM* | et (1°) *om.* RGVDAf̄rel̄z̄c | et (2°)] ad Q* | diabsalma CQ; *om.* MWG* KΨ^BVΩagrel̄b̄z̄c.

5. inluminas = RFCI cum LXX, α γδ et *Hier. tract. p. 46*; inluminans M QWΦ^G*V*P*UG*K cum Ro et *Hier. comm. p. 60*; illuminans Ψ^BVDΩ *edd.*; ÷ in: luminans Φ^{RG}2V2P2G² | de = RFCI cum *Hier. comm. p. 60*; a *rell. codd. et edd. cum Ro et He.*

6. turb. — corde] *sub* ÷ Φ^V | turb. sunt] *sub* ÷ Q²Φ^{RG} | omnes] *sub* ÷ Φ^P G²KΨ^B | dormiuerunt C | suum + somnum Ψ^B2 | omnes *om.* α | manibus = RF CIK²rw cum LXX et *Hier. ep. 106*; ÷ in: manibus Ψ^B; in manibus K*, *rell. codd. et edd. cum Ro, cf. LXX (cod. R).* ¶ « in manibus suis » Ieron. « manus suas » *Guill.*

10. <ego RCI | <cantabo R | 11. <et (1°) RCI | <et (2°) RC.

LXXV. (LXXIII. Φ^P, *num. om.* IG*Ψ^BVDΩ^M*α) | 2. <notus RCI | <in (2°) RC | 3. <factus RCI | <et habitatio RC | 4. <ibi RCI | <scutum RC | 5. <inluminas RCI | 6. <turbati RC | <dormierunt RCI | <omnes RC | 7. <ab RCI | <dormitaverunt R.

- 8 tu terribilis es et quis resistet tibi
ex tunc ira tua
9 de caelo auditum fecisti iudicium
terra timuit et quieuit
10 cum exurgeret in iudicium Deus
ut salvos faceret omnes mansue-
tos terrae
DIAPSALMA
11 quoniam cogitatio hominis con-
fitebitur tibi
et reliquiae cogitationis diem fes-
tum agent tibi
12 vovete et reddite Domino Deo
vestro

- omnes qui in circuitu eius adfe-
rent munera
terribili¹³ et ei qui aufert spiri-
tus principum
terribili apud reges terrae.
LXXVI. 1 IN FINEM PRO IDITHUN
PSALMUS ASAPH
2 Voce mea ad Dominum clamavi
voce mea ad Deum et intendit me
3 in die tribulationis meae Deum
exquisivi
manibus meis nocte contra eum
et non sum deceptus
rennuit consolari anima mea

8. quis RI; qui F | 9. timuit R¹FC; tremuit R¹ | 11. cogitationis F¹C; cogitatio-
num RF[†] cum Ro | 12. uovete RF.

LXXVI. 2. ad deum RF; ad dominum C | me RF; mihi C.

Deest L.

8. es om. Ω^m | quis] qui FQ* cum
αδζ.

9. timuit] R[†]Ψ^{B*}; tremuit R¹Ψ^{B2V}
DΩafgrel̄sc cum Ro. ¶ «timuit» hebr. et
grecus et ant. non habent «tremuit»
Guill.

10. cum] dum α | in iudicium] M*
Ψ^{B*}; in iudicio M²Ψ^{B2}Ω cum Ro. ¶ «in
iudicio» Guill. | diaps.] Φ^p (post verbum
cogitationis v. seq.); diapsalma C; om.
QWVΩagrel̄b̄sc.

11. et] sub ÷ Φ^{RG2VP} (sed in Φ^{G2} :
post reliquiae) | relique F | cogitationis]
F¹; cogitationum RF[†] cum Ro | festum]
sub ÷ R².

12. uovete RFMQW | eius † sunt
I² cum Ro. ¶ «eius» subaudi «sunt»
sec. ant. quod Ieron. apponit Guill. |
adferent] M*K*; adfertis M²K², cf. Ro
(offertis); affertis Ψ^{B2}(tis in ras.)VDΩagr
el̄sc. ¶ hebr. et ant. et Ieron. non habent
«affertis» sed in tertia persona «affe-
rent» siue «offerent» quod habet et

grecus et Ieron. Guill.

13. auferet Φ^v cum ad | spiritus =
RFCIMWΦ^{RGU} cum LXX, moz^c et Hier.
ep. 106; spiritum rell. codd. et edd. cum
hebr., Ro et He. ¶ ant. et grecus et Ie-
ron. habent «spiritus» Guill. | terribilia
F* cum ad*; terribile G* | reges] praem.
omnes αe. ¶ neque ante id quod dicitur
«reges» premittunt hebr. et grec. quod
dicitur «omnes» Guill.

LXXVI. 1. tit. om. Ψ^BΩ^mα | idithum
f̄ḡs; ydithū Ω^s; ydithum V; iditū D; i-
dithu R*; torcularibus W | psal. as. om.
Q | ~ ps. as. in fin. pro idithum s̄.

2. deum] dominum CIΩ^s cum βγ
He | me = RFQ*Φ^{RGV}G*K; mihi Q²Q²,
rell. codd. et edd. cum Ro.

3. et om. Ψ^{B*} | animam meam Φ^{RP}
Ψ^B cum Ro. ¶ «anima mea» sic etiam
habet grecus. quidam ant. habent «ani-
mam meam» et oportet suppleri «do-
minus» sed Ieron. per hebr. dicit «noluit
consolari anima mea» Guill.

8. <tu RI | 9. <de RC | <terra RCI | 10. <cum R | <ut RC | 11. <quoniam RCI | <et R
C | 12. <vovete RCI | <omnes RC | <terribili RCI | 13. <terribili RC.

LXXVI. (LXXV. Φ^p, num. om. IG*Ψ^BVDΩ^m*α) | 2. <voce (1°) RCI | <voce (2°) R
C | 3. <in RCI | <manibus RC | <rennuit RCI.

- 4 memor fui Dei et delectatus sum
exercitatus sum et defecit spiri-
tus meus
DIAPSALMA
- 5 anticipaverunt vigilias oculi mei
turbatus sum et non sum locutus
- 6 cogitavi dies antiquos
et annos aeternos in mente habui
- 7 et meditatus sum nocte cum
corde meo
exercitabar et scobebam spiritum
meum
- 8 numquid in aeternum proiciet
Deus
et non adponet ut conplacitior
sit adhuc
- 9 aut in finem misericordiam suam
abscidet
a generatione in generationem
- 10 aut obliviscetur misereri Deus
aut continebit in ira sua miseri-
cordias suas
DIAPSALMA
- 11 et dixi nunc coepi haec mutatio
dexterarum Excelsi
- 12 memor fui operum Domini
quia memor ero ab initio mira-
bilium tuorum
- 13 et meditabor in omnibus operi-
bus tuis
et in adinventionibus tuis exer-
cebor
- 14 Deus in sancto via tua
quis Deus magnus sicut Deus
noster
- 15 tu es Deus qui facis mirabilia
notam fecisti in populis virtutem
tuam
- 16 redemisti in brachio tuo popu-
lum tuum
filios Iacob et Ioseph
DIAPSALMA

4. exercitatus RF; et exercitatus C | 7. exercitabar RF; et exercitabar I | 10. misere-
rere F | diapsalma RF; om. C | 11. coepi RF; coepit C | mutatio RF; motatio C | 13. in
adventionibus RF.

Desunt LG*(a v. 12, memor fui).

4. et om. Ω^m, cf. He | exerc. sum
om. Ω^{s*}; praem. et CIM²QWΦ^p(sub ÷ Φ^{p2})
UGKΨ^BVDΩ^{s2m}afgre[̄]c. ¶ hebr. et ant. et
Ieron. non premittunt « et » *Guill.* | diabsal-
ma C; om. MQ*WUG*KΨ^BVΩagre[̄]b[̄]c.

6. in mente habui] sub ÷ G².

7. exercitabar] *praem.* et IQ*WΦ^p
UGKΨ^BVDΩ^safgre[̄]c *cum Hier. ep. 106.*
¶ grecus et hebr. et ant. et Ieron. non
premittunt « et » *Guill.* | scobebam = FC
IMQWUVDf; scopebam Φ^{RGP}KΨ^BΩagre
l̄b[̄]c; excopebam Φ^v; scrobebam G; uen-
tilabam R *cum Ro.*

8. deus] dominus F *cum LXX, med*

et He, cf. hebr. | et — adhuc] sub. ÷
Φ^{R2GV} | et] sub ÷ Φ^p; aut Vagre[̄]c; *cum*
Ro. ¶ « et non apponet » *Guill.* | non]
sub ÷ Q² | a(d)ponat QΦ^R.

9. suam om. Ω^m | abscidet fgre[̄]c.

¶ « abscidet » *Guill.* | in generatione Q.

10. miserere FQ | diabsalma Q; om.

CWG*KΨ^BVDΩagre[̄]b[̄]c.

11. coepit Cl̄b[̄]c *cum δ* | motatio Cl.

12. ero om. Ω^m.

13. tuis] suis R*; om. Q* | aduentio-
nibus RFQΨ^{B*}.

16. diabsalma CQ; om. WG²KVDΩ
agre[̄]b[̄]c.

4. <memor RC | <exercitatus RC | 5. <anticipaverunt RCI | <turbatus RC | 6. <cogitavi
RCI | <et RC | 7. <et RCI | <exercitabar RC | 8. <numquid RCI | <et R | 9. <aut RCI |
<a generatione RC | 10 <aut (1°) RCI | <aut (2°) RC | 11. <et RCI | 12. <memor RCI |
<quia RC | 13. <et (1°) RCI | <et (2°) RC | 14. <deus RCI | <quis RC | 15. <tu RC | <no-
tam RCI | 16. <redemisti RC | <filios RC.

17 viderunt te aquae Deus viderunt te aquae et timuerunt et turbatae sunt abyssi	meam inclinate aurem vestram in verba oris mei
18 multitudo sonitus aquarum vocem dederunt nubes etenim sagittae tuae transeunt	2 aperiam in parabola os meum eloquar propositiones ab initio
19 vox tonitruui tui in rota inluserunt coruscationes tuae or- bi terrae	3 quanta audivimus et cognovi- mus ea et patres nostri narraverunt nobis
commota est et contremuit terra	4 non sunt occultata a filiis eo- rum in generationem alteram narrantes laudes Domini et vir- tutes eius
20 in mari via tua et semitae tuae in aquis multis et vestigia tua non cognoscentur	et mirabilia eius quae fecit
21 deduxisti sicut oves populum tuum	5 et suscitavit testimonium in Ia- cob et legem posuit in Israhel quanta mandavit patribus nostris nota facere ea filiis suis
in manu Moysi et Aaron.	

LXXVII. 1 INTELLECTUS ASAPH
Adtendite populus meus legem

LXXVII. 2. eloquar F²C; et loquar F*; loquar R | 4. in generationem alteram RF*; in generatione altera F²C | 5. ea RF; om. C.

Desunt LG*(usque ad v. 4, alteram).

17. et (2°) om. Ω^s | turbati QΦ^R cum Ro.

18. transierunt Ψ^B, cf. Ro.

19. tui om. F cum γδ².

20. uiae tuae U cum moz^x et med.

21. moisi f; mosi g.

LXXVII. 1. intell. asaph] asaph W; om. Ψ^BΩ^Mα; praem. psalmus § | popule Ψ^BVDΩαfgrēl̄c. ¶ ant. non habent « popule » sed « populus » Guill.

2. parabola = RCQ*Φ^{RGV}G², cf. hebr. et LXX (cod. S); parabula FI cum δ et He; parabolis Q², rell. codd. et edd. cum LXX et Ro. ¶ hebr. et ant. et Ieron. habent singulariter « in parabola » sed Mat. XIII° (v. 35) dicitur « in parabolis » et hoc iuxta grecum qui habet hic « in

parabolis » sed prioribus standum nam et Matheus (sic, fortasse pro Ieron.) et hebr. habet « parabola » Guill. | eloquar = F²CI* cum αy et Hier. tract. p. 58; ÷ e: loquar I²; et loquar F*; loquar rell. codd. et edd. cum Ro et He.

3. ea] sub ÷ I²Φ^v | et patres — nobis] sub ÷ Φ^P.

4. in generationem alteram = RF* M*Q*Φ^{RGV}W cum LXX; in generatione altera F²M²Q², rell. codd. et edd. cum Ro. ¶ « in generationem alteram » Guill.

5. et (I^o)] sub ÷ I | in (ante iacob)] sub ÷ I | israel Dfgrēlv̄z̄c; isrl MQΦ^{RG} GΨ^BVΩ | notam R, cf. Ro | ea om. CI cum γ, cf. He | fil. suis om. Q.

17. <viderunt (I^o) RCI | <viderunt (2°) R | <et (I^o) C | <et (2°) R | 18. <multitudo RCI | <vocem R | <etenim RC | 19. <vox RCI | <inluserunt RC | <commota RC | 20. <in (I^o) RCI | 21. <deduxisti RCI | <in RC.

LXXVII. (LXXVI. Φ^P, num. om. IG*Ψ^BVDΩ^M*α) | 1. <adtendite RCI | <inclinate RC | 2. <aperiam RCI | <eloquar RC | 3. <quanta RCI | <et (2°) RC | 4. <non RCI | <in R | <narrantes RCI | <et (I^o) C | <et (2°) R | 5. <et (I^o) RCI | <et (2°) RC | <quanta RCI | <nota R.

- 6 ut cognoscat generatio altera
filii qui nascentur et exsurgent
et narrabunt filiis suis
- 7 ut ponant in Deo spem suam
et non obliviscantur opera Dei
et mandata eius exquirant
- 8 ne fiant sicut patres eorum
generatio prava et exasperans
generatio quae non direxit cor
suum
et non est creditus cum Deo spi-
ritus eius
- 9 filii Effrem intendentes et mitten-
tes arcus
conversi sunt in die belli
- 10 non custodierunt testamentum
Dei
et in lege eius noluerunt ambulare
- 11 et obliti sunt benefactorum eius
et mirabilium eius quae ostendit
eis
- 12 coram patribus eorum quae fecit
mirabilia
in terra Aegypti in campo Ta-
neus
- 13 interrupit mare et perduxit eos
statuit aquas quasi utrem
- 14 et deduxit eos in nube diei
et tota nocte in inluminacione
ignis
- 15 interrupit petram in heremo
et adequavit eos velut in abysso
multa
- 16 et eduxit aquam de petra
et deduxit tamquam flumina
aquas

6. et (*I*^o) RF; *om.* C | 9. arcus RF; arcum C | 12. taneus RF | 13. quasi utrem F*C; quasi in utrem R; quasi in utre F² | 16. deduxit RC; eduxit F.

Deest L.

6. et (*I*^o) *om.* CIM*Ψ^B*Ω^S *cum hebr., Ro et He* | et narr.] enarrabunt Ω^M; nar-
rabunt W. ¶ hebr. et grecus et ant. ha-
bent « et » *Guill.*

7. ut] et Ω^Mα. ¶ ant. et grecus et
sensus hebraicus habent « ut » *Guill.* |
opera = RFCIWG*K; operum G², *rell.*
codd. et edd. cum Ro, cf. He (cogita-
tionum).

8. est] *sub* ÷ Φ^RΩG²; ex est C*;
om. M* | creditum F.

9. efrem R; ephrem Ω^M†relb̄z̄c; eph-
raim Fg; [.]fferrem C | arcus = RF *cum*
Aug. in loc., cf. LXX; arcum rell. codd.
et edd. cum hebr., Ro et He.

11. benefactorem Q | mirabilia F.

12. quae = RF*CI(*sub* ÷) *cum LXX,*
α et Aug. in loc.; om. F², *rell. codd. et*

edd. cum hebr., Ro et He | aegypti IQ
Ψ^BV; egypti GΩ^S; egypti Ω^Mα | thaneos
UΩ^Sα; taneus RF *cum* δ; taphneus D.

13. et] *sub* × Φ^α | eos *om.* C; +
et UGKVDΩ^S *edd. cum hebr., Ro et He.*
¶ ant. quidam non ponunt « et » coniunc-
tionem sed hebr. et Ieron. et grecus
[habent] *Guill.* | utrem = F*CI *cum LXX,*
cf. hebr. et He; in utrem RQWΦ^PUKΨ^B
cum Ro, cf. LXX (codd. SR) et Aug. in
loc. (in utres); in utre F², rell. codd. et
edd. cum α moz^x med.

14. eduxit IΩ^S *cum Ro* | diei] dei
Q* | totam noctem F* | in *om.* I.

15. aquavit R | in ab.] abysus F
cum δ, *cf. α.*

16. et (*2*^o) *om.* I | ded.] eduxit FΨ^B
Vgr *cum Ro.*

6. <ut RC | <filii RCI | <et (*2*^o) R | 7. <ut RCI | <et (*1*^o) R | <et (*2*^o) RC | 8. <ne RCI |
<generatio (*1*^o) RC | <generatio (*2*^o) RI | <et RC | 9. <filii RCI | <conversi RC | 10. <non
RI | <et R | 11. <et (*1*^o) RI | <et (*2*^o) RC | 12. <coram RCI | <in (*1*^o) RC | 13. <interrupit
RCI | <statuit RC | 14. <et (*1*^o) RI | <et (*2*^o) RC | 15. <interrupit RCI | <et RC | 16. <et
(*1*^o) RCI | <et (*2*^o) RC.

- 17 et adposuerunt adhuc peccare
ei
in ira excitaverunt Excelsum in
inaquoso
18 et temptaverunt Deum in cordi-
bus suis
ut peterent escas animabus suis
19 et male locuti sunt de Deo
dixerunt numquid poterit Deus
parare mensam in deserto
20 quoniam percussit petram et flu-
xerunt aquae
et torrentes inundaverunt
numquid et panem potest dare
aut parare mensam populo suo
21 ideo audivit Dominus et distulit
et ignis accensus est in Iacob
- et ira ascendit in Israel
22 quia non crediderunt in Deo
nec speraverunt in salutare eius
23 et mandavit nubibus desuper
et ianuas caeli aperuit
24 et pluit illis manna ad mandu-
candum
et panem caeli dedit eis
25 panem angelorum manducavit
homo
cibaria misit eis in abundantiam
26 transtulit Austrum de caelo
et induxit in virtute sua Africum
27 et pluit super eos sicut pulve-
rem carnes
et sicut harenam maris volatilia
pinnata

19. dixerunt FC; et dixerunt R | 20. potest RF²C; poterit F* | 21. et distulit RF; et * non: distulit C, ex He ut vid. | accensus] ascensus F | 24. mannam RF* | 25. cibaria misit RF*; cibariam misit F²C(cyb.) | 27. sicut arenam maris C; sicut harena maris R(aren.)F, fortasse cum archetypo.

Desunt LQ*(a v. 17, et).

17. in iram DΩ^sagrelbȝc. ¶ «in ira» Guill. | concitauerunt Ψ^BΩ^s cum Ro. ¶ «excitauerunt» Guill | in om. R.

19. dix.] praem. et RΨ^{B*} cum LXX et Ro. ¶ hebr. et ant. et Ieron. non habent «et» Guill.

20. potest = RF²CI cum LXX, cf. γ (v. 19); poterit F*, rell. codd. et edd. cum Ro et He, cf. LXX (cod. B) et supra v. 19.

21. et (1°) + non C(sub *)IV cum hebr. et He | et (2°) om. V* | ascensus FK | ira + dei V cum moz^s. ¶ «et ira ascendit» Guill. | israel D]grelbȝc; isri ΦΨ^BVΩ.

22. in deo] Q³; sub ÷ Φ^{av}G²; ÷ in: deo R²I; in deum Q² cum Ro; deo Ω^m cum He | in salutare = RFI cum Ro; in salutari rell. codd. et edd. cum a moz^o He.

23. mandabit R.

24. et om. C(ut vid.) | mannam RF* cum γδ moz; mana V.

25. homo] sub ÷ G² | cibaria] F*; cybaria WUD; cybariam F²(cib.)CI²(ria corr.) | in abundan(t)ia M*ΦVDΩ^s(hab.) grelbȝc cum med.

26. africanum C†; affricum C¹MVD Ωα; aphricum g.

27. super eos om. Ψ^{B*} | carnis I harenam] Ψ^{B*} (ar.); harena FMWΦ^{ROV} UK cum γδ; arena RQ²Ψ^{B²}Ω^mg cum a moz^o. ¶ iuxta ant. «sicut arena» supple «est» que est multa nimis. hii sunt duo modi loquendi et in his similitudinibus in nominatio et accusatio casu uel alio se conformante precedentibus require III Reg. IIII (v. 29) Guill. | pinnata = RFC M*W; pennata M², rell. codd. et edd.

17. <et RCI | <in (1°) RC | 18. <et RCI | <ut RC | 19. <et RCI | <dixerunt RC | 20. <quoniam RCI | <et (2°) RC | <numquid RCI | <aut RC | 21. <ideo RCI | <et (2°) RC | <et (3°) RC | 22. <quia RI | <nec R | 23. <et (1°) RI | <et (2°) R | 24. <et (1°) RCI | <et (2°) RC | 25. <panem RCI | <cibaria RC | 26. <transtulit RCI | <et RC | 27. <et (1°) RCI | <et (2°) RC.

- 28 et ceciderunt in medio castrorum eorum
circa tabernacula eorum
- 29 et manducaverunt et saturati sunt nimis
et desiderium eorum adtulit eis
- 30 non sunt fraudati a desiderio suo
adhuc escae eorum erant in ore ipsorum
- 31 et ira Dei ascendit in eos
et occidit pingues eorum
et electos Israhel impedivit
- 32 in omnibus his peccaverunt adhuc
et non crediderunt mirabilibus eius
- 33 et defecerunt in vanitate dies eorum
- et anni eorum cum festinatione
34 cum occideret eos quaerebant eum
et revertebantur et diluculo veniebant ad Deum
- 35 et rememorati sunt quia Deus adiutor est eorum
et Deus excelsus redemptor eorum est
- 36 et dilexerunt eum in ore suo
et lingua sua mentiti sunt ei
- 37 cor autem ipsorum non erat rectum cum eo
nec fideles habitati sunt in testamento eius
- 38 ipse autem est misericors
et propitius fiet peccatis eorum
et non perdet eos

30. aescae eorum erant RF(eram); esca eorum erat C | 31. in eos RF; in eis C | 32. mirabilibus FC; in mirabilibus R | 37. in testamento FC; in testamentum R | 38. perdet RC; disperdit F.

Desunt LQ*(*usque ad v. 38, fiet*).

29. nimis *om.* Q² | et] Q³; ad Q²; a Ψ^{B*} | eorum *om.* Q² | eis** C²(*s in ras.*); + dominus Q³ *cum comm. Dom. Quinquag.*

30. esca eorum erat CI *cum hebr., LXX et Ro*; esca ipsorum erat Q | ipso-
rum] eorum Q² *cum ay.*

31. ascendit R* | in eos = RF *cum δ moz med*; in eis CI *cum α*; super eos *rell. codd. et edd. cum Ro et He* | israh Q²; israhel Dfgrelb̄sc; israhel C; israhel MΦ^{RQ} GΨ^{BVΩ}.

32. hiis IΩ^{sq} | mirabilibus = FCIQ² Φ^{αP}GKΨ^{B*} *cum αδ et He, cf. LXX (cod. B)*; in mirabilibus Ψ^{B2}, *rell. codd. et edd. cum LXX et Ro.* ¶ grecus et hebr. et

ant. et Ieron. non habent « in » *Guill.*

33. cum *om.* R*.

34. occideret] Q³; occiderit Q² | et (2°) *om.* R* *cum Ro* | deluculo I | ad *om.* D | deum] eum Ψ^{BVDΩafgl̄sc} *cum Ro.*

35. remorati F*; memorati F² (*ut vid.*) *cum Ro* | ∪ eorum est Ω^M *cum Ro* | ∪ est eorum F*.

37. ipsorum = RFCIWΦ^PUGKΨ^B *cum moz*; eorum M² (*in ras.*), *rell. codd. et edd. cum Ro et He* | in testamentum RQ²W* *cum γδ²ζ.*

38. est *om.* G, *cf. He* | fiat Φ^R | perdet = RCI *cum Hier. ep. 106*; disperdit FQ; disperdet *rell. codd. et edd. cum*

28. <et RCI | <circa RC | 29. <et (I^o) RCI | <et (3°) RC | 30. <non RC | <adhuc RCI | 31. <et (I^o) RC | <et (2°) RCI | <et (3°) R | 32. <in RCI | <et RC | 33. <et (I^o) RCI | <et (2°) RC | 34. <cum RCI | <et (I^o) RC | 35. <et (I^o) RCI | <et (2°) R | 36. <et (I^o) RI | <et (2°) R | 37. <cor RCI | <nec RC | 38. <ipse RCI | <et (I^o) RC.

- et abundabit ut avertat iram suam
 et non accendet omnem iram
 suam
 39 et recordatus est quia caro sunt
 spiritus vadens et non rediens
 40 quotiens exacerbaverunt eum in
 deserto
 in ira concitaverunt eum in in-
 aquoso
 41 et conversi sunt et temptaverunt
 Deum
 et Sanctum Israhel exacerbave-
 runt
 42 non sunt recordati manus eius
 die qua redemit eos de manu
 tribulantis
 43 sicut posuit in Aegypto signa
 sua
 et prodigia sua in campo Taneos
 44 et convertit in sanguine flumina
 eorum
 et imbres eorum ne biberent
 45 misit in eos cynomiam et come-
 dit eos
 et ranam et disperdit eos
 46 et dedit erugini fructus eorum
 et labores eorum lucustae
 47 et occidit in grandine vineam
 eorum
 et moros eorum in pruina

abundavit RF(hab.)C, fortasse cum archetypo, sed Hier. tempus futurum scripsisse vid., sequitur enim ut avertat | accendit FC | 44. in sanguine FC; in sanguinem R | 45. cynomiam FC; coenomyam R, cf. Hier. ep. 106 (p. 42,8) | disperdidit C | 46. erugine F | 47. uineam RC; uineas F | morus R; murus FC.

Deest L

Ro et He | abundabit restituimus cum moz^x, cf. LXX et a; habundavit = FQU G*Ψ^BΩ; abundavit G², *rell. codd. et edd. cum δ^z et med.*, cf. Ro (multiplicavit) et He | avertat = RFCIQΦ^{RGV} cum δ; auerteret *rell. codd. et edd. cum Ro* | accendet = RMQWΦUΨ^{B*} cum LXX; accendit Ψ^{B2}, *rell. codd. et edd. cum Ro*, cf. He (suscitavit). ¶ hebr. et Ieron. et ant. « accendet » Guill.

40. in ira] M*; in iram M²Dagrelb̄z̄c cum γ. ¶ « in ira » Guill. | in (3°) om. R*.

41. israel fgrelb̄z̄c; isrl MQΦ^{RGV}G Ψ^BVDΩ.

42. redimit R; redimet F | de manu] sub ÷ G².

43. posuit om. W | aegypto FIQU GΨ^BV; egypto Ω; egipto α | thaneos U Ω^α; thapneos D.

44. conuerti Ψ^B | in sanguine = F CIM²QΦΨ^B cum δ moz et He; in sanguinem M*, *rell. codd. et edd. cum hebr.*,

LXX et Ro. ¶ ant. « in sanguine » require supra LXVIII° (v. 22) Guill. | biberint R.

45. cynomiam = FCIMΦ^{GVF}KDΩα; cynomyam f; cynomyiam grelb̄z̄c; cinomiam QWUΨ^BV; cenomiam G; coenomyam Φ^R; coenomyam R; coenomyiam c, cf. Hier. ep. 106, p. 42, 8 | disperdit = RFM*QWΨ^B; disperdidit M², *rell. codd. et edd.*

46. aerugini Φ^ggrelb̄z̄c; erugine F; eruginē G* | fructus] F*; fructos R*; fructum F²Q*Φ^{RGV}Ψ^{B*} cum LXX, γδ | lucustae = RFCMQ²W; locustae Q*, *rell. codd. et edd.*

47. et (1°)] sub ÷ IΦ^{B2}; om. QΦ^{RGV} Uw cum hebr., LXX et Ro. ¶ hebr. et ant. et Ieron. et grecus non apponunt « et » Guill. | uineam = RC cum hebr. et LXX; uineas *rell. codd. et edd. cum Ro et He* | morus R; muros Φ^{RV}; murus F C | proina RM*QΦ^α.

⟨et (1°) RCI | ⟨et (2°) RC | 39. ⟨et RCI | ⟨spiritus R | 40. ⟨quotiens RCI | ⟨in (2°) RC | 41. ⟨et (1°) RCI | ⟨et (3°) RC | 42. ⟨non RCI | ⟨die RC | 43. ⟨sicut RCI | ⟨et RC | 44. ⟨et (1°) RCI | ⟨et (2°) RC | 45. ⟨misit RCI | ⟨et (2°) RC | 46. ⟨et (1°) RCI | ⟨et (2°) C | 47. ⟨et (1°) RCI | ⟨et (2°) RC.

- 48 et tradidit grandini iumenta eorum
et possessionem eorum igni
- 49 misit in eos iram indignationis suae
indignationem et iram et tribulationem
inmissionem per angelos malos
- 50 viam fecit semitae irae suae
non pepercit a morte animarum eorum
et iumenta eorum in morte conclusit
- 51 et percussit omne primitivum in terra Aegypti
primitias laborum eorum in tabernaculis Cham
- 52 et abstulit sicut oves populum suum
et perduxit eos tamquam gregem
in deserto
- 53 et deduxit eos in spe et non timuerunt
et inimicos eorum operuit mare
- 54 et induxit eos in montem sanctificationis suae
montem quem adquisivit dextera eius
et eiecit a facie eorum gentes
et sorte divisit eis terram in funiculo distributionis
- 55 et habitare fecit in tabernaculis eorum tribus Israhel
- 56 et temptaverunt et exacerbarunt Deum excelsum
et testimonia eius non custodierunt
- 57 et averterunt se et non servaverunt pactum quemadmodum patres eorum

50. non RF²C; et non F* | animarum RC; animabus F | 51. primitivum RF; primitivum C | in terra aegypti R; in terra aeorum F² (orum *in ras.*); in aegypto C | laborum RC; laboris F.

Deest L.

49. indignationem] *praem.* et Ω^s | immissiones Dagrel̄c̄ *cum Ro.* ¶ hebr. Ieron. et ant. « immissionem » et grecus similiter. *Guill.*

50. non] *praem.* et F*GΩ^sr̄ *cum Ro* | animabus FVrel̄b̄c̄ *cum Ro* | in mortem M̄W *cum hebr. et LXX.*

51. primitivum = RF *cum Aug. in loc.*; primitivum CI; primogenitum *rell. codd. et edd. cum Ro et He* | in terra aegypti] Q² (ēgip.); in terra-aegypti e; in terra aeorum F² (orum *in ras.*); in aegypto CQ*(*ut vid.*)GK *cum hebr., LXX, δ et He*; in aegypto IQ³ | egypti DΩ; ēgipti

Ψ^BVα(eg.) | laborum = RCIM*ΦUGK̄r̄m *cum LXX, αγδ moz^c, cf. hebr.*; omnis laborum Q² (omnis *in ras.*); laboris F; omnis laboris M², *rell. codd. et edd. cum Ro, cf. LXX (codd. R et lucian.).* ¶ « primicias laborum » hebr. et ant. et Ieron. sic habent. alia littera « omnis laboris » *Guill.* | *cam Q.*

53. eduxit VΩ^mrel̄c̄c̄ *cum Ro*; duxit Ψ^B* *cum He* | in] *cum Ω^m cum He.*

54. eius] *sub ÷ Ψ^B | iecit R[†] | eis] eos Ω^m*; om. Φ^α | terram] *sub ÷ Φ^{RGV} | in funiculum Q*W.**

55. israel f̄grel̄b̄c̄; isrl MΦ^{RGV}KΨ^B DΩ.

48. <et (1°) RCI | <et (2°) R | 49. <misit RCI | <indignationem RC | <inmissionem RC | 50. <viam RCI | <non RC | <et RC | 51. <et RCI | <primitias RC | 52. <et (1°) RCI | <et (2°) RC | 53. <et (1°) RCI | <et (3°) RC | 54. <et RCI | <montem (2°) RC | <et (2°) RCI | <et (3°) RC | 55. <et RCI | 56. <et (1°) RCI | <et (3°) RC | 57. <et (1°) RCI.

- conversi sunt in arcum pravum
 58 et in ira concitaverunt eum in
 collibus suis
 et in sculptilibus suis ad aemu-
 lationem eum provocaverunt
 59 audivit Deus et spreuit
 et ad nihilum redegit valde Is-
 rahel
 60 et reppulit tabernaculum Selo
 tabernaculum suum ubi habita-
 vit in hominibus
 61 et tradidit in captivitatem virtu-
 tem eorum
 et pulchritudinem eorum in ma-
 nus inimici
 62 et conclusit in gladio populum
 suum
 et hereditatem suam spreuit
- 63 iuvenes eorum comedit ignis
 et virgines eorum non sunt la-
 mentatae
 64 sacerdotes eorum in gladio ce-
 ciderunt
 et viduae eorum non plorabuntur
 65 et excitatus est tamquam dor-
 miens Dominus
 tamquam potens crapulatus a
 vino
 66 et percussit inimicos suos in
 posteriora
 obprobrium sempiternum dedit
 illis
 67 et reppulit tabernaculum Ioseph
 et tribum Effrem non elegit
 68 et elegit tribum Iuda
 montem Sion quem dilexit

58. et (1°) RF; om. I | 59. redigit F* | 68. et elegit tribum FC; elegit tribum et R*; elegit tribum R².

Deest L.

57. conuersi] *praem.* et R *cum LXX*,
 αγδ *moz med.*

58. et = RFMQ*Φ^{RGV} *cum hebr.*,
 LXX, αγδ *et He*; om. Q², *rell. codd. et*
edd. cum Ro. ¶ *hebr. et ant. et Ieron. et*
grecus preponunt «et» Guill. | in iram
 Dagrelv̄z̄c.

59. redigit F*IQG*KD*. ¶ *ant. «red-*
igit» Guill. | is*rahel C; israel fgrelv̄z̄c
 c; isrl MQΦ^{RG}Ψ^{BD}Ω.

60. selo = R*FCQ*WΦ^VK; zelo I;
 saelo U; sylo DΩα; silo R²M²(i *in ras.*)
 Q², *rell. codd. et edd.* | habitabit Φ^{R*}.

61. et] *sub ÷ I* | in captiuitate F |
 in man. inim.] *sub ÷ Φ^p.*

62. et (2°) om. F.

63. lamentati F *cum δ.*

64. plorabuntur] M*Ω^{M*}; ploraban-
 tur M²Ψ^{B²}(bantur *in ras.*)VDΩ^{SM²} *edd.*,
cf. Ro (plorauerunt). ¶ *grecus et ant.*
 « non plorabuntur » sed quia Ieron. habet
 « non sunt flete » alii ponunt « non plo-
 rabantur » *Guill.*

65. exercitatus f | est om. Ω^{s*} | po-
 tans IU *cum δ moz^x med.*

66. illis] illi U.

67. effrem = CIMQ*(*ut vid.*)ΦGK
 Ψ^{B²}VDα; efrem R; ephrem Fe; effraim
 Q²WUΨ^{B³}Ω^M; effraym Ω^s; ephraim fg
 rlv̄z̄c.

68. et eleg. trib. = FCI *cum hebr.*,
 LXX *et αγδ*; eleg. trib. et R*; eleg. trib.
 R²; sed eleg. trib. *rell. codd. et edd. cum*
Ro et He | syon DΩα.

<conversi RC | 58. <et (1°) RCI | <et (2°) R | 59. <audivit RCI | <et (2°) R | 60. <et RCI |
 <tabernaculum (2°) RC | 61. <et (1°) RCI | <et (2°) RC | 62. <et (1°) RCI | <et (2°) RC |
 63. <iuvenes RCI | <et RC | 64. <sacerdotes RCI | <et RC | 65. <et RCI | <tamquam
 (2°) RC | 66. <et RCI | <obprobrium RC | 67. <et (1°) RCI | <et (2°) RC | 68. <et RI |
 <montem RC.

69 et aedificavit sicut unicornium sanctificium suum in terra quam fundavit in sae- cula	tuum posuerunt Hierusalem in pomo- rum custodiam
70 et elegit David servum suum et sustulit eum de gregibus o- vium de post fetantes accepit eum	² posuerunt morticina servorum tuorum escas volatilibus caeli carnes sanctorum tuorum bestiae terrae
71 pascere Iacob servum suum et Israhel hereditatem suam	³ effuderunt sanguinem ipsorum tamquam aquam in circuitu Hierusalem et non erat qui sepeliret
72 et pavit eos in innocentia cordis sui et in intellectibus manuum sua- rum deduxit eos.	⁴ facti sumus obprobrium vicinis nostris subsannatio et inlusio his qui circum nos sunt
LXXVIII. ¹ PSALMUS ASAPH Deus venerunt gentes in heredi- tatem tuam polluerunt templum sanctum	⁵ usquequo Domine irascaris in finem accendetur velut ignis zelus tuus

72. in (2°) RF²C; om. F* | manum RF.
LXXVIII. 5. accenditur C.

Deest L.

69. aedificavit + sibi R | unicornium] M*Q*; unicornum F; unicornis M²Q²WUΨ^BDΩ^mg, cf. LXX (codd. lucian.). ¶ hebr. et ant. habent « unicornium » in plurali et grecus in singulari. Guill. | quam om. Ψ^{B*}, cf. Ro.

70. ÷ sus; tulit I.

71. israel Dfgrēlv̄ȝc; isrl φ^{RG}Ψ^B
VΩ.

72. in innocentiam F | in intellectu-
bus] intellectibus F*W; intellectus Ω^m |
manum RF.

LXXVIII. 1. ps. asaph] in finem
psalmus dauid cum fugisset a facie saul
in spelunca Amiat., cf. ps. 56, 1; om. Ψ^B
Ω^mα | iherusalem Gα; hyerusalem C; hie-

russalem Q; ierusalem grēlv̄ȝc; ierlm D
Ω | in] ut G, cf. LXX (cod. R) et Ro;
** M.

2. morticina α | escam R cum αγ
et He | besteis R*.

3. effud.] et fuderunt R | ipsorum]
in ras. Q²; eorum φ^{RGV}VDΩgrēlv̄ȝc cum
Ro et He. ¶ « eorum » Guill. | iherusalem
α; hierlm Ψ^B; hirlm V; ihrim G; hyeru-
salem C; ierusalem grēlv̄ȝc; ierlm DΩ;
hierussalem Q² (in ras.).

4. hiis Ω^sα; iis f | circum nos = R
CI cum γ; ** circum nos F*; in circum
nostro F²; in circuitu nostro rell. codd.
et edd. cum Ro et He.

5. accenditur CI cum Ro.

69. <et RCI | <(in I°) RC | 70. <et (I°) RCI | <(et 2°) RC | <de (2°) R | 71. <pascere
RCI | <et RC | 72. <et (I°) RCI | <et (2°) RC.

LXXVIII. (LXXVII. U, num. om. IG*Ψ^BVDΩ^m*α) | 1. <deus RCI | <polluerunt R
C | <posuerunt RC | 2. <posuerunt RCI | <escas R | <carnes RC | 3. <effuderunt RCI |
<(in RC | 4. <facti RCI | <subsannatio RC | 5. <usquequo RCI | <accendetur RC.

- 6 effunde iram tuam in gentes
quae te non noverunt
et in regna quae nomen tuum
non invocaverunt
- 7 quia comederunt iacob et locum
eius desolaverunt
- 8 ne memineris iniquitatum nos-
trarum antiquarum
cito anticipent nos misericordiae
 tuae
quia pauperes facti sumus nimis
- 9 adiuva nos Deus salutaris noster
propter gloriam nominis tui Do-
mine libera nos
et propitius esto peccatis nostris
propter nomen tuum
- 10 ne forte dicant in gentibus ubi
est Deus eorum
et innotescat in nationibus co-
ram oculis nostris
- ultio sanguinis servorum tuo-
rum qui effusus est
- 11 introeat in conspectu tuo gemitus
compeditorum
secundum magnitudinem brachii
tui
posside filios mortificatorum
- 12 et redde vicinis nostris septu-
plum in sinu eorum
inproperium ipsorum quod ex-
probraverunt tibi Domine
- 13 nos autem populus tuus et oves
pascuae tuae
confitebimur tibi in saeculum
in generationem et generationem
adnuntiabimus laudem tuam.
- LXXIX. 1 IN FINEM PRO HIS QUI
COMMUTABUNTUR TESTIMONIUM
ASAPH PSALMUS
- 2 Qui regis Israhel intende

12. quod F*C; quo RF² | 13. in generationem RC; in generatione F.
LXXIX. 1. commutabuntur RF; commotabuntur C | psalmus RF; om. C.

Deest L.

8. antiq.] *sub* ÷ Φ^{RO2} | anticiperunt
C | nos] *sub* ÷ I | tuae] sue Ω^S.

9. propter] *praem.* et M²K²VDΩag
[̄s̄c *cum Ro* | domine] *sub* ÷ I.

10. et] *sub* ÷ I | innotescant Q*Φ^{RV}
UKα *cum Ro*; notescat W. ¶ « innotes-
cat » non « innotescant » *Guill.* | tuorum]
suorum ag.

11. brachi F*I.

12. in sinum GD *cum LXX et a*;
in sinus *cum R** γδζ *et Aug. in loc.* | in-
prop.] et properium Φ^R | quod] F*; quo
RF² *cum He.*

13. in generationem] Q*Φ^{P*}; in ge-
neratione FQ²Φ^{RGVP2}UKΨ^BVDΩafgrēs̄ |

et generatione DΩ^{Ma}. ¶ « in generatione
et generationem » *Guill.* | adnunciauimus
Q*; + tibi K.

LXXIX. 1. *tit. om.* Ψ^BΩ^{Ma} | hiis Ω^S;
iis f̄rel̄b̄z̄c | qui] quae *Amiat.* | commo-
tabuntur CI *Amiat.*; + in M*ΦU | testim.
asaph psalmus] testim. psalmus asaph I
Φ^P; testim. asaph CΦ^{ROD*}(*ut vid.*) *Amiat.*;
testim. asaph psalmus asiriorum W;
psalmus pro assyriis (assir. V) testim.
asaph VD²Ω^{Sg}, *cf. ayδ moz^x* | ∼ psalm.
in finem pro iis qui comm. test. asaph
̄s̄.

2. israel f̄grel̄b̄z̄c; isrl QΦ^{RGV}Ψ^BV
DΩ; irahel C | deduces RI | tamquam

6. <effunde RCI | <et RC | 7. <quia RCI | 8. <ne RCI | <cito RC | <quia RC | 9. <adiu-
va RCI | <propter RC | <et RC | 10. <ne RCI | <et RC | <ultio RCI | 11. <introeat RC |
<secundum RCI | <posside RC | 12. <et RCI | <inproperium RC | 13. <nos RCI | <con-
fitebimur RC | <in (2°) RC | <adnuntiabimus R.

LXXIX. (*num. om.* IG*Ψ^BVDΩ^{M*}a) | 2. <qui RCI.

qui deducis tamquam oves Ioseph	vicinis nostris
qui sedes super Cherubin manifestare	et inimici nostri subsannaverunt nos
³ coram Effraim et Benjamin et Manasse	⁸ Deus virtutum converte nos
excita potentiam tuam et veni ut salvos facias nos	et ostende faciem tuam et salvi erimus
⁴ Deus converte nos	⁹ vineam de Aegypto transtulisti
et ostende faciem tuam et salvi erimus	eiecisti gentes et plantasti eam
⁵ Domine Deus virtutum	¹⁰ dux itineris fuisti in conspectu eius
quousque irascaris super orationem servi tui	et plantasti radices eius et implevit terram
⁶ cibabis nos pane lacrimarum	¹¹ operuit montes umbra eius
et potum dabis nobis in lacrimis in mensura	et arbusta eius caedros Dei
⁷ posuisti nos in contradictionem	¹² extendit palmites suos usque ad mare
	et usque ad flumen propagines eius

2. deduces R | sedis R* | cherubin RC¹(bin *in rqs.*); cherubim F | 3. manasse RF²; manasse F*; manasses C | 7. in contradictionem FC; in contradictione R.

Deest L.

oues] M*Ψ^{B*}(*ut vid.*); tamquam ouem U; uelut oves M²w; uelut ouem Ψ^{B2}VDΩ^S agrel̄sc *cum Ro*, cf. LXX (*codd. lucian.*). ¶ « tamquam oves » ant. habent « oves » Ieron. habet « gregem » similiter hebr. qui sub uoce singulari significat plura. in cantu dicitur « uelut ouem » *Guill.* | sedis R*Q* | cherubin = RC¹(bin *in ras.*) QΦ^RVDΩ^α; cherubī f; cerubin K; hieruphin I; cerubim G; cherubim *rell. codd. et edd.*

3. effraym Ω^S; efraim R; ephraim FΦ^{ROV}Dařgrev̄sc; epraim I | et (*I^o*) om. M²Ψ^BVDΩařgrel̄sc. ¶ hebr. et ant. et Ieron. interponunt « et » *Guill.* | ben-iamin eI | manasse F*Q*K; manase Q²Ψ^B; manasses C; manases I | ut — nos] om. Q*.

5. super oratione F.

6. panem C *cum ayδζ moz.* ¶ « cibabis nos pane » uel secundum ant. « panem lacrimarum » simile et infra cent^o quarto (*v. 40*) « et panem caeli saturauit eos » *Guill.* | in (*I^o*) om. Φ^v | in mensura] M*; in mensuram M².

7. in contradictione RMΩ^S | subs.] deriserunt I *cum Ro*.

8. deus] *praem. dñe* K²(*ne in ras.*) *cum LXX et Ro* | erimus + diapsalma IU *cum LXX et ayδζ moz^c.*

9. aegipto FIQΨ^BVD; egypto GΩ^S; egipto Ω^αq | transtuli Ω^S; + et Q²Ψ^{B*}.

10. itineris RFCIΦ^v | inplebit C | terra F.

11. caedros = RFCIΦ^PΨ^B; cedrus G*; cedros G², *rell. codd. et edd.*

12. extendisti Ψ^B *cum Ro* | palm. suas α.

⟨qui (*I^o*) RC | ⟨qui (*2°*) RCI | 3. ⟨coram RC | ⟨excita RCI | 4. ⟨deus RCI | ⟨et (*I^o*) R | 5. ⟨domine RCI | ⟨quousque R | 6. ⟨cibabis RCI | ⟨et RC | 7. ⟨posuisti RCI | ⟨et RC | 8. ⟨deus RCI | ⟨et (*I^o*) RC | 9. ⟨vineam RCI | ⟨eiecisti RC | 10. ⟨dux RCI | ⟨et (*I^o*) RC | 11. ⟨operuit RCI | ⟨et R | 12. ⟨extendit RCI | ⟨et RC.

13 ut quid destruxisti maceriam eius
et vindemiant eam omnes qui
praetergrediuntur viam
14 exterminavit eam aper de silva
et singularis ferus depastus est
eam
15 Deus virtutum convertere
respice de caelo et vide et visita
vineam istam
16 et perfice eam quam plantavit
dextera tua
et super filium quem confirmasti
tibi
17 incensa igni et suffossa
ab increpatione vultus tui peri-
bunt
18 fiat manus tua super virum dex-
terae tuae
et super filium hominis quem

confirmasti tibi
19 et non discedimus a te
vivificabis nos et nomen tuum
invocabimus
20 Domine Deus virtutum converte
nos
et ostende faciem tuam et salvi
erimus.
LXXX. 1 IN FINEM PRO TORCULA-
RIBUS ASAPH
2 Exultate Deo adiutori nostro
iubilare Deo iacob
3 sumite psalmum et date tympa-
num
psalterium iucundum cum ci-
thara
4 buccinate in neomenia tuba
in insigni die sollemnitate nos-
trae

LXXX. 1. asaph RF; psalmus asaph C.

Deest L.

13. macheriam CQΦ^RΨ^B | uindi-
miant F; uindimeant I*; uendemeant CI².

16. dextra α | et] *sub* ÷ G² | super]
sub ÷ I; in C | filium + hominis Ψ^{B2}V
Ωgrēl̄sc *cum LXX et Ro, cf. v. 18.* ¶
« et super filium » certissime et hebr. et
ant. et grecus et Ieron. primo habent
« filium » nihil determinando de filio
hominis. secundo loco (v. 18) habent
« de filio hominis » *Guill.*

17. incensam F | suffosa F*CIΦ^P.

18. super (I^o) supra F *cum* δ | dextre
α | super (2°) *om.* W.

19. discedemus R | tuum *om.* α.

20. et (I^o) *sub* ÷ Φ^RG².

LXXX. 1. in fin. — asaph] psalmus
asaph in finem pro torcularibus quinta

sabbati δ; *om.* Ψ^BΩ^Mα | asaph = RFMQ
Φ^RGVUG; psalmus asaph CΦ^PK *Amiat.*;
ipsi asaph w; psalmus ipsi asaph ε; do-
mini asaph psalmus quarta sabbati W;
psalmus (+ ipsi VΩ^SgeI) asaph (+ ipsi
D) quinta sabbati (sabbathi r) VDΩ^Sfgr
eI; asaph quinta sabbati I *cum Ro.*

3. tympanum VΩ^S; tymphanum U;
timphanum Q | iocundum MWΦ^RGVUG
KΨ^{B2}(*in ras.*)VDΩ^Maf; *om.* Ω^S.

4. buccinate DΩ^Sfgrēl̄b̄sc; buccinnate
Φ^P* | in] M² (*n in ras.*) | neomenia]
Φ^P*; neominia CIMΦ^{GV}V*; neomoenia
Φ^RP²U | diei M* | uestr(a)e Ψ^BΩ *edd.*
cum Ro, cf. LXX (codd. R et lucian.). ¶
hebr. et ant. et grecus et Ieron. habent
« nostre » non habent « uestre » *Guill.*

13. <ut RCI | <et C | 14. <exterminavit RCI | <et RC | 15. <deus RCI | <respice RC |
16. <et (I^o) RCI | <et (2°) RC | 17. <incensa RCI | <ab RC | 18. <fiat RCI | <et RC | 19. <et
RCI | <vivificabis RC | 20. <domine RCI | <et (I^o) RC.

LXXX. (*num. om.* IG*Ψ^BVDΩ^M*α) | 2. <exultate RCI | <iubilare RC | 3. <sumite
RCI | <psalterium RC | 4. <buccinate RCI | <in (2°) RC.

⁵ quia praeceptum Israhel est
et iudicium Dei Iacob
⁶ testimonium in Ioseph posuit
illud
cum exiret de terra Aegypti
linguam quam non noverat au-
divit
⁷ devertit ab oneribus dorsum eius
manus eius in cofino servie-
runt
⁸ in tribulatione invocasti me et
liberavi te
exaudi te in abscondito tem-
pestatis
probavi te apud Aquam contra-
dictionis

DIAPSALMA

⁹ audi populus meus et contesta-
bor te
Israhel si audias me ¹⁰ non erit
in te deus recens
nec adorabis deum alienum
¹¹ ego enim sum Dominus Deus
tuus qui eduxi te de terra Ae-
gypti
dilata os tuum et implebo illud
¹² et non audivit populus meus vo-
cem meam
et Israhel non intendit mihi
¹³ et dimisi illos secundum deside-
ria cordis eorum
ibunt in adinventionibus suis
¹⁴ si populus meus audisset me
Israhel si in viis meis ambulasset

5. israhel FC; in israhel R | 7. deuertit RC; diuertit F | 9. contestabor RF; con-
testificabor C | 12. mihi R^cC; me R²F | 13. in aduentionibus F.

Deest L.

5. israel fgrēlv̄z̄c; isrl MQWΦ^{RGV}
GΨ^BDΩα; *praem.* in RM²QVDΩαfgrēlv̄z̄c
cum Ro. ¶ « preceptum israel est » israel
est datiu casus ut in hebr. patet siue
genitiui *Guill.* | dei = RFCI *cum He*;
deo *rell. codd. et edd. cum LXX et Ro.*

6. ioseph Q* | illud] *sub* ÷ CΦ^VG²;
+ et C* (*ut vid.*) | terra-aegypti e |
aegypti FIQΨ^BV; egypti Ω; egipti α.

7. deuertit = RCIM*K; diuertit M²,
rell. codd. et edd. | dorsum] gressum
Ω^M | cofino = RIM²QWΦ^{GV²P}K; coffino
CM*G; confino φ^v*; cophino *rell. codd.*
et edd.

8. in tribulationem F* | me] *sub* ÷
I | exaud.] *praem.* et Ω^s *cum* γδ | diab
C; *om.* MQ*WVΩagrelv̄z̄c.

9. popule R *cum moz*^x. ¶ ant. « po-

pulus meus » *Guill.* | contestificabor CI
V | israh Q; israel Dfgrēlv̄z̄c; isrl MΦ^{RGV}
GΨ^BVΩ | audias = RFCI *cum γ et Hier.*
*tract.*² p. 72; audieritis D; audieris *rell.*
codd. et edd. cum Ro et He.

10. nec] M*Φ^P*; neque M²Q*Φ^G*V^P
VDΩagrelv̄z̄c *cum Ro.* ¶ « nec adorabis »
Guill.

11. enim] *sub* ÷ G² | eduxit Ψ^B |
terra-aegypti e | egypti RGΩ; aegypti
IQΨ^BV; egipti α | delata I.

12. israel Dfgrēlv̄z̄c; isrl Q²(*in ras.*)
Φ^{RGV}Ψ^BΩ | mihi] R*; me R²F.

13. illos = RFCI *cum δ med*; eos
rell. codd. et edd. cum Ro | aduentioni-
bus FΦ^R.

14. isrlh Q; israel Dfgrēlv̄z̄c; isrl
Φ^{RGV}GΨ^BΩ; *om.* Ψ^B* | si] *sub* ÷ I | uis CI.

5. <quia RCI | <et R | 6. <testimonium RCI | <cum RC | <linguam RC | 7. <devertit
RCI | <manus RC | 8. <in RCI | <exaudi RC | <probavi RC | 9. <audi RCI | <isra-
hel RC | 10. <nec RC | 11. <ego RCI | <dilata RC | 12. <et (I^o) RCI | <et (2°) RC |
13. <et RCI | <ibunt RC | 14. <si RCI | <israhel RC.

15 pro nihilo forsitan inimicos eorum humiliassem
et super tribulantes eos misissem manum meam
16 inimici Domini mentiti sunt ei et erit tempus eorum in saeculo
17 et cibavit illos ex adipe frumenti et de petra melle saturavit illos.
LXXXI. 1 PSALMUS ASAPH
Deus stetit in synagoga deorum in medio autem Deus deiudicat
2 usquequo iudicatis iniquitatem et facies peccatorum sumitis
DIAPSALMA
3 iudicate egenum et pupillum

humilem et pauperem iustificate
4 eripite pauperem et egenum de manu peccatoris liberate
5 nescierunt neque intellexerunt in tenebris ambulat
movebuntur omnia fundamenta terrae
6 ego dixi dii estis et filii Excelsi omnes
7 vos autem sicut homines moriemini
et sicut unus de principibus cadetis
8 surge Deus iudica terram quoniam tu hereditabis in omnibus gentibus.

17. cibabit F | melle RF; mellis C.

LXXXI. 1. psalmus RF; in finem psalmus C | 7. caditis R*C.

Deest L.

15. eos om. C* | inmissem F cum γ.

16. in s(a)eculo = RFCMQWGKΨ^{B*} cum He; in s(a)ecula Ψ^{B2}, *rell. codd. et edd.* ¶ ualde significanter habent ant. quod dicitur « in seculo » Ieron. et grecus habent « in seculum ». in hebr. autem non est in plurali « in saecula » sed in singulari. *Guill.*

17. cibabit FG* | illos] eos DΩ cum Ro et He. ¶ « illos » *Guill.* | melli G*; mellis CI cum He | illos = RFCI; eos *rell. codd. et edd. cum Ro et He.*

LXXXI. 1. psalmus asaph om. Ψ^B Ω^{Mα}; *praem.* in finem C *Amiat.* | synagoga FIQWΦ^RUGKΨ^BVΩ^M | autem] sub ÷ G² | deus (2°) = RFCQ cum Ro et He; deos *rell. codd. et edd. cum LXX et Hier. comm. p. 63 et tract. p. 75* | deiudicat =

RFCIQ; diiudicat *rell. codd. et edd.*

2. diabsalma CQ; om. MWGVΩag relv̄sc.

3. iudicare Ω^S | egenum et pupillum] M*Q*G*; egenum et pupillo Φ^{R2}; egeno et pupillo M²Q²WΦ^{R*}UG²KΨ^BV DΩαfgrel̄sc cum *Hier. tract.² p. 76, cf. LXX (codd. RA lucian.) Ro et He.* ¶ ant. « iudicate egenum et pupillum » hebr. non determinat utrum sint accusatiui uel datiui. secundum cursum tamen plus sonant in accusatiuum casum. Ieron. habet in datiuo sic dicens « iudicate pauperi et pupillo egeno et inopi iustificate » ut sicut Ieron. habet quatuor datiuos sic ant. quatuor accusatiuos *Guill.*

6. dii] di R | filii R.

7. caditis R*C cum LXX et αγ.

15. ⟨pro RCI | ⟨et RC | 16. ⟨inimici RCI | ⟨et RC | 17. ⟨et (I°) RCI | ⟨et (2°) RC.

LXXXI. (*num. om.* IG*Ψ^BV DΩ^{M*}α) | 1. ⟨deus RCI | ⟨in (2°) RC | 2. ⟨usquequo RCI | ⟨et RC | 3. ⟨iudicate RCI | ⟨humilem RC | 4. ⟨eripite RCI | ⟨de RC | 5. ⟨nescierunt RCI | ⟨movebuntur RC | 6. ⟨ego RCI | 7. ⟨vos RCI | ⟨et RC | 8. ⟨surge RCI | ⟨quoniam RC.

LXXXII. ¹ CANTICUM PSALMI ASAPH

² Deus quis similis erit tibi
ne taceas neque conpescaris
Deus

³ quoniam ecce inimici tui sona-
verunt

et qui oderunt te extulerunt caput

⁴ super populum tuum maligna-
verunt consilium

et cogitaverunt adversus sanctos
tuos

⁵ dixerunt venite et disperdamus
eos de gente

et non memoretur nomen Israhel
ultra

⁶ quoniam cogitaverunt unianimi-
ter simul

adversum te testamentum dispo-
suerunt

⁷ tabernacula Idumeorum et Isma-
helitae

Moab et Aggareni

⁸ Gebal et Ammon et Amalech
alienigenae cum habitantibus Ty-
rum

⁹ etenim Assur venit cum illis
facti sunt in adiutorium filiis Loth

DIAPSALMA

¹⁰ fac illis sicut Madiam et Sisarae
sicut Iabin in torrente Cison

LXXXII. 3. extulerunt FC² (*pr.* u *in ras.*); extollerunt R | 4. aduersus FC; aduersum R | 6. aduersum te testamentum] aduersum testamentum RC; aduersus te testamen- tum tuum F | 7. tabernacula RF; tabernaculum C | 8. alienigenae RF; et alienigenae C | 10. in torrente RF²; in torrentem F*C.

Deest L.

LXXXII. 1. *tit. om.* Ψ^BΩ^Mα | cant.] in finem W; *praem.* psal 8 | psalmi] D² (*i corr.*); psalm̄ FΦ^RK; psal MQW; psalmus frelb | asap Q; *praem.* ipsi K *cum* αγ.

2. quis] qui Q*Ψ^B | conpiscaris CI M*Q*Φ^R.

3. sonauerunt] G*Ψ^B*; sonuerunt G²Ψ^BVDΩfgrēlv̄z̄c | te *om.* Ψ^B* | extulerunt] C²(*pr.* u *in ras.*)Ψ^B²(*pr.* u *in ras.*); extullerunt M*Q²; extollerunt RIQ*.

4. aduersus] M*; aduersum RM²W.

5. memorabitur R *cum Ro* | israhel Dfgrēlv̄z̄c; isrl RQΦΨ^BVΩα; + eorum Ω^M | ultra] *in ras.* Ψ^B².

6. unianimiter = FCIMQWΦ^PU; unanimit̄ *rell. codd. et edd.* | aduersum] D*; aduersus FMQ*WΦ^RGVGKΨ^BVD²Ωf̄r | te testam.] te testam. tuum FM*Ψ^B *cum* γ; testam. tuum WGK *cum* δ; testamentum RCIV *cum* σ* | deposuerunt α.

7. tabernaculum CI | idumaeorum RWΦfgrēlv̄z̄c; ydumeorum Ωα; idomaeorum Q*; idueorum Q² | ismahelitae] C¹(*alt. a in ras.*); ismaelitae Ifg; ysmaelite Ω^M; hismahelitae FUD; hismaelite Ψ^B; hymahelite Ψ^B | agareni IQ*UDΩf̄grēlv̄z̄c.

8. iebal Ω^M | amon RM*QUΨ^BVD Ωα | amalec fgrēlv̄z̄c | alieniginiae I*M*Φ^RG*V; *praem.* et CIΨ^BV *cum LXX et Ro* | tirum Ψ^BV.

9. asur CIΦ^VGK; adsur F | illis + diapsalma W | filios F | lot Rfgrēlv̄z̄c | diab C; *om.* IMQ*WΦ^VKΨ^BVDΩagrelv̄z̄c.

10. madiam = RFC *cum LXX et* γδ; madian *rell. codd. et edd.* | sisarrae CI²V; sisarre I*; sysare α | sicut (2°)] *praem.* et C *cum* γδ *moz* | iabim U | in torrentem F*CΨ^B. ¶ «in torrente» *Guill.* | cyson CΨ^BΩ^Sα; chison F; cisson I*fre lb̄z̄c.

LXXXII. (*num. om.* IG*Ψ^BVDΩ^M*α) | 2. <deus RCI | <ne RC | 3. <quoniam RCI | <et RC | 4. super RCI | <et RC | 5. <dixerunt RCI | <et (2°) RC | 6. <quoniam RCI | <aduersum RC | 7. <tabernacula RC | <moab RCI | 8. <gebal R | <alienigenae RC | 9. <etenim RCI | <facti RC | 10. <fac RCI | <sicut (2°) RC.

11 disperierunt in Endor
facti sunt ut stercus terrae
12 pone principes eorum sicut Ho-
reb
et Zeb et Zebee et Salmana
omnes principes eorum
13 qui dixerunt hereditate possidea-
mus sanctuarium Dei
14 Deus meus pone illos ut ro-
tam
sicut stipulam ante faciem venti
15 sicut ignis qui conburit silvam
sicut flamma comburens montes
16 ita persequeris illos in tempestate

tua
et in ira tua turbabis eos
17 imple facies illorum ignominia
et quaerent nomen tuum Domine
18 erubescant et conturbentur in
saeculum saeculi
et confundantur et pereant
19 et cognoscant quoniam nomen
tibi Dominus
tu solus Altissimus in omni terra.
LXXXIII. 1 IN FINEM PRO TORCU-
LARIBUS FILIIS CORE PSALMUS
2 Quam dilecta tabernacula tua Do-
mine virtutum

15. conburet R (*utr. loco*) | 17. illorum RC; eorum F | 19. quoniam FC; quia R. LXXXIII. 1. filiis core psalmus RF; psalmus filiis chore C.

Deest L.

11. aendor Φ^{av} | ut] uti F; sicut R
cum Ro.

12. horeb = RFW $\Phi^{RGV}K$; horreb
M; oreph Ω^M ; oreb *rell. codd. et edd.* |
zeb] Q*; zib M*Q²WU | zebeae M Φ^{RVP}
UG Ψ^B ; zebe I | psalmana Φ^P ; salmina
C; selmana Ω^M .

13. hereditate] *sub* ÷ $\Phi^{VP^2}G$; here-
ditatem F* *cum Ro.*

14. meus *om.* Φ^{P*} | sicut] *praem.* et
M²K² Ψ^B (*sub* ÷)VD Ω^S agrel ξ c *cum Ro.* ¶
secundum hebr. et grecum et ant. non
est interponenda « et » coniunctio *Guill.*

15. qui] *sub* ÷ $\Phi^{VP}G^2$ | co(n)buret
RQ* Φ^R *cum LXX.* ¶ « comburet » secun-
dum grecum et antiquiores uel « combu-
rit » secundum satis ant. *Guill.* | sicut]
praem. et MVD Ω agrel ξ c *cum hebr., moz^x*
et He | conburet R.

16. conturbabis R *cum Ro, cf. He.*

17. illorum = RCIMU *cum* $\gamma\delta$; eo-
rum Ψ^{B^2} (*in ras.*), *rell. codd. et edd. cum*
Ro et He | et] *sub* ÷ Φ^V | quaerant F
a et moz^x; qu(a)erunt Q Φ^{V*P} .

18. saeculi] *sub* ÷ I Φ^P G.

19. et] Ψ^{B*} ; ut $\Psi^{B^2}\Omega$ | quoniam =
FCI *cum Ro*; quia *rell. codd. et edd.*
cum moz^x med et He | dominus] D*;
deus D² | in omni terra] Q*; in omnem
terram Q²WU; super omnem terram a
cum Ro, cf. ps. 96, 9.

LXXXIII. 1. *tit. om.* $\Psi^B\Omega^M\alpha$ | torcu-
laribus QGKV; torcularibus C | filio-
rum W *cum He* | chore CIQW Φ^P GVD
 Ω^S ; chorae *Amiat.* | psalmus *om. Amiat.* |
~ ps. fil. chore CW | ~ in fin. ps. pro
torc. fil. core Φ^a ; ~ ps. in fin. pro torc.
fil. core ξ .

11. <disperierunt RCI | <facti R | 12. <pone RCI | <et (I^o) R | <omnes RCI | 13. <qui
RC | 14. <deus RCI | <sicut RC | 15. <sicut (I^o) RCI | <sicut (2°) RC | 16. <ita RCI |
<et RC | 17. <imple RI | <et RC | 18. <erubescant RCI | <et (2°) RC | 19. <et RCI |
<tu RC.

LXXXIII. (*num. om.* IG* Ψ^B VD Ω^M * α) | 2. <quam RCI.

³ concupiscit et deficit anima mea
in atria Domini
cor meum et caro mea exultavit
in Deum vivum
⁴ etenim passer invenit ÷ sibi : do-
mum
et turtur nidum sibi ubi ponat
pullos suos
altaria tua Domine virtutum rex
meus et Deus meus
⁵ beati qui habitant in domo tua
in saecula saeculorum laudabunt
te
DIAPSALMA
⁶ beatus vir cui est auxilium abs
te

ascensiones in corde suo dispo-
suit
⁷ in valle lacrimarum in loco quem
posuit
⁸ etenim benedictiones dabit legis
dator
ibunt de virtute in virtutem
videbitur Deus deorum in Sion
⁹ Domine Deus virtutum exaudi
orationem meam
auribus percipe Deus Iacob
DIAPSALMA
¹⁰ protector noster aspice Deus
et respice in faciem christi tui
¹¹ quia melior est dies una in atriis
tuis super milia

3. defecit RFC, *fortasse cum archetypo*, cf. ps. 67,3 | exultavit F²C(exsul.) cum Hier. ep. 106; exultauerunt RF* cum Ro | 4. ponat RC; reponat F | 5. in domu C | 6. cui F*C cum Hier. ep. 106; cuius RF².

Deest L.

3. defecit RFCIM*Q*ΦG*KV cum Ro et He. ¶ « defecit » secundum ant. et hebr. tale hebr. est quale ibi « defecit in salutare tuum » infra CXVIII (v. 81). alia littera cum greco « deficit » Guill. | atrio α | dom.] dei IV | exultavit = F²I cum Hier. ep. 106 et tract. p. 87; exultavit C; exultauerunt U; exultauerunt F*, *rell. codd. et edd. cum hebr., LXX, Ro et Hier. comm. p. 64 et in Zach. praef., cf. He* (laudabunt).

4. ÷ = RQΦRGVP²GKΨ^B; om. Φ^{P*}, *rell. codd. et edd.* | sibi ubi ponat] ¶ « nidum sibi ubi ponat » sic et grecus Guill. | sibi] α*; om. Ψ^Bα²(eras.)§ cum Ro | ubi] ut f | ~ ubi sibi g | reponat FUDΩ cum Ro.

5. in domu CIQΦ^V | tua + domine Ω^Sagre§c cum Ro. ¶ hebr. et ant. et Ieron. non interponunt « domine » Guill. |

in saecula saeculorum] sub ÷ Φ^R(sed : post saecula)α²VG | diab C; om. Q*WV DΩagreIb§c.

6. cui = F*CI cum γδ et Hier. ep. 106; cuius F², *rell. codd. et edd. cum Ro et He* | suo om. Φ^α.

7. in locum Ψ^{B*} cum Ro.

8. benedictionis FM*Q; benedictionem M²Ψ^BD*Ω^Sagre§c cum Ro, cf. LXX (cod. R); benedictione D² cum He. ¶ hebr. et ant. in plurali habent « benedictiones » cum greco Guill. | legis dator = RFI; laegislator Q; legislator *rell. codd. et edd.* | ibunt + sancti V | in uirtute F | syon DΩα.

9. diab C; om. IQΦ^VKΨ^BVDΩagreIb§c.

10. tui + diapsalma I.

11. dies om. F* | una] sub ÷ G² | atris I | domu CIQΦ^V | mei om. Q* cum

3. <concupiscit RC | <cor RCI | 4. <etenim RCI | <et RC | <altaria RCI | 5. <beati RC I | <(in (2°) RC | 6. <beatus RCI | <ascensiones RC | 7. <(in (I°) RC | 8. <etenim RCI | <ibunt RC | <videbitur R | 9. <domine RCI | <auribus RC | 10. <protector RCI | <et R C | 11. <quia RCI.

elegi abiectus esse in domo Dei
mei
magis quam habitare in taberna-
culis peccatorum
¹² quia misericordiam et veritatem
÷ diligit: Deus
gratiam et gloriam dabit Domi-
nus
¹³ non privabit bonis eos qui am-
bulant in innocentia
Domine virtutum beatus vir qui
sperat in te.

LXXXIII. ¹ IN FINEM FILIIS CORE
PSALMUS

² Benedixisti Domine terram tuam
avertisti captivitatem Iacob

³ remisisti iniquitates plebis tuae

operuisti omnia peccata eorum
DIAPSALMA

⁴ mitigasti omnem iram tuam
avertisti ab ira indignationis tuae

⁵ converte nos Deus salutem nos-
trarum

et averte iram tuam a nobis

⁶ numquid in aeternum irasceris
nobis

aut extends iram tuam a gene-
ratione in generationem

⁷ Deus tu conversus vivificabis
nos

et plebs tua laetabitur in te

⁸ ostende nobis Domine misericor-
diam tuam

et salutare tuum da nobis

11. in domu C | habitare RF; habitarem C | 12. ÷ in spatio ab R* relicto inseruit R², sed: erronee post deus posuit | 13. in innocentia RF²; in innocentiam F*C | domine FC; domine deus R.

LXXXIII. 3. plebis RC; plebi F | diapsalma RF; om. C.

Deest L.

LXX et Ro | magis] sub ÷ R²; om. Ω^s |
habitarem CI.

12. ÷ = R²QΦ²G²KΨ^B(et in R³Φ²
G²: post diligit, in R²KΨ^B: post deus);
om. R*(spatio relicto)Φ²G*, rell. codd.
et edd. | deus] dominus deus w | dabit
om. Φ^a.

13. in innocentia] M*; in innocen-
tiam F*CM² | domine + deus RM* cum
Ro, cf. LXX (codd. R et lucian.) | uir =
RFCI cum δ et Hier. tract. p. 91; homo
rell. codd. et edd. cum hebr., LXX, Ro
et He.

LXXXIII. 1. in fin. — psal.] psal-
mus in finem filiis core §; in chore fi-
liis Q; om. Ψ^BΩ^α | filii f | chore CIW

Φ^PGVDΩ^s; chorae Amiat. | psalmus om.
Ω^s.

3. iniquitates = RFCI² cum LXX,
αγδ moz^o; iniquitatem I*, rell. codd. et
edd. cum Ro et He | plebis] Ψ^B*; plebi
FΨ^{B2} cum LXX et α, cf. He | diaps. om.
CMQ(spat. rel.)WGKΨ^BVΩagrelobc.

4. iram] terram Ω^s.

5. salutem nostrarum = RFCI cum
LXX et Hier. tract. p. 93 et tract.² p.
42, cf. αγ; salutaris noster rell. codd. et
edd. cum Ro, cf. hebr. et He (iesus nos-
ter).

6. aut] sub ÷ G² | extends] Φ^o*;
extendis F; extendas Φ^{o2}, cf. Ro. ¶ « ex-
tendes » Guill.

⟨elegi RCI | ⟨magis RC | 12. ⟨quia RCI | ⟨gratiam RC | 13. ⟨non RCI | ⟨domine RC.
LXXXIII. (num. om. IG*Ψ^BVDΩ^α) | 2. ⟨benedixisti RCI | ⟨avertisti RC | 3. ⟨re-
misisti RCI | ⟨operuisti R | 4. ⟨mitigasti RCI | ⟨avertisti RC | 5. ⟨converte RCI | ⟨et
RC | 6. ⟨numquid RCI | ⟨aut RC | 7. ⟨deus RCI | ⟨et R | 8. ⟨ostende RCI | ⟨et RC.

⁹ audiam quid loquatur ÷ in me :
 Dominus Deus
 quoniam loquetur pacem in ple-
 bem suam et super sanctos
 suos
 et in eos qui convertuntur ad cor
¹⁰ verumtamen prope timentes eum
 salutare ipsius
 ut inhabitet gloria in terra nostra
¹¹ misericordia et veritas obviave-
 runt ÷ sibi :
 iustitia et pax osculatae sunt
¹² veritas de terra orta est
 et iustitia de caelo prospexit
¹³ etenim Dominus dabit benigni-
 tatem

et terra nostra dabit fructum suum
¹⁴ iustitia ante eum ambulabit
 et ponet in via gressus suos.
 LXXXV. ¹ ORATIO IPSI DAVID
 Inclina Domine aurem tuam
 ÷ et : exaudi me
 quoniam inops et pauper sum ego
² custodi animam meam quoniam
 sanctus sum
 salvum fac servum tuum Deus
 meus sperantem in te
³ miserere mei Domine quoniam
 ad te clamabo tota die
⁴ laetifica animam servi tui
 quoniam ad te Domine animam
 meam levavi

9. ÷ in me : dominus deus *restituimus*; in me ÷ dominus deus : R, *erronee* | 11. ÷ C
cum Hier. ep. 106; om. R | sunt F; sunt se RC, *cf. Ro.*
 LXXXV. 1. ipsi dauid RF; *om. C.*

Deest L.

9. ÷ in me : dominus deus = IQ²
 Φ^{RV}G; in me ÷ dominus deus : R; in
 me domine deus Q*; in me dominus deus
rell. codd. et edd. | loquitur R | suam]
 meam Ω^M | conuertantur Ia, *cf. He.*

10. timentibus U *cum Ro, cf. He* |
 inhabitat Q²; habitet WΦ^{RGV} *cum γ et*
He; habitat Q*. ¶ « habitet » *Guill.*

11. *tot. vers. om. Q** | ÷ = CI*Φ^{VP}
 GΨ^B *cum Hier. ep. 106; om. I², rell.*
codd. et edd. | sunt + se RCI²VΨ^{B*} *cum*
α et Hier. in Ion. 3, 6, in Is. 28, 16, in
Os. 2, 19 (sed nil add. tract. p. 96 et
tract.² p. 44), cf. Ro (complexae sunt se);
 + ÷ se : I*.

12. ueritas] *praem.* ÷ et : C.

14. ambulabit] Φ^{G*}; ambulauit Q*
 Φ^{G2} | ponit M*.

LXXXV. 1. *tit. om. Ψ^BΩ^Mα* | oratio]
praem. psalmus § | ipsi dauid *om. C* |
 ipsi] *sub ÷ G*; ipsius Q; *om. I WVΩ^Sq§*
Amiat. cum Ro et He | ÷ = RCQ²Φ^{RGV}
 GKΨ^B; *om. Q*, rell. codd. et edd.* | me]
 sub ÷ Q² | inops] Φ^{G*}; inobs RCΦ^{G2P}Ψ^B |
 ego] *sub ÷ Q²Φ^{R2P}G²K.*

2. quoniam + ego Ω^S.

3. miserere R | clamabo] M*; cla-
 maui M²Ψ^{B*}VDΩ^S *cum Ro*; clama Ψ^{B2}.
 ¶ hebr. et ant. et Ieron. habent « cla-
 mabo » et grecus *Guill.*

4. quoniam] quia I *cum Ro et He* |
 domine] *sub ÷ IG² | meam] sub * C.*

9. <audiam RCI | <quoniam RC | <et (I^o) R | <et (2°) RC | 10. <verumtamen RCI | <ut
 RC | 11. <miser cordia RCI | <iustitia RC | 12. <veritas RCI | <et R | 13. <etenim RCI |
 <et RC | 14. <iustitia RCI | <et R.

LXXXV. (*num. om. IG*Ψ^BVDΩ^{M*}α*) | 1. <inclina RCI | <quoniam RC | 2. <custodi
 RCI | <saluum RC | 3. <miserere RCI | 4. <laetifica RC | <quoniam RC.

- 5 quoniam tu Domine suavis et
mitis
et multae misericordiae omnibus
invocantibus te
- 6 auribus percipe Domine orationem
meam
et intende voci orationis meae
- 7 in die tribulationis meae clamavi
ad te
quia exaudisti me
- 8 non est similis tui in diis Domine
et non est secundum opera tua
- 9 omnes gentes quascumque fecisti
venient
et adorabunt coram te Domine
et glorificabunt nomen tuum
- 10 quoniam magnus es tu et faciens
mirabilia
tu es Deus solus
- 11 deduc me Domine in via tua et
ingrediar in veritate tua
laetetur cor meum ut timeat no-
men tuum
- 12 confitebor tibi Domine Deus
meus in toto corde meo
et glorificabo nomen tuum in
aeternum
- 13 quia misericordia tua magna est
super me
et eruisti animam meam ex in-
ferno inferiori
- 14 Deus iniqui insurrexerunt super
me
et synagoga potentium quaesie-
runt animam meam
et non proposuerunt te in con-
spectu suo
- 15 et tu Domine Deus miserator et
misericors
patiens et multae misericordiae
et verax
- 16 respice in me et miserere mei
da imperium tuum puero tuo
et salvum fac filium ancillae tuae

7. quia RF; quoniam C | 8. in diis I; in dies RF | 10. faciens RF; facies C |
11. ut timeat C; ut timeam RF *cum Ro* | 14. insurrexerunt RC; surrexerunt F.

Deest L.

5. dominus R.

6. et *om.* Q*Ψ^{B2} *cum moz^c* | intendi
Ψ^{B*} | orationis = RFCI *cum αγδ moz^c*;
depr(e)cationis *rell. codd. et edd. cum
Ro, cf. He et ps. 65, 19.*

7. meae *om.* KΩ^M | quia] quoniam
CI *cum Ro.*

8. in dies RF *cum δ* | domine] *sub*
÷ G² | et *om.* F | tua] sua Φ^V.

9. quas ÷ cumque: Φ^VG | ueniant
Φ^{R*}.

10. es tu] esto Q* | es] *sub* ÷ G² |
facies CI*.

11. timeam RF *cum Ro, cf. LXX* |
tuum *om.* Ψ^{B2}.

12. deus] *sub* ※ C (*sed deest* :) |
meus *om.* Q*.

13. est] *sub* ÷ G² | inferiore R.

14. iniquis Φ^R | surrexerunt FQ*Φ^R
cum He. ¶ « surrexerunt » *Guill.* | sina-
goga IQWΨ^{BV} | te in consp. suo *om.* Q*.

15. multum Φ^O, *cf. Ro.*

16. da] *praem.* et Ω^S | tuum *om.* D
Ω^M, *cf. LXX (cod. R) et Ro.* ¶ hebr. et
ant. et Ieron. habent « tuum » et grecus
Guill. | et *om.* W.

5. <quoniam RCI | <et (2°) RC | 6. <auribus RCI | <et RC | 7. <in RCI | <quia R |
8. <non RCI | <et R | 9. <omnes RCI | <et (1°) R | <et (2°) RC | 10. <quoniam R
CI | 11. <deduc RCI | <laetetur RC | 12. <confitebor RCI | <et RC | 13. <quia RCI | <et
RC | 14. <deus RCI | <et (1°) RC | <et (2°) RC | 15. <et (1°) RCI | <patiens RC | 16. <re-
spice RCI | <da RC | <et RC.

17 fac mecum signum in bono
et videant qui oderunt me et
confundantur
quoniam tu Domine adiuuasti me
et consolatus es me.

LXXXVI. 1 FILIIS CORE PSALMUS
CANTICI

Fundamenta eius in montibus
sanctis

2 diligit Dominus portas Sion
super omnia tabernacula Iacob

3 gloriosa dicta sunt de te civitas Dei

DIAPSALMA

4 memor ero Raab et Babylonis
scientibus me
ecce alienigenae et Tyrus et po-
pulus Aethiopum hii fuerunt
illic

5 numquid Sion dicet homo et
homo natus est in ea

et ipse fundavit eam Altissimus

6 Dominus narrabit in scriptura
populorum

et principum horum qui fuerunt
in ea

DIAPSALMA

17. et uideant RF; ut uideant C.

LXXXVI. 1. filiis R; fili F; in finem filiis C | 5. dicit C | 6. narrauit RFC,
fortasse cum archetypo.

Deest L.

17. in bono] Ψ^B *; in bonum $Q^*\Psi^B2$
agrel̄b̄z̄c *cum LXX*. ¶ « in bono » secun-
dum ant. id est « in bonitate » quod hebr.
et Ieron. habent. grecus « in bonum »
Guill. | et (I^o) = RFQW $\Phi^{RV}K\bar{\omega}$ *cum hebr.*,
LXX, δ et *He*; ut *rell. codd. et edd. cum*
Ro, cf. *LXX (cod. R)*. ¶ quod dicitur
« et » habent ant. cum greco et plus con-
gruit hebr. secundum litteram quam « ut »
sed satis quod dicitur « ut » et habet Ie-
ron. congruit sensui *Guill.* | adiuuasti] M^* ;
adiuisti $M^2\Psi^BVD\Omega$ *edd.* | consulatus CI.

LXXXVI. 1. fil. — cantici] psalmus
cantici filiis core β ; in finem psalmus
cantici dauid filiis chore Q; *om.* $\Psi^B\Omega^M$
 α ; *praem.* in finem C $\Psi\Phi^{GP}$ *Amiat.* | fi-
lii f ; fili F | core] M^\dagger ; chore CIM 1 W
 $\Phi^P GKVD\Omega^S$; chora *Amiat.* | psalmus]
sub \div V (*sed deest* :); *om.* W.

2. dominus *om.* Φ^P | syon D $\Omega\alpha$.

3. diapsalma Q; *om.* WK $\Psi^B V\Omega$ agr
el̄b̄z̄c.

4. rahab Fḡz̄c; rab CI | babilonis I
QU $\Psi^B V\alpha$; babilonis RG*; babilonis
G 2 | scien(t)ium $\Psi^B D\Omega^S$ agrel̄b̄z̄c *cum moz^x.*

¶ « scientibus » cum greco. ant. hic ha-
bent « scientibus ». Ieron. habet « et babi-
lonis scientis ». ex hoc puto quosdam
hanc litteram concepisse « sciencium me »
sed quia iudicauit ipse Ieron. esse se-
cundum LXX a psallendum prima prefer-
tur quoad hoc *Guill.* | ecce] *praem.* et
 F^* *cum LXX et γ* | alienigin(a)e Q Φ^{RGV} |
tirus $\Psi^B V$ | populus] *sub* \div Φ^V | ethio-
pum RQG $\Psi^B\Omega^M\alpha$; aethyopum CU; ethyo-
pum D Ω^S | hii = FCIQWKV $\Omega^S\alpha$; hi *rell.*
codd. et edd. | illuc W.

5. syon D $\Omega\alpha$ | dicit C Ψ^B *cum γ z̄ σ* |
natus] factus Φ^{G^2} (*in ras.*) *cum Ro* | est
om. Ω^M *cum γ* | in eam F *cum δ* | et *om.*
F | fundabit c (*ed.* 1598).

6. narrauit RFCIGK $\Psi^B V$ *cum Ro* | in
om. R *cum $\alpha\sigma$ moz^x med* | scriptura =
RF 1 CIW $\Phi^{RGV}\bar{\omega}$ *cum LXX et Hier. tract.*
p. 103; scripturis $F^\dagger Q^2$ (*is in ras.*), *rell.*
codd. et edd. cum Ro. ¶ et ant. et gre-
cus habent in singulari. non est ibi « in
scripturis » secundum eos et ipsum Ieron.
Guill. | horum] *sub* \div Φ^{P^2} | diapsalma
CQ; *om.* M $\Phi^G K\Psi^B V\Omega$ agrel̄b̄z̄c.

17. <fac RCI | <et (I^o) RC | <quoniam RC.

LXXXVI. (*num. om.* IG* $\Psi^B V D\Omega^M\alpha$) | 1. <fundamenta RCI | 2. <diligit RC | <su-
per RC | 3. <gloriosa RC | 4. <memor RCI | <ecce RCI | <hii R | 5. <numquid RCI |
<et (2°) RC | 6. <dominus RCI | <et RC.

7 sicut laetantium omnium habitatio in te.

LXXXVII. ¹ CANTICUM PSALMI FILII CORE IN FINEM PRO MAELETH AD RESPONDENDUM INTELLECTUS EMAN EZRAITAE

² Domine Deus salutis meae die clamavi et nocte coram te

³ intret in conspectu tuo oratio mea inclina aurem tuam ad precem meam

⁴ quia repleta est malis anima mea et vita mea in inferno adpropinquavit

⁵ aestimatus sum cum descenden-

tibus in lacum factus sum sicut homo sine adiutorio

⁶ inter mortuos liber sicut vulnerati dormientes in sepulchris

quorum non es memor amplius et ipsi de manu tua repulsi sunt

⁷ posuerunt me in lacu inferiori in tenebrosis et in umbra mortis

⁸ super me confirmatus est furor tuus

et omnes fluctus tuos induxisti super me

DIAPSALMA

LXXXVII. 1. pro maeleth] pro melech C; pro choro R; pro F | intellectus RF; om. C | eman *erronee sub* * praebet R | ezraitae RF; israhelitae C | 2. die R*F*; in die R²F²C | 4. in inferno RC; ad infernum F*; in infernum F² | 6. es memor C *cum LXX*; est memor RF, *fortasse cum archetypo* | 7. in laco F*.

Deest L.

7. habitatio + est $\Psi^B \Omega^2 \text{fgrelv}\xi c$ cum Ro. ¶ hebr. et Ieron. et ant. non interponunt « est » sed nec grecus *Guill.*

LXXXVII. 1. cant. — ezraitae] in finem psalmus dauid Q; om. $\Psi^B \Omega^M \alpha$ | cant. — core] *post ezraitae transponit Amiat.* | cantici C; *praem.* psalmus ξ | core] M†; chore CIM¹WΦ^PGKVDΩ^S | ~ filiis chore psalmi WΩ^S | in finem om. WΩ^S | ~ in fin. filiis core ξ | pro om. Φ^o | maeleth ελξc; maleth I; malech *Amiat.*; meleth Φ^{VP}U; melech CG KVD *cum Ro*; abymelech Ω^S; mahalath r; choro R, *cf. moz^o He*; om. F | ~ ad resp. pro maeleth W | ad resp. — ezraitae om. I* | intellectus om. CW *Amiat.* | eman] *sub* * R; aeman RWΦ^RUG; heman g; hemanem *Amiat.* | ezraite K; ezrahitae grelc; ezrait M; etraitae Φ^V; ezrahelitae W; ieszraelite D *cum moz^o*;

israhelitae C *Amiat. cum LXX, ay et moz^x*; israh[...] I²; israelitae ξ ; isrlite Ω^S; isrlite uel esraite V.

2. die = R*F* *cum LXX et moz^o*; in die R²F², *rell. codd. et edd. cum Ro* | et] *sub* * Ψ^B ; *sub* ÷ Φ^{RG²VP}KG².

3. in conspectum tuum R | meam + domine F² *cum LXX et Ro.*

4. in inferno] U*G*V*D*; in infernum F²; inferno U²G²V²D²afrelvξc *cum LXX*; ad infernum F* *cum med et He* | a(d)propinquavit] Φ^{P*}Ψ^{B*}; adpropinquabit Φ^{VP²}Ψ^{B²}.

5. ~ sine adiutorio sicut homo R.

6. es] est RFIM*Q*ΦUΨ^BD*Ω^M *cum γσ moz^x* | expulsi Ψ^B *cum Ro.*

7. in laco F*QU* | in (*ante umbra*) om. Q *cum moz^x med.*

8. fluctos Q | diabsalma CQ; om. MWVDΩagrelvξc.

7. <sicut RCI.

LXXXVII. (LXXXVIII. g, *num. om.* IG*Ψ^BVDΩ^{M*}α) | 2. <domine RCI | <die R | 3. <intret RCI | <inclina RC | 4. <quia RCI | <et RC | 5. <aestimatus RCI | <factus RC | 6. <inter R | <sicut RCI | <quorum R | <et RC | 7. <posuerunt RCI | <in (2°) R | 8. <super RCI | <et RC.

9 longe fecisti notos meos a me
posuerunt me abominationem
sibi
traditus sum et non egrediabar
10 oculi mei languerunt prae inopia
clamavi ad te Domine
tota die expandi ad te manus
meas
11 numquid mortuis facies mirabilia
aut medici suscitabunt et confi-
tebuntur tibi
DIAPSALMA
12 numquid narrabit aliquis in sepulchro
misericordiam tuam
et veritatem tuam in perditione
13 numquid cognoscentur in tenebris
mirabilia tua
et iustitia tua in terra oblivionis
14 et ego ad te Domine clamavi

et mane oratio mea praeveniet te
15 ut quid Domine repellis orationem
meam
avertis faciem tuam a me
16 pauper sum ego et in laboribus
a iuventute mea
exaltatus autem humiliatus sum
et conturbatus
17 in me transierunt irae tuae
et terrores tui conturbaverunt me
18 circuierunt me sicut aqua
tota die circumdederunt me simul
19 elongasti a me amicum et proximum
et notos meos a miseria.
LXXXVIII. 1 INTELLECTUS AETHAN
EZRAITAE
2 Misericordias Domini in aeternum
cantabo

10. expandi RF; extendi C | 11. suscitabunt F; resuscitabunt RC *cum Ro* | 12. in perditione F; in perditione* C; in perditionem R.

LXXXVIII. 1. aethan ezraite RF; deneman israhelitae C.

Deest L.

9. me (2°) *sub* ÷ G² | in abominationem F *cum Ro*.

10. exp.] extendi CI *cum* αγδ | ~ manus meas ad te IΨ^{B*} *cum Ro*.

11. resuscitabunt RCI *cum Ro* | diapsalma CQ; *om.* MΨUGΨ^BVDΩαγρε[β]ζc *cum LXX*.

12. narrauit R | in (I°) *om.* R | in perditione* C; in perditionem RWα. ¶ « in perditione » latinus secundum grecum habet in ablatiuo *Guill.*

13. iustitia* tua C; iustitiam tuam F*.

14. et (I°) *sub* ÷ Φ^{VP}.

15. *tot. vers. om.* Q* | auertes F *cum* δ | me + diapsalma G².

16. et *om.* Q* | mea] *sub* ÷ Q²Φ^{RG²VP}

GK | exaltatus + sum F *cum* δ.

18. circuierunt = RCI *cum* σ *et moz*; circumierunt F *cum* αγδ; circumdederunt *rell. codd. et edd. cum Ro et He atque Aug. in loc.* | aquam F *cum* δ.

LXXXVIII. 1. int. aeth. ezs.] in finem psalmus dauid Φ^P; *om.* Ψ^BΩ^Mα | int.] *praem.* psalmus β | ethan IMQKVDΩ^Sgr e[β]ζc; ethā Φ^V; etham f; eman W; theman *Amiat.*; deneman C | ezraitae = Φ^{RO} GK; ezraite RF; ezrahitae gre[β]c; ethzaitae Φ^V; etzrailitae U; gezrahelitate Q; hiezrahelitae W *cum moz*; israhelitae C *Amiat. cum Ro*; israhelite I; israelitae fβ; israelite D; isrlite VΩ^S; ezraif alii aethon M.

9. <longe RCI | <posuerunt RC | <traditus RCI | 10. <oculi RC | <clamavi RCI | <tota R | 11. <numquid RI | <aut RC | 12. <numquid RCI | <et RC | 13. <numquid RCI | <et R C | 14. <et (I°) RCI | <et (2°) RC | 15. <ut RCI | <avertis RC | 16. <pauper RCI | <exaltatus RC | 17. <in RCI | <et RC | 18. <circuierunt RCI | <tota RC | 19. <elongasti RC I | <et (2°) RC.

LXXXVIII. (*num om.* IG*Ψ^BVDΩ^M*α) | 2. <misericordias RCI.

- in generationem et generationem
adnuntiabo veritatem tuam in
ore meo
- ³ quoniam dixisti in aeternum mi-
sericordia aedificabitur
in caelis praeparabitur veritas
tua ✱ in eis :
- ⁴ disposui testamentum electis meis
iuravi David servo meo
- ⁵ usque in aeternum praeparabo
semen tuum
et aedificabo in generationem
et generationem sedem tuam
DIAPSALMA
- ⁶ confitebuntur caeli mirabilia tua
Domine
etenim veritatem tuam in eccle-
sia sanctorum
- ⁷ quoniam quis in nubibus aequa-
bitur Domino
similis erit Domino in filiis Dei
- ⁸ Deus qui glorificatur in consilio
sanctorum
magnus et horrendus super om-
nes qui in circuitu eius sunt
- ⁹ Domine Deus virtutum quis si-
milis tibi
potens es Domine et veritas tua
in circuitu tuo
- ¹⁰ tu dominaris potestatis maris
motum autem fluctuum eius tu
mitigas
- ¹¹ tu humiliasti sicut vulneratum
superbum
in brachio virtutis tuae disper-
sisti inimicos tuos

5. in generationem RC; in generatione F | 6. etenim RC; et F | 8. glorificatur RF; gloriatur C | 10. potestatis FC; potestati R | 11. in RF; [✱] et: in C.

Deest L.

2. in generationem = RFCIM²QW
Φ^PGKřc *cum LXX*; in generatione M*,
rell. codd. et edd. cum Ro et He. ¶ « in
generatione et generationem » *Guill.*

3. in (2°)] sub ÷ Φ^RG² | ✱ = RCQ
Φ^RG²vGK; ÷ Φ^P; *om. rell. codd. et edd.* |
in eis *om.* F².

4. dauit RC.

5. gen. (I°) — tuam] *in ras.* Ψ^{B2} | in
generatione et generationem FMΦ^RUΨ^{B2}
VΩ³agrelvž, *cf. γ*; in generatione et ge-
neratione D *cum a* | diab C; *om.* IMQ
WΨ^BVΩ³agrelvžc.

6. etenim] Φ^{v*}G*; ÷ et: enim Φ^P
G²; et ÷ enim: Φ^{v2}; et FΨ^{B*} *cum LXX*,
Ro et He.

7. domino (2°)] M*; deo M²Ψ^BVΩ^{S*}M
areļžc *cum Ro, cf. LXX (codd. SR).* ¶
hebr. et ant. habent « similis » uel « assi-

milabitur domino » nec est ibi « deo »
licet etiam in casu « deus » interpretetur.
est enim tetragramaton quod dicitur « a-
donai » et ut plures solum positum « do-
minus » interpretatur. require Exod. XVIII
(v. 8). grecus etiam habet « domino » *Guill.*

8. gloriatur CI | concilio řelž | hor-
rendus = RFCI *cum Hier. ep. 106*; ter-
ribilis Ψ^{B2} (*in ras.*), *rell. codd. et edd.*
cum αγδ et He | in circuito F.

9. in circuito F.

10. potestatis] U*; potestati RU²
Ω^S *edd. cum Ro*; potestates QΦ^RG^vD. ¶
« potestati » ant. quidam « potestates » Ie-
ron. et hebr. in singulari. *Guill.* | fluc-
tum I.

11. in] *praem.* et I *cum LXX et*
Ro, cf. He (codd. AKIG); *praem.* [] et :
C (*fort.* ✱ et :).

⟨in (I°) RC | ⟨adnuntiabo C | 3. ⟨quoniam RCI | ⟨in (2°) RC | 4. ⟨disposui RCI | ⟨iuravi RC | 5. ⟨usque RC | ⟨et (I°) RCI | 6. ⟨confitebuntur RCI | ⟨etenim RC | 7. ⟨quoniam RCI | ⟨similis RC | 8. ⟨deus RCI | ⟨magnus RC | 9. ⟨domine RCI | ⟨potens R C | 10. ⟨tu RCI | ⟨motum RC | 11. ⟨tu RCI | ⟨in RC.

12 tui sunt caeli et tua est terra orbem terrae et plenitudinem eius tu fundasti	die et in iustitia tua exaltabuntur
13 aquilonem et mare tu creasti Thabor et Hermon in nomine tuo exultabunt	18 quoniam gloria virtutis eorum tu es et in beneplacito tuo exaltabitur cornu nostrum
14 tuum brachium cum potentia firmetur manus tua et exaltetur dextera tua	19 quia Domini est adsumptio ✱ nostra : et sancti Israhel regis nostri
15 iustitia et iudicium praeparatio sedis tuae misericordia et veritas praee- dent faciem tuam	20 tunc locutus es in visione sanctis tuis et dixisti posui adiutorium in potentem exaltavi electum de plebe mea
16 beatus populus qui scit iubilati- onem Domine in lumine vultus tui ambulabunt	21 inveni David servum meum in oleo sancto meo levi eum
17 et in nomine tuo exultabunt tota	22 manus enim mea auxiliabitur ei et brachium meum confirmabit eum

17. in iustitia tua F; in tua iustitia RC *cum Ro* | 20. in potentem FC; in potente R | exaltaui RF; et exaltaui C | 21. in oleo FC; oleo R | leui F; lenui R; linui C | 22. confirmabit C; confirmavit F; confortavit R*; confortabit R².

Desunt LM(a v. 19, adsumptio).

12. terrae] ÷ terrae : C(*sed* ÷ *add.* C²)G²; **terrae I*; terrarum ΨB*.

13. aquil. — creasti *om.* M* | tu *om.* ΦQ² | tabor RQD | hirmon Φ^R | in] *sub* ÷ Φ^{VP}G².

14. et] *sub* ✱ I²; *om.* F *cum hebr.* et LXX.

17. et (I^o)] *sub* ÷ Φ^{RV}P²G² | in (2°) *om.* M* | ~ tua iustitia RCIΨB* *cum Ro* | exultabuntur C *cum a.*

18. quoniam] quia Q²(*in ras.*)WΦP UGK *cum He* | et] Q*; sed Q² | nostro M*Q*.

19. est *om.* D* | ✱ = RCI²Φ^{RGV}G² K; ÷ Q²; *om.* I*Q*G*, *rell. codd. et edd.* | israel D^fre^lu^gc; isrl QWΦ^{RGV}Ψ^BVΩqg | nostri + diapsalma D.

20. es *om.* C* | in potentem = FC

IQWU¹⁰; super potentem ΨB* *cum LXX et Ro*; in potente ΨB², *rell. codd. et edd.* ¶ « in potentem » hebr. et Ieron. et grecus habent « super » unde et melius est ut prepositio seruiat accusatio quam ablatiuo *Guill.* | exaltaui = RFWU²10, *cum hebr., LXX, ay et He*; ÷ et : exaltaui Φ^{RG²V}G²; et exaltaui Φ^G*U*G*, *rell. codd. et edd. cum Ro.*

21. daut R | in oleo = FC *cum LXX et Ro*; ÷ in : oleo I²; oleo I*, *rell. codd. et edd. cum He* | leui = F; lenui R; linui CI* *cum δ* moz^x*; unxi I²QΦ^V; unxi *rell. codd. et edd. cum Ro et He.*

22. confirmavit FQ*Φ^{RGV}G*; confortabit R²Ψ^Bre^lu^gc *cum Ro*; confortavit R*U *cum adζ moz^c.*

12. <tui RCI | <orbem RC | 13. <aquilonem RC | <thabor RCI | 14. <tuum RC | <firmetur RCI | 15. <iustitia RC | <misericordia RCI | 16. <beatus RC | <domine RCI | 17. <et (I^o) RC | <et (2°) RC | 18. <quoniam RCI | <et RC | 19. <quia RCI | <et RC | 20. <tunc RCI | <posui RC | <exaltavi RC | 21. <inveni RI | <in RC | 22. <manus RCI | <et RC.

- 23 nihil proficiet inimicus in eo
et filius iniquitatis non adponet
nocere eum
- 24 et concidam a facie ipsius ini-
micos eius
et odientes eum in fugam con-
vertam
- 25 et veritas mea et misericordia
mea cum ipso
et in nomine meo exaltabitur
cornu eius
- 26 et ponam in mari manum eius
et in fluminibus dexteram eius
- 27 ipse invocabit me pater meus es tu
Deus meus et susceptor salutis
meae
- 28 et ego primogenitum ponam il-
lum
excelsum prae regibus terrae
- 29 in aeternum servabo illi miseri-
cordiam meam
et testamentum meum fidele ipsi
- 30 et ponam in saeculum saeculi
semen eius
et thronum eius sicut dies caeli
- 31 si dereliquerint filii eius legem
meam
et in iudiciis meis non ambula-
verint
- 32 si iustitias meas profanaverint
et mandata mea non custodie-
rint
- 33 visitabo in virga iniquitates eo-
rum
et in verberibus peccata eorum
- 34 misericordiam autem meam non
dispergam ab eo
neque nocebo in veritate mea
- 35 neque profanabo testamentum
meum
et quae procedunt de labiis meis
non faciam irrita
- 36 semel iuravi in sancto meo si
David mentiar
- 37 semen eius in aeternum mane-
bit

26. dexteram R²FC; dextera R* | 35. irrita C; irritam RF.

Desunt LM.

23. nocere] *sub* ÷ Φ^v | ei I*Ψ^BVΩ^s
αγρελβε *cum Ro.* ¶ ant. « eum » et se-
cundum grecum *Guill.*

24. ipsius] eius WUGKΩ^s *cum He* |
eum] eos α | in *om.* F.

25. et (I^o)] *sub* ÷ Φ.

26. dextera R*Q *cum a.*

27. inuocavit Q*Φ^{R*}(*ut vid.*)^vKΩ^sfr
el | es tu] esto Q*.

28. et ego] ego autem Ω^m *cum He* |
excelsum] *praem.* et Ψ^{B2} *cum moz^o* |
prae] *sub* ÷ Φ^vG².

29. fidelis F* *cum δ**.

30. tronum QV.

31. si + autem Q²WΦ^PUG*^KΨ^{B2}
VDΩafgreλε *cum He*; + * autem: G².
¶ ant. « si dereliquerint » grecus et hebr.
et ant. nullam coniunctionem preter eam
quae est « si » apponunt *Guill.* | meis
om. Ω^m.

32. iustit.] iustificationes Ψ^B *cum*
Ro.

35. procedent F | labis I | meis *om.*
Q* | irritam RF.

37. manebit] U² (*i in ras.*); mane-
bunt V*.

23. <nihil RI | <et RC | 24. <et (I^o) RCI | <et (2°) RC | 25. <et (I^o) RCI | <et (3°) RC |
26. <et (I^o) RCI | <et (2°) R | 27. <ipse RCI | <deus RC | 28. <et RCI | <excelsum R |
29. <in RCI | <et RC | 30. <et (I^o) RCI | <et (2°) RC | 31. <si RCI | <et RC | 32. <si
RCI | <et RC | 33. <visitabo RCI | <et RC | 34. <misericordiam RCI | <neque RC |
35. <neque RCI | <et RC | 36. <semel RCI | 37. <semen RCI.

- ³⁸ et thronus eius sicut sol in conspectu meo
et sicut luna perfecta in aeternum
et testis in caelo fidelis
DIAPSALMA
- ³⁹ tu vero reppulisti et despexisti
distulisti christum tuum
- ⁴⁰ evertisti testamentum servi tui
profanasti in terram sanctuarium
eius
- ⁴¹ destruxisti omnes sepes eius
posuisti firmamenta eius formidinem
- ⁴² diripuerunt eum omnes transeuntes
viam
factus est obprobrium vicinis suis
- ⁴³ exaltasti dexteram deprimentium
eum
laetificasti omnes inimicos eius
- ⁴⁴ avertisti adiutorium gladii eius
et non es auxiliatus ei in bello
- ⁴⁵ destruxisti eum a mundatione
sedem eius in terram conlisisisti
- ⁴⁶ minorasti dies temporis eius
perfudisti eum confusione
DIAPSALMA
- ⁴⁷ usquequo Domine avertis in finem
exardescet sicut ignis ira tua
- ⁴⁸ memorare quae mea substantia
numquid enim vane constituisti
omnes filios hominum

39. despexisti RF(disp.); destruxisti C | 40. in terram R *cum LXX*; in terra F C | 41. firmamenta RF² *cum LXX*; firmamentum F*C | 44. es RC; est F | 45. a mundatione RF(-nem); ab emundatione C | sedem RF; * et: sedem C | in terram F *cum LXX*; in terra RC | 46. temporis RF; temporum C | 47. auertes R.

Desunt LM.

38. aeternum + manebit Ψ^{B^*} (*ut vid.*) *cum moz cf. v. praec.* | et (3°)] *sub* * I² | diapsalma CQ; *om.* WU Ψ^B VD Ω agre ℓ b ζ c.

39. dispexisti FQ Φ^{GP} UG Ψ^{B^2} (*in ras.*); destruxisti C, *cf. ps. 59, 3*; distruxisti I.

40. euert.] K*; auertisti D; auertisti $\Phi K^2 \Psi^B \Omega a [gre] \ell$ *cum Ro* | in terram = RI *cum LXX et \gamma*; in terra *rell. codd. et edd. cum Ro et He* | sanctuarium] *in ras.* Ψ^{B^2} .

41. sepes] *in ras.* Ψ^{B^2} ; saepes RC Φ U \dagger | firmamenta = RF² *cum hebr. et LXX, cf. Ro et He* (munitiones); firmamentum F*, *rell. codd. et edd.* | form.] fortitudinem Ω^S .

44. es] est FQ* Φ^P D* *cum \delta*.

45. destruxisti] *in ras.* Ψ^{B^2} | a mundatione = RQ* Φ^{RGV} ; a mundationem F;

ab emundatione Q², *rell. codd. et edd. cum Ro* | sedem = RFQ Φ^{RGV} *cum LXX et a*; * et: sedem C; et sedem *rell. codd. et edd. cum hebr. et Ro, cf. He.* ¶ sec. ant. « ab emundatione sedem eius » *Guill.* | in terram = F η ζ c *cum LXX, ay moz^c med et He*; in terra *rell. codd. et edd. cum Ro* | conlisisisti + diapsalma Q² Φ^P .

46. temporum CI *cum Ro* | eius + diab C | perfodisti Q* | confusionem F *cum \gamma\delta, cf. LXX* | diapsalma CQ; *om.* W Φ^P UK Ψ^B V Ω agre ℓ b ζ c.

47. auertis] *in ras.* Ψ^{B^2} ; auertes R Φ^{RGV} *cum LXX et \gamma* | exardescet] Q*; exardescit Q²W Φ^P *UG*Kae.

48. uane] mane Ω^M | omnes] *sub* * R²CQ Φ^{RGV} K; *sub* ÷ Φ^V G² (*sed: post hominum*).

38. <et (1°) RCI | <et (2°) RC | <et (3°) RC | 39. <tu RCI | <distulisti R | 40. <evertisti RCI | <profanasti RC | 41. <destruxisti RCI | <posuisti RC | 42. <diripuerunt R | <factus RCI | 43. <exaltasti RC | <laetificasti RC | 44. <avertisti RCI | <et RC | 45. <destruxisti RCI | <sedem RC | 46. <minorasti RCI | <perfudisti RC | 47. <usquequo RCI | <exardescet RC | 48. <memorare RI | <numquid RC.

49 quis est homo qui vivet et non
videbit mortem
eruet animam suam de manu
infernī

DIAPSALMA

50 ubi sunt misericordiae tuae anti-
quae Domine
sicut iurasti David in veritate tua
51 memor esto Domine obprobrii
servorum tuorum
quod continui in sinu meo mul-
tarum gentium
52 quod exprobraverunt inimici tui
Domine
quod exprobraverunt commuta-
tionem christi tui
53 benedictus Dominus in aeternum
fiat fiat.

LXXXIX. ¹ ORATIO MOYSI HOMINIS
DEI

Domine refugium tu factus es
nobis
in generatione et generatione
² priusquam montes fierent et for-
maretur terra et orbis
a saeculo usque in saeculum tu
es Deus
³ ne avertas homīnem in humili-
tatem
et dixisti convertimini filii homi-
num
⁴ quoniam mille anni ante oculos
tuos
tamquam dies hesterna quae
praeteriit
et custodia in nocte

52. commutationem RF; commotationem C.

LXXXIX. 1. tu FC; *om.* R | et generatione RI; et generationem F | 2. et (*1°*) FC; aut R | usque RF; et usque C | 3. conuertemini FC.

Desunt LM.

49. homo *om.* W | uiuet] G*; uiuit
G²V†Ω^m | inferni R *cum* α^δ moz | dia-
bsalma CQ; *om.* WGΨ^BVΩagrelb̄z̄c.

51. domine *om.* Ψ^B *cum* Ro. ¶ hebr.
et ant. et Ieron. habent hic « domine »
Guill. | quod — meo *inter uncinos in-*
cludunt elb̄z̄c.

52. commotationem CI.

LXXXIX. 1. *tit. om.* Ψ^BΩ^mα | ora-
tio] *praem.* psal. ̄ | moisi UVf; mosi
Fg | hom.] famuli C, *cf. Ios.* 1, 13, *etc.* |
tu] *sub* * Q²ΦG²; *om.* RUΨ^BVDΩ *edd.*
cum LXX, *Ro* et *Hier. ep.* 140, 5, 1 et
tract. p. 107 | in gen. et gen.] ¶ « a ge-
neracione et generacione » iuxta antiquio-
res. grecus « in generacione et genera-

cione » uel secundum satis ant. « a gene-
racione in generacionem » *Guill.* | in ge-
neracionem F; a generacione Φ^RΦ^GΨ^BV
DΩagrel̄z̄c | et generacionem FQU *cum*
δ; in generacionem Ψ^B²(*in ras.*)VΩ^sagre
l̄z̄c; in generacione Ω^m.

2. et (*1°*)] aut RΨ^BVDΩaf̄grel̄z̄c *cum*
Ro; *om.* w | usque = RF *cum* hebr., LXX,
γ, *Aug. in loc. et Hier. ep.* 106 et *ep.*
140, 6, 2 et 3 (*bis*); et Ω^sae *cum* δ moz^x
med; et usque *rell. codd. et edd. cum* *Ro*,
He et *Hier. ep.* 140, 6, 1 et *tract. p.* 107,
cf. LXX (codd. A et lucian.) et Hier. ep.
106 (*codd. R*²P).

3. ne] *sub* ÷ Φ^{v†p}G² | in humilitate
U | conuertemini FC.

49. <quis RCI | <eruet RC | 50. <ubi RCI | <sicut RC | 51. <memor RCI | <quod RC |
52. <quod (*1°*) RCI | <quod (*2°*) RC | 53. <benedictus RCI.

LXXXIX. (LXXXI. Ω^s, LXXXVIII. U, *num. om.* IQG*Ψ^BVDΩ^m*α) | 1. <domine
RCI | <in C | 2. <priusquam RCI | <a RC | 3. <ne RCI | <et RC | 4. <quoniam RCI |
<tamquam C | <et RCI.

- 5 quae pro nihilo habentur eorum
anni erunt
- 6 mane sicut herba transeat mane
floreat et transeat
vespere decidat induret et arescat
- 7 quia defecimus in ira tua
et in furore tuo turbati sumus
- 8 posuisti iniquitates nostras in
conspectu tuo
saeculum nostrum in inluminatione vultus tui
- 9 quoniam omnes dies nostri defecerunt
in ira tua defecimus
anni nostri sicut aranea meditabantur
- 10 dies annorum nostrorum in ipsis
septuaginta anni
si autem in potentatibus octoginta anni
et amplius eorum labor et dolor
quoniam supervenit mansuetudo
et corripiemur
- 11 quis novit potestatem irae tuae
et prae timore tuo iram tuam
12 dinumerare
dexteram tuam sic notam fac
et conpeditos corde in sapientia
- 13 convertere Domine usquequo
et deprecabilis esto super servos
tuos
- 14 repleti sumus mane misericordia
tua

7. defecimus RF | 9. in FC; et in R | meditabantur RC; meditabuntur F.

Desunt LM.

5. pro nihilum R.

6. sicut herba] *sub* ÷ Φ | decedat C.

7. defecimus RFΦ^{R*} cum γ.

9. in = FCI cum hebr., He et Hier. ep. 140, 12, 1; et nos in Ψ^{B*} cum Ro; ÷ et: in QΦ^{RGVG}2; ✕ et: in K; et in G*Ψ^{B2}, *rell. codd. et edd. cum LXX* | haranea CIΦ^R; arenea Φ^G | meditabantur = RCID cum LXX, a moz^{x*}, cf. Hier. ep. 140, 12, 1 (meditati sunt); meditabantur *rell. codd. et edd. cum Ro et Hier. comm. p. 69, tract. p. 109, tract.2 p. 65.* ¶ « meditabantur » secundum grecum et secundum antiquiores. secundum alios « meditabantur ». sed, cum hebreus nichil determinet, primum tenendum *Guill.*

10. anni] R*; annis R²Q*Φ^{R*}G*P^RK Ψ^BVDΩ^Mfr cum Ro. ¶ « anni » secundum antiquiores et grecum. sed secundum satis ant. et Ieron. « septuaginta annis »

Guill. | potentibus Φ^{R*} | octoginta] Q*; octuaginta IQ²U; octoaginta W | supervenit + super nos Ψ^{B*}.

11. tuo om. Ψ^{B*}Ω^{S*} cum Ro, cf. LXX (*codd. BSR*).

12. dinumerare I | sic] *in ras.* Ψ^{B2} | conpeditos = RCIGK* cum LXX, moz^c, *Aug. in loc. et Hier. tract. p. 111 et tract.2 p. 66*; conpeditus F; eruditos K², *rell. codd. et edd. cum Ro et Hier. comm. p. 68 et ep. 140, 16, 1 et 4* (ubi nos interpretati sumus « eruditos » ... alii transtulerunt « conpeditos » uerbi ambiguitate decepti), cf. LXX (*codd. BS*) et *Aug. in loc.* (alii codices non habent « conpeditos », sed « eruditos »).

14. misericordiam tuam F*. ¶ « misericordia tua » sed secundum antiquiores « misericordiam tuam » et infra XC (v. 16) *Guill.* | et (I^o) om. RIG*KΨ^{B*}D²Ω^Sg |

5. <quae R | 6. <mane (I^o) RCI | <vespere RC | 7. <quia RCI | <et R | 8. <posuisti RCI | <saeculum RC | 9. <quoniam RCI | <in R | <anni RCI | 10. <dies RC | <si RCI | <et (I^o) RC | <quoniam RCI | 11. <quis RCI | <et RC | 12. <dexteram RCI | <et R | 13. <convertere RCI | <et R | 14. <repleti RCI.

et exultavimus et delectati sumus in omnibus diebus nostris	rabitur
¹⁵ laetati sumus pro diebus quibus nos humiliasti	² dicet Domino susceptor meus es tu
annis quibus vidimus mala	et refugium meum Deus meus sperabo in eum
¹⁶ et respice in servos tuos et in opera tua	³ quoniam ipse liberabit me de la- queo venantium
et dirige filios eorum	et a verbo aspero
¹⁷ et sit splendor Domini Dei nos- tri super nos	⁴ in scapulis suis obumbrabit te et sub pinnis eius sperabis
et opera manuum nostrarum di- rige super nos	⁵ scuto circumdabit te veritas eius non timebis a timore nocturno
✱ et opus manuum nostrarum di- rige:	⁶ a sagitta volante in die a negotio perambulante in tene- bris
XC. ¹ LAUS CANTICI DAVID	ab incursu et daemonio meri- diano
Qui habitat in adiutorio Altissimi in protectione Dei caeli commo-	

14. et (*I*^o) F cum LXX; om. RI | 17. ✱ om. R*, sed testatur Aug. in loc.

XC. 1. dauid FC; ipsi dauid R | 2. dicit R | 3. liberavit RFC, fortasse cum archetypo | 4. obumbravit RFC, item fortasse cum archetypo | 6. in die C; in diem F; per diem R.

Desunt LM.

exultabimus R; exaltauimus Φ^v | dilectati I; dilectatis Q; letati Ω^s , cf. He (laetabimur) | in om. †t§c.

15. sumus] sub ÷ $\Phi^{GV}G^2$ | pro] prae R.

16. et (*I*^o) = RF*C cum LXX et ay med; ÷ et : I; om. F², rell. codd. et edd. cum hebr., Ro et He | et (*3*^o) om. $\Psi^B*\Omega^M$ cum med.

17. et (*2*^o) — nos (*2*^o)] sub ÷ CIK² | ✱ = R²Q $\Phi^{RVP}G^2K^2$ cum Aug. in loc.; om. R*G*K*, rell. codd. et edd.

XC. 1. laus cant. dauid] sub ÷ G; om. $\Psi^B\Omega^M\alpha$; praem. psal. § | laus] laudes I; psalmus W | dauid] praem. ipsi RQ $\Phi UK\Omega^s g$ cum ay | caeli] sub ÷ Φ^v .

2. dicit RQ* | es tu] sub ÷ IG², cf. Hier. ep. 106; esto F²(to in ras.)Q* | in

eum] F*; in eo F².

3. liberabit = Q²WG²agw cum hebr., LXX, moz^x med He et Hier. tract. p. 114 et tract.² p. 68; liberavit Q*G*, rell. codd. et edd. cum Ro.

4. in] sub ÷ G²; om. $\Psi^B D\Omega g r e l b$ §c cum Ro. ¶ hebr. et ant. et Ieron. habent « in » et grecus. Guill. | obumbravit RFCQ* $\Phi^v\Psi^B$. ¶ « obumbrabit » uel secundum antiquiores « obumbravit » Guill. | te = RFCI cum Hier. tract. p. 114 (codd. SG); tibi rell. codd. et edd. cum LXX, Ro et He | pinnis = RFCW; pennas Φ^{R*} ; penis V; pennis Φ^{R2} , rell. codd. et edd.

5. timebit Ψ^B* .

6. a] praem. et F² cum med, cf. LXX (cod. S) | in diem F; per diem R Ψ^B* cum Ro et He | et om. Ω^s* .

<et (*I*^o) RC | 15. <laetati RCI | <annis RC | 16. <et (*I*^o) RCI | <et (*3*^o) RC | 17. <et (*I*^o) RCI | <et (*2*^o) RC | <et (*3*^o) RC.

XC. (num. om. IG* $\Psi^B V D \Omega^M * \alpha$) | 1. <qui RCI | <in (*2*^o) RC | 2. <dicet RCI | <et RC | 3. <quoniam RCI | <et R | 4. <in RCI | <et C | 5. <scuto RCI | <non RC | 6. <a (*I*^o) RCI | <a (*2*^o) RC | <ab RC.

- 7 cadent a latere tuo mille
et decem milia a dextris tuis
ad te autem non adpropinquabit
- 8 verumtamen oculis tuis considerabis
et retributionem peccatorum videbis
- 9 quoniam tu Domine spes mea
Altissimum posuisti refugium tuum
- 10 non accedent ad te mala
et flagellum non adpropinquabit
tabernaculo tuo
- 11 quoniam angelis suis mandabit
de te
- ut custodiant te in omnibus viis
tuis
- 12 in manibus portabunt te
ne forte offendas ad lapidem pedem tuum
- 13 super aspidem et basiliscum ambulabis
÷ et : conculcabis leonem et draconem
- 14 quoniam in me speravit et liberabo eum
protegam eum quia cognovit nomen meum
- 15 clamabit ad me et exaudiam eum
cum ipso sum in tribulatione
eripiam eum et clarificabo eum

7. adpropinquavit FC | 9. tu F²C *cum LXX*; tu es RF* *cum Ro* | 10. adpropinquavit C* | 11. mandavit RFC, *fortasse cum archetypo* | 13. ÷ *inseruit* R¹ | 14. sperabit F | quia RF; quoniam C | 15. clamavit RC.

Desunt LM.

7. dena milia F *cum ay med* | adpropinquavit FCIQ*; appropinquabunt Φ^R *cum Hier. tract.² p. 70.*

8. peccatorum om. Ω^M.

9. tu = F²CI *cum hebr., LXX et Hier. tract.² p. 70*; tu es F*, *rell. codd. et edd. cum Ro, cf. LXX (cod. R) et He.*

10. accedent ad te mala = RFCI Q*Φ^{GV}Ψ^{B*} *cum LXX, Ro et Hier. tract.² p. 71*; accedant ad te mala Φ^R *cum med*; accedet ad te malum Q²Ψ^{B2}, *rell. codd. et edd. cum hebr. et He.* ¶ ant. et grecus « non accedent ad te mala » Ieron. de hebreo « non accedet a te malum » usus noster transiuit ad litteram Ieronimi secundum hebreum *Guill.* | flagillam C; flagella Ψ^{B*}; flagello R* | adpropinquavit C*Q*.

11. mandabit = Q²WΦ^{R2GV}U^W *cum*

hebr., LXX, ad moz^x et He; deus mandavit Ω^{S*}; mandavit Q*Φ^{R*}Ω^{S2}, *rell. codd. et edd. cum Ro et Hier. tract. p. 118 et tract.² p. 71* | de om. Φ^{Q*} | custodiam Φ^PΨ^{B*}.

13. ÷ = R¹IQ²Φ^{RVP}G²K; om. R†Q* G*, *rell. codd. et edd.*

14. sperabit FG*Ψ^{B*} | et om. Ψ^{BV} DΩagrel̄c̄ *cum a moz med.* ¶ hebr. et ant. et Ieron. et grecus interponunt « et » *Guill.* | quia = RF *cum γ moz^x*; quoniam *rell. codd. et edd. cum Ro et He.*

15. clamavit RCIQ*WΦ^{RGV}G*Ψ^{B2}(*in ras.*)VDΩaf̄grel̄ | me] eum Ψ^{B*} | et + ego Ψ^{B*}Ωagrēc̄ *cum Ro.* ¶ hebr. et ant. et Ieron. non interponunt « ego » nec grecus *Guill.* | clarificabo = RCI; clarificabo F; glorificabo *rell. codd. et edd. cum Ro, He et Hier. tract. p. 118* | eum] sub ÷ G².

7. <cadent RI | <et RC | <ad RC | 8. <verumtamen RCI | <et RC | 9. <quoniam RCI | <altissimum RC | 10. <non RI | <et RC | 11. <quoniam RCI | <ut RC | 12. <in RI | <ne RC | 13. <super RCI | <et (2^a) RC | 14. <quoniam RCI | <protegam RC | 15. <clamabit RCI | <cum RC | <eripiam RCI.

¹⁶ longitudine dierum replebo eum
et ostendam illi salutare meum.

XCI. ¹ PSALMUS CANTICI IN DIE SAB-
BATI

² Bonum est confiteri Domino
et psallere nomini tuo Altis-
sime

³ ad adnuntiandum mane miseri-
cordiam tuam

et veritatem tuam per noctem

⁴ in decachordo psalterio cum can-
tico in cithara

⁵ quia delectasti me Domine in
factura tua

et in operibus manuum tuarum
exultabo

⁶ quam magnificata sunt opera tua
Domine

nimis profundae factae sunt co-
gitationes tuae

⁷ vir insipiens non cognoscet
et stultus non intelleget haec

⁸ cum exorti fuerint peccatores si-
cut faenum

et apparuerint omnes qui ope-
rantur iniquitatem

ut intereant in saeculum ÷ saecu-
li:

⁹ tu autem Altissimus in aeternum
Domine

¹⁰ ✕ quoniam ecce inimici tui Do-
mine:

quoniam ecce inimici tui peri-
bunt

et dispergentur omnes qui ope-
rantur iniquitatem

¹¹ et exaltabitur sicut unicornis cor-
nu meum

et senectus mea in misericordia
uberi

16. longitudine RC; longitudinem F.

XCI. 1. psalmus cantici in die sabbati RF; laus cantici dauid C | 7. intellegit F.

Desunt LM.

16. longitudinem F $\Psi\Phi$ ^{ROP} cum LXX
et $\alpha\gamma\delta$. ¶ « longitudinem » hec littera et-
iam inuenitur in tractu (*cod.* tractatu).
noui habent « longitudine ». require su-
pra LXXXIX (v. 14) huic consentit gre-
cus *Guill.* | salutarem F.

XCI. 1. psal. — sabb.] laus cantici
dauid C *Amiat.*; *om.* $\Psi^b\Omega^m\alpha$ | cant.] da-
uid Ψ | sabbathi rel Ψ .

3. adnuntiandam F²I cum α et *moz*^x,
cf. γ .

4. decachordo Q Φ^p UG* Ψ^b VD $\Omega\alpha$; di-

cachordo R* | in (2°)] et $\Psi^b\Omega^s$ cum *Ro.*

5. domine *om.* $\Psi^b\Omega^s$ *

7. intellegit FQ*G* Ψ^b * cum *Ro.*

8. apparuerunt $\Psi^b\alpha$ | ÷ = RQ² Φ^{RVP}
G²K; *om.* Q*G*, *rell. codd. et edd.*

10. ✕ = RQ(*ut vid.*) Φ (*sed in* Φ^p :
post quoniam [*I*^o])K; ÷ (*sed: post* quon-
iam [*I*^o])CIG²; *om.* G*, *rell. codd. et*
edd. | tui *om.* f | quoniam (2°) — tui]
sub ✕ G | quoniam (2°)] *sub* ÷ CI.

11. unicornus D* | cornum F | meum]
meo Q*.

16. <longitudine RC | <et RC.

XCI. (*num. om.* IG* Ψ^b VD $\Omega^m\alpha$) | 2. <bonum RCI | <et RC | 3. <ad RCI | <et R
C | 4. <in (*I*^o) RCI | 5. <quia RCI | <et RC | 6. <quam RCI | <nimis RC | 7. <vir RCI |
<et R | 8. <cum RCI | <et RC | <ut RCI | 9. <tu RC | 10. <quoniam (*I*^o) RCI | <quon-
iam (2°) RC | <et RC | 11. <et (*I*^o) RCI | <et (2°) RC.

¹² et despexit oculus meus inimicis
meis
et insurgentibus in me malignan-
tibus audiet auris mea
¹³ iustus ut palma florebit
ut caedrus Libani multiplicabitur
¹⁴ plantati in domo Domini
in atriis Dei nostri florebut
¹⁵ adhuc multiplicabuntur in se-
necta uberi
et bene patientes erunt ¹⁶ ut ad-
nuntient
quoniam rectus Dominus Deus

noster
et non est iniquitas in eo.
XCII. ¹ LAUS CANTICI DAVID IN DIE
ANTE SABBATUM QUANDO INHABI-
TATA EST TERRA
Dominus regnavit decore indu-
tus est
indutus est Dominus fortitudine
et praecinxit se
etenim firmavit orbem terrae qui
non commovebitur
² parata sedis tua ex tunc a saeculo
tu es

12. inimicis meis R*F; inimicos meos R²C | insurgentibus RF; in insurgentibus C | mea RF; tua C.

XCII. 1. in die RF; die C | inhabitata FC; habitata R | terra R; terram F; terra eius C (ut vid.) | decore ... fortitudine R²F; decorem ... fortitudine R*C | 2. sedis (nom. casu) F*C; sedes RF².

Desunt LM.

12. despexit CIQ*Φ^αUGKD | inimi-
cis meis = R*F cum α, cf. LXX; inimi-
cos meos R², *rell. codd. et edd. cum Ro*,
cf. He | et om. Q* | insurgentibus] *praem.*
in CI(sub ÷)QΦUG*K^νcum moz^o | ma-
lignantibus om. Φ^v | mea] in ras. Ψ^{B2};
tua CI cum Ro.

13. ut (2°)] sicut Ψ^BVDΩ^αgre^lβ^zc;
et sicut Ω^α cum Ro. ¶ secundum ant.
« ut » Guill. | caedrus = R²FCIΦ^{RGV}; cae-
dros R*; cedros Q*U; cedrus Q², *rell.*
codd. et edd. | lybani C.

14. plantate R* | in domu IQΦ^v |
atris I; + domus IΨ^BVDΩ^αgre^lβ^zc cum
Ro, cf. LXX (cod. R). ¶ « in atriis dei
nostri » hebr. et ant. et Ieron. non inter-
ponunt « domus » nec grecus Guill.

15. uberi] sub ÷ I².

16. ut] et α.

XCII. 1. *tit. om.* Ψ^BΩ^α cum hebr.
et He | laus] psalmus Q; *praem.* ÷ D;
praem. psalmus β | dauid] *praem.* ipsi I
el^βc cum αγ | in diem V; die C *Amiat.*²;
om. W *Amiat.** | ante — terra] dominica
K | ante] autem V | sabbatum rel^β;
sabatum Φ^v; sabbato Q | inh. — terra]
terra restituta est Q; fundata Ω^s | habi-
tata RΦ^v; fundata IVgel^βz^c cum a moz^x |
terram F; + eius C *Amiat.* | dom.] deus F |
decore = R²FI²QWΦ^{op}UGK*; decorem
R*I*K², *rell. codd. et edd. cum LXX*, cf. Ro
(decorem induit) | dominus] sub ÷ Φ^{RGV}
G² | fortitudine = RFCl²QWΦ^pUGK* cum
He; fortitudinem I*K², *rell. codd. et edd.*
cum LXX, cf. Ro | se] sub ÷ I | terrae]
sub ÷ G² | qui] que F cum γ moz^x.

2. sedis = F*CU; sidis Q*; sides
Q²; sedes F², *rell. codd. et edd.*

12. <et (I^o) RCI | <et (2°) RC | 13. <iustus RCI | <ut RC | 14. <plantati RI | <in (2°) RC |
15. <adhuc RCI | <et RC | 16. <quoniam RCI | <et R.

XCII. (num. om. IQG*Ψ^BVDΩ^α) | 1. <dominus RCI | <indutus (2°) RC | <etenim
RCI | 2. <parata RCI.

³ elevaverunt flumina Domine ele-
vaverunt flumina vocem suam
✱ elevabunt flumina fluctus suos:
⁴ a vocibus aquarum multarum
mirabiles elationes maris
mirabilis in altis Dominus
⁵ testimonia tua credibilia facta
sunt nimis
domum tuam decet sanctitudo
Domine
in longitudine dierum.

XCIII. ¹ PSALMUS DAVID QUARTA
SABBATI

Deus ultionum Dominus
Deus ultionum libere egit
² exaltare qui iudicas terram
redde retributionem superbis

³ usquequo peccatores Domine
usquequo peccatores gloriabun-
tur
⁴ effabuntur et loquentur iniquita-
tem
loquentur omnes qui operantur
iniustitiam
⁵ populum tuum Domine humilia-
verunt
et hereditatem tuam vexaverunt
⁶ viduam et advenam interfecerunt
et pupillos occiderunt
⁷ et dixerunt non videbit Dominus
nec intelleget Deus Iacob
⁸ intellegite qui insipientes estis in
populo
et stulti aliquando sapite

3. eleuabunt RF; eleuauerunt C | 4. elationes RF; eleuationes C | mirabilis R; mi-
rabiles FC | 5. in longitudine RC; in longitudinem F.

XCIII. 4. iniustitiam RF²C; iniquitatem F* | 7. intellegit R.

Desunt LM.

3. ÷ e: leuauerunt I² (*utroque loco*) |
uocem suam] Ψ^{B*}; uoces suas Ψ^{B²Ω^M}
cum LXX, Ro et He | ✱ = RQ²Φ^{R^V1}G²
cum vers. syro-hexapl.; *om. Q*Φ^{V†}G*,
rell. codd. et edd. | eleuabunt = RFI*, *cf.*
LXX (codd. A et lucian.); ÷ e: leuabunt
I²; eleuauerunt *rell. codd. et edd.**

4. elat.] eleuationes CIV | mirabiles
(2°) FCQW.

5. in longitudine = RCΦ^PUGfgrel
b§; in longuitudine I; in longuitudinem
V; in longitudinem *rell. codd. et edd.*
cum hebr. et LXX.

XCIII. psalmus — sabbati] *sub ÷*
G²; *om. Ψ^BΩ^Mα cum hebr. et He* | dauid]
praem. ipsi IQWelbc cum αγσ, cf. δ moz° |
~ ipsi dauid psal. W | quarto g | sab-
bathi relv.

1. liber F *cum δ*σ.*

4. et loquentur] et loquuntur R;
loquentes anticum F *cum He* | iniust.]
iniquitatem F*K *cum med et He.*

6. occid.] ceciderunt f.

7. intell(e)git RQ*Φ^RΨ^{B*}.

8. qui insipientes estis = RFCIV;
nunc qui insipientes estis Ψ^{B*} *cum Ro*;

3. <elevaverunt (I°) RCI | <elevaverunt (2°) RC | <elevabunt RCI | 4. <a RC | <mirabiles
RCI | <mirabilis R | 5. <testimonia RCI | <domum RC | <in R.

XCIII. (*num. om. IQG*Ψ^BVDΩ^Mα*) | 1. <deus (I°) RCI | <deus (2°) R | 2. <exal-
tare RCI | <redde RC | 3. <usquequo (I°) RCI | <usquequo (2°) RC | 4. <effabuntur RCI |
<loquentur (2°) RC | 5. <populum RCI | <et RC | 6. <viduam RCI | <et (2°) RC | 7. <et
RI | <non C | <nec R | 8. <intellegite RCI | <et RC.

- 9 qui plantavit aurem non audiet
aut qui finxit oculum non con-
siderat
10 qui corripit gentes non arguet
qui docet hominem scientiam
11 Dominus scit cogitationes homi-
num quoniam vanae sunt
12 beatus homo quem tu erudieris
Domine
et de lege tua docueris eum
13 ut mitiges ei a diebus malis
donec fodiatur peccatori fovea
14 quia non repellat Dominus ple-
bem suam
et hereditatem suam non dere-
linquet
15 quoadusque iustitia convertatur
in iudicium
et qui iuxta illam omnes qui recto
sunt corde
DIAPSALMA
16 quis consurget mihi adversus
malignantes
aut quis stabit mecum adversus
operantes iniquitatem
17 nisi quia Dominus adiuvit me
paulo minus habitavit in inferno
anima mea
18 si dicebam motus est pes meus
misericordia tua Domine adiuva-
bat me
19 secundum multitudinem dolo-
rum meorum in corde meo
consolationes tuae laetificaverunt

12. erudieris RF; erudies C | 13. fodeatur RC | 15. iuxta illam R *cum LXX*;
iuxta illa F; iuxta illa sunt C | diapsalma RC (diab); *om.* F | 16. aduersus (*utroque
loco*) FC; aduersum R.

Desunt LM.

insipientes Ψ^{B2} , *rell. codd. et edd.*

9. audiat I* | consideret Q*.

10. qui (2°)] *praem.* et Q Ω^5 .

11. dom.] deus U *cum moz^c.*

12. homo] uir F *cum moz^c et He* |
tu] *sub* ÷ G² | erudies CI.

13. ut] et $\Phi^{\nu\alpha}$ | ei] D*; *sub* ÷ $\Phi^{\nu\beta}$
G²; eum $\Psi^{B*}D^2$ *cum Ro* | fodeatur RCI
Q $\Psi\Phi^{R\alpha\gamma}U$.

14. repellit Q* Ψ^{B*} . ¶ « repellat »
Guill. | derelinquit R.

15. iustitiam D*; in iustitiam Φ^{α} ,
cf. He (ad iust.). ¶ ant. secundum hebr.
et Ieron. « in iusticiam ». alii iuxta gre-
cum « iusticia » *Guill.* | conuertetur Q*
 $\Phi^{R1\alpha\gamma}UG^*K$, *cf. He*; conuertitur G²; con-
uer***tetur $\Phi^{R\ddagger}$ | illa F; illa sunt CI.

¶ In ant. « iuxta illa » uidelicet iusticiam
et iudicium. alii habent « illam » secun-
dum grecum *Guill.* | diapsalma] *sub* ÷
R²; diab C; *om.* FQ $\Psi\Phi^{\nu}G^*\Psi^{\beta}VD\Omega$ agre
I $\beta\zeta$ c *cum hebr.*

16. mihi] mecum C | aduersum R
 Ψ^{B*} | aut] *sub* ÷ I $\Phi^{\nu}G^2$ | stabit] dabit
 Ψ^{β} | aduersum RW.

17. adiuuauit R *cum \gamma*; adiuuet U |
habitasset $\Psi^{B2}VD\Omega$ agreI $\beta\zeta$ c *cum He*; ha-
bitauerat Ψ^{B*} *cum Ro*; habitabit I. ¶
ant. secundum hebr. « habitauit ». Ieron.
pulcrius idem dicit « habitasset » *Guill.* |
in infero F.

18. adiuuabat] Q*; adiuuauit Q²WU.

19. consolationi Q*; consolationes
FCI | laetificabunt F.

9. <qui RCI | <aut RC | 10. <qui (1°) RCI | <qui (2°) RC | 11. <dominus RCI | 12. <bea-
tus RCI | <et RC | 13. <ut RI | <donec RC | 14. <quia RCI | <et RC | 15. <quoadus-
que RCI | <et RC | 16. <quis RCI | <aut RC | 17. <nisi RCI | <paulo RC | 18. <si RCI |
<misericordia et RC | 19. <secundum RCI | <consolationes RC.

animam meam
²⁰ numquid aderit tibi sedis iniqui-
 tatis
 qui fingis dolorem in praecepto
²¹ captabunt in animam iusti
 et sanguinem innocentem con-
 demnabunt
²² et factus est Dominus mihi in
 refugium
 et Deus meus in adiutorem spei
 meae
²³ et reddet illis iniquitatem ipso-
 rum
 et in malitia eorum disperdet eos
 disperdet illos Dominus Deus
 noster.

XCIII. ¹ LAUS CANTICI DAVID
 Venite exsultemus Domino
 iubilemus Deo salutari nostro
² praeoccupemus faciem eius in
 confessione
 et in psalmis iubilemus ei
³ quoniam Deus magnus Domi-
 nus
 et rex magnus super omnes deos
⁴ quia in manu eius fines terrae
 et altitudines montium ipsius sunt
⁵ quoniam ipsius est mare et ipse
 fecit illud
 et siccam manus eius formave-
 runt
⁶ venite adoremus et procidamus

20. aderit RF; adhaeret C | 22. in adiutorem RC; in adiutorium F | 23. iniquita-
 tem FC; iniquitates R.

XCIII. 3. deos R²F; deus R*; deos quoniam non repellet dominus plebem suam
 C | 5. formauerunt RF; firmauerunt C | 6. procedamus RC.

Desunt LM.

20. aderit = RF cum *ay moz*^o et
*Hier. tract.*² p. 85, cf. LXX; adherit
 Q*k; adh(e)ret Q², *rell. codd. et edd. cum*
Ro | sedis = RFCQ*Uk; sedes Q², *rell.*
codd. et edd. | dolorem = RFCIQ²Φ^{RGV}U
cum Ro; laborem Q*, *rell. codd. et edd.*
cum He. ¶ hebr. et ant. et Ieron. habent
 « dolorem » sicut supra VII (v. 15) « con-
 cepit dolorem » tale est ibi Ieron. sed
 grecus habet « laborem » sed primis stan-
 dum *Guill.*

21. captabant g.

22. est *om.* D | ~ mihi dominus
 Φ^{RP}Ψ^BDΩ^sk *edd. cum LXX et Ro.* ¶ ordo
 secundum hebr. et ant. et Ieron. « et
 factus est mihi dominus » *Guill.* | et *om.*
 r | adiutorem = RCI *cum LXX*; adiuto-
 rium *rell. codd. et edd.*

23. redde k | iniquitates RΨ^{B*} *cum*
Ro.

XCIII. 1. laus — dauid] *sub* ÷ G²;
om. Ψ^BΩ^mkα *cum hebr. et He* | laus]
 psalmus W; *praem.* psalmus § | dauid]
praem. ipsi IQVDΩ^sfgrelbc *cum ay.*

3. deos + quoniam non repellet
 (repellit Ψ^BΩ^s) dominus plebem suam C
 Ψ^{B*}Ω^s *cum Ro*, cf. LXX (*codd. BR*).
 ¶ quod in matutinis cantatur hic interim
 sic « quoniam non repellet dominus ple-
 bem suam » sumptum est de precedenti
 psalmo (v. 14). unde debet hic poni « re-
 pellet » sicuti ibi *Guill.*

4. eius + sunt omnes Ψ^{B*}DΩagzc
cum Ro; + sunt K²relb; + omnes Ψ^{B*}
cum γδζ. ¶ neque uero hebr. et ant. et
 Ieron. habent hic « omnes » neque gre-
 cus *Guill.*

5. siccam] Q*; sicca IQ²WΦUKΨ^{B*}
 (*in ras.*)Dk | firmauerunt CI.

6. procedamus RCIk *cum γ*; + ante

20. <numquid RCI | <qui RC | 21. <captabunt RCI | <et RC | 22. <et (I^o) RCI | <et
 (2°) RC | 23. <et (I^o) RCI | <et (2°) RC | <disperdet (2°) RC.

XCIII. (*num. om.* IG*Ψ^BVDΩ^m*α) | 1. <venite RCI | <iubilemus RC | 2. <praeoc-
 cupemus RCI | <et RC | 3. <quoniam RI | <et RC | <(quoniam) C | 4. <quia RCI | <et
 RC | 5. <quoniam RCI | <et (2°) RC | 6. <venite RCI.

et ploremus ante Dominum qui
fecit nos
7 quia ipse est Deus noster
et nos populus pascuae eius
et oves manus eius
8 hodie si vocem eius audieritis
nolite obdurare corda vestra
9 sicut in iritatione
secundum diem temptationis in
deserto
ubi temptaverunt me patres vestri
probaverunt ✕ me: et viderunt
opera mea
10 quadraginta annis offensus fui
generationi illi
et dixi semper errant corde
11 et isti non cognoverunt vias meas

ut iuravi in ira mea
si intrabunt in requiem meam.
XCV. 1 QUANDO DOMUS AEDIFICA-
BATUR POST CAPTIVITATEM CANTI-
CUM HUIC DAVID
Cantate Domino canticum novum
cantate Domino omnis terra
2 cantate Domino benedicite no-
mini eius
adnuntiate diem de die salutare
eius
3 adnuntiate inter gentes gloriam
eius
in omnibus populis mirabilia eius
4 quoniam magnus Dominus et
laudabilis valde
terribilis est super omnes deos

XCV. 1. quando — captiuitatem *hab.* RF; *om.* C (*ut vid.*) | 2. nomini eius R²F; nomineus R*; nomen eius C | 4. ualde RF²; nimis ualde F*; nimis C *cum Ro.*

Desunt LM.

deum Ψ^{B*}Ω^S *cum Ro* | et] *sub* ÷ I; *om.* Ψ^{B*}Ω^S *cum hebr. et Ro* | ante dominum] coram domino Ψ^{B*}Ω^S *cum Ro.*

7. deus] dominus deus KΨ^BDΩf^{re} [§c *cum Ro, cf. LXX (cod. R).*

8. corda *om.* W.

9. in iritationem Q* | ✕ = RCIG² K; *om.* G*, *rell. codd. et edd.* | me *om.* Φ^RG²Ψ^BVDΩf^{re} [§c *cum LXX et Ro* | mea] *sub* ÷ Q².

10. generatione Q; generationis G* | semper + hii Ω; + hi rel§c *cum Ro.* ¶ « hii » *Guill.* | erant Φ^R.

11. ut] et I *cum He*; quibus Ψ^{B*}Ω^S *cum Ro* | introibunt Q*Ψ^{B*}Ω^Sgrelv§c *cum Ro.* ¶ « intrabunt » *Guill.*

XCV. 1. quando — dauid] *sub* ÷ G²; *om.* Ψ^BΩ^Mka *cum He* | quando — capt.

post dauid transpon. QWΦUGKVDΩ^Sf^g relv§c; *om.* C (*ut vid.*) | domi Q | aedificabitur Φ^R | cant.] psalmus WVDg; psal. cant. §; in finem psalmus Q; laus Ω^S | huic] ipsi elv; *om.* QWVDΩ^Sf^gr§ *cum Ro.*

2. bened.] *praem.* et Q²WΦPUGΨ^BVDΩagre§c *cum Ro.* ¶ grecus et hebr. et ant. non interponunt « et » *Guill.* | nomini eius] Φ^{R*}; nomen eius CI*Φ^{R2}gv *cum Ro*; nomineus R* | adnunt.] *praem.* bene Ψ^{B*} *cum med, cf. Ro* | diem de die = RFCI *cum LXX et γδ, cf. a* (diem ex die); de die in diem *rell. codd. et edd. cum Ro et He.*

4. ualde = RF² *cum αγδ mozc med*; nimis ualde F*; nimis *rell. codd. et edd. cum Ro et He.*

<et RC | 7. <quia RC | <et (I^o) RCI | <et (2°) R | 8. <hodie RC | <nolite RC | 9. <sicut RCI | <secundum R | <ubi RCI | <probaverunt RC | 10. <quadraginta RCI | <et R C | 11. <et RCI | <ut RC | <si R.

XCV. (*num. om.* IQG*Ψ^BVDΩ^{M*}a) | 1. <cantate (I^o) RCI | <cantate (2°) RC | 2. <cantate RCI | <adnuntiate RC | 3. <adnuntiate RCI | <in RC | 4. <quoniam RCI | <terribilis RC.

- ⁵ quoniam omnes dii gentium dae-
 monia
 at vero Dominus caelos fecit
⁶ confessio et pulchritudo in con-
 spectu eius
 sanctimonia et magnificentia in
 sanctificatione eius
⁷ adferte Domino patriae gentium
 adferte Domino gloriam et ho-
 norem
⁸ adferte Domino gloriam nomini
 eius
 tollite hostias et introite in atria
 eius
⁹ adorete Dominum in atrio sancto
 eius
 commoveatur a facie eius uni-
 versa terra
¹⁰ dicite in gentibus quia Dominus
 regnavit
 etenim correxit orbem qui non
 movebitur
 iudicabit populos in aequitate
¹¹ laentur caeli et exultet terra
 commoveatur mare et plenitudo
 eius
¹² gaudebunt campi et omnia quae
 in eis sunt
 tunc exultabunt omnia ligna sil-
 varum
¹³ a facie Domini quia venit
 quoniam venit iudicare terram
 iudicabit orbem terrae in aequi-
 tate
 et populos in veritate sua.
- XCVI.** ¹ HUIC DAVID QUANDO TERRA
 EIUS RESTITUTA EST
 Dominus regnavit exultet terra
 laentur insulae multae
² nubes et caligo in circuitu eius
 iustitia et iudicium correctio se-
 dis eius

5. at uero dominus RF²(ad)C; uero dominus autem F* | 10. regnabit C | orbem RF; orbem terrae C | mouebitur R(mouib.)F; commouebitur C.

XCVI. 1. huic RF; psalmus C | restituta RC; restaurata F | regnabit C.

Desunt LM.

5. at uero dominus = RF²(ad)CI;
 uero dominus autem F*; dominus autem
rell. codd. et edd. cum Ro et He.

10. quia] *sub* ÷ IΦ^{RG²VP²G²} | regna-
 uit] G*; regnabit CIG² | orbem + terr(a)e
 CIΨ^BDΩk *edd. cum Ro, cf. v. 13.* ¶ hebr.
 et ant. et Ieron. non interponunt « ter-
 rae » neque grecus *Guill.* | mouebitur =
 F; mouebitur R; commouebitur *rell. codd.*
et edd. cum Ro.

13. a facie] ante faciem WΨ^{B*} *cum*

Ro et He | quon. uenit] *sub* ÷ G² | iudi-
 cavit R | in aequ.] *sub* ÷ Φ.

XCVI. 1. huic — est] *sub* ÷ G²;
om. Ψ^BΩ^mkq *cum hebr. et He* | huic] ipsi
 Iq; psalmus CWg; psalmus ipsi VD, *cf.*
Ro (plur. codd.); laus Ω^s; in finem psal-
 mus Q | dauid + ipsi Q | quando] cum
 ID *cum ay* | eius] ei Ug; *praem.* contra
 Q* | restaurata FI *cum δ moz^o* | est + ei
 VΩ^{se}l[*g*] | regnabit CI.

2. nubes Q | correctio Φ^v *cum δ.*

5. <quoniam RCI | <at RC | 6. <confessio RCI | <sanctimonia RC | 7. adferte (I^o) RCI |
 <adferte (2°) RC | 8. <adferte RC | <tollite RCI | 9. <adorete RC | <commoveatur RCI |
 10. <dicite RC | <etenim RCI | <iudicabit RC | 11. <laentur RCI | <commoveatur RC |
 12. <gaudebunt RC | <tunc RCI | 13. <a RC | <quoniam RC | <iudicabit RCI | <et RC.

XCVI. (*num. om.* IQG*Ψ^BVDΩ^m*α) | 1. <dominus RCI | <laentur RC | 2. <nubes
 RCI | <iustitia RC.

- 3 ignis ante ipsum praecedet
et inflammabit in circuitu inimicos eius
- 4 adluxerunt fulgora eius orbi terrae
vidit et commota est terra
- 5 montes sicut cera fluxerunt ✱ a facie Domini:
a facie Domini omnis terrae
- 6 adnuntiaverunt caeli iustitiam eius
et viderunt omnes populi gloriam eius
- 7 confundantur omnes qui adorant sculptilia
qui gloriantur in simulacris suis
adorate eum omnes angeli eius
- 8 audivit et laetata est Sion
et exultaverunt filiae Iudaeae
propter iudicia tua Domine
- 9 quoniam tu Dominus altissimus
super omnem terram
nimis superexaltatus es super omnes deos
- 10 qui diligitis Dominum odite malum
custodit animas sanctorum suorum
de manu peccatoris liberabit eos
- 11 lux orta est iusto
et rectis corde laetitia
- 12 laetamini iusti in Domino
et confitemini memoriae sanctificationis eius.

3. praecedet R²F²; praecedit R*; pr*cedit F*; procedet C | inflammavit F | 8. iudaeae FC; iudae R | 10. peccatoris RC; peccatorum F | liberavit F.

Desunt LM.

3. praecedit R*; procedet C; pr*cedit F* | inflammavit F; inflamavit Qk.

4. alluxerunt $\Psi^BVD^2\Omega^S\text{gr}\epsilon\text{g}$; illuxerunt $\Psi^B D^* \Omega^S \text{mawc}$ cum Ro | fulgora $\Phi R^* PUG^* \Psi^B VD\Omega$ edd. | terrae] sub ÷ ΦG .

5. *tot. vers. om.* k | ✱ = RQ ΦG (ante a facie [2°])K; *om. rell. codd. et edd.* | terrae = RFCI $\Phi^P W$ cum LXX et He; terra *rell. codd. et edd. cum Ro.*

7. qui (2°)] *praem.* et VD Ω gr ϵ g cum Ro. ¶ hebr. et ant. et Ieron. et grecus non interponunt « et » *Guill.*

8. syon $\Psi^B VD\Omega\alpha$ | et *om.* α | iudaeae = FC(*prim. e in ras.*)U cum LXX et $\gamma\delta$; iuda ξ ; iude D $\Omega k\alpha$; iudae *rell. codd. et edd. cum Ro et He.*

9. tu *om.* I | nimis] *sub* ÷ R² | superexaltatus = R*F cum LXX et δ ; ÷ super: exaltatus I; exaltatus R², *rell. codd. et edd. cum Ro.* ¶ « nimis exaltatus es » *Guill.* | es] est k.

10. custodit = RFCk cum *hebr., γ et He*; custodit ÷ dominus: Φ^{VP} ; custodit dominus *rell. codd. et edd. cum LXX et Ro* | sanct.] *seruorum* Q $\Psi^B k$ cum Ro, *cf. ps. 33, 23 | de] praem.* et Ψ^B | manu — 99, 4 *vix legi potest* k | peccatorum FQW $\Phi^{GVF} UGK\text{w}$ cum *hebr., LXX et Ro, cf. He (impiorum).* ¶ « peccatorum » sec. *hebreum et ant. grecus « peccatoris ».* sed *primis standum Guill.* | liberavit F Q* $\Phi^{RG} G^* \Psi^B D\alpha$.

3. <ignis RCI | <et RC | 4. <adluxerunt RCI | <vidit RC | 5. <montes RCI | <a (2°) RC | 6. <adnuntiaverunt RCI | <et RC | 7. <confundantur RCI | <qui (2°) RC | <adorate RCI | 8. <audivit RC | <et (2°) RC | <propter R | 9. <quoniam RCI | <nimis R | 10. <qui RCI | <custodit RC | <de R | 11. <lux RCI | <et R | 12. <laetamini RCI | <et RC.

XCVII. ¹ PSALMUS DAVID

Cantate Domino canticum novum
quoniam mirabilia fecit
salvavit sibi dextera eius
et brachium sanctum eius

² notum fecit Dominus salutare
suum

in conspectu gentium revelavit
iustitiam suam

³ recordatus est misericordiae suae
et veritatem suam domui Israhel
viderunt omnes termini terrae salutare Dei nostri

⁴ iubilate Domino omnis terra
cantate et exultate et psallite

⁵ psallite Domino in cithara
in cithara et voce psalmi

⁶ in tubis ductilibus et voce tubae
corneae

iubilate in conspectu regis Domini

⁷ moveatur mare et plenitudo eius
orbis terrarum et qui habitant in
eo

⁸ flumina plaudent manu simul
montes exultabunt ⁹ a conspectu
Domini

quoniam venit iudicare terram
iudicabit orbem terrarum in iustitia

et populos in aequitate.

XCVIII. ¹ PSALMUS DAVID

Dominus regnavit irascantur populi

XCVII. 1. quoniam RC; quia F | saluabit RC | dextera F²C cum LXX; dexteram RF* | 2. reuelabit F | 3. ueritatem suam RC; ueritatis suae F | domui FC; domus R | 6. domini RF; domino C.

Desunt LM.

XCVII. 1. psalmus dauid] *sub* ÷ G; *om.* Ψ^BΩ^Mα | psalmus] canticum W; + est D | dauid] *praem.* ipsi IWDfrelbc cum αγ moz^c | quoniam = RCI cum a et Hier. tract. p. 145; quia *rell. codd. et edd. cum Ro et He* | saluabit RCIWΦ^{RGV}Gglb. ¶ «saluauit» quidam habent «saluabit» Guill. | dexteram RF*D.

2. reuelabit FW*Φ^{RGV}.

3. et uerit. suam *om.* I* | ueritatem suam = RCI² cum Hier. tract. p. 145; ueritati suae Φ^{RGV}; ueritatis suae *rell. codd. et edd. cum Ro.* ¶ «ueritatis suae» Guill. | domus RΨ^B cum Ro | israhel fgrfslb ḡc; isrl QΦ^{RG}Ψ^BDΩ; srl V.

4. domino] deo IΨ^BΩgrfslbḡc cum LXX et Ro. ¶ hebr. et ant. habent «domino» et grecus Guill. | canite F*.

5. in cith. (2°)] *sub* ※ QΦ^{RGV}GK (*sed: post in*); *sub* ÷ CI | uoce] G¹; uocem Φ^{RGV}; uoci G†.

6. ductil.] *sub* ÷ Φ^{RG2V}G²K | uocem R | cornuae R; cornae C | domino CIG KΨ^{B*} cum Ro, cf. LXX (*codd. BS*) et He.

7. terrarum] *sub* ÷ IΦG² | qui] *praem.* uniuersi Ψ^{B*}D*Ω cum Ro, cf. LXX (*codd. RA et lucian.*) et ps. 23, 1. ¶ «et qui habitant» Guill.

8. manus D.

9. a] in R | terrarum] *sub* ÷ Φ^{RGV}G².

XCVIII. 1. psalmus dauid] *sub* ÷ D G; *om.* Ψ^BΩ^Mα cum hebr. et He | psalmus *om.* W; *praem.* in finem Q | dauid] in confessione K*; *praem.* ipsi Welbc cum αγ moz^x; + quando terra eius resti-

XCVII. (*num. om.* IG*Ψ^BV^DΩ^M*α) | 1. <cantate RCI | <quoniam RC | <salvavit RCI | <et R | 2. <notum RCI | <in RC | 3. <recordatus RCI | <et RC | <viderunt RCI | 4. <iubilate RC | <cantate RC | 5. <psallite RCI | <in (2°) R | 6. <in RC | <iubilate R CI | 7. <moveatur RC | <orbis RC | 8. <flumina RCI | <montes RC | 9. <quoniam R | <iudicabit RCI | <et RC.

XCVIII. (XCVII Φ^{G*}, *num. om.* IQG*Ψ^BV^DΩ^M*α) | 1. <dominus RCI.

qui sedet super Cherubin moveatur terra
² Dominus in Sion magnus
 et excelsus est super omnes populos
³ confiteantur nomini tuo magno
 quoniam terribile et sanctum est
⁴ et honor regis iudicium diligit
 tu parasti directiones
 iudicium et iustitiam in Iacob tu fecisti
⁵ exaltate Dominum Deum nostrum
 et adorate scabillum pedum eius
 quoniam sanctum est
⁶ Moyses et Aaron in sacerdotibus
 eius
 et Samuhel inter eos qui invocant nomen eius

invocabant Dominum et ipse exaudiebat illos
⁷ in columna nubis loquebatur ad eos
 custodiebant testimonia eius
 et praeceptum quod dedit illis
⁸ Domine Deus noster tu exaudiebas illos
 Deus tu propitius fuisti eis
 et ulciscens in omnes adinventiones eorum
⁹ exaltate Dominum Deum nostrum
 et adorate in monte sancto eius
 quoniam sanctus Dominus Deus noster.

XCIX. ¹ PSALMUS IN CONFESIONE

² Iubilare Domino omnis terra
 servite Domino in laetitia

XCVIII. 1. sedet F; sedes RC *cum Ro* | cherubin FC; cherubim R | 6. moyses R²F²C; moyses R*F* | illos F; eos RC *cum Ro* | 8. illos R; illis F*; eos F²C.

XCIX. 1. psalmus in confessione RF; psalmus dauid C | 2. domino (I^o) RF; deo C.

Desunt LM(usque ad v. 2, magnus).

tuta est W, *cf. tit. ps. 96* | sedet] Q*; sedes RCIQ²WΦ²UGKΨ²DΩ²sgl *cum Ro*. ¶ ant. « sedet » require supra XVII (v. 11) Ieron. habet « sessor » alii « sedes » *Guill.* | cherubī Φ²; cherubim RΦ²VPUGŷgrelb ꝛc; cerubin K; hierubin I.

2. syon Ψ²DΩα | est = RFC *cum LXX, ay et He; om. rell. codd. et edd. cum Ro.*

4. et] *sub ÷ I* | dirictionem R*.

5. scabillum = R*F*CΦ²RGV; scabillum I; scabellum R²F², *rell. codd. et edd.* | quoniam] *sub ÷ QΦ²R²(sed : post est)^{GV}.*

6. moyses f; moyses R*F*g | samuel CIQUKVDΩ *edd.* | dominum *om.* Q* | illos = FM*Q*Φ²RGV *cum Hier. in Os. c. 7,*

v. 7; eos M²Q², rell. codd. et edd. cum Ro et He.

7. in] *praem.* et Φ²Ω²sf, *cf. Ro (aliq. codd.)* | praecepta Φ²*Ψ² *cum Ro* | quod] *sub ÷ IG².*

8. illos = RM²(*in ras.*)Q*Φ²RGV; illis F*; eos F²Q², *rell. codd. et edd. cum Ro et He.* ¶ « illos » *Guill.* | tu *om.* Q *cum hebr. et He, cf. LXX (cod. B)* | omnes] *sub ÷ QΦ²R²G²VPK (sed in Φ²G²VP ÷ ante in).*

XCIX. 1. *tit. om.* Ψ²Ω²α | psalmus] in finem psalmus ipsi dauid Q | in confessionem I; de confessione Q; dauid CW *Amiat.*

2. domino (I^o)] deo CIΨ²D*Ω²ŷrelꝛc *cum Ro, cf. LXX (codd. R et lucian.).*

<qui RC | 2. <dominus RCI | <et R | 3. <confiteantur RCI | <quoniam RC | 4. <et RC | <tu RI | <iudicium RC | 5. <exaltate RCI | <et RC | <quoniam R | 6. <moyses RCI | <et (2°) RC | <invocabant RCI | 7. <in RC | <custodiebant RCI | <et RC | 8. <domine RC | <deus (2°) RC | <et RC | 9. <exaltate RCI | <et RC | <quoniam R.

XCIX. (*num. om.* IQG*Ψ²VDΩ²α) | 2. <iubilare RCI | <servite R.

introite in conspectu eius in exultatione
³ scitote quoniam Dominus ipse est Deus
 ipse fecit nos et non ipsi nos populus eius et oves pascuae eius
⁴ introite portas eius in confessione
 atria eius in hymnis confitemini illi
 laudate nomen eius ⁵ quoniam suavis Dominus
 in aeternum misericordia eius et usque in generationem et generationem veritas eius.
C. ¹ DAVID PSALMUS
 Misericordiam et iudicium cantabo tibi Domine

psallam ² et intellegam in via immaculata
 quando venies ad me perambulabam in innocentia cordis mei
 in medio domus meae
³ non proponebam ante oculos meos rem iniustam
 facientes praevaricationes odivi non adhesit mihi ⁴ cor pravam declinante a me maligno non cognoscebam
⁵ detrahentem secreto proximo suo hunc persequer
 superbo oculo et insatiabili corde cum hoc non edebam
⁶ oculi mei ad fideles terrae ut sederent mecum
 ambulans in via immaculata hic

C. 1. dauid psalmus F cum LXX; psalmus dauid RC cum Ro | 2. in innocentia R; innocentia F; in innocentiam C | 4. declinante a me maligno R(declinate)F*; declinantem a me malignum F²C.

Deest L.

3. deus om. R cum γ .

5. suavis + est $\Phi^P\Psi^BVD\Omega\text{agrel}b\zeta c$
 cum Ro. ¶ ant. non interponunt « est » Guill. | in generationem] Q*; in generatione Q² $\Phi^R U\Psi^B V\Omega\text{gr}\zeta$. ¶ « in generacione et generacionem » Guill.

C. 1. dauid psalmus = F Φ G cum hebr., LXX et δ , cf. He et ps. 39, 1 et 108, 1; psalmus dauid RCWUK ζ Amiat. cum Ro, cf. LXX (codd. SR); ipsi dauid psalmus ω ; psalmus ipsi dauid IMVD $\Omega^s\text{fgr}$ e λ c cum α moz^x; in finem psalmus dauid Q; om. $\Psi^B\Omega^M k\alpha$.

2. uenias Q* | \div per : ambulabam $\Phi^R\text{v}$ | in innocentiam C Φ^P ; innocentia F.

3. \div pro : ponebam $\Phi\Omega^2$ | odii R.

4. declinante a me maligno = R (declinate)F*M*Q* $\Phi^R\text{GVGk}$ (ut vid.) ω cum LXX, γ et Hier. tract. p. 157; declinantem a me maligno K; declinantem a me malignum F²M²Q², rell. codd. et edd., cf. Ro (declinantes a me malignos). ¶ ant. « declinante a me maligno » uel « declinantem a me malignum » grecus concordat ablatiuo absoluto. Ieron. iuxta hebr. « recedet a me malignum » Guill.

5. persequar k.

6. sederent = RFCI cum α et Hier. ep. 106 et tract. p. 157; sedeat α ; seant k; sedeant rell. codd. et edd. cum Ro.

<introite RC | 3. <scitote RC | <ipse (2°) RC | <populus RCI | 4. <introite RC | <atria RC | <confitemini R² (signo K) | <laudate RCI | 5. <in RC | <et (I^o) RC.

C. (num. om. IQG* $\Psi^BVD\Omega^M\alpha$) | 1. <misericordiam RCI | <psallam RC | 2. <quando RC | <perambulabam RCI | <in (3°) R | 3. <non RCI | <facientes RC | <non RCI | 4. <declinante RC | 5. <detrahentem RCI | <hunc R | <superbo RCI | <cum RC | 6. <oculi RCI | <ambulans RCI.

mihi ministrabat
 7 non habitabat in medio domus
 meae qui facit superbiam
 qui loquitur iniqua non direxit in
 conspectu oculorum meorum
 8 in matutino interficiebam omnes
 peccatores terrae
 ut disperderem de civitate Do-
 mini omnes operantes iniqui-
 tatem.
 CI. 1 ORATIO PAUPERIS CUM ANXIUS
 FUERIT ET CORAM DOMINO EFFU-
 DERIT PRECEM SUAM
 2 Domine exaudi orationem meam
 et clamor meus ad te veniat
 3 non avertas faciem tuam a me

in quacumque die tribulor
 inclina ad me aurem tuam
 in quacumque die invocavero te
 velociter exaudi me
 4 quia defecerunt sicut fumus dies
 mei
 et ossa mea sicut gremium arue-
 runt
 5 percussum ut faenum et aruit cor
 meum
 quia oblitus sum comedere pa-
 nem meum
 6 a voce gemitus mei
 adhesit os meum carni meae
 7 similis factus sum pellicano soli-
 tudinis

7. habitabat F cum LXX; habitat RC.

CI. 1. anxius RF; anxiatius C | 5. percussum ... et aruit R, cum archetypo ut videtur, cf. Malachim (IV Reg.) 10, 23 ingressusque ... et ait, Tob. 8, 15 ingressa ... repperitque; percussus est ... et aruit C; percussus sum ... et aruit F cum Ro.

Desunt LG*(a v. 6, meum).

7. habitabat = FΨ^{B*} cum LXX et αδ, cf. γ (inhabitabat); habitat RCI; habitab** k; habitabit Ψ^{B2}, rell. codd. et edd. cum Ro et He | qui (I^o) sub ÷ Φ^{R2}α²vG; quae K.

8. disperderent k.

CI. 1. tit. om. Ψ^BΩ^mkα | oratio] praem. psalmus §; + dauid Q | paup.] inopis § | cum] dum U | anx. fuerit] anxiaretur WVΩ^{sg}; angeretur § | anxiatius IDf̄r cum Ro et Hier. tract. p. 158; anxiatius C Amiat.; auxiliatus Q | fuerit + in exilio pro erumnis saul Q | et om. QV | coram dom.] coram deo Φ^o; in conspectu domini V§c cum αy moz et Hier. ep. 140, 3, 1 | effuderit pr. s.]

***** precem [suam] effudit Q | effudit Vg; effunderet §; fuderit W cum He | ~ effuderit coram domino Ω^s | suam om. Ω^s; + constanter C.

3. aurem tuam] sub ÷ Φ^vG | die] sub ÷ Φ^RG².

4. gremium = RFIMQWΦ^pUGK* D*k; gremia C; cremium Φ^RGVK²Ψ^BVD² Ω edd.

5. percussum = RM*; percussum est IGKk cum hebr., LXX, αyδ moz^c He; percussus est C; percussus sum M², rell. codd. et edd. cum Ro et Hier. tract. p. 159, cf. LXX (codd. BRA, et lucian.).

6. os] cor Ω^m.

7. pellicano Q*WΦ^vpUG²KΨ^BVDΩ

7. <non RCI | <qui (2°) RC | 8. <in RCI | <ut RC.

CI. (num. om. IQWG*Ψ^BVDΩ^m*α) | 2. <domine RCI | <et RC | 3. <non RCI | <in RC | <inclina R | <in RCI | <velociter R | 4. <quia RCI | <et RC | 5. <percussum RCI | <quia RC | 6. <a RCI | <adhesit R | 7. <similis RCI.

- factus sum sicut nycticorax in
domicilio
8 vigilavi et factus sum sicut pas-
ser solitarius in tecto
9 tota die exprobrabant mihi ini-
mici mei
et qui laudabant me adversus me
iurabant
10 quia cinerem tamquam panem
manducaui
et poculum meum cum fletu mis-
cebam
11 a facie irae et indignationis tuae
quia elevans adlissisti me
12 dies mei sicut umbra declinave-
runt
et ego sicut faenum arui
13 tu autem Domine in aeternum
permanes
et memoriale tuum in generatio-
nem et generationem
14 tu exsurgens misereberis Sion
quia tempus miserendi eius
quia venit tempus
15 quoniam placuerunt servis tuis
lapides eius
et terrae eius miserebuntur
16 et timebunt gentes nomen Domini
et omnes reges terrae gloriam
tuam

9. aduersus RF; aduersum C | 10. manducaui RF; manducabam C | 14. mise-
randi RC | 15. terre eius C; terraeius RF.

Desunt LG*.

kaq[$\text{b}\zeta\text{c}$ | factus] *praem.* et $\Psi^{\text{b}}\Omega^{\text{s}}$. ¶ hebr.
et ant. et Ieron. non interponunt « et »
nec grecus *Guill.* | nycticorax = C Φ^{RVP}
 Ψ^{b} *(*ut vid.*)fgr $\text{elb}\zeta\text{c}$; nicticorax RFM Ω^{U}
G $\Omega^{\text{VD}}\Omega^{\text{M}\alpha}$; nocticorax M $\Omega^{\text{QW}}\Psi^{\text{b}2}$ *cum*
Ro; necticorax Φ^{K} ; niticorax Ω^{s} | do-
mocilio F; domucilio Q.

8. sum *om.* Ψ^{b} .

9. exprobrant F | aduersus = RF
Q Φ^{RGV} ; aduersum Q Ω^2 , *rell. codd. et edd.* |
me *om.* Ω^{M} .

10. panem] cinerem Q* | mandu-
caui = RFQ $\Phi^{\text{RGV}}\Omega^{\text{D}}$ *cum a moz^o med et*
Hier. ep. 22, 18, 2 et ep. 130, 10, 1 et
tract. p. 159, cf. He (comedi); mandu-
cabam Q Ω^2 , rell. codd. et edd. cum Ro. ¶
ant. « manducaui ... miscebam » sic. ant.
consueuerunt aliquando uariare modum
dicendi *Guill.* | potum $\Psi^{\text{b}}\Omega^{\text{D}}\text{ngrelb}\zeta\text{c}$
cum Ro et He.

11. et *om.* I $\Psi^{\text{b}}\Omega^{\text{s}}\text{afgr}\text{el}\zeta\text{s}$. ¶ hebr.

et ant. et Ieron. interponunt « et » grecus
similiter *Guill.* | adlissisti = RFCM Ω^{Q} ;
adlissisti I; allissisti M Ω^2 , *rell. codd. et edd.*

13. et (1°) *sub* ÷ I | in generationem]
I*; in generatione I $\Omega^{\text{M}}\Omega^{\text{W}}\Phi\text{UG}\Omega^{\text{KVD}}\Omega^{\text{ag}}$
rel $\text{b}\zeta\text{s}$ | et generatione $\Phi^{\text{RGV}}\Omega^{\text{D}}$. ¶ « in
generacione et generacionem » *Guill.*

14. exsurgens + domine M $\Omega^2\Omega^{\text{D}}$.
¶ hebr. et ant. et Ieron. non interponunt
« domine » neque grecus similiter *Guill.* |
syon G $\Omega^2\Psi^{\text{b}}\Omega^{\text{D}}\Omega^{\text{a}}$ | miserandi RCI Ω^2 (a *in*
ras.) | eius] *sub* ÷ Φ^{RGV} .

15. et] *sub* ÷ Φ | terrae eius] ter-
raeius RF | miserabuntur W.

16. domini = RFCIM $\Omega^{\text{QW}}\Phi\text{G}\Omega^{\text{Kk}}$
(*ut vid.*)f *cum hebr., LXX, γ med et He;*
tuum domine M Ω^2 , *rell. codd. et edd. cum*
Ro, cf. LXX (codd. BRA Ω^2). ¶ « nomen
domini » hebr. et grecus et ant. et Ieron.
sic habent non est ibi « tuum domine »
Guill.

<factus RC | 8. <vigilavi RCI | 9. <tota RCI | <et RC | 10. <quia RCI | <et RC Ω^2 |
11. <a RCI | <quia RC | 12. <dies RCI | <et RC | 13. <tu RCI | <et (1°) RC | 14. <tu
RCI | <quia (1°) RC | <quia (2°) R | 15. <quoniam RCI | <et RC | 16. <et (1°) RI | <et
(2°) RC.

- 17 quia aedificabit Dominus Sion
et videbitur in gloria sua
- 18 respexit in orationem humilium
et non spreuit precem eorum
- 19 scribantur haec in generationem
alteram
et populus qui creabitur lauda-
bit Dominum
- 20 quia prospexit de excelso sancto
suo
Dominus de caelo in terram aspe-
xit
- 21 ut audiret gemitum compedito-
rum
- et solvat filios interemptorum
- 22 ut adnuntiet in Sion nomen Do-
mini
et laudem suam in Hierusalem
- 23 in conveniendo populos in unum
et reges ut serviant Domino
- 24 respondit ei in via virtutis suae
paucitatem dierum meorum nun-
tia mihi
- 25 ne revoces me in dimidio dierum
meorum
in generationem et generationem
anni tui
- 26 initio tu Domine terram fundasti

17. aedificavit F | 18. in orationem C *cum plerisque codd.*; in oratione RF(orac.) | 19. in generationem alteram RF(generac.); in generatione altera C | 21. et soluat F; et saluat R; ut soluat C | 22. adnuntiet C; adnuntietur R *cum Ro*; adnuntient F | 25. in generationem et generationem RF(generac. bis); in generatione et generatione C.

Desunt LG(usque ad v. 23, unum).*

17. (a)edificavit FM Ψ^b * Ω arelv β z. ¶ « edificavit » ant. cum greco « edificabit » sed primum concordat Ieronimo et hebreo *Guill.* | syon G Ψ^b D Ω a | et] *sub* ÷ | uidebit F.

18. respexit] *praem.* et Ψ^b * *cum Ro* | in oratione RF(orac.)Q*.

19. scribentur Ω s; scribatur w. ¶ hebr. et grecus habent « scribatur hec » femineum substantiuatum in singulari *Guill.* | in generationem alteram] M*; in generatione altera CIM Ψ^b VP Ψ^b VD Ω k(alteram) *edd. cum Ro, cf. He.* ¶ ant. cum greco « in generationem alteram » Ieron. « in generationem nouissimam » per hoc patet non debere ibi esse ablatiuos *Guill.* | laudavit F.

20. ÷ in: terram I; in terra Q*.

21. gemitus Ψ^b VD Ω agrel β z *cum moz.* ¶ hebr. et ant. et Ieron. habent « gemitum » et grecus similiter *Guill.* | et soluat = F *cum Ro*; et saluat R; ut

soluat CI *cum aβγδ med*; et solueret W V Ω^m ; ut solueret *rell. codd. et edd. cum He* | filios] uinculos G Ψ^b ; *om. Q**.

22. ut] et F Φ v | adnunt. — suam] ¶ hebr. et grecus et ant. « ut anunciet in syon nomen domini et laudem suam in ierlm » hoc de domino dicitur unde ibi intulit « suam » *Guill.* | a(d)nun(t)iet = CIM*Q* Φ RGV; adnuntietur R *cum Ro, cf. He*; a(d)nun(t)ient M Ψ^b Q Ψ^b , *rell. codd. et edd.* | syon G Ψ^b D Ω a | suam = RFCI Φ RGV; eius Q Ψ^b (*in ras.*), *rell. codd. et edd. cum Ro et He* | hierusalem C; hierusalem Q; iherlm a; ierusalem FVDgrel β z; ierlm Ψ^b Ω .

24. suae] tuae Φ^b Q*.

25. in generationem et generatio-
nem] Q*; in generatione et generationem MQ Ψ^b WUK Ψ^b V Ω sfgrel β z; in generatione et generatione CI Φ RGVD Ω^m *cum a med.* ¶ « in generatione et generationem » *Guill.*

26. tu domine] *sub* ÷ R Ψ^b IQ Φ RGV GK

17. <quia RCI | <et R | 18. <respexit RCI | <et RC | 19. <scribantur RCI | <et RC | 20. <quia RCI | <dominus RC | 21. <ut RCI | <et RC | 22. <ut RCI | <et RC | 23. <in (I^o) RCI | <et RC | 24. <respondit RCI | <paucitatem RC | 25. <ne RCI | <in (2°) RC | 26. <initio RCI.

- et opera manuum tuarum sunt
caeli
27 ipsi peribunt tu autem permanes
et omnes sicut vestimentum ve-
terescent
et sicut opertorium mutabis eos
et mutabuntur
28 tu autem idem ipse es et anni
tui non deficient
29 filii servorum tuorum habitabunt
et semen eorum in saeculum di-
rigetur.
- CII.** ¹ IPSI DAVID
Benedic anima mea Domino
et omnia quae intra me sunt no-
mini sancto eius
² benedic anima mea Domino
et noli oblivisci omnes retribu-
tiones eius
³ qui propitiatur omnibus iniqui-
tatibus tuis
qui sanat omnes infirmitates tuas
⁴ qui redimit de interitu vitam tuam
qui coronat te in misericordia et
miserationibus
⁵ qui replet in bonis desiderium
tuum
renovabitur ut aquilae iuventus
tua
⁶ faciens misericordias Dominus
et iudicium omnibus iniuriam pa-
tientibus
⁷ notas fecit vias suas Moysi
filiis Israhel voluntates suas
⁸ miserator et misericors Dominus
longanimis et multum misericors

27. motabis ... motabuntur C.

CII. 3. qui propiciatur F *cum codd. fere omnibus, cf. LXX*; qui propitiabitur RC | 4. redimit C.

Deest L.

(*sed in* Φ^{RK} : *post tu*) | sunt] *sub* ÷ R²I
Q(*sed* : *post caeli*) $\Phi^{R^2GV^2G^2}$.

27. ueterascent VD Ω^M *edd.*; ueteris-
cent RQ*. ¶ « ueterascent » alii « uete-
rescent » *Guill.* | opertorium RM*k | mo-
tabis CI | motabuntur CI.

28. idem] *sub* ÷ I.

29. in saec.] in aeternum F *cum* $\beta\gamma$
med | dirigetur F.

CII. 1. ipsi dauid] *sub* ÷ G; psal-
mus ipsi dauid Vg *cum* γ *moz*^x; laus
ipsi dauid Ω^S ; psalmus dauid \mathfrak{g} ; in fine
psalmus dauid Q; *om.* $\Psi^B\Omega^Mk\alpha$ | nomi-
ne F.

2. eius — 104, 4] *vix legi potest k.*

3. propitiabitur RCI, *cf. Ro* (propiti-
tius fit).

4. redimet Φ^{RG} *cum* $\alpha\gamma\zeta\sigma$ *moz*; re-
demit CIQ²W Φ^V U *cum Ro*; redemet Q*³.
¶ ant. « redimet » sed Ieron. *cum greco*
« redimit » *Guill.* | uitam] uiam g | in]
sub ÷ I²G². ¶ non premittitur secundum
hebr. prepositio « in » sed tantum secun-
dum latinum et grecum *Guill.*

7. moisi f; mosi g | israhel $\mathfrak{f}g\mathfrak{r}\mathfrak{e}\mathfrak{l}\mathfrak{v}\mathfrak{g}\mathfrak{c}$;
isrl RQ Φ^{RG} G Ψ^B VD $\Omega\alpha$; irl K.

8. \sim miserator et miserator WG
 Ψ^B *cum Ro.*

⟨et RC | 27. ⟨ipsi RCI | ⟨et (1°) RC | ⟨et (2°) RCI | 28. ⟨tu RC | 29. ⟨filii RCI | ⟨et RC.

CII. (*num. om.* IQG* Ψ^B VD $\Omega^Mk\alpha$) | 1. ⟨benedic RCI | ⟨et RC | 2. ⟨benedic RCI | ⟨et RC | 3. ⟨qui (1°) RCI | ⟨qui (2°) RC | 4. ⟨qui (1°) RCI | ⟨qui (2°) RC | 5. ⟨qui RCI | ⟨renovabitur RC | 6. ⟨faciens RCI | ⟨et RC | 7. ⟨notas RCI | ⟨filiis RC | 8. ⟨miserator R I | ⟨longanimis RC.

- 9 non in perpetuum irascetur
neque in aeternum comminabitur
10 non secundum peccata nostra fecit nobis
nec secundum iniustitias nostras retribuit nobis
11 quoniam secundum altitudinem caeli a terra
corroboravit misericordiam suam super timentes se
12 quantum distat ortus ab occidente
longe fecit a nobis iniquitates nostras
13 quomodo miseretur pater filiorum
misertus est Dominus timentibus se
14 quoniam ipse cognovit figmentum nostrum
recordatus est quoniam pulvis sumus
15 homo sicut faenum dies eius
tamquam flos agri sic effloret
16 quoniam spiritus pertransiit in illo et non subsistet
et non cognoscat amplius locum suum
17 misericordia autem Domini ab aeterno
et usque in aeternum super timentes eum
et iustitia illius in filios filiorum
18 his qui servant testamentum eius
et memores sunt mandatorum ipsius ad faciendum ea
19 Dominus in caelo paravit sedem suam
et regnum ipsius omnibus dominabitur

9. irascitur R*F | 11. se F²C; eum RF* cum Ro | 15. effloret R² et codd. fere omn.; et floret R*F; floret C cum He | 16. pertransiit F | cognoscat R*.

Deest L.

9. irascitur R*F | in om. \mathfrak{B} .
10. nobis] *sub* * G² | nec = RFI;
neque *rell. codd. et edd. cum Ro et He* |
iniustitias = RI; iniusticias F; iniquitates
rell. codd. et edd. cum Ro et He | retri-
buet Q* Ψ B*.
11. corroboravit] *in ras.* Ψ B²; cor-
roboravit C; corroborabit F²; corobora-
bit F* | misericordias suas R | se] te Φ G*;
eum RF* cum Ro et He.
12. distant F.
13. filiorum] illorum R*.

15. sic om. \mathfrak{f} | efflor.] et floret
R*F; floret CI \mathfrak{f} cum He.
16. pertransiit = R*CMQ²WV* cum
LXX; pertransiit I Ψ B*; pertransiit R²
Q* Ψ B²V², *rell. codd. et edd.* | subsistet R* |
cognoscat M Ψ B*; cognoscat R*.
17. super timentibus Ψ B* | in filiis R*.
18. hiis IQ²A; iis \mathfrak{f} | sunt om. Q* |
ipsius] illius R; eius Ω A cum Ro et He.
 \mathfrak{H} « ipsius » Guill. | ad faciendum Q* Φ RGV
cum He. \mathfrak{H} « faciendum » Guill.
19. parabit Φ RGV.

9. <non RCI | <neque R | 10. <non RCI | <nec RC | 11. <quoniam RCI | <corroboravit RC | 12. <quantum RCI | <longe RC | 13. <quomodo RCI | <misertus RC | 14. <quoniam RC | <recordatus RCI | 15. <homo RC | <tamquam R | 16. <quoniam RCI | <et (2°) RC | 17. <miser cordia RCI | <et (1°) RC | <et (2°) RCI | 18. <his RC | <et RC | <ad R | 19. <dominus RCI | <et RC.

20 benedicite Domino angeli eius
potentes virtute facientes verbum
illius
ad audiendam vocem sermonum
eius
21 benedicite Domino omnes virtu-
tes eius
ministri eius qui facitis volunta-
tem eius
22 benedicite Domino omnia opera
eius
in omni loco dominationis ipsius
benedic anima mea Domino.

CIII. ¹ IPSI DAVID

Benedic anima mea Domino

Domine Deus meus magnificatus
es vehementer
confessionem et decorem induisti
2 amictus lumine sicut vestimento
extendens caelum sicut pellem
3 qui tegis in aquis superiora eius
qui ponis nubem ascensum tuum
qui ambulas super pinnas ven-
torum
4 qui facis angelos tuos spiritus
et ministros tuos ignem urentem
5 qui fundasti terram super stabi-
litate suam
non inclinabitur in saeculum
saeculi

22. dominaciones F.

CIII. 3. pones FC | 4. ministros tuos R²C *cum Hier. ep. 106*; ministros suos R^{*F} *cum Ro.**Deest L.*

20. dominum Ψ^{B*} | angeli] *praem.*
omnes $\Psi^{B^2}VD^2\Omega^s\alpha\uparrow\epsilon\uparrow\epsilon\uparrow b\uparrow\beta\uparrow\zeta$ *cum LXX et Ro.*
¶ hebr. et ant. et Ieron. non interponunt
« omnes » sed grecus habet. standum est
primis *Guill.* | uirtutes Q^{*} | illius] *in*
ras. M²; eius Q^{*} $\Phi^{RGV}K^2\Psi^{B*}$ *cum Ro et*
He; om. K^{*}.

21. ministri] *praem.* et V | uolunta-
tes Ψ^{B*} *cum* γ *med.* ¶ non est ibi « uo-
luntates » secundum hebr. et ant. et Ie-
ron. qui habet « placitum » *Guill.*

22. dominationis] Q²; domina(tio)-
nes FQ^{*3}U α . ¶ hebr. et ant. habent « do-
minacionis » et concordat Ieron. qui sic
habet « potestatis » sed grecus habet « do-
minacionis » *Guill.* | ipsius = RFC(*ut*
vid.)I; eius *rell. codd. et edd. cum Ro*
et He | dominum Φ^{RGV} *cum Ro.*

CIII. 1. ipsi dauid] *sub* ÷ G; psal-
mus dauid QVD $\Omega^s\beta$ *cum Ro*; om. $\Psi^{B}\Omega^M$
a cum hebr. et He | decore F | induxisti

 Ψ^{B*} .

2. amictus F | lumen R *cum* δ *moz*^c |
uestimento] Φ^{R*} ; uestimentum R[†] $\Phi^{R^2}G$
 $\Psi^{B^2}V^*D$ *cum* $\alpha\gamma\delta$. ¶ uel uestimento D²;
« amictus lumine sicut uestimentum » ua-
riat modum regiminis simile primi Pa-
ral. XXVI (v. 30) « in cunctis operibus
domini et ministerium regis » non dicit
« ministerio ». require infra CV (v. 7) et
CVIII (v. 18) et Exod. IIII (v. 27) *Guill.*

3. teges W | in = RFCIM^{*} Ψ^{B*} *cum*
LXX, Ro et Hier. ep. 106, cf. hebr.; om.
M² Ψ^{B^2} , *rell. codd. et edd. cum He* | a-
quas W^{*} Φ^v | pones FCM^{*}QW Φ^v UK |
pinnas = RFC²(*a in ras.*)M^{*}Q^{*}; pennas
M²Q², *rell. codd. et edd.*

4. facit $\Phi^{\alpha*}\Psi^{B*}$ *cum Ro, cf. Hier.*
ep. 106 | tuos (I^o)] suos $\Phi^R\Psi^{B*}$ *cum Ro,*
cf. Hier. ep. 106 | et] *sub* ÷ I² | tuos (2°)
suos R^{*F} Ψ^{B*} *cum Ro.*

5. saeculi] *sub* ÷ Φ^{P^2} .

20. <benedicite RCI | <potentes RC | <ad RC | 21. <benedicite RCI | <ministri RC |
22. <benedicite RCI | <in RC | <benedic R.

CIII. (*num. om.* IQG^{*} $\Psi^{B^2}VD\Omega^{M^*}\alpha$) | 1. <benedic RCI | <domine RC | <confessi-
onem RCI | 2. <amictus RC | <extendens RCI | 3. <qui (I^o) R | <qui (2°) RCI | <qui (3°)
RC | 4. <qui RCI | <et R | 5. <qui RCI | <non RC.

- 6 abyssus sicut vestimentum amicus eius
super montes stabunt aquae
7 ab increpatione tua fugient
a voce tonitruui tui formidabunt
8 ascendunt montes et descendunt
campi
in locum quem fundasti eis
9 terminum posuisti quem non
transgredientur
neque convertentur operire terram
10 qui emittis fontes in convallibus
inter medium montium pertransibunt aquae
11 potabunt omnes bestiae agri
expectabunt onagri in siti sua
12 super ea volucres caeli habitabunt
de medio petrarum dabunt vocem
13 rigans montes de superioribus suis
de fructu operum tuorum satiabitur terra
14 producens faenum iumentis
et herbam servituti hominum
ut educas panem de terra
15 et vinum laetificat cor hominis
ut exhilaret faciem in oleo
et panis cor hominis confirmat
16 saturabuntur ligna campi
et caedri Libani quas plantavit
17 illic passeret nidificabunt
erodii domus dux est eorum

10. emittis R; emittes F; inmittis C.

Deest L.

7. thonitruui M; thonitrus F | tui]

sub ✕ C, cf. *Hier. ep. 106.*

8. in locum] M³; in loco M²Φ^R

cum Hier. ep. 106.

9. conuertuntur R.

10. emittes FQ*Φ^v; omittis M*; inmittis C; inmitis I; emittit Ψ^B*Ω^S *cum Ro.* ¶ « emittes » secundum hebr. et ant. sed grecus habet « emittis » *Guill.* | aquae] *sub* ÷ Φ^{RV}.

12. uoces Ψ^{B2}VΩagreḷb̄ḡc; uoces suas Ψ^{B*} *cum Ro*; uocem suam f. ¶ hebr. et ant. et grecus et Ieron. habent « uocem » in singulari *Guill.*

13. suis] tuis DΩ *cum moz^x, cf. He.*

¶ hebr. et ant. habent « suis » et grecus similiter non habent « tuis » et statim in secunda persona subiungitur « de fructu operum tuorum » *Guill.* | satiab.] socia-

bitur Q*.

14. produces Ψ^{B*} | ut] et Ω^M. ¶ « ut » *Guill.*

15. I(ae)tificet Ψ^BVDΩ^S *edd.* ¶ « educas ... letificat ... exhilaret ... confirmat » sicut in ipsis quattuor uerbis, binis uidelicet et binis, mutatur modus dicendi, greci quidam habent « stirizi » per « e, iota » finalem id est « confirmat » sic etiam est in hebr. Ieron. habet « confirmat » *Guill.* | exhilaret Q^WVk | faciem ÷ suam Ω^{S*} | in] *sub* ÷ I | confirmet Φ^{RP} Ψ^BVDΩ *edd.*; firmat R.

16. et] *sub* ÷ Φ^v | caedri] M*; ce-dri IM²QΦ^FUGKVDΩ *edd.* | lybani C; labani g.

17. erodii = RFIMQΨ^{B2}(*in ras*)f; erodi C; hrodii Ω^M; herodii *rell. codd. et edd.*

6. <abyssus RCI | <super RC | 7. <ab RCI | <a RC | 8. <ascendunt RCI | <in RC | 9. <terminum RCI | <neque RC | 10. <qui RCI | <inter RC | 11. <potabunt RCI | <expectabunt RC | 12. <super RCI | <de RC | 13. <rigans RCI | <de RC | 14. <producens RCI | <et RC | <ut RI | 15. <et RC | <ut RCI | <et RC | 16. <saturabuntur RI | <et C. | 17. <illic RC | <erodii RCI.

- 18 montes excelsi cervis
petra refugium erinaciis
19 fecit lunam in tempora
sol cognovit occasum suum
20 posuisti tenebras et facta est nox
in ipsa pertransibunt omnes bes-
tiae silvae
21 catuli leonum rugientes ut ra-
pant
et quaerant a Deo escam sibi
22 ortus est sol et congregati sunt
et in cubilibus suis collocabun-
tur
23 exhibit homo ad opus suum
et ad operationem suam usque
ad vesperum
24 quam magnificata sunt opera tua
Domine
omnia in sapientia fecisti
- impleta est terra possessione tua
25 hoc mare magnum et spatiosum
✱ manibus :
illic reptilia quorum non est nu-
merus
animalia pusilla cum magnis
26 illic naves pertransibunt
draco iste quem formasti ad in-
ludendum ei
27 omnia a te expectant ut des illis
escam in tempore
28 dante te illis colligent
aperiente te manum tuam omnia
implebuntur bonitate
29 avertente autem te faciem turba-
buntur
auferes spiritum eorum et defi-
cient
et in pulverem suum revertentur

19. in tempora C; in tempore RF *cum Ro* | 20. siluae RC; siluarum F | 23. ad
uesperum RC; ad uesperam F | 27. omnia a te C *cum plerisque codd.*; omnia te RF.

Deest L.

18. erinaciis = RM²Q²WΦUGKΨ^{B2}
Df; herinaciis VΩagrelyb̄c; erenaciis CI
Q*; eri*nacis M*; erinacis Ψ^{B*}; erina-
cies F.

19. fecisti Φ^{av}, cf. LXX (*pauc. codd.*
lucian.) | luna F | in tempore RFΨ^{B*α*}e
cum Ro | suum *om. R.*

20. posuit Φ^v *cum γ moz^o* | silva-
rum FΨ^{B*} *cum Ro.*

21. catuli] *sub ÷ Φ^{rv}.*

22. et (2°) *om. Ω^s* | collocabunt M;
se collocabunt Ψ^{B*} *cum Ro.*

23. exiuit R | ad uesperum] Q*

Φ^{R*}; ad uesperam FMQ²WΦ^{R2avp}KΨ^{BV}
DΩkfḡr *cum He.*

24. est *om. Ω^m.*

25. ✱ = RCI²QΦ^{R2avp}G² *cum Hier.*
*ep. 106; om. I*Φ^{R*}G*, rell. codd. et edd.*

27. a] ad Q*V; *om. RFM*.*

28. tuam *om. Ω^s cum LXX, γ moz^c* |
omnia] *sub ÷ I* | replebuntur Ψ^{B*τ} *cum*
Ro et He.

29. te] *sub ÷ I; om. U†* | faciem +
tuam Ψ^{B*k}(*ut vid.*)f. ¶ ant. non interpo-
nunt « tuam » quia satis intelligitur sine
illo *Guill.*

18. <montes R | <petra RC | 19. <fecit R(*signo* K)CI | <sol RC | 20. <posuisti RCI | <in
RC | 21. <catuli RCI | <et RC | 22. <ortus RCI | <et (2°) RC | 23. <exhibit RI | <et RC |
24. <quam RCI | <omnia RC | <impleta RC | 25. <hoc RI | <illic RC | <animalia RCI |
26. <illic R | <draco RCI | 27. <omnia RC | 28. <dante RCI | <aperiente RC | 29. <aver-
tente RCI | <auferes RC | <et (2°) RC.

- 30 emittes spiritum tuum et creabuntur
et renovabis faciem terrae
31 sit gloria Domini in saeculum
laetabitur Dominus in operibus suis
32 qui respicit terram et facit eam tremere
qui tangit montes et fumigant
33 cantabo Domino in vita mea
psallam Deo meo quamdiu sum
34 iucundum sit ei eloquium meum
ego vero delectabor in Domino
35 deficient peccatores a terra
et iniqui ita ut non sint
benedic anima mea Domino.
- CIII. 1 ALLELUIA**
Confitemini Domino et invocate
nomen eius
adnuntiate inter gentes opera eius
- 2 cantate ei et psallite ei
narrate omnia mirabilia eius
3 laudamini in nomine sancto eius
laetetur cor quaerentium Dominum
4 quaerite Dominum et confirmamini
quaerite faciem eius semper
5 mementote mirabilium eius quae fecit
prodigia eius et iudicia oris eius
6 semen Abraham servi eius
filii Iacob electi eius
7 ipse Dominus Deus noster
in universa terra iudicia eius
8 memor fuit in saeculum testamenti sui
verbi quod mandavit in mille generationes
9 quod disposuit ad Abraham
et iuramenti sui ad Isaac

30. emittes spiritum C; emitte spiritum RF *cum Ro.*

Deest L.

30. emittes] G*α*; emittis M*W;
emitte RFM²QG²Ψ^BVDΩα² *cum Ro.*

31. saeculum + saeculi Ψ^B*D* *cum Ro* | Ietificabitur Ψ^D* | dominus *om.* C*.

32. facit eam] *sub* ÷ Φ^{GV} (*sed in* Φ^Q ÷ *ante et*) | qui] *sub* ÷ I.

33. meo] *sub* ÷ I | sim I.

34. iocundum MWΦ^{RGV}UGKΨ^BVD
Ωα^f | ei *om.* Ω^M.

35. deficient *agre*; deficiat Φ^P.

CIII. 1. halleluia f; hallelu-ia relb;

alleluia alleluia Ω^S; psalmus alleluia g;
ipsi dauid Q*; ipsi dauid alleluia Q²;
om. Ψ^BΩ^Mα *cum hebr.* | et] *sub* ÷ Φ^{RGV}G.

2. ei (I^o) *om.* R *cum* γδζ *moz*^x |
narrate] *praem.* et Ω^S.

6. habraham F; abraam CΨ^B | filii R.

7. iudicia + oris Ψ^B, *ex v.* 5.

8. uerbum W *cum* α | mandabit F.

9. habraham F; abrahā Φ^R; abraam
C | ad *om.* R* *cum* δζ *moz med* | ysaac
DΩα; isac I.

30. <emittes RCI | <(et (2°) RC | 31. <sit RCI | <laetabitur RC | 32. <qui (I^o) RCI | <qui (2°) RC | 33. <cantabo RCI | <psallam R | 34. <iucundum RCI | <ego RC | 35. <deficient RI | <et RC | <benedic RC.

CIII. (num. om. IQG*Ψ^BVDΩ^M*α) | 1. <confitemini RCI | <adnuntiate RC | 2. <cantate RCI | <narrate RC | 3. <laudamini RC | <laetetur RCI | 4. <quaerite (I^o) RC | <quaerite (2°) R | 5. <mementote RCI | <prodigia RC | 6. <semen RCI | <filii R | 7. <ipse RCI | <in R | 8. <memor RCI | <verbi RC | 9. <quod RCI | <et R.

- 10 et statuit illud Iacob in praeceptum
et Israhel in testamentum aeternum
11 dicens tibi dabo terram Chanaan
funiculum hereditatis vestrae
12 cum essent numero breves
paucissimos et incolas eius
13 et pertransierunt de gente in gentem
et de regno ad populum alterum
14 non reliquit hominem nocere eis
et corripuit pro eis reges
15 nolite tangere christos meos
et in prophetis meis nolite ma-
- lignari
16 et vocavit famem super terram
omne firmamentum panis contrivit
17 misit ante eos virum
in servum venundatus est Ioseph
18 humiliaverunt in compedibus pedes eius
ferrum pertransiit anima eius
19 donec veniret verbum eius
eloquium Domini inflammavit eum
20 misit rex et solvit eum
princeps populorum et dimisit eum

CIII. 12. brevis R | paucissimos et incolas RF, *lectio archetypi et ipsius Hieronymi, ut vid., cf. LXX, Aug. in loc. (infra citat.) et D. De Bruyne (Revue Bénédictine, 1929, p. 309-310)*; paucissimi et incolae C cum Ro | 15. in prophetis meis RF; in profetas meos C.

Deest L.

10. israel D̄iǵel̄b̄šc; isrl RQΦR̄GVG
Ψ²Ωα; israeli r | in om. F cum hebr. et LXX.

11. terram-chanaan ēlv | terra U |
chanaam C; channan I.

12. breues = F*CIQ*ΦR̄GV cum LXX;
br(e)uis RM*; br(e)ui F²M²Q², *rell. codd. et edd. cum Ro* ¶ grecus et ant. « breues »
et Ieron. « uiri pauci », alii ponunt ibi
« breui » *Guill.* | paucissimos et incolas
= RFQ*, *cf. LXX et Aug. in loc.* (nonnulli autem codices habent, non « paucissimi et incolae », sed « paucissimos et incolas ». unde apparet eos qui ista ita interpretati sunt graecam fuisse locutionem secutos, quae transferri non potest in latinum nisi cum ea absurditate quae ferri omnino non possit); paucissimo et incolae Φ^α*; paucissimis et incola M*;

paucissimi et incol(a)e M²Q²Φ^α*, *rell. codd. et edd. cum Ro, cf. He* (modici et aduenae) | eius] in ras. spat. lat. M².

13. et (2°)] sub ÷ G.

14. relinquit f.

15. ÷ et in: Φ^v; et ÷ in: Φ^α | in profetas meos CI cum γδ² | malignare Q*.

16. super terra Q | omne = R*FCI cum hebr., LXX et ay, *cf. He*; ÷ et : omne G²; et omne R²G*, *rell. codd. et edd. cum Ro* | panis om. Q*.

17. uenundatus Ψ²VDt.

18. pertransibit Ψ²* | animam G²Ψ²
VDΩ²ᾱǵ̄rēl̄šc cum med et Aug. in loc. ¶ « anima » dicitur ex parte suppositi et nominatiui casus. unde et Ieron. « in ferum uenit anima eius » *Guill.*

20. principes Ψ²*; om. Ω²*.

10. <et (1°) RCI | <et (2°) RC | 11. <dicens RCI | <funiculum RC | 12. <cum RCI | <paucissimos R | 13. <et (1°) RCI | <et (2°) RC | 14. <non RCI | <et RC | 15. <nolite RCI | <et RC | 16. <et RCI | <omne RC | 17. <misit RCI | <in RC | 18. <humiliaverunt RCI | <ferrum RC | 19. <donec R | <eloquium RCI | 20. <misit R | <princeps RC.

- 21 constituit eum dominum domus
suae
et principem omnis possessionis
suae
22 ut erudiret principes eius sicut
semetipsum
et senes eius prudentiam doceret
23 et intravit Israhel in Aegyptum
et Iacob accola. fuit in terra
Cham
24 et auxit populum eius vehemen-
ter
et firmavit eum super inimicos
eius
25 convertit cor eorum ut odirent
populum eius
ut dolum facerent in servos eius
26 misit Moysen servum suum
Aaron quem elegit ipsum
27 posuit in eis verba signorum
suorum
et prodigiorum in terra Cham
28 misit tenebras et obscuravit
et non exacerbavit sermones suos
29 convertit aquas eorum in san-
guinem
et occidit pisces eorum
30 dedit terra eorum ranas
in penetrabilibus regum ipsorum
31 dixit et venit cynomia
et sciniphes in omnibus finibus
eorum

30. terra RF; terram C.

Deest L.

21. constituit] D² (*alt. i corr.*); con-
stituet Q.

22. ut] et Ω^α | eius] suos Ψ^B *cum*
Ro | seipsum Ψ^B *cum Ro*; temetipsum Φ^V.

23. israel Dfgrelv̄z̄c; isrl RQΦ^{RGV}G
Ψ^BVΩ^α | egyptum Ω^S; aegyptum FΨ^BV;
egyptum Q^α; egytum Ω^α | acola FQ*;
accolo C*; accula I*V | in terra-cham e;
intercham F | chā Φ^GΨ^B*; chan Ψ^B2.

24. eius = RFCI *cum γ*; suum *rell.*
codd. et edd. cum Ro et He.

25. odiret Ψ^B*; erudirent a | ut] M*
(*ut vid.*); et M²QUΨ^BVDΩ^αfgrel̄z̄c *cum*
Ro et Aug. in loc. ¶ hebr. et ant. et Ie-
ron. habent « ut » grecus similiter *Guill.* |
dolum] C² (*l in ras.*) | in seruis Q*.

26. moysen Q; mosen g; mosin F;
moysen r; moyses Ψ^B | aaron] *praem.*
et f̄.

27. prodigiorum] prodigia eorum
QΦ^VD; prodigiorum suorum Ψ^B2Ω^S *cum*
Ro, cf. LXX (codd. A et lucian.); om. Ψ^B.*

¶ « prodigiorum » *Guill.* | terra-cham elb.

28. exaceruabit W.

29. in sanguine F.

30. dedit = RFCIk *cum Hier. ep.*
106 et Aug. in loc.; ededit M*Φ^G; ae-
didit f̄; et dedit QΩ^S *cum γ*z̄; et didit
Φ^V*; et edidit ag; edidit M²Φ^V2, *rell.*
codd. et edd. ¶ non est ibi « et dedit »
sed « edidit » secundum hebr. et ant. et Ie-
ron. et grecum *Guill.* | terram CIM*
Ω^S* | penetrabilibus] D*; penetrabili Q*;
penetrabilibus Q²D²grel̄z̄c. ¶ « penetrabi-
libus » *Guill.*

31. dixit — 33. finium eorum *om.*
Φ^R | cynomea R*; cynomyia grel̄z̄c; ci-
nomia FV; coenomina Φ^G, *cf. Hier. ep. 106,*
p. 42, 8; coenomymia c; coenomymia f̄ | sci-
niphes = FΦ^Gag; scinifes QWUG²Ψ^BΩ^Mf̄;
[...]cinifes k; scinipes R; scyniphes M;
scynifes G*; schiniphes K; scniphes Φ^V;
scnifes I; scnyfes C; ciniphes V; cinifes
rel̄z̄c; cyniphes DΩ^S.

21. <constituit RCI | <et RC | 22. <ut RCI | <et RC | 23. <et (1°) RCI | <et (2°) RC | 24. <et
(1°) RCI | <et (2°) RC | 25. <convertit RCI | <ut (2°) RC | 26. <misit RCI | <aaron R |
27. <posuit RCI | <et RC | 28. <misit RCI | <et (2°) RC | 29. <convertit RCI | <et RC |
30. <dedit RI | <in RC | 31. <dixit RCI | <et (2°) RC.

- 32 posuit pluvias eorum grandinem
ignem conburentem in terra ipso-
rum
- 33 et percussit vineas eorum et fi-
culneas eorum
et contrivit lignum finium eo-
rum
- 34 dixit et venit lucusta
et bruchus cuius non erat nume-
rus
- 35 et comedit omne faenum in terra
eorum
et comedit omnem fructum ter-
rae eorum
- 36 et percussit omne primogenitum
in terra eorum
primitias omnis laboris eorum
- 37 et eduxit eos in argento et auro
- et non erat in tribubus eorum
infirmus
- 38 laetata est Aegyptus in profectio-
ne eorum
quia incubuit timor eorum super
eos
- 39 expandit nubem in protectionem
eorum
et ignem ut luceret eis per noc-
tem
- 40 petierunt et venit coturnix
et panem caeli saturavit eos
- 41 dirupit petram et fluxerunt aquae
abierunt in sicco flumina
- 42 quoniam memor fuit verbi sancti
sui
quod habuit ad Abraham puerum
suum

32. grandinem R²C; grandine R*; in grandinem F | 35. omnem fructum R²FC; omne fructum R* | 36. omnis laboris R²; omnes laboris FC; omnes labores R* | 37. in tribus C | 39. in protectionem RC; in protezione F | 40. panem R*F*; pane R²F²C.

Deest L.

32. *tot. vers. om.* Φ^R | pluuias] R*; pluuias R² | grandine R*α; *praem.* in F Ψ^{B2}(*in ras.*) cum Ro; + et Ψ^{B*}Ω^S.

33. *tot. vers. om.* Φ^R | uineam F cum He.

34. lucusta = RCQ²; locusta Q*, *rell. codd. et edd.* | brucus FG*Ψ^BVΩ^Mα r; bruccus Φ^P.

35. in terra] M*; terre M² cum Ro et He, cf. LXX (*cod. R*) | et] sub ※ G² | omnem] sub ÷ I; omne R*U | terrae] in terra k cum δ.

36. omnem k cum αγζ | omnes laboris FC; omnis labores Q; omnes labores R*k.

37. in] Q*Ψ^{B*}; cum MQ²WΦ^PUG KΨ^{B2}VDΩ^Sk *edd. cum He.* ¶ hebr. et ant. habent « in » et grecus similiter *Guill.* |

~ auro et argento g | in tribus CI Ψ^{B*}k.

38. egyptus Ω; egiptus IV; egiptus Qα | in profectioem WΦ^V | eorum (I^o) — 105, 6] *vix legi potest* k | eorum (I^o)] sub ÷ Φ^VP²G².

39. in protec(t)ione FQKΨ^B | eorum] sub ÷ QΦ^{R2}GV^PG² | luciret R | eis] sub ÷ I G²; eos Φ^{R*}.

40. coturni*x C; cuturnix I; cōturnix Ω^M; coturnis Ω^S; cotunix F | panem = R*F*M*Q*WΦ^RKD* cum LXX et αγ δζ moz^x; pane R²F²M²Q²D², *rell. codd. et edd. cum Ro et He.*

41. dirupit] Ψ^{B*}D*; dirupit Ψ^{B2}V D²agre[ib]g | flumine F.

42. ~ sui sancti Ω^S | quod] quo Φ^P | habraham F; abraam CΦ^P.

32. <posuit RCI | <ignem RC | 33. <(et (I^o) RCI | <(et (3°) RC | 34. <dixit RI | <(et (2°) R C | 35. <(et (I^o) RCI | <(et (2°) RC | 36. <(et RCI | <primitias RC | 37. <(et (I^o) RCI | <(et (3°) RC | 38. <laetata RCI | <quia RC | 39. <expandit RCI | <(et RC | 40. <petierunt R CI | <(et (2°) R | 41. <dirupit RCI | <abierunt RC | 42. <quoniam RCI | <quod RC.

43 et eduxit populum suum in exultatione
 ÷ et: electos suos in laetitia
 44 et dedit illis regiones gentium
 et labores populorum possederunt
 45 ut custodiant iustificationes eius
 et legem eius requirant.
 CV. 1 ALLELUIA
 Confitemini Domino quoniam bonus
 quoniam in saeculum misericordia eius
 2 quis loquetur potentias Domini
 auditas faciet omnes laudes eius
 3 beati qui custodiunt iudicium
 et faciunt iustitiam in omni tempore

4 memento nostri Domine in beneplacito populi tui
 visita nos in salutari tuo
 5 ad videndum in bonitate electorum tuorum
 ad laetandum in laetitia gentis tuae
 ut lauderis cum hereditate tua
 6 peccavimus cum patribus nostris
 iniuste egimus iniquitatem fecimus
 7 patres nostri in Aegypto non intellexerunt mirabilia tua
 non fuerunt memores multitudinis misericordiae tuae
 et inritaverunt ascendentes in mare ✕ mare: Rubrum

CV. 1. alleluia RC; alleluia alleluia F | 5. ut RC; et F | 7. ✕ C cum Aug. in loc.; om. R.

Deest L.

43. ÷ = RIΦ^{GV}G²; om. G*, *rell. codd.*
et edd. | et om. Q² cum *hebr. et He.*

44. possiderent F.

45. ut] et Ω^{MG} | exquirant Ψ^{BT} cum Ro.

CV. 1. hallelu-ia elb; alleluia alleluia FVDΩ^S; hallelu-ia hallelu-ia r; halleluia haleluia f; psalmus alleluia s; om. Q(*spat. rel.*)KΨ^BΩ^{MG}.

2. loquitur Ψ^{B*} | faciat Q*.

4. in salutare F*.

5. ut] et FIQ*Φ^{RGV}G*Kf cum *He.* ¶ licet habeat *hebr.* « ad laudandum » ponunt tamen ibi « et » ant. sicut Ieron. *Guill.* | laudaris F.

6. iniusti F.

7. egypto Ω; egipto QV; egipto I α | in mare ✕ mare: rubrum = C, *cf. Aug. in loc.*; ✕(÷ Φ^V)in mare: mare rubrum (mari rubro M*Φ^P)MΦG; in mare (mari α) mari (mare Q) rubro (robrum Q*) QWUα; in mari rubro Ω^{MG}, *cf. LXX, Ro et Hier. ep. 106*; in mare mare rubrum (mare-rubrum elb) *rell. codd. et edd. cum hebr., cf. He.* ¶ « in mare mari rubro » ant. uariauerunt regimen prepositionum quia *hebr.* et Ieron. diuersificant sic « super mare in mari rubro » require supra CIII (v. 2) et infra CVIII (v. 18) Ysai. xxviii (v. 6) *Guill.*

43. <et (I°) RCI | <et (2°) RC | 44. <et (I°) RI | <et (2°) RC | 45. <ut RCI | <et R.

CV. (*num. om.* IG*Ψ^BVDΩ^{M*}α) | 1. <confitemini RCI | <quoniam (2°) RC | 2. <quis RCI | <auditas RC | 3. <beati RI | <et RC | 4. <memento RCI | <visita RC | 5. <ad (I°) RCI | <ad (2°) RC | <ut RC | 6. <peccavimus RCI | <iniuste RC | 7. <patres RCI | <non (2°) RC | <et RCI.

- 8 et salvavit eos propter nomen suum
ut notam faceret potentiam suam
9 et increpuit mare Rubrum et exsiccatum est
et deduxit eos in abyssis sicut in deserto
10 et salvavit eos de manu odientium
et redemit eos de manu inimici
11 et operuit aqua tribulantes eos
unus ex eis non remansit
12 et crediderunt in verbis eius
et laudaverunt laudem eius
13 cito fecerunt obliti sunt operum eius
- non sustinuerunt consilium eius
14 et concupierunt concupiscentiam
in deserto
et temptaverunt Deum in iniquoso
15 et dedit eis petitionem ipsorum
et misit saturitatem in animarum
16 et inritaverunt Moysen in castris
Aaron sanctum Domini
17 aperta est terra et degluttivit Dathan
et operuit super congregationem
Abiron
18 et exarsit ignis in synagoga eorum
flamma conbussit peccatores

9. increpuit RF; increpauit C | deduxit FC; eduxit R | 10. saluabit R | 12. in uerbis FC; uerbis R | 13. obliti RC; et obliti F | 15. in anima RF; in animas I.

Desunt C(a v. 14, et concupierunt)L.

8. et] *in ras.* M².

9. increpauit CIM*WΦ^{VP}UGKΨ^B*V
DΩ^MW cum Ro | mare-rubrum εlb | exsiccatum] excitat[...] k | eduxit RM*Ψ^B* cum Ro.

10. saluabit Rk | odientium F*.

12. in] *sub* ÷ Φ^{RGV}; *om.* RIG*Ω^S
edd., cf. LXX (codd. lucian.) cum moz et He, cf. infra v. 24. ¶ hebr. et ant. habent « in » *Guill.*

13. fecerunt] *sub* ÷ IM²G²; defecerunt Φ^{RGV}; + et FΨ^BV cum Ro | obliti sunt *om.* Ω^S | non] et non Ψ^BV DΩrelg̃c cum Ro, *cf. He* (nec).

14. concupiuerunt F | in (2°) *om.* R*.

15. et (1°) *om.* I. | saturitate F | in anima = RFM*Q*; in animam Φ^{RGV} cum

He et Aug. in loc., cf. LXX (codd. BS); in animas M²Q²k, rell. codd. et edd. cum LXX et Ro. ¶ « animam » hebr. et ant. habent in singulari et similiter Ieron. qui habet sic « et misit tenuitatem in anima eorum » sed grecus in plurali « animas » sed primis standum *Guill.*

16. moisen V; mosen g; moysem r; mosin F | aaron] *praem.* et Φ^{R2GV}U Ψ^B* cum Ro, *cf. LXX (codd. BSR).*

17. deglutiuit IM*Q*Φ^{VP}Ψ^BDΩk *edd.*; declutiuit RV; glutiuit Φ^R | datan QD*; tathan G | super congregacione F | abyron DΩ; abiran Φ^{RG}.

18. et *om.* Ψ^B cum Ro | synagoga FI QGKΨ^BV | flamma] *praem.* ÷ et: I, *cf. Ro.*

8. <et RC | <ut RC | 9. <et (1°) RCI | <et (3°) RC | 10. <et (1°) RCI | <et (2°) RC | 11. <et RI | <unus RC | 12. <et (1°) RCI | <et (2°) RC | 13. <cito RCI | <non RC | 14. <et (1°) RCI | <et (2°) R | 15. <et (1°) RI | <et (2°) R | 16. <et RI | <aaron R | 17. <aperta RI | <et (2°) R | 18. <et RI | <flamma R.

- 19 et fecerunt vitulum in Choreb
et adoraverunt sculptile
- 20 et mutaverunt gloriam suam
in similitudine vituli comedentis
faenum
- 21 obliti sunt Deum qui salvavit eos
qui fecit magnalia in Aegypto
- 22 mirabilia in terra Cham
terribilia in mari Rubro
- 23 et dixit ut disperderet eos si non
Moyses electus eius stetisset in
confractone in conspectu eius
ut averteret iram eius ne disper-
deret eos
- 24 et pro nihilo habuerunt terram
desiderabilem
non crediderunt verbo eius
- 25 et murmurabant in tabernaculis
suis
non exaudierunt vocem Domini
- 26 et elevavit manum suam super
eos ut prosterneret eos in de-
serto
- 27 et ut deiceret semen eorum in
nationibus
et dispergeret eos in regionibus
- 28 et initiati sunt Beelphegor
et comederunt sacrificia mortuo-
rum
- 29 et inritaverunt eum in adinven-
tionibus suis
et multiplicata est in eis ruina
- 30 et stetit Finees et placavit et ces-
savit quassatio

20. in similitudine R *cum* LXX; in similitudinem FI | 21. deum RI; dominum F | 24. uerbo RI; in uerbo F | 29. in aduentionibus R | 30. placavit R *cum* LXX; placuit FI.

Desunt CL.

19. et] *sub* ÷ Φ^{GG}2 | choreb] K* D*; cho*reb M*; horeb GK²kgrelv̄āc; oreb Ψ^BD²Ω^Sα. ¶ «choreb» uel «horeb» sicut «ham» communiter dicitur «cham» *Guill.* | sculptile Ψ^B.

20. motauerunt I | in similitudine = RQWΦ^{RG}U *cum* LXX, *Ro et He*; in similitudinem k, *rell. codd. et edd. cum α γδ* | comed.] manducantis R²(i ex e) *cum Ro*.

21. deum] dominum F; domini Ω, *cf. He* | saluabit F | egypto Ω^S; aegypto IV; egipto QΩ^{Ma}.

22. terra-cham elv | in mari-rubro elv; in mare rubro Fk.

23. moyses QVf; mores Fg | ut] et Ψ^B*α. ¶ hebr. et ant. et Ieron. habent «ut» et grecus *Guill.*

24. in uerbo FM*WUD*; in uerbis M²Ψ^B*k *cum Ro, cf. supra v. 12.*

25. murmurabant = RFI, *cf. LXX (cod. R)*; murmorauerunt Kk; murmura-uerunt *rell. codd. et edd. cum LXX, Ro et He.*

26. leuauit α.

27. et (I^o) om. I | disperget Ω^M; disperderet VDΩ^S *cum ασ.*

28. beel-phegor relv; beelphehor F; beelfegor IΩ^M; beelfeghor Q; beelfhegor R²; beifhegor R*; belphegor U; behelphegor Ψ^B; beelf[...]chor k (*ut vid.*).

29. aduentionibus RQ.

30. et om. R *cum Ro* | phinees Ω^M *edd.*; phynees Ω^S; fineis F; finies R*; fines I* | placuit FIWV; pla[...]uit M | quassatio om. M*.

19. <et (I^o) RI | <et (2°) R | 20. <et RI | <in R | 21. <obliti RI | <qui (2°) R | 22. <mirabilia R | <terribilia R | 23. <et RI | <ut (2°) RI | 24. <et R | <non RI | 25. <et R | <non R | 26. <et RI | 27. <et (I^o) RI | <et (2°) R | 28. <et (I^o) RI | <et (2°) R | 29. <et (I^o) RI | <et (2°) R | 30. <et (I^o) RI.

- 31 et reputatum est ei in iustitiam
in generatione et generationem
usque in sempiternum
- 32 et inritaverunt ad Aquam contra-
dictionis
et vexatus est Moyses propter
eos
- 33 quia exacerbaverunt spiritum eius
et distinxit in labiis suis
- 34 non disperdiderunt gentes quas
dixit Dominus illis
- 35 et commixti sunt inter gentes et
didicerunt opera eorum
- 36 et servierunt sculptilibus eorum
et factum est illis in scandalum
- 37 et immolaverunt filios suos et fi-
lias suas daemioniis
- 38 et effuderunt sanguinem inno-
centem
sanguinem filiorum suorum et
filiarum ✕ suarum :
quas sacrificaverunt sculptilibus
Chanaan
et interfecta est terra in sangui-
nibus
- 39 et contaminata est in operibus
eorum
et fornicati sunt in adinventioni-
bus suis
- 40 et iratus est furore Dominus in
populo suo
et abominatus est hereditatem
suam
- 41 et tradidit eos in manus gentium
et dominati sunt eorum qui ode-
rant eos
- 42 et tribulaverunt eos inimici eo-
rum
et humiliati sunt sub manibus
eorum

31. in iustitiam I; ad iustitiam R; in iusticia F | in generatione et genera-
tionem R; in generatione et generacione F; in generationem et generationem I |
34. dixit FI; dixerat R | 41. oderant RF; oderunt I.

Desunt CL.

31. in iusticia FQ; ad iustitiam R*
D Ω^s cum Ro; ad iustitia R² | in genera-
tionem IM* Φ^{GVF} GKk(generac.) $\alpha\beta\gamma\epsilon$ | et
generationem] D*; et generatione F(ge-
nerac.)D².

32. inrit. + \div eum : Φ ; + eum M
Q*GK² Ψ^B VD Ω^s edd. cum LXX et Ro | a-
quas-contradictionis ϵ | aquas Ψ^B VD Ω^s re
I $\beta\gamma\epsilon$ cum Ro. ¶ ant. et Ieron. secundum he-
breum habent « aquam » similiter et gre-
cus Guill. | moyses Vf; moyses Fg.

33. in om. I, cf. LXX (cod. S) et He.

34. dixerat R Ψ^B cum Ro | dominus
+ deus α .

36. sculptilibus Ψ^B | in om. R.

37. demonis I; demonibus F cum He.

38. et (I^o) om. I* cum moz^x | ✕ = R

M² Φ^R ²GVG; \div Q; om. M* Φ^R *, *rell. codd. et*
edd. | sacrauerunt Q | sculptilibus Ψ^B * |
canaan V; kannan I | interfecta = RFI
MQ Ψ^B Φ^{RG} U*GK Ψ^B *VD Ω^s $\alpha\epsilon\beta\gamma$ cum Ro et
Aug. in loc., cf. LXX; interfecta Φ^v ;
inflecta U² Ψ^B ²fgr $\beta\gamma\epsilon$ cum hebr. $\zeta\sigma^2$ et moz^x,
cf. He (polluta). ¶ « interfecta », Ieron.
« adulterata » Guill. | in] sub \div G².

39. in (2°) om. F | aduentionibus Q*.

40. et] sub \div Φ^{RG} | in populo suo]
 Φ^G *; in populum suum Φ^{G^2V} (in om. Φ^v *)
 Ψ^B *D Ω^s $\alpha\beta\gamma\epsilon\beta\gamma\epsilon$ cum Ro et He.

41. in] de F* | oderant = RFM²Q²
 Ψ^B Φ^{GV} *U cum $\gamma\sigma$ moz^c He; oderunt M*
Q*, *rell. codd. et edd. cum Ro.*

42. hum. sunt] humiliauerunt Ψ^B
cum δ .

31. <et RI | <in (2°) R | 32. <et (I^o) RI | <et (2°) R | 33. <quia R | <et RI | 34. <non
R | 35. <et (I^o) RI | 36. <et (I^o) R | <et (2°) R | 37. <et (I^o) RI | 38. <et RI | <sanguinem
(2°) R | <quas R | <et RI | 39. <et (I^o) R | <et (2°) R | 40. <et (I^o) RI | <et (2°) R | 41.
<et (I^o) RI | <et (2°) R | 42. <et (I^o) R | <et (2°) RI.

43 saepe liberavit eos
 ipsi autem exacerbaverunt eum
 in consilio suo
 et humiliati sunt in iniquitatibus
 suis
 44 et vidit cum tribularentur
 et audiret orationem eorum
 45 et memor fuit testamenti sui
 et paenituit eum secundum mul-
 titudinem misericordiae suae
 46 et dedit eos in misericordias
 in conspectu omnium qui cepe-
 rant eos
 47 salvos fac nos Domine Deus nos-
 ter
 et congrega nos de nationibus
 ut confiteamur nomini tuo sancto
 et gloriemur in laude tua
 48 benedictus Dominus Deus Israhel

a saeculo et usque in saeculum
 et dicet omnis populus fiat fiat.
CVI. ¹ ALLELUIA
 Confitemini Domino quoniam
 bonus
 quoniam in saeculum misericor-
 dia eius
² dicant qui redempti sunt a Do-
 mino
 quos redemit de manu inimici
 de regionibus congregavit eos
³ a solis ortu et occasu et ab aqui-
 lone et mari
⁴ erraverunt in solitudine in ina-
 quoso
 viam civitatis habitaculi non in-
 venerunt
⁵ esurientes et sitientes
 anima eorum in ipsis defecit

47. nomine RF | tuo sancto FI; sancto tuo R | 48. dicit F.
 CVI. 4. in inaquoso FI; inaquoso R.

Desunt CL.

43. sepe IQGKΨ^BVDΩα | in (2°) om.
 Ω^m.

44. audiret = RF²IΦ^{RGV} cum LXX
 et He, cf. Ro (exaudiret); adiret F*; au-
 diuit *rell. codd. et edd. cum Hier. ep. 106.*
 ¶ « audiret » Ieron. « audiret » per hoc
 manifestum est quod non est hec littera
 « audiuit » *Guill.*

45. sui] tui Q*.

46. eos (2°)] uos D.

47. ~ nos fac Ψ^Brel̄ḡc cum Ro | ut]
 et Ω^mα | nomine RF | tuo sancto = FI
 cum γδ, cf. LXX (codd. A et lucian.);
 sancto tuo *rell. codd. et edd. cum LXX,*
 Ro et He, cf. *hebr.* | gloriamur Q.

48. israel Df̄grel̄ḡc; isrl QΦ^{RGV}G
 Ψ^BVΩα | dicit F̄WΨ^{B*} | fiat (2°) + alle-
 luia α cum *hebr. et He.*

CVI. haleluia ḡ; hallelu-ia rel̄ḡ;
 alleluia alleluia VΩ^s; psalmus alleluia
 alleluia ḡ; om. Q(*spat. rel.*)Ψ^BΩ^mα cum
hebr.

2. de (2°)] *praem. et rwḡc cum*
hebr. et He.

3. et (2°) = RFI, cf. LXX et α; om.
rell. codd. et edd. cum hebr., Ro et He |
 mare Q*.

4. in inaquoso] I*; inaquoso R;
 inaquosa I².

5. animas Ψ^{B*}.

43. <saepe R | <ipsi RI | <et R | 44. <et (I°) RI | <et (2°) R | 45. <et (I°) RI | <et (2°)
 R | 46. <et RI | <in (2°) R | 47. <salvos RI | <et R | <ut RI | <et R | 48. <benedictus R
 I | <a R | <et (2°) R.

CVI. (*num. om.* IQG*Ψ^BVDΩ^m*α) | 1. <confitemini RI | <quoniam (2°) R | 2. <di-
 cant RI | <quos R | <de (2°) R | 3. <a RI | 4. <erraverunt RI | <viam R | 5. <esurientes
 RI | <anima R.

- 6 et clamaverunt ad Dominum cum
tribularentur
et de necessitatibus eorum eri-
puit eos
- 7 et deduxit eos in viam rectam
ut irent in civitatem habitationis
- 8 confiteantur Domino misericor-
diae eius
et mirabilia eius filiis hominum
- 9 quia satiavit animam inanem
et animam esurientem satiavit bo-
nis
- 10 sedentes in tenebris et umbra
mortis
vinctos in mendicitate et ferro
- 11 quia exacerbaverunt eloquia Dei
et consilium Altissimi inritave-
runt
- 12 et humiliatum est in laboribus
cor eorum
infirmati sunt nec fuit qui adiu-
varet
- 13 et clamaverunt ad Dominum cum
tribularentur
et de necessitatibus eorum libe-
ravit eos
- 14 et eduxit eos de tenebris et um-
bra mortis
et vincula eorum dirupit
- 15 confiteantur Domino misericor-
diae eius
et mirabilia eius filiis hominum
- 16 quia contrivit portas aereas
et vectes ferreos confregit
- 17 suscepit eos de via iniquitatis
eorum
propter iniustitias enim suas hu-
miliati sunt
- 18 omnem escam abominata est ani-
ma eorum
et adpropinquaverunt usque ad
portas mortis

8. misericordia eius R*, *sed cf. infra vv. 15, 21, 31* | 15. misericordia eius F.

Desunt CL.

6. et (2°)] *sub* ÷ I | erip.] liberavit
R* *cum Ro*, *cf. vv. 13 et 19.*

7. ÷ de: duxit I; eduxit Q*; eduxit
Ψ^B | irent] uenirent Ω^M *cum He* | in ciui-
tate R.

8. misericordia R*M*Q*WΦ^VΨ^B*
cum σ, *cf. hebr. et He.* ¶ « misericordia »
hebr. et ant. in singulari et est ablatiui
casus sed greci hic et infra habent in
plurali *Guill.* | filis I; filios F, *cf. He*
(in filios); filius R*.

10. umbrae Φ^R; *praem.* in Ω^S *cum*
Ro | in (2°)] *sub* ÷ G².

11. eloquium Ψ^B*D* *cum Ro* | dei]
domini M*(*ut vid.*)Ψ^B* *cum Ro*, *cf. LXX*
(*cod. R*).

12. humilatum R* | cor *om.* Φ^V* |
infirm.] *praem.* et Q*VDΩ^S *cum γ med*,
cf. LXX (cod. A).

13. eorum *om.* W.

14. deduxit V | mortis] montis Φ^V |
et *om.* Ψ^B* *cum med.*

15. misericordia FM*QΨ^B* *cum δσ*,
cf. hebr. et He ¶ hebr. et ant. habent
« misericordia » *Guill.*

18. usque] *sub* ÷ Φ^{RGV}G².

6. <et (1°) RI | <et (2°) R | 7. <et RI | <ut R | 8. <confiteantur RI | <et R | 9. <quia RI |
<et R | 10. <sedentes RI | <vinctos R | 11. <quia RI | <et R | 12. <et RI | <infirmati
R | 13. <et (1°) RI | <et (2°) R | 14. <et (1°) RI | <et (3°) R | 15. <confiteantur RI | <et
R | 16. <quia RI | <et R | 17. <suscepit RI | <propter R | 18. <omnem RI | <et R.

- 19 et clamaverunt ad Dominum cum tribularentur et de necessitatibus eorum liberavit eos
- 20 misit verbum suum et sanavit eos et eripuit eos de interitionibus eorum
- 21 confiteantur Domino misericordiae eius et mirabilia eius filiis hominum
- 22 et sacrificent sacrificium laudis et adnuntient opera eius in exultatione
- 23 qui descendunt mare in navibus facientes operationem in aquis multis
- 24 ipsi viderunt opera Domini et mirabilia eius in profundo
- 25 dixit et stetit spiritus procellae et exaltati sunt fluctus eius
- 26 ascendunt usque ad caelos et descendunt usque ad abyssos anima eorum in malis tabescebat
- 27 turbati sunt et moti sunt sicut ebrius et omnis sapientia eorum devorata est
- 28 et clamaverunt ad Dominum cum tribularentur et de necessitatibus eorum eduxit eos
- 29 et statuit procellam ÷ eius : in auram et siluerunt fluctus eius
- 30 et laetati sunt quia siluerunt et deduxit eos in portum voluntatis eorum
- 31 confiteantur Domino misericordiae eius et mirabilia eius filiis hominum

21. misericordia eius R*F | 27. omnis R²I; omnes F; omnia R* | 31. misericordia eius F.

Desunt CL.

19. et (2°)] *sub* ÷ I | eorum *om.*
20. sanabit F | eos (2°)] *sub* ÷ I² | eorum] *sub* ÷ I²Φ^{RG2V}G².
21. misericordia R*FM*Q *cum* δσ, *cf. hebr. et He.*
22. et (1°)] *ut* Ψ^B*Ω^S *cum* Ro | operae K*.
23. in *om.* V *cum* He | operationem † eius Ω^M.
24. domini] dei F.
25. exaltatę Q.
26. usque (2°) *om.* I, *cf. He* | abyssus

- R*.
27. et (2°) *om.* M | omnes F; omnia R*Ω^M.
28. dom.] deum M* *cum* γ | eduxit eos] *in ras.* M².
29. ÷ = RI²M²Q²Φ^{RG2V}G²; *om.* I*M* Q*Φ^G*G*, *rell. codd. et edd.*
30. et] *sub* ÷ G² | quia sil.] quoniam quieuerunt F² (*in ras.*) *cum* He | eduxit V *cum* Ro.
31. misericordia FQ*V, *cf. hebr. et He.* ¶ hebr. et ant. habent « misericordia » *Guill.*

19. <et (1°) RI | <et (2°) R | 20. <misit RI | <et (2°) R | 21. <confiteantur RI | <et R | 22. <et (1°) RI | <et (2°) R | 23. <qui RI | <facientes R | 24. <ipsi RI | <et R | 25. <dixit RI | <et (2°) R | 26. <ascendunt RI | <et R | <anima R | 27. <turbati RI | <et (2°) R | 28. <et (1°) RI | <et (2°) R | 29. <e (1°) RI | <et (2°) R | 30. <et (1°) RI | <et (2°) R | 31. <confiteantur RI | <et R.

- 32 exaltem eum in ecclesia plebis
et in cathedra seniorum laudent
eum
- 33 posuit flumina in desertum
et exitus aquarum in sitim
- 34 terram fructiferam in salsuginem
a malitia inhabitantium in ea
- 35 posuit desertum in stagna aquarum
et terram sine aqua in exitus
aquarum
- 36 et collocavit illic esurientes
et constituerunt civitatem habitationis
- 37 et seminaverunt agros et plantaverunt vineas
et fecerunt fructum nativitatis
- 38 et benedixit eis et multiplicati sunt nimis
- et iumenta eorum non minoravit
- 39 et pauci facti sunt et vexati sunt a tribulatione malorum et dolore
- 40 effusa est contemptio super principes
et errare fecit eos in invio et non in via
- 41 et adiuvit pauperem de inopia
et posuit sicut oves familias
- 42 videbunt recti et laetabuntur
et omnis iniquitas oppilabit os suum
- 43 quis sapiens et custodiet haec
et intellegent misericordias Domini.
- CVII.** ¹ CANTICUM PSALMI DAVID
- ² Paratum cor meum Deus paratum cor meum
cantabo et psallam in gloria mea

32. exaltem RF; et exaltem I | 41. adiuvit RF; adiuuavit I | 42. oppilavit R*FI* | 43. qui sapiens RI | intellegent F cum LXX; intellegit RI(intellig.), cf. Ro.

Desunt CL.

32. exaltem = RFM²Q^{*3}Φ^{RG} cum LXX, a moz^x med; exaltem Φ^v; ÷ et: exaltem Φ^p; et exaltem M^{*Q}², *rell. codd. et edd. cum hebr., Ro et He.* ¶ ant. cum greco non premittunt « et » sed Ieron. secundum hebreum *Guill.* | senum I.

33. et om. F[†] | exitus — 107, 14] *vix legi potest* k | exitum Ω^s | in sitim M²W; in siti M*.

35. terra R*.

38. eis] eas M* | et (3°) om. Ω^s.

39. dolorum Φ^vΨ^{B*} cum Ro.

40. contentio Φ^RΨ^BVDΩ^{af}grel^z cum Ro | principes + eorum M² cum Ro, cf. LXX (*codd. A et lucian.*) | non om. U.

41. adiuuavit IM^{*Q}*WUG²KΨ^{B*} cum Ro; adiuuabit G*.

42. obpilabit U; opilabit Ω; oppilavit R*FI*M*QG*; obpilavit K; oppylavit Ψ^B; *praem.* eorum g

43. quis] qui RIM*U | et custodiet Q² (*in ras.*) | et (I^o)] est R* | intellegent = F cum hebr., LXX, γ^δ et He; intellegit G*Ψ^{B*} cum Ro; intell(e)get G²Ψ^{B2}, *rell. codd. et edd. cum a moz med* | domini + alleluia a, cf. *tit. ps. seq.*

CVII. 1. *tit. om.* Ψ^aΩ^{mq} | *cant.] praem.* alleluia Gg; *praem.* psalmus ^z | *psalmi]* psalmus K *fre cum Ro, cf. LXX (codd. lucian.); psal* Q; *p̄s* D | *dauid]* *praem.* ipsi VD²Ω^{sg}luc cum a.

2. *parat. cor meum* (2°)] *sub* ÷ R² IG. ¶ « paratum cor meum » non hic geminatur iuxta hebreum sed iuxta grecum et latinum *Guill.*

32. <exaltem RI | <et R | 33. <posuit RI | <et R | 34. <terram RI | <a R | 35. <posuit RI | <et R | 36. <et (I^o) RI | <et (2°) R | 37. <et (I^o) RI | <et (3°) R | 38. <et (I^o) RI | <et (3°) R | 39. <et (I^o) RI | <a R | 40. <effusa RI | <et (I^o) R | 41. <et (I^o) RI | <et (2°) R | 42. <videbunt RI | <et (2°) R | 43. <quis RI | <et (2°) R.

CVII. (*num. om.* IG^{*Ψ^B}VDΩ^{m*}α) | 2. <paratum (I^o) RI | <cantabo R.

- 3 exsurge psalterium et cithara
exurgam diluculo
- 4 confitebor tibi in populis Domine
et psallam tibi in nationibus
- 5 quia magna super caelos misericordia tua
et usque ad nubes veritas tua
- 6 exaltare super caelos Deus
et super omnem terram gloria tua
- 7 ut liberentur dilecti tui
salvum fac dextera tua et exaudi me
- 8 Deus locutus est in sancto suo
exaltabor et dividam Sicima
et convallem tabernaculorum dimetiar
- 9 meus est Galaad et meus est Manasse
et Effraim susceptio capitis meiluda rex meus
- 10 Moab lebes spei meae
in Idumeam extendam calciamentum meum
mihi alienigenae amici facti sunt
- 11 quis deducet me in civitatem munitam
quis deducet me usque in Idumeam
- 12 nonne tu Deus qui reppulisti nos
et non exhibis Deus in virtutibus nostris
- 13 da nobis auxilium de tribulatione
quia vana salus hominis

CVII. 8. exaltabor F; exultabor R; exultabo I.

Desunt CL.

3. exsurge] *praem.* exurge gloria mea r̄c cum Ro, cf. LXX (codd. lucian.), *Hier. ep. 106 et ps. 56, 9* | deluculo RFI.

5. quia] quoniam F cum Ro et He, cf. ps. 56, 11 | magna + est Ω^srel̄c, cf. LXX (codd. R et pauc. lucian.), Ro (magnificata est) et ps. 56, 11 | caelos + deus D*.

6. exalt.] *praem.* et Ω^s | gloriam tuam Q*Φ^{RG}Ψ^{B*} cum δ̄ et moz^l. ¶ « gloria tua » sic etiam habent greci. uel secundum ant. « gloriam tuam » tunc de eo quod est « exaltare » sumendum est « exalta » *Guill.*

7. liberarentur Ψ^B | dil.] electi QΨ^{B*} cum Ro | et om. R.

8. suo] tuo Ω^M | exaltabor = FQ² cum LXX, γδ, *Hier. tract. p. 182 et Aug. in loco*; exultabor RU(exs.); exultabo W; exultabo IMQ*Φ^{RG}(exs.)^{VP}GKΨ^{B2}(in ras.) VDΩ *edd. cum hebr., cf. LXX (cod. R), Ro (laetabor) et ps. 59, 8* | et] sub ✱ Φ^{VP};

sub ÷ G | sicima = R cum LXX; sycima F cum δ; sicina I; sicimam MQWΦUG KΨ^B; siccimam DΩ; sichimam V *edd.* | dimetiar] Φ^{G*}; dimeciar FM²U; demetiar RΦ^{RG2V}; demeciar M*Q; demitiar I; + et conuallem tabernaculorum dimetiar R*.

9. galaat F | manasse = FI; manasse R; manesses Q; manases Ψ^{BV}; manasses *rell. codd. et edd.* | et om. R | effhram M²; ephraim M*(*ut vid.*); ephraim R; ephraim Φ^{RG} *edd.*; ephraim F | susc.] fortitudo r cum Ro, cf. ps. 59, 9.

10. mei D* | ydumeam Ωα; idumaeam Φ^{RG}fgrel̄b̄c.

11. diducit (I^o) R* | ydumeam Ωα; idumaeam Φ^{RG}fgrel̄b̄c; idu+meam D.

12. ibis Φ^R; egredieris Ψ^B cum Ro, cf. ps. 59, 12.

13. quia] et m. ¶ secundum sensum ponunt « quia » tamen grecus etiam hic « et » non « quia » *Guill.*

3. <exsurge RI | <exurgam R | 4. <confitebor RI | <et R | 5. <quia RI | <et R | 6. <exaltare RI | <et R | 7. <ut R | <salvum RI | 8. <deus R | <exaltabor RI | <et (2°) R | 9. <meus (1°) RI | <et (2°) R | <iuda RI | 10. <moab R | <in R | <mihi R | 11. <quis (1°) RI | <quis (2°) R | 12. <nonne RI | <et R | 13. <da RI | <quia R.

¹⁴ in Deo faciemus virtutem
et ipse ad nihilum deducet ini-
micos nostros.

CVIII. ¹ IN FINEM DAVID PSALMUS

² Deus laudem meam ne tacueris
quia os peccatoris et os dolosi
super me apertum est

³ locuti sunt adversum me lingua
dolosa

et sermonibus odii circuierunt me
et expugnauerunt me gratis

⁴ pro eo ut me diligerent detra-
hebant mihi

ego autem orabam

⁵ et posuerunt adversus me mala
pro bonis

et odium pro dilectione mea

⁶ constitue super eum peccatorem
et diabolus stet a dextris eius

⁷ cum iudicatur exeat condemna-
tus

et oratio eius fiat in peccatum

⁸ fiant dies eius pauci

et episcopatum eius accipiat alter

⁹ fiant filii eius orfani

et uxor eius vidua

¹⁰ nutantes transferantur filii eius et
mendicent

eiciantur de habitationibus suis

¹¹ scrutetur fenerator omnem sub-
stantiam eius

et diripiant alieni labores eius

CVIII. dauid psalmus RF; psalmus dauid I | 2. os (2°) F; om. RI cum Ro | 3. aduersum RI; aduersus F | 5. aduersus RF; aduersum I | 6. stet R²I; stit R*; stetit F | 11. fenerator R*F | labores FI; omnes labores R.

Desunt CL.

14. ipsi F cum δ | nihil R.

CVIII. 1. *tit. om.* $\Psi^B\Omega^M\alpha$ | dauid psalmus = RFQG cum *hebr. et LXX, cf. He*; psalmus dauid *rell. codd. et f̄grel̄b̄z̄* (ante in finem) *c Amiat. cum Ro, cf. LXX (codd. RA lucian.)*.

2. laude mea R | quia] qui Q* | et os] in ras. M² | os (2°) om. RIGK Ψ^B cum Ro.

3. aduersus FM*Q Φ R^{GV} | circuierunt = RI cum δ ; circumierunt F; circu(m)-dederunt *rell. codd. et edd. cum Ro et He* | et om. R | pugnaverunt Ψ^B *

4. me] sub ÷ G² | ~ diligerent me Q* cum Ro.

5. aduersus = RFM*Q Φ R^{GV}; aduersum M², *rell. codd. et edd.* | et om. Ω^S * cum δ | pro dilectionem meam R*.

6. peccatores U* | diabolus R*F*I; dyabolus α | stit R*; stetit FM*W* | a] in ras. M²; om. W*.

7. fiet Φ^V | in peccato M*Q* cum γ .

8. *tot. vers. om.* Ω^S | accipiet Φ^R cum γ .

9. eius om. F² | orphani $\Psi^BVD\Omega$ edd. | eius om. F*.

10. transferentur $\Omega^S\alpha$ | mendicent + et WV Ω^S re $\bar{b}\bar{z}$ cum *hebr.*, ζ *moz med et He.* ¶ ant. non interponunt « et » neque grecus sed Ieron. et hebr. *Guill.* | eiciantur Φ^V *

11. faenerator IM* $\Phi^R\Psi^B$ *(*ut vid.*); foenerator V $\bar{f}\bar{g}\bar{r}\bar{e}\bar{l}\bar{b}\bar{z}$; fenerator R*FQ | et] sub * Q Φ | diripiant] M²(a in ras.); deripiant R*F | labores] *praem.* omnes R Ψ^B * cum Ro, cf. LXX (codd. SR).

14. <in RI | <et R.

CVIII. (*num. om.* IG* $\Psi^BVD\Omega^M\alpha$) | 2. <deus RI | <quia R | 3. <locuti R | <et (1°) R | 4. <pro RI | <ego R | 5. <et (1°) RI | <et (2°) R | 6. <constitue RI | <et R | 7. <cum RI | <et R | 8. <fiant RI | <et R | 9. <fiant I | <et R | 10. <nutantes RI | <eiciantur R | 11. <scrutetur RI | <et R.

- 12 non sit illi adiutor
nec sit qui misereatur pupillis
eius
- 13 fiant nati eius in interitum
in generatione una deleatur no-
men eius
- 14 in memoriam redeat iniquitas pa-
trum eius in conspectu Do-
mini
et peccatum matris eius non de-
leatur
- 15 fiant contra Dominum semper
et dispereat de terra memoria eo-
rum
- 16 pro eo quod non est recordatus
facere misericordiam
- 17 et persecutus est hominem ino-
pem et mendicum
et conpunctum corde mortifi-
care
- 18 et dilexit maledictionem et veniet
ei
- et noluit benedictionem et elon-
gabitur ab eo
et induit maledictionem sicut ves-
timentum
et intravit sicut aqua in interiora
eius
et sicut oleum in ossibus eius
- 19 fiat ei sicut vestimentum quo ope-
ritur
et sicut zona qua semper prae-
cingitur
- 20 hoc opus eorum qui detrahunt
mihi apud Dominum
et qui loquuntur mala adversus
animam meam
- 21 et tu Domine Domine fac mecum
propter nomen tuum
quia suavis misericordia tua
libera me 22 quia egenus et pau-
per ego sum
et cor meum turbatum est intra
me

19. quo operitur FI; quod operietur R | 21. suavis RF; suavis est I | 22. intra me FI; in me R.

Desunt CL.

12. pupilli Ψ^B .
13. in interitu $\Psi^B D$.
14. in memoria R^* | redeant iniqui-
tates R | eius (2°) om. Q^* .
15. fiant] I^* ; fiat I^2 cum *moz*^c, cf.
He | disperiat I^* .
16. misericordia F.
17. inopem om. Ω^M | conpuncto R
cum κ | mortificare] Φ^{R*} ; ut mortificaret
(-re Φ^B) Φ^{R2GV} , cf. *He*.
18. prolongabitur R cum *Ro* | in (I^o)
om. Φ^{P*} .
19. ei om. W | quo operietur M^*W

$\Phi^{GV}GK\Psi^{B*}$ cum *Ro*; quod operietur R
cum *ayδ* et *moz*^u; cooperitur $Q^2\Phi^P$; coo-
perietur $Q^*\Phi^R U$. ¶ hebr. et ant. « quo
operietur » *Guill.* | qua] que Ψ^{B*} cum
moz | praecingetur Q.

20. hoc + est I^* , cf. *He*; + * est:
 I^2 | et qui om. F^* .

21. suavis + est $IQ^*\Phi^{RGVP2}U\Psi^BVD$
 $\Omega g r e l v \delta c$ cum *Ro*, cf. *He*.

22. ~ sum ego $Q^*\Phi^{G*}g$ cum *Ro* |
conturbatum $M\Phi^G\Psi^BVD\Omega^S$ edd. cum *Ro*.
¶ ant. « turbatum » *Guill.* | intra] in R
 Ψ^{B*} cum *Ro*.

12. <non RI | 13. <nec R | <fiant RI | <in (2°) R | 14. <in (I^o) RI | <et R | 15. <fiant RI |
<et R | 16. <pro R | 17. <et (I^o) RI | <et (3°) R | 18. <et (I^o) RI | <et (3°) R | <et (5°)
RI | <et (6°) R | <et (7°) R | 19. <fiat RI | <et R | 20. <hoc RI | <et R | 21. <et RI | <quia
R | <libera RI | 22. <et (2°) R.

- 23 sicut umbra cum declinat ablatu-
sum
excussus sum sicut lucustae
- 24 genua mea infirmata sunt a iei-
nio
et caro mea inmutata est propter
oleum
- 25 et ego factus sum obprobrium
illis
viderunt me moverunt capita sua
- 26 adiuva me Domine Deus meus
salvum fac me secundum mise-
ricordiam tuam
- 27 et sciant quia manus tua haec
tu Domine fecisti eam
- 28 maledicent illi et tu benedices
qui insurgunt in me confundan-
tur
servus autem tuus laetabitur
- 29 induantur qui detrahunt mihi pu-
dore
et operiantur sicut deploide con-
fusione sua
- 30 confitebor Domino nimis in ore
meo
et in medio multorum laudabo
eum
- 31 quia adstetit a dextris pauperis
ut salvam faceret a persecuenti-
bus animam meam.

23. excussus RF; et excusus I | 27. eam RF; ea I | 28. confundantur RF; con-
fundentur I | 31. quia adstetit F(ast.)I; quia sistit R.

Desunt CL.

23. excussus sum = RF Φ^v Ψ cum
hebr., LXX, $\alpha\gamma\delta$ moz^o et Hier. tract.
p. 193; et excussus sum *rell. codd. et*
edd. cum Ro, cf. He. ¶ sine interposicio-
ne « et » coniunctionis hebr. et grecus et
ant. *Guill.* | lucustae = RFM²Q² cum $\gamma\delta$;
locusta G Ψ^b cum Ro et He; locustae M*
Q*, *rell. codd. et edd.*

24. mea (I^o) om. Ψ^{b*} | propter oleo
F*.

25. mouerunt = RFI cum hebr., LXX,
 δ , cf. He; et mouerunt *rell. codd. et edd.*
cum Ro.

26. fac me = RF*I; me fac F², *rell.*
codd. et edd. cum Ro | sec.] propter Ψ^{b2}
(in ras.) $\alpha\beta$ cum Ro.

27. et] ut M*(ut vid.) α cum Ro |
sciant Ψ^{b*} . ¶ « sciant » *Guill.* | tu = RF
IQ Φ^{RQV} GK cum hebr., $\gamma\delta$ et He; et tu

rell. codd. et edd. cum LXX et Ro | eam]
ea ID.

28. et om. F | tu om. \dagger | confunden-
tur IQ*GV Ω^s cum $\gamma\delta$ et He | tuus om. Φ^{G*} .

29. detrahebant Φ^{R2} ; detrahebant Φ^{R*} |
et] sub \div G² | deploide = R*FQUK; du-
ploide I; diploide R²M Ψ Φ^{GV} Ψ^{b2} VD Ω^M
fgrelv β c; diploidae Φ^R ; dyploide G α ;
disploide Ψ^{b*} Ω^s . ¶ « diploide » iuxta an-
tiquiores sed noui « disploide » grecus
autem « diploida » unde antiquorum me-
lior littera est *Guill.* | confussionem suam
R cum Ro.

30. domine a.

31. quia] M*D*; qui M²Q Φ^{P*} K Ψ^b
VD² Ω cum $\alpha\gamma$ | adstetit = IMQ Ψ Φ^{RGV} U
K; astetit F*; adstitit Φ^P G*D*; astitit F²
 Ψ^b VD² Ω^M *edd.*; asstitit G²; assitit Ω^s ;
sistit R | faciet R | anima mea F.

23. <sicut RI | <excussus R | 24. <genua RI | <et R | 25. <et RI | <viderunt R | 26. <ad-
iuua RI | <salvum R | 27. <et RI | <tu R | 28. <maledicent RI | <qui R | <servus R |
29. <induantur RI | <et R | 30. <confitebor RI | <et R | 31. <quia I | <ut R.

CIX. ¹ DAVID PSALMUS

Dixit Dominus Domino meo sede
a dextris meis
donec ponam inimicos tuos sca-
bellum pedum tuorum
² virgam virtutis tuae emittet Do-
minus ex Sion
dominare in medio inimicorum
tuorum
³ tecum principium in die virtutis
tuae
in splendoribus sanctorum
ex utero ante luciferum genui te
⁴ iuravit Dominus et non paenite-
bit eum
tu es sacerdos in aeternum se-

cundum ordinem Melchise-
dech

⁵ Dominus a dextris tuis confregit
in die irae suae reges

⁶ iudicabit in nationibus implebit
cadavera

conquassabit capita in terra mul-
torum

⁷ de torrente in via bibet
propterea exaltabit caput.

CX. ¹ ALLELUIA REVERSIONIS AGGEE
ET ZACCHARIAE

Confitebor tibi Domine in toto
corde meo

in consilio iustorum et congre-
gatione

CIX. 1. dauid psalmus FI; psalmus dauid R | 2. emitit R* | 5. confregit I; con-
frigit F; confringit R | 6. cadauera R *cum hebr.*; ruinas FI *cum Ro* | conquassavit F;
conquassavit R.

CX. 1. reuers. — zach. *hab.* RF; *om.* I.

Desunt CL.

CIX. 1. psalmus dauid RQWKVD
Ω^sfgrēfz̄c *Amiat. cum Ro*; *om.* Ψ^BΩ^Mα;
praem. alleluia W | tuos *om.* R | scabe-
lum M*; scauillum α; scabillum Φ^{RV};
scapillum R*F.

2. emittit W; emitit R* | syon Ψ^B
DΩα.

3. principium + uirtutis Ω^M* | ge-
nuit F.

4. iurabit F* | melchi-sedech I^b;
melchisedec g; melchi-sedec re; melcis-
sedech Q*; melchisech F; melcissethech
R*; melcisedec R².

5. confrigit F; confringit R.

6. iudicavit R; + dominus α | im-
plebit] Ψ^B*; impleuit Ψ^{B2} | cadauera =
R *cum hebr.*, *cf. LXX*; ruinas *rell. codd.*
et edd. cum Ro | conquassavit FQΦ^{RG};

conquassavit R, ¶ « conquassavit » *Guill.*

7. bibet] R*; bibit R²Φ^RDΩ^Sg | exal-
tabit] R*; exaltauit R²QDg. ¶ « bibet...
exaltabit » in futuro *hebr.* et ant. sic ha-
bent tempora consignificata et grecus
Guill.

CX. 1. *tit. om.* Ψ^BΩ^Mα | hallelu-ia
rel^b; haleluia f; *om.* Q *Amiat.*; *praem.*
psalmus g | reuers. — zach.] *sub* ÷ G, *cf.*
vers. syro-hexapl.; *om.* IVDΩ^sfgrēfz̄c *cum*
hebr., *LXX*, *αγδ moz et He* | reuersio Q
W *Amiat.*; peruersionis R | agei MQ;
aggel R | zaccharie R*; zachariae W
Φ^{RV}PUGK *Amiat.* | confit.] *praem.* aleph
R²Φ^{RG}; *praem.* s Ite | cordi Q* | meo *om.*
R² *cum hebr.*, *He et Hier. ep. 106* | in]
praem. beth R²Φ^{RG}; *praem.* z Ite | concilio
fe.

CIX. (*num. om.* IQ*Ψ^BVDΩ^M*α) | 1. <dixit RI | <donec RI | 2. <virgam RI | <do-
minare R | 3. <tecum RI | <in (2°) R | <ex R | 4. <iuravit RI | <tu R | 5. <dominus RI |
6. <iudicabit RI | <conquassabit R | 7. <de RI | <propterea R.

CX. (*num. om.* IQG*Ψ^BVDΩ^M*α) | 1. <confitebor RI | <in (2°) R.

- 2 magna opera Domini
exquisita in omnes voluntates
eius
- 3 confessio et magnificentia opus
eius
et iustitia eius manet in saeculum
saeculi
- 4 memoriam fecit mirabilium suo-
rum
misericors et miserator Dominus
- 5 escam dedit timentibus se
memor erit in saeculum testa-
menti sui
- 6 virtutem operum suorum adnun-
tietur populo suo
- 7 ut det illis hereditatem gentium
opera manuum eius veritas et iu-
dicium
- 8 fidelia omnia mandata eius
confirmata in saeculum saeculi
facta in veritate et aequitate
- 9 redemptionem misit populo suo
mandavit in aeternum testamen-
tum suum
sanctum et terribile nomen eius
- 10 initium sapientiae timor Domini
intellectus bonus omnibus fa-
cientibus eum
laudatio eius manet in saeculum
÷ saeculi :

Desunt CL.

2. magna] *praem.* gimel Φ^{RG} ; *praem.* cumel R²; *praem.* ı Ire | exquis] *praem.* deleth R² Φ^{RG} ; *praem.* 7 Ire.

3. conf.] *praem.* he Φ^{RG} ; *praem.* e R²; *praem.* ı Ire | et (2°)] *praem.* uau R² Φ^{RG} ; *praem.* ı Ire | saeculi] *sub* ÷ G.

4. mem.] *praem.* zai R² Φ^{RG} ; *praem.* ı Ire | mirabiliorum F *cum* ζ | misericors] *praem.* heth Φ^{RG} ; *praem.* ech R²; *praem.* ı Ire.

5. escam] *praem.* theth Φ^{RG} ; *praem.* tetht R²; *praem.* ı Ire | memor] *praem.* iod R²; *praem.* ioth Φ^{RG} ; *praem.* ı Ire | fuit F *cum* moz^l med | saec.] aeternum F *cum* δ et moz^c.

6. uirt.] *praem.* caf Φ^{RG} ; *praem.* chaf R²; ı Ire | a(d)nuntiauit Φ^{RG*10} *cum* LXX.

7. ut] *praem.* lamec R² Φ^R (-mech); *praem.* tameth Φ^c ; *praem.* ı Ire | opera]

praem. mem R² Φ^{RG} ; *praem.* ı Ire.

8. fidelia] *praem.* nun R² Φ^{RG} (num); *praem.* ı Ire | confirm.] *praem.* samec R² Φ^{RG} ; *praem.* ı Ire | facta] *praem.* ain R² Φ^{RG} ; *praem.* ı Ire.

9. redempt.] *praem.* phe R² Φ^{RG} ; *praem.* ı Ire | misit + dominus $\Psi^B D^* \Omega^S$ *cum* ζ moz^l med, cf. LXX (codd. S^c et *lucian.*). ¶ hebr. et ant. et grecus et Ieron. non interponunt « dominus » sed de antiphona usurpatur in textu *Guill.* | mand.] *praem.* sade R² Φ^{RG} ; *praem.* ı Ire | sanct.] *praem.* cof R² Φ^{RG} ; *praem.* ı Ire.

10. initium] *praem.* res R² Φ^{RG} ; *praem.* ı Ire | intell.] *praem.* sen R² Φ^{RG} ; *praem.* ı Ire | eum] *eam* Φ^{G*} *cum* LXX et Ro; ea Ψ^B *cum* αγδ moz et He, cf. hebr. | laud.] *praem.* thau R²; *praem.* tau Φ^{RG} ; *praem.* ı Ire | ÷ = RG; om. *rell.* codd. et edd. | saeculi + alleluia a *cum* He.

2. <magna RI | <exquisita R | 3. <confessio RI | <et (2°) R | 4. <memoriam RI | <misericors R | 5. <escam R | <memor RI | 6. <virtutem R | 7. <ut RI | <opera R | 8. <fidelia RI | <confirmata R | <facta R | 9. <redemptionem RI | <mandavit R | <sanctum RI | 10. <initium R | <intellectus RI | <laudatio R.

CXI. ¹ ALLELUIA REVERSIONIS AGGEI
ET ZACCHARIAE

Beatus vir qui timet Dominum
in mandatis eius volet nimis

² potens in terra erit semen eius
generatio rectorum benedicetur

³ gloria et divitiae in domo eius
et iustitia eius manet in saeculum
saeculi

⁴ exortum est in tenebris lumen
rectis

misericors et miserator et iustus

⁵ iucundus homo qui miseretur et
commodat

disponet sermones suos in iudicio

⁶ quia in aeternum non commovebitur

⁷ in memoria aeterna erit iustus
ab auditione mala non timebit
paratum cor eius sperare in Domino

⁸ confirmatum est cor eius non
commovebitur

donec dispiciat inimicos suos

⁹ dispersit dedit pauperibus
iustitia eius manet in saeculum
saeculi

cornu eius exaltabitur in gloria

CXI. 3. in domu I | 7. paratum RF; paratum est I.

Desunt CL (usque ad v. 7, iustus).

CXI. 1. *tit. om.* Ψ^BΩ^Mα *cum He* | halleluia re^{lv}; haleluia f; *om.* Q; *praem.* psalmus § | reuers. — zach.] *om.* WG *cum hebr. et LXX* | reuersio *Amiat.*; conuersio § | aggaei Krelv̄ȝc; haggei g | zaccharie R*; zachariae MΦ^{RVP}UKVf̄grelv̄ȝc; zacharie DΩ^S | beatus] *praem.* aleph R²FΦ^{RG}; *praem.* 8 Ire | in] *praem.* beth R²Φ^G; *praem.* bet Q; *praem.* heth Φ^R; *praem.* 2 Ire | uult F; cupit Φ^{R*}, *cf. Ro.*

2. potens] *praem.* gimel R²QΦ^{RG}; 1 Ire | in terra] *sub* ÷ Φ^{G2} | gener.] *praem.* deleth R²Φ^{RG}; *praem.* delet Q; *praem.* 7 Ire | benedicetur F.

3. gloria] *praem.* he Φ^{RG}; *praem.* e R²; *praem.* 7 Ire | domo] M*; domu I M²Q* | et] *praem.* uau R²Φ^{RG}; *praem.* 7 Ire.

4. exortum] *praem.* zai R²Φ^{RG}; *praem.* 7 Ire | misericors] *praem.* heth Φ^R; *praem.* eth R²; *praem.* beth Φ^G; *praem.* 7 Ire | ~ miserator et misericors Q.

5. iocundus MWF^{RGV}UGKΨ^BVDΩ af; *praem.* theth R²Φ^{RG}; *praem.* 2 Ire | dis-

ponet] Q*Φ^{G*}; disponit Q²Φ^{G2V}DΩα; *praem.* iod R²; *praem.* ioth Φ^{RG}; *praem.* 7 Ire. ¶ «disponet» in futuro secundum hebr. et ant. et Ieron. et grecum quia si esset ibi «disponit» deficeret ioth in alphabeto *Guill.*

6. quia] *praem.* caf R²Φ^{RG}; *praem.* 2 Ire.

7. in memoria aeterna] Q*; in memoriam aeternam Q²WU *cum LXX*; *praem.* lamed Φ^{RG}; *praem.* laba R²; *praem.* 5 Ire | ab] *praem.* mem R²Φ^{RG}; *praem.* 2 Ire | paratum] *praem.* nun R²Φ^{RG}; *praem.* 2 Ire; + est IΨ^B *cum Ro.*

8. confirm.] *praem.* samech Φ^G; *praem.* samec R²Φ^R; *praem.* 2 Ire | donec] *praem.* ain Φ^{RG}; *praem.* ais R²; *praem.* 7 Ire | dispiciat = R*ILM*(*ut vid.*)QΦ^R; despiciat R²M², *rell. codd. et edd.*

9. disp.] *praem.* phe R²Φ^{RG}; *praem.* 2 Ire | pauperibus + suis Ω^S | iustitia] *praem.* sade R²Φ^{RG}; *praem.* 2 Ire | cornu] *praem.* cof R²Φ^G; *praem.* 7 Ire | in gloria *om.* Ω^S.

CXI. (*num. om.* IQG*Ψ^BVDΩ^{M*}α) | 1. <beatus RI | <(in R | 2. <potens RI | <generatio R | 3. <gloria RI | <(et (2°) R | 4. <exortum RI | <(misericors R | 5. <iucundus RI | <(disponet R | 6. <quia R | 7. <(in RI | <(ab RL | <(paratum RIL | 8. <(confirmatum RL | <(donec RL | 9. <(dispersit RIL | <(iustitia R | <(cornu RL.

10 peccator videbit et irascetur
dentibus suis fremet et tabescet
desiderium peccatorum peribit.

CXII. 1 ALLELUIA

Laudate pueri Dominum
laudate nomen Domini
2 sit nomen Domini benedictum
ex hoc nunc et usque in saeculum
3 a solis ortu usque ad occasum
laudabile nomen Domini
4 excelsus super omnes gentes Dominus
super caelos gloria eius
5 quis sicut Dominus Deus noster
qui in altis habitat 6 et humilia respicit

in caelo et in terra
7 suscitans a terra inopem
et de stercore erigens pauperem
8 ut collocet eum cum principibus
cum principibus populi sui
9 qui habitare facit sterilem in domo
matrem filiorum laetantem.

CXIII. 1 ALLELUIA

In exitu Israhel de Aegypto
domus Iacob de populo barbaro
2 facta est Iudea sanctificatio eius
Israhel potestas eius
3 mare vidit et fugit
Iordanis conversus est retrorsum
4 montes exultaverunt ut arietes
et colles sicut agni ovium

10. fremet R²F; fremit R*; fremebit I.

CXIII. 3. iordanis R; iordanes F | 4. et colles F; colles R.

Desunt CI(a ps. 112, 1 alleluia; sed 113, 1-7 suppl. I²).

10. peccator] *praem.* res R²Φ^α;
praem. 7 Ire | dent.] *praem.* sen R²Φ^α;
praem. 8 Ire | fremit R*M*; fremebit I
cum δ | et om. F | tabescit V† | desid.]
praem. tau Φ^α; *praem.* 8 Ire | peribit +
alleluia α.

CXII. 1. hallelu-ia relb; haleluia f;
reuersio agei et zach Q (*ex ps. praeced.*);
om. Ψ^bΩ^mα; *praem.* psalmus 8. ¶ alle-
luia ad CXI pertinet Φ^{RG}.

2. domini om. Ω^s.

3. usque] *praem.* et F, *cf. v. praec.*

4. super (2°)] supra L cum γδ moz;
praem. et MΦ^{RG}*Ψ^bVΔΩ^sagrelz̄c cum Ro.

5. quis] qui Q* | in om. Ψ^b*

6. et om. D²Ω^m cum hebr. et He |
respicet F.

7. a] de Ω^m cum He. ¶ in ant. « a »
Guill.

9. sterilem RU | domu Q* | laetan-
tem + alleluia α cum hebr. et He.

CXIII. 1. hallelu-ia relb; haleluia f;
om. Q(*spat. rel.*)Ψ^bΩ^mα; *praem.* psalmus
8. ¶ ex (*pro et*) hoc alleluia ad finem
CXII pertinet Φ^{RG}, *cf. He* | israhel Dfgrel
bz̄c; isrl I²QΦ^{RGV}GΨ^bVΩ | de] ex R cum
Ro | egypto Ω^s; aegipto Φ^vV; egipto I²
Q²Ω^mα; egpto Q*.

2. iudaea RLMWΦ^{RGV}U²(*ae in ras.*)
fgrelbz̄c; iudea F; iudaa Φ^v*; *praem.*
in L | israhel W; israhel LDfgrelbz̄c; israhel
M; isrl I²QΦ^{RG}Ψ^bΩ.

3. iordanis Q; iordanes FL.

4. et om. RL cum hebr. et He.

10. <peccator RI | <dentibus R | <desiderium RL.

CXII. (CXI. U, *num. om.* G*Ψ^bVΔΩ^m*α) | 1. <laudate (I^o) RL | <laudate (2°) R
L | 2. <sit RL | <ex RL | 3. <a RL | <laudabile L | 4. <excelsus RL | <super (2°) RL |
5. <quis RL | <qui RL | 6. <in (I^o) RL | 7. <suscitans RL | <et RL | 8. <ut RL | <cum
(2°) RL | 9. <qui RL | <matrem RL.

CXIII. (*num. om.* G*Ψ^bVΔΩ^m*α) | 1. <in RL | <domus RL | 2. <facta RL | <isra-
hel RL | 3. <mare RL | <iordanis RL | 4. <montes RL | <et RL.

- 5 quid est tibi mare quod fugisti
et tu iordanis quia conversus es
retrorsum
- 6 montes exultastis sicut arietes
et colles sicut agni ovium
- 7 a facie Domini mota est terra
a facie Dei iacob
- 8 qui convertit petram in stagna
aquarum
et rupem in fontes aquarum
- 9 (1) non nobis Domine non nobis
sed nomini tuo da gloriam
- 10 (2) super misericordia tua et ve-
ritate tua
nequando dicant gentes ubi est
Deus eorum
- 11 (3) Deus autem noster in caelo
omnia quaecumque voluit fecit
- 12 (4) simulacra gentium argentum
et aurum
- opera manuum hominum
- 13 (5) os habent et non loquentur
oculos habent et non videbunt
- 14 (6) aures habent et non audient
nares habent et non odorabunt
- 15 (7) manus habent et non palpa-
bunt
pedes habent et non ambulabunt
non clamabunt in gutture suo
- 16 (8) similes illis fiant qui faciunt
ea
et omnes qui confidunt in eis
- 17 (9) domus Israhel speravit in Do-
mino
adiutor eorum et protector eo-
rum est
- 18 (10) domus Aaron speravit in Do-
mino
adiutor eorum et protector eo-
rum est

5. iordanis R; iordanes F | 14. odorabunt FI; odorabuntur R.

Desunt CI(usque ad v. 11, fecit; sed vv. 5-7 suppl. I²).

5. tibi] *sub* ✱ $\Phi^{R^2GVG^2}$ | fugisti]
fecisti R* | iordanis Q; iordanes FL |
quia *om.* Q *cum a, cf. hebr.* | est $\Phi^R\Psi^{B^*}$
 Ω^M .

6. *tot. vers. om.* Φ^V | sicut (I^o)] ut
R *cum Ro.*

7. cōmota Ψ^B *cum Ro.*

8. in stagno R* | aquarum *om.* Q*.

9. domine *om.* G* | non *om.* Ω^S | no-
mine F.

10. super misericordiam tuam et
ueritatem tuam $\Phi^{RGV\Psi^{B^*}}$ *cum Ro.* ¶ gre-
cus et alii «super misericordia tua et

ueritate tua » *Guill.*

11. fecit + ÷ diapsalma: Φ^{RG} ; +
diapsalma Φ^{VP^G} *cum $\gamma\delta$.*

13. non (2°) *om.* Ib.

14. non (2°) *om.* Ω^M | odorabuntur
RL; odorabunt Q*; oderabunt Q².

15. guttore R*I.

16. illis *om.* Ω^{S^*} | faciant Φ^{G^*} | et]
sub ÷ I² | in *om.* Φ^G .

17. domus] *sub* ÷ G | israel Lfgrtel
b̄c; isrl RQ $\Phi^{RGV\Psi^{B^*}VD\Omega^A}$.

18. *vers.* 18 et 19 *om.* Φ^R | eorum
(I^o) *om.* Ω^{S^*} | eorum est] *sub* ÷ Φ^G .

5. <quid RL | <et RL | 6. <montes RL | <et RL | 7. <a (I^o) RL | <a (2°) RL | 8. <qui
RL | <et RL | 9. ¶ non (I^o) heb. CXV. Ib; sec. (*om. e*) heb. 115. *re (in marg.); div.*
sine num. b̄c; <non (I^o) RL | <sed RL | 10. <super RL | <nequando RL | 11. <deus R
L | <omnia RL | 12. <simulacra RIL | <opera RL | 13. <os RIL | <oculos RL | 14. <au-
res IL | <nares RL | 15. <manus RIL | <pedes RL | <non (3°) RL | 16. <similes RIL |
<et RL | 17. <domus RIL | <adiutor RL | 18. <domus RIL | <adiutor RL.

- 19⁽¹¹⁾ qui timent Dominum speraverunt in Domino adiutor eorum et protector eorum est
- 20⁽¹²⁾ Dominus memor fuit nostri et benedixit nobis benedixit domui Israhel benedixit domui Aaron
- 21⁽¹³⁾ benedixit omnibus qui timent Dominum pusillis cum maioribus
- 22⁽¹⁴⁾ adiciat Dominus super vos super vos et super filios vestros
- 23⁽¹⁵⁾ benedicti vos Domino qui fecit caelum et terram
- 24⁽¹⁶⁾ caelum caeli Domino terram autem dedit filiis hominum
- 25⁽¹⁷⁾ non mortui laudabunt te Domine neque omnes qui descendunt in infernum
- 26⁽¹⁸⁾ sed nos qui vivimus benedicimus Domino ex hoc nunc et usque in saeculum.

CXIII. ¹ ALLELUIA

Dilexi quoniam exaudiet Dominus vocem orationis meae

² quia inclinavit aurem suam mihi et in diebus meis invocabo te

³ circumdederunt me dolores mortis

pericula inferni invenerunt me tribulationem et dolorem inveni

23. domino RF; a domino I.

CXIII. 1. exaudiet RF; exaudiuit I | 2. inuocabo te F*I cum archetypo et ipso Hieronymo, ut vid., qui tamen in ep. 106 pronomen eradendum esse dicit; inuocabo RF² | 3. pericula R*I; et pericula R²F.

Deest C.

19. tot. vers. om. $\Phi^R\Omega^S*$ | dominum om. R.

20. israel $D\Omega^S\text{fgr}\epsilon\text{l}\nu\beta\zeta\epsilon$; isrl $MQ\Phi^{RGV}G\Psi^BV\Omega^M\alpha$.

22. super uos (I^o) sub * Q | super uos (2°) sub * $M\Phi^{RGV}G^2$; sub ÷ Φ^P .

23. domino] praem. a $IK^2\Psi^B*V*D\Omega^S$ edd. cum Ro. ¶ hebr. et ant. et Ieron. habent «domino» in datiuo casu Guill.

26. benedicemus Q* | saeculum + alleluia a cum hebr. et He.

CXIII. 1. halleluia $\text{re}\text{l}\nu$; haleluia f; alleluia alleluia Q; psalmus dauid K;

om. $\Psi^B\Omega^M\alpha$; praem. psalmus 3. ¶ hoc alleluia ad CXIII pertinet Φ^{RG} , cf. He | exaudiuit IQ^*U cum Ro; audiet Φ^G* cum med, cf. He.

2. quia] sub ÷ G | te = $F^*ILQW\Phi^{RGP}GK$ cum Hier. ep. 106; eum $\Phi^V\Psi^B*$ cum Ro; om. $F^2\Psi^B^2$, rell. codd. et edd. cum hebr., LXX, $\gamma\delta$ moz^c et He, cf. Hier. ep. 106. ¶ interpretes ob intelligentiam apposuerunt «te» quod Ieron. et hebr. et grecus non habent Guill.

3. pericula] praem. et $R^2FL^2M^*Q^*\Phi^{RGV}G^*KV^2\Omega$ edd. cum hebr. et He | inferi L.

19. <qui RIL | <adiutor RL | 20. <dominus RIL | <et R | <benedixit (2°) RIL | <benedixit (3°) RL | 21. <benedixit RIL | <pusillis R | 22. <adiciat RIL | <super (2°) RL | 23. <benedicti RIL | 24. <caelum RIL | <terram RL | 25. <non RIL | <neque RL | 26. <sed RIL | <ex RL.

CXIII. (lat. CXIII. heb. CXVI. $\text{I}\nu$, num. om. $IG^*\Psi^BVD\Omega^M*\alpha$) | 1. <dilexi RIL | <vocem R | 2. <quia RIL | <et RL | 3. <circumdederunt RIL | <pericula RL | <tribulationem RIL.

4 et nomen Domini invocavi
o Domine libera animam meam
5 misericors Dominus et iustus
et Deus noster miseretur
6 custodiens parvulos Dominus
humiliatus sum et liberavit me
7 convertere anima mea in requiem
tuam
quia Dominus benefecit tibi
8 quia eripuit animam meam de
morte
oculos meos a lacrimis
pedes meos a lapsu
9 placebo Domino in regione vi-
vorum.

CXV. 10 ALLELUIA

Credidi propter quod locutus sum
ego autem humiliatus sum nimis

11 ego dixi in excessu meo
omnis homo mendax
12 quid retribuam Domino pro om-
nibus quae retribuit mihi
13 calicem salutaris accipiam et no-
men Domini invocabo
14 vota mea Domino reddam coram
omni populo eius
15 pretiosa in conspectu Domini
mors sanctorum eius
16 o Domine quia ego servus tuus
ego servus tuus et filius ancillae
tuae
disrupisti vincula mea
17 tibi sacrificabo hostiam laudis
et in nomine Domini invocabo
18 vota mea Domino reddam
in conspectu omnis populi eius

Deest C.

4. et] *sub* ÷ G² | inuocau] Ψ^{B2}(ui
in ras.); inuocabo Q* *cum med*, cf. LXX
(*cod. R*) et *supra v. 2.* ¶ « inuocabo » sic
habent hebr. et ant. sed grecus « inuo-
caui » *Guill.*

5. et (2°) om. I | miserebitur Ψ^B *cum*
Ro.

6. liberabit L.

7. conuerte Ω^M | animam meam L*
Φ^{RP}Ψ^B*D*(*mea*) *cum Ro.* ¶ « conuerte
anima mea » hoc secundum hebreum sed
ant. quidam habent « conuerte animam
meam » *Guill.*

9. domino] deo Q*; *praem.* in Φ^V;
praem. coram L¹ *cum LXX, a et He, cf.*
Hier. ep. 106.

CXV. 10. alleluia Ω^S; hallelu-ia rel
b; haleluia f; om. Q(*spat. rel.*)WΨ^BΩ^Mα
cum hebr. et He; praem. psalmus β. ¶ ad

(+ finem Φ^α) CXIII pertinet alleluia li-
cet hoc loco in hebraeo alleluia non ha-
bet et psalmus iste coniunctus sit cum
superiore Φ^{RG} | quod om. R* | autem]
sub ÷ G² | sum om. Ψ^B.

12. retribuit] retribuet Q*.

14. uota — eius] *sub* ※ R²Φ^{RGV}G² |
eius om. R.

15. pretiosa + est I | eius om. W.

16. quia] *sub* ※ MQΦ^{RGV}G² | diru-
pisti VDa^grelb³c; dirrupisti Ψ^B; + do-
mine Ω^S*.

17. et — inuocabo] *sub* ※ R²QΦ^{RPV}
G(*sed in Φ^P: post et*) | in nomine = RF
ILMQ²Φ^{RGV} *cum He, cf. hebr. et LXX*
(*codd. A et lucian.*); nomine Q*WD*;
nomen D², *rell. codd. et edd., cf. supra*
v. 13, et 114, 4.

18. domino om. Q | eius om. Ω^S.

4. <et RL | <o RIL | 5. <misericors RL | <et (2°) RL | 6. <custodiens RIL | <humiliatus R
L | 7. <convertere RIL | <quia RL | 8. <quia RIL | <oculos L | <pedes RL | 9. <placebo RIL.

CXV. (lat. CXV. I^b, iste psalmus iungitur praecedenti apud hebraeos r (*in marg.*),
num. om. IG*Ψ^BVDΩ^M*α) | 10. <credidi RIL | <ego RL | 11. <ego RIL | <omnis RL |
12. <quid RIL | <pro R | 13. <calicem RIL | <et R | 14. <vota RIL | <coram R |
15. <pretiosa RL | 16. <o RIL | <ego (2°) RL | <disrupisti RIL | 17. <tibi RL | <et RL |
18. <vota RIL | <in RL.

19 in atriis domus Domini
in medio tui Hierusalem.

CXVI. 1 ALLELUIA

Laudate Dominum omnes gentes
laudate eum omnes populi

2 quoniam confirmata est super
nos misericordia eius
et veritas Domini manet in saeculum.

CXVII. 1 ALLELUIA

Confitemini Domino quoniam
bonus
quoniam in saeculum misericordia
eius

2 dicat nunc Israhel quoniam bonus

quoniam in saeculum misericordia
eius

3 dicat nunc domus Aaron

quoniam in saeculum misericordia
eius

4 dicant nunc qui timent Dominum
quoniam in saeculum misericordia
eius

5 de tribulatione invocavi Dominum

et exaudivit me in latitudinem
Dominus

6 Dominus mihi adiutor
non timebo quid faciat mihi homo

7 Dominus mihi adiutor
et ego despiciam inimicos meos

CXVI. 2. in saeculum F cum LXX; in aeternum RI.

CXVII. 5. in latitudinem F cum LXX; in latitudine RI.

Deest C.

19. tui om. L* | hierusalem Q; ihrlm
α; ierusalem VDgr[ε]b[ε]c; ierlm Ψ^BΩ; +
alleluia α cum hebr. et He.

CXVI. 1. alleluia Ω^S; hallelu-ia re
[ε]b; haleluia f; om. Q(spat. rel.)Ψ^BΩ^Mα;
praem. psalmus β. ¶ hoc alleluia ad finem
superioris pertinet psalmi Φ^{RG}, cf. He.

2. manet] sub ÷ R²G² | saeculum =
FL cum LXX; aeternum *rell. codd. et
edd. cum Ro et He*; + alleluia α cum
hebr. et He.

CXVII. 1. hallelu-ia re[ε]b; haleluia f;
om. Q(spat. rel.)Ψ^BΩ^Mα; praem. psalmus
β. ¶ hoc alleluia ad principium CXVII
(CXVI Φ^{α2}; om. Φ^{α*}) pertinet psalmi
Φ^{RG} | in saeculo R.

2. dicant U† | israhel fr[ε]b[ε]c; isrl
RQΦ^{RG}VGΨ^BVDΩα; domus israhel g |

quon. bonus] sub ÷ Φ^{RG}VG; om. I* cum
hebr. et He.

3. nunc] sub ÷ G² | aron I | quoniam
+ bonus quoniam g cum LXX, Ro
et v. praec.

4. dicat F†LWΦ^{G*v} | nunc] sub ÷
G²; + omnes Ψ^{B*}g[ε]l[ε]b[ε]c cum LXX et Ro |
timet L.

5. et om. R† | in latitudinem = FLQ
Φ^α cum LXX et δ; in latitudine *rell.
codd. et edd. cum Ro et He* | dominus]
sub * R²I²ΦG²(sed RIΦ *signum ad alt.
vocem dominus* [v. 6] *adplicant*); sub ÷
Q; om. UΨ^{B*} cum LXX et Ro.

6. dom.] deus L | adiutor + est
Q*(*ut vid.*), cf. Ro | faciet V.

7. despiciam R*MQ*Φ^RUG; uidebo
I cum Ro.

19. <in (1°) RL | <in (2°) RL.

CXVI. (lat. CXVI. heb. CXVII. [ε]b et sic deinceps, num. om. IQ*Ψ^BVDΩ^M*α) |

1. <laudate (1°) RIL | <laudate (2°) RL | 2. <quoniam RIL | <et RL.

CXVII. (num. om. IQG*Ψ^BVDΩ^M*α) | 1. <confitemini RIL | <quoniam (2°) RL |

2. <dicat RIL | <quoniam (2°) RL | 3. <dicat RIL | <quoniam RL | 4. <dicant RIL |
<quoniam RL | 5. <de RIL | <et RL | 6. <dominus RIL | <(non L | 7. <dominus RIL |
<(et R²(*signo*) K)L.

- 8 bonum est confidere in Domino
quam confidere in homine
9 bonum est sperare in Domino
quam sperare in principibus
10 omnes gentes circumierunt me
et in nomine Domini ✱ quia:
ultus sum in eos
11 circumdantes circumdederunt me
in nomine autem Domini ✱ quia:
ultus sum in eos
12 circumdederunt me sicut apes
et exarserunt sicut ignis in spinis
et in nomine Domini ✱ quia:
ultus sum in eos
13 impulsus eversus sum ut cade-
rem
et Dominus suscepit me
14 fortitudo mea et laudatio mea
Dominus
et factus est mihi in salutem
15 vox exultationis et salutis
in tabernaculis iustorum
16 dextera Domini fecit virtutem
dextera Domini exaltavit me
dextera Domini fecit virtutem
17 non moriar sed vivam
et narrabo opera Domini
18 castigans castigavit me Dominus
et morti non tradidit me
19 aperite mihi portas iustitiae
ingressus in eas confitebor Do-
mino
20 haec porta Domini iusti intra-
bunt in eam

10. ✱ R³ cum Hier. ep. 106; ÷ R² in spatio ab R* relicto | 11. in nomine autem R; et in nomine autem F; et in nomine I | ✱ R² cum Hier. ep. 106; om. R* (item v. 12) | 12. in eos RI; eos F | 18. morti R²F*I; morte R²F² | 19. ingressus F; et ingressus RI cum Ro.

Deest C.

8. confidere (I°) F² (d in ras.); confiteri L | confidere (2°) F² (d in ras.).

10. circumierunt] Q*; circuiertur ILQ²WΦR^{RP}GKΨB²VΩSafrelvǝc; circumdederunt ΨB*Ω^M cum Ro et He | ✱ = R³ cum Hier. ep. 106; ÷ R²I²G; om. R*(spat. rel.)I*, rell. codd. et edd. | quia om. F cum LXX cum Ro et He | ÷ in: eos R² G²; in eis Ω^M.

11. tot. vers. om. Ω^S | in nomine autem = RL, cf. He (sed in nom.); et in nomine autem F; et in nomine rell. codd. et edd. cum LXX et Ro, cf. v. praec. et seq. | ✱ = R² cum Hier. ep. 106; ÷ M; om. R*, rell. codd. et edd. | in eis Ω^M.

12. ✱ = R²MQ²(sed: post eos)G cum

Hier. ep. 106; om. R*Q*, rell. codd. et edd. | in eis ΨB*Ω^M cum Ro | in] sub ÷ G²; om. FΦR^{GV} cum He.

13. eversus] in ras. ΨB²; uersatus R cum Ro | ut] sub ÷ R².

14. laudatio] ΨB*; laus Q*ΦVΨB²V DΩ edd. cum a moz^o med et He. ¶ ant. « laudacio » Guill. | in salute R*.

16. fecit (I°) sub ÷ G² | dextera (3°) — uirt.] sub ✱ G; om. L² cum Ro, cf. LXX (cod. S).

18. morti] F*; morte R²F²Q.

19. ingr.] praem. et RIM*Q*ΦRΨB* VD cum Ro. ¶ ante hoc « ingressus » hebr. et grecus et ant. et Ieron. non habent « et » Guill.

20. in ea ΦR^P cum a; per eam I cum Ro.

8. <bonum RIL | <quam RL | 9. <bonum RIL | <quam RL | 10. <omnes RIL | <et RL | 11. <circumdantes RIL | <in (I°) RL | 12. <circumdederunt RIL | <et (I°) RL | <et (2°) RL | 13. <impulsus RIL | <et RL | 14. <fortitudo RIL | <et (2°) RL | 15. <vox RIL | <in R | 16. <dextera (I°) RIL | <dextera (2°) RL | <dextera (3°) RL | 17. <non RIL | <et RL | 18. <castigans RIL | <et RL | 19. <aperite RIL | <ingressus RL | 20. <haec RIL.

- 21 confitebor tibi quoniam exaudisti
me
et factus es mihi in salutem
- 22 lapidem quem reprobaverunt aedificantes
hic factus est in caput anguli
- 23 a Domino factum est istud
hoc est mirabile in oculis nostris
- 24 haec est dies quam fecit Dominus
exultemus et laetemur in ea
- 25 o Domine saluum fac
o Domine prosperare
- 26 benedictus qui venturus est in nomine Domini
- benediximus vobis de domo Domini
- 27 Deus Dominus et inluxit nobis
constituite diem sollemnem in condensis
usque ad cornua altaris
- 28 Deus meus es tu et confitebor tibi
Deus meus ÷ es tu : et exaltabo te
confitebor tibi quoniam exaudisti me
et factus es mihi in salutem
- 29 confitemini Domino quoniam bonus
quoniam in saeculum misericordia eius.

21. tibi RF; tibi domine I | 25. prosperare] prospera F; bene prospera R* cum Ro; bene prosperare R²I | 27. ad cornua R cum LXX; ad cornu FI | 28. ÷ restitui-
mus, cf. hebr.; * R | tibi RF; tibi domine I.

Deest C.

21. tibi + domine I^{ψB*} cum Ro,
cf. LXX (cod. R). ¶ « tibi quoniam »
Guill. | est LV cum ζ, cf. v. 14.

22. hic] sub ÷ I²Φ²G².

23. factus I cum Ro | istud] sub *
QΦ^{ROV}G; sub ÷ M | hoc] in ras. M²; et
Ψ^BVDΩagre^{lv̄}z̄c cum LXX et Ro, cf. He
(et hoc). ¶ « hoc est mirabile » et gre-
cus habet « et est » Guill.

24. quam] quem L cum a moz^l.

25. saluum + me M²Q*Ψ^BVDΩar
e^{lv̄}z̄c cum Ro | prospera R*F cum Ro;
praem. bene RIM²Q*Ψ^BVDΩagre^{lv̄}z̄c
cum Ro. ¶ « domine prosperare » non
est ibi « bene » aduerbium secundum
hebreum et ant. et Ieron. Guill.

26. qui venturus est = RFILUV; qui

uenturus es Φ^{P2}; qui uenturus MQW
Φ^{RGV}P*G^f; qui uenit KΨ^BDΩ^{s2}Magre^{lv̄}z̄c
cum Ro et He, cf. hebr. et LXX; qui uenit
Ω^{S*}. ¶ « uenturus est » Ieron. « uenit »
Guill. | de domu Q*Φ^v; in nomine Ω^s.
¶ « de domo » Guill.

27. diem] sub ÷ G² | cornua = RL
cum hebr., LXX, αγ et He; cornu rell.
codd. et edd. cum Ro.

28. es tu (I°)] esto Q* | es(I°)] sub *
G; sub ÷ Φ^{R2}G²VP | ÷ es tu (2°): restitui-
mus, cf. hebr.; * es tu : = R; ÷ es : tu
Φ; * es : tu G²; esto Q*; es tu Q²G*,
rell. codd. et edd. | te in ras. M² | confit.
— salutem] sub ÷ Φ^{ROV}G. ¶ hebr. non
habet Guill. | tibi + domine I^{ψB*}V cum
Ro | est F*.

21. <confitebor RIL | <et RL | 22. <lapidem RIL | <hic RL | 23. <a RIL | <hoc RL |
24. <haec RIL | <exultemus RL | 25. <o (I°) RIL | <o (2°) L | 26. <benedictus RL |
<benediximus RIL | 27. <deus RL | <constituite RIL | <usque RL | 28. <deus (I°) R
IL | <deus (2°) RL | <confitebor RIL | <et RL | 29. <confitemini RIL | <quoniam
(2°) RL.

CXVIII. 1 ALLELUIA

ALEPH

Beati immaculati in via qui ambulat in lege Domini

² beati qui scrutantur testimonia eius in toto corde exquirent eum

³ non enim qui operantur iniquitatem in viis eius ambulaverunt

⁴ tu mandasti mandata tua custodire nimis

⁵ utinam dirigantur viae meae ad custodiendas iustificationes tuas

⁶ tunc non confundar cum perspexero in omnibus mandatis tuis

⁷ confitebor tibi in directione cor-

dis in eo quod didici iudicia iustitiae tuae

⁸ iustificationes tuas custodiam non me derelinquas usquequaque

BETH

⁹ In quo corrigit adolescentior viam suam in custodiendo sermones tuos

¹⁰ in toto corde meo exquisivi te non repellas me a mandatis tuis

¹¹ in corde meo abscondi eloquia tua ut non peccem tibi

¹² benedictus es Domine doce me iustificationes tuas

¹³ in labiis meis pronuntiavi omnia iudicia oris tui

CXVIII. 2. exquirent F cum LXX; exquirunt RI | 4. custodire R cum LXX; custodiri FI | 9. corrigit F cum LXX; corrigit R²I; corrigit R*.

Deest C.

CXVIII. 1. halleluia lb; hallelu-ia re; haleluia f; om. Q(spat. rel.) $\Psi^B\Omega^M$ cum hebr. et He; praem. psalmus β . ¶ alleluia ad CXVII pertinet finem Φ^{RG} | per tot. psal. nomini litt. hebr. ipsam litt. hebraice scriptam adponit D; item ad sing. versus nomina litt. repetunt Q(litt. aleph excepta) $\Phi^{RG}\dagger$, ipsas vero litt. hebr. ponunt re | aleph om. R*Q Φ^V K Ω^M a | in uia om. Ω^M .

2. exquirent = FL cum LXX et γ ; exquirunt *rell. codd. et edd. cum Ro, cf. He* (requirunt).

3. operatur L.

4. custodire = RMQW Φ^V *UGK Ψ^B * cum LXX, Ro et He; custodiri Φ^V Ψ^B ²,

rell. codd. et edd. cum ay δ . ¶ « custodire » secundum Ieron. et ant. alii habent « custodiri » grecus ad utrumque se habet *Guill.*

5. tuas om. L.

6. confundantur L | respexero R cum He; spexero F, cf. a (spicio).

7. in eo] sub \div G² | iudicia om. L.

9. bet K; om. R*Q $\Psi^B\Omega^M$ a | corrigit = FL Φ^{RGV} * cum LXX et γ ; corrigit R*; corrigit R² Φ^V ², *rell. codd. et edd. cum Ro et He*. ¶ non est ibi « corrigit » sec. hebr. et ant. et Ieron. et grecum *Guill.*

10. non] M*; ne M²Q* Φ^P Ψ^B V Δ Ω *edd. cum Ro et He* | \sim me repellas F.

12. es] sub \div G².

CXVIII. (num. om. IQG* Ψ^B V Δ Ω^M *a) | 1. § beati I. Wf; <beati RIL | 2. <beati R L | <in R | 3. <non RIL | <in R | 4. <tu RIL | 5. <utinam RIL | <ad R | 6. <tunc RIL | <cum R | 7. confitebor RIL | <in (2°) R | 8. <iustificationes RIL | <non RL | 9. § in (I^o) II. Wf; <in (I^o) RIL | <in (2°) R | 10. <in RIL | <non R | 11. <in RIL | <ut R | 12. <benedictus RIL | 13. <in RIL.

14 in via testimoniorum tuorum delectatus sum sicut in omnibus divitiis

15 in mandatis tuis exercebor et considerabo vias tuas

16 in iustificationibus tuis meditabor non obliviscar sermones tuos

GIMEL

17 Retribue servo tuo vivifica me et custodiam sermones tuos

18 revela oculos meos et considerabo mirabilia de lege tua

19 incola ego sum in terra non abscondas a me mandata tua

20 concupivit anima mea desiderare iustificationes tuas in omni tempore

21 increpasti superbos maledicti qui declinant a mandatis tuis

22 aufer a me obprobrium et contemptum quia testimonia tua exquisivi

23 etenim sederunt principes et adversum me loquebantur servus autem tuus exercebatur in iustificationibus tuis

24 nam et testimonia tua meditatio mea et consilium meum iustificationes tuae

DELETH

25 Adhesit pavimento anima mea vivifica me secundum verbum tuum

26 vias meas enuntiavi et exaudisti me doce me iustificationes tuas

27 viam iustificationum tuarum instrue me et exercebor in mirabilibus tuis

28 dormitavit anima mea prae tedio confirma me in verbis tuis

29 viam iniquitatis amove a me et lege tua miserere mei

30 viam veritatis elegi iudicia tua non sum oblitus

17. uiivifica me RF; uiuam I | 29. lege RF; *lege I.

Desunt CL(a v. 26, et exaudisti).

17. ghimel D; gymel Ω^s; gemel R²1W; om. R*KΨ²Ω²Ma | uiuif. me] uiuifica Q; uiuam IΨ²* cum hebr., LXX, Ro et He | et] ut Q.

19. non] ne R* cum αy moz et He.

23. et om. Ψ²Ω²* cum hebr., moz^L et He, cf. LXX (cod. S) | aduersus M*Q*Φ^{RGV}.

24. meditatio om. Ω^s | mea + est φ^RK²Ψ²VDΩ²agrelv²εc cum LXX et Ro.

¶ ant. non interponunt « est » Guill.

25. daleth D fgr²relv²εc; om. R*Ψ²Ω²Ma.

27. uiam — tuis om. Q* | mirab.] iustificationibus Ω^s, cf. vv. 23 et 48.

29. et (pro de) om. w | legem tuam K*; *lege tua I; de lege tua Ψ²Ω²agrelv²εc cum Ro; de legem tuam K²; in lege tua VD cum γ. ¶ hebr. et ant. neque « de » neque « in » sed neque leron. neque grecus Guill.

30. iudicia] praem. et Ω^s.

14. <in (I^o) RIL | 15. <in RIL | 16. <in RIL | <non R | 17. § retribue III. Wf; <retribue RIL | <vivifica L | <et R | 18. <revela RIL | 19. <incola RIL | <non R | 20. <concupivit RIL | 21. <increpasti RIL | <maledicti R | 22. <aufer RIL | <quia R | 23. <etenim RI L | <servus RL | 24. <nam RIL | <et (2°) R | 25. § adhesit IIII. R²Wf; <adhesit R*IL | <vivifica R | 26. <vias RIL | <doce R | 27. <viam RI | <et R | 28. <dormitavit RI | <confirma R | 29. <viam RI | <et R | 30. <viam RI.

- 31 adhesi testimoniis tuis Domine
noli me confundere
32 viam mandatorum tuorum cucurri
cum dilatasti cor meum
HE
33 Legem pone mihi Domine viam
iustificationum tuarum et ex-
quiram eam semper
34 da mihi intellectum et scrutabor
legem tuam et custodiam illam
in toto corde meo
35 deduc me in semita mandatorum
tuorum quia ipsam volui
36 inclina cor meum in testimonia
tua et non in avaritiam
37 averte oculos meos ne videant
vanitatem in via tua vivifica me
38 statue servo tuo eloquium tuum
in timore tuo
39 amputa obprobrium meum quod
suspendatus sum quia iudicia
tua iucunda
40 ecce concupivi mandata tua in
aequitate tua vivifica me
VAU
41 Et veniat super me misericordia
tua Domine salutare tuum se-
cundum eloquium tuum
42 et respondebo exprobrantibus
mihi verbum quia speravi in
sermonibus tuis
43 et ne auferas de ore meo verbum
veritatis usquequaque quia in
iudiciis tuis supersperavi
44 et custodiam legem tuam sem-
per in saeculum et in saecu-
lum saeculi
45 et ambulabam in latitudine quia
mandata tua exquisivi
46 et loquebar in testimoniis tuis in
conspectu regum et non con-
fundebar

31. adhesi R; adhessi I; adhaesit F | 33. viam R *cum codd. fere omn.*; viae FI |
43. supersperavi F; semper speravi I; speravi R.

Desunt CL(usque ad v. 40, me).

31. adhaesi MWΦ^{av}UKVfgrēlv̄z̄c;
adhessi I; adhaesit FΦ^{RP} *cum* δ; adesit
Ψ^{B*} | testimonis I | tuis *om.* Ψ^{B*}.

33. he] R³; haec Q; het W; ue R²;
om. R*KΨ^BΩ^{Mc} | mihi *om.* Ψ^B | viae FI
cum γ | et *om.* Ψ^{B*}.

35. in semitam §c.

36. in auaritia Φ^{GP}Ψ^B. ¶ « non in
auariciam » secundum ant. *Guill.*

39. meum *om.* Q | quia] *sub* ÷ R²
G² | iocunda MQWΦ^{ROV}UG*KΨ^BVD
Ωaf̄.

41. uau] R³; ua Ω^S; uum R²; *om.*

R*KΨ^BΩ^{Mc} | et ueniat] adueniat Q* | me]
nos Ω^S *cum moz^x* | salutarem Q.

42. exprobrantibus L | tuis *om.* F.

43. ueritatis + tuae L | in *om.* Ψ^{B*} |
supersperavi] semper speravi I (semper
sub ÷ I²); speravi RΨ^{B*} *cum Ro.*

45. ambulavi Φ^V *cum moz^x.*

46. loquebatur L | in (I^o)] Ψ^{B2} (*in*
ras.) c (*ed. 1592*); de Ω^{Mc} (*edd. 1593 et*
1598, dein corr.) *cum Ro.* ¶ « et loquebar
in testimoniis » non est ibi [« de »] secun-
dum hebreum et ant. *Guill.* | testimonis
I | tuis *om.* Ω^{S*}.

31. <adhesi RI | 32. <viam RI | <cum R | 33. § legem V. Wf; <legem RI | <et R |
34. <da RI | <et (2°) R | 35. <deduc RI | <quia R | 36. <inclina RI | <et R | 37. <averte RI |
<in R | 38. <statue RI | 39. <amputa RI | <quia R | 40. <ecce RI | <in R | 41. § et VI.
Wf; <et RIL | <salutare R | 42. <et RIL | <quia R | 43. <et RIL | <quia R | 44. <et RI
L | <in (I^o) R | 45. <et RIL | <quia R | 46. <et (I^o) RIL | <et (2°) R.

- 47 et meditabar in mandatis tuis
quae dilexi
- 48 et levavi manus meas ad man-
data quae dilexi et exercebar
in iustificationibus tuis
ZAI
- 49 Memor esto verbi tui servo tuo
in quo mihi spem dedisti
- 50 haec me consolata est in humi-
litate mea quia eloquium tuum
vivificavit me
- 51 superbi inique agebant usque-
quaque a lege autem tua non
declinavi
- 52 memor fui iudiciorum tuorum a
saeculo Domine et consolatus
sum
- 53 defectio tenuit me prae peccato-
ribus derelinquentibus legem
tuam
- 54 cantabiles mihi erant iustificatio-
nes tuae in loco peregrinatio-
nis meae
- 55 memor fui in nocte nominis tui
Domine et custodivi legem
tuam
- 56 haec facta est mihi quia iustifi-
cationes tuas exquisivi
HETH
- 57 Portio mea Dominus dixi custo-
dire legem tuam
- 58 deprecatus sum faciem tuam in
toto corde meo miserere mei
secundum eloquium tuum

47. meditabar RI; meditabor F | dilexi R; dilexisti I; dilexi uehementer F |
48. mandata R cum Hier. ep. 106; mandata tua FI | 53. prae RF; pro I.

Deest C.

47. meditabar] Q*; meditabor FM
Q²WΦ^{RP}UG*KΨ^{B*} cum Ro, cf. He (delec-
tabor) | dilexisti I cum γ; + uehementer
FL cum LXX, δζ moz^x et med, cf. Hier.
ep. 106.

48. leuau] Ψ^{B2} (ui in ras.); leuabo
Ω^M cum He; leuabit F | ad] a RQ* | man-
data = RL cum Hier. ep. 106; mandata
tua rell. codd. et edd. cum hebr., LXX,
Ro et He | exercebor QΦ^{RGP}G*KΨ^BVΩ
afgrel cum Ro.

49. zay Ω^S; zain IWgrelb̄sc; gai L;
tau K; om. R*Ψ^BΩ^Mα | uerbis tuis L | tui]
sub ÷ G².

50. uiuificabit Φ^{OP2}(bit in ras.). ¶ se-
cundum hebreum et ant. et grecum et

Ieron. « uiuificauit » (cod. -bit) Guill.

51. iniqui F | autem] sub ÷ G².

52. et om. Φ^{OP*}.

53. prae = RFLQWΦUGΨ^{B2} cum
Ro; pro IMKΨ^{B*}VDΩ edd. cum moz |
delinquentibus Lf.

54. tuae] tuas Ψ^{B*}.

55. fuit F | in om. WΨ^{B*}VDΩ^Sagr
elb̄sc. ¶ hebr. et ant. et Ieron. habent
« in » et grecus similiter Guill.

56. haec] et Ω^S.

57. eth R²QWΦ^{RGP}UGK; om. R*Ψ^B
VΩ^Mα | dominus = RFIL cum Hilar. in
loc. (p. 423), Ambros. exhort. virg. 6, 41;
ep. 27, 6 et 63, 93; Aug. in loc.; domine
rell. codd. et edd. cum LXX, Ro et He.

47. <et RIL | <quae R | 48. <et (1°) RIL | <et (2°) R | 49. § memor VII. R²Wf; <memor
R*IL | <in R | 50. <haec RIL | <quia R | 51. <superbi RIL | <a R | 52. <memor RIL |
<et R | 53. <defectio RIL | 54. <cantabiles RIL | <in R | 55. <memor RIL | <et R |
56. <haec RIL | 57. § portio VIII. R²QWf; <portio R*IL | 58. <deprecatus RIL | <mi-
serere R.

- 59 cogitavi vias meas et avertisti pedes meos in testimonia tua
 60 paratus sum et non sum turbatus ut custodiam mandata tua
 61 funes peccatorum circumplexi sunt me et legem tuam non sum oblitus
 62 media nocte surgebam ad confitendum tibi super iudicia iustificationis tuae
 63 particeps ego sum omnium timentium te et custodientium mandata tua
 64 misericordia Domini plena est terra iustificationes tuas doce me
 TETH
 65 Bonitatem fecisti cum servo tuo Domine secundum verbum tuum
 66 bonitatem et disciplinam et scientiam doce me quia mandatis tuis credidi
 67 priusquam humiliarer ego deliqui propterea eloquium tuum custodivi
 68 bonus es tu et in bonitate tua doce me iustificationes tuas
 69 multiplicata est super me iniquitas superbiorum ego autem in toto corde scrutabor mandata tua
 70 coagulatum est sicut lac cor eorum ego vero legem tuam meditatus sum
 71 bonum mihi quia humiliasti me ut discam iustificationes tuas

59. auertisti FI; auerti R | 62. iustificationis RF (-cionis); iustitiae I | 66. mandatis RF; in mandatis I | 69. corde RF; corde meo I.

Deest C.

59. auertisti = FIL *cum* δ et Hier. ep. 106, cf. Aug. in loc.; auerti RM*Q* Φ RGV K* *cum* hebr., LXX, γ med et Aug. in loc.; conuerti M²Q²K², *rell. codd. et edd. cum Ro et He.* ¶ et « auerti pedes meos » id est ab aliis uerti. alii « conuerti » Guill.

61. et] *sub* \div G².

62. confidendum Φ ^v | iustific.] iustitiae I Ψ ^{B2}(tiae in ras.) *cum Ro*, cf. v. 164.

64. miseric. domini = RFILQ Φ RGV GK *cum Hier. c. Pelag. 2, 4, cf. LXX (cod. A); miseric. tua domine rell. codd. et edd. cum hebr., LXX et Ro, cf. He.*

¶ « misericordia tua domine » Guill.

65. theth R² Ω ^s; thet $\mathbb{W}\Phi$ vV; [...]et K; om. R* Ψ ^B Ω ^m α | domine om. Ω ^m.

66. mandatis] *praem.* in ID Ω α *cum Ro.* ¶ « quia mandatis » Guill.

67. custodiui] *praem.* ego D* *cum* $\gamma\delta$ *et med.*

68. in om. L *cum a.*

69. corde + meo IQ²W Φ ^PUK² Ψ ^{B2}(in ras.)V*D* Ω ^sarelv ϵ c *cum LXX et Ro.* ¶ hebr. et ant. et Ieron. non habent « meo » sed grecus Guill. | scrutabar Q*.

70. coagolatum IG Ψ ^B; coaculatum RQ²W Φ ^o; coacolatium Q*.

59. <cogitavi RIL | <et R | 60. <paratus RIL | <ut R | 61. <funes RIL | <et R | 62. <media RIL | <super R | 63. <particeps RIL | <et R | 64. <misericordia RIL | <iustificationes R | 65. § bonitatem IX. R²W \ddagger ; <bonitatem R*IL | <secundum R | 66. <bonitatem RIL | <quia R | 67. <priusquam RIL | <propterea R | 68. <bonus RIL | 69. <multiplicata RIL | <ego R | 70. <coagulatum RIL | <ego R | 71. <bonum RIL | <ut R.

- 72 bonum mihi lex oris tui super
milia auri et argenti
IOTH
- 73 Manus tuae fecerunt me et plas-
maverunt me da mihi intel-
lectum et discam mandata tua
- 74 qui timent te videbunt me et lae-
tabuntur quia in verba tua su-
persperavi
- 75 cognovi Domine quia aequitas
iudicia tua et veritate humilias-
ti me
- 76 fiat misericordia tua ut console-
tur me secundum eloquium
tuum servo tuo
- 77 veniant mihi miserationes tuae et
vivam quia lex tua meditatio
mea est
- 78 confundantur superbi quia inius-
te iniquitatem fecerunt in me
ego autem exercebor in man-
datis tuis
- 79 convertantur mihi timentes te et
qui noverunt testimonia tua
- 80 fiat cor meum immaculatum in
iustificationibus tuis ut non
confundar
CAF
- 81 Defecit in salutare tuum anima
mea in verbum tuum super-
speravi
- 82 defecerunt oculi mei in eloquium
tuum dicentes quando conso-
laberis me

73. et discam FI; ut discam R | 74. supersperavi FI; speravi R | 75. ueritate F cum LXX; in ueritate tua RI | 80. in iustificationibus tuis FI; in tuis iustificationibus R | 81. in uerbum F*I; et in uerbum RF² | supersperavi FI; speravi R | 82. consolaueris RF*.

Deest C.

73. ioth D; iod R²relv̄sc; caph W; om. R*Ψ^BΩ^Mα | et (2°) G*; ut RMQ*W Φ^PUG²(sub ÷)Ψ^BVDΩagrel̄sc cum Ro. ¶ « et discam » secundum hebreum et ant. et Ieron. et grecum *Guill.*

74. te + et F* | me] te Φ^R | speravi RL cum Ro.

75. ueritate = FLW cum hebr. et LXX; ueritate tua I²MQ*WΦ^RGVUGf cum a; in ueritate tua I*Q², *rell. codd. et edd. cum Ro.* ¶ hebr. et ant. et Ieron. non habent « in » etiam quod dicitur « tua » confossum est *Guill.*

77. mihi + domine D* | et] ut R cum moz^x et med | quia] et Ω^S | tua om.

W | est] sub ÷ G².

78. iniusti F*.

79. te] me L.

80. ~ tuis iustif. RΨ^{B*} cum Ro | confundantur L.

81. caph U; caph IMΦ^PGVDΩsfgre l̄v̄sc; chaf RFL; laph W; om. QΨ^BΩ^Mα | deficit L | in salutari tuo M*QWUΨ^Bg cum Ro. ¶ « salutare tuum » uel « salutari tuo » *Guill.* | in (2°) *praem.* et RF² Q*Ψ^BVDΩagrel̄sc cum LXX et Ro. ¶ ant. et Ieron. non habent « et » sed nec grecus *Guill.* | speravi RW cum Ro.

82. consolaueris RF*LQ | me om. Φ^R cum a.

72. <bonum RIL | 73. § manus X. R²QWf; <manus R*IL | <da RL | 74. <qui RIL | <quia RL | 75. <cognovi RIL | <et R | 76. <fiat RIL | <secundum R | 77. <veniant RI L | <quia R | 78. <confundantur RIL | <ego L | 79. <convertantur RIL | <et R | 80. <fiat RIL | <ut R | 81. § defecit XI. RWf; <defecit IL | in (2°) R | 82. <defecerunt RIL | <dicentes R.

⁸³ quia factus sum sicut uter in
pruina iustificationes tuas non
sum oblitus

⁸⁴ quot sunt dies servo tuo quando
facies de persecuentibus me
iudicium

⁸⁵ narraverunt mihi iniqui fabula-
tiones sed non ut lex tua

⁸⁶ omnia mandata tua veritas inique
persecuti sunt me adiuva me

⁸⁷ paulo minus consummaverunt
me in terra ego autem non
dereliqui mandata tua

⁸⁸ secundum misericordiam tuam
vivifica me et custodiam tes-
timonia oris tui

LAMED

⁸⁹ In aeternum Domine verbum
tuum permanet in caelo

⁹⁰ in generationem et generationem
veritas tua fundasti terram et
permanet

⁹¹ ordinatione tua perseverat dies
quoniam omnia serviunt tibi

⁹² nisi quod lex tua meditatio mea
est tunc forte perissem in hu-
militate mea

⁹³ in aeternum non obliviscar ius-
tificationes tuas quia in ipsis
vivificasti me

⁹⁴ tuus sum ego salvum me fac
quoniam iustificationes tuas
exquisivi

⁹⁵ me expectaverunt peccatores ut
perderent me testimonia tua
intellexi

⁹⁶ omni consummationi vidi finem
latum mandatum tuum nimis

84. quod RF | 86. inique *scribimus cum* LM*(-que)Q²W *et ipso archetypo, ut vid.,*
cf. LXX; iniqui RFI *cum Ro.*

Deest C.

84. quot] quod RFLQΦ^{RGV}Ψ^{B*} | ser-
uo tuo] Q*; serui tui MQ²WΦ^PUGKΨ^B
VDΩ *edd. cum hebr., LXX, Ro et He.*

85. mihi *om.* Q.

86. omnia] quoniam omnia Ω^{S2};
quoniam Ω^{S*} | inique = LQ²Wϖc *cum*
hebr. et LXX, cf. α (iniuste) et He (falso);
iniquē M; iniqui M²Q*, rell. codd. et*
edd. cum Ro.

87. me *om.* Φ^QΩ^M *cum α* | dereliqui]
R*; reliqui R²L(*ut vid.*).

89. lamed = FΦ^{RG}fgre^{lv}gc; lamd L;
lahd M; lamet Φ^P; lameth GΩ^S; iabeth
Φ^V; labeth K; lamec R; lamech IWUVD;
laph Q; *om.* Ψ^BΩ^{Ma}. ¶ lamed semper
per d finalem non per th multo minus
per ch scribatur *Guill.*

90. in generationem et generatio-

nem] I*Φ^{P*}; in generatione et genera-
tionem MQ²WΦ^{GP2}UKVΩ^Sagrelv³; in
generatione et generatione I²Φ^{RV}D† *cum α*
et He. ¶ « in generacione et generacio-
nem » *Guill.*

91. ordinatio Q *cum γ*; ornatione
L; declinatione Ω^M | perseuerat] F*; per-
seuerant F²Ψ^{B*}g *cum Ro, cf. hebr. et He.*

92. est] *sub* ÷ I²G² | in humilitatem
meam Q*.

93. *tot vers. om.* Φ^R.

94. fac] *sub* ÷ G².

95. testimonia] *sub* ÷ G².

96. omni consummationi] M*; om-
nis consummationis M²Φ^PΨ^BVDΩ *edd.*
cum LXX, αz (ut vid.) et med; praem. mem
Φ^V. ¶ « omni consummacioni » datui ca-
sus habent hebr. et ant. et Ieron. *Guill.*

83. <quia RIL | <iustificationes R | 84. <quot RIL | <quando R | 85. <narraverunt RI
L | <sed R | 86. <omnia RIL | <iniquē R | 87. <paulo RIL | <ego R | 88. <secundum R
IL | <et R | 89. § in (I^o) XII. RW†; <in (I^o) IL | 90. <in RL | <fundasti R | 91. <ordina-
tione RIL | <quoniam R | 92. <nisi RIL | <tunc R | 93. <in RIL | <quia R | 94. <tuus RI
L | 95. <me (I^o) RIL | <testimonia R | 96. <omni RIL | <latum R.

MEM

- 97 Quomodo dilexi legem tuam tota die meditatio mea est
 98 super inimicos meos prudentem me fecisti mandato tuo quia in aeternum mihi est
 99 super omnes docentes me intellexi quia testimonia tua meditatio mea est
 100 super senes intellexi quia mandata tua quaesivi
 101 ab omni via mala prohibui pedes meos ut custodiam verba tua
 102 a iudiciis tuis non declinavi quia tu legem posuisti mihi
 103 quam dulcia faucibus meis eloquia tua super mel ori meo
 104 a mandatis tuis intellexi propterea odivi omnem viam iniquitatis

NUN

- 105 Lucerna pedibus meis verbum tuum et lumen semitis meis
 106 iuravi et statui custodire iudicia iustitiae tuae
 107 humiliatus sum usquequaque Domine vivifica me secundum verbum tuum
 108 voluntaria oris mei beneplacita fac Domine et iudicia tua doce me
 109 anima mea in manibus meis semper et legem tuam non sum oblitus
 110 posuerunt peccatores laqueum mihi et de mandatis tuis non erravi
 111 hereditate acquisivi testimonia tua in aeternum quia exultatio cordis mei sunt

100. quaesivi RFI²; exquisiui I* | 111. hereditate RF; hereditatem I.

Deest C.

97. men VΩ^s; *om.* QΦ^vΨ^BΩ^Mα | tuam + domine MQ²WΦ^FUKVDΩ *edd. cum LXX et Ro.* ¶ hebr. et ant. non interponunt « domine » sed grecus habet *Guill.* | est] *sub* ÷ G².

98. tuo *om.* Q*.

99. quia — 100. intellexi *om.* Φ^R | quia] qui r* (*dein calamo corr.*) | mea *om.* W | est] *sub* ÷ I²G².

100. seniores LΨ^{B*} *cum Ro* | exquisiui I*Q*Ψ^{B*} *cum Ro.*

101. uerba] mandata Ω^s *cum med,*

cf. vv. 60, 134, 146.

102. iudicis I | tu *om.* L† *cum γ.*

103. tua + domine Φ^{R*}, *cf. Ro (aliq. codd.).*

104. a *om.* R.

105. num VΩ^s; *om.* Ψ^BΩ^Mα | tuum + domine Ψ^{B*}D* *cum Ro* | et *om.* Φ^{V*}.

108. et *om.* Ω^s.

109. meis] tuis Ψ^{B*}V²(*in ras.*) *cum Ro, cf. Hier. ep. 106* | obliuitus L.

111. hereditatem IQ*(*ut vid.*)Φ^{VP} *cum Ro* | exaltatio Q*.

97. § quomodo XIII. RWf; <quomodo IL | <tota R | 98. <super RL | <quia R | 99. <super RIL | <quia R | 100. <super RIL | <quia R | 101. <ab RIL | <ut R | 102. <a RIL | <quia R | 103. <quam RIL | <super R | 104. <a RIL | <propterea R | 105. § lucerna XIII. RWf; <lucerna IL | <et R | 106. <iuravi RIL | 107. <humiliatus RIL | <domine R | 108. <voluntaria RIL | <et R | 109. <anima RIL | <et R | 110. <posuerunt RIL | <et R | 111. <hereditate RIL | <quia R.

- 112 inclinavi cor meum ad facien-
das iustificationes tuas in ae-
ternum propter retributionem
SAMECH
- 113 Iniquos odio habui et legem
tuam dilexi
- 114 adiutor meus et susceptor meus
es tu in verbum tuum super-
spravi
- 115 declinate a me maligni et scru-
tator mandata Dei mei
- 116 suscipe me secundum eloquium
tuum et vivam et non con-
fundas me ab expectatione
mea
- 117 adiuva me et salvus ero et me-
ditabor in iustificationibus
tuis semper
- 118 sprevisi omnes discedentes a
iustitiis tuis quia iniusta co-
gitatio eorum
- 119 praevaricantes reputavi omnes
peccatores terrae ideo dilexi
testimonia tua
- 120 confige timore tuo carnes meas
a iudiciis ÷ enim : tuis timui
AIN
- 121 Feci iudicium et iustitiam non
tradas me calumniantibus me
- 122 suscipe servum tuum in bonum
non calumnientur me superbi
- 123 oculi mei defecerunt in salutare
tuum et in eloquium iustitiae
tuae

114. adiutor meus R*F*; adiutor R²F²I | 118. discedentes F*I | 121. calumnian-
tibus RF²I; a calumniantibus F* | 122. me RF; mihi I | 123. in salutare tuum FI; in
salutari tuo R.

Deest C.

113. sameth ΦKΨ^B; *om.* Ω^{Ma}.
114. meus (I^o) = R*F*L *cum hebr.*,
LXX, a et med, *cf. He*; *om.* R²F², *rell.*
codd. et edd. | in verbum tuum] Q*; in
verbo tuo M*Q²WUΨ^{B*} *cum Ro*; *praem.*
et Q*Ψ^BVDΩafgrel̄sc *cum Ro*, *cf. LXX*
(codd. SR). ¶ *hebr.* et *ant.* et *Ieron.* non
preponunt « et » sed nec *grecus Guill.*
115. maligni] maledicti Φ^o.
118. discedentes F*I *cum δ*ζ*; di-
scendentis L | iustitiis] iustificationibus
Ψ^{B*} *cum Ro*; iudiciis MQΨ^{B2}DΩagrel̄sc.
¶ *ant.* et *Ieron.* non habent « iudiciis »
sed « iusticiis » et *grecus similiter Guill.* |
eorum + est Ψ^{B*}V *cum Ro*. ¶ *ant.* non
addunt « est » sed subintelligitur *secun-*

dum ant. et grecus Guill.
119. reputavi *om.* Q*.
120. timore] *praem.* a I *cum He*;
praem. ex L *cum LXX* | iudicis If | ÷ = R
MΦR²avG²; *om.* ΦR*G*, *rell. codd. et edd.*
121. ayn Ω^s; samech ain R; *om.*
Ψ^BΩ^{Ma} | non] ne Ψ^{B*}V *cum Ro et He* |
calumn.] *praem.* a F*Q*W.
122. in bono R* *cum a moz^x* | non]
praem. ut Q²Ψ^{B*} *cum Ro*; *praem.* et Q* |
calumniantur M*; calomniantur Q | me]
mihi IΨ^{B*} *cum Ro*, *cf. LXX (cod. R) et*
Aug. in loc.
123. in salutare tuo LQ*; in salutari
tuo R *cum moz^x* | et *om.* Ψ^{B*} | eloquium
+ tuum Ψ^B.

112. <inclinavi RIL | <in R | 113. § iniquos XV. RWf; <iniquos IL | 114. <adiutor RI
L | <in R | 115. <declinate RIL | <et R | 116. <suscipe RIL | <et (2°) R | 117. <adiuva RIL |
<et (2°) R | 118. <sprevisi RIL | <quia R | 119. <praevaricantes RIL | <ideo R | 120. <con-
fige RIL | <a R | 121. § feci XVI. RWf; <feci IL | <non R | 122. <suscipe RIL | <non
R | 123. <oculi RIL | <et R.

124 fac cum servo tuo secundum
misericordiam tuam et iustifi-
cationes tuas doce me
125 servus tuus sum ego da mihi
intellectum et sciam testimo-
nia tua
126 tempus faciendi Domino dissi-
paverunt legem tuam
127 ideo dilexi mandata tua super
aurum et topazion
128 propterea ad omnia mandata
tua dirigebar omnem viam
iniquam odio habui
FE
129 Mirabilia testimonia tua ideo
scrutata est ea anima mea
130 declaratio sermonum tuorum in-
luminat et intellectum dat par-
vulis
131 os meum aperui et adtraxi spi-
ritum quia mandata tua desi-

derabam
132 aspice in me et miserere mei
secundum iudicium diligen-
tium nomen tuum
133 gressus meos dirige secundum
eloquium tuum et non domi-
netur mei omnis iniustitia
134 redime me a calumniis homi-
num et custodiam mandata
tua
135 faciem tuam inlumina super ser-
vum tuum et doce me iusti-
ficationes tuas
136 exitus aquarum deduxerunt oculi
mei quia non custodierunt le-
gem tuam
SADE
137 Iustus es Domine et rectum iu-
dicium tuum
138 mandasti iustitiam testimonia tua
et veritatem tuam nimis

125. et FI; ut R | 126. domino RF; domine I.

Deest C.

124. et *om.* Q*.

125. sum] *sub* ÷ G² | ~ ego sum
K*Ψ^{B*} *cum Aug. in loc.* | et] G*; ut R
MQWΦ^PG²Ψ^BVDΩafgrēšc *cum Ro.* ¶
hebr. et ant. et Ieron. et grecus interpo-
nunt « et » et non est ibi « ut » *Guill.*

126. domino = RFLQ*Φ^{RGVP*}W *cum*
hebr., LXX et Aug. in loc.; domine Q²
Φ^{P2}, *rell. codd. et edd. cum Ro et He.* ¶
hebr. et ant. et grecus habent « domino »
non habent « domine » *Guill.* | dissip. +
iniqui VΨ^{B*} *cum Ro.*

127. topazion] M*; thopazion M^{2a};
topazyon Φ^G; topazon I; tobacion R.

129. phe MWVΩ^sfgrelbšc; *om.* Ψ^B

Ω^{Ma} | tua + domine Ψ^{B*}D*Ω^s *cum Ro.*
¶ « tua ideo » *Guill.* | est] *sub* ÷ Φ^{G2} |
ea] *sub* ÷ Φ^{RV}; *om.* Ψ^{B*}Ω^M.

130. tuarum Φ^{GK}.

133. et] ut WΨ^BDΩ^s *cum Ro* | mei
om. Q.

134. hom.] omnium Q | et] ut MQ*
WΨ^BVDΩagrelšc *cum Ro.* ¶ hebr. et ant.
et Ieron. habent « et » et grecus similiter
Guill.

135. tuam *om.* WΩ^{s*}.

136. mei *om.* Ψ^{B*} | non *om.* Ψ^{B*}.

137. sade *om.* Ω^{Ma} | es] est Q.

138. iustitiam + tuam Ψ^B; + tuae
F*.

124. <fac RIL | <et R | 125. <servus RIL | <da R | 126. <tempus RIL | 127. <ideo RIL |
128. <propterea RIL | <omnem R | 129. § mirabilia XVII. RW†; <mirabilia IL | <ideo
R | 130. <declaratio RIL | <et R | 131. <os RIL | <quia R | 132. <aspice RIL | <secun-
dum R | 133. <gressus RIL | <et R | 134. <redime RIL | <et R | 135. <faciem RIL | <et
R | 136. <exitus RIL | <quia R | 137. § iustus XVIII. RW†; <iustus IL | 138. <mandasti
RIL | <et R.

- 139 tabescere me fecit zelus meus
quia oblitus sunt verba tua inimici mei
- 140 ignitum eloquium tuum vehementer et servus tuus dilexit illud
- 141 adulescentulus sum ego et contemptus iustificationes tuas non sum oblitus
- 142 iustitia tua iustitia in aeternum et lex tua veritas
- 143 tribulatio et angustia invenerunt me mandata tua meditatio mea
- 144 aequitas testimonia tua in aeternum intellectum da mihi et vivam
- COF
- 145 Clamavi in toto corde exaudi me Domine iustificationes tuas requiram
- 146 clamavi te salvum me fac et custodiam mandata tua
- 147 praevenerunt oculi mei ad diluculum ut meditarer eloquia tua
- 148 praevenerunt oculi mei ad diluculum ut meditarer eloquia tua
- 149 vocem meam audi secundum misericordiam tuam Domine secundum iudicium tuum vivifica me

143. angustia FI*; angustiae RI² | mandata RF; mandata autem I | mea RF; mea est I | 144. intellectum RF; et intellectum I | 145. corde R²FI; corde meo R* | 146. te R*F*; a te R²; ad te et F²; ad te I | et FI; ut R.

Deest C.

139. meus] tuus LM²(in ras.) cum med, cf. LXX (codd. A et lucian.).

141. adulescentior LΨ^{B*} cum Ro.

142. tua + domine D*.

143. angustia] I*Q*, angusti(a)e RI² LMQ²WU cum γ et Hilar. in ps. p. 520-521, cf. LXX (codd. A et lucian.) | mandata + autem IΨ^{B*} cum Ro | mea + est I (sub ÷ I²)Φ^{R²G}Ψ^BVDΩagrel̄sc̄ cum Ro, cf. LXX (cod. R). ¶ ant. et Ieron. non addunt « est » neque grecus Guill.

144. intel.] praem. et IQ^s.

145. coph FUGVΩ^sfgrel̄b̄sc̄; coz R; om. Ψ^BΩ^α | corde + meo R*M²W²Φ^RU Ψ^{B*}grel̄b̄sc̄ cum LXX et Ro | domine om. F†.

146. te = R*F*L cum LXX, cf. Aug. in loc. (nonnulli codices ... habent clamaui te); a te R²; ad te et F²V; ad te rell. codd. et edd. cum Ro, cf. LXX (codd.

lucian.) | et] ut RWΨ^{B*}VDΩarēl̄sc̄ cum Ro. ¶ hebr. et ant. et Ieron. habent « et » et grecus Guill.

147. in immaturitate w, cf. Aug. in loc. | et exclamaui R cum α et moz; + quia VΩ^sfgrel̄sc̄; + et UΨ^{B*} cum Ro. ¶ hebr. et ant. et Ieron. et grecus non ponunt « quia » Guill. | in uerbum tuum Ω^m, cf. Ro et He.

148. mei] sub ÷ G² | ad diluculum = RF(deluc.)IL cum LXX, cf. hebr., He et Aug. in loc.; ad te diluculum Q*Φ^{RGV}; ad te ÷ diluculo: G²; ad te diluculo Q² G*, rell. codd. et edd. cum Ro, cf. LXX (codd. SR).

149. domine om. I²Ψ^{B*}Ω^m, cf. Ro; + et Ψ^BVDΩ^sagrel̄sc̄ cum Ro, cf. LXX (cod. R). ¶ hebr. et ant. et Ieron. non interponunt « et » Guill.

139. <tabescere RIL | <quia R | 140. <ignitum RIL | <et R | 141. <adulescentulus RIL | <iustificationes R | 142. <iustitia (I^o) RIL | 143. <tribulatio RIL | <mandata R | 144. <aequitas RIL | <intellectum R | 145. § clamavi XVIII. RW†; <clamavi IL | <iustificationes R | 146. <clamavi RL | <et R | 147. <praevenerunt RIL | <in (2°) R | 148. <praevenerunt RIL | <ut R | 149. <vocem RIL | <secundum (2°) R.

- 150 adpropinquaverunt persequen-
tes me iniquitate a lege au-
tem tua longe facti sunt
- 151 prope es tu Domine et omnes
viae tuae veritas
- 152 initio cognovi de testimoniis
tuis quia in aeternum fun-
dasti ea
- RES
- 153 Vide humilitatem meam et eripe
me quia legem tuam non sum
oblitus
- 154 iudica iudicium meum et redime
me propter eloquium tuum
vivifica me
- 155 longe a peccatoribus salus quia
iustificationes tuas non exqui-
sierunt
- 156 misericordiae tuae multae Do-
mine secundum iudicia tua
vivifica me
- 157 multi qui persequuntur me et
tribulant me a testimoniis tuis
non declinavi
- 158 vidi praevaricantes et tabesce-
bam quia eloquia tua non
custodierunt
- 159 vide quoniam mandata tua di-
lexi Domine in misericordia
tua vivifica me
- 160 principium verborum tuorum
veritas et in aeternum omnia
iudicia iustitiae tuae
- SEN
- 161 Principes persecuti sunt me gra-
tis et a verbis tuis formidavit
cor meum
- 162 laetabor ego super eloquia tua
sicut qui invenit spolia multa
- 163 iniquitatem odio habui et abo-
minatus sum legem autem
tuam dilexi

150. iniquitate F*; iniquitatem R; iniquitati F²I | 156. iudicia tua F, *cf. hebr.*; iudicium tuum RI *cum Ro* | 161. formidabit RI*.

Deest C.

150. iniquitate = F*WΦ^vPUG*K*¹⁰
cum med, Ambr. et Aug. in loc., cf. αγδ (ini-
que); iniquitati F²IMQ²G²K²Ψ^BVDΩα†gr
eIz̄c, *cf. He* (sceleri); iniquitatem RQ*
Φ^Rα; in iniquitate L. ¶ « iniquitatem »
secundum ant. sed « iniquitati » secun-
dum alios et grecos *Guill.* | factae Φ^R.
151. es tu] F*; esto F²Q*Ψ^B*DΩ^M.
152. initio] *praem.* in R² | testimo-
nis I | ea] eam Φ^PG*Ψ^B *cum αγ*.
153. res *om.* Ψ^BΩ^Mα.
156. iudicia tua = FLQ*Φ^{GV} *cum*

*hebr., αγδ He, Hilar. et Ambr. in loc.,
cf. LXX (cod. S); iudicium tuum Q², rell.
codd. et edd. cum LXX et Ro.*

157. me *om.* Φ^P | et *om.* F* | testi-
monis I.

158. tabiscebam R.

159. tua (1°) *om.* Ψ^B* | tua (2°) *om.* L.

160. et *om.* G²Ψ^BVDΩαqrelz̄c *cum
Ro.* ¶ *hebr.* et ant. et Ieron. habent « et »
et grecus similiter *Guill.*

161. sin IGV†gr̄elz̄c; syn Ω^S; *om.*
Ψ^BΩ^Mα | formidabit RI*QG*.

150. ⟨adpropinquaverunt RIL | ⟨a R | 151. ⟨prope RIL | 152. ⟨initio RIL | ⟨quia R |
153. § vide XX. RW†; ⟨vide IL | ⟨quia R | 154. ⟨iudica RIL | ⟨propter R | 155. ⟨longe
RIL | ⟨quia R | 156. ⟨misericordiae RIL | ⟨secundum R | 157. ⟨multi RIL | ⟨a R |
158. ⟨vidi RIL | ⟨quia R | 159. ⟨vide RIL | ⟨in R | 160. ⟨principium RIL | ⟨et R | 161. §
principes XXI. RW†; ⟨principes IL | ⟨et R | 162. ⟨laetabor RIL | ⟨sicut R | 163. ⟨ini-
quitatem RIL | ⟨legem R.

164 septies in die laudem dixi tibi
super iudicia iustitiae tuae
165 pax multa diligentibus legem
tuam et non est illis scanda-
lum
166 expectabam salutare tuum Do-
mine et mandata tua dilexi
167 custodivit anima mea testimonia
tua et dilexi ea vehementer
168 servavi mandata tua et testimo-
nia tua quia omnes viae meae
in conspectu tuo
THAU
169 Adpropinquet deprecatio mea
in conspectu tuo Domine iuxta
eloquium tuum da mihi intel-
lectum
170 intret postulatio mea in con-
spectu tuo secundum elo-

quium tuum eripe me
171 eructabunt labia mea hymnum
cum docueris me iustificatio-
nes tuas
172 pronuntiabit lingua mea elo-
quium tuum quia omnia man-
data tua aequitas
173 fiat manus tua ut salvet me
quoniam mandata tua elegi
174 concupivi salutare tuum Domine
et lex tua meditatio mea
175 vivet anima mea et laudabit te
et iudicia tua adiuvabunt me
176 erravi sicut ovis quae periit
quaere servum tuum quia
mandata tua non sum oblitus.
CXIX. ¹ CANTICUM GRADUUM
Ad Dominum cum tribularer cla-
mavi et exaudivit me

164. in die RF²I; in diem F* | 167. dilexi FI; dilexit R | 172. pronuntiauit R |
174. mea RF*; mea est F²I | 176. oues RF*.

Deest C.

164. in diem F*L cum δ.
165. illis] *praem.* in I cum Ro.
167. dilexi = FILΦ^{pg} cum *hebr.*, a
γδ *He et Ambros. in loc.*; dilexit *rell.*
codd. et edd. cum LXX et Ro.
168. et om. Φ^{RG}.
169. tau WΦ^{vp}U^{sc}; teth Q; om. Ψ^B
Ω^{Ma} | conspecto F.
170. postulacio F; postolatio QU
V | in conspectum tuum R.
171. eructabunt] M*Q*; eructuabunt
LM²Q²Φ^{g†}UK.
172. pronun(t)iauit RLQG* | mea

om. M* | tuum] meum Ω^{m*}; om. Q* | om-
nia om. Ω^m.
174. domine om. Ω^m | mea + est
F²I(sub ÷ I²)MWΦ^pUΨ^BVDΩ *edd. cum*
LXX et Ro. ¶ hebr. et ant. et Ieron. non
addunt « est » *Guill.*
175. uiuit Φ^{RG*} | me] te W.
176. oues RF*Q*D* | perit R | tuum
+ domine Ψ^{B*}D*Ω^s cum Ro. ¶ hebr. et
ant. et Ieron. non interponunt « domine »
neque grecus *Guill.*
CXIX. 1. cant. gradum Q; om. Ψ^B
Ω^{Ma}; *praem.* psalmus § | dom.] deum L.

164. <septies RIL | <super R | 165. <pax RIL | <et R | 166. <expectabam RIL |
167. <custodivit RIL | <et R | 168. <servavi RIL | <quia R | 169. § adpropinquet XXII.
RWf; <adpropinquet IL | <iuxta R | 170. <intret RIL | <secundum R | 171. <eructa-
bunt RIL | <cum R | 172. <pronuntiabit RIL | <quia R | 173. <fiat RIL | <quoniam
R | 174. <concupivi RIL | <et R | 175. <vivet RIL | <et (2°) R | 176. <erravi RIL |
<quia R.

CXIX. (CXVIII. W, num. om. IQG*Ψ^BVDΩ^{Ma}) | 1. <ad RIL.

- ² Domine libera animam meam
 a labiis iniquis a lingua dolosa
³ quid detur tibi aut quid adponatur
 tibi ad linguam dolosam
⁴ sagittae potentis acutae cum carbonibus
 desolatoriis
⁵ heu mihi quia incolatus meus
 prolongatus est
 habitavi cum habitationibus Cedar
⁶ multum incola fuit anima mea
⁷ cum his qui oderant pacem eram
 pacificus
 cum loquebar illis inpugnabant
 me gratis.
- CXX.** ¹ CANTICUM GRADUUM
 Levavi oculos meos in montes
 unde veniet auxilium mihi
- ² auxilium meum a Domino qui
 fecit caelum et terram
³ non det in commotionem pedem
 tuum
 neque dormitet qui custodit te
⁴ ecce non dormitabit neque dormiet
 qui custodit Israhel
⁵ Dominus custodit te Dominus
 protectio tua
 super manum dexteram tuam
⁶ per diem sol non uret te neque
 luna per noctem
⁷ Dominus custodit te ab omni
 malo
 custodiat animam tuam Dominus
⁸ Dominus custodiat introitum
 tuum et exitum tuum
 ex hoc nunc et usque in saeculum.

CXIX. 2. a lingua R²F *cum Hier. ep. 106*; et a lingua R*; et lingua I | 3. aut RI et F | 5. habitacionibus F, *cf. LXX*; habitantibus RI *cum Ro* | 7. oderant RF; oderunt I. **CXX.** 4. dormitavit RF | dormiet I; dormitet F; obdormiet R.

Deest C.

2. a (2°) = R²FLM²Qf^w *cum hebr., He et Hier. ep. 106*; ÷ et: a G²; et I; et a R*M*G*, *rell. codd. et edd. cum LXX et Ro.*

3. aut] et FL *cum hebr., LXX, γ et Hier. in Ez. 10, 1.*

5. hei fgv | habitationibus = L *cum Hilar. in ps. 119, 22 et Hier. adv. Iovin. 2, 36, cf. hebr., LXX et He* (tabernaculis); habitacionibus F; habitantibus *rell. codd. et edd. cum Ro* | caedar RFIMWΦU.

7. oderant = RFLΦRGVP*α *cum ad et moz*; oderunt ΦP², *rell. codd. et edd. cum Hier. tract. p. 229* | gratis] sub ÷ ΦRGV G².

CXX. 1. cant. grad.] canticum Q;

om. Ψ^BΩ^Mα; praem. psalmus § | in] in ras. Ψ^{B2}V²; ad M²(in ras.) cum Ro.

2. meum] mihi Ψ^B, *ex v. praec.*

3. des Ωst | tuum] meum L | dormiet Ψ^{B*}; obdormiet L *cum Ro.* ¶ «dormittet» *Guill.*

4. dormitavit RFG | obdormiet RL *cum Ro*; dormitet F | israhel L fgv^llv³c; isrl MQΦRGΨ^BVDΩα.

5. custodit] Q*; custodiet Q²U *cum LXX, α et He.*

7. custodit] Q*; custodiet Q²w *cum LXX, ay moz^c et He*; custodiat Ω^m *cum moz^x et med* | custodiat] ΦP²(at in ras.); custodiet w.

8. custodiet w.

2. <domine RIL | <a (I°) RL | 3. <quid (I°) RIL | <ad R | 4. <sagittae RIL | 5. <heu RIL | habitavi RL | 6. <multum RL | 7. <cum (I°) RIL | <cum (2°) RL.

CXX. (*num. om. IQG*Ψ^BVDΩ^Mα*) | 1. <levavi RIL | <unde RL | 2. <auxilium RI L | <qui L | 3. <non RIL | <neque RL | 4. <ecce RIL | <qui R | 5. <dominus (I°) RIL | <dominus (2°) L | <super R | 6. <per RIL | <neque L | 7. <dominus RIL | <custodiat R L | 8. <dominus RIL | <ex RL.

CXXI. ¹ CANTICUM GRADUUM HUIC
DAVIDLaetatus sum in his quae dicta
sunt mihi

in domum Domini ibimus

² stantes erant pedes nostri in atriis
tuis Hierusalem³ Hierusalem quae aedificatur ut
civitas

cuius participatio eius in idipsum

⁴ illic enim ascenderunt tribus tri-
bus Domini testimonium Israhel

ad confitendum nomini Domini

⁵ quia illic sederunt sedes in iudi-
cium

sedes super domum David

⁶ rogate quae ad pacem sunt Hie-
rusalem

et abundantia diligentibus te

⁷ fiat pax in virtute tua

et abundantia in turribus tuis

⁸ propter fratres meos et proximos
meos loquebar pacem de te⁹ propter domum Domini Dei nos-
tri quaesivi bona tibi.**CXXII.** ¹ CANTICUM GRADUUMAd te levavi oculos meos qui
habitas in caelo² ecce sicut oculi servorum in ma-
nibus dominorum suorumsicut oculi ancillae in manibus
dominae eius

CXXI. 1. huic dauid RF; *om.* I | 5. in iudicium RI; in iudicio F | 9. dei RF²I;
om. F*.

CXXII. 2. eius RF; suae I.

Deest C.

CXXI. 1. *tit. om.* Ψ^BΩ^Mα | *cant.*] *praem.* psalmus § | gradum R | huic dauid *om.* IQWΦ^{VP}GKVDΩ^Sfgrēlv̄z̄c *Amiat.* *cum LXX et Ro* | hiis IΩ^Sα; iis f | in domo F.

2. tuis *om.* I *cum* αγδ, *cf.* LXX (*cod.* S) | hierusalem Q; hielm G; iherusalem K; ihrlm α; ierusalem VDgrēlv̄z̄c; ierlm Ω.

3. hierusalem Q; iherusalem α; ierusalem grēlv̄z̄c; ierlm DΩ | eius *om.* L M, *cf.* Hier. ep. 106 ad ps. 83, 6 | in idipsum] M*Q*; in idipso Q²WU; in idips** M²; in ipsum K.

4. illic] M*; illuc M²Ψ^BVΩ *edd.* *cum Ro.* ¶ ant. « illic » et Ieron. habet « ibi » *Guill.* | isrh Q; israel LDfgrēlv̄z̄c; isrl MΦ^{RGV}GΨ^BVΩα.

5. in iudicium = RIL *cum hebr.*,

LXX et αδ; in iudicio *rell. codd. et edd.* *cum Ro et He.*

6. quae ad] *sub* ÷ Φ^{RV}G² | quae] qui K* | hierlm G; hirlm Ψ^B; iherusalem Q; ihrlm α; ierusalem VDgrēlv̄z̄c; ierlm Ω.

7. et] *sub* ÷ G².

9. domini *om.* Φ^og | dei] *sub* ÷ G²; *om.* F*Ψ^B* | nostri *om.* L*.

CXXII. 1. *cant. grad. om.* Ψ^BΩ^Mα; *praem.* psalmus § | in caelo = RFIL *cum LXX, Ro et Hier. comm. p. 87;* in caelis *rell. codd. et edd. cum hebr., δ moz et He.*

2. sicut (2°)] *praem.* ecce Ω^M; *praem.* et M *cum Ro, cf. LXX (cod. R)* | eius = RFL; suae *rell. codd. et edd. cum Ro et He.*

CXXI. (*num. om.* IQG*Ψ^BVDΩ^Mα) | 1. <laetatus RIL | <(in (2°) RL | 2. <(stantes R IL | 3. <(hierusalem RL | <(cuius RL | 4. <(illic RIL | <(tribus (2°) L | <(testimonium R | <(ad RL | 5. <(quia RIL | <(sedes (2°) RL | 6. <(rogate RIL | <(et RL | 7. <(fiat RIL | <(et R L | 8. <(propter RIL | <(loquebar R | 9. <(propter RIL.

CXXII. (*num. om.* IQG*Ψ^BVDΩ^Mα) | 1. <(ad RIL | 2. <(ecce RIL | <(sicut (2°) RIL.

<p>ita oculi nostri ad Dominum Deum nostrum donec misereatur nostri ³ miserere nostri Domine miserere nostri quia multum repleti sumus de- spectione ⁴ quia multum repleta est anima nostra obprobrium abundantibus et de- spectio superbis.</p> <p>CXXIII. ¹ CANTICUM GRADUUM HUIC DAVID Nisi quia Dominus erat in nobis dicat nunc Israhel ² nisi quia Dominus erat in nobis cum exsurgerent in nos homi- nes</p>	<p>³ forte vivos deglutissent nos cum irasceret furor eorum in nos ⁴ forsitan aqua absorbuisset nos ⁵ torrentem pertransiuit anima nos- tra forsitan pertransisset anima nos- tra aquam intolerabilem ⁶ benedictus Dominus qui non de- dit nos in captionem dentibus eorum ⁷ anima nostra sicut passer erepta est de laqueo venantium laqueus contritus est et nos libe- rati sumus ⁸ adiutorium nostrum in nomine Domini qui fecit caelum et terram.</p>
--	---

CXXIII. 1. huic dauid RF; *om.* I | 2. in nos homines RF; homines in nos I |
4. absorbuisset RF; obsorbuisset I | 6. in captionem RF; in captione I.

Deest C.

3. dispectione RIM*QWΦ^RUG.

4. quia *om.* I *cum hebr., LXX, γ et*
He | dispectio IQ*Φ^RUGΨ^B; despectatio
L*(*ut vid.*).

CXXIII. 1. *tit. om.* Ψ^BΩ^α | *cant. gra-*
dum FI; praem. psalmus § | huic dauid]
ipsi dauid I; dauid e; om. IQWΦ^PG²KV
DΩ^s[grwgc Amiat. cum LXX et Ro | quia]
sub ÷ I²G | israel L[grēlbgc; isrl RQΦ^{RGV}
GΨ^BVDΩα.

2. insurgent M* *cum Ro* | in nos
homines = RF *cum hebr., cf. He*; in nos
Ω^s; homines in nos *rell. codd. et edd.*

cum LXX et Ro.

3. deglutissent IQΦ^{RGPK}Ψ^BDΩ *edd.*;
declutissent RV.

4. aque absorbuissent ag | ab-
sorbuisset] U*; obsorbuisset IMU²Ψ^{B2}
D²; obsorbuisset Ψ^{B*}D* *cum Ro, cf.*
He.

5. pertransiit (I^o) I | intolerabilem
IM*QWUΨ^{B*}Ω^sα; intollerabilem R.

6. qui] quia U | in captionem] Ψ^{B*};
in captione IΦ^PΨ^{B2}DΩ. ¶ « captionem »
accusatiui casus secundum latinum et
grecum *Guill.*

⟨ita RL | ⟨donec RL | 3. ⟨miserere (I^o) RIL | ⟨quia RL | 4. ⟨quia RIL | ⟨obprobrium
RL.

CXXIII. (*num. om.* IQG*Ψ^BVDΩ^α) | 1. ⟨nisi RIL | 2. ⟨nisi RL | ⟨cum RL |
3. ⟨forte RL | ⟨cum RIL | 4. ⟨forsitan RL | 5. ⟨torrentem RIL | ⟨forsitan L | 6. ⟨benedic-
tus RIL | ⟨in R | 7. ⟨anima RIL | ⟨de R | ⟨laqueus RIL | 8. ⟨adiutorium RIL | ⟨qui RL.

CXXIII. ¹ CANTICUM GRADUUM

Qui confidit in Domino sicut
mons Sion
non commovebitur in aeternum
qui habitat ² in Hierusalem
montes in circuitu eius et Do-
minus in circuitu populi sui
ex hoc nunc et usque in saeculum
³ quia non relinquet virgam pec-
catorum super sortem iusto-
rum
ut non extendant iusti ad iniqui-
tatem manus suas
⁴ benefac Domine bonis et rectis
corde
⁵ declinantes autem in obligationes
adducet Dominus cum operanti-
bus iniquitatem

pax super Israhel.

CXXV. ¹ CANTICUM GRADUUM

In convertendo Dominum capti-
vitatem Sion
facti sumus sicut consolati
² tunc repletum est gaudio os nos-
trum
et lingua nostra exultatione
tunc dicent inter gentes
magnificavit Dominus facere cum
eis
³ magnificavit Dominus facere no-
biscum
facti sumus laetantes
⁴ converte Domine captivitatem
nostram
sicut torrens in Austro
⁵ qui seminant in lacrimis in exul-
tatione metent

CXXV. 1. dominum R *cum* LXX; dominus FI | 4. conuerte FI; conuertere R.

Deest C.

CXXIII. 1. cant. grad. *om.* Ψ^BΩ^{Mα}; *praem.* psalmus § | syon DΩα.

2. in (I^o)] *sub* ÷ G² | hierusalem Q; hierlm Ψ^B; ihrlm α; ierusalem VDg relv̄ḡc; ierlm Ω | in (3°) *om.* F.

3. quia] qui L | delinquet Q*; de-
relinquet Ψ^{B*} *cum* Ro; + dominus M²
Wφ^FUΨ^BVD*Ω *edd. cum* Ro, *cf.* LXX
(*codd.* R *et lucian.*). ¶ hebr. et ant. et Ie-
ron. non interponunt « dominus » sed
grecus. primum melius *Guill.* | ad ini-
quitates Ω^M.

5. in obligationes r; in oblegatio-
nes M*Qφ^α; in oblicatione R | israhel L

Dfgrelv̄ḡc; isrl MQφ^{RG}Ψ^BVΩ.

CXXV. 1. cant. gradum IQ; *om.* Ψ^B
Ω^{Mα} *Amiat.*; *praem.* psalmus § | dominum
= RL* *cum* LXX *et Hilar. in ps. p. 605-*
606; domine L²; dominus *rell. codd. et*
edd. cum Ro | syon DΩα.

2. os] cor L | exult.] *praem.* in D*
α *cum med.* ¶ « lingua nostra exultacio-
ne » *Guill.* | eis] his φ^{RG}. ¶ « hiis » ex-
pressius est quam « eis » *Guill.*

4. conuerte] M²; conuertere RM^{*3}
Ψ^{B*}Ω^{Sfg}. ¶ « conuerte » *Guill.*

5. seminant L* | exult.] gaudio R *cum*
Ro.

CXXIII. (*num. om.* IQG*Ψ^BVDΩ^{Mα}) | 1. <qui RIL | <non RL | <qui RL | 2. <mon-
tes RIL | <et L | <ex RL | 3. <quia RIL | <super L | <ut RL | 4. <benefac RIL | 5. <de-
clinantes RIL | <adducet RL | <pax RL.

CXXV. (*num. om.* IQG*Ψ^BVDΩ^{Mα}) | 1. <in RIL | <facti RL | 2. <tunc RIL | <et R
L | <tunc RIL | <magnificavit RIL | 3. <magnificavit RL | <facti RL | 4. <converte RI
L | <sicut RL | 5. <qui RIL.

⁶ euntes ibant et flebant portantes
semina sua
venientes autem venient in exul-
tatione portantes manipulos
suos.

CXXVI. ¹ CANTICUM GRADUUM SA-
LOMONIS

Nisi Dominus aedificaverit do-
mum
in vanum laboraverunt qui aedi-
ficant eam
nisi Dominus custodierit civita-
tem
frustra vigilavit qui custodit

² vanum est vobis ante lucem sur-
gere
surgere postquam sederitis
qui manducatis panem doloris
cum dederit dilectis suis som-
num

³ ecce hereditas Domini filii mer-
cis fructus ventris

⁴ sicut sagittae in manu potentis
ita filii excussorum

⁵ beatus vir qui implebit deside-
rium suum ex ipsis
non confundentur cum loquen-
tur inimicis suis in porta.

CXXVI. 1. salomonis R*; solomonis R²F; salamonis I²; om. I* | uigilabit RI | custodit RF; custodit eam I | 2. delectis R | 3. mercis (*nom. sing.*) RFI.

Deest C.

6. portantes] K*; mittentes M²(*in ras.*)VDΩaglv̄ōc *cum Ro*, cf. LXX (*codd. lucian.*); mitentes K². ¶ at mittentes Ψ^B; nostra translacio non habet «mittentes» sed habet «portantes» iuxta Ieron. et hebreum qui habent «portantes» et respondit ei quod infra dicitur «portantes manipulos suos» *Guill.* | autem] *sub* ÷ G² | in] M*Ψ^{B2}(*in ras.*); cum M²VDΩ *edd.* ¶ hebr. et ant. et Ieron. non habent «cum» sed habent «in» *Guill.*

CXXVI. 1. *tit. om.* Ψ^BΩ^α | cant. gradum R; *praem.* psalmus ḡ | salomonis] R*; solomonis R²FL; salamonis I²V; salomoni fr; saloīm MΦ^α; *om. I*Q*(*ut vid.*) WΦ^ρUGKD *Amiat. cum Ro*, cf. LXX (*codd. SA et lucian.*) | laborant I *cum Ro* | eam] *sub* * I² | uigilavit = FL *cum LXX*, *ad et Hier. in Hierem. l. IV, c. 2*; uigilabit RI; uigilant Ψ^{B*} *cum Ro*; uigilat Ψ^{B2}, *rell. codd. et edd. cum He* | custodit = RFL *cum LXX et γ*; custodit eam *rell. codd. et edd. cum He, cf. Ro.*

2. surgere (2°) = RFI*LM*QWΦ^{RQ}

UK*řw *cum LXX*, δ *et Hier. ep. 34, 1, 3*; ÷ surgere: I²G*; ÷ surgite: G²Ψ^B; surgite M²Φ^{vρ}K²VDΩagrel̄ōc *cum Ro*. ¶ ant. iuxta hebreum «surgere». Ieron. «frustra uobis est de mane surgere postquam sederitis». secundum hoc non uidetur huic sensui consentire littera quae habet «surgite» quam habet grecus minus correctus nam correctores habent secundo loco «surgere» unde dicit glossa theodorii: non imperatiuo sed infinitiio est ibi «surgere» *Guill.* | dil.] delectis RQ*.

3. filii R | mercis = RFIQ*Φ^vUK Ψ^{B2}V*; merce Ψ^{B*}; merces M²(*alt. e in ras.*)Q²V², *rell. codd. et edd.*

5. implebit = RFI(*inpl.*)M*WUGΨ^{B*} řw *cum LXX*; i(m)pleuit M²Ψ^{B2}, *rell. codd. et edd.* | confundentur cum loquentur] F*M*Ψ^{B*}; confundentur cum loquentur M²; confundetur cum loquetur F²Ψ^{B2} VDΩagrel̄ōc, cf. LXX (*codd. SR*) *et Ro*. ¶ hebr. et Ieron. et ant. et grecus «non confundentur cum loquentur» non est ibi in singulari. *Guill.* | suis] *sub* ÷ Φ^{RQ2}V².

6. <euntes RIL | <venientes RIL | <portantes R.

CXXVI. (*num. om.* IQG*Ψ^BVDΩ^α) | 1. <nisi RIL | <in RL | <nisi RIL | <frustra R | 2. <vanum RIL | <surgere (2°) RL | <qui RL | <cum RIL | 3. <ecce RIL | 4. <sicut RIL | <ita L | 5. <beatus RIL | <non RL | <cum L.

CXXVII. ¹ CANTICUM GRADUUM

Beati omnes qui timent Domi-
num
qui ambulant in viis eius
² labores manuum tuarum ✱ quia :
manducabis
beatus es et bene tibi erit
³ uxor tua sicut vitis abundans in
lateribus domus tuae
filii tui sicut novella olivarum
in circuitu mensae tuae
⁴ ecce sic benedicetur homo qui
timet Dominum
⁵ benedicat te Dominus ex Sion
et videas bona Hierusalem

omnibus diebus vitae tuae
⁶ et videas filios filiorum tuorum
pax super Israhel.

CXXVIII. ¹ CANTICUM GRADUUM

Saepe expugnaverunt me a iu-
ventute mea
dicat nunc Israhel
² saepe expugnaverunt me a iu-
ventute mea
etenim non potuerunt mihi
³ supra dorsum meum fabricaban-
tur peccatores
prolongaverunt iniquitatem suam
⁴ Dominus iustus concidet cervi-
ces peccatorum

CXXVII. 2. quia RF; qui I | 6. pax R*F; pacem R²I.

CXXVIII. 3. fabricabantur R²F*I; fabricabuntur F²; fabricabant R* | 4. concidit I*

Deest C.

CXXVII. 1. cant. gradum F; *om.* Q
(*spat. rel.*) $\Psi^B\Omega^M\alpha$; *praem.* psalmus \mathfrak{S} .

2. labore Φ^G | ✱ = RM²Q $\Phi^{RV}G$; *om.*
M*, *rell. codd. et edd.* | quia] qui IV; *om.* g.

3. nouella] K*; nouell(a)e K² $\Psi^B D\Omega$
edd. cum hebr., LXX et Ro. ¶ « nouella »
secundum ant. uel secundum alios et gre-
cum « nouvelle » hebr. habet « plante » le-
ron. « germina » et infra etiam CXLIII (v.
12) licet hebr. sit plurale dicitur « no-
uella », et Iob XIII (v. 9) « sicut cum pri-
mum plantatum est » LXX « et faciet fruc-
tum sicut nouella » *Guill.*

5. te = RFILM*Q* $\Phi^{RGV}\Psi^B$ *cum*
LXX et Ro; tibi M²Q² Ψ^B , *rell. codd. et*
edd. cum moz^x et He. ¶ « te » *Guill.* | ex
syon D $\Omega\alpha$; exion FQ Ψ^B | et] ut W. ¶
« et » *Guill.* | hierusalem Q; hierlm Ψ^B ;
ihrlm α ; ierusalem gre $\ell\upsilon\mathfrak{S}\zeta$; ierlm VD Ω |
tuae *om.* I*.

6. et] ut V | filios *om.* Ψ^B * | pax =
R*FL *cum LXX, Ro et Hier. tract. p. 239*;
pacem R², *rell. codd. et edd. cum He* |
israhel LD Ω^S gre $\ell\upsilon\mathfrak{S}\zeta$; isrl M $\Phi^R\Psi^B\Omega^M\alpha$.

CXXVIII. 1. cant. grad. *om.* $\Psi^B\Omega^M\alpha$;
praem. psalmus \mathfrak{S} | sepe QK $\Psi^BVD\Omega\alpha$ | me
om. Ω^M | a iuuent.] ab adulescentia F
cum δ et He | israh Q; israhel LD Ω^S gre $\ell\upsilon\mathfrak{S}\zeta$;
isrl $\Phi^{RG}\Psi^B V\Omega\alpha$.

2. sepe QK $\Psi^BVD\Omega\alpha$.

3. super MQ $\Psi^B\Phi^{RGV}UG^*K$ *cum ax*
moz^c et He. ¶ ant. « supra » *Guill.* | fabri-
cabantur = R²F*IM*(*ut vid.*) Φ^{GV} *cum Hier.*
tract. p. 242 (bis); fabricabant R*; fabri-
cabuntur F²Q*; fabricabunt L; fabricaue-
runt M²Q², *rell. codd. et edd. cum Ro et*
Hier. tract. p. 241. ¶ ant. « fabricabantur »
Guill.

4. concidit I*MQ $\Psi^B\Phi^G Umc$ *cum hebr.*
et LXX.

CXXVII. (*num. om.* IQG* $\Psi^BVD\Omega^M\alpha$) | 1. <beati RIL | <qui (2°) RL | 2. <laboris
RL | <beatus RL | 3. <uxor RIL | <in R | <filii RIL | <in R | 4. <ecce RIL | 5. <benedi-
cat RIL | <et RL | <omnibus RL | 6. <et RIL | <pax RL.

CXXVIII. (*num. om.* IQG* $\Psi^BVD\Omega^M\alpha$) | 1. <saepe RIL | <dicat RL | 2. <saepe RL |
<etenim RL | 3. <supra RIL | <prolongaverunt RL | 4. <dominus RIL.

⁵ confundantur et convertantur retrorsum
 omnes qui oderunt Sion
⁶ fiant sicut faenum tectorum
 quod priusquam evellatur exaruit
⁷ de quo non implebit manum suam qui metit
 et sinum suum qui manipulos colligit
⁸ et non dixerunt qui praeteribant
 benedictio Domini super vos
 benediximus vobis in nomine Domini.

CXXIX. ¹ CANTICUM GRADUUM

De profundis clamavi ad te Domine

² Domine exaudi vocem meam

fiant aures tuae intendentes in
 vocem deprecationis meae
³ si iniquitates observabis Domine
 Domine quis sustinebit
⁴ quia apud te propitiatio est
 propter legem tuam sustinui te
 Domine
 sustinuit anima mea in verbum
 eius
⁵ speravit anima mea in Domino
⁶ a custodia matutina usque ad
 noctem speret Israhel in Domino
⁷ quia apud Dominum misericordia
 et copiosa apud eum redemptio
⁸ et ipse redimet Israhel ex omnibus
 iniquitatibus eius.

7. impleuit R | 8. praeteriebant R*.

CXXIX. 3. obseruabis FI; obseruaberis R | 4. propter FI; et propter R | 6. in domino F cum *codd. fere omn.*; om. RI | 8. redimet F; redemet I; redemit R.

Deest C.

5. syon $\Psi^B D \Omega a$.

6. tectorum] aedificiorum L cum Ro | aruit R cum a.

7. implebit] Ψ^{B*} ; i(m)pleuit RLQ $\Psi^{B2} \Omega^M \text{frmc}$ cum *hebr. et LXX*. ¶ ant. et Ieron. iuxta hebreum et grecum « impleuit » *Guill.* | metet Q Φ UGK Ψ^B VD Ω a $\text{f}g$ cum δ et *moz*^o | colligit] M* Φ^{R*} ; collegit R; colliget M²Q Φ^{R2} GV Ψ UGKVD Ω a $\text{f}g$.

8. praeteriebant R*Q* Φ^{RGV} ; praeteribam Φ^P .

CXXIX. 1. cant. grad. om. $\Psi^B \Omega^M a$; *praem.* psalmus ξ .

3. iniquitatis Q; iniquitatem Φ^R cum δ^* *moz* et *med.* ¶ « iniquitates » sic habet Ieron. secundum ant. et *hebr. Guill.* | obseruabis = FILMQ Φ UGK f cum ζ et *He*;

obseruaberis RW; obseruaris Ω^M ; obseruaueris Ψ^{B2} (uaueris in *ras. brev. spat.*), *rell. codd. et edd. cum Ro.*

4. propter = FILM*Q²W Φ ^oUGK cum LXX et $\gamma\delta$, *cf. hebr. et He*; et propter M²Q*, *rell. codd. et edd. cum Ro, cf. LXX (cod. R) | te om. F²L cum hebr. et He, cf. LXX (cod. S) | in uerbum] M*³; in uerbo M² Ψ^B VD Ω agrel $\text{b}g\text{c}$ cum *moz*^x et *med.* ¶ ant. « uerbum » *Guill.* | eius] sub * Ψ^B .*

6. sperat R | israel L Φ^V D $\text{f}g$ rel $\text{b}g\text{c}$; isrl RMQ Φ^{RG} Ψ^B V Ω a | in domino om. RI.

8. redemet IQ* Φ^V ; redemit R Φ^R . ¶ « redimet » sic habet Ieron. sed *hebr. et ant. « reddemit » Guill.* | israel $\text{f}g$ rel $\text{b}g\text{c}$; isrl RMQ Φ^{RG} Ψ^B VD Ω .

5. <confundantur RL | <omnes RL | 6. <fiant RIL | <quod RL | 7. <de RIL | <et RL | 8. <et RIL | <benedictio RL | <benediximus RL.

CXXIX. (*num. om.* IQG* Ψ^B VD $\Omega^M a$) | 1. <de RIL | 2. <domine RL | <fiant RIL | <in R | 3. <si RIL | <domine (2°) RL | 4. <quia RIL | <propter RL | <sustinuit RIL | 5. <speravit RL | 6. <a RIL | <speret L | 7. <quia RIL | <et RL | 8. <et RIL | <ex L.

CXXX. ¹ CANTICUM GRADUUM DAVID

Domine non est exaltatum cor meum

neque elati sunt oculi mei
neque ambulavi in magnis
neque in mirabilibus super me

² si non humiliter sentiebam
sed exaltavi animam meam
sicut ablactatum super matrem suam

ita retributio in anima mea

³ speret Israhel in Domino
ex hoc nunc et usque in saeculum.

CXXXI. ¹ CANTICUM GRADUUM

Memento Domine David et omnis mansuetudinis eius

² sicut iuravit Domino votum vocavit Deo Iacob

³ si introiero in tabernaculum domus meae

si ascendero in lectum strati mei

⁴ si dederò somnum oculis meis
et palpebris meis dormitionem

⁵ et requiem temporibus meis
donec inveniam locum Domino
tabernaculum Deo Iacob

⁶ ecce audivimus eam in Efrata
invenimus eam in campis silvae

CXXX. 1. dauid F cum LXX; om. RI, cf. ps. 126, 1 et 132, 1 | 2. super matrem suam FI; super matre sua R.

CXXXI. 3. strati RF; stratus I | 6. eam (utroque loco) RI; ea F.

Desunt CL (a v. 4, oculis).

CXXX. 1. tit. om. $\Psi^B\Omega^M\alpha$ | cant.] praem. psalmus ξ | dauid = FLMe λ b ξ c cum hebr. et LXX; huic dauid $\Phi^{RG}UK$; ipsi dauid Φ^V ; om. rell. codd. et edd. cum Ro, cf. LXX (codd. lucian.) | mei + super me α .

2. anim. meam] in ras. V²; praem. in M² | ablactatum = RFILMQW Φ^P UG* K Ω^M cum LXX et $\gamma\delta$; ablactatum est \mathfrak{f} ; ablactatus $\Phi^{RGV}G^2\Psi^B$ Dgw cum Ro et He; ablactatus est V Ω^S are λ ξ c | super matre sua RLMQ* Φ GK Ω fgr λ b ξ c | retributio + est Ω^S | in animam meam W Ψ^B Va.

3. sperat R | israel L Φ^V Dfgr λ b ξ c; isrl RM Φ^{RG} Ψ^B V Ω^M .

CXXXI. 1. cant. grad. om. $\Psi^B\Omega^M\alpha$; praem. psalmus ξ | davit Ψ^B | et om. λ b | omnes mansuetudinis FM*; omnes mansuetudines Φ^{RG} cum moz^x.

3. introiero L | tabernaculum] F*; tabernacula F² | in lect. — 4 dormitatio-

nem] in ras. brev. spat. M² | stratus I Φ^{P*} (ut vid.) cum Ro.

4. palphebris FQ.

5. et — meis] sub \div $\Phi^{R2V}G^2$ (sed in Φ^R ; post et) | temporibus] M*; timporibus IM²Q Φ^{GV} Ψ^B ; tymporibus W Φ^R . ¶ non est ibi « temporibus » sed « in temporibus » pro parte capitis secundum grecum et ant. hebr. autem nichil habet de hac clausula sed glossa de parte capitis exponit. tamen dicunt quidam scribendum « timporibus » sed legendum « temporibus » Guill. | domini M*.

6. eum (I^o) Φ^V cum moz^x et Hier. ep. 108, 10, 6, cf. moz^o et He (illum) et Hier. tract. p. 245; ea FMQ² Φ^{RGP} Ψ^B (ut vid.) V Ω^M cum Ro; om. Q*. ¶ « eam in efrata » Guill. | efrata = R²Q²W Φ^{RV} UG²; efrata IQ* Φ^{P2} (alt. a in ras.) G*K Ψ^B VD Ω^M ; ephrata $\mathfrak{f}\lambda$ b ξ c; efratita R*; efratha M² (ratha in ras.); ephratha F gr ϵ ; eufrata Φ^O | eum (2°) V

CXXX. (num. om. IQG* Ψ^B VD $\Omega^M\alpha$) | 1. <domine RIL | <neque (I^o) RL | <neque (2°) RIL | <neque (3°) RL | 2. <si RIL | <sed RL | <sicut RIL | <ita RL | 3. <speret RIL | <ex R(signo K)L.

CXXXI. (num. om. IQG* Ψ^B VD $\Omega^M\alpha$) | 1. <memento RIL | <et R | 2. <sicut RIL | 3. <si (I^o) RIL | <si (2°) RL | 4. <si RIL | <et R | 5. <et RI | <donec R | <tabernaculum R | 6. <ecce RI | <invenimus R.

- 7 introibimus in tabernacula eius
adorabimus in loco ubi steterunt
pedes eius
- 8 surge Domine in requiem tuam
tu et arca sanctificationis tuae
- 9 sacerdotes tui induentur iustitia
et sancti tui exultabunt
- 10 propter David servum tuum
non avertas faciem christi tui
- 11 iuravit Dominus David veritatem
et non frustrabit eum
de fructu ventris tui ponam su-
per sedem tuam
- 12 si custodierint filii tui testamen-
tum meum
et testimonia mea haec quae do-
cebo eos
et filii eorum usque in saeculum
- sedebunt super sedem tuam
- 13 quoniam elegit Dominus Sion
elegit eam in habitationem sibi
- 14 haec requies mea in saeculum
saeculi
hic habitabo quoniam elegi eam
- 15 viduam eius benedicens benedi-
cam
pauperes eius saturabo panibus
- 16 sacerdotes eius induam salutari
et sancti eius exultatione exulta-
bunt
- 17 illic producam cornu David
paravi lucernam christo meo
- 18 inimicos eius induam confusio-
ne
super ipsum autem effloreat
sanctificatio mea.

7. introiuimus FI | adorauius FI | 9. induentur RI; induantur F | 11. frutrabit R; frustraui F; frustrabitur I | 18. confusione F; confusione R²I; confussionem R*.

Desunt CL(usque ad v. 11, eum).

*cum Hier. ep. 108, 10, 6, cf. He (illum);
ea FMΩ^m cum Ro. ¶ « eam » Guill.*

7. introibimus] M*; introiuimus FI
M²QWΨ^{B*} | tabernacula = RFIMQWΦU
GKw cum LXX, αγδ moz^o et He; taber-
naculum *rell. codd. et edd. cum Ro. ¶ ant.*
secundum hebreum et grecum et Ieron.
« introibimus in tabernacula eius adora-
bimus » non est ibi « tabernaculum » sed
« tabernacula » pluraliter *Guill.* | adora-
bimus] M*; adorauius FIM²QW.

9. induentur = RIWU cum LXX;
induantur *rell. codd. et edd. cum Ro et*
He | iusti(t)iam M*QΦ^{ROV}Ψ^BDΩ^{sgw}εc |
exultabunt = RFI cum LXX; exultent
rell. codd. et edd. cum γδ et med, cf. Ro
(laetentur) et He (laudent).

11. dauid *om.* Φ^o | frustrabit = G;
frutrabit R; frustraui FΦ^{ROVK}; frustraui-
tur Q*; frustrabitur Q², *rell. codd. et edd.* |
eum] Ψ^{B*}; ei Ψ^{B2}; eam rmc cum *hebr. et*
LXX, cf. He (ab ea) | uentris tui *om.* Ψ^{B*}.

12. meum] tuum L | mea] tua L.

13. syon DΩα.

14. saeculi] *sub* ÷ G².

15. eius (2°) *om.* Ω^m.

16. salutare R | eius] tui el | exul-
tatione *om.* Ψ^{B*}.

17. illic] Ψ^{B*}; illi R*; illuc Φ^{P*}Ψ^{B2}
VDΩαfgrēlεc cum *med* | cornua F cum δ |
lucerna W.

18. confusionem L; confussionem
R* | floreat F cum *Ro et He*; efflori-
bit L.

7. <introibimus RI | <adorabimus R | 8. <surge RI | <tu R | 9. <sacerdotes RI | <et
R | 10. <propter RI | <non R | 11. <iuravit RI | <et R | <de RL | 12. <si RIL | <et (I^o) R
L | <et (2°) RIL | 13. <quoniam RIL | <elegit (2°) RL | 14. <haec RIL | <hic RL | 15. <vi-
duam RIL | <pauperes RL | 16. <sacerdotes RIL | <et RL | 17. <illic RIL | <paravi R
L | 18. <inimicos RIL | <super RL.

CXXXII. ¹ CANTICUM GRADUUM DAVID

Ecce quam bonum et quam iucundum habitare fratres in unum

² sicut unguentum in capite
quod descendit in barbam barbam Aaron
quod descendit in ora vestimenti eius

³ sicut ros Hermon qui descendit in montes Sion
quoniam illic mandavit Dominus benedictionem
et vitam usque in saeculum.

CXXXIII. ¹ CANTICUM GRADUUM

Ecce nunc benedicite Dominum omnes servi Domini
qui statis in domo Domini ÷ in atriis domus Dei nostri:

² in noctibus extollite manus vestras in sancta
et benedicite Domino

³ benedicat te Dominus ex Sion
qui fecit caelum et terram.

CXXXIII. ¹ ALLELUIA

Laudate nomen Domini
laudate servi Dominum

² qui statis in domo Domini in atriis domus Dei nostri

CXXXII. 1. dauid RF; *om.* I | 3. qui RI; quod F | in montes F; in monte I; in montem R.

CXXXIII. 1. dominum RF; domino I | 2. domino R*I; dominum R²F.

CXXXIII. 2. in domu I.

Deest C.

CXXXII. 1. *tit. om.* Ψ^BΩ^Mα | *cant.*] *praem.* psalmus § | dauid *om.* IMQWΦ^P GKVDΩ^Sfgr§ *Amiat. cum Ro, cf. LXX (codd. lucian.); praem.* huic Φ^RΩ^U | iucundum RMQWΦUGKΨ^BVDΩα^f | in uno L.

2. barbam (2°) *praem.* in F *cum ayδ moz et med* | aron F | in hora Ω^S; in oram LGΨ^BVD *edd.*; in horam Ω^M; in or* Ψ^B*

3. aermon L | quod FQ*(*ut vid.*)W *cum Ro.* ¶ « ros hermon qui descendit » *Guill.* | in montes = FL* *cum hebr. et LXX*; in monte IL²; in montem *rell. codd. et edd. cum Ro* | syon DΩα | et] *sub* * R²; *sub* ÷ Φ^RΩ^VG.

CXXXIII. 1. *cant. grad. om.* Ψ^BΩ^Mα;

praem. alleluia W; *praem.* psalmus § | *nunc]* *sub* ÷ G² | dominum] domino IM* Wαgel *cum He* | domini (I°) dominum K, *cf. ps. 134, 1* | in domu I | ÷ = RΦ^RΩ^VG; *om. rell. codd. et edd.* | atris I.

2. domino = R*IMWGWαgel *cum He*; dominum R², *rell. codd. et edd. cum LXX et Ro, cf. supra v. 1.*

3. te] tibi Ω^Sg *cum moz^x et He.* ¶ « te » *Guill.* | dominus *om.* Ψ^B* | ex syon DΩα; exion QΨ^B.

CXXXIII. 1. halleluia lb; halleluia re; haleluia f; psalmus dauid Q; *om.* Ψ^B Ω^Mα; *praem.* psalmus § | dominum] domini Ψ^BD*Ω^M, *cf. ps. 133, 1.*

2. in domu IQ* | atris I.

CXXXII. (*num. om.* IQG*Ψ^BVDΩ^Mα) | 1. <ecce RIL | <habitare R | 2. <sicut RIL | <quod (I°) RL | <quod (2°) RIL | 3. <sicut RIL | <quoniam RIL | <et RL.

CXXXIII. (CXXXIII. Q, *num. om.* IG*Ψ^BVDΩ^Mα) | 1. <ecce RIL | <qui RL | 2. <(in I°) RIL | <et RL | 3. <benedicat RIL | <qui RL.

CXXXIII. (CXXXV. Q, *num. om.* IG*Ψ^BVDΩ^Mα) | 1. <laudate (I°) RIL | <laudate (2°) R²(*signo K*) | 2. <qui RL | <(in (2°) L.

- ³ laudate Dominum quia bonus
 Dominus
 psallite nomini eius quoniam
 suave
⁴ quoniam Iacob elegit sibi Domi-
 nus
 Israhel in possessionem sibi
⁵ quia ego cognovi quod magnus
 est Dominus
 et Deus noster prae omnibus diis
⁶ omnia quae voluit Dominus fecit
 in caelo et in terra in mare et in
 omnibus abyssis
⁷ educens nubes ab extremo terrae
 fulgora in pluviam fecit
 qui producit ventos de thesauris
 suis
⁸ qui percussit primogenita Aegypti
 ab homine usque ad pecus
⁹ emisit signa et prodigia in medio
 tui Aegypte
 in Faraonem et in omnes servos
 eius
¹⁰ qui percussit gentes multas et
 occidit reges fortes
¹¹ Seon regem Amorreorum et Og
 regem Basan
 et omnia regna Chanaan
¹² et dedit terram eorum heredita-
 tem
 hereditatem Israhel populo suo
¹³ Domine nomen tuum in aeternum
 Domine memoriale tuum in ge-
 nerationem et generationem

6. in mare (*abl. casu*) RF; in mari I | 7. fulgora RI; fulgura F | 9. emisit FI; et misit R | egypte I²; aegyptae R²(aegip.)F; aegypti R*I*(eg.) cum Ro | 12. terram RI; terra F.

Deest C.

3. suave + est Ω^sel cum Ro.

4. israel LDfgrēl̄bc; isrl RMQΦ^{RO}
 Ψ^BVΩα | in possessione Ψ^B.

5. est] *sub* ÷ G²; *om.* W cum LXX,
 αy med et He.

6. quae = RFIL cum γ et He; quae-
 cumque *rell. codd. et edd. cum LXX et*
Ro | et *om.* ζc | in mare = RFLQG; in
 mari *rell. codd. et edd.* ¶ ant. « in mare
 et in omnibus abyssis » uariando dicitur
Guill. | in (*ante omnibus*) *om.* Ψ^B*

7. educes Ψ^B*Ω^M | nubes *om.* Q* |
 fulgura FLΦ^VGΨ^BVDΩ^S *edd.*; fulguram
 Ω^M | in pluuiā L; ut pluuiam α | qui]
sub ÷ Φ^{RO} | producet R.

8. qui] *sub* ÷ G² | egypti IΩ; ae-
 gypti QΨ^BV; egypti α.

9. emisit] et misit RΦ^VΩ^Sf̄z̄c cum
 moz et med; misit w cum Ro et He | tui]

R*; tuae R²; *om.* Ω^M | egypte Ω; egypte
 V; egypte I²α; aegyptē Φ^P; aegyptae F
 Φ^{RGV}; aegyptae R²; egyptē Q; aegypti R*
 Ψ^B cum Ro; egypti I* | in] *in ras.* M² |
 faraonem] M*; pharaonem M²Φ^{RGV}UG
 Ψ^BVDΩ *edd.*; faraonem Q.

10. occidet R.

11. seon grēl̄bc; sion F* | amor-
 raeorum FMΦ^{RGV}; amorrhaeorum rēl̄bc;
 amoreorum Q; amorreeorum Ψ^B | bas-
 san RI | canaan FL; channan I; chaan R.

12. terra FQ* | israel LDfgrēl̄bc;
 isrl RMQΦ^{RGV}GΨ^BVΩα.

13. memorialem F | in generatio-
 nem] V*(*edd.* 1592 et 1593); in genera-
 tione MQWΦ^{RGV}UKΨ^BV²DΩ^Saf̄gr̄c(*ed.*
 1598); in omni generatione Ω^S*. ¶ « me-
 moriale tuum in generationem » *Guill.* |
 et generatione Q*D.

3. <laudate RIL | <psallite RL | 4. <quoniam RIL | <israhel RL | 5. <quia RIL | <et R
 L | 6. <omnia RIL | <in (I^o) RL | <in (3°) L | 7. <educens RIL | <fulgora RL | <qui RI
 L | 8. <qui RL | <ab RL | 9. <emisit RIL | <in (2°) RL | 10. <qui RIL | <et L | 11. <seon
 RIL | <et (I^o) L | <et (2°) RL | 12. <et RIL | <hereditatem (2°) RL | 13. <domine (I^o) R
 IL | <domine (2°) RL.

14 quia iudicabit Dominus populum suum
et in servis suis deprecabitur
15 simulacra gentium argentum et aurum
opera manuum hominum
16 os habent et non loquentur
oculos habent et non videbunt
17 aures habent et non audient
neque enim est spiritus in ore eorum
18 similes illis fiant qui faciunt ea
et omnes qui sperant in eis
19 domus Israhel benedicite Domino
domus Aaron benedicite Domino

20 domus Levi benedicite Domino
qui timetis Dominum benedicite Domino
21 benedictus Dominus ex Sion
qui habitat in Hierusalem.
CXXXV. ¹ ALLELUIA
Confitemini Domino quoniam bonus
quoniam in aeternum misericordia eius
2 confitemini Deo deorum
quoniam in aeternum misericordia eius
3 confitemini Domino dominorum
quoniam in aeternum misericordia eius

14. iudicavit RF | 17. audient FI; audient nares habent *etc.* (ex ps. 113, 14 et 15) R | eorum RF; ipsorum I | 19. domino (I^o) RI; dominum F.

Deest C.

14. iudicavit RFL.

15. argentum *om.* Ω^s.

16. et (2°) *om.* R*.

17. audient + nares habent et non odorabunt manus habent et non palpabunt pedes habent et non ambulabunt non clamabunt in gutture suo R(R² sub ÷) L *cum Ro*, cf. LXX (codd. RA) et supra ps. 113, 14 et 15 | eorum = RFLMQΦ *cum γδ et He*; ipsorum *rell. codd. et edd. cum Ro*. ¶ « eorum » *Guill.*

18. et] *sub ÷* G² | sperant = RFIL *cum γ et Hil. in loc.*; confidunt *rell. codd. et edd. cum Ro*, cf. *He et ps.* 113, 16.

19. israel LDḡgreḡb̄c; isrl RQΦ^{RGV} GΨ^BVΩα | domino (I^o)] D*; dominum FM*Q*Φ^{RGV}*GD²Ω^M *cum Ro*. ¶ « benedicite dominum domus aaron benedicite dominum domus leui benedicite domi-

num qui timetis dominum benedicite domino » grecus habet ubique in accusatio *Guill.* | domino (2°)] D*; dominum Q*Φ^{RGV}G*D²Ω^M *cum Ro*.

20. domino (I^o)] dominum Q*Φ^{RGV}G*KDΩ^M *cum Ro* | dominum] domino Ψ^{B*} | domino (2°)] dominum Ω^M *cum Ro*.

21. ex syon DΩα; exion FQ | hierusalem Q; iherusalem α; ierusalem V DΩ^Mgreḡb̄c; ierlm Ω^s; + alleluia α *cum hebr. et He*.

CXXXV. 1. halleluia ἰβ; halleluia re; haleluia f; *om.* Ψ^BΩ^M *Amiat. cum hebr. et He*; *praem.* psalmus. Q⁸ | aet.] s(ae)culum Ω^sr *cum Ro*.

2. quoniam — eius] *haec verba hoc loco et in vers. seq. plures codd. vel ex toto vel partim om.*

14. <quia RIL | <et RL | 15. <simulacra RIL | <opera RL | 16. <os RIL | <oculos RL | 17. <aures RIL | <(nares) RL | <(manus) RL | <(pedes) RL | <(non [2°]) RL | <neque RL | 18. <similes RIL | <et RL | 19. <domus (I^o) RIL | <domus (2°) RL | 20. <domus RIL | <qui RL | 21. <benedictus RIL | <qui RL.

CXXXV. (CXXXVI. Q, *num. om.* IG*Ψ^BV DΩ^Mα) | 1. <confitemini RIL | <quoniam (2°) RL | 2. <confitemini RIL | <quoniam RL | 3. <confitemini RIL | <quoniam RL.

- 4 qui facit mirabilia magna solus
quoniam in aeternum misericor-
dia eius
- 5 qui fecit caelos in intellectu
quoniam in aeternum misericor-
dia eius
- 6 qui firmavit terram super aquas
quoniam in aeternum misericor-
dia eius
- 7 qui fecit luminaria magna
quoniam in aeternum misericor-
dia eius
- 8 solem in potestatem diei
quoniam in aeternum misericor-
dia eius
- 9 lunam et stellas in potestatem
noctis
quoniam in aeternum misericor-
dia eius
- 10 qui percussit Aegyptum cum pri-
mogenitis eorum
quoniam in aeternum misericor-
dia eius
- 11 qui eduxit Israhel de medio eo-
rum
quoniam in aeternum misericor-
dia eius
- 12 in manu potenti et brachio ex-
celso
quoniam in aeternum misericor-
dia eius
- 13 qui divisit Rubrum mare in di-
visiones
quoniam in aeternum misericor-
dia eius
- 14 et duxit Israhel per medium eius
quoniam in aeternum misericor-
dia eius
- 15 et excussit Faraonem et virtutem
eius in mari Rubro
quoniam in aeternum misericor-
dia eius
- 16 qui transduxit populum suum in
deserto

CXXXV. 4. facit RF; fecit I | 5. in intellectu RF²I; in intellectum F* | 9. stillas RF | 13. rubrum mare FI; mare rubrum R | 15. in mari FI; in mare R.

Deest C.

4. fecit IQ cum Ro, cf. LXX (codd. A et lucian.) et v. seq.

5. in intellectum F*L cum δ.

8. in potestate Φ^α | diei] dei V.

9. stillas RF.

10. egyptum RGΩ; aegyptum IQ Ψ^BV; egyptum α.

11. israel LDfgrēl̄b̄z̄c; isrl RMQ Φ^RGVΨ^BVΩα.

12. in (I^o) — 14. eius (2°) om. Φ^R | excelso] extento Ω^M cum He.

13. tot. vers. om. Φ^R | rubrum mare = FIL cum LXX; mare-rubrum εl̄b; ma-

re rubrum rell. codd. et edd. cum Ro et He.

14. tot. vers. om. Φ^R | et] sub ÷ G² | duxit = RF*IL; eduxit F², rell. codd. et edd. cum Ro et He | israel LDfgrēl̄b̄z̄c; isrl RMQΦ^{GV}Ψ^BVΩα.

15. pharaonem MQΦ^{RF}GΨ^BVΔΩ edd. | in mari-rubro e | in mare RQ* | rubro om. R*.

16. in deserto] Φ^{P*}G*K*; per deserto Φ^P2K²; per desertum G²Ψ^BVΔΩ edd. cum Ro et He. ¶ « in deserto » hebr. et ant. et grecus habent « in » alii « per desertum » *Guill.*

4. <qui RIL | <quoniam RL | 5. <qui RIL | <quoniam RL | 6. <qui RIL | <quoniam R L | 7. <qui RIL | <quoniam RL | 8. <solem RIL | <quoniam RL | 9. <lunam RIL | <quoniam RL | 10. <qui RIL | <quoniam RL | 11. <qui RIL | <quoniam RL | 12. <in RIL | <quoniam RL | 13. <qui RIL | <quoniam RL | 14. <et RIL | <quoniam RL | 15. et (I^o) RIL | <quoniam RL | 16. <qui RIL.

quoniam in aeternum misericordia eius	dia eius
¹⁷ qui percussit reges magnos quoniam in aeternum misericordia eius	²³ quia in humilitate nostra memor fuit nostri quoniam in aeternum misericordia eius
¹⁸ et occidit reges fortes quoniam in aeternum misericordia eius	²⁴ et redemit nos ab inimicis nostris quoniam in aeternum misericordia eius
¹⁹ Seon regem Amorreorum quoniam in aeternum misericordia eius	²⁵ qui dat escam omni carni quoniam in aeternum misericordia eius
²⁰ et Og regem Basan quoniam in aeternum misericordia eius	²⁶ confitemini Deo caeli quoniam in aeternum misericordia eius confitemini Domino dominorum quoniam in aeternum misericordia eius.
²¹ et dedit terram eorum hereditatem quoniam in aeternum misericordia eius	CXXXVI. ¹ DAVID HIEREMIAE Super flumina Babylonis
²² hereditatem Israhel servo suo quoniam in aeternum misericordia eius	

23. in humilitate nostra RI; in humilitatem nostram F.
CXXXVI. 1. hieremiae RF; psalmus I.

Desunt CI(a v. 26, confitemini deo).

17. qui] *praem.* qui eduxit aquam de petra rupis quoniam in aeternum misericordia eius LM* cum LXX, cf. Ro.

19. seon greſbꝛc; sion RF | amorraeorum MΦ^{RGV}; amoreorum RQ; amorraeorum rēſbꝛc; amorreeorum Ψ^B; amorraeorum F.

20. bassan I; baasan F; basam Ω^M.

21. et] *sub* ÷ G²; *praem.* et omnia regna chanaan quoniam D*, cf. moz^x | terra MQ*.

22. israel Lfjgreſbꝛc; isrl RMQΦ^{RGV} GΨ^BVDΩ^α | suo] tuo D.

23. in humilitatem nostram FΦ^P.

24. redimit R.

26. conf. dom. dominorum] *sub* ÷ Φ^{RGV}G.

CXXXVI. 1. dauid hieremiae = R FΦ^PG(*sub* ÷), cf. LXX (*pauc. codd. lucian.*); dauid psalmus hieremiae LM Φ^{RGV}(-mie)UK; dauid psalmus dauid Q; psalmus dauid ieremiae gw(-mie)c(hier.) cum Ro; psalmus dauid propter ieremiam VDΩ^{seſ}(hier.), cf. LXX (*pauc. codd. lucian.*); psalmus dauid pro hieremia Amiat.; ipsi dauid lamentatio hieremiae W; dauid psalmus I; hieremiae fr(ier.); om. Ψ^BΩ^Mα cum hebr. et He | babilonis Q*Ψ^BVΩ^Mα; babyllonis UG; babilonis Q² | flebimus FG*V* | cum] dum G*VD

<quoniam RL | 17. <(qui) L | <(quoniam) L | <qui RIL | <quoniam RL | 18. <et RIL | <quoniam RL | 19. <seon RIL | <quoniam RL | 20. <et RIL | <quoniam RL | 21. <et RIL | <quoniam RL | 22. <hereditatem RIL | <quoniam RL | 23. <quia RIL | <quoniam RL | 24. <et RIL | <quoniam RL | 25. <qui RIL | <quoniam RL | 26. <confitemini RL | <quoniam L | <confitemini RL | <quoniam RL.

CXXXVI. (*num. om.* QG*Ψ^BVDΩ^M*α) | 1. <super RL.

illic sedimus et flevimus
 cum recordaremur Sion
 2 in salicibus in medio eius sus-
 pendimus organa nostra
 3 quia illic interrogaverunt nos qui
 captivos duxerunt nos
 verba cantionum
 et qui abduxerunt nos
 hymnum cantate nobis de canti-
 cis Sion
 4 quomodo cantabimus canticum
 Domini in terra aliena
 5 si oblitus fuero tui Hierusalem
 oblivioni detur dextera mea
 6 adhereat lingua mea faucibus
 meis si non meminero tui

si non praeposuero Hierusalem
 in principio laetitiae meae
 7 memor esto Domine filiorum
 Edom diem Hierusalem
 qui dicunt exinanite exinanite
 usque ad fundamentum in ea
 8 filia Babylonis misera
 beatus qui retribuet tibi retribu-
 tionem tuam quam retribuisti
 nobis
 9 beatus qui tenebit et adlidet par-
 vulos tuos ad petram.

CXXXVII. 1 IPSI DAVID

Confitebor tibi Domine in toto
 corde meo
 quoniam audisti verba oris mei

1. flebimus F | 4. cantauimus F | 8. tuam R; om. F.

Desunt CIV(a ps. 137, 1 domine).

Ωαρεf cum Ro | syon Ψ^BDΩα; praem.
 tui are cum Ro; praem. in R*.

2. salecibus R*; psallicibus Q* |
 suspendimus R*.

3. canticorum R cum α moz^x | ad-
 duxerunt Q*Ω^s cum moz. ¶ « adduxe-
 runt » Guill. | cantico L | syon DΩα.

4. cantauimus FQ.

5. iherusalem α; hierussalem Q;
 ierusalem grelb̄c; ierlm Ψ^{B2}(in ras.)V
 DΩ | obliuione F.

6. mea om. Ω^s | si non praeupos.]
 sub * G | si om. F | praeuposuero = RF
 LQΦGK cum γδ moz et He, cf. α; propo-
 suero Ψ^{B2}D², rell. codd. et edd. | hierus-
 salem Q; ihrlm α; ierusalem Vgrelb̄c;
 ierlm Ψ^{B2}(in ras.)DΩ.

7. memor esto] memento F cum Ro
 et He | esto] in ras. brev. spat. Φ^{B2} | diem

= RFL cum LXX et γ; in diem MQW
 ΦVDΩ^mf cum δ He et Hier. tract. p. 264;
 in die rell. codd. et edd. cum Ro, cf. LXX
 (cod. R). ¶ « in diem » Guill. | hierussa-
 lem Q; herusalem M*; ihrlm α; ierusa-
 lem Vgrelb̄c; ierlm Ψ^{B2}(in ras.)DΩ | exi-
 nanite (2°) om. W | quousque D* cum Ro.

8. filii F | babilonis FQWΨ^BVΩ^mα;
 babyllonis UG* | misera] sub * Ψ^B; sub
 ÷ Φ^{α2}K | retribuit Q*Φ^R | tibi om. G* |
 tuam om. FΨ^{B*} cum Ro | retribuisti]
 praem. tu V cum Ro.

9. tuos] R^{*3}; suos R²Ψ^BDΩαgelz cum
 Ro. ¶ hebr. et ant. et grecus et ieron.
 « tuos » Guill.

CXXXVII. 1. tit. om. Ψ^BΩ^mα | ipsi]
 sub ÷ G; psalmus § Amiat. cum γ; praem.
 psalmus VΩ^{sg} cum moz^x | tibi om. Φ^p |
 quon. — mei] sub ÷ R²Q²Φ^{RαV}G | uerba]
 praem. omnia Q*g cum Ro, cf. LXX (codd.

<illic RL | <cum RL | 2. <in (I^o) RL | 3. <quia RL | <qui R | <verba RL | <et RL |
 <hymnum R | <cantate L | 4. <quomodo RL | 5. <si RL | <oblivioni RL | 6. <adhereat
 RL | <si (2°) L | <in RL | 7. <memor RL | <diem L | <qui RL | <usque R | 8. <filia R
 L | <beatus RL | <quam R | 9. <beatus RL | <et R.

CXXXVII. (CXXXVI. W, num. om. G*Ψ^BVDΩ^mα) | 1. <confitebor RL | <quoniam
 RL.

in conspectu angelorum psallam tibi	tui
² adorabo ad templum sanctum tuum et confitebor nomini tuo super misericordia tua et veritate tua	⁵ et cantent in viis Domini quoniam magna gloria Domini
quoniam magnificasti super om- ne nomen Sanctum tuum	⁶ quoniam excelsus Dominus et humilia respicit et alta a longe cognoscit
³ in quacumque die invocavero te exaudi me multiplicabis me in anima mea virtute	⁷ si ambulavero in medio tribula- tionis vivificabis me super iram inimicorum meorum extendisti manum tuam et salvum me fecit dextera tua
⁴ confiteantur tibi Domine omnes reges terrae quia audierunt omnia verba oris	⁸ Dominus retribuet propter me Domine misericordia tua in sae- culum opera manuum tuarum ne dispi- cias.

CXXXVII. 1. in conspectu F; et in conspectu R | 2. super (*I*^o) RI; supra F | 3. me (2°) F* cum LXX; om. RF²I cum Ro | uirtute R*, cf. LXX; uirtutem R²FI cum Ro | 4. quia FI; qui R | 8. propter R*F; pro R²I.

Desunt CI(usque ad v. 2, tuo)V.

*lucian.) | in] praem. et RLM*Φ^{RGV}K cum LXX et Ro.*

2. supra FL | quoniam] *sub ÷ Φ^G | omne] sub * G; omnem LM*U*.*

3. quacumque] *sub ÷ G | te] sub ÷ G²; om. Q* cum hebr. et He, cf. LXX (cod. S) | me (2°) = F*L cum hebr., LXX, αγδ med, Hil. in loc., Hier. in Is. c. 52, v. 7 et Aug. in loc.; om. F², rell. codd. et edd. cum Ro | uirtute = R*LMQ cum δ et Aug. l. c., cf. LXX, αγ moz med, Hil. et Hier. ll. cc.; uertutem K; uirtutem R², rell. codd. et edd., cf. Ro et He.*

4. domine om. M*(*ut vid.*)Ω^M | quia]

qui RQ*WΦ^VD | omnia] *sub ÷ I²; om. α | tui] mei Ψ^{B*}.*

5. et] *ut α | magna + est Ψ^{B2}DΩαq relb̄gc cum Ro.*

6. cognoscet R.

7. ambulabo L | uiuifica R* | me om. R*; + ÷ et: G; + et M²Φ^{RP}Ψ^BDΩ^S α²rel̄gc cum Ro | meorum] tuorum α; om. Ω^{M*}, cf. LXX (codd. BSA).

8. retribuit R | propter = R*FLM*Q Φ^{RGV}K cum γδ; pro R²M², rell. codd. et edd. cum Ro et He | saec. + et Ψ^{B2} | manum Q | dispicias] M*; despicias FLM² WΦ^{GP}G*Ψ^BDΩ edd.

<in RL | 2. <adorabo RL | <et RL | <super RIL | <quoniam RL | 3. <in RIL | <multipl-
cabis RL | 4. <confiteantur RIL | <quia RL | 5. <et RIL | <quoniam RL | 6. <quoniam
RIL | <et (2°) RL | 7. <si RIL | <vivificabis L | <super RL | <et RL | 8. <dominus RIL |
<domine RL | <opera RL.

CXXXVIII. ¹ IN FINEM DAVID PSAL-
MUS

² Domine probasti me et cogno-
visti me
tu cognovisti sessionem meam
et surrectionem meam
³ intellexisti cogitationes meas de
longe
semitam meam et funiculum
meum investigasti
⁴ et omnes vias meas praevidisti
quia non est sermo in lingua mea
⁵ ecce Domine tu cognovisti om-
nia novissima et antiqua
tu formasti me et posuisti super
me manum tuam

⁶ mirabilis facta est scientia tua
ex me
confortata est non potero ad eam
⁷ quo ibo ab spiritu tuo et quo a
facie tua fugiam
⁸ si ascendero in caelum tu illic es
si descendero ad infernum ades
⁹ si sumpsero pinnas meas diluculo
et habitavero in extremis maris
¹⁰ etenim illuc manus tua deducet
me
et tenebit me dextera tua
¹¹ et dixi forsitan tenebrae concul-
cabunt me
et nox inluminatio in deliciis
meis

CXXXVIII. 1. dauid psalmus F; psalmus dauid RI *cum Ro* | 2. surrectionem R; resurrectionem FI *cum Ro* | 5. domine tu F¹; tu domine tu F⁺; tu domine R²I *cum Ro*; domine R* | 6. non F *cum LXX*; et non RI | 8. ad FI; in R | 9. pennas I.

Desunt CV(usque ad v. 1, psalmus).

CXXXVIII. 1. *tit. om.* Ψ³Ω^mα | psalmus *om. Amiat.* | ~ in finem psal. dauid RIQWΦ^pKDΩ^sfgrelc *cum LXX et Ro*; ~ psal. dauid in finem β.

2. surrectionem = RL *cum He*; re-surrectionem *rell. codd. et edd. cum Ro*.

3. de] a F *cum Ro* | semita mea R
5. domine tu] Φ^p*G*; domine ÷ tu: Φ^{p2}G²; tu domine tu F⁺ *cum γ*; tu domine R²IΨ^{B*}Ω^mgr *cum Ro*; domine R*L *cum hebr., δ et He* | tu (2°)] *sub ÷ R²G* | inposuisti F *cum δ* | super *om. Ω^m**.

6. tua] *sub ÷ G²* | confortatus Ω^s. ¶ « confortata est » *Guill.* | non = FL *cum hebr., LXX, γ et He*; et non *rell. codd. et edd. cum δ moz^o et med, cf. Ro* (nec) | eum LΦ^vΩ^s. ¶ « ad eam » *Guill.*

7. ab spiritu = RF; a spiritu *rell.*

codd. et edd. | ~ a facie tua quo R *cum LXX et Ro*.

8. ad] in RM²(*in ras.*)QΩ^s *edd. cum Ro, cf. He* | inferum L.

9. pinnas = RFLM*Q*W; pennas M² Q², *rell. codd. et edd.* | meas] *sub ÷ G²* | deluculo FI | et] *sub ÷ G²* | habitabo Ω^s.

10. illuc] M²(*uc in ras.*); illic Ω^s a. ¶ « illuc » nam ant. non faciunt multam uim in diferencia motus et status inter « illic » uel « ibi » et « illuc » « in inferno » « in infernum » quia Ieron. habet (v. 8) « si iacuero in infernum ades » et infra (v. 10) « etiam [*cod. nam*] ibi manus tua deducet me » *Guill.*

11. dixit R* (*ut vid.*) | inluminatio + mea Ψ^BVDΩ^safgreisc *cum Ro*. ¶ ant. secundum hebreum et Ieron. non habent « mea » neque grecus *Guill.*

CXXXVIII. (*num. om.* IQG*Ψ^BVDΩ^mα) | 2. <domine RIL | <tu RL | 3. < intellexisti RIL | <semitam RL | 4. <et RIL | <quia RL | 5. <ecce RIL | <tu (2°) RL | 6. <mirabilis RIL | <confortata RL | 7. <quo RIL | <et L | 8. <si (1°) RIL | <si (2°) RL | 9. <si RIL | <et RL | 10. <etenim RIL | <et RL | 11. <et (1°) RIL | <et (2°) RL.

- 12 quia tenebrae non obscurabuntur a te
et nox sicut dies inluminabitur
sicut tenebrae eius ita et lumen eius
- 13 quia tu possedisti renes meos
suscepisti me de utero matris meae
- 14 confitebor tibi quia terribiliter
magnificatus es
mirabilia opera tua et anima mea
cognoscit nimis
- 15 non est occultatum os meum a te
quod fecisti in occulto
et substantia mea in inferioribus
terrae
- 16 imperfectum meum viderunt oculi
tui
et in libro tuo omnes scribentur
die formabuntur et nemo in eis
- 17 mihi autem nimis honorificati
sunt amici tui Deus
nimis confirmati sunt principatus
eorum
- 18 dinumerabo eos et super harenam
multiplicabuntur
exsurrexi et adhuc sum tecum
- 19 si occideris Deus peccatores
et viri sanguinum declinate a me
- 20 quia dices in cogitatione
accipient in vanitate civitates tuas

14. cognosce FI | 16. die R²FI; dii R* | 17. confirmati sunt R²F, cf. ps. 17, 18 et 88, 22; confortati sunt R*; confortatus est I cum Ro | 19. et FI; om. R | 20. dicis RI | accipient RF; accipient I | tuas F cum LXX; suas RI.

Deest C.

12. quia] sub ÷ G² | a] ad Q | inluminatur F.

14. quia] quoniam g | mirabiliter opera tua Ω^m; om. Q* | cognoscit = LM Φ^pmc cum hebr. et LXX; cognoscit R; cognosce rel. codd. et edd.

15. a] ad Φ^{R*}.

16. tui] mei Ω^s, cum αγδ, cf. LXX (codd. BSA) | die] Q*; dies MQ²WUG KΨ²VDΩ edd. cum hebr., Ro He et Hier. comm. p. 96; dii R*Φ^{RG} cum moz^x. ¶ quidam antiquiores « dii formabuntur » Guill.

17. confirmati sunt = R²FL (ut vid.) cum γδ, cf. LXX; confortati sunt R*Q WΦ^vUG² w; confortatus est G*, rel. codd. et edd. cum Ro. ¶ ant. « confortati sunt principatus eorum » hebr. etiam habet in plurali et Ieron. habet « quam [cod.

quod] fortes facti sunt pauperes eorum » sed et grecus habet in plurali Guill.

18. denumerabo I | et om. Ω^s | harenam I | exsurrexi — tecum] in ras. R².

19. occideris F; occiderit Ω^s. ¶ ant. secundum hebreum Ieron. siue grecum « occideris » non est ibi « occiderit » Guill. | et uiri = L (ut vid.) IV cum hebr.; et uirum F, cf. γ; uiri rel. codd. et edd. cum LXX, Ro et He.

20. dices = F cum LXX; dicis RIL cum γ; dicites K; dicitis rel. codd. et edd. cum Ro, cf. LXX (cod. R) | accipient IΦ^{RP}DΩag | tuas = FLΦ^{RGV}G*K*mc cum hebr. et LXX; suas G²K², rel. codd. et edd. cum Ro. ¶ non est ibi « suas » set « tuas » secundum hebr. et ant. et Ieron. et grecum Guill.

12. <quia RIL | <et RL | <sicut (2°) RL | 13. <quia RIL | <suscepisti RL | 14. <confitebor RIL | <mirabilia RL | 15. <non RIL | <et RL | 16. <imperfectum RIL | <et RL | <die R L | 17. <mihi RIL | <nimis (2°) RL | 18. <dinumerabo RI | <exsurrexi R² | 19. <si RI | <et R | 20. <quia RI | <accipient R.

21 nonne qui oderunt te Domine
oderam
et super inimicos tuos tabesce-
bam

22 perfecto odio oderam illos
inimici facti sunt mihi

23 proba me Deus et scito cor meum
interroga me et cognosce semi-
tas meas

24 et vide si via iniquitatis in me est
et deduc me in via aeterna.

CXXXIX. 1 IN FINEM PSALMUS DA-
VID

2 Eripe me Domine ab homine
malo
a viro iniquo eripe me

3 qui cogitaverunt iniquitates in
corde
tota die constituebant proelia

4 acuerunt linguam suam sicut ser-
pentis
venenum aspidum sub labiis eo-
rum

DIAPSALMA

5 custodi me Domine de manu
peccatoris
ab hominibus iniquis eripe me
qui cogitaverunt subplantare
gressus meos

6 absconderunt superbi laqueum
mihi
et funes extenderunt in laqueum
iuxta iter scandalum posuerunt
mihi

DIAPSALMA

7 dixi Domino Deus meus es tu
exaudi Domine vocem depreca-
tionis meae

CXXXIX. 3. qui RFI²; quia I* | 4. serpentes RFI, *fortasse cum archetypo* | dia-
psalma RF; *om. I.*

Desunt CL(a v. 5, eripe).

22. illis Φ^o; + et G^o f̄ḡc *cum moz^x*
et med | sunt *om. I** | mihi *om. Φ^o**.

23. scito] excita W.

24. in (2°) *om. Ω^s.*

CXXXIX. 1. *tit. om. Ψ^bΩ^mα* | in fi-
nem *om. Q* | ~ psalmus dauid in fi-
nem ḡ.

2. eripe (2°)] libera LΩ^m *cum Ro.*

3. qui] quia I*MQΨ^b* | iniq.] inius-
titias L *cum ad* | corde + suo Ω^s* *cum*
moz^x | const. proel.] ordinabant bella L,
cf. α | const.] cogitabant I.

4. linguam suam] M*; linguas suas
LM²VDO^sreḡc *cum Ro.* ¶ *secundum hebr.*
et ant. et grecum et Ieron. « linguam
suam sicut serpentes uel -tis » Guill. |

*serpentis = M*Q²WUmc cum LXX, cf.*
hebr. et He (quasi serpens); serpentes
M²Q, rell. codd. et edd. cum Ro | dia-*
bsalma Q; om. IWKVDΩagreḡc.

5. cust.] conserua L *cum α et moz^x* |
ab] *praem.* et Φ^oV*Ω^sagreḡc *cum med.*
¶ hebr. ant. Ieron. et grecus non inter-
ponunt « et » *Guill.* | homine iniquo L
cum hebr. et δ, cf. LXX (codd. A et pauc.
lucian.), med et He | eripe] libera Ω^m
*cum Ro | qui] quia M*Q*.*

6. diapsalma *om. Q*WKVDΩagreḡ*
bḡc.

7. domino] domine R *cum α* | ÷ ex :
audi Φ^vG | domine *om. I cum moz^x* |
uoci Q.

21. <nonne RI | <et RL | 22. <perfecto RIL | <inimici RL | 23. <proba RIL | <interroga
RL | 24. <et (I^o) RIL | <et (2°) RL.

CXXXIX. (CXXXVIII. W, *num. om. IQG*Ψ^bVDO^mα*) | 2. <eripe RIL | <a RL |
3. <qui RL | <tota RL | 4. <acuerunt RIL | <venenum RL | 5. <custodi RIL | <ab RL |
<qui RI | 6. <absconderunt R | <et RI | <iuxta R | 7. <dixi RI | <exaudi R.

- ⁸ Domine Domine virtus salutis
meae
obumbrasti super caput meum
in die belli
- ⁹ non tradas Domine desiderio
meo peccatori
cogitaverunt contra me ne dere-
linquas me
ne forte exaltentur
- DIAPSALMA
- ¹⁰ caput circuitus eorum
labor laborum ipsorum operiet
eos
- ¹¹ cadent super eos carbones
in igne deicies eos
in miseriis non subsistent
- ¹² vir linguosus non dirigetur in
terra
virum iniustum mala capient in
interitu
- ¹³ cognovi quia faciet Dominus iu-

- dicium inopis
et vindictam pauperum
- ¹⁴ verumtamen iusti confitebuntur
nomini tuo
habitabunt recti cum vultu tuo.
- CXL.** ¹ PSALMUS DAVID
Domine clamavi ad te exaudi
me
intende voci meae cum clama-
vero ad te
- ² dirigatur oratio mea sicut incen-
sum in conspectu tuo
elevatio manuum mearum sacri-
ficiu[m] vespertinum
- ³ pone Domine custodiam ori meo
et ostium circumstantiae labiis
meis
- ⁴ non declines cor meum in ver-
ba malitiae
ad excusandas excusationes in
peccatis

9. diapsalma RF; *om.* I | 11. in igne FI; in ignem R | 14. nomine F*.
CXL. 1. psalmus RF; in finem psalmus I | intende RFI²; intendi I*.

Desunt CL.

8. domine (2°)] deus r | super] *sub*
÷ Φ^{RGV}G²; *om.* Φ^PΨ^{B*} *cum* Ro.

9. ne K*†relvžc *cum* Ro et He | tra-
das + me G²K²VΩagrelvžc *cum* LXX,
Ro et Hier. tract. p. 267 | desiderio meo]
I*]; desiderium meum G* *cum* γ; desi-
deria mea I², cf. He; *praem.* a VDΩagrel
vžc *cum* LXX, Ro et Hier. l. c. ¶ ant. non
habent « a » nec ipse Ieron. sed ponit ibi
« desideria » tamen grecus habet *Guill.* |
diapsalma *om.* IQ*WΦ^{R*}VDΩagrelvžc.

10. operient F*; operuit R; ape-
riet U.

11. in igne] M*; in ignem RM²ΦG

Ψ^BVDΩ *edd.*; igne W*.

12. dirigetur] M*; dirigetur M² | in
terram Ω^M | capiant U.

13. et] *sub* ÷ G².

14. nomine tuo F*Q*; *praem.* tibi
Ω^{M†} | habit.] *praem.* et MQ²WUΨ^{B2}DΩ
agrelvžc *cum* LXX et Ro, cf. Hier. ep.
106. ¶ hebr. et ant. non interponunt « et »
Guill.

CXL. 1. *tit. om.* Ψ^BΩ^{Mα} | psal.] *praem.*
in finem IQK *Amiat.* | dauid *om. Amiat.*;
+ quando filius eum persequatur U,
cf. ps. 142, 1 | intendi I*Q*.

4. in (I^o)] *sub* ÷ G².

8. <domine (I^o) RI | <obumbrasti R | 9. <non RI | <cogitaverunt R | <ne (2°) R | 10. <ca-
put RI | <labor R | 11. <cadent RI | <in (I^o) R | <in (2°) R | 12. <vir RI | <virum R |
13. <cognovi RI | <et R | 14. <verumtamen RI | <habitabunt R.

CXL. (*num. om.* IQG*Ψ^BVDΩ^{Mα}) | 1. <domine RI | <intende R | 2. <dirigatur R
I | <elevatio R | 3. <pone RI | <et R | 4. <non RI | <ad R.

cum hominibus operantibus iniquitatem
 et non communicabo cum electis eorum
 5 corripiet me iustus in misericordia et increpabit me
 oleum ÷ autem : peccatoris non inpinguet caput meum
 quoniam adhuc et oratio mea in beneplacitis eorum
 6 absorti sunt iuncti petrae iudices eorum
 audient verba mea quoniam potuerunt
 7 sicut crassitudo terrae erupta est super terram
 dissipata sunt ossa nostra secus infernum
 8 quia ad te Domine Domine oculi mei

in te speravi non auferas animam meam
 9 custodi me a laqueo quem staterunt mihi
 et ab scandalis operantium iniquitatem
 10 cadent in retiaculo eius peccatores
 singulariter sum ego donec transeam.
CXLI. 1 INTELLECTUS DAVID CUM ESSET IN SPELUNCA ORATIO
 2 Voce mea ad Dominum clamavi
 voce mea ad Dominum deprecatus sum
 3 effundo in conspectu eius deprecationem meam
 tribulationem meam ante ipsum pronuntio

5. increpauit RFI | 7. super terra RF.

Desunt CL.

5. increpauit RFIQWΦ^{rov}G*K. ¶ hebr. et ant. habent « increpauit » *Guill.* | ÷ = RΦ^{ovp2}G²Ψ^B; *om.* Φ^p*G*, *rell. codd. et edd.* | adhuc *om.* F*.

6. iunct(a)e petrae M*W; iuxta petram D *cum* α, *moz*^c et *He* | potueram I.

7. crasitudo I; grassitudo R | terra Φ^p | erupta] erecta Ω^s. ¶ « erupta » *Guill.* | super terra RF *cum* δ | infernum] *praem.* in D*.

8. domine (2°) *om.* Ψ^B *cum* γ | mei] nostri Ω^s.

10. in retiaculum G²Ψ^{B*}; in retiacula G*γ *cum hebr.*

CXLI. 1. *tit. om.* Ψ^BΩ^{mq} | *intell.*] psalmus Q *cum moz*^x; *praem.* psalmus § | *cum* — oratio *om.* Φ^v *cum moz*^x | oratio *om.* Q; + eius ad dominum *Amiat.*

2. dominum (2°)] deum f.

3. deprecationem *scribimus*; deprecationem = RFI *cum med*; orationem *rell. codd. et edd. cum Ro et Hier. tract. p. 275* | tribul.] *praem.* et M²Ψ^{B2}V²DΩ grēl̄sc. ¶ hebr. et ant. et Ieron. non interponunt « et » *Guill.*

⟨cum RI | ⟨et R | 5. ⟨corripiet RI | ⟨oleum R | ⟨quoniam RI | 6. ⟨absorti R | ⟨audient RI | 7. ⟨sicut R | ⟨dissipata RI | 8. ⟨quia R | ⟨in R | 9. ⟨custodi RI | ⟨et R | 10. ⟨cadent RI | ⟨singulariter R.

CXLI. (*num. om.* IQG*KΨ^BVDΩ^{mq}) | 2. ⟨voce (1°) RI | ⟨voce (2°) R | 3. ⟨effundo R | ⟨tribulationem R.

4 in deficiendo ex me spiritum
meum
et tu cognovisti semitas meas
in via hac qua ambulabam abs-
conderunt laqueum mihi
5 considerabam ad dexteram et vi-
debam
et non erat qui cognosceret me
periiit fuga a me et non est qui
requiret animam meam
6 clamavi ad te Domine dixi tu es
spes mea
portio mea in terra viventium
7 intende ad deprecationem meam
quia humiliatus sum nimis
libera me a persequentibus me
quia confortati sunt super me
8 educ de custodia animam meam

ad confitendum nomini tuo
me expectant iusti donec retri-
buas mihi.

CXLII. 1 PSALMUS DAVID QUANDO
FILIUS EUM PERSEQUEBATUR
Domine exaudi orationem meam
auribus percipe obsecrationem
meam in veritate tua
exaudi me in tua iustitia
2 et non intres in iudicio cum ser-
vo tuo
quia non iustificabitur in con-
spectu tuo omnis vivens
3 quia persecutus est inimicus ani-
mam meam
humiliavit in terra vitam meam
collocavit me in obscuris sicut
mortuos saeculi

CXLI. 5. perit RF.

CXLII. 1. quando filius eum pers. F; quando filius suus eum pers. R; cum pers.
eum abisolon filius eius I.

Desunt CL.

4. ex me] *sub* ÷ G²; in me F *cum*
Ro et Hier. l. c., cf. He | qua] quam R;
*om. I** | abscond. + superbi Ωst, *cf. supra*
ps. 139, 6. ¶ «absconderunt laqueum mihi»
Guill.

5. perit RFM*Q*Φ^{RGV} | et] *sub* ÷ G |
requiret = RIΦ^p; requirit F; requirat *rell.*
codd. et edd. cum Ro, cf. He (quaerat).

7. me (2°)] *sub* ÷ G² | quia] qui
U.

8. confidendum R | nomine R.

CXLII. 1. *tit. om. Ψ^bΩ^α | psal.] in-*
tellectus Φ^v | quando — perseq.] sub ÷ G |
quando] cum IQ *Amiat.* | filius eum per-
seq. = FΦ^{RGV}U, *cf. LXX*; filius eius eum

perseq. Φ^p; filius suus eum perseq. RG;
filius eius perseq. eum M; eius filius eum
perseq. K; eum filius suus perseq. fr§
cum Ro; eum perseq. filius suus D; per-
seq. eum absalom (abisolon I) filius eius
Ielbc; perseq. eum (*om. QW*) filius suus
absalon (absolon V*; absalom g) QWV
Ω^{sg}; perseq. *Amiat.*

2. in iudicio] M*Q*G*Ψ^{b*}; in iudi-
cium M²Q²Φ^pUG²Ψ^{b2}VDΩ *edd. cum*
LXX. ¶ ant. «iudicio» *Guill.* | quia] G*;
qui M*G².

3. quia] *sub* ÷ G | est *om. Q* | in
terram MQ²WUG *cum LXX*; intra Q* |
mortuus Φ^α.

4. <in RI | <et R | <in R | 5. <considerabam RI | <et (2°) R | <periiit R | 6. <clamavi
RI | <portio R | 7. <intende RI | <libera RI | <quia R | 8. <educ RI | <ad R | <me R.

CXLII. (*num. om. IQG*Ψ^bVDΩ^α*) | 1. <domine RI | <auribus R | <exaudi R |
2. <et RI | <quia R | 3. <quia RI | <humiliavit R | <collocavit RI.

4 et anxius est super me spiritus
meus
in me turbatum est cor meum
5 memor fui dierum antiquorum
meditatus sum in omnibus ope-
ribus tuis
in factis manuum tuarum medi-
tabar
6 expandi manus meas ad te
anima mea sicut terra sine aqua
tibi

DIAPSALMA

7 velociter exaudi me Domine de-
ficit spiritus meus
non avertas faciem tuam a me
et similis ero descendentibus in
lacum
8 auditam mihi fac mane miseri-
cordiam tuam
quia in te speravi

notam fac mihi viam in qua am-
bulem
quia ad te levavi animam meam
9 eripe me de inimicis meis Do-
mine ad te confugi
10 doce me facere voluntatem tuam
quia Deus meus es tu
spiritus tuus bonus deducet me
in terra recta
11 propter nomen tuum Domine vi-
vificabis me in aequitate tua
educes de tribulatione animam
meam
12 et in misericordia tua disperdes
inimicos meos
et perdes omnes qui tribulant
animam meam
quoniam ego servus tuus sum.
CXLIII. 1 DAVID ADVERSUS GOLIATH
Benedictus Dominus Deus meus

5. meditabar RF; meditabor I | 8. mihi fac RFI²; fac mihi I* | in qua R²FI;
in quam R*.

CXLIII. 1. adversus goliath F; adversum goliath R; ad goliath I.

Desunt CL.

4. est (1°) om. Q*.

5. in (2°)] *praem.* et K *cum Ro*;
praem. ÷ et: G | manum Q* | meditabor
IΦ^oΨ^b*V* *cum Ro*.

6. tibi om. I *cum δ moz^x* | diapsalma
om. QWΦ^bUKVDΩ *edd.*

7. deficit R | meus + diapsalma Φ^b |
non] ne I *cum Ro et He* | lacum] locum W*.

8. mihi fac = RFI² *cum Ro*; fac mi(h)i
I*, *rell. codd. et edd. cum LXX, α et moz* |
in quam R*V | quia] qui F.

9. me om. α.

10. es] *sub* ÷ G² | in terra recta]
G*K*; in terram rectam G²K²Ψ^bVDΩαfg

rel̄c̄. ¶ «terra recta» non est ibi «terram
rectam» secundum ant. et Ieron. *Guill.*

11. me] *sub* ÷ G²; om. F* | in aeq.]
iniquitate F.

12. inimicos] *praem.* omnes Ω^sgre.
¶ «disperdes inimicos» hebr. et ant. et
Ieron. non habent «omnes» *Guill.* |
omnes] eos I | sum] *sub* ÷ G²; om. Q*.

CXLIII. 1. *tit. om.* Ψ^bΩ^{ma} | dauid]
G*; ÷ dauid: G²; daut F; *praem.* psal-
mus QVDΩ^sgel̄c̄ *cum γ moz^x* | adversum
R; contra Q; ad IVDΩ^sg *cum αγδ*; cum
pugnasset *Amiat.* | goliath Φ^v; goliath
FΦ^{rgp}UKfgrel̄c̄; goliath IQVDΩ^s; om.

4. <in R | 5. <memor RI | <meditatus R | <in (2°) R | 6. <expandi RI | <anima R |
7. <velociter RI | <non RI | <et R | 8. <auditam RI | <quia R | <notam RI | <quia R |
9. <eripe RI | 10. <doce R | <spiritus RI | 11. <propter R | <educes RI | 12. <et (1°)
R | <et (2°) RI | <quoniam R.

CXLIII. (XLIII. K, CXLIII. Φ^oU*, *num. om.* IQG*Ψ^bVDΩ^{ma}) | 1. <benedictus RI.

- qui docet manus meas ad proelium digitos meos ad bellum
 2 misericordia mea et refugium meum susceptor meus et liberator meus
 protector meus et in eo speravi qui subdis populum meum sub me
 3 Domine quid est homo quia innotuisti ei
 aut filius hominis quia reputas eum
 4 homo vanitati similis factus est dies eius sicut umbra praetereunt
 5 Domine inclina caelos tuos et descende
 tange montes et fumigabunt
 6 fulgora coruscationem et dissipabis eos
 7 emitte manum tuam de alto eripe me et libera me de aquis multis
 de manu filiorum alienorum
 8 quorum os locutum est vanitatem
 et dextera eorum dextera iniquitatis
 9 Deus canticum novum cantabo tibi
 in psalterio decachordo psallam tibi
 10 qui † dat † salutem regibus
 qui redemit David servum suum de gladio maligno 11 eripe me

1. digit(ōs) R cum LXX; et digitos FI | 2. in eo RF; in ipso I | 10. dat salutem restituimus; das salutem RFI cum Ro, errante archetypo | redimit RF.

Desunt CL.

M | digitos meos *scripsimus cum hebr., LXX, a moz et He*; digitus meus = R; et digitos meos G(et sub ÷), *rell. codd. et edd. cum Ro.*

2. in eo = RF; in ipso *rell. codd. et edd. cum Ro et He* | subdit UΨ^B*VD Ω^Mα^Rl^bδ̄ç, *cf. a moz^c med* (subdidit) et He (subiecit).

3. aut] sub ÷ G².

4. uanitati] Φ^P*; uanitate R; uanitatatis Q*Φ^{RVP²}U*KΨ^BD | praeteriunt MV.

5. fumicabunt F.

6. fulgora] M*Ψ^B*; fulgura M²Φ^V G*Ψ^{B²}VΩ *edd.* | coruscationem KV; choruscationem DΩ^S*M^Q; curruscationem Q;

coruscationes I cum Ro | dissipauit Ψ^B*.

7. multis + ÷ et; G; + et Q*Φ^{RG} KΨ^BVDΩαg cum Ro.

8. est] es Q; om. Ω^M.

9. decachordo QUGΨ^BV²DΩα; decachorda R*.

10. dat ... redemit] ¶ hebr. et ant. et Ieron. « dat » « redemit » *Guill.* | dat = w cum He et Hier. *tract. p. 282*; das *codd. omnes et aƒgrel̄çc cum Ro* | redemit = IM*QWΦUGK*†; redimit RF w, *cf. hebr. et LXX*; redemisti M²K²Ψ^BV¹DΩagr eł̄çç, *cf. Ro* (liberas); redimisti V† | suum] K*; tuum K²Ψ^BVDΩαgrel̄çc cum Ro.

⟨qui R | ⟨digitos R | 2. ⟨misericordia RI | ⟨susceptor R | ⟨protector RI | ⟨qui R² (signo K) | 3. ⟨domine RI | ⟨aut R | 4. ⟨homo RI | ⟨dies R | 5. ⟨domine RI | ⟨tange R | 6. ⟨fulgora RI | ⟨emitte R | 7. ⟨emitte RI | ⟨eripe R | ⟨de (3°) R | 8. ⟨quorum RI | ⟨et R | 9. ⟨deus RI | ⟨in R | 10. ⟨qui (1°) RI | ⟨qui (2°) R | ⟨de R.

et † erue † me de manu filiorum
alienigenarum
quorum os locutum est vanita-
tem
et dextera eorum dextera iniqui-
tatis
12 quorum filii sicut novella plan-
tationis in iuventute sua
filiae eorum compositae circum-
ornatae ut similitudo templi
13 promptuaria eorum plena eruc-
tantia ex hoc in illud
oves eorum fetosae abundantes
in † egressibus † suis
14 boves eorum crassi

non est ruina maceriae neque
transitus
neque clamor in plateis eorum
15 beatum dixerunt populum cui
haec sunt
beatus populus cuius Dominus
Deus eius.

CXLIII. 1 LAUDATIO DAVID

Exaltabo te Deus meus rex et
benedicam nomini tuo in sae-
culum et in saeculum saeculi
2 per singulos dies benedicam tibi
et laudabo nomen tuum in
saeculum et in saeculum sae-
culi

11. eripe me et erue me *restituimus*; eripe me et eripe me RFI, *errante, ut vid., archetypo* | 13. egressibus *restituimus cum LXX*; gressibus RF(cress.), *errante archetypo* | 14. crassi RF.

CXLIII. 1. dauid RF; ipsi dauid I.

Desunt CL.

11. et om. Ψ^B * | erue] eripe RFI, *cf. γ* | alienigenarum = FIQ* Φ^{RGV} ; alienigenarum R; aliegenorum K²; alienenorum K*; alienorum Q², *rell. codd. et edd. cum LXX, Ro, He et Hier. tract. p. 282, cf. supra v. 7.* ¶ ant. « alienigenorum » alii melius « alienorum » *Guill.*

12. nouella] Q*K* Ψ^B *D*; nouell(a)e Q²W Φ^P UGK² Ψ^B VD² Ω *edd. cum Ro.* ¶ ant. secundum Ieron. « nouella plantationis » Ieron. « plantacio » licet hebr. sonet pluraliter simile supra CXXVII (v. 3) unde alii « nouvelle » *Guill.* | plantationis] Q*G*V†; plantationes Q²W Φ^P UG²KV¹D Ω *edd.* | in] a D. ¶ uel in D² | filii D | ut om. Ω^S .

13. promptuaria = F Φ^P K² Ψ^B VD Ω *edd.*; promptuaria R; prumptuaria IMW Φ^{RV} UGK* Ψ^B *; prumpturia Φ^Q ; pr^utuaria Q | eructantia] Q*; eructuantia MUQ²W

K | fetosae W Ψ^B ; foetosae M Φ^P UGVfgr ϵ l v δ ç | gressibus R*³ Ω^M f; cressibus F; gregibus R²I²(gibus *in ras.*).

14. crassi = M* Φ^{RGV} *cum Hier. tract. p. 283 et 285*; crasi I; crassi RF; crass[...] Q; crass(a)e M², *rell. codd. et edd.* ¶ ant. « boues eorum crassi » Ieron. « tauri nostri [*cod. uestri*] pingues » grecus habet « crasse » primum melius *Guill.* | macheriae FQWU Ψ^B .

15. cuius + est D *cum Ro, cf. LXX (cod. S).*

CXLIII. 1. *tit. om.* Ψ^B Ω^M α | laud.] in finem psalmus Q; *praem.* psalmus \mathfrak{z} ; *praem.* alleluia W; + ipsi IVD Ω^S fgr ϵ lvc *cum Ro* | exalt.] *praem.* aleph F Φ^{RQ} *cum He (et sic deinceps)*; *praem.* \aleph re | nomini + sancto f | saeculi] *sub* ÷ G².

2. per] *praem.* beth Φ^{RQ} ; *praem.* \beth re | saeculi] *sub.* ÷ G.

11. <et RI | <quorum R | <et R | 12. <quorum RI | <in R | <filiae RI | <circumornatae R | 13. <promptuaria RI | <ex R | <oves RI | <abundantes R | 14. <boves R | <non R I | <neque (2°) R | 15. <beatum RI | <beatus R.

CXLIII. (CXLIII. W, *num. om.* IQG* Ψ^B VD Ω^M α) | 1. <exaltabo RI | 2. <per RI.

³ magnus Dominus et laudabilis
nimis et magnitudinis eius non
est finis
⁴ generatio et generatio laudabit
opera tua
et potentiam tuam pronuntiabunt
⁵ magnificentiam gloriae sanctita-
tis tuae loquentur
et mirabilia tua narrabunt
⁶ et virtutem terribilium tuorum
dicent
et magnitudinem tuam narrabunt
⁷ memoriam abundantiae suavita-
tis tuae eructabunt
et iustitia tua exultabunt
⁸ miserator et misericors Dominus
patiens et multum misericors
⁹ suavis Dominus universis

et miserationes eius super om-
nia opera eius
¹⁰ confiteantur tibi Domine omnia
opera tua
et sancti tui † benedicant † tibi
¹¹ gloriam regni tui dicent et po-
tentiam tuam loquentur
¹² ut notam faciant filiis hominum
potentiam tuam
et gloriam magnificentiae regni tui
¹³ regnum tuum regnum omnium
saeculorum
et dominatio tua in omni gene-
ratione et progenie
fidelis Dominus in omnibus ver-
bis suis
et sanctus in omnibus operibus
suis

6. terribilium RI; terribiliorum F | 10. confiteantur... benedicant *restituimus cum LXX*; confiteantur... confiteantur RFI, *errante, ut vid., archetypo* | 12. faciant RF; facient I.

Desunt CL.

3. magnus] *praem.* gimel Φ^{RG} ; *praem.* 3 re.

4. gener. (*I*^o)] *praem.* deleth Φ^{RG} ; *praem.* 7 re | laudavit F; laudabunt R *cum Ro.* ¶ « laudabit opera tua » *Guill.* | operam tuam F.

5. magnif.] *praem.* he Φ^{RG} ; 7 re | gloriae *om.* Ω^{st} | enarrabunt Φ^{G*} *cum ay med.*

6. et (*I*^o)] *praem.* uau Φ^{RG} ; *praem.* 7 re | terribilium] M*; terribiliorum FM² WUD* *cum Ro.* ¶ ant. « terribiliorum » plus dicit quam « terribilium » unde et Ieron. habet « horribiliorum » *Guill.* | narrabunt] loquentur R *cum a moz et cf. infra v. 11.*

7. memor.] *praem.* zai Φ^{RG} ; *praem.* 7 re | eruct.] Q*; eructuabunt FMQ²WU | iust.] iudicia Ω^s .

8. miserator] *praem.* teth Φ^R ; *praem.*

theth Φ^G ; *praem.* 7 re.

9. suavis] *praem.* eth Φ^{RG} ; *praem.* 2 re | et *om.* Ω^s .

10. confit.] *praem.* ioth Φ^{RG} ; *praem.* 7 re | benedicant] Q*; benedicent Q²WU D* *cum Ro.*; confiteantur RFI.

11. gloriam] *praem.* cap Φ^{RG} ; *praem.* 2 re.

12. ut] et a; *praem.* lamed Φ^R ; *praem.* lameth Φ^G ; *praem.* 5 re | facient IQ* Ψ^B *D*; faciunt V²(u *in ras.*) | magnificentia F.

13. regnum (*I*^o)] *praem.* mem Φ^{RG} ; *praem.* 2 re | progenie = RI *cum Ro.*; progeniae F; generatione M $\Phi^{RVPGK\Psi^B}$ *Daf e1v *cum a et He.*; generationem Ψ^B , *rell. codd. et edd.* ¶ « generatione et generationem » *Guill.* | fidelis — suis (*2*^o)] *sub* ÷ I²G² | fidelis] *praem.* nun Φ^{RG} ; *praem.* 2 r | et] *sub* ÷ R² | sanctis F.

3. <magnus RI | 4. <generatio (*I*^o) RI | <et (*2*^o) R | 5. <magnificentiam RI | <et R | 6. <et (*I*^o) RI | <et (*2*^o) R | 7. <memoriam RI | <et R | 8. <miserator RI | <patiens R | 9. <suavis RI | <super R | 10. <confiteantur RI | <et R | 11. <gloriam RI | 12. <ut RI | <et R | 13. <regnum (*I*^o) RI | <et (*I*^o) R | <fidelis RI | <et R.

- 14 alleuat Dominus omnes qui corruunt
et erigit omnes elisos
15 oculi omnium in te sperant
et tu das escam illorum in tempore oportuno
16 aperis tu manum tuam
et imples omne animal benedictione
17 iustus Dominus in omnibus viis suis
et sanctus in omnibus operibus suis
18 prope est Dominus omnibus invocantibus eum
omnibus invocantibus eum in veritate
- 19 voluntatem timentium se faciet
et deprecationem eorum exaudiet
et salvos faciet eos
20 custodit Dominus omnes diligentes se
et omnes peccatores disperdet
21 laudationem Domini loquetur os meum
et benedicat omnis caro nomini sancto eius in saeculum et in saeculum saeculi.
- CXLV.** 1 ALLELUIA AGGEEI ET ZACHARIAE
2 Lauda anima mea Dominum
laudabo Dominum in vita mea
psallam Deo meo quamdiu fuero
nolite confidere in principibus

14. erigit F; erigit I; ereget R | 16. benedictione RI; benedictionem F | 21. nomini sancto F; nomen sanctum RI *cum Ro.*

CXLV. 2. dominum (2°) RF; deum I.

Desunt CL.

14. alleuat] *praem.* samech Φ^R ; *praem.* sameth Φ^G ; *praem.* \mathfrak{D} re | alleuet Q^* | corruunt F; corruunt Φ^R ; curruunt W | erigit] M^* ; erigit I; eriget M^2Q^* Φ^{RV} ; ereget R.

15. oculi] *praem.* ain Φ^{RG} ; *praem.* \mathfrak{y} re | sperant + domine $\Phi^PK^2\Psi^BVD^*\Omega\alpha\eta$ *re* \mathfrak{z} *cum Ro.* ¶ hebr. et ant. et Ieron. non interponunt « domine » neque grecus sed de himno mense usurpatum uidetur *Guill.* | da Q^* ; des Ω^M .

16. aperis] *praem.* fe Φ^{RG} ; *praem.* \mathfrak{D} re | tu] *sub* $\div \Phi^{VG^2}$ | omnem Q^* | benedictionem Φ^R *cum* $\alpha\gamma\delta\text{moz}$; benedictionem F.

17. iustus] *praem.* sade Φ^{RG} ; *praem.* \mathfrak{z} re | uis — omnibus (2°) *om.* Φ^R .

18. prope] *praem.* cof Φ^{RG} ; *praem.* \mathfrak{p} re | om. inu. eum (1°) *sub* $\times G^2$ | om. inu. eum (2°) *om.* F *cum Ro.* *cf. LXX*

(*cod. S*) | omnibus (2°) *sub* $\div \Phi^{RV}$.

19. uoluntate F; *praem.* res Φ^{RG} ; *praem.* \mathfrak{r} re | et *om.* F *cum* γ | precatio-nem Ψ^B .

20. custodit] *praem.* sen Φ^{RG} ; *praem.* \mathfrak{w} re | dominus *om.* Φ^P .

21. laudatione Q; *praem.* thau Φ^{RG} (tau); *praem.* \mathfrak{r} re | loquitur R | nomen sanctum RI *cum Ro* | in saec. (1°) *om.* F | et in saec.] *sub* $\div \Phi^{G^2}$ | saeculi] *sub* $\div R^2$ Φ^{RVG} ; + alleluia D.

CXLV. 1. all. — zach.] in finem psalmum dauid Q; *om.* $\Psi^B\Omega^M\alpha$ | halleluia relb ; haleluia \mathfrak{f} ; *praem.* psalmus \mathfrak{z} ; + reuersionis Φ^P | agg. et zach. *om.* $\text{WGV}\Omega^S$ *Amiat. cum. hebr., Ro et He* | haggei \mathfrak{g} ; aggaei $\text{relb}\mathfrak{z}$; agget R^* | zachariae $R\Phi^{RG}$.

2. dom. (2°) *sub* $\div \Phi^{RV}$ | fuero] ero Ψ^B^* *cum Ro.*

14. <alleuat RI | <et R | 15. <oculi RI | <et R | 16. <aperis RI | <et R | 17. <iustus RI | <et R | 18. <prope RI | <omnibus (2°) R | 19. <voluntatem RI | <et (1°) R | 20. <custodit RI | <et R | 21. <laudationem RI | <et (1°) R.

CXLV. (*num. om.* $\text{IQG}^*\Psi^BVD\Omega^M\alpha$) | 2. <lauda RI | <laudabo R | <psallam R | <nolite RI.

³ in filiis hominum quibus non est salus	facit iudicium iniuriam patienti- bus
⁴ exhibit spiritus eius et revertetur in terram suam in illa die peribunt omnes cogi- tationes eorum	dat escam esurientibus Dominus solvit compeditos
⁵ beatus cuius Deus Iacob adiutor eius spes eius in Domino Deo ipsius	⁸ Dominus inluminat caecos Dominus erigit allisos Dominus diligit iustos
⁶ qui fecit caelum et terram mare et omnia quae in eis	⁹ Dominus custodit advenas pupillum et viduam suscipiet et viam peccatorum disperdet
⁷ qui custodit veritatem in saeculum	¹⁰ regnabit Dominus in saecula Deus tuus Sion in generationem et generationem.

4. eius FI; eorum R | in terra sua RI | 6. in eis RF; in eis sunt I | 7. soluet I | 10. regnabit FI | et generationem RI; et generatione F.

Desunt CL.

3. in] *praem.* nec DΩ^m cum δ; *praem.* neque Q^{2e} cum Ro, cf. LXX et a (et); *praem.* ***** Φ^p | quibus] *praem.* in MQ* UV¹DΩαfgrel̄sc cum Ro. ¶ «filiis hominum quibus» «quibus» datui casus est secundum hebreum et Ieron. qui sic habet «in principibus nec in filio hominis cui non est salus» grecus similiter habet in datiuo casu *Guill.*

4. eius] eorum RQ*Φ^{RGV} cum γ moz; om. Ψ^B. ¶ secundum ant. «eorum» grecus melius habet «eius» Ieron. habet «eius» qui premisit «in filio hominis» *Guill.* | in terra sua RI | omnes] sub ÷ Φ^{RG2V}.

6. eis = RF cum LXX et γ; eis sunt *rell. codd. et edd. cum Ro et He.*

7. faciunt R* | soluet IQ* cum γ moz.

8. dom. (2°) — allisos om. F* | eriget

Q*. ¶ «erigit» secundum Ieron. uel «eriget» secundum ant. *Guill.* | allisos] G*; elisos Φ^{RP}G²VDΩ *edd. cum Ro* | diligit] D*; dirigit D² cum Ro. ¶ «diligit» sic cum hebreo habet grecus, non habet «dirigit» *Guill.*

9. uias VDΩαfgrel̄sc cum moz^x. ¶ grecus et hebr. et ant. et Ieron. habent «uiam» in singulari *Guill.*

10. regnabit FIMQΦ^{RV}G*. ¶ «regnabit» secundum Ieron. et hebreum et grecum uel secundum ant. «regnauit» | deus] dominus deus Φ^R | syon DΩα; *praem.* in Φ^R | in generationem] F*; in generatione F²MQWΦ^{RGV}UGKΨ^B(ut vid.)VD²Ωgrel̄b̄g; in omni generatione D*. ¶ «in generatione et generationem» *Guill.* | generatione (2°) FΦ^{GV}GΨ^B*D; + alleluia a cum *hebr.*

3. <in R | 4. <exibit RI | <in (2°) R | 5. <beatus RI | <spes R | 6. <qui RI | 7. <qui RI | <facit R | <dat R | <dominus RI | 8. <dominus (2°) RI | <dominus (3°) R | 9. <dominus RI | <pupillum R | <et (2°) R | 10. <regnabit RI | <deus R.

CXLVI. ¹ ALLELUIA AGGEI ET ZACHARIAE
 Laudate Dominum quoniam bonum psalmus
 Deo nostro sit iucunda ✱ deco-
 raque: laudatio
² aedificans Hierusalem Dominus
 dispersiones Israhel congregabit
³ qui sanat contritos corde
 et alligat contritiones illorum
⁴ qui numerat multitudinem stellarum
 et omnibus eis nomina vocans
⁵ magnus Dominus noster et magna
 virtus eius
 et sapientiae eius non est numerus

⁶ suscipiens mansuetos Dominus
 humilians autem peccatores usque
 ad terram
⁷ praecinite Domino in confessione
 psallite Deo nostro in cithara
⁸ qui operit caelum nubibus
 et parat terrae pluviam
 qui producit in montibus faenum
 et herbam servituti hominum
⁹ et dat iumentis escam ipsorum
 et pullis corvorum invocantibus
 eum
¹⁰ non in fortitudine equi voluntatem
 habebit
 nec in tibiis viri beneplacitum
 erit ei

CXLVI. 1. agg. et zach. RF; om. I | bonum R cum LXX; bonus FI cum Ro | ✱ R² cum vers. syro-hexapl.; om. R* | 2. dispersionis RF | 3. illorum RF; eorum I | 4. stillarum RF | 8. herba R | 9. et dat RF; qui dat I.

Desunt CL.

CXLVI. 1. tit. om. Ψ^BΩ^{Ma} cum hebr. | hallelu-ia relb; haleluia f; praem. psalmus §; + reuersionis Φ^P | agg. et zach.] sub ÷ G; om. IQWVDΩ^Sfgrelbzc Amiat. cum Ro et He | agget R | zachariae RΦ^{RQV}; zachā F | bonum psalmus = R cum LXX et Hier. tract. p. 293, l. 14 et p. 294, l. 4-5, cf. γ et He; bonus psalmus FIMWΦ^{RGV} Gw cum δ et Hier. comm. p. 99, l. 19, cf. LXX (codd. SR); bonus est psalmus Ψ^{B2}(in ras.), rell. codd. et edd. cum Ro. ¶ « bonus psalmus » secundum ant. sed Ieron. interponit « est » | sit iocunda RMWΦUGKΨ^B VDΩ^{Ma}f; iocunda sit Ω^S | ✱ = R²Φ^{R2GV} GΨ^{B*} cum vers. syro-hexapl.; om. R*Φ^{R*} Ψ^{B2}, rell. codd. et edd.

2. hierusalem Q; hierlm GΨ^B; ihrlm α; ierusalem grelbzc; ierlm VDΩ | dispersionis RFQ*; praem. et F cum LXX et

Ro | israhel] M*; isrl G*Ψ^{B*}V; irl Q; israhelis M²WΦ^{RGV}Da; israelis Ωfgrelbzc; isrlis G^{2B2}Ψ.

3. contritus R | allegat F | illorum = RF; eorum rell. codd. et edd. cum Ro et He.

4. stillarum RF | uocat VDΩ^Sagrbzc cum hebr., Ro et He.

5. sapientia Q.

6. mansuetus R | humiliat I cum Ro | autem] sub ÷ G².

8. operiit I | terra R*; terram Ω^{M†} | pluuiā R | producet G | et] sub ÷ Φ^{RGV}; sub ✱ Ψ^B | herba RW.

9. et dat = RF, cf. LXX (codd. BSA); qui dat rell. codd. et edd. cum Ro et He, cf. hebr. et LXX | et (ante pullis)] sub ÷ G².

10. nec] neque g | erat Q*; est I cum Ro, cf. v. seq.

CXLVI. (num. om. IQG*Ψ^BVDΩ^{Ma}) | 1. <laudate RI | <deo R | 2. <aedificans RI | <dispersiones R | 3. <qui RI | <et R | 4. <qui RI | <et R | 5. <magnus RI | <et (2°) R | 6. <suscipiens RI | <humilians R | 7. <praecinite RI | <psallite R | 8. <qui RI | <et R | <qui RI | <et R | 9. <et (1°) RI | <et (2°) R | 10. <non RI | <nec R.

¹¹ beneplacitum est Domino super
timentes eum
et in eis qui sperant super mi-
sericordia eius.

CXLVII. ¹² ALLELUIA

Lauda Hierusalem Dominum
lauda Deum tuum Sion
¹³ quoniam confortavit seras por-
tarum tuarum
benedixit filiis tuis in te
¹⁴ qui posuit fines tuos pacem
et adipe frumenti satiat te
¹⁵ qui emittit eloquium suum ter-
rae
velociter currit sermo eius
¹⁶ qui dat nivem sicut lanam

nebulam sicut cinerem spargit
¹⁷ mittit cristallum suum sicut buc-
cellas
ante faciem frigoris eius quis
sustinebit
¹⁸ emittet verbum suum et liquefa-
ciet ea
flabit spiritus eius et fluent aquae
¹⁹ qui adnuntiat verbum suum Iacob
iustitias et iudicia sua Israhel
²⁰ non fecit taliter omni nationi
et iudicia sua non manifestavit
eis.

CXLVIII. ¹ ALLELUIA

Laudate Dominum de caelis
laudate eum in excelsis

CXLVII. 12. alleluia RI; alleluia aggei et zacchariae F | 13. serras RF | 15. curret F* | 17. suum RF; suam I | 18. emittit I.

CXLVIII. 1. alleluia R; alleluia alleluia F.

Desunt CL.

11. super (2°) in F *cum Ro* | eius
+ alleluia a.

CXLVII. 12. hallelu-ia re**lb**; haleluia
f; *praem.* psalmus \mathfrak{S} ; *om.* $\Psi^B\Omega^M\alpha$ *cum hebr.*
et He; + aggei Ω^S ; + aggei (haggei η)
et zachariae (zacchariae F, zacharie V)
FVg *cum LXX et a* | hierlm Ψ^B ; hirlm
G; hierusalem Q; iherusalem a; ieru-
salem gre**lb**z;c; ierlm VD**Ω** | domino R |
syon D**Ω**a.

13. serras RFM*.

15. emittet R | curret F*; curr*t Q*.

17. misit F | cristallum IG; crystal-
lum F Φ^{GV} fgre**lb**z;c | suum] K Ψ^B *; suam I
K Ψ^B D**Ω** *edd.* ¶ ant. «suum» noui «suam»

Guill. | buccillas Φ^{RGV} ; bucellas RFIM Ω^2
V**Ω**s α r; buccillas Q*; buccinas M* | ~
eius frig. Q.

18. emittit I**W** Φ^R D*; mittet *m cum*
med et He | liquefacit R | flauit Q* Φ^{RV} Vg.

19. iusticia F* | israel fgre**lb**z;c; isrl
MQ Φ^R Ψ^B VD**Ω**.

20. feci Q | natione R* | manifesta-
bit I | eis] *sub* ÷ I Ω^2 ; + alleluia a**z**c *cum*
hebr. et He; + hallelu-ia e**lb**.

CXLVIII. 1. hallelu-ia re**lb**; haleluia
f; alleluia alleluia F Φ^R U *cum* δ ; *om.* G**Ψ**^a
 $\Omega^M\alpha$; *praem.* psalmus. \mathfrak{S} ; + aggei (hag-
gei η) et zachari(a)e Vg. *cum LXX et a* |
de] in Φ^G .

11. <beneplacitum RI | <et R.

CXLVII. (lat. CXLVII *lv*, psalmus hic iungitur praecedenti apud hebraeos I (*in marg.*), iste psalmus iungitur praecedenti apud hebraeos re (*in marg.*), *num. om.* IQ G* Ψ^B VD**Ω** α) | 12. <lauda (1°) RI | <lauda (2°) R | 13. <quoniam RI | <benedixit R | 14. <qui RI | <et R | 15. <qui RI | <velociter R | 16. <qui RI | <nebulam R | 17. <mittit RI | <ante R | 18. <emittet RI | <flabit R | 19. <qui RI | <iustitias R | 20. <non RI | <et R.

CXLVIII. (*num. om.* IQG* Ψ^B VD**Ω** α) | 1. <laudate (1°) RI | <laudate (2°) R.

- 2 laudate eum omnes angeli eius
 laudate eum omnes virtutes eius
 3 laudate eum sol et luna
 laudate eum omnes stellae et lu-
 men
 4 laudate eum caeli caelorum
 et aqua quae super caelum est
 5 laudent nomen Domini
 quia ipse dixit et facta sunt
 ipse mandavit et creata sunt
 6 statuit ea in saeculum et in sae-
 culum saeculi
 praeceptum posuit et non prae-
 teribit
 7 laudate Dominum de terra dra-
 cones et omnes abyssi
 8 ignis grando nix glacies
 spiritus procellarum quae faciunt
 verbum eius
 9 montes et omnes colles
 ligna fructifera et omnes caedri
 10 bestiae et universa pecora
 serpentes et volucres pennatae
 11 reges terrae et omnes populi
 principes et omnes iudices terrae
 12 iuvenes et virgines
 senes cum iunioribus laudent
 nomen Domini
 13 quia exaltatum est nomen eius
 solius
 14 confessio eius super caelum et
 terram
 et exaltabit cornu populi sui
 hymnus omnibus sanctis eius
 filiis Israhel populo adpropin-
 quanti sibi.

4. aqua quae super caelum est R, cf. LXX; aquae quae super caelum sunt F; aquae quae super caelos sunt I cum Ro | 8. quae RF; qui I | 10. pennatae I; pinnatae R; caeli F | 14. exaltauit RF.

Desunt CLI(a v. 14, confessio).

3. stillae R*.

4. aqua quae ... est = R, cf. LXX; aquae omnes quae ... sunt æḡc; aquae quae ... sunt *rell. codd. et edd. cum Ro et He, cf. hebr.* | super caelum = RF; super c(a)elo QΦ^{RVA}; super c(a)elos *rell. codd. et edd. cum hebr., LXX, Ro et He.*

5. ipse] *sub* ÷ G².

6. in saeculum (I°) (ae)ternum Ωre lbḡc *cum Ro.* ¶ ant. «in saeculum» alia littera «in eternum» *Guill.* | saeculi] *sub* ÷ G | non *om.* R*.

7. dracones] ¶ uel traones Ψ^{B2}. ¶ Ieron. etiam habet «dracones» similiter grecus. non est ibi «tracones» sicut dicunt qui non auctores sed suam fantasiam

sequuntur. glossa etiam exponit de anima-
 libus non de cataractis *Guill.* | et omnes
om. R.

8. glacies *om.* Φ^R; + et Ω^S *cum moz^x* |
 quae] qui IQ*WD* *cum Ro.*

9. omnes (I°) *om.* Ψ^{B*} | caedri] M*;
 cedri M²Φ^{RGV}GΨ^BV^DΩ *edd.*

10. pinnatae RM*W; pinnate Q*;
 caeli F.

14. terra F | exaltabit] M*Ψ^{B*};
 exaltauit RFM²Φ^{RGV}KΨ^{B2}DΩαfgrēlḡc *cum
 Ro et He.* ¶ hebr. et ant. et Ieron. «ex-
 ultauit» grecus «exaltabit» *Guill.* |
 hymnis Φ^V | israel Dfgrēlḡc; isrl RMΦ^{RV}
 GΨ^BVΩα | appropinquantem Φ^PΨ^{B*} (*ut
 vid.*) | sibi + alleluia ḡc *cum hebr. et
 He;* + halleluia elb.

2. <laudate (I°) R | <laudate (2°) R | 3. <laudate (I°) RI | <laudate (2°) R | 4. <lau-
 date RI | <et R | 5. <quia RI | <ipse (2°) R | 6. <statuit RI | <praeceptum R | 7. <lau-
 date RI | 8. <ignis RI | <spiritus R | 9. <montes RI | <ligna R | 10. <bestiae RI | <ser-
 pentes R | 11. <reges RI | <principes R | 12. <iuvenes RI | <senes R | 13. <quia R |
 14. <confessio R | <et (2°) R | <hymnus R | <filiis R.

CXLIX. ¹ ALLELUIA

Cantate Domino canticum novum

laus eius in ecclesia sanctorum

² laetetur Israhel in eo qui fecit eum

et filii Sion exultent in rege suo

³ laudent nomen eius in choro in tympano et psalterio psallant ei

⁴ quia beneplacitum est Domino in populo suo

et exaltabit mansuetos in salute

⁵ exultabunt sancti in gloria

laetabuntur in cubilibus suis

⁶ exaltationes Dei in gutture eorum

et gladii ancipites in manibus eorum

⁷ ad faciendam vindictam in nationibus

increpationes in populis

⁸ ad alligandos reges eorum in compedibus

et nobiles eorum in manicis ferreis

⁹ ut faciant in eis iudicium conscriptum

gloria haec est omnibus sanctis eius.

CL. ¹ ALLELUIA

Laudate Dominum in sanctis eius

laudate eum in firmamento virtutis eius

CXLIX. 1. alleluia R; alleluia alleluia F | 4. in salutem F | 6. exaltationes R *cum LXX*; exultationes F² *cum Ro*; exultatione F* | 8. allegandos F.

CL. 1. alleluia R; alleluia alleluia F | uirtutes R*.

Desunt CLI.

CXLIX. 1. hallelu-ia reſb; haleluia f; alleluia alleluia F^{ΦRVU}; *om.* GΨ^BΩ^{Mα}; *praem.* psalmus ̄ | ecclesiis W *cum moz*^x.

2. israel Df̄grel̄b̄ḡc; isrl R^{ΦRVGΨBV} Ω^α | et] *sub* ÷ Φ^{RVG} | filii] Ψ^{B2}; fili(a)e Ψ^{B3}VDΩ^αf̄ḡel̄̄. ¶ hebr. et ant. et Ieron. habent « filii » et grecus similiter *Guill.* | syon DΩ^α.

3. tymphano MG*; tympano V | psallent Φ^R.

4. exaltauit V*Ω^srel̄̄̄c(*ed.* 1592, *dein typis corr.*) *cum Ro* | in salute = RM^{ΦRV} Uf̄w *cum LXX*, *ay moz*, *cf. He* (in iesu); in salutem *rell. codd. et edd. cum Ro*.

6. exaltationes = R*cum hebr., LXX*, *aȳz et He*; exultatione F*; exultationes U; exultationes F², *rell. codd. et edd. cum Ro*, *cf. He (pler. codd.)*. ¶ hebr. et grecus habent « exaltationes » ant. « exultationes » *Guill.* | in guttur K*Ψ^{B*}.

7. increpationem F.

8. allegandos FM* | in *om.* F*Ψ^{B2} *cum He* | comp.] cum pedibus F* | manicis] uinculis F* *cum Ro*.

9. eius + alleluia āḡc *cum hebr. et He*; + hallelu-ia elb.

CL. 1. hallelu-ia reſb; haleluia f; alleluia alleluia F^{ΦRU}; *om.* GΨ^BΩ^{Mα}; *praem.* psalmus ̄ | uirtutes R*M*G*.

CXLIX. (*num. om.* QG*Ψ^BVDΩ^{Mα}) | 1. <cantate R | <laus R | 2. <laetetur R | <et R | 3. <laudent R | <in (2°) R | 4. <quia R | <et R | 5. <exultabunt R | <laetabuntur R | 6. <exaltationes R | <et R | 7. <ad R | <increpationes R | 8. <ad R | <et R | 9. <ut R | <gloria R.

CL. (CXL. Φ^{V*}, *num. om.* QG*Ψ^BVDΩ^{Mα}) | 1. <laudate (1°) R | <laudate (2°) R.

² laudate eum in virtutibus eius
 laudate eum secundum multitu-
 dinem magnitudinis eius
³ laudate eum in sono tubae
 laudate eum in psalterio et ci-
 thara
⁴ laudate eum in tympano et choro
 laudate eum in cordis et organo

⁵ laudate eum in cymbalis bene
 sonantibus
 laudate eum in cymbalis iubila-
 tionis
⁶ omnis spiritus laudet Dominum.

EXPLICIT LIBER PSALMORUM

Desunt CLI.

4. timpano $\mathbb{W}^2\mathbb{U}\Psi^B\mathbb{V}$; tymphano \mathbb{M}^* ;
 timphano $\mathbb{Q}\mathbb{W}^*$ | cordis] $\mathbb{Q}^*\mathbb{G}^*$; chordis
 $\mathbb{M}\mathbb{Q}^2\Phi^{VP}\mathbb{G}^2\mathbb{K}\mathbb{V}\check{\text{r}}\text{g}\text{r}\text{e}\text{l}\text{v}\check{\text{s}}\text{c}$.

5. ÷ bene: sonantibus \mathbb{G} | iubilatio-
 num \mathbb{Q}^* cum *moz*^x.

6. dominum + alleluia $\text{ag}\check{\text{s}}\text{c}$ cum
hebr. LXX et He; + hallelu-ia elv .

Subscriptionem habent $\mathbb{M}\mathbb{G}\mathbb{V}\mathbb{g}$ et,
 post ps. 151, $\Phi\mathbb{K}\Psi^B$; *om. rel. codd. et edd.* |

explicit liber psalmorem = Ψ^B ; explicit
 liber psalmorem habet uersus $\bar{\mathbb{V}}\Phi^C$; expli-
 cuerunt (expliciunt Φ^V) psalmi (+ dauid
 Φ^V) habent uersus (\sim uers. hab. Φ^V , +
 numero Φ^R) $\bar{\mathbb{V}}$ ($\bar{\mathbb{D}}\Phi^P$, + deo gratias amen
 Φ^V) Φ^{RVP} ; explicit psalterius deo gratias
 \mathbb{M} ; expliciunt psalteria \mathbb{K} ; finit amem \mathbb{V} ;
 finis \mathbb{g} ; psalterium hoc domino semper
 sancire curauit uuolfcoz sic supplex no-
 mine qui uocitor \mathbb{G} .

2. <laudate (I^o) \mathbb{R} | <laudate (2°) \mathbb{R} | 3. <laudate (I^o) \mathbb{R} | <laudate (2°) \mathbb{R} | 4. <laudate (I^o)
 \mathbb{R} | <laudate (2°) \mathbb{R} | 5. <laudate (I^o) \mathbb{R} | <laudate (2°) \mathbb{R} | 6. <omnis \mathbb{R} .

APPENDIX

CLI. ¹ HIC PSALMUS PROPRIE SCRIPTUS
 DAVID ET EXTRA NUMERUM CUM PUG-
 NAVIT CUM GOLIAD
 Pusillus eram inter fratres meos
 et adulescentior in domo patris mei
 pascebam oves patris mei
² manus meae fecerunt organum
 digiti mei aptaverunt psalterium
³ et quis adnuntiabit Domino meo
 ipse Dominus ipse omnium exau-
 diet
⁴ ipse misit angelum suum et tulit me

de ovibus patris mei
 et unxit me in misericordia unctionis
 suae
⁵ fratres mei boni et magni
 et non fuit beneplacitum in eis Do-
 mino
⁶ exivi obviam alienigenae
 et maledixit mihi in simulacris suis
⁷ ego autem evaginato ab eo ipsius gla-
 dio
 amputavi caput eius
 et abstuli obprobrium a filiis Israhel.

CLI. *Psalmum hunc habent* RI²MQ
 ΦU(*post cantica*)KΨ^BD(*post cantica*) et
Amiat. cum LXX et Ro; om. I, rell.*
codd. et edd. cum hebr., δ et He.

1. hic — gol.] psalmus dauid pro-
 prie extra numerum *Amiat.*; *om. I²Ψ^B* |
 scripsit Q; scribitur U²(*in ras.*)D | ∼ dauid
 pr. scrip. Q | et *om. QK* | cum (2°) | contra
 Q; *om. U* | goliadh Φ^v; goliat U; goliath
 MΦ^{RGF}KD; + hic psalmus in hebraeis
 codicibus non habetur sed ne a septua-
 ginta quidem interpretibus editus est et id-
 circo repudiandus MQΦUD [[hic] *praem.*
 finiunt tituli psalmorum Q; ebreorum Q;
 habet MU; nec D; quidem] inquit MΦ^p,
 inquit D, *om. QU*; additus Φ^{GV}D] | in

domu I²QΦ^v.

2. org. + et I²MQΦ^{VF}UΨ^BD *cum*
Ro, cf. LXX (codd. lucian.) | optauerunt
 Ψ^{B*}.

3. et — dom. meo *om. R* | a(d)nun-
 (t)iauit MQΦ^{RGV}UKΨ^BD *Amiat.* | meo +
 de me Q²UD | exaudiet = R *Amiat., cf.*
LXX (cod. A); exaudiuit M^{*}Q²Φ^{RGV}UK;
 exaudiuit me I *cum Ro*; exauditor M²Q^{*}
 Φ^PΨ^{B2}(*tor in ras.*)D *cum moz.*

4. unxit] misit Ψ^{B*} | in *om. Φ^R,*

5. ∼ in eis ben. *Amiat. cum a.*

6. mihi = RUD *Amiat.*; me *rell.*
codd. cum Ro.

7. eo] ipso R | ipsius *om. RQ² | a]*
 de R *Amiat.* | israhel D; isrl RIMΦ^VΨ^B.

